

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Warszawa, 30 grudnia 2025 r.

DOOŚ-WDŚZOO.420.27.2023.KN.94

DECYZJA

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, po rozpatrzeniu odwołań: Gminy Jaktorów z 22 lipca 2023 r., Stowarzyszenia Skreśleni przez CPK, Gminy Teresin, Gminy Baranów, Krzysztofa Jaworuckiego z 24 lipca 2023 r., Stowarzyszenia na rzecz Miast-Ogrodów z 3 sierpnia 2023 r., Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Barbary Komorowskiej, Katarzyny Komorowskiej, Piotra Komorowskiego, Zbigniewa Komorowskiego z 7 sierpnia 2023 r., Agnieszki Hołyńskiej, Andrzeja Hołyńskiego z 8 sierpnia 2023 r., Stowarzyszenia Rozwoju Jaktorowa i Okolic z 16 sierpnia 2023 r., Bożeny Michalak z 12 września 2023 r. i Towarzystwa Ochrony Przyrody z 25 września 2023 r. od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z 7 lipca 2023 r., znak: WOOS-II.420.85.2022.MP.278, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z urządzeniami i obiektami niezbędnymi do jego funkcjonowania”, na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691), dalej k.p.a., oraz art. 71 ust. 2 pkt 1 i 2 i art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zm.), dalej u.o.o.ś.:

I. uchyla punkt 1.1 decyzji w całości i w tym zakresie orzeka:

Określam rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia:

1. Planowane przedsięwzięcie pn.: „Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z urządzeniami i obiektami niezbędnymi do jego funkcjonowania” obejmuje inwestycję, o której mowa w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1747), dalej: u.c.p.k., w następującym zakresie:
 - a) lotnisko, będące przedsięwzięciem mogącym zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 30 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839, ze zm.), dalej r.o.o.ś., tj.: lotnisko o podstawowej długości drogi startowej nie mniejszej niż 2100 m. Wśród obiektów i urządzeń budowlanych lotniska zrealizowane będą budowle i instalacje zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w r.o.o.ś.:

- § 3 ust. 1 pkt 34 lit. a-c, tj.: instalacje do dystrybucji: ropy naftowej, produktów naftowych, substancji lub mieszanin, w rozumieniu odpowiednio art. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. UE L 396, z 30.12.2006, str. 1), dalej rozporządzenia nr 1907/2006, niebędących produktami spożywczymi, z wyłączeniem stacji paliw gazu płynnego lub sprężonego (budowa rurociągów paliwowych pomiędzy frontem rozładunkowym a bazą paliwa lotniczego oraz rurociągów paliwowych typu Hydrant do dystrybucji paliw lotniczych z bazy paliw do wyznaczonych miejsc postojowych statków powietrznych);
- § 3 ust. 1 pkt 37 lit. a-e, tj.: instalacje do naziemnego magazynowania: ropy naftowej, produktów naftowych, substancji lub mieszanin, w rozumieniu odpowiednio art. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia nr 1907/2006, niebędących produktami spożywczymi, gazów łatwopalnych, kopalnych surowców energetycznych innych niż wymienione w lit. a-d, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 22, z wyłączeniem instalacji do magazynowania paliw wykorzystywanych na potrzeby gospodarstw domowych, zbiorników na gaz płynny o łącznej pojemności nie większej niż 10 m³ oraz zbiorników na olej o łącznej pojemności nie większej niż 3 m³, a także niezwiązanych z dystrybucją instalacji do magazynowania stałych surowców energetycznych (budowa bazy paliwa lotniczego);
- § 3 ust. 1 pkt 54 lit. b w związku z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1724), tj.: zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 1 ha (budowa obiektów obsługi technicznej statków powietrznych oraz budowa farm fotowoltaicznych);
- § 3 ust. 1 pkt 58 lit. b, tj.: garaże, parkingi samochodowe lub zespoły parkingów, w tym na potrzeby planowanych, realizowanych lub zrealizowanych przedsięwzięć, o których mowa w pkt 52, 54, 55-57 i 59, wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż 1 ha (parkingi samochodowe dla podróżnych korzystających z Centralnego Portu Komunikacyjnego);

- § 3 ust. 1 pkt 79, tj.: instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi liczby mieszkańców nie mniejszej niż 400 równoważnej liczby mieszkańców w rozumieniu art. 86 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960, ze zm.), dalej p.w., oraz § 3 ust. 1 pkt 80, tj.: instalacje do oczyszczania ścieków przemysłowych z wyłączeniem instalacji, które nie powodują wprowadzania do wód lub urządzeń ścieków zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. poz. 1311) (budowa oczyszczalni ścieków bytowych i przemysłowych);
- b) węzeł kolejowy, składający się z linii kolejowych łączących stację kolejową w obszarze lotniska z istniejącymi oraz nowo projektowanymi liniami kolejowymi, będących przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w r.o.o.ś.:
 - § 2 ust. 1 pkt 29, tj.: linie kolejowe wchodzące w skład infrastruktury transportu kolejowego transeuropejskiej sieci transportowej, o której mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE (Dz. Urz. UE L 348 z 20.12.2013, str. 1, ze zm.);
 - § 3 ust. 1 pkt 60, tj.: linie kolejowe inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 29, urządzenia do przeładunku w transporcie intermodalnym, mosty, wiadukty lub tunele liniowe w ciągu dróg kolejowych oraz bocznice co najmniej z jednym torem kolejowym o długości użytecznej powyżej 1 km;
- c) drogi włączające lotnisko do sieci dróg publicznych, będące przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 62 r.o.o.ś., tj.: drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, ze zm.), dalej u.o.p.:
- d) budowa infrastruktury niezbędnej do realizacji inwestycji, stanowiącej przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w r.o.o.ś.:

- § 3 ust. 1 pkt 20, tj.: instalacje do produkcji mas bitumicznych (wytwórnice mas bitumicznych na potrzeby budowy lotniska i dróg kołowych);
 - § 3 ust. 1 pkt 60 (rozbudowa istniejących bocznic kolejowych w miejscowościach: Teresin i Korytów oraz budowa dwóch tymczasowych nowych bocznic kolejowych w obszarze lotniska);
 - § 3 ust. 1 pkt 62 (przebudowa istniejących dróg lokalnych oraz budowa nowych odcinków na potrzeby etapu budowy);
- e) likwidacje kolizji z istniejącą infrastrukturą, stanowiące przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w r.o.o.ś.:
- § 2 ust. 1 pkt 6, tj.: napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym nie mniejszym niż 220 kV i długości nie mniejszej niż 15 km (przełożenie jednotorowej, napowietrznej linii elektroenergetycznej 220 kV relacji Janów – Ołtarzew);
 - § 3 ust. 1 pkt 7, tj.: napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym nie mniejszym niż 110kV inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 6 (przełożenie dwutorowej, napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Sochaczew– Żyrardów, Teresin – Bielnik);
 - § 3 ust. 1 pkt 31, tj.: instalacje do przesyłu gazu inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 20 oraz towarzyszące im tłocznie lub stacje redukcyjne, z wyłączeniem gazociągów o ciśnieniu nie większym niż 0,5 MPa i przyłączy do budynków (usunięcie kolizji planowanej linii kolejowej nr 85 na odcinku Warszawa – CPK z istniejącym gazociągiem DN400 MOP 5,5 MPa relacji Mory – Piotrków Trybunalski);
 - § 3 ust. 1 pkt 70, tj.: kanały w rozumieniu art. 16 pkt 21 p.w. (przełożenie koryta Dopływu z Nowego Oryszewa oraz przebudowa koryta Dopływu spod Aleksandrowa);
 - § 3 ust. 1 pkt 71, tj.: rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociągowych rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową (likwidacja istniejących oraz budowa nowych wodociągów);
 - § 3 ust. 1 pkt 73, tj.: urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 37, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m³ na godzinę, oraz § 3 ust. 1 pkt 74, tj.: urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych z tej samej warstwy wodonośnej, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³ na godzinę, inne niż wymienione w pkt 73, jeżeli w odległości mniejszej niż 500 m znajdują się inne urządzenia lub inny zespół urządzeń umożliwiający pobór wód podziemnych o zdolności poboru

- wody nie mniejszej niż 1 m³ na godzinę, z wyłączeniem zwykłego korzystania z wód (likwidacja istniejących oraz budowa nowych ujęć wód podziemnych);
- § 3 ust. 1 pkt 81 lit. a-c, tj.: sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem: przebudowy tych sieci metodą bezwykopową, sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym, przyłączy do budynków (usunięcie kolizji z istniejącymi sieciami kanalizacyjnymi);
- f) pozostała infrastruktura niezbędna do funkcjonowania przedsięwzięcia, w tym budowle i instalacje zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w r.o.o.ś.:
- § 3 ust. 1 pkt 67, tj.: budowle przeciwpowodziowe, w rozumieniu art. 16 pkt 1 p.w., z wyłączeniem przebudowy wałów przeciwpowodziowych polegającej na doszczelnieniu korpusu wałów i ich podłoża, w celu ograniczenia możliwości ich rozmycia i przzerwania w czasie przechodzenia wód powodziowych, a także regulacja wód (budowa suchego zbiornika retencyjnego na Dopływie spod Aleksandrowa);
 - § 3 ust. 1 pkt 69 lit. d, tj.: budowle piętrzące inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 35 i 36, o wysokości piętrzenia wody nie mniejszej niż 1 m (budowa zapory ziemnej zbiornika retencyjnego na Dopływie spod Aleksandrowa).
2. Przedsięwzięcie zlokalizowane jest w województwie mazowieckim w granicach powiatów: żyrardowskiego, sochaczewskiego, grodziskiego i warszawskiego zachodniego, na terenie następujących gmin: Wiskitki, Radziejowice, Żyrardów, Teresin, Nowa Sucha, Baranów, Jaktorów, Grodzisk Mazowiecki, Błonie. Szczegółowy zakres i miejsce realizacji przedsięwzięcia przedstawione zostały w charakterystyce przedsięwzięcia, stanowiącej załącznik nr 1 do decyzji oraz na mapie stanowiącej załącznik nr 2 do decyzji.

II. uchyła punkt 1.2 decyzji w całości i w tym zakresie orzeka:

Określam istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich, a także stwierdzam obowiązek przeprowadzenia działań w zakresie unikania, zapobiegania, ograniczania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

1. Warunki dotyczące ochrony gleby:
 - a) przed rozpoczęciem prac przygotowawczych lub budowlanych zebrać urodzajną warstwę gleby (humusu), a następnie złożyć ją w pryzmach w pobliżu miejsc prowadzenia prac przygotowawczych lub budowlanych, w miejscu wskazanym przez nadzór przyrodniczy;

- b) przyzmy gleby muszą znajdować się minimum 50 metrów od cieków i zbiorników wodnych, poza obszarami zagrożonymi powodzią, poza terenami ochrony ujęć wód, a także w miejscach nienarażonych na rozjeżdżanie przez pojazdy i inne maszyny budowlane;
 - c) glebę należy w pierwszej kolejności wykorzystać do rekultywacji terenu w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji, do odtworzenia warstwy glebowej wokół inwestycji oraz do uformowania skarp, wykopów i nasypów lub umożliwić jej wykorzystanie przez inne podmioty.
2. Zaplecza budowy należy lokalizować:
- a) na terenach uszczelnionych i zabezpieczonych przed przedostaniem się zanieczyszczeń do gruntu i do wód, w pierwszej kolejności wykorzystując istniejące bazy i tereny uszczelnione;
 - b) w odległości nie mniejszej niż 100 m od brzegów cieków i zbiorników wodnych;
 - c) poza obszarami występowania wód gruntowych na głębokości mniejszej niż 1 m p.p.t.;
 - d) poza dolinami cieków;
 - e) poza granicami obszarów zagrożonych powodzią;
 - f) poza strefami ochrony ujęć wód;
 - g) w odległości nie mniejszej niż 50 m od zabudowy mieszkaniowej;
 - h) poza obszarowymi formami ochrony przyrody;
 - i) poza stanowiskami gatunków roślin naczyniowych: tj. goździka pysznego *Dianthus superbus* – stanowiska punktowe: ID 465 (współrzędne punktu PUWG 1992 – X: 474103,80, Y: 604341,82), ID 1114 (X: 475471,60, Y: 602638,20), ID 1115 (X: 475493,61, Y: 602535,63), ID 1132 (X: 476432,90, Y: 602272,27), ID 1289 (X: 477357,05, Y: 602012,16), ID 1296 (X: 474140,49, Y: 604465,63), ID 1298 (X: 474078,47, Y: 604294,80), ID 1321 (X: 474890,81, Y: 602953,67); stanowiska powierzchniowe: ID 84 (X: 475855,19, Y: 602408,09), ID 94 (X: 473756,93, Y: 602431,80), ID 116 (X: 474075,55, Y: 604439,52), ID 117 (X: 475010,57, Y: 603006,38)), groszka błotnego *Lathyrus palustris* – stanowiska punktowe: ID 1155 (X: 474235,04, Y: 605622,75); stanowiska powierzchniowe: ID 37 (X: 474269,43, Y: 605606,36)), kukułki krwistej *Dactylorhiza incarnata* – stanowiska punktowe: ID 334 (X: 472237,46, Y: 603478,30), ID 335 (X: 472237,31, Y: 603470,79), ID 383 (X: 472500,63, Y: 602858,53), ID 385 (X: 472661,35, Y: 603035,90), ID 386 (X: 472649,94, Y: 603005,87)), kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis* – stanowiska punktowe: ID 186 (X: 470524,06, Y: 604325,10), ID 187 (X: 470473,36, Y: 604419,87), ID 188 (X: 470476,97, Y: 604432,81), ID 189 (X: 470515,14, Y: 604379,37), ID 190 (X: 470521,20, Y: 604400,45), ID 198 (X: 470872,13, Y: 604101,38), ID 201 (X: 470700,58, Y: 604222,47), ID 202 (X: 470691,16, Y: 604250,87), ID 203 (X: 470678,07, Y: 604265,16), ID 205 (X: 470334,10, Y: 604197,26), ID 260 (X: 474916,65, Y: 602864,94), ID 264 (X: 474933,10, Y:

603184,28), ID 265 (X: 474850,60, Y: 603201,96), ID 271 (X: 474909,49, Y: 602975,53), ID 278 (X: 474841,05, Y: 603018,48), ID 287 (X: 474009,50, Y: 603824,00), ID 298 (X: 471574,84, Y: 603767,83), ID 299 (X: 471553,28, Y: 603692,99), ID 300 (X: 471530,92, Y: 603690,44), ID 302 (X: 471636,43, Y: 603693,74), ID 304 (X: 471572,19, Y: 603684,13), ID 306 (X: 471636,03, Y: 603814,59), ID 307 (X: 471717,36, Y: 603740,44), ID 308 (X: 471753,91, Y: 603707,01), ID 309 (X: 471782,15, Y: 603669,73), ID 310 (X: 471681,55, Y: 603726,73), ID 328 (X: 472466,34, Y: 603326,97), ID 329 (X: 472346,74, Y: 603372,18), ID 332 (X: 472319,87, Y: 603365,86), ID 333 (X: 472240,18, Y: 603481,65), ID 337 (X: 472218,91, Y: 603451,34), ID 378 (X: 471844,45, Y: 603174,99), ID 379 (X: 472298,17, Y: 602913,32), ID 382 (X: 472458,76, Y: 602851,64), ID 389 (X: 472573,97, Y: 603012,52), ID 401 (X: 473418,88, Y: 602335,30); stanowiska powierzchniowe: ID 28 (X: 470859,22, Y: 604160,23), ID 30 (X: 470673,26, Y: 604310,34), ID 39 (X: 471783,39, Y: 603615,72), ID 40 (X: 471649,94, Y: 603773,60), ID 43 (X: 473419,04, Y: 602283,96). Stanowiska te należy ogrodzić w sposób widoczny w terenie (np. przez wygradzenie taśmą), pod nadzorem specjalisty botanika;

- j) poza płatami siedlisk przyrodniczych lub ich fragmentów: ID 2 (współrzędne punktu PUWG 1992 – X: 470725,69, Y: 604289,10), ID 5 (X: 472166,23, Y: 598866,03), ID 9 (X: 474328,00, Y: 605673,27), ID 10 (X: 474311,89, Y: 605474,26), ID 11 (X: 474777,57, Y: 603282,37), ID 13 (X: 471531,62, Y: 603647,45), ID 18 (X: 474071,87, Y: 474071,87), ID 20 (X: 473078,32, Y: 603248,18), ID 21 (X: 473077,00, Y: 602602,92), ID 24 (X: 472642,61, Y: 602165,80), ID 25 (X: 472865,69, Y: 602036,05), ID 27 (X: 473781,46, Y: 601813,95), ID 31 (X: 475789,16, Y: 601849,74), ID 33 (X: 475918,64, Y: 601840,67), ID 34 (X: 477105,83, Y: 601959,89), ID 35 (X: 475552,21, Y: 602518,32), ID 36 (X: 475850,04, Y: 602406,83), ID 37 (X: 476136,30, Y: 602319,79), ID 38 (X: 476727,00, Y: 602345,85), ID 40 (X: 472525,87, Y: 600480,46), ID 42 (X: 472535,85, Y: 600637,59), ID 43 (X: 478063,08, Y: 601521,23), ID 46 (X: 473477,37, Y: 602287,17), ID 47 (X: 473755,15, Y: 602426,09), ID 48 (X: 475862,85, Y: 601849,79), ID 58 (X: 462345,20, Y: 602335,30), ID 61 (X: 463103,94, Y: 603302,98), ID 62 (X: 462244,13, Y: 602692,53), ID 71 (X: 477460,38, Y: 599423,62), ID 72 (X: 474078,39, Y: 597782,66), ID 73 (X: 474062,45, Y: 599908,68), ID 78 (X: 478137,64, Y: 599292,16), ID 80 (X: 472223,41, Y: 599853,62). Miejsca te należy ogrodzić w sposób widoczny w terenie (np. przez wygradzenie taśmą), pod nadzorem specjalisty botanika.

3. Warunki dotyczące funkcjonowania placów budowy oraz zapleczy budowy:

- a) dojazd do nich należy prowadzić w pierwszej kolejności w oparciu o sieć korytarzy transportowych, o której mowa w pkt I.1.d. W przypadku konieczności wyznaczenia

dotychczasowych dróg dojazdowych, należy wytyczyć je w sposób niekolidujący z miejscami, o których mowa w pkt 2. W przypadku konieczności przekroczenia drogą dojazdową cieku, należy zapewnić swobodny przepływ wód w cieku;

- b) należy wyposażyć je w techniczne i chemiczne środki do ograniczania rozprzestrzeniania się, usuwania lub neutralizacji płynnych substancji wykorzystywanych przy budowie, w tym substancji ropopochodnych. W przypadku wycieku takich substancji, należy je niezwłocznie usunąć lub zneutralizować;
- c) w obrębie zapleczy budowy należy zlokalizować place parkingowo-serwisowe, myjnie maszyn i urządzeń oraz pojazdów budowlanych, tymczasowe obiekty do dystrybucji paliwa, instalacje wytwórni mas bitumicznych i węzłów betoniarskich, miejsca magazynowania materiałów budowlanych oraz miejsca magazynowania odpadów;
- d) tankowanie, serwisowanie oraz parkowanie maszyn i urządzeń oraz pojazdów budowlanych należy prowadzić na terenie placów parkingowo-serwisowych;
- e) dopuszcza się tankowanie i serwisowanie maszyn i urządzeń oraz pojazdów budowlanych poza placami parkingowo-serwisowymi, pod warunkiem zabezpieczenia gleby w miejscu ich stacjonowania za pomocą materiałów technicznych umożliwiających ujęcie ewentualnych wycieków substancji ropopochodnych;
- f) materiały pędne oraz oleje i smary wykorzystywane na etapie realizacji przedsięwzięcia należy magazynować na terenie placów parkingowo-serwisowych. Powyższe substancje należy magazynować w zamkniętych i szczelnych pojemnikach, odpornych na działanie przechowywanych w nich substancji, w miejscach osłoniętych przed działaniem czynników atmosferycznych oraz zabezpieczonych przed dostępem osób nieuprawnionych;
- g) mycie maszyn i urządzeń oraz pojazdów budowlanych należy prowadzić na terenie myjni;
- h) place parkingowo-serwisowe oraz myjnie należy zlokalizować na utwardzonym i uszczelnionym podłożu. Ponadto należy wyposażyć je w urządzenia do podczyszczania ścieków z zawiesin oraz substancji ropopochodnych;
- i) materiały budowlane oraz substancje i preparaty stosowane na etapie realizacji przedsięwzięcia, z kart charakterystyki których wynika, że mogą stanowić zagrożenie dla wód lub dla gleby, należy magazynować na terenie zaplecza budowy na utwardzonym i uszczelnionym podłożu (np. za pomocą geomembran), w miejscach osłoniętych przed działaniem czynników atmosferycznych oraz zabezpieczonych przed dostępem osób nieuprawnionych. Miejsca te należy wyposażyć w urządzenia lub środki umożliwiające ich zebranie lub neutralizację w sytuacji przypadkowego wydostania się z opakowań. Rodzaje i ilość urządzeń lub środków dostosować do rodzaju i ilości magazynowanych materiałów, substancji i preparatów. Powyższe

materiały, substancje i preparaty magazynować i przemieszczać w opakowaniach producenta. W przypadku ich wydostania się z opakowań, należy je niezwłocznie usunąć lub zneutralizować;

- j) dopuszcza się magazynowanie niezanieczyszczonej gleby i ziemi przewidzianych do wykorzystania do realizacji przedsięwzięcia oraz humusu poza zapleczem budowy, za wyjątkiem miejsc, o których mowa w pkt 2;
 - k) place budowy i zaplecza budowy należy wyposażyć w system zbierania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych wraz z urządzeniami podczyszczającymi zebrane wody;
 - l) należy stosować oświetlenie spełniające wytyczne określone w pkt III.12.
4. Warunki dotyczące ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do powietrza na etapie realizacji przedsięwzięcia:
- a) ograniczyć prędkość pojazdów poruszających się po terenie budowy do 20 km/h dla samochodów ciężarowych i do 40 km/h dla samochodów osobowych;
 - b) wyłączać silniki pojazdów i maszyn budowlanych w czasie postoju;
 - c) tymczasowo utwardzać nawierzchnie głównych dróg na terenie budowy płytami betonowymi;
 - d) drogi dojazdowe, tereny prowadzenia prac przygotowawczych, placu budowy i zaplecza budowy oraz zmagazynowane przyzmy gruntu utrzymywać w stanie ograniczającym pylenie; w przypadku dróg dojazdowych, terenów prowadzenia prac przygotowawczych, placu budowy i zaplecza budowy – przez ich czyszczenie lub zraszanie w warunkach suchej i wietrznej pogody, w przypadku przyzm gruntu – przez ich hydroobsiew, zraszanie lub przykrywanie w warunkach suchej i wietrznej pogody;
 - e) zapewnić mycie kół pojazdów opuszczających teren budowy;
 - f) miejsca magazynowania materiałów (kruszyw) w węzłach betoniarskich wyposażyć w ściany rozdzielające frakcje kruszyw oraz ograniczające pylenie wtórne;
 - g) w silosach węzłów betoniarskich prowadzić codzienne przeglądy szczelności filtrów automatycznych samooczyszczających z czujnikiem maksymalnego zapylenia;
 - h) wdrożyć hermetyzację systemów nalewczyc mas bitumicznych.
5. Warunki dotyczące ochrony istniejących obiektów budowlanych przed skutkami nadmiernych wibracji na etapie prac przygotowawczych oraz etapie budowy:
- a) prędkość pojazdów ciężarowych poruszających się po korytarzach transportowych, o których mowa w pkt I.1.d, w terenie zabudowanym należy ograniczyć do 40 km/h;
 - b) przed przystąpieniem do prac budowlanych, w trakcie których będą wykorzystywane maszyny i urządzenia mogące być źródłem drgań technologicznych (w tym maszyny i urządzenia do: mechanicznego zagęszczania gruntu i drogowych warstw nawierzchniowych, rozbiórki nawierzchni przeznaczonych do likwidacji oraz pograżania w gruncie stalowych grodzic), należy dokonać oceny stanu technicznego

budynków zlokalizowanych w odległości do 60 m od źródła drgań oraz oceny ich podatności na drgania;

- c) parametry pracy maszyn i urządzeń będących źródłem drgań dostosować do stanu technicznego budynków znajdujących się w zasięgu oddziaływania tych drgań;
 - d) podczas prowadzenia prac, o których mowa w lit. b, należy monitorować stan techniczny budynków, z których oceny wynika, że emitowane drgania mogą być szkodliwe dla ich konstrukcji, a także poziom drgań i ich wpływ na konstrukcję tych budynków;
 - e) jeżeli przeprowadzona ocena i monitoring, o których mowa w lit. b i lit. d, wykażą możliwość wystąpienia szkodliwego wpływu drgań na konstrukcję budynków, prace budowlane, o których mowa w lit. b, należy prowadzić z zastosowaniem technologii bezwibracyjnych (np. stosowanie pali wierconych, pogrążanie stalowych grodzic za pomocą prasy hydraulicznej) lub z wykorzystaniem maszyn i urządzeń o niskiej emisji drgań (np. do zagęszczania gruntu podczas zasypywania wykopów stosować maszyny i urządzenia nieprzekraczające masy 300 kg) lub z wykorzystaniem przepon w gruncie tłumiących drgania;
 - f) ocena i monitoring, o których mowa w lit. b i lit. d, powinny być przeprowadzone przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane;
 - g) ocena i monitoring, o których mowa w lit. b i lit. d, powinny być przeprowadzone zgodnie z odpowiednimi normami znajdującymi się w zbiorze Polskich Norm.
6. Warunki dotyczące ograniczenia emisji hałasu:
- a) w porze nocnej, tj. w godzinach 22:00 – 6:00 (poniedziałek–sobota), oraz w niedziele i w dni ustawowo wolne od pracy zakazuje się prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych wymagających wykorzystania ciężkich maszyn i urządzeń, w szczególności: zestawów do wykonywania ścianek szczelnych, spycharek, koparek, ładowarek, dźwigów, samochodów ciężarowych, maszyn i urządzeń do kruszenia warstw drogowych, maszyn i urządzeń do zagęszczania gruntu oraz drogowych warstw nawierzchniowych, oraz urządzeń pomocniczych emitujących hałas, w szczególności: urządzeń do mechanicznego skuwania elementów betonowych, sprężarek, agregatów:
 - w przypadku budowy dróg i linii kolejowych: w odległości mniejszej niż 260 m od granic terenów chronionych akustycznie;
 - w przypadku budowy pozostałych obiektów, w tym budowy lotniska: w odległości mniejszej niż 750 m od granic terenów chronionych akustycznie;
 - b) dopuszcza się prowadzenie prac, o których mowa w lit. a, również w porze nocnej oraz w niedziele i w dniach ustawowo wolnych od pracy, jeżeli ich technologia wymaga zachowania ciągłości robót, tj.: układanie nawierzchni betonowej, asfaltowej, wykonywanie ustroju nośnego obiektów mostowych, odwadnianie wykopów budowlanych, itp., pod następującymi warunkami:

- po uprzednim zawiadomieniu, z 1-tygodniowym wyprzedzeniem, mieszkańców terenów narażonych na hałas, a także władz właściwego miejscowo samorządu gminnego o miejscu i czasie trwania prac;
 - przy zastosowaniu na całej długości frontu robót przenośnych ekranów akustycznych, osłon lub obudów o izolacyjności akustycznej wynoszącej minimum 15 dB, o wysokości większej o co najmniej 1 m w stosunku do źródła hałasu i nie niższej niż 2 m, a w przypadku stacjonarnych źródeł hałasu: dodatkowo z zastosowaniem mat wibroakustycznych;
- c) w miejscach, w których prace przygotowawcze i budowlane prowadzone będą dłużej niż przez tydzień, na całej długości frontu robót od strony terenów chronionych akustycznie należy zastosować tymczasowe ekrany akustyczne o izolacyjności akustycznej nie mniejszej niż 10 dB (jednolita konstrukcja, bez otworów i przerw, w tym pomiędzy gruntem a dołem ekranu), o wysokości co najmniej o 1,5 m większej niż wysokość ekranowanego źródła hałasu, o długości pozwalającej na izolację źródła hałasu od strony terenu chronionego akustycznie;
- d) palowanie pod fundamenty obiektów budowlanych należy wykonywać metodami niewymagającymi zagłębienia udarowego, np. metodą wgłębego mieszania gruntu (DSM) lub metodą wwiercania pali (CFA);
- e) przed oddaniem linii kolejowych do eksploatacji należy przeprowadzić badanie defektoskopowe szyn wraz z ich jednoczesnym szlifowaniem;
- f) na etapie eksploatacji przedsięwzięcia:
- próby (testowanie) silników lotniczych należy prowadzić wyłącznie w porze dziennej;
 - agregaty prądotwórcze należy lokalizować w budynkach lub kontenerach o izolacyjności akustycznej nie mniejszej niż 25 dB.
7. Warunki dotyczące zasad prowadzenia gospodarki odpadami:
- a) odpady powstające na etapie realizacji przedsięwzięcia należy magazynować na terenie specjalnie przygotowanych placów zlokalizowanych w obrębie zaplecza budowy;
- b) dopuszcza się magazynowanie odpadów:
- powstałych z wycinki drzew i krzewów (kod: 02 01 07);
 - opakowań z drewna (kod: 15 01 03);
 - zużytych opon (kod: 16 01 03);
 - innych niż niebezpieczne z grupy 17;
- w stosach lub przyzmach w wyznaczonym miejscu poza zapleczem budowy, za wyjątkiem miejsc, o których mowa w pkt 2;
- c) odpady z rozbiórek, możliwe do ponownego zagospodarowania, w pierwszej kolejności należy wykorzystać do prac związanych z realizacją przedsięwzięcia;

- d) place i miejsca przeznaczone do magazynowania odpadów niebezpiecznych należy wyposażyć w urządzenia lub środki umożliwiające zebranie lub neutralizację odpadów, w sytuacji ich przypadkowego wydostania się z pojemników. Rodzaje i ilość tych urządzeń lub środków należy dostosować do rodzaju i ilości magazynowanych odpadów. W przypadku wydostania się odpadów z pojemników należy je niezwłocznie usunąć lub zneutralizować;
 - e) na etapie eksploatacji przedsięwzięcia odpady należy magazynować w miejscu wyposażonym w system odprowadzania wód opadowych i roztopowych, o którym mowa w pkt III.1.a. Wody te należy odprowadzać do oczyszczalni ścieków przemysłowych, o której mowa w pkt III.15.a;
 - f) ciekłe odpady niebezpieczne należy magazynować w miejscach wyposażonych w wannę zabezpieczającą do wychwytywania wycieków, o której mowa w pkt III.1.b. Przy magazynowaniu cieczy należy stosować zasadę, że ogólna objętość zmagazynowanych cieczy nie może przekroczyć ilości stanowiącej 10-krotność pojemności wanny zabezpieczającej, a pojemność największego zmagazynowanego pojemnika nie może przekraczać pojemności wanny;
 - g) na etapie eksploatacji przedsięwzięcia magazynowanie lub przetwarzanie odpadów będących źródłem uciążliwości odorowych należy wykonywać w budynku spełniającym wymagania, o których mowa w pkt III.1.c.
8. Warunki dotyczące prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych w rejonie cieków oraz zbiorników wodnych:
- a) prace w obrębie koryt cieków (w szczególności przy budowie obiektów mostowych i przepustów) prowadzić z zastosowaniem rozwiązań technicznych i organizacyjnych zabezpieczających przed niszczeniem brzegów, zwężeniem koryta oraz ograniczeniem swobodnego przepływu wód, np. przez przebudowę cieków pod osłoną grodzy, wykonanie kanałów obiegowych, kanałów zastępczych. Należy także zastosować rozwiązania techniczne i organizacyjne zabezpieczające przed zasypywaniem cieku, zmętnieniem wód oraz przed przedostaniem się substancji chemicznych, odpadów i makrozawiesin do wód powierzchniowych, np. przez wygrodenienie przegrodami przeciwmulowymi lub płótkami z geowłókniny, zastosowanie mat i folii zabezpieczających lub prowadzenie prac z brzegu cieku;
 - b) prace budowlane ingerujące w koryta cieków należy prowadzić pod nadzorem specjalistów: ichtiologa i herpetologa, według następujących zasad:
 - wykonać nowy odcinek koryta,
 - włączyć nowopowstały odcinek do naturalnego koryta,
 - odciąć stary fragment koryta (w pierwszej kolejności od strony górnego odcinka cieku) przez zastosowanie przegrody, z jednoczesnym zachowaniem ciągłości przepływu wody w nowopowstałym odcinku koryta,

- skontrolować odcięty odcinek koryta pod kątem występowania w nim zwierząt, a w przypadku ich znalezienia, przenieść je do odpowiedniego dla danego gatunku siedliska (najlepiej do odcinka ciekup położonego poniżej fragmentu objętego pracami). Następnie należy stopniowo obniżać poziom lustra wody w odciętym korycie (przy ciągłym odławianiu zwierząt), a w dalszej kolejności sprawdzić dno, celem odłowienia zwierząt zagrzebanych w mule. Przed ostateczną likwidacją odciętego koryta ponownie skontrolować jego dno i odłowić napotkane w nim osobniki,
 - zasypanie odciętego koryta prowadzić jednostronnym frontem roboczym; do zasypania wykorzystać ziemię pochodzącą z wykopu nowego odcinka koryta,
 - brzegi nowego koryta umocnić za pomocą naturalnych materiałów, np. kamień, faszyna, darnina,
 - w przypadku zastosowania tymczasowego obiegu zastępczego, należy przywrócić przepływ wody w starym korycie, powtarzając sposób prowadzenia prac,
 - zakazuje się przemieszczania sprzętu budowlanego korytem ciekup,
 - przełożenie ciekup wykonać poza okresem tarła ryb i inkubacji ikry, który przypada na okres 1 marca - 31 lipca;
 - prace należy prowadzić przy niskich stanach wód;
- c) prace na ciekup Dopływ spod Aleksandrowa, mające na celu dostosowanie tego ciekup do przyjęcia wód z przekładanego ciekup Dopływ z Nowego Oryszewa, należy przeprowadzić przed likwidacją odcinka ciekup Dopływ z Nowego Oryszewa, a w następnej kolejności wybudować odcinek łączący źródłowy odcinek ciekup Dopływ z Nowego Oryszewa z Dopływem spod Aleksandrowa;
- d) do czasu wybudowania nowego układu sieci drenarsko-melioracyjnej należy zapewnić ciągłość funkcjonowania obecnie istniejącego systemu melioracyjnego;
- e) podczas prac w korycie likwidowanego odcinka ujściowego ciekup Dopływ z Nowego Oryszewa oraz na całej długości przenoszonych fragmentów ciekupów specjalista malakolog dokona kontroli urobku wydobywanego z koryt ciekup pod kątem obecności małży skójkowatych. Odłowione małże należy niezwłocznie i sukcesywnie przetransportować w pojemnikach z natlenioną wodą lub rękawach z tlenem do siedlisk wskazanych przez specjalistę malakologa;
- f) w trakcie wydobywania urobku z koryta rzeki Pisi Tucznej specjalista ichtiolog dokona kontroli urobku pod kątem obecności larw minoga strumieniowego. Odłowione larwy należy niezwłocznie i sukcesywnie przetransportować w sposób oraz do siedlisk wskazanych przez specjalistę ichtiologa.
9. Warunki prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej na etapie realizacji przedsięwzięcia:
- a) odprowadzanie wód opadowych, roztopowych i wód pochodzących z odwodnień z terenu budowy należy prowadzić przez poletka sedymentacyjne. W przypadku gdy

- codzienny monitoring, o którym mowa w pkt VII.3.b tiret pierwsze, wykaze przekroczenie wartości 100 mg/l zawiesiny ogólnej w odbiorniku, należy wstrzymać zrzuty do czasu zmniejszenia się koncentracji zawiesiny ogólnej poniżej tej wartości;
- b) przy odwadnianiu wykopów budowlanych należy stosować rozwiązania techniczne służące ograniczeniu zasięgu i czasu występowania leja depresji, np. przez zastosowanie ścian szczelinowych, ścianek szczelnych, igłofiltrów, drenaży drogowych lub innych technologii;
 - c) do czynności, o których mowa w pkt 4.d-4.e, należy wykorzystywać wody opadowe, roztopowe oraz wody pochodzące z odwodnienia wykopów budowlanych;
 - d) zaplecza socjalno-biurowe wyposażać w szczelne zbiorniki na ścieki bytowe; ścieki bytowe przekazywać wyspecjalizowanej firmie asenizacyjnej transportującej ścieki do oczyszczalni ścieków; nie dopuścić do przepełnienia tych zbiorników;
 - e) w miejscach gdzie nie jest planowane lokowanie zapleczy socjalno-biurowych lub w przypadku gdy pojemność zbiorników znajdujących się w zapleczach socjalno-biurowych byłaby niewystarczająca, inwestycję wyposażać dodatkowo w toalety przenośne; ścieki bytowe z tych toalet przekazywać wyspecjalizowanej firmie asenizacyjnej transportującej ścieki do oczyszczalni ścieków; nie dopuścić do przepełnienia zbiorników toalet;
 - f) do czasu wybudowania i uruchomienia oczyszczalni ścieków przemysłowych, o której mowa w pkt III.15.a, ścieki bytowe i przemysłowe należy odprowadzać do oczyszczalni zewnętrznych
 - g) rozbiórkę zbiorników na ścieki oraz przydomowych oczyszczalni ścieków można rozpocząć po uprzednim wywiezieniu ich zawartości do oczyszczalni ścieków.
10. Warunki dotyczące prowadzenia prac związanych z budową lub likwidacją ujęć wody:
- a) należy stosować rozwiązania służące zabezpieczeniu wód podziemnych przed przenikaniem zanieczyszczeń:
 - należy stosować szczelne zbiorniki na płuczkę wiertniczą oraz na urobek z otworów wiertniczych;
 - należy zapewnić izolację przewiercanych poziomów wodonośnych, które nie będą ujmowane, np. przez cementację otworów wiertniczych, zastosowanie płuczki bentonitowej, zastosowanie korka iłowego;
 - w związku z likwidacją ujęć wód podziemnych, należy zdezynfekować i uszczelnić likwidowane otwory wiertnicze oraz odizolować każdy z poziomów wodonośnych;
 - b) likwidacja ujęcia wody zlokalizowanego na działce ewid. nr 80, obręb Maurycew, gmina Teresin jest dopuszczalna po wcześniejszym wybudowaniu i uruchomieniu nowego ujęcia zaopatrującego w wodę mieszkańców gminy Teresin. Zapotrzebowanie mieszkańców gminy Teresin na wodę do wysokości: 42 m³/h, 800 m³/dobę i 292 000 m³/rok z ujęcia zastępczego ma być zaspokajane w pierwszej kolejności, przed

zapotrzebowaniem wynikającym z prowadzenia prac budowlanych i eksploatacji przedsięwzięcia.

11. Warunki dotyczące ochrony środowiska gruntowo-wodnego na etapie eksploatacji przedsięwzięcia:

- a) pobór wód z własnych ujęć wód podziemnych nie może przekraczać 919 800 m³ rocznie (średnio: 2520 m³/dobę). Pozostałą część zapotrzebowania na wodę należy pokrywać od dostawców zewnętrznych;
- b) należy minimalizować zużycie wody przez:
 - pokrycie całości zapotrzebowania na wodę technologiczną ze ścieku oczyszczonego, pochodzącego z oczyszczalni ścieków, o której mowa w pkt III.15.a,
 - wykorzystywanie na terenie przedsięwzięcia wód opadowych i roztopowych zgromadzonych w zbiornikach retencyjnych, o których mowa w pkt III.14.c;
 - wykorzystanie tzw. wody szarej do instalacji chłodniczych i grzewczych, dla służby ratowniczo-gaśniczej i do podlewania zieleni,
- c) teren przedsięwzięcia należy wyposażyć w techniczne i chemiczne środki do ograniczania rozprzestrzeniania się, usuwania lub neutralizacji paliw lub innych płynnych substancji. W przypadku wycieku takich substancji, należy je niezwłocznie usunąć lub zneutralizować;
- d) wody popłuczne ze stacji uzdatniania wody, ścieki przemysłowe, w tym również ścieki przemysłowe o charakterze bytowym, oraz ścieki bytowe należy kierować do wewnętrznej sieci kanalizacyjnej, a następnie do oczyszczalni ścieków przemysłowych, o której mowa w pkt III.15.a, skąd po oczyszczeniu należy je odprowadzać do rzeki Pisi Gągoliny;
- e) tankowanie samolotów prowadzić na szczelnym podłożu, wyposażonym w system kanalizacji, o którym mowa w pkt III.16.a;
- f) wody opadowe i roztopowe z powierzchni utwardzonych lotniska należy ujmować przez system lotniskowej kanalizacji deszczowej, oczyszczać w osadnikach i separatorach substancji ropopochodnych, odprowadzać do szczelnych zbiorników retencyjnych, a po ich podczyszczeniu odprowadzać do odbiorników (cieków powierzchniowych);
- g) wody opadowe i roztopowe zebrane w zbiornikach retencyjnych z terenu lotniska odprowadzać do odbiorników (cieków powierzchniowych):
 - w ilości nie przekraczającej 6,5 m³/s podczas występowania wysokich stanów wody lub nie przekraczającej 1,9 m³/s podczas występowania średnich stanów wody w odbiornikach;
 - przy temperaturze wody w zbiornikach retencyjnych nie przekraczającej 25°C;

- h) wody opadowe i roztopowe z terenów kolejowych, w szczególności z podtorza, przystanków kolejowych i wiat na przystankach, odprowadzać do odbiorników przez system zbiorników retencyjnych;
 - i) wody opadowe i roztopowe z dróg należy ujmować w systemy kanalizacyjne, oczyszczać w osadnikach i separatorach substancji ropopochodnych i odprowadzać do odbiorników przez system zbiorników retencyjnych;
 - j) wody opadowe i roztopowe z przestrzeni ścian osłonowych zbiorników magazynowych paliwa lotniczego na obszarze bazy paliwa lotniczego należy odprowadzać do sieci kanalizacyjnej, a następnie, po podczyszczeniu w separatorze substancji ropopochodnych, należy odprowadzać do oczyszczalni ścieków przemysłowych, o której mowa w pkt III.15.a;
 - k) wody z odwodnienia instalacji technicznych i zbiorników magazynowych paliwa lotniczego należy odprowadzać do zbiornika, o którym mowa w pkt III.16.d;
 - l) należy zapewnić kontrole, konserwacje i usuwanie zanieczyszczeń z urządzeń podczyszczających i odwadniających, zbiorników na ścieki oraz instalacji ściekowych przez uprawnione osoby i podmioty, nie rzadziej niż 1 raz w ciągu roku;
 - m) zbiorniki retencyjne stanowiące siedliska płazów niezimujących w wodzie należy oczyszczać z nagromadzonych osadów w okresie jesienno-zimowym. W przypadku gdy dany zbiornik stanowi siedlisko gatunków płazów zimujących, czyszczenie powinno się odbywać we wrześniu przy udziale osoby pełniącej nadzór herpetologiczny;
 - n) odladzanie statków powietrznych należy prowadzić w strefach, o których mowa w pkt III.15.b. Do odladzania statków powietrznych i powierzchni lotniska należy wykorzystywać substancje o charakterze nietoksycznym. Ścieki z odladzania statków powietrznych należy kierować do instalacji odzysku glikolu, o której mowa w pkt III.15.b, lub do oczyszczalni ścieków przemysłowych, o której mowa w pkt III.15.a;
12. Etapy realizacji przedsięwzięcia należy objąć nadzorem przyrodniczym, który ma składać się z następujących specjalistów: entomolog, chiropterolog, botanik, fitosocjolog, ornitolog, lichenolog, mykolog, dendrolog, teriolog, herpetolog, ichtiolog, malakolog. Bezpośrednio przed podjęciem prac związanych z realizacją przedsięwzięcia osoby te przeprowadzą kontrolę terenu pod kątem występowania gatunków objętych ochroną i ich siedlisk. Specjaliści będą na bieżąco rozpoznawać lokalne uwarunkowania przyrodnicze i wykrywać wszelkie zagrożenia dla środowiska, które nie zostały wykryte w czasie inwentaryzacji przyrodniczej. W przypadku stwierdzenia nowych stanowisk gatunków chronionych specjalista z danej dziedziny wskaże adekwatny sposób postępowania. Do obowiązków osób pełniących nadzór przyrodniczy będą należeć w szczególności:
- a) teriolog i herpetolog: nadzór nad budową przejść dla zwierząt wraz z systemem stałych ogrodzeń ochronno-naprowadzających;

- b) entomolog: nadzór nad pracami prowadzonymi w obrębie stwierdzonych siedlisk chronionych gatunków motyli, wskazywanie cennych siedlisk owadów przeznaczonych do zachowania;
 - c) ornitolog: przeprowadzenie analizy dotyczącej uszczegółowienia lokalizacji i zakresu prac przewidzianych w ramach konserwacji gniazd bociana białego
 - d) botanik: udział przy likwidacji stanowisk gatunku inwazyjnego z rodzaju *Reynoutria sp.*
13. Warunki dotyczące usuwania roślinności oraz rozbiórki obiektów budowlanych:
- a) prace związane z przygotowaniem terenu (wycinka drzew i krzewów, usuwanie karp, koszenie, usuwanie humusu) należy prowadzić poza sezonem lęgowym ptaków, tj. poza okresem od 1 marca do 15 sierpnia włącznie;
 - b) dopuszcza się usuwanie humusu, a także – jeżeli jest to niezbędne do usunięcia humusu – koszenie w okresie od 1 marca do 14 kwietnia i od 1 lipca do 15 sierpnia. Działania te należy poprzedzić bezpośrednią kontrolą specjalisty ornitologa. W przypadku stwierdzenia obecności czynnych lęgów ptaków (jaj i piskląt), należy wstrzymać prace i podjąć działania określone przez specjalistę ornitologa;
 - c) wycinkę drzew, których obwód pnia mierzony na wysokości 130 cm wynosi powyżej 50 cm i które posiadają odstającą korę lub dziuple, należy poprzedzić kontrolą pod kątem wykorzystywania przez nietoperze jako schronienia letnie i zimowe oraz pod kątem obecności siedlisk bezkręgowców. Kontrolę obowiązani są przeprowadzić specjaliści entomolog i chiropterolog, nie wcześniej niż 3 dni przed wycięciem drzewa. W przypadku stwierdzenia obecności kryjówek nietoperzy lub stanowisk chronionych gatunków bezkręgowców, należy wstrzymać wycinkę drzew oraz podjąć działania wskazane przez osoby pełniące nadzór przyrodniczy;
 - d) prace rozbiórkowe i wyburzeniowe obiektów budowlanych można przeprowadzić po uprzednim potwierdzeniu przez specjalistów ornitologa i chiropterologa braku lęgów ptaków oraz miejsc bytowania nietoperzy. Kontrola zajęcia obiektów może nastąpić nie wcześniej niż 3 dni przed ich wyburzeniem. W przypadku wykrycia lęgów ptaków, należy wstrzymać rozbiórkę do czasu wyprowadzenia młodych z gniazda, co obowiązany jest potwierdzić specjalista ornitolog. W przypadku stwierdzenia obecności stanowisk nietoperzy, należy wstrzymać rozbiórkę oraz podjąć działania określone przez specjalistę chiropterologa. Optymalnym terminem wykonania ww. prac jest okres od 15 września do 31 października.
14. Warunki dotyczące ochrony ptaków na etapie realizacji przedsięwzięcia:
- a) prace związane z powstawaniem tzw. hałasu impulsowego (palowanie lub zagłębianie ścianek szczelnych) należy rozpocząć przed początkiem okresu lęgowego ptaków lub prowadzić je poza tym okresem, tj. poza okresem od 1 marca do 15 sierpnia włącznie. Dopuszczalne jest prowadzenie tych prac po stwierdzeniu przez specjalistę ornitologa braku lęgów ptaków w zasięgu oddziaływania hałasu impulsowego;

- b) zmagazynowane przyzmy gruntu i gleby, o których mowa w pkt 1.b oraz 3.j, a także inne tymczasowe nasypy należy ukształtować w taki sposób, aby ich skarpy miały nachylenie nie większe niż 30°. W przypadku braku możliwości ukształtowania takiego nachylenia skarp, należy zabezpieczyć je siatką o oczkach nie większych niż 2×2 cm. Pobieranie gruntu lub gleby z nasypu w okresie od 1 kwietnia do 1 września należy poprzedzić kontrolą ornitologa, który przeprowadzi oględziny pod kątem obecności nor lub kolonii lęgowych ptaków. W przypadku stwierdzenia ich obecności, należy podjąć działania wskazane przez ornitologa.
15. Warunki dotyczące zarządzania światłem na etapie realizacji przedsięwzięcia:
- a) przed przystąpieniem do prac przygotowawczych i budowlanych należy sporządzić plan zarządzania światłem dla etapu realizacji i etapu eksploatacji przedsięwzięcia. W planie należy wskazać obszary wymagające stałego oświetlenia oraz obszary niewymagające stałego oświetlenia, oraz sposoby ich oświetlania;
 - b) stosowane oświetlenie ma spełniać wytyczne, o których mowa w pkt III.13.a-III.13.d;
 - c) w porze od wschodu do zachodu słońca oświetlenie stosować wyłącznie w miejscach prowadzenia robót budowlanych, wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz w miejscach wymagających oświetlenia ze względów bezpieczeństwa;
 - d) w okresach małej intensywności prac przygotowawczych i budowlanych stosować systemy zmniejszające natężenie oświetlenia;
 - e) ograniczać emisję światła z budynków, przez stosowanie osłon okien.
16. Na etapie eksploatacji lotniska należy podejmować działania ograniczające ryzyko kolizji ptaków z samolotami:
- a) powierzchnie trawiaste lotniska należy obsiewać gatunkami traw o niskim wzroście (10 – 20 cm) i o takiej specyfice budowy kłosa, która jest jak najmniej atrakcyjna dla ptaków i gryzoni. Koszenie traw należy wykonywać w porze nocy, nie częściej niż co 2 lata;
 - b) na bieżąco usuwać zastoiska wodne, mogące służyć jako miejsca wodopoju dla ptaków;
 - c) odstraszać ptaki migrujące i lęgowe, przez aktywne płoszenie z wykorzystaniem ptaków łowczych lub psów oraz stosowanie zielonego lasera;
 - d) przy zagospodarowaniu terenu lotniska należy zastosować działania ograniczające możliwość gniazdowania ptaków na budynkach lotniska i w jego otoczeniu, w tym przez zabezpieczanie otworów wentylacyjnych w budynkach oraz montaż siatek;
 - e) przy zagospodarowaniu lotniska należy wyeliminować wszelkie zbędne elementy, mogące służyć ptakom drapieżnym jako czatownie;
 - f) dobór gatunków traw oraz sposoby zagospodarowania lotniska pod kątem braku możliwości czatowania i gniazdowania ptaków należy zaprojektować przy udziale specjalisty ornitologa, w konsultacji z botanikiem.

17. Warunki dotyczące ochrony siedlisk oraz stanowisk gatunków chronionych na etapie realizacji przedsięwzięcia:
- a) należy wygrodzić lub oznakować w sposób widoczny w terenie wszystkie pojedyncze drzewa lub ich grupy, będące stanowiskami chronionych gatunków nadrzewnych grzybów lub porostów, narażonych na pośrednie oddziaływania związane z etapem prac przygotowawczych i budowlanych. Wygrodzenie lub oznakowanie należy wykonać pod nadzorem i w sposób wskazany przez specjalistę lichenologa;
 - b) w przypadku braku wygrodzenia terenu budowy, należy wygrodzić lub oznakować w sposób widoczny w terenie przeznaczone do zachowania siedliska owadów, wskazane przez entomologa zgodnie z pkt 12.b. Wygrodzenie ochronne należy zastosować również dla siedlisk graniczących bezpośrednio z przedsięwzięciem. Wygrodzenie lub oznakowanie należy wykonać pod nadzorem i w sposób wskazany przez specjalistę entomologa.
18. Warunki dotyczące zabezpieczenia drzew i krzewów, nieprzeznaczonych do wycinki w związku z realizacją przedsięwzięcia:
- a) należy wygrodzić grupy drzew i krzewów. Powierzchnia rozstawienia ogrodzenia powinna odpowiadać obszarowi wyznaczonemu przez rzuty koron, powiększonemu o bufor wielkości 2 m. W przypadku krzewów obszar ten powinien zostać ustalony przez specjalistę dendrologa. W obszarze tym nie jest dopuszczalne lokalizowanie zaplecza budowy, magazynowanie gleby, ziemi, materiałów budowlanych i odpadów;
 - b) pnie pojedynczych drzew należy owinać matami wiklinowymi lub słomianymi bądź tkaninami jutowymi, a następnie oszalować deskami, bez użycia gwoździ, przy czym należy zadbać, aby deski nie opierały się na szyjkach korzeniowych, tylko na podłożu, a samo oszalowanie powinno zapewniać swobodny dostęp powietrza;
 - c) wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew należy prowadzić ręcznie lub niewielkimi koparkami i zasypywać niezwłocznie po zakończeniu prac. Odsłonięte korzenie należy w okresie letnim przykrywać matami ograniczającymi transpirację, zaś w okresie zimowym zabezpieczać przed przemarzaniem za pomocą mat, koców lub warstwy torfu oszalowanego deskami;
 - d) przycinanie korzeni należy prowadzić ostrymi narzędziami tnącymi; niedopuszczalne jest rwanie i miażdżenie systemów korzeniowych. Nie należy uszkadzać korzeni szkieletowych, odpowiedzialnych za statykę drzewa;
 - e) należy zabezpieczyć korony drzew przed uszkodzeniem w miejscach, w których będą one zagrożone, np. przez podwiązanie narażonych gałęzi;
 - f) nie obsypywać ziemią pni drzew powyżej wysokości 0,2 m ponad pierwotny poziom terenu i krzewów powyżej wysokości 0,1 m ponad pierwotny poziom terenu;
 - g) sposób wykonania oraz zakres zabezpieczeń, o których mowa w lit. a-f, należy dostosować do warunków lokalnych i rodzaju prowadzonych prac. Zabezpieczenia należy wykonać pod nadzorem specjalisty dendrologa. Obowiązek zabezpieczenia

dotyczy także terenów leśnych. Po zakończeniu prac zabezpieczenia należy zdemontować.

19. Warunki dotyczące ochrony płazów i gadów na etapie realizacji przedsięwzięcia:
- a) co najmniej jedną ze stron wykopu należy ukształtować jako pochyłą z łagodnym spadkiem (nie większym niż 1:2,5). W przypadku braku takiej możliwości, należy w wykopie zainstalować pochylnię umożliwiającą samodzielne wydostawanie się małych zwierząt. Kontrole wykopów należy prowadzić przez cały rok (z wyłączeniem okresu od 1 grudnia do końca lutego), nie rzadziej niż co drugi dzień. W okresie wiosennych i jesiennych migracji płazów, tj. od 1 marca do 15 maja oraz od 15 sierpnia do 15 października, kontrole należy prowadzić codziennie. W przypadku stwierdzenia obecności zwierząt, osobniki należy przenieść do siedliska wskazanego przez specjalistę herpetologa, bezpośrednio po stwierdzeniu ich obecności;
 - b) w okresie od 1 marca do 15 maja oraz od 15 sierpnia do 15 października należy codziennie prowadzić kontrolę wszelkich zagłębień, np. głębokich kolein (szczególnie wypełnionych wodą lub zawilgoconych), w celu poszukiwania uwięzionych zwierząt. Odłowione zwierzęta należy przenieść poza plac budowy, do siedliska wskazanego przez specjalistę herpetologa, bezpośrednio po stwierdzeniu ich obecności. W trakcie kontroli, po przeniesieniu wszystkich uwięzionych osobników, należy na bieżąco eliminować powstające na terenie budowy zastoiska wody;
 - c) korytarze transportowe, o których mowa w pkt I.1.d, oraz inne drogi dojazdowe, o których mowa w pkt 3, należy dostosować do migracji małych zwierząt, przez ich wykonanie bez zastosowania krawężników; w przypadku konieczności zastosowania krawężników, nie mogą być one wyższe niż 5 cm lub mieć nachylenia boku większego niż 45°;
 - d) należy zabezpieczyć teren budowy przed wejściem płazów i gadów, przez wykonanie tymczasowego wyгородzenia ochronnego:
 - terminy stosowania: w okresie od 1 marca do 15 maja oraz od 15 sierpnia do 15 października. Dokładny termin stosowania tymczasowych wyгородzeń ustali specjalista herpetolog, uwzględniając panujące w danym sezonie warunki pogodowe i związaną z nimi mobilność płazów;
 - dokładna lokalizacja tymczasowych wyгородzeń ochronnych zostanie ustalona przez specjalistę herpetologa na podstawie aktywności tych organizmów w danym roku budowy;
 - parametry wyгородzeń herpetologicznych: materiał pełny o gęstej, zwartej strukturze, o trwałym naciągu, osadzony na drewnianych palikach lub metalowych prętach o długości 80-120 cm i rozstawie 150-200 cm. W przypadku zastosowania siatki, jej oczka nie mogą przekraczać wymiarów 0,5×0,5 cm. Wymiary wyгородzeń: wysokość minimum 50 cm nad powierzchnią gruntu, górna krawędź o szerokości co najmniej 10 cm i odgięta pod kątem 45-90° w kierunku

przeciwnym do wygradzonego terenu (tzw. przewieszka). Część podziemna wygradzenia powinna być wkopana w ziemię na głębokość minimum 20 cm. Zewnętrzne końce ogrodzeń tymczasowych należy zakończyć U- lub C-kształtnymi zawrotkami. Zawrotki powinny znajdować się na końcach odcinków oraz przy wszystkich przeszkodach terenowych typu droga, przejazdy gospodarcze, rowy itp.;

– wygradzenia herpetologiczne powinny być minimum dwa razy w roku sprawdzone pod kątem szczelności i niezwłocznie naprawione;

e) wraz z wygradzeniami herpetologicznymi należy stosować pułapki łowne w postaci wiader. Konieczność stosowania wiader, dokładny termin i ich zagęszczenie na danym odcinku ogrodzenia wskaże specjalista herpetolog na podstawie zaobserwowanego natężenia migracji płazów w danym sezonie. Parametry wiader:

– 30-40 cm wysokości; minimum 15 litrów pojemności; jasny kolor;

– mają być wkopane równo z gruntem wzdłuż wygradzeń herpetologicznych i w każdym zakończeniu U-kształtnym, jak najbliżej wygradzenia;

– w dniu wiadra należy wywiercić otwory tak, aby woda opadowa mogła z niego swobodnie wypływać;

– na dnie wiadra należy umieścić materiał osłaniający zwierzęta przed przegrzaniem i drapieżnikami, np. trawa, mech, gałązki;

– do każdego wiadra należy włożyć kij lub listewkę, które będą dłuższe niż wysokość wiaderka i usytuowane pod łagodnym kątem oraz będą umożliwiały wyjście z pułapki małym gryzoniom;

f) kontrole wiader należy prowadzić codzienne, a w okresie od 1 marca do 15 maja, od 15 sierpnia do 15 października i w okresie upałów, kiedy wskaże to specjalista herpetolog, minimum 2 razy na dobę (rano i wieczorem). W przypadku stwierdzenia obecności zwierząt, należy je niezwłocznie przenieść do siedliska, wskazanego przez specjalistę herpetologa;

g) działania, o których mowa w lit. a-f, należy prowadzić pod nadzorem i w porozumieniu ze specjalistą herpetologiem.

20. Warunki dotyczące minimalizacji oddziaływania przedsięwzięcia wobec bociana białego *Ciconia ciconia*:

a) likwidację lub przeniesienie istniejących gniazd bociana białego, które kolidują z realizacją przedsięwzięcia, należy wykonać poza okresem 1 marca – 15 września;

b) działania, o których mowa w lit. a, należy przeprowadzić przy udziale specjalisty ornitologa.

21. Warunki dotyczące minimalizacji oddziaływania przedsięwzięcia wobec bezkręgowców i ich siedlisk:

a) w przypadku konieczności wycinki drzew stanowiących, lub mogących stanowić, siedlisko pachnicy dębowej *Osmoderma eremita*, należy podjąć następujące działania:

- wycinkę drzew należy prowadzić w porze roku, gdy temperatura powietrza przekracza 10°C, w sposób polegający na ścinaniu całych pni przy kontrolowanym obalaniu na podłoże (np. przy użyciu ściągaczy linowych, żurawia HDS itp.). Ścięte pnie przeszukać pod kątem występowania w nich form rozwojowych pachnicy dębowej;
- w sytuacji potwierdzenia występowania pachnicy dębowej, należy przenieść ścięte kłody w miejsce, w którym znajdować się będą drzewa możliwe do zasiedlenia. W pierwszej kolejności ścięte kłody należy przenosić do naturalnych siedlisk tego gatunku znajdujących się w granicach obszarów Natura 2000: Kampinoska Dolina Wisły PLH140029, Ostoja Nowodworska PLH140043 lub Aleja Pachnicowa PLH140054;
- w przypadku braku możliwości przeniesienia ściętej kłody (np. ze względu na rozkład i rozpadanie się drewna), należy przenieść larwy pachnicy dębowej do skrzynek lęgowych. Skrzynki należy wywiesić w miejscach występowania drzew możliwych do zasiedlenia przez ten gatunek, w pierwszej kolejności na terenach Nadleśnictwa Radziwiłłów, Chojnów lub Skierniewice. Skrzynka powinna mieć wymiary 70×40×30 cm i być wykonana z desek dębowych o grubości 2,5-3 cm, przednia ściana skrzynki musi być zaopatrzona w otwór wlotowy o średnicy 3 cm. Na dnie skrzynki lęgowej należy zamontować plastikowy pojemnik o wysokości ok. 30 cm i wymiarach odpowiadających wewnętrznym wymiarom skrzynki. Skrzynki należy wypełnić substratem, w postaci mieszaniny wiórów i trocin oraz liści dębowych, w proporcji 1:1. Substrat ma wypełniać skrzynkę w 80%. Do każdej skrzynki należy wlać około 5 l wody;
- b) w przypadku wykrycia w drzewach przeznaczonych do wycinki chronionych bezkręgowców innych gatunków niż pachnica dębowa, należy wstrzymać prace i postępować zgodnie z zaleceniami specjalisty entomologa;
- c) w przypadku stwierdzenia kolidujących z przedsięwzięciem czynnych mrowisk mrówek *Formica spp.*, należy przenieść je w lokalizacje zastępcze, na obszarze pozostającym w zarządzie Lasów Państwowych. Lokalizacja zastępcza ma znajdować się w istniejącym drzewostanie, w strefie umiarkowanie nasłonecznionej. W wybranej lokalizacji należy wykonać wgłębienie, do którego należy przenieść zarówno podziemną, jak i nadziemną część mrowiska, zachowując jego dotychczasową orientację góra-dół;
- d) prace, o których mowa w lit. a-c, należy wykonywać przy udziale entomologa pełniącego nadzór przyrodniczy, który wyznaczy miejsca do przenoszenia pni drzew lub zamontowania skrzynek z osobnikami pachnicy dębowej, a także lokalizacje do przeniesienia mrowisk.

22. Warunki dotyczące minimalizacji oddziaływania przedsięwzięcia na siedliska ssaków:

- a) niszczenie siedlisk ssaków należy prowadzić poza okresem rozrodczym właściwym dla danego gatunku, ustalonym ze specjalistą teriologiem. W przypadku bobra europejskiego *Castor fiber* niszczenie żeremi i nor jest dopuszczalne w terminie od 1 sierpnia do 31 października (tj. poza okresem newralgicznym dla bobrów), po wcześniejszym potwierdzeniu braku obecności zwierząt przez specjalistę teriologa. W przypadku potwierdzenia obecności zwierząt, należy wstrzymać prace i postępować zgodnie z zaleceniami specjalisty teriologa;
 - b) niszczenie żeremi, nor, tam i magazynów żerowych każdorazowo należy rozpoczynać za pomocą narzędzi ręcznych; użycie ciężkiego sprzętu dopuszczalne jest po potwierdzeniu braku obecności zwierząt przez teriologa.
23. Warunki dotyczące minimalizacji oddziaływania przedsięwzięcia wobec stanowisk zarazy błękitnawej *Orobanche coerulescens*:
- a) przed rozpoczęciem prac przygotowawczych, optymalnie w sezonie wegetacyjnym (wiosna/lato) oraz z wykorzystaniem posiadanych danych lokalizacyjnych, należy oznaczyć w terenie wszystkie okazy zarazy błękitnawej narażone na oddziaływanie pośrednie lub bezpośrednie zniszczenie w wyniku realizacji przedsięwzięcia;
 - b) należy dokonać zbioru nasion zarazy błękitnawej oraz bylicy polnej *Artemisia campestris* (rośliny żywicielskiej) w optymalnym dla tych gatunków terminie, tj. lipiec – wrzesień, i zdeponować je w Banku Nasion PAN Ogródu Botanicznego – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie;
 - c) przed przystąpieniem do prac przygotowawczych należy wykonać metaplantację zarazy błękitnawej i bylicy polnej, wraz z fragmentami darni i wierzchnią warstwą gleby zawierającą kultury grzybów mikoryzowych, na inne siedlisko znajdujące się jak najbliżej stanowiska gatunków, które ulegną zniszczeniu. Stanowiska te muszą zapewnić dalsze przetrwanie przeniesionym okazom, w tym podobne warunki siedliskowe (m.in. odpowiednie nasłonecznienie, gleba piaszczysta). Przeniesienia należy dokonać przy użyciu narzędzi ręcznych;
 - d) działania, o których mowa w lit. a-c, należy prowadzić pod nadzorem i w uzgodnieniu ze specjalistą botanikiem.
24. Warunki dotyczące minimalizacji oddziaływania przedsięwzięcia na stanowisko krwawnicy wąskolistnej *Lythrum hyssopifolia* zlokalizowanego w odległości ok. 30 m od granicy obszaru przewidywanej realizacji linii kolejowej WZL_1:
- a) przed podjęciem prac przygotowawczych należy oznakować w terenie i wygrodzić stanowisko krwawnicy wąskolistnej;
 - b) przed podjęciem prac przygotowawczych i po przekwitnięciu okazów krwawnicy wąskolistnej należy zebrać nasiona i zdeponować je w Banku Nasion PAN Ogródu Botanicznego – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie;
 - c) należy monitorować stanu zdrowotności krwawnicy wąskolistnej, w szczególności oznak przesuszenia na etapie realizacji inwestycji, zgodnie z punktem VII.7. W razie

potrzeby należy podjąć działania doraźne (np. podlewanie) lub zmodyfikować zastosowany sposób odwodnienia gruntu podczas realizacji przedsięwzięcia lub zmniejszyć jego zasięg, w taki sposób, aby w krótkim czasie przywrócić odpowiedni stan uwilgotnienia podłoża; działania, o których mowa w lit. a-c, należy prowadzić pod nadzorem i w uzgodnieniu ze specjalistą botanikiem.

25. Warunki minimalizujące oddziaływanie przedsięwzięcia wobec metapopulacji storczyka cuchnącego *Orchis coriophora*:

- a) przed rozpoczęciem prac przygotowawczych należy oznakować w terenie stanowiska storczyka cuchnącego w sposób niepowodujący ich zacienienia;
- b) należy ocenić, jak duża jest szansa na przetrwanie tej metapopulacji na etapie realizacji oraz późniejszej eksploatacji przedsięwzięcia;
- c) w przypadku gdy z oceny, o której mowa w lit. b, wynikać będzie brak możliwości zachowania metapopulacji storczyka cuchnącego na tym terenie, należy:
 - przed rozpoczęciem prac, optymalnie w sezonie wegetacyjnym (wiosna/lato) oraz z wykorzystaniem posiadanych danych lokalizacyjnych oznaczyć w terenie wszystkie okazy narażone na oddziaływanie pośrednie lub bezpośrednie zniszczenie w wyniku realizacji przedsięwzięcia,
 - dokonać zbioru nasion w optymalnym dla tego gatunku terminie i zdeponować je w Banku Nasion PAN Ogrodu Botanicznego - Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie,
 - przed przystąpieniem do prac przygotowawczych wykonać metaplantację storczyka cuchnącego, wraz z fragmentami darni i wierzchnią warstwą gleby (zawierającą kultury grzybów mikoryzowych), na inne optymalne siedlisko znajdujące się jak najbliżej stanowiska gatunków, które ulegną zniszczeniu. Przesadzenie wykonać przy użyciu narzędzi ręcznych;
- d) w przypadku, gdy z oceny, o której mowa w lit. b, wynikać będzie możliwość zachowania metapopulacji storczyka cuchnącego na tym terenie, należy:
 - wygrodzić całą metapopulację w sposób widoczny dla osób prowadzących prace budowlane, niepowodujący zacienienia stanowiska. Optymalne jest wygrodzenie i oznakowanie całej powierzchni nieruchomości, na których położona jest metapopulacja (działki ewid. nr 11/1, 12/1, obręb Kopiska, gmina Baranów oraz nr 493, obręb Baranów, gmina Baranów), lub co najmniej fragmentu płatu siedliska 6410 Zmiennowilgotna łąka trzęślicowa (*Molinion*) przeznaczonego do zachowania, w obrębie którego znajdują się wszystkie stanowiska punktowe storczyka;
 - dokonać zbioru nasion w optymalnym dla tego gatunku terminie i zdeponować je w Banku Nasion PAN Ogrodu Botanicznego - Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie;

- e) należy przygotować i wdrożyć plan działań z zakresu ochrony czynnej według wskazań eksperta posiadającego wiedzę i duże doświadczenie w zakresie wymagań siedliskowych dziko rosnących storczyków związanych z siedliskami łąkowymi (optymalnie w zakresie wymagań siedliskowych storczyka cuchnącego). Plan działań należy opracować w oparciu o informacje o sposobie użytkowania działek rolnych w obecnej lub docelowej lokalizacji stanowisk storczyka cuchnącego. Informacje mają objąć okres co najmniej 5 lat przed rozpoczęciem prac przygotowawczych, w zakresie: dominującego rodzaju użytkowania, przeważającej częstotliwości koszenia, przeważającego terminu koszenia, wypasanych zwierząt gospodarskich oraz wielkości obsady, stosowania podsiewu nasion, nawożenia. W planie działań należy uszczegółowić terminy koszenia, biorąc pod uwagę dotychczasowe użytkowanie i stan zachowania siedliska na działce, oraz zalecić użytkowanie jak najbardziej zbliżone do dotychczasowego. Należy uszczegółowić terminy koszenia, biorąc pod uwagę dotychczasowe użytkowanie i stan zachowania siedliska na przedmiotowych terenach. Z uwagi na to, że siedlisko jest dobrze zachowane, należy zalecić użytkowanie jak najbardziej zbliżone do dotychczasowego;
 - f) działania z zakresu ochrony czynnej, o którym mowa w lit. e, należy prowadzić przez cały okres realizacji przedsięwzięcia oraz przez pierwsze 5 lat etapu eksploatacji;
 - g) działania, o których mowa w lit. a-f, należy prowadzić pod nadzorem i w uzgodnieniu ze specjalistą botanikiem.
26. Warunki dotyczące minimalizacji oddziaływania przedsięwzięcia wobec gatunków, których stanowiska kolidują z planowaną inwestycją, tj. goryczki wąskolistnej *Gentiana pneumonanthe* – stanowisko punktowe: ID 1288 (współrzędne punktu PUWG 1992 X: 475976,76, Y: 601862,26); goździka pysznego *Dianthus superbus* – stanowiska punktowe: ID509 (X: 473844,85, Y: 602443,68), ID516 (X: 473717,96, Y: 602428,20), ID526 (X: 475926,90, Y: 601880,60), ID528 (X: 475812,64, Y: 601855,20), ID531 (X: 475908,94, Y: 601843,48), ID565 (X: 476355,70, Y: 602343,15), ID580 (X: 472497,72, Y: 600866,67), ID589 (X: 472479,25, Y: 600611,28), ID1023 (X: 474043,46, Y: 600041,18), ID1026 (X: 475857,09, Y: 602461,17), ID1027 (X: 475892,39, Y: 602464,31), ID1116 (X: 475456,72, Y: 602553,96), ID1118 (X: 475811,25, Y: 602440,55), ID1119 (X: 475751,26, Y: 602444,19), ID1120 (X: 475734,70, Y: 602405,40), ID1128 (X: 476343,50, Y: 602342,32), ID1129 (X: 476413,25, Y: 602371,44), ID1130 (X: 476464,65, Y: 602347,00), ID1131 (X: 476420,08, Y: 602331,70), ID1217 (X: 469018,38, Y: 601696,13), ID1285 (X: 475890,48, Y: 601858,09), ID1286 (X: 475809,64, Y: 601830,55), ID1319 (X: 474870,01, Y: 603011,71), ID1328 (X: 474933,16, Y: 602963,74) oraz stanowiska powierzchniowe: ID84 (X: 475855,19, Y: 602408,09), ID94 (X: 473756,93, Y: 602431,80); kukułki krwistej *Dactylorhiza incarnata* – stanowiska punktowe: ID398 (X: 473250,41, Y: 602449,36), ID399 (X: 473273,52, Y: 602467,87), ID476 (X: 473483,31, Y: 602533,80), ID489 (X: 473108,71, Y: 601872,97), ID505 (X:

473628,69, Y: 601573,18); kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis* – stanowiska punktowe: ID 180 (X: 468781,13, Y: 604550,79), ID191 (X: 470553,29, Y: 604306,54), ID 199 (X: 470648,16, Y: 604246,81), ID200 (X: 470605,94, Y: 604209,49), ID210 (X: 470176,14, Y: 603929,42), ID239 (X: 470575,56, Y: 603688,93), ID240 (X: 470546,11, Y: 603715,22), ID241 (X: 470636,17, Y: 603696,02), ID242 (X: 470616,02, Y: 603639,11), ID243 (X: 470613,96, Y: 603660,88), ID259 (X: 474869,88, Y: 602889,07), ID261 (X: 474934,94, Y: 602871,17), ID263 (X: 474962,34, Y: 603181,50), ID277 (X: 474934,96, Y: 603023,60), ID284 (X: 474874,95, Y: 603053,14), ID311 (X: 471843,43, Y: 603454,22), ID312 (X: 472031,79, Y: 603446,53), ID313 (X: 471974,90, Y: 603504,80), ID314 (X: 472067,93, Y: 603383,03), ID315 (X: 472043,40, Y: 603366,00), ID316 (X: 472029,43, Y: 603319,83), ID317 (X: 472076,06, Y: 603275,52), ID330 (X: 472333,03, Y: 603315,41), ID331 (X: 472321,57, Y: 603349,50), ID336 (X: 472214,89, Y: 603428,56), ID367 (X: 471599,40, Y: 603371,13), ID368 (X: 471699,90, Y: 603309,34), ID369 (X: 471698,94, Y: 603309,26), ID370 (X: 471774,64, Y: 603335,29), ID371 (X: 471599,22, Y: 603389,82), ID374 (X: 471482,72, Y: 603472,87), ID375 (X: 471552,98, Y: 603439,43), ID376 (X: 471548,48, Y: 603437,71), ID377 (X: 471894,74, Y: 603222,10), ID380 (X: 472441,00, Y: 602953,00), ID381 (X: 472490,84, Y: 602999,53), ID384 (X: 472540,73, Y: 602949,06), ID387 (X: 472667,82, Y: 602966,69), ID388 (X: 472598,52, Y: 602975,59), ID397 (X: 473209,95, Y: 602445,07), ID466 (X: 466806,68, Y: 603492,75), ID488 (X: 473121,44, Y: 601883,65), ID521 (X: 465304,55, Y: 603098,97), ID1172 (X: 475405,24, Y: 600636,15) oraz stanowiska powierzchniowe: ID29 (X: 470629,74, Y: 604192,13), ID33 (X: 470640,85, Y: 603979,19), ID39 (X: 471783,39, Y: 603615,72), ID40 (X: 471649,94, Y: 603773,60):

- a) do momentu przesadzenia wszystkich okazów ww. roślin chronionych z danego stanowiska na stanowisko zastępcze, należy je zabezpieczyć przy pomocy tymczasowego wygradzenia niepowodującego zacienienia stanowisk, a w sezonie wegetacyjnym poprzedzającym przesadzenie roślin należy oznakować występowanie poszczególnych osobników lub grup osobników w terenie;
- b) przesadzenia należy dokonać w okresie spoczynku roślin, tj. po obumarciu części nadziemnych okazów. Roślinę należy wykopać przy pomocy narzędzi ręcznych wraz z bryłą podłoża, przy czym głębokość i średnica przenoszona bryła nie może być mniejsza niż 30 cm. Za zgodą osoby pełniącej nadzór botaniczny możliwa jest realizacja prac w innym terminie, w przypadku sprzyjających warunków atmosferycznych wpływających na sukces przesadzenia, z uwzględnieniem działań dodatkowych (np. przesadzenie w większej bryle ziemi, nawadnianie lokalizacji przesadzenia, wystąpienie deszczowego lata itp.);
- c) stanowiska zastępcze powinny odznaczać się dogodnymi warunkami siedliskowymi, zbliżonymi do warunków bytowania poszczególnych gatunków (szczególnie pod

względem uwilgotnienia podłoża oraz sposobu i częstotliwości użytkowania kośnego lub pastwiskowego);

- d) okazy ww. roślin przenieść w pierwszej kolejności na teren obszarów Natura 2000 Łąki Żukowskie PLH140053 i Polany Puszczy Bolimowskiej PLH100028;
 - e) na nowych stanowiskach zapewnić przenoszonym okazom właściwe warunki, przez zapewnienie ekstensywnego użytkowania (koszenia lub wypasu) co najmniej przez okres realizacji przedsięwzięcia;
 - f) działania, o których mowa w lit. a-e, należy prowadzić pod nadzorem i w uzgodnieniu ze specjalistą botanikiem. Ponadto w przypadku osobników goździka pysznego, kukułki krwistej i kukułki szerokolistnej niezbędny jest udział osoby pełniącej nadzór entomologiczny podczas ich przesadzania na stanowiska zastępcze.
27. Warunki dotyczące minimalizacji oddziaływania w związku z likwidacją siedlisk chronionych gatunków płazów i gadów:
- a) prace związane z likwidacją zbiorników wodnych będących siedliskiem płazów wykonywać po okresie rozrodczym płazów i przed okresem hibernacji (optymalnie we wrześniu - dokładny termin zostanie wskazany przez specjalistę herpetologa). W wyjątkowych sytuacjach, jeżeli uwarunkowania projektowe nie pozwolą na likwidację danego siedliska batrachofauny we wrześniu, dopuszcza się jego likwidację w innym terminie. W takim przypadku, w zależności od terminu takiej likwidacji, należy:
 - odłowić płazy w każdej formie rozwoju ze zbiornika przeznaczonego do likwidacji przy zastosowaniu tymczasowych wygradzeń herpetologicznych wokół zbiornika, z zamontowaniem pułapek łownych w postaci wiaderk;
 - zastosować wygradzenie zbiornika na początku sezonu rozrodczego (np. luty-marzec), w celu niedopuszczenia do zbiornika płazów i rozpoczęcia rozrodu w zbiorniku przeznaczonym do likwidacji;
 - zastosować wygradzenie zbiornika pod koniec sezonu migracyjnego po wyjściu młodocianych osobników ze zbiorników rozrodczych (np. we wrześniu), w celu uniemożliwienia wejścia do niego płazów zimujących w zbiornikach wodnych;
 - zwierzęta należy przenieść w optymalne siedliska uwzględniające wymagania siedliskowe poszczególnych gatunków (charakter zbiornika oraz jego sąsiedztwo) lub do wytypowanych zbiorników zastępczych, o których mowa w pkt IV.5.1;
 - b) likwidację zbiorników stanowiących siedliska rozrodcze płazów należy prowadzić, podejmując kolejno następujące czynności:
 - obniżać lustro wody stopniowo do dna (w przypadku zbiornika likwidowanego częściowo – wyłącznie w części likwidowanej, oddzielonej tymczasową grodzą), prowadząc ciągłe odławianie zwierząt, następnie spenetrować dno i odłowić pozostałe zwierzęta (w tym również ryby i makrobezkręgowce, w szczególności gatunki rzadkie i podlegające ochronie);

- w przypadku wykorzystania pomp do obniżania lustra wody w zbiorniku, węże ssące należy umieścić w metalowych koszach wykonanych z dwóch warstw siatki (warstwa zewnętrzna zatrzymująca większe frakcje stałe o średnicy oczek 5×5 cm; warstwa wewnętrzna o oczkach 0,5×0,5 cm). Osoba pełniąca nadzór herpetologiczny obowiązana jest kontrolować osadzanie się frakcji stałych na ścianach koszy i do bieżącego ich usuwania;
 - odłowione płazy oraz inne zwierzęta, które nie mogły podjąć samodzielnej ucieczki z likwidowanego zbiornika, należy przenieść w optymalne siedliska uwzględniające wymagania siedliskowe poszczególnych gatunków (charakter zbiornika oraz jego sąsiedztwo) lub do wytypowanych zbiorników zastępczych, o których mowa w pkt IV.5.1;
 - należy zasypać osuszoną misę zbiornika bezpośrednio po odłowieniu zwierząt jednostronnym frontem roboczym, umożliwiając samodzielną ucieczkę zwierząt;
- c) przetrzymywanie i transport odłowionych zwierząt nie może trwać dłużej niż wskaże to specjalista herpetolog lub ichtiolog. Odłowione płazy powinny być zabezpieczone w przygotowanych uprzednio pojemnikach, ustawionych w miejscu zacienionym, aby temperatura wody, w której będą przechowywane, nie przekraczała 20°C. Pojemniki muszą zapewniać odpowiednie warunki dla płazów, w szczególności miejsce schronienia się, a także uwzględniać potencjalne interakcje pomiędzy przetrzymywanymi w nich gatunkami i osobnikami (dobór gatunków, ich stadiów rozwojowych czy wielkości osobników w danym pojemniku ma ograniczyć ryzyko wystąpienia incydentów związanych z drapieżnictwem i kanibalizmem);
- d) odłowione płazy i gady w każdym ze stadiów rozwojowych należy przenieść do siedlisk zastępczych. Wytypowane siedliska zastępcze dla płazów obejmują w pierwszej kolejności następujące lokalizacje:
- w Nadleśnictwie Chojnów:

Lp.	Leśnictwo	Adres leśny
1	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390B -c -00
2	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390B -d -00
3	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390B -f -00
4	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390B -g -00
5	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390C -d -00
6	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390C -f -00
7	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390D -a -00
8	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390F -a -00
9	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390F -b -00
10	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390G -a -00
11	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390G -c -00
12	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390G -d -00
13	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390G -f -00
14	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390B -a -00
15	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390B -b -00
16	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390C -c -00
17	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390G -b -00
18	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390G -k -00

19	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390C -h -00
20	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390C -g -00
21	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390F -d -00
22	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390C -b -00
23	Podkowa Leśna	17-02-1-05-390F -c -00

– w Nadleśnictwie Radziwiłłów:

Lp.	Leśnictwo	Adres leśny
1	Guzów	06-14-1-07-12 -a -00
2	Guzów	06-14-1-07-15 -c -00
3	Zakrzew	06-14-2-04-67 -f -00
4	Żyrardów	06-14-1-06-26 -i -00
5	Żyrardów	06-14-1-06-27 -l -00
6	Zakrzew	06-14-2-04-62 -d -00
7	Zakrzew	06-14-2-04-77 -f -00
8	Zakrzew	06-14-2-04-63 -c -00
9	Guzów	06-14-1-07-15 -m -00
10	Żyrardów	06-14-1-06-62 -b -00
11	Zakrzew	06-14-2-04-69 -c -00

– pozostałe lokalizacje:

Lp.	Powiat	Gmina	Obręb	Nr działki
1	powiat grodziski	Grodzisk Mazowiecki	Kraśnicza Wola	140504_5.0018.3/1
2	powiat grodziski	Jaktorów	Kolonia Jaktorów	140505_2.0015.300/1
3	powiat żyrardowski	Wiskitki	Guzów Cukrownia	143805_5.0039.9/1
4	powiat grodziski	Baranów	Baranów	140503_2.0001.513
5	powiat grodziski	Baranów	Drybus	140503_2.0007.199/1
6	powiat grodziski	Baranów	Gole	140503_2.0008.334/2
7	powiat grodziski	Baranów	Karolina	140503_2.0011.75
8	powiat grodziski	Baranów	Kaski	140503_2.0012.816/1
9	powiat grodziski	Baranów	Stanisławów	140503_2.0018.57/5
10	powiat grodziski	Grodzisk Mazowiecki	Zabłotnia	140504_5.0034.20/2
11	powiat grodziski	Jaktorów	Budy-Grzybek	140505_2.0002.82
12	powiat grodziski	Jaktorów	Grabnik	140505_2.0007.32
13	powiat grodziski	Jaktorów	Kolonia Jaktorów	140505_2.0010.387/1
14	powiat grodziski	Jaktorów	Stare Budy	140505_2.0015.432/2
15	powiat sochaczewski	Teresin	Shro Strugi	142808_2.0032.2/4
16	powiat sochaczewski	Teresin	Shro Strugi	142808_2.0033.6/5
17	powiat sochaczewski	Teresin	Szymanów	142808_2.0024.26
18	powiat żyrardowski	Wiskitki	Feliksów	143805_5.0008.137
19	powiat żyrardowski	Wiskitki	Stara Wieś	143805_5.0023.45/1
20	powiat żyrardowski	Wiskitki	Wiskitki-Miasto	143805_4.0001.698

e) działania, o których mowa w lit. a-d, należy prowadzić pod nadzorem i zgodnie z wytycznymi specjalisty herpetologa.

28. Warunki dotyczące minimalizacji oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w związku z likwidacją siedlisk chronionych gatunków ryb i minogów: na odcinkach cieków powierzchniowych przeznaczonych do likwidacji lub przebudowy, przy udziale ichtiologa pełniącego nadzór przyrodniczy, należy dokonać wcześniejszego odłowu ryb i ich przeniesienia do siedlisk zastępczych (3-krotny połów następczy). Przed wykonaniem połowów należy zbudować zastawki uniemożliwiające powrót ryb po odłowach. Odłów ryb należy prowadzić odcinkami o długości 500 m, przemieszczając się w górę cieku,

każdorzazowo wygradzając odcinek od dołu tymczasową przegrodą uniemożliwiającą powrót ryb do odłowionego odcinka. Odłowione ryby należy możliwie szybko (po odłowieniu każdego odcinka) przetransportować w pojemnikach z natlenioną wodą lub rękawach z tlenem i uwolnić do wyznaczonych wcześniej przez ichtiologa siedlisk zastępczych.

29. Warunki dotyczące likwidacji stanowisk gatunków z rodzaju rdestowiec *Reynoutria spp.*:
- należy wykopać roślinę w całości (część nadziemną i podziemną), a następnie przekazać ją, wraz z poprzerastaną kłączami ziemią, do termicznego przekształcenia, w tym suszenia lub spalania, ;
 - zakazuje się magazynowania mas ziemnych z kłączami rdestowców w przyrmach humusu pochodzącego z odhumusowania;
 - dopuszcza się zastosowanie innych metod usuwania rdestowców, opisanych w publikacji: B. Tokarska-Guzik, B. Fojcik, K. Bzdęga, A. Urbisz, T. Nowak, A. Pasierbiński, *Wytyczne dotyczące zwalczania rdestowców na terenie Polski*, Katowice 2015.

III. uchyla punkt 1.3 decyzji w całości i w tym zakresie orzeka:

Określam wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 u.o.o.ś.:

- Wymagania projektowe dla obiektów, instalacji i miejsc służących magazynowaniu i przetwarzaniu odpadów na etapie eksploatacji przedsięwzięcia:
 - należy wykonać system odprowadzania wód opadowych i roztopowych dla wyznaczonych miejsc magazynowania lub przetwarzania odpadów;
 - należy wykonać szczelną wannę zabezpieczającą w miejscu magazynowania ciekłych odpadów niebezpiecznych, o pojemności nie mniejszej niż pojemność największego pojemnika, w którym przewiduje się magazynowanie tego rodzaju odpadów;
 - konstrukcja budynków przeznaczonych do magazynowania lub przetwarzania odpadów ma być hermetyczna pod względem emisji odorów oraz wyposażona w instalację dezodoryzacji. Przegrody budynków mają gwarantować izolacyjność akustyczną nie mniejszą niż $R_w=30$ dB.
- Wymagania projektowe w zakresie ochrony środowiska przed hałasem:
 - wzdłuż drogowych korytarzy transportowych, o których mowa w pkt I.1.d tiret trzecie, należy wykonać ekrany akustyczne o zewnętrznej chłonności akustycznej o klasie A0 (klasa wg PN-EN 1793-1:2017-05), w następujących lokalizacjach i o podanych niżej parametrach:

Nazwa ekranu	wysokość [m] ⁽¹⁾	korytarz	lokalizacja ekranu – współrzędne w układzie PUWG-2000, strefa 7 ⁽²⁾	Minimalna izolacyjność akustyczna ⁽³⁾	Minimalna chłonność akustyczna wewnętrzna (od strony źródła)

			początek ekranu		koniec ekranu		DL _a [dB]	klasa wg PN-EN 1793- 3-2010-A0	DL _a [dB]	klasa wg PN-EN 1793- 1-2017-A2
			X [m]	Y [m]	X [m]	Y [m]				
Eb001	4,0	01	5786049,05	7462800,54	5786021,06	7462791,52	23	B2	---	A0
Eb002	5,0	01	5785957,25	7462787,52	5786010,99	7462799,20	23	B2	8,0	A3
Eb003	3,0	01	5784959,77	7462690,02	5785014,79	7462703,89	19	B2	---	A0
Eb004	4,0	01	5784677,11	7462602,60	5784643,10	7462594,98	21	B2	---	A0
Eb005	4,0	01	5784115,27	7462475,03	5784175,78	7462490,32	21	B2	---	A0
Eb006	4,0	01	5783958,53	7462436,25	5783994,54	7462451,15	20	B2	8,0	A3
Eb007	4,0	01	5783238,63	7462239,58	5783210,78	7462232,34	18	B2	---	A0
Eb008	4,0	01	5783130,72	7462229,33	5783166,88	7462238,83	21	B2	---	A0
Eb009	4,0	01	5782101,89	7461958,37	5782082,12	7461934,10	21	B2	8,0	A3
Eb010	4,0	01	5782064,59	7461949,03	5782033,73	7461973,03	23	B2	8,0	A3
Eb011	4,0	01	5782025,16	7461994,50	5782059,13	7462030,54	23	B2	8,0	A3
Eb012	5,0	02	5779672,94	7473213,35	5779681,24	7473048,81	25	B3	8,0	A3
Eb013	5,0	02	5779663,56	7473047,00	5779650,23	7473224,60	24	B2	8,0	A3
Eb014	5,0	02	5779682,26	7473028,64	5779686,92	7472936,31	26	B3	8,0	A3
Eb015	4,0	02	5777583,70	7465855,55	5777662,45	7465813,73	23	B2	8,0	A3
Eb016	4,0	02	5777622,00	7465792,63	5777580,51	7465769,30	22	B2	8,0	A3
Eb017	4,0	02	5778314,06	7463425,46	5778377,64	7463401,47	22	B2	---	A0
Eb018	4,0	02	5778755,63	7463265,58	5778834,12	7463235,46	22	B2	---	A0
Eb019	4,0	02	5778932,54	7463170,20	5778861,96	7463196,82	24	B2	---	A0
Eb020	5,0	03	5765066,16	7464974,94	5765008,51	7464811,41	29	B3	---	A0
Eb021	4,0	03	5765120,47	7465057,69	5765081,53	7464999,73	27	B3	---	A0
Eb022	4,0	03	5766296,79	7465488,93	5766098,29	7465438,71	22	B2	---	A0
Eb023	4,0	03	5766565,60	7465443,46	5766616,41	7465391,29	23	B2	8,0	A3
Eb024	4,0	03	5766706,31	7465392,05	5766786,93	7465439,20	20	B2	8,0	A3
Eb025	4,0	03	5766819,03	7465451,22	5766748,90	7465395,70	24	B2	8,0	A3
Eb026	4,0	03	5766853,41	7465532,76	5766872,57	7465597,71	21	B2	8,0	A3
Eb027	4,0	03	5775660,77	7464891,43	5775773,95	7464964,44	18	B2	---	A0
Eb028	4,0	03	5776960,66	7465285,89	5776895,73	7465326,03	21	B2	---	A0
Eb029	4,0	03	5777118,75	7465197,26	5777019,50	7465257,04	26	B3	---	A0
Eb030	4,0	03	5777403,98	7465084,08	5777499,58	7465031,83	23	B2	8,0	A3
Eb031	4,0	03	5777669,98	7464978,92	5777576,63	7464997,96	25	B2	8,0	A3
Eb032	4,0	04	5774721,05	7456276,26	5774502,97	7456139,03	23	B2	---	A0
Eb033	4,0	04	5775809,09	7457209,14	5775764,68	7457170,49	20	B2	---	A0
Eb034	4,0	04	5775956,90	7457333,36	5775884,64	7457273,69	21	B2	8,0	A3
Eb035	4,0	04	5775934,43	7457336,61	5775956,91	7457373,20	20	B2	8,0	A3
Eb036	4,0	04	5776317,78	7457295,33	5776005,84	7457375,07	21	B2	8,0	A3
Eb037	4,0	04	5776069,97	7457390,16	5776097,97	7457380,96	21	B2	8,0	A3
Eb038	4,0	04	5776342,56	7457307,35	5776442,92	7457279,25	20	B2	8,0	A3
Eb039	4,0	05	5776630,66	7455821,46	5776486,86	7455866,11	29	B3	---	A0
Eb040	4,5	05	5776884,42	7455748,29	5776796,37	7455775,03	29	B3	---	A0
Eb041	5,0	05	5777133,24	7455677,25	5776918,06	7455740,41	30	B3	---	A0
Eb042	5,0	05	5777351,77	7455605,90	5777292,48	7455626,24	28	B3	---	A0
Eb043	4,0	05	5777434,50	7455598,20	5777502,38	7455576,83	21	B2	8,0	A3
Eb044	5,0	05	5777502,38	7455576,83	5777545,09	7455563,38	27	B3	8,0	A3
Eb045	4,5	05	5777553,17	7455551,25	5777542,03	7455510,44	24	B2	8,0	A3
Eb046	6,5	05	5777884,74	7455322,00	5777964,38	7455320,19	27	B3	---	A0
Eb047	5,0	05	5778199,62	7455427,91	5778154,67	7455404,92	27	B3	8,0	A3
Eb048	4,0	05	5778305,44	7455481,44	5778249,49	7455453,54	21	B2	8,0	A3
Eb049	4,0	06	5779932,62	7462804,00	5780048,98	7462759,66	23	B2	---	A0
Eb050	4,0	06	5780274,97	7462705,19	5780332,18	7462648,59	25	B3	---	A0
Eb051	4,0	06	5780467,17	7462598,50	5780542,11	7462569,66	24	B2	---	A0
Eb052	5,0	07	5779045,01	7454082,63	5779079,14	7454134,57	27	B3	---	A0
Eb053	4,0	07	5779224,31	7454308,14	5779175,02	7454237,22	22	B2	---	A0
Eb054	4,0	07	5779314,03	7454449,80	5779281,60	7454400,19	20	B2	8,0	A3
Eb055	5,0	07	5779321,24	7454509,37	5779359,61	7454565,76	26	B3	8,0	A3
Eb056	4,0	07	5779463,49	7454732,18	5779503,98	7454792,17	21	B2	---	A0
Eb057	4,0	07	5779590,47	7454887,15	5779636,69	7454936,96	26	B3	---	A0
Eb058	4,5	07	5779649,83	7454953,29	5779693,71	7454999,93	25	B3	8,0	A3

Eb059	4,0	07	5779738,87	7455046,14	5779783,39	7455094,05	21	B2	8,0	A3
Eb060	4,0	07	5779796,32	7455073,91	5779717,46	7454992,08	25	B2	8,0	A3
Eb061	4,0	08	5786917,74	7458062,13	5787055,56	7458075,69	26	B3	8,0	A3
Eb062	4,5	07	5779862,04	7455173,13	5779918,00	7455232,38	25	B2	---	A0
Eb063	4,0	08	5786257,82	7458024,35	5786167,91	7458018,53	18	B2	---	A0
Eb064	5,0	08	5785743,18	7457987,34	5785860,99	7457996,25	27	B3	---	A0
Eb065	6,0	08	5785603,52	7458012,94	5785727,39	7457985,54	27	B3	---	A0
Eb066	6,0	08	5785554,37	7457975,34	5785472,49	7457991,41	24	B2	8,0	A3
Eb067	4,0	08	5784518,29	7457879,99	5784484,62	7457876,84	25	B2	---	A0
Eb068	5,5	08	5784414,26	7457871,34	5784369,43	7457863,58	27	B3	---	A0
Eb069	6,5	08	5784369,43	7457863,58	5784288,59	7457851,30	27	B3	---	A0
Eb070	5,5	08	5783667,71	7457756,53	5783649,83	7457721,49	26	B3	8,0	A3
Eb071	5,0	08	5783703,69	7457762,25	5783667,71	7457756,53	26	B3	---	A0
Eb072	5,0	08	5783640,97	7457727,06	5783596,93	7457742,54	25	B3	8,0	A3
Eb073	7,0	08	5782449,01	7457555,09	5782516,16	7457602,50	26	B3	---	A0
Eb074	5,0	09	5785597,01	7458191,26	5785603,52	7458012,94	25	B2	8,0	A3
Eb075	4,5	09	5785587,58	7458530,47	5785596,57	7458197,24	24	B2	8,0	A3
Eb076	4,5	09	5785550,99	7458715,53	5785584,77	7458539,00	25	B3	---	A0
Eb077	4,0	10	5781080,85	7467236,60	5781075,50	7467275,63	18	B2	8,0	A3
Eb078	4,0	10	5781026,22	7469179,26	5781025,97	7469214,00	18	B2	8,0	A3
Eb079	4,0	10	5781008,63	7469500,32	5780999,56	7469570,86	18	B2	8,0	A3
Eb080	4,0	10	5780994,58	7469608,58	5780990,05	7469643,57	18	B2	8,0	A3
Eb081	4,0	10	5780983,33	7469697,15	5780974,88	7469736,24	18	B2	8,0	A3
Eb082	4,0	10	5780925,00	7469771,90	5780966,77	7469776,60	18	B2	8,0	A3
Eb083	4,0	10	5780402,98	7469735,86	5780448,40	7469738,40	18	B2	8,0	A3
Eb084	4,0	11	5776997,30	7454307,50	5777005,77	7454263,29	18	B2	---	A0
Eb085	4,0	11	5777029,15	7454522,52	5777058,32	7454525,05	18	B2	---	A0
Eb086	4,0	11	5777080,58	7454525,81	5777107,08	7454528,61	18	B2	---	A0
Eb087	4,0	11	5777198,72	7454570,87	5777228,92	7454602,24	18	B2	---	A0
Eb088	4,0	12	5775075,59	7464110,41	5775016,57	7464191,68	18	B2	8,0	A3
Eb089	4,0	12	5774670,83	7464474,10	5774751,80	7464449,20	18	B2	---	A0
Eb090	4,5	12	5774544,18	7464515,02	5774488,59	7464539,94	18	B2	8,0	A3
Eb091	4,5	12	5774463,41	7464566,98	5774510,02	7464549,04	18	B2	8,0	A3
Eb092	4,0	12	5773084,90	7464814,37	5773136,41	7464799,14	18	B2	---	A0
Eb093	4,0	12	5772994,17	7464832,24	5772950,60	7464850,23	18	B2	8,0	A3
Eb094	4,0	12	5772937,17	7464870,71	5772996,18	7464844,34	18	B2	8,0	A3
Eb095	4,0	12	5772779,20	7465026,19	5772822,65	7464988,32	18	B2	---	A0
Eb096	4,0	12	5772039,73	7465639,64	5772107,56	7465579,84	18	B2	8,0	A3
Eb097	4,0	12	5772656,07	7465106,01	5772543,49	7465149,70	18	B2	8,0	A3
Eb098	4,0	12	5772052,67	7465616,80	5772000,81	7465646,21	18	B2	8,0	A3
Eb099	5,0	12	5771926,41	7465690,57	5772019,49	7465651,16	18	B2	8,0	A3
Eb100	4,0	12	5771761,14	7465804,62	5771821,81	7465748,65	18	B2	---	A0
Eb101	5,5	12	5771640,50	7465898,08	5771573,41	7465926,76	18	B2	8,0	A3
Eb102	4,0	12	5771484,94	7465969,11	5771541,70	7465963,23	18	B2	8,0	A3
Eb103	4,5	12	5771260,07	7466036,01	5771169,88	7466111,10	18	B2	8,0	A3
Eb104	4,0	12	5771158,22	7466123,60	5771076,86	7466191,53	18	B2	8,0	A3
Eb105	4,5	08	7457574,9	5782545,8	7457605,9	5782692,6	26	B3	---	A0

⁽¹⁾ nie uwzględnia podwaliny, wyznaczona została w odniesieniu do projektowanej rzędnej terenu

⁽²⁾ z uwagi na brak tzw. kilometrażu projektowanych linii kolejowych i dróg, lokalizacja ekranu względem (strona lewa lub prawa) wynika ze współrzędnych lokalizacji ekranu

⁽³⁾ dotyczy całego ekranu akustycznego, tj. paneli wraz z podwaliną i słupami konstrukcyjnymi

b) na terenie lotniska należy zaprojektować ekrany akustyczne i wały ziemne w następujących lokalizacjach i o podanych niżej parametrach:

Nazwa ekranu/wału	Minimalna wysokość [m]	Minimalna długość [m]	Szerokość korony wału ziemnego [m]	Pochylenie skarpy wału ziemnego	lokalizacja ekranu/wału – współrzędne w układzie PUVG-2000, strefa 7 ⁽¹⁾		Minimalna izolacyjność akustyczna		Minimalna chłonność akustyczna wewnętrzna (od strony źródła)		Minimalna chłonność akustyczna zewnętrzna	
					początek ekranu/wału	koniec ekranu/wału	DL _R	κ -	DL _w	κ -	DL _e	κ

					X [m]	Y [m]	X [m]	Y [m]	[dB]	asa	[dB]	asa	[dB]	lasa
										as		asa		lasa
										a		wg		wg
												PN-		PN-
												EN		EN
EPS1	15,0	330,4	-		5778823,62	7456582,39	5778724,72	7456598,32	>34	B4	11	A3	-	A0
EPS2	15,0	316,7	-		5778981,04	7457310,96	5778883,78	7457327,45	>34	B4	11	A3	-	A0
WPN1	8,0	413,9	8,0	1:1,5	5779637,48	7457140,98	5779565,56	7456733,45	-	-	-	-	-	-
WPN2	8,0	2359,5	8,0	1:1,5	5780032,25	7459523,80	5779649,42	7457195,69	-	-	-	-	-	-
WPN3	8,0	921	8,0	1:1,5	5780210,73	7460583,00	5780058,45	7459674,76	-	-	-	-	-	-
WPN4	8,0	1538,2	8,0	1:1,5	5780486,38	7462251,47	5780236,70	7460733,72	-	-	-	-	-	-
WPD1	8,0	5487	8,0	1:1,5	5776338,87	7456373,97	5777228,06	7461788,11	-	-	-	-	-	-

⁽¹⁾ ekrany EPS1 i EPS2 otaczają stanowiska prób silnikowych z trzech stron – północy, wschodu i południa, stąd ich długość nie wynika z połączenia współrzędnych początku i końca ekranu linią prostą. W przypadku wałów ziemnych współrzędne określają położenie krawędzi korony wału ziemnego – dla wałów północnych (WPN) współrzędne dotyczą południowej krawędzi korony, dla wału południowego (WPD) współrzędne dotyczą północnej krawędzi korony wału ziemnego

- c) stanowiska prób silników należy zabezpieczyć ekranami akustycznymi EPS1 i EPS2, o których mowa w lit. b, otaczającymi je z trzech stron. Ekranami te należy zlokalizować w taki sposób, aby czwarta, nieosłonięta ekranami strona tych stanowisk, nie była zwrócona bezpośrednio w kierunku obszarów podlegających ochronie akustycznej;
- d) na etapie prac przygotowawczych należy wybudować wały ziemne, o których mowa w lit. b, zlokalizowane po północnej i południowej stronie granicy lotniska, o wysokości 8 m każdy, szerokości korony wału 8 m i nachyleniu skarp 1:1,5;
- e) wzdłuż dróg i linii kolejowych, o których mowa w pkt I.1.b-I.1.c, należy wykonać ekrany akustyczne o minimalnej zewnętrznej chłonności akustycznej $DL_{\alpha} = 8$ dB, tj. o klasie A3 wg PN-EN 1793-1:2017-05, w następujących lokalizacjach i o podanych niżej parametrach:

Nazwa ekranu	wysokość [m]	lokalizacja ekranu – współrzędne w układzie PL-2000, strefa 7				Minimalna izolacyjność akustyczna		Minimalna chłonność akustyczna wewnętrzna (od strony źródła)	
		początek ekranu		koniec ekranu		DL_R [dB]	klasa wg PN-EN 1793-2:2018-08	DL_{α} [dB]	klasa wg PN-EN 1793-1:2017-05
		X [m]	Y [m]	X [m]	Y [m]				
E7/W0	3,0	5777598,66	7454922,76	5777229,45	7454200,22	21	B2	8	A3
E11/W0	3,0	5777598,66	7454922,76	5777671,16	7455092,10	18	B2	8	A3
E13/W0	3,0	5777844,03	7455557,21	5777671,16	7455092,10	18	B2	8	A3
E14/W0	3,0	5777857,93	7455554,66	5777684,10	7455086,76	24	B2	8	A3
E15/W0	4,0	5776379,24	7455957,21	5776188,94	7455998,91	18	B2	8	A3
E16/W0	3,0	5778541,18	7455477,80	5777926,15	7455580,66	18	B2	8	A3
E17/W0	3,0	5777775,01	7455665,82	5777215,10	7455817,25	24	B2	8	A3
E20/W0	3,0	5777213,63	7455765,20	5776771,02	7455846,53	18	B2	8	A3
E21/W0	4,5	5777215,10	7455817,25	5776818,72	7455864,90	26	B3	8	A3

E27/W0	5,0	5776818,72	7455864,90	5776379,24	7455957,21	29	B3	8	A3
E34/W1	4,0	5775188,96	7456209,57	5775018,85	7456263,17	18	B2	8	A3
E35/W1	6,0	5775018,85	7456263,17	5774816,96	7456363,71	27	B3	8	A3
E36/W1	6,0	5774808,85	7456368,78	5774628,82	7456506,01	18	B2	8	A3
E37/W1	6,0	5775038,42	7456318,69	5774645,05	7456555,41	26	B3	8	A3
E40/W0	5,5	5774816,96	7456363,71	5774691,42	7456252,97	18	B2	8	A3
E44/W0	8,0	5774691,42	7456252,97	5774485,37	7456131,52	23	B2	8	A3
E46/W0	3,0	5774499,15	7456152,92	5774648,17	7456239,84	18	B2	8	A3
E48/W0	3,0	5774385,29	7456074,29	5774523,26	7456041,58	18	B2	8	A3
E50/W0	3,0	5774186,97	7455950,06	5774385,29	7456074,29	27	B3	8	A3
E55/W0	3,0	5774157,49	7455957,18	5774326,92	7456048,00	21	B2	8	A3
E58/W1	3,0	5774242,85	7457776,76	5774211,48	7458786,88	21	B2	8	A3
E59/W1	3,0	5774216,05	7457776,18	5774184,70	7458786,05	26	B3	8	A3
E61/W1	3,0	5774184,70	7458786,05	5774176,46	7458999,13	18	B2	8	A3
E64/W1	3,0	5774084,96	7459555,26	5774028,54	7459738,53	18	B2	8	A3
E76/W1	3,0	5774211,48	7458786,88	5774203,21	7459000,78	18	B2	8	A3
E77/W1	3,0	5774203,21	7459000,78	5774098,18	7459607,50	28	B3	8	A3
E79/W1	3,0	5774098,18	7459607,50	5774040,07	7459786,22	18	B2	8	A3
E84/W1	3,0	5774028,54	7459738,53	5773702,26	7460548,01	24	B2	8	A3
E130/W1	3,0	5773281,11	7461577,32	5772861,77	7462583,93	27	B3	8	A3
E145/W1	4,0	5772861,77	7462583,93	5772481,22	7463252,23	31	B3	8	A3
E166/W1	3,0	5774040,07	7459786,22	5772410,23	7463468,09	30	B3	8	A3
E183/W1	3,0	5772481,22	7463252,23	5772369,13	7463444,33	18	B2	8	A3
E196/W1	3,0	5772410,23	7463468,09	5772210,64	7463814,26	18	B2	8	A3
E197/W1	3,0	5772369,13	7463444,33	5772165,03	7463788,05	22	B2	8	A3
E209/W0	5,0	5772165,03	7463788,05	5771767,60	7464482,37	30	B3	8	A3
E219/W0	4,0	5771123,49	7465249,58	5770903,50	7465279,95	18	B2	8	A3
E229/W0	3,0	5771767,60	7464482,37	5771687,21	7464620,71	22	B2	8	A3
E241/W0	3,0	5772210,64	7463814,26	5771502,31	7465057,30	27	B3	8	A3
E242/W0	5,0	5771687,21	7464620,71	5771626,92	7464724,47	23	B2	8	A3
E243/W0	6,0	5771626,92	7464724,47	5771586,73	7464793,64	28	B3	8	A3
E253/W0	7,0	5771586,73	7464793,64	5771261,65	7465187,33	30	B3	8	A3
E275/W0	3,0	5771502,31	7465057,30	5771156,22	7466480,93	26	B3	8	A3
E278/W0	5,0	5771261,65	7465187,33	5771123,49	7465249,58	19	B2	8	A3
E306/W0	3,0	5771444,97	7465098,57	5770881,15	7465751,80	20	B2	8	A3
E307/W0	3,0	5770822,49	7465795,99	5770881,15	7465751,80	18	B2	8	A3
E308/W0	3,0	5770822,49	7465795,99	5770803,39	7465809,74	18	B2	8	A3
E316/W0	3,0	5770787,47	7465820,96	5770803,39	7465809,74	18	B2	8	A3
E317/W0	3,0	5770759,88	7465768,98	5770144,15	7466056,40	25	B2	8	A3
E320/W0	3,0	5770787,47	7465820,96	5770314,38	7466071,97	18	B2	8	A3
E340/W0	5,0	5770144,15	7466056,40	5769651,94	7466146,57	26	B3	8	A3
E348/W0	3,0	5769651,94	7466146,57	5768830,59	7466066,24	18	B2	8	A3
E350/W0	4,0	5768830,59	7466066,24	5768419,76	7465978,93	23	B2	8	A3
E362/W0	4,0	5768419,76	7465978,93	5767694,01	7465834,06	25	B2	8	A3
E377/W0	3,0	5767694,01	7465834,06	5767423,04	7465779,81	18	B2	8	A3
E380/W0	3,0	5768543,40	7466059,13	5767417,27	7465807,00	25	B2	8	A3
E423/W0	5,5	5772006,67	7468158,27	5772174,57	7468449,49	18	B2	8	A3
E431/W0	5,0	5772174,57	7468449,49	5772278,63	7468640,66	18	B2	8	A3
E456/W1	3,0	5777439,57	7465321,99	5776308,39	7465568,62	20	B2	8	A3
E471/W0	3,0	5777991,96	7466658,35	5778059,04	7466468,66	18	B2	8	A3
E472/W0	3,0	5778059,04	7466468,66	5778189,05	7466422,26	21	B2	8	A3
E475/W0	3,0	5778053,11	7466417,30	5778187,24	7466412,43	21	B2	8	A3

E477/W0	3,0	5778053,11	7466417,30	5777953,62	7466132,47	24	B2	8	A3
E481/W0	3,0	5777953,62	7466132,47	5778067,39	7465683,65	24	B2	8	A3
E487/W0	3,0	5779594,46	7465693,13	5779542,66	7465341,31	18	B2	8	A3
E488/W0	3,0	5779687,14	7466315,34	5779594,46	7465693,13	22	B2	8	A3
E501/W0	3,0	5779665,44	7468233,04	5779775,24	7467022,22	21	B2	8	A3
E503/W0	4,0	5779631,96	7468404,80	5779665,44	7468233,04	30	B3	8	A3
E517/W0	3,0	5779563,88	7468740,98	5779631,96	7468404,80	18	B2	8	A3
E538/W0	4,0	5779420,07	7472869,02	5779459,73	7473125,26	20	B2	8	A3
E560a/W0	3,0	5781269,26	7464733,32	5781440,00	7464672,00	22	B2	8	A3
E560b/W0	3,0	5781440,00	7464672,00	5781585,00	7464665,00	22	B2	8	A3
E560c/W0	3,0	5781585,00	7464665,00	5781729,28	7464686,65	22	B2	8	A3
E562/W0	3,0	5783188,27	7465155,98	5783520,45	7465277,17	21	B2	8	A3
E565/W0	3,0	5784392,46	7466104,45	5784326,44	7466532,95	20	B2	8	A3
E568/W0	3,0	5784429,33	7466191,48	5784289,10	7466846,12	21	B2	8	A3
E573/W0	3,0	5784326,44	7466532,95	5784302,88	7466676,19	18	B2	8	A3
E580/W0	3,0	5779491,77	7464969,15	5779401,45	7464424,84	18	B2	8	A3
E590/W0	4,0	5779366,35	7464516,21	5779300,44	7464127,48	20	B2	8	A3
E601/W1	5,0	5779300,44	7464127,48	5779264,45	7463916,64	18	B2	8	A3
E602/W1	5,5	5779264,45	7463916,64	5779216,41	7463620,33	18	B2	8	A3
E604/W1	4,0	5779216,41	7463620,33	5779154,14	7463103,73	18	B2	8	A3
E606/W0	3,0	5779113,32	7463066,23	5778592,01	7463078,55	22	B2	8	A3
E607/W0	3,0	5778592,01	7463078,55	5778558,18	7463081,07	18	B2	8	A3
E608/W0	3,0	5778558,18	7463081,07	5778537,69	7463089,45	18	B2	8	A3
E609/W0	3,0	5778525,06	7463097,69	5778537,69	7463089,45	18	B2	8	A3
E610/W0	3,0	5778164,11	7463456,32	5778525,06	7463097,69	21	B2	8	A3
E614/W0	5,0	5779527,25	7462895,19	5779248,62	7462549,66	26	B3	8	A3
E615a/W0	5,0	5779491,81	7462917,77	5779527,25	7462895,19	18	B2	8	A3
E615/W0	5,0	5779491,81	7462917,77	5779245,03	7463008,37	18	B2	8	A3
E616/W0	5,0	5779199,80	7463015,06	5779245,03	7463008,37	18	B2	8	A3
E617/W0	5,0	5779199,80	7463015,06	5779086,20	7462344,61	18	B2	8	A3
E618/W0	3,5	5778267,04	7462922,16	5778216,57	7463031,14	18	B2	8	A3
E619/W0	3,5	5778352,20	7462806,63	5778267,04	7462922,16	26	B3	8	A3
E620/W0	3,0	5778364,03	7462654,39	5778242,85	7462912,51	23	B2	8	A3
E621/W0	3,0	5778242,85	7462912,51	5778192,08	7463022,31	18	B2	8	A3
E625/W0	3,5	5778257,68	7462969,98	5778401,70	7463011,70	27	B3	8	A3
E626/W0	3,0	5778209,66	7462956,04	5778257,68	7462969,98	18	B2	8	A3
E627/W0	3,0	5777983,99	7462890,53	5778209,66	7462956,04	23	B2	8	A3
E652/W1	3,0	5774176,46	7458999,13	5774084,96	7459555,26	28	B3	8	A3
E684/W0	3,0	5780173,10	7462674,22	5779799,27	7462816,52	24	B2	8	A3
E686/W0	4,0	5780594,71	7462516,44	5780173,10	7462674,22	25	B2	8	A3
E687/W0	3,0	5780781,11	7462443,95	5780594,71	7462516,44	24	B2	8	A3
E696/W0	3,0	5779913,89	7455489,89	5779665,87	7455458,45	25	B2	8	A3
E697/W0	6,0	5779522,70	7455522,38	5780149,97	7455717,12	18	B2	8	A3
E698/W0	3,0	5779561,19	7454829,96	5779878,50	7455167,77	23	B2	8	A3
E699/W0	5,0	5779447,34	7455499,00	5779522,33	7455522,26	18	B2	8	A3
E703/W0	3,0	5779232,26	7454353,44	5780085,07	7455478,43	24	B2	8	A3
E706/W0	3,0	5779238,97	7454349,09	5779300,37	7454443,67	18	B2	8	A3
E707/W0	3,0	5779074,87	7454096,32	5779238,97	7454349,09	22	B2	8	A3
E708/W0	3,0	5778969,86	7453949,26	5779232,26	7454353,44	23	B2	8	A3

Izolacyjność akustyczna dotyczy całego ekranu akustycznego, tj. paneli wraz z podwaliną i słupami konstrukcyjnymi. Podana wysokość ekranu, nieuwzględniająca podwaliny, wyznaczona została w odniesieniu do projektowanej rzędnej terenu.

- f) należy zapewnić szczelność pomiędzy modułami ekranów akustycznych oraz między modułami i słupami (stosować uszczelki dźwiękoizolacyjne). Uszczelnić miejsce styku modułów i podwaliny żelbetowej. Ekranu powinny być wykonane bez szczeliny pomiędzy dolną krawędzią ekranu a podłożem;
 - g) ekrany należy wykonać w naturalnych barwach i odcieniach, dostosowanych do lokalnych uwarunkowań (np. na terenach zadrzewionych – zielony; na terenach otwartych – brąz, beż; na terenach zurbanizowanych – jasne kolory wszystkich barw; na mostach, wiaduktach i skarpach – niebieski, błękitny, szary). Dopuszcza się stosowanie pionowych i poziomych przejść tonalnych. W przypadku konieczności zastosowania ekranów przezroczystych, należy je wyposażyć w czarne pionowe pasy o szerokości nie mniejszej niż 2 cm, umieszczone w odstępach nie większych niż 10 cm. Ekranu mają być wyposażone w pasy fabrycznie, z zastosowaniem trwałej technologii, odpowiadającej trwałości samych paneli. Zabrania się montowania nowych paneli bez pasów i naklejania ich w późniejszym terminie;
 - h) zabrania się montowania odbijających, przezroczystych ekranów akustycznych przy przejściach dla zwierząt średnich oraz w odległości minimum 50 m od ich krawędzi w obu kierunkach.
3. Wymagania projektowe dla obiektów budowlanych lotniska:
- a) na elewacjach i zewnętrznych konstrukcjach obiektów budowlanych na lotnisku zastosować szkło o niższym niż typowy współczynniku odbicia (<15%). W miejscach, gdzie konieczne jest zastosowanie wysoko refleksyjnych materiałów, dopuszczalne jest zastosowanie „złamania” jednolicie refleksyjnej powierzchni wzorem znajdującym się po jej zewnętrznej stronie;
 - b) należy zastosować dodatkowe zabezpieczenia w postaci markerów graficznych, folii ochronnych lub barwionego szkła. Zabezpieczenie powinno być wykonane na szklanej powierzchni o szerokości minimum 5 m od narożnika; dopuszcza się stosowanie szkła kolorowego lub matowego, charakteryzującego się niskim współczynnikiem odbicia;
 - c) ograniczenia wskazane w lit. a-b nie dotyczą budynku terminala lotniskowego. W tym przypadku należy stosować inne systemy ograniczające możliwość występowania ptaków, o których mowa w pkt II.16.
4. Wymagania projektowe dla napowietrznych linii wysokiego napięcia:
- a) na przewodach napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokich napięć należy zamontować znaczniki typu FireFly. Należy je zamontować na wszystkich przewodach, w odległości co 15 m od siebie (na jednym przewodzie), w układzie naprzemiennym, przy udziale specjalisty ornitologa;
 - b) znaczniki należy zastosować:
 - na linii 220 kV relacji Janów–Ołtarzew od słupa nr 160 na odcinku ok. 2,6 km w kierunku Ołtarzewa oraz na odcinku zaczynającym się ok. 5 km od istniejącego słupa nr 160 do istniejącego słupa nr 194 (w kierunku Ołtarzewa);

- na linii 110 kV relacji Sochaczew–Żyrardów, Teresin–Bielnik od istniejącego słupa nr 59 na odcinku ok. 12,25 km w kierunku Żyrardowa..

5. W ramach projektu gospodarki zielenią na terenie lotniska należy zrezygnować z nasadzeń gatunków drzew i krzewów dających liczne jagody i owoce (np. głóg, ligustr, jarzab, jabłoń, tarnina), które mogą przywabiać ptaki..
6. Wymagania projektowe w zakresie przejść dla zwierząt:
 - a) pod infrastrukturą kolejową:

Lp.	Typ obiektu	Rodzaj przejścia	Nr obiektu	Kilometraż	Minimalne parametry strefy przeznaczonej dla migracji zwierząt		Długość obiektu [m] (około)
					światło poziome n×b [m]	światło pionowe h [m]	
1	MK	PZDmz	W1.005	7,032	2 x min. 1 m	min. 1,5	25
2	MK	PZDmz	W1.008	10,456	2 x min. 1 m	min. 1,5	20
3	MK	PZDmz	W1.010	12,456	2 x min. 1 m	min. 1,5	18
4	MK	PZDmz	W1.012	12,855	2 x min. 1 m	min. 1,5	31
5	MK	PZDmz	W1.021	26,797	2 x min. 1 m	min. 1,5	18
6	MK	PZDmz	W1.023	27,731	2 x min. 1 m	min. 1,5	28
7	MK	PZDmz	W1.024	28,671	2 x min. 1 m	min. 1,5	34
8	MK	PZDsz	W1.030	34,074	2 x min. 2,5 m	min. 3,5	10
9	MK	PZDmz	W1.052	4,92	2 x min. 1 m	min. 1,5	14
10	MK	PZDmz	W1.053	5,335	2 x min. 1 m	min. 1,5	25
11	MK	PZDsz	W1.058	20,897	2 x min. 4 m	min. 2,5	15
12	MK	PZDmz	W1.068	26,783	2 x min. 1 m	min. 1,5	14
13	MK	PZDmz	W1.069	29,073	2 x min. 1 m	min. 1,5	28
14	MK	PZDmz	W1.075	29,067	2 x min. 1 m	min. 1,5	28
15	MK	PZDmz	W1.081	5,333	2 x min. 1 m	min. 1,5	25
16	MK	PZDmz	W1.083	5,299	2 x min. 1 m	min. 1,5	25
17	MK	PZDmz	W1.099	29,136	2 x min. 1 m	min. 1,5	28
18	MK	PZDmz	W1.100	29,014	2 x min. 1 m	min. 1,5	28
19	MD	PZDmz	W1.118	0,096	2 x min. 1 m	min. 1,5	18
20	MD	PZDmz	W1.119	0,36	2 x min. 1 m	min. 1,5	18
21	MD	PZDmz	W1.120	0,307	2 x min. 1 m	min. 1,5	34
22	MD	PZDmz	W1.121	0,693	2 x min. 1 m	min. 1,5	28
23	MD	PZDmz	W1.122	1,65	2 x min. 1 m	min. 1,5	34
24	MD	PZDmz	W1.124	1,374	2 x min. 1 m	min. 1,5	14
25	MD	PZDmz	W1.125	1,777	2 x min. 1 m	min. 1,5	25
26	MD	PZDmz	W1.127	0,49	2 x min. 1 m	min. 1,5	20
27	MD	PZDmz	W1.128	0,561	2 x min. 1 m	min. 1,5	20
28	MD	PZDmz	W1.129	0,384	2 x min. 1 m	min. 1,5	25
29	MD	PZDmz	W1.132	4,4	2 x min. 1 m	min. 1,5	31
30	MD	PZDmz	W1.133	0,314	2 x min. 1 m	min. 1,5	20
31	MD	PZDmz	W1.134	0,502	2 x min. 1 m	min. 1,5	18
32	MD	PZDsz	W1.135	2,507	2 x min. 4 m	min. 2,5	15
33	MD	PZDsz	W1.136	1,972	2 x min. 4 m	min. 2,5	15
34	MD	PZDmz	W1.137	0,56	2 x min. 1 m	min. 1,5	20
35	MD	PZDmz	W1.138	1,283	2 x min. 1 m	min. 1,5	25

36	MD	PZDmz	W1.139	0,826	2 x min. 1 m	min. 1,5	25
37	MD	PZDmz	W1.140	0,92	2 x min. 1 m	min. 1,5	14
38	MD	PZDmz	W1.141	1,611	2 x min. 1 m	min. 1,5	28
39	MD	PZDmz	W1.146	0,47	2 x min. 1 m	min. 1,5	28
40	MD	PZDmz	W1.147	0,422	2 x min. 1 m	min. 1,5	28
41	PDP	PZDpz	W1.234	4,59	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	13,5
42	PDP	PZDpz	W1.235	4,67	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	16,3
43	PDP	PZDpz	W1.240	9,58	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	13,4
44	PDP	PZDpz	W1.241	9,6	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	43,9
45	PDP	PZDpz	W1.242	9,61	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	27,5
46	PD L	PZDpz	W1.243	4,97	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	23
47	PD L	PZDpz	W1.244	4,87	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	14,3
48	PD L	PZDpz	W1.251	9,54	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	14,5
49	PD L	PZDpz	W1.254	13,35	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	17,8
50	PDP	PZDpz	W1.270	0,75	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	12,2
51	PDP	PZDpz	W1.273	30	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	12,4
52	PD L	PZDpz	W1.275	0,8	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	14
53	PDP	PZDpz	W1.282	20,19	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	13,9
54	PDP	PZDpz	W1.283	24,62	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	12,5
55	PDP	PZDpz	W1.284	24,9	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	13,9
56	PD L	PZDpz	W1.289	20,08	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	11,7
57	PD L	PZDpz	W1.290	22,7	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	13,6
58	PD L	PZDpz	W1.291	24,51	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	13,5
59	PD L	PZDpz	W1.292	24,73	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	13
60	PD L	PZDpz	W1.293	26,3	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	13,9
61	PK	PZDpz	W1.297	0,74	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	78,3
62	PZD	PZDm	W1.299	4,58	min. 2,0 m	min. 1,5	18,6
63	PK	PZDpz	W1.302	20,14	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	33,1
64	PK	PZDpz	W1.303	22,74	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	66
65	PZD	PZDm	W1.304	23,3	min. 2,0 m	min. 1,5	31,6
66	PZD	PZDm	W1.305	23,46	min. 2,0 m	min. 1,5	31,6
67	PK	PZDpz	W1.306	24,57	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	38
68	PK	PZDpz	W1.307	24,83	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	36,7
69	PK	PZDpz	W1.308	26,35	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	59
70	PZD	PZDm	W1.309	26,48	min. 2,0 m	min. 1,5	61,7
71	PZD	PZDm	W1.310	26,53	min. 2,0 m	min. 1,5	61,5
72	PZD	PZDm	W1.311	26,69	min. 2,0 m	min. 1,5	60,2
73	PZD	PZDm	W1.312	26,73	min. 2,0 m	min. 1,5	57,4
74	PK	PZDpz	W1.315	30,02	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	113,8
75	PZD	PZDm	W1.317	27,28	min. 2,0 m	min. 1,5	63,9
76	PZD	PZDm	W1.318	27,39	min. 2,0 m	min. 1,5	60,9
77	PZD	PZDm	W1.319	27,49	min. 2,0 m	min. 1,5	62,1
78	PZD	PZDm	W1.321	30,59	min. 2,0 m	min. 1,5	44,2
79	PZD	PZDm	W1.322	30,68	min. 2,0 m	min. 1,5	41,9
80	PZD	PZDm	W1.325	33,85	min. 2,0 m	min. 1,5	85,1
81	PZD	PZDm	W1.326	33,95	min. 2,0 m	min. 1,5	86,6
82	PZD	PZDm	W1.328	45,4	min. 2,0 m	min. 1,5	51,2
83	PZD	PZDm	W1.329	45,55	min. 2,0 m	min. 1,5	52,6

84	PK	PZDpz	W1.330	4,67	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	47,2
85	PZD	PZDm	W1.333	9,01	min. 2,0 m	min. 1,5	58,6
86	PZD	PZDm	W1.334	9,13	min. 2,0 m	min. 1,5	54,1
87	PZD	PZDm	W1.335	9,28	min. 2,0 m	min. 1,5	60
88	PK	PZDpz	W1.336	9,58	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	53,1
89	PZD	PZDm	W1.338	12,2	min. 2,0 m	min. 1,5	18,6
90	PZD	PZDm	W1.339	12,25	min. 2,0 m	min. 1,5	18,6
91	PZD	PZDm	W1.340	12,3	min. 2,0 m	min. 1,5	18,6
92	PZD	PZDm	W1.341	12,5	min. 2,0 m	min. 1,5	18,9
93	PZD	PZDm	W1.342	12,55	min. 2,0 m	min. 1,5	18,9
94	PZD	PZDm	W1.343	12,94	min. 2,0 m	min. 1,5	18,9
95	MK	PZDpz	W1.344	13,37	2 x min. 1 m	min. 1,5	29,4
96	PZD	PZDm	W1.345	13,72	min. 2,0 m	min. 1,5	19,4
97	PZD	PZDm	W1.346	13,77	min. 2,0 m	min. 1,5	21,1
98	PZD	PZDm	W1.347	13,82	min. 2,0 m	min. 1,5	24,1
99	PZD	PZDm	W1.348	13,86	min. 2,0 m	min. 1,5	28
100	PK	PZDpz	W1.352	4,67	2 x min. 0,5 m	min. 1,5	47,2

Objaśnienia: MK/MD – most kolejowy/drogowy, PK/PD (L/P) – przepust kolejowy/drogowy (lewa strona/prawa strona), PZD – przejście dolne dla zwierząt, PZDs – przejście dolne dla zwierząt średnich, PZDsz – przejście dolne zespolone z ciekim dla zwierząt średnich, PZDm – przejście dolne dla zwierząt małych, PZDmz – przejście dolne zespolone z ciekim dla zwierząt małych, PZDp – przejście dla płazów, PZDpz – przejście zespolone z ciekim dla płazów.

b) pod infrastrukturą drogową:

Lp	Typ obiektu	Informacja o przeszkodzie	ID obiektu	Lokalizacja (układ 2000 strefa 7)		Szacowane światło poziome obiektu [m]	Szacowana długość obiektu [m]	Minimalne wymiary światła pionowego/światła poziomego h / n×b [m]
				X [m]	Y [m]			
1	PZDsz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/ węzeł drogowy	E3J4BR1	5778110	7462938	56,4	34,6	$\geq 2,5 / 2 \times \geq 3$ m
2	PZDsz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/ ciek	E3J4BR3	5778987	7462762	180	16,4	$\geq 3,5 / 2 \times$ szerokość ciek
3	PZDmz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/ węzeł drogowy	E3L2C01	5777577	7466464	$\geq 1,5$	20,0	$\geq 1,5 / 2 \times$ szerokość ciek
4	PZDsz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/ droga	E3MRBR1	5777925	7466175	25,1	38,2	$\geq 2,5 / 2 \times \geq 3$ m
5	PZDsz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/ droga	E3MRBR2	5778009	7465871	169,2	34,2	$\geq 2,5 / 2 \times \geq 3$ m
6	PZDsz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/ kolej	E3MRBR3	5778096	7465456	112,8	34,2	$\geq 3,5 / 2 \times \geq 3$ m
7	PZDsz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/ ciek	E3MRBR4	5778135	7465198	54,8	35,0	$\geq 3,5 / 2 \times$ szerokość ciek
8	PZDsz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/	E3MRBR5	5778167	7464890	25,8	37,1	$\geq 2,5 / 2 \times \geq 3$ m

		droga						
9	PZDsz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/ droga	E3MRBR6	5778137	7463485	27,0	35,6	$\geq 2,5 / 2 \times \geq 3 \text{ m}$
10	PZDsz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/ ciek	E3MRBR7	5778127	7463274	26,2	36,6	$\geq 3,5 / 2 \times$ szerokość ciek
11	PZDsz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/ węzeł drogowy	E3MRBR8	5778238	7463446	26,7	36,0	$\geq 2,5 / 2 \times \geq 3 \text{ m}$
12	PZDmz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)	E3MRC07	5778165	7463881	$\geq 1,5$	73,0	$\geq 1,5 / 2 \times$ szerokość ciek
13	PZDmz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)	E3MRC08	5778159	7463753	$\geq 1,5$	73,2	$\geq 1,5 / 2 \times$ szerokość ciek
14	PZDmz	Wschodni dostęp do lotniska nr 3 (E3)/ węzeł drogowy	E3MRC09	5778112	7463016	$\geq 1,5$	81,9	$\geq 1,5 / 2 \times$ szerokość ciek
15	PZDsz	Wschodnia obwodnica lotniska, droga lokalna nr 1/ ciek	REL2BR1	5777590	7463328	28,2	11,2	$\geq 3,5 / 2 \times$ szerokość ciek
16	PZDsz	Wschodnia obwodnica lotniska, droga lokalna nr 1/ ciek	REL2BR2	5777533	7462902	28,2	11,2	$\geq 3,5 / 2 \times$ szerokość ciek
17	PZDsz	Wschodnia obwodnica lotniska, droga lokalna nr 1/ciek	REL2BR3	5777520	7462588	28,2	11,2	$\geq 3,5 / 2 \times$ szerokość ciek
18	PZDsz	Wschodnia obwodnica lotniska, droga lokalna nr 1/ ciek	REL2BR4	5777880	7461950	28,2	11,2	$\geq 3,5 / 2 \times$ szerokość ciek
19	PZDsz	Wschodnia obwodnica lotniska, droga główna - węzeł drogowy/ ciek	REMRBR1	5778422	7463028	28,2	36,1	$\geq 3,5 / 2 \times$ szerokość ciek
20	PZDsz	Wschodnia obwodnica lotniska, droga główna/ ciek	REMRBR4	5781105	7462305	141	11,2	$\geq 3,5 / 2 \times$ szerokość ciek
21	PZDmz	Wschodnia obwodnica lotniska, droga główna/ węzeł drogowy	REMRC03	5778570	7463063	$\geq 1,5$	35,5	$\geq 1,5 / 2 \times$ szerokość ciek
22	PZDmz	Północna obwodnica lotniska/ ciek	RNMRBR2	5779238	7454354	28,2	18,2	$\geq 1,5 / 2 \times$ szerokość ciek
23	PZDmz	Północna obwodnica lotniska	RNL2C01	5780019	7455355	$\geq 1,5$	16,6	$\geq 1,5 / 2 \times$ szerokość ciek
24	PZDsz	Północna obwodnica lotniska/ ciek	RNMRBR1	5781307	7461582	253,8	11,2	$\geq 3,5 / 2 \times$ szerokość ciek

Objaśnienia: PZDsz – przejście dolne zespolone z ciekami dla zwierząt średnich, PZDmz – przejście dolne zespolone z ciekami dla zwierząt małych.

c) należy przebudować następujące przejścia dla zwierząt w ciągu autostrady A2:

Lp.	ID obiektu	Droga	kilometraż	Wymiary przekroju (szerokość × wysokość) [m]	Długość obiektu [m]	Funkcja	Zakres prac
1	E3J1C02	Węzeł E3J1 Autostrada A2	431+145,8	1,5 × 1,1	37,2 (istniejący) + 6,2 (przedłużenie)	przejście herpetologiczne + ciek	Przepust przebudowywany (przedłużany)
2	A2C01	Węzeł E3J1 Autostrada A2	431+200	3,0 × 1,1	44,5	przejście ekologiczne dla zwierząt małych	Przepust przebudowywany w miejscu istniejącego (zmiana przekroju)
3	A2C02	Węzeł E3J1 Autostrada A2	431+250	3,0 × 1,1	45,8	przejście ekologiczne dla zwierząt małych	Przepust przebudowywany w miejscu istniejącego (zmiana przekroju)
4	A2C03	Węzeł E3J1 Autostrada A2	431+300	3,5 × 1,8	39,8 (istniejący) + 11,8 (przedłużenie)	przejście ekologiczne dla zwierząt małych + ciek	Przepust przebudowywany (przedłużany)
5	A2C04	Węzeł E3J1 Autostrada A2	431+550	2,4 × 2,0	42,5 (istniejący) + 15,1 (przedłużenie)	przejście ekologiczne dla zwierząt małych + ciek	Przepust przebudowywany (przedłużany)
6	A2C05	Węzeł E3J1 Autostrada A2	431+900	3,5 × 1,5	60,9	przejście ekologiczne dla zwierząt małych	Przepust przebudowywany w miejscu istniejącego (zmiana przekroju)
7	A2C06	Węzeł E3J1 Autostrada A2	431+669	2,0 × 1,5	65,4	przejście ekologiczne dla zwierząt małych	Likwidacja przepustu
8	A2C07	Węzeł E3J1 Autostrada A2	432+700	3,5 × 1,5	80,4	przejście ekologiczne dla zwierząt małych	Przepust nowy w zamian likwidowanego przepustu w innej lokalizacji (wewnątrz węzła)
9	A2C08	Węzeł E3J1 Autostrada A2	433+650	3,0 × 1,2	53,6	przejście ekologiczne dla zwierząt małych	Przepust przebudowywany w miejscu istniejącego (zmiana przekroju)
10	A2C09	Węzeł E3J1 Autostrada A2	433+700	3,0 × 1,2	52,4	przejście ekologiczne dla zwierząt małych	Przepust przebudowywany w miejscu istniejącego (zmiana przekroju)
11	A2C10	Węzeł E3J1 Autostrada A2	433+800	3,5 × 1,2	55,7	przejście ekologiczne dla zwierząt małych	Przepust przebudowywany w miejscu istniejącego (zmiana przekroju)
12	-	Węzeł E3J1 Autostrada A2	432+750	3,5 × 1,5	79,8	przejście ekologiczne dla zwierząt małych	Przepust nowy w zamian likwidowanego przepustu A2C06 w innej lokalizacji (wewnątrz węzła)

7. Należy zaprojektować system przejść dla płazów i gadów:
- a) przejścia należy wykonać w rejonach wskazanych w załączniku nr 8 do decyzji – Rejony planowanych przejść dla płazów;
 - b) w miejscach, o których mowa w lit. a, należy wykonać przejścia dla płazów w taki sposób, aby odległość między nimi wynosiła 100 m. Ponadto we wskazanych poniżej rejonach migracji płazów należy wykonać przejścia dla płazów tak, aby odległość między nimi wynosiła 50 m:
 - na projektowanej linii kolejowej LK85 na odcinku pomiędzy wschodnim rozplotem, a wschodnim końcem LK85 w kierunku Warszawy;
 - na łącznicy WZL_2 (odcinek na południe od autostrady A2 do włączenia w linię LK1 w Jaktorowie);
 - c) szczegółowe lokalizacje przejść, o których mowa w lit. a-b, należy uzgodnić ze specjalistą herpetologiem, uwzględniając przebieg rozpoznanych szlaków migracji płazów;
 - d) minimalne wymiary przejść (światło poziome i światło pionowe):
 - obiekty o długości do 20 m: minimalna szerokość $\geq 1,0$ m, wysokość $\geq 0,75$ m, współczynnik względnej ciasnoty $\geq 0,07$;
 - obiekty o długości 20–30 m: minimalna szerokość $\geq 1,5$ m, wysokość $\geq 1,0$ m, współczynnik względnej ciasnoty $\geq 0,07$;
 - obiekty o długości 30–50 m: minimalna szerokość $\geq 2,0$ m, wysokość $\geq 1,5$ m, współczynnik względnej ciasnoty $\geq 0,07$;
 - obiekty o długości 50–80 m: minimalna szerokość $\geq 3,5$ m, wysokość $\geq 1,5$ m, współczynnik względnej ciasnoty $\geq 0,07$;
 - obiekty o długości powyżej 80 m: minimalna szerokość $\geq 4,0$ m, wysokość $\geq 2,0$ m, współczynnik względnej ciasnoty $\geq 0,07$;
 - e) stosować konstrukcje przejść o przekroju prostokątnym lub eliptycznym z otwartym dnem.
8. Wymagania projektowe dotyczące przejść dla płazów i gadów:
- a) należy zastosować stałe wygradzenia ochronno-naprowadzające na długości minimum 100 m w każdą stronę od obiektów pełniących funkcję przejść dla małych zwierząt. W przypadku przejść projektowanych w odległości co 50 m od siebie, wygradzenie ma być wykonane na długości 100 m od skrajnego przejścia;
 - b) wygradzenia ochronno-naprowadzające należy wykonać według poniższych wytycznych:
 - jako pełne wygradzenia z trwałego betonu lub siatki stalowej o wymiarach oczek 5×5 mm, stanowiące konstrukcję samodzielną lub zintegrowaną z ogrodzeniem głównym (w miejscach gdzie ogrodzenie główne zostanie wykonane);
 - wysokość ponad poziom gruntu powinna wynosić minimum 50 cm;

- należy je wkopać w grunt na głębokość minimum 20 cm;
 - w części górnej powinny mieć przewieszkę o długości minimum 10 cm odgiętą na zewnątrz od wygrozonego obiektu pod kątem 45-90°;
 - zakończenia wygrodzień powinny mieć wykonane tzw. zawrotki, tj. zakończenia w kształcie litery C lub U;
 - powinny być szczelnie połączone z przyczółkami obiektów inżynierskich pełniących funkcje przejść i przepustów dla zwierząt;
 - w pasie terenu o szerokości 80 cm przed wygrozzeniami nie należy wysiewać roślin, które mogą utrudniać naprowadzanie zwierząt na przejścia lub umożliwiać zwierzętom wspinanie się na ogrodzenia;
- c) dna przejść należy pokryć wyrównaną warstwą gleby o dużych zdolnościach retencjonowania (np. gleby organicznej);
- d) w przypadku przejść zintegrowanych z ciekami:
- należy wyposażyć je w obustronne suche półki o minimalnej szerokości 0,5 m, położone powyżej poziomu wody średniej;
 - półki mają być pokryte gruntem rodzimym i płynnie łączyć się z przyległym terenem;
 - w sytuacji gdy warunki techniczne uniemożliwiają zastosowanie półek ziemnych, dopuszcza się zastosowanie półek wykonanych z elementów prefabrykowanych, np. betonowych, trwale połączonych ze ścianami lub dnem przepustu. W takim przypadku ich powierzchnię należy pokryć warstwą co najmniej 5 cm gleby organicznej;
- e) w otoczeniu przejść należy zapewnić występowanie karp korzeniowych oraz głazów, pojedynczo lub w grupach;
- f) należy wprowadzić nasadzenia naprowadzające zwierzęta na przejścia. Charakter i strukturę roślinności należy dostosować do gatunków występujących w otoczeniu przejścia, wykorzystując do nasadzeń jedynie gatunki rodzime. Skład gatunkowy nasadzeń zostanie określony przez specjalistów botanika i herpetologa.
9. Wymagania projektowe dotyczące przejść dla małych i średnich zwierząt:
- a) współczynnik względnej ciasnoty przejść dla zwierząt małych ma wynieść przynajmniej 0,07, a przejść dla zwierząt średnich – przynajmniej 0,7;
- b) dno przejść przeznaczonych dla małych zwierząt należy pokryć wyrównaną warstwą gleby mineralnej;
- c) nasadzenia naprowadzające na przejścia należy zaprojektować w następujący sposób:
- przy przejściach dla małych zwierząt roślinność naprowadzającą (drzewa i krzewy) w formie ciągłych lub przerywanych pasów należy zorientować pod kątem ostrym względem osi przejścia;

- przy przejściach dla średnich zwierząt roślinność należy prowadzić na długości minimum 100 m od przyczółków przejść i formować w postaci gęstych dwurzędowych nasadzeń krzewów (średnio- i wysokopiennych) oraz drzew, w więźbie nieregularnej, które będą łączyć się w sposób płynny z nasadzeniami występującymi w obrębie przejścia dla zwierząt;
 - charakter i strukturę roślinności należy dostosować do gatunków występujących w otoczeniu przejścia, wykorzystując do nasadzeń jedynie gatunki rodzime. Skład gatunkowy wraz ze sposobem przygotowania gruntu pod nasadzenia zostanie określony przez specjalistów botanika i teriologa;
 - należy zapewnić odpowiednie warunki wegetacji roślin: zapobiegać skutkom niekorzystnych warunków atmosferycznych (np. wysychanie, wrywanie, zalewanie) oraz zabezpieczać drzewa i krzewy przed zgryzaniem (np. przez tymczasowe obszarowe wygrodenie siatką);
- d) w otoczeniu przejść należy zapewnić występowanie karp korzeniowych oraz głazów, pojedynczo lub w grupach;
- e) wygrodenia ochronne przy przejściach dla małych zwierząt zespolonych z ciekami prowadzić bezpośrednio nad wejściem do przepustu lub połączyć szczelnie z jego czołem;
- f) wygrodenia ochronne przy przejściach dolnych dla średnich zwierząt należy prowadzić przy podstawach nasypów i skarp oporowych i szczelnie łączyć z krawędziami przyczółków, ekranami przeciwoślńnieniowymi lub akustycznymi;
- g) betonowe powierzchnie przyczółków przy przejściach dolnych należy osłonić warstwą gruntu, a docelowo roślinnością osłonową;
- h) nie należy lokalizować przejść technicznych, kładek, schodów lub balustrad przy wylotach przejść dla zwierząt. W przypadku braku możliwości znalezienia innej lokalizacji tych obiektów, w sąsiedztwie przejść dla zwierząt należy je zabezpieczyć przed niepożądanym wtargnięciem zwierząt, np. przez montaż szczelnych bramek;
- i) na przejściach dla zwierząt średnich należy zaprojektować ekrany przeciwoślńnieniowe drewniane z wypełnieniem (pochłaniające), zgodnie z następującymi wytycznymi:
- minimalna wysokość 220 cm;
 - ekrany mają objąć całe przejście oraz odcinek ciągu komunikacyjnego na długości minimum 50 m w obu kierunkach (za wyjątkiem miejsc, gdzie zostaną zaprojektowane ekrany akustyczne);
 - w przypadku lokalizowania ekranów przeciwoślńnieniowych drewnianych na skarpach, zaleca się montowanie słupów nośnych pod kątem dostosowanym do nachylenia skarpy.

10. Wymagania projektowe dla ogrodzenia lotniska i linii kolejowych:

- a) konstrukcja ogrodzeń ma zapewniać płynne i szczelne łączenie z obiektami inżynieryjnymi, w tym przyczółkami przejść dla zwierząt, ekranami przeciwołśniowymi, ekranami akustycznymi itp. W przypadku konieczności zapewnienia dostępu do ogrodzonego terenu należy stosować zabezpieczone przed nieautoryzowanym otwarciem bramy i furtki;
 - b) wysokość części nadziemnej powinna wynosić minimum 250 cm, a część podziemna powinna być zagłębiona w grunt na głębokość minimum 30 cm;
 - c) powinno być wykonane z siatki stalowej zabezpieczonej antykorozyjnie, o oczkach prostokątnych:
 - część podziemna (30 cm) – oczko 10x15 cm;
 - część od poziomu gruntu do 100 cm – oczko 5x15 cm;
 - część od 100 cm do 150 cm – oczko 15x15 cm;
 - część od 150 cm do górnej krawędzi ogrodzenia – oczko 20x15 cm;
 - w przypadku gdy ogrodzenie linii kolejowych przebiegać ma w miejscach, gdzie wymagane jest wykonanie stałego ogrodzenia ochronno-naprowadzającego dla płazów lub gadów, należy zaprojektować te ogrodzenia w taki sposób, aby stanowiły one integralną całość.
11. Wymagania projektowe dotyczące urządzeń służących do odwodnienia ciągów komunikacyjnych:
- a) na terenie przejść dla zwierząt oraz w strefie najścia na przejścia nie mogą znajdować się elementy systemu odwodnienia drogi, które mogłyby utrudniać ruch zwierząt i ograniczać możliwość dojścia do przejścia;
 - b) w strefie naprowadzania na przejścia dla małych zwierząt (w tym płazów i gadów) oraz w rejonie samych przejść nie stosować otwartych rowów o nachyleniu skarp większym niż 1:2,5. Należy stosować kryte lub zarurowane odcinki rowów bocznych, wykonane z płyt betonowych pokrytych warstwą gruntu rodzimego, a w przypadku braku takiej możliwości, rowy powinny być wyposażone w wypłaszczone skarpy gruntowe z humusowaniem i obsiane mieszanką traw lub darniowane;
 - c) w przypadku konieczności umacniania koryt i skarp rowów, umocnienia te należy wykonać z wykorzystaniem metod i materiałów naturalnych (np. roślinności stabilizującej, luźnego narzutu kamiennego o zmiennym uziarnieniu). Nie stosować prefabrykowanych korytek betonowych o stromych ściankach;
 - d) otwarte zbiorniki i rowy odwodnieniowe o skarpach o nachyleniu $> 1:1,5$ oraz otwarte separatory, osadniki, studzienki i niecki wpadowe, mogące stanowić pułapki dla małych zwierząt, należy zabezpieczyć przez zastosowanie co najmniej jednego, a optymalnie kilku poniższych rozwiązań:
 - lokalizować powyższe urządzenia poza obszarami występowania migracji zwierząt, w odległości co najmniej 50 m od przejścia dla zwierząt;

- separatory, osadniki, studzienki i niecki wpadowe wyposażać w szczelną pokrywę górną (betonową) z włazem rewizyjnym;
 - zastosować trwale wygrodzienia powyższych urządzeń, o parametrach takich jak w przypadku wygrodzień ochronno-naprowadzających dla płazów i gadów, o których mowa w pkt 8.b;
 - wyposażać je w systemy umożliwiające samodzielne wychodzenie zwierząt na zewnątrz, np. pochylnie, rury wyjściowe;
 - zabezpieczyć otwory wlotowe urządzeń w sposób uniemożliwiający wpadanie zwierząt do środka, np. przez zastosowanie krat stalowych lub rzędu pionowych prętów (płaskowników);
- e) powyższe wymagania (lit. a-d) należy uwzględniać również w przypadku ingerencji w już istniejące rowy melioracyjne w strefach najść na przejścia dla zwierząt;
- f) wszystkie otwarte zbiorniki retencyjne i infiltracyjne należy ogrodzić stałym wygrodzieniem ochronno-naprowadzającym o parametrach określonych w pkt 8.b. W przypadku gdy będzie zastosowane ogrodzenie wysokie przed dostępem osób niepowołanych, należy szczelnie połączyć je z ogrodzeniem herpetologicznym. W przypadku bramy lub furtki należy trwale przymocować wygrodzienie herpetologiczne do ich skrzydeł, tak aby prześwit pomiędzy podłożem i skrzydłem bramy/furtki nie był większy niż 5 mm. Dopuszcza się rezygnację z zagłębienia wygrodzienia w grunt w przypadku, gdy ogrodzenie zbiorników zostanie wykonane na podmurówce (monolitycznej lub systemowej) zagłębionej w grunt na głębokość minimum 20 cm. Wygrodzienia herpetologiczne należy zamontować bezpośrednio po wybudowaniu zbiorników.
12. Wymagania projektowe dla obiektów inżynierskich (mostów, przepustów) kolidujących z korytami cieków:
- a) umocnienia koryt cieków należy ograniczyć jedynie do miejsc niezbędnych dla zapewnienia stateczności obiektów inżynierskich. W pierwszej kolejności należy je wykonywać z wykorzystaniem metod i materiałów naturalnych (np. kamień, faszyna, darnina) oraz geosyntetyków (z zasypaniem gruntem), a w ostateczności stosować materiały betonowe pokryte gruntem rodzimym;
 - b) przy wykorzystaniu do umocnienia koryta tzw. geokraty z tworzywa sztucznego, otwory należy wypełnić szczelnie gruntem;
 - c) przy wykorzystaniu do umocnienia koryta płyt betonowych, należy stosować płyty ażurowe o możliwie największych oczkach, z zasypaniem gruntem;
 - d) przy projektowaniu przepustów należy zapewnić szerokość przepustu minimum 2 m oraz głębokość wody co najmniej 0,5 m lub nie mniejszą niż przy napełnieniu koryta przy średnim stanie wody;
 - e) konstrukcja mostów i przepustów nie może zawężać przepływu ani powodować piętrzenia wody w trakcie powodzi;

- f) rozwiązania projektowe w zakresie poszczególnych obiektów inżynierskich należy każdorazowo uzgadniać ze specjalistą ichtiologiem, który wskaże rozwiązania zapewniające odpowiednie warunki dla organizmów występujących w danym cieku.
13. Wymagania projektowe dotyczące oświetlenia przedsięwzięcia:
- a) stosować lampy LED lub niskociśnieniowe lampy sodowe o temperaturze barwowej nie większej niż 3600 K;
 - b) stosować lampy z zamkniętymi kloszami lub w szczelnych osłonach,
 - c) należy stosować źródła światła i oprawy, które kierują strumień światła wyłącznie do oświetlanego obiektu lub terenu; należy stosować oświetlenie z góry na dany obiekt lub teren;
 - d) należy zastosować systemy automatycznego sterowania oświetleniem, w szczególności w strefach niewymagających stałego oświetlenia. Należy stosować oświetlenie, którego natężenie będzie regulowane natężeniem światła naturalnego, uruchamiane za pomocą czujników ruchu oraz wyłączniki czasowe;
 - e) oświetlenie drogowe, kolejowe i lotniskowe w pobliżu przejść dla zwierząt powinno znajdować się nie bliżej niż 200 m od ich granicy w obszarach leśnych i 500 m w terenie otwartym, w każdym przypadku gdy nie wykluczają tego względy techniczne lub bezpieczeństwa;
 - f) wytyczne wskazane w lit. a-e nie dotyczą oświetlenia związanego z bezpieczeństwem ruchu lotniczego.
14. Wymagania projektowe dotyczące przebudowy cieków i budowy zbiorników retencyjnych:
- a) należy przełożyć koryto Dopływu z Nowego Orszewa wraz z przebudową Dopływu spod Aleksandrowa do parametrów pozwalających na prowadzenie dodatkowej ilości wody z przełożonego cieku Dopływ z Nowego Orszewa i zbiorników retencyjnych odwodnienia terenu lotniska;
 - b) należy wybudować otwarty suchy zbiornik retencyjny przy ujściu dopływu spod Aleksandrowa do Pisi Gągoliny o pojemności co najmniej 115 tys. m³ i powierzchni 9 ha;
 - c) należy wykonać szczelne zbiorniki retencyjne na wody opadowe i roztopowe z powierzchni utwardzonych lotniska i infrastruktury towarzyszącej o łącznej pojemności nie mniejszej niż 964 523 m³. Należy wyposażyć je w urządzenia umożliwiające regulację odpływu wód, w tym całkowite odcięcie odpływu wód ze zbiorników;
 - d) na terenach o poziomie wód gruntowych wyższym niż 1 m p.p.t. zbiorniki retencyjne na wody opadowe i roztopowe z dróg i kolei należy zaprojektować jako szczelne;
 - e) w każdej strefie odwodnienia obszaru lotniska, należy zaprojektować odrębną część podziemnego zbiornika retencyjnego do zbierania zanieczyszczonych wód opadowych powstających podczas odladzania powierzchni utwardzonych.

15. Wymagania projektowe w zakresie oczyszczania ścieków:
- a) należy wybudować oczyszczalnię ścieków przemysłowych o przepustowości nie mniejszej niż 4 500 m³/d, służącą oczyszczaniu ścieków bytowych i przemysłowych, powstających na terenie planowanego przedsięwzięcia; konstrukcja oczyszczalni ma być hermetyczna pod względem emisji odorów oraz wyposażona w instalację dezodoryzacji. Obiekty oczyszczalni mają być izolowane akustycznie;
 - b) należy wybudować instalację odzysku glikolu używanego do odladzania statków powietrznych. W strefach odladzania statków powietrznych należy zastosować system kanalizacji zbierającej ścieki z odladzania i kierującej je do tej instalacji.
16. Wymagania projektowe dotyczące magazynowania substancji mogących stanowić zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego:
- a) tereny przeznaczone do instalacji związanych z magazynowaniem i dystrybucją paliw oraz stanowisko do testowania silników należy zaprojektować jako szczelne, skanalizowane, wyposażone w separatory substancji ropopochodnych, z możliwością odprowadzania ewentualnych odcieków i zanieczyszczeń do wewnętrznej kanalizacji przemysłowej, a następnie do oczyszczalni ścieków przemysłowych, o której mowa w pkt 15.a;
 - b) w miejscach planowanych kolejowych frontów rozładunkowo-załadunkowych paliwa należy zastosować szczelne tace wychwytowe mogące przyjąć co najmniej 110 % wielkości ładunku z cysterny kolejowej. Miejsca te należy wyposażyć w podziemny, szczelny, dwupłaszczowy zbiornik zrzutu awaryjnego, posadowiony na płycie żelbetowej, przeznaczony do awaryjnego zrzutu paliwa w momencie rozszczelnienia cysterny; pojemność zbiornika powinna zapewnić 110 % wielkości ładunku z cysterny kolejowej;
 - c) zbiorniki magazynowe paliwa lotniczego na obszarze bazy paliwa lotniczego należy zlokalizować w stalowej ścianie osłonowej zdolnej pomieścić całość paliwa znajdującego się w zbiorniku;
 - d) należy wybudować szczelny, dwupłaszczowy zbiornik o pojemności nie mniejszej niż 100 m³ do odprowadzania wód z odwodnienia instalacji technicznych oraz ze zbiorników magazynowych paliwa lotniczego.

IV. uchyla punkt 2 decyzji w całości i w tym zakresie orzeka:

Stwierdzam konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej:

1. W zakresie jednolitych części wód powierzchniowych, ryb i minogów:
 - a) należy udrożnić przegrody poprzeczne na ciekach w następujących miejscach:
 - rzeka Pisia Gągolina w km 0+833, km 4+765, km 7+781, km 36+280;
 - rzeka Utrata w km 0+300, km 2+600;

- b) udroźnienie przegród poprzecznych ma polegać na przebudowie piętrzeń na ciekach na naturopodobne bystrza kamienne o niskim spadku (1:40) na całej szerokości koryta ciek;
 - c) należy zrenaturyzować następujące odcinki koryt cieków:
 - rzeki Pisia Gągolina od km 33+000 do km 34+200 oraz od km 34+500 do km 35+300;
 - rzeki Pisia Tuczna od km 8+900 do km 9+540;
 - rzeki Głęboka Struga od km 5+300 do km 5+800;
 - rzeki Sucha od km 9+500 do km 13+000;
 - d) renaturyzacja odcinków koryt cieków ma polegać na: zwiększeniu krętości koryta, zachowaniu istniejących zadrzewień, wprowadzeniu elementów siedliskotwórczych i urozmaiceniu substratu dennego w korycie, przez wprowadzenie żwiru, kamieni i głazów, tworzeniu podcięć brzegowych umocnionych karpami drzew;
 - e) prace, o których mowa w lit. a-d, należy zrealizować w terminie nie dłuższym niż 5 lat od rozpoczęcia etapu prac przygotowawczych;
 - f) projekty udroźnienia i renaturyzacji cieków wymagają uzgodnienia ze specjalistą ichtiologiem oraz z hydrotechnikiem.
2. W zakresie ptaków:
- 2.1. Bocian biały *Ciconia ciconia*:
- a) należy wykonać jednokrotną konserwację i poprawę minimum 28 gniazd bociana białego, istniejących i regularnie zajmowanych przez bociany. Działania te mają zostać wykonane na gniazdach zlokalizowanych w odległości większej niż 13 km od punktu odniesienia projektowanego portu lotniczego, w granicach nieruchomości, o których mowa w załączniku nr 4.1 do decyzji;
 - b) konserwacja i poprawa istniejących gniazd ma polegać w szczególności na: obniżaniu zbyt wysokich gniazd, przez usuwanie części materiału gniazdowego, umacnianiu konstrukcji platformy lub podstawy gniazda, zabezpieczeniu gniazd osuwających się, usunięciu gałęzi zarastających dołot do gniazda;
 - c) należy umieścić co najmniej 40 platform lęgowych dla bociana białego w lokalizacjach rokujących ich zajęcie i wieloletnie użytkowanie przez ptaki. Platformy lęgowe należy umieścić w odległości większej niż 13 km od punktów odniesienia: projektowanego portu lotniczego, lotnisk lotnictwa Sił Zbrojnych RP, lotnisk użytku publicznego i lotnisk użytku wyłącznego wpisanych do rejestru lotnisk cywilnych Urzędu Lotnictwa Cywilnego, w granicach nieruchomości, o których mowa w załączniku nr 4.2 do decyzji. Optymalne lokalizacje do umieszczenia platform z gniazdami stanowią nieruchomości położone w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego;
 - d) w związku z działaniami, o których mowa w lit. a-c:

- wyboru miejsc dla dokonania konserwacji i poprawy istniejących gniazd oraz montażu nowych platform lęgowych dokona specjalista ornitolog w porozumieniu z Regionalnymi Dyrektorami Ochrony Środowiska w Łodzi i w Warszawie;
 - optymalnym rozwiązaniem jest umieszczenie gniazd na platformach wolnostojących;
 - gniazdo musi posiadać wyściółkę lub materiał gniazdowy zaprojektowane przez specjalistę ornitologa;
- e) prace, o których mowa w lit. a-c, należy zrealizować w terminie nie dłuższym niż 5 lat od rozpoczęcia etapu prac przygotowawczych, pod nadzorem specjalisty ornitologa.

2.2. Błotniak łąkowy *Circus pygargus*:

- a) należy zabezpieczać 20 gniazd błotniaka łąkowego przez 5 sezonów lęgowych (w okresie od maja do sierpnia) od rozpoczęcia etapu prac przygotowawczych, w powiatach: sochaczewskim, łowickim, kutnowskim lub płockim;
- b) wybór metody ochrony lęgu ma zależeć od wieku piskląt, lokalizacji gniazda, terminu żniw oraz uzgodnień z właścicielem terenu, np.: ogrodzenie z siatki chroniące pisklęta w czasie żniw (o minimalnych wymiarach boków 1 m x 1 m), opóźnienie terminu koszenia zboża, przeniesienie piskląt w bezpieczne miejsce (np. sąsiednie pole, kartoflisko, ugór, zarośla przy rowie) lub pozostawienie podlotów w zamaskowanym zagłębieniu na ściernisku;
- c) wybór metody zabezpieczenia należy uzgodnić ze specjalistą ornitologiem.

2.3. Ptaki związane ze śródpolnymi krzewami i zadrzewieniami w tym gąsiorek *Lanius collurio*, jarzębatka *Curruca nisoria*, ortolan *Emberiza hortulana*:

- a) kompensacja obejmuje utworzenie pasów i kęp zieleni o łącznej powierzchni minimum 4 ha. Działania te należy przeprowadzić w północnej części lotniska wzdłuż doliny rzeki Pisi Gągoliny oraz na powierzchniach trawiastych w obrębie linii rozgraniczających przedsięwzięcie;
- b) do nasadzeń należy wykorzystać rodzime gatunki roślin niedające owoców i nasion sprzyjających stadnemu żerowaniu ptaków. Przy doborze składu gatunkowego należy brać pod uwagę warunki siedliskowe panujące na danym terenie. Dobór składu gatunkowego, sposób sadzenia i nadzór nad wykonaniem nasadzeń odbędzie się przy udziale specjalistów: dendrologa i ornitologa;
- c) prace, o których mowa w lit. a-b, należy zrealizować w terminie nie dłuższym niż 5 lat od rozpoczęcia etapu prac przygotowawczych;
- d) w przypadku stwierdzenia obumarcia roślin, o których mowa w lit. a-b, nasadzenia należy uzupełnić w stosunku 1:1, najpóźniej w następnym roku kalendarzowym. Termin sadzenia zostanie określony przez odpowiedzialnego za monitoring specjalistę dendrologa.

2.4. Pójdźka *Athene noctua*, jaskółka dymówka *Hirundo rustica*, jerzyk *Apus apus*:

- a) należy zamontować 30 budek lęgowych typu belgijskiego przeznaczonych dla pójdźki. Parametry budek:
- wymiary wewnętrzne: 50 × 22 × 37 cm;
 - do otworu wlotowego należy wmontować rurę PCV o średnicy 16 cm i długości 45 cm. Rurę należy zamontować tak, aby była ona pochylona do dołu i ścięta. U wylotu należy zamontować niewielką poprzeczkę umożliwiającą młodym ptakom wygodny uchwyt;
- b) optymalne lokalizacje budek lęgowych dla pójdźki:

Lp.	Powiat	Gmina	Obręb	Nr działki
1	grodziski	Baranów	Baranów	140503 2.0001.230/1
2	grodziski	Baranów	Holendry Baranowskie	140503 2.0010.67
3	grodziski	Baranów	Kaski	140503 2.0012.266
4	grodziski	Baranów	Regów	140503 2.0017.108/1
5	grodziski	Baranów	Stara Pułapina	140503 2.0016.22
6	łowicki	Łyszkowice	Seroki	100508 2.0013.66/3
7	łowicki	Nieborów	Bednary Wieś	100509 2.0003.360
8	łowicki	Nieborów	Nieborów	100509 2.0015.646
9	łowicki	Nieborów	Sypień	100509 2.0020.568/2
10	sochaczewski	Nowa Sucha	Kościelna Góra	142805 2.0007.20/3
11	sochaczewski	Nowa Sucha	Kurdwanów	142805 2.0009.32/2
12	sochaczewski	Nowa Sucha	Nowy Białynin	142805 2.0014.158/1
13	sochaczewski	Nowa Sucha	Orłów	142805 2.0011.14/5
14	sochaczewski	Sochaczew	Jeżówka	142807 2.0015.124/1
15	sochaczewski	Teresin	Szymanów	142808 2.0024.129
16	żyrardowski	Wiskitki	Czerwona Niwa Parcel	143805 5.0005.107
17	żyrardowski	Wiskitki	Stara Wieś	143805 5.0025.55/2
18	żyrardowski	Wiskitki	Stary Drzewicz	143805 5.0035.50
19	łowicki	Nieborów	Piaski	100509 2.0018.410/1
20	nowodworski	Czosnów	Brzozówka	141402 2.0004.63
21	nowodworski	Czosnów	Jesionka	141402 2.0026.32
22	nowodworski	Czosnów	Łosia Wólka	141402 2.0025.78
23	nowodworski	Leonecin	Gniewniewice Folwarczne	141403 2.0004.36/4
24	nowodworski	Leonecin	Mała Wieś Przy Drodze	141403 2.0025.73
25	nowodworski	Leonecin	Secymin Polski	141403 2.0017.148/4
26	nowodworski	Leonecin	Stare Polesie	141403 2.0027.82
27	sochaczewski	Brochów	Górki	142802 2.0010.30
28	sochaczewski	Brochów	Kromnów	142802 2.0015.187/5
29	sochaczewski	Brochów	Olszowiec	142802 2.0021.41
30	sochaczewski	Brochów	Przęsławice	142802 2.0025.328
31	sochaczewski	Brochów	Śladów	142802 2.0020.14
32	warszawski zachodni	Błonie	Rochaliki	143201 5.0030.37/11
33	warszawski zachodni	Kampinos	Gnatowice Stare	143203 2.0005.53
34	warszawski zachodni	Kampinos	Kampinos A	143203 2.0009.73/4
35	warszawski zachodni	Kampinos	Prusy	143203 2.0021.23/2
36	warszawski zachodni	Kampinos	Strojec	143203 2.0024.15/1
37	warszawski zachodni	Kampinos	Wola Pasikońska	143203 2.0029.290
38	warszawski zachodni	Kampinos	Zawady	143203 2.0030.61
39	warszawski zachodni	Stare Babice	Koczargi Stare	143207 2.0013.43/3
40	żyrardowski	Wiskitki	Józefów	143805 2.0014.116/1

- c) za każde zniszczone stanowisko lęgowe jaskółki należy zamontować półkę, umożliwiającą utworzenie przez jaskółki gniazda;
- d) za każde zniszczone stanowisko lęgowe jerzyka należy zamontować budkę lęgową o wymiarach: wysokość przedniej ścianki: 14 cm, wysokość tylnej ścianki: 18 cm, szerokość wewnętrzna: 14 cm, szerokość zewnętrzna: 18 cm, długość wewnętrzna: 32 cm, długość zewnętrzna: 36 cm, wymiary zewnętrzne daszka: 40 × 22,5 cm, wlot owalny: 6,0 × 3,0 cm, odległość od dolnej krawędzi otworu wlotowego do dna: 5 cm;
- e) budki i półki należy zlokalizować w miejscach spełniających wymogi siedliskowe gatunków, dla których są przewidziane, oraz w takiej odległości od przedsięwzięcia, aby ptaki z nich korzystające nie stanowiły zagrożenia dla ruchu lotniczego. Wybór lokalizacji oraz wywieszanie budek i półek należy wykonać pod nadzorem specjalisty ornitologa;
- f) działania, o których mowa w lit. a-e, należy zrealizować w pierwszym roku prac przygotowawczych;
- g) przez okres 20 lat od dnia montażu wszystkie budki oraz półki należy poddawać corocznie, w okresie od 16 października do końca lutego, jednokrotnemu czyszczeniu, niezbędnym naprawom i konserwacji; w przypadku stwierdzenia zużycia budki lub półki, należy ją niezwłocznie wymienić na nową.

2.5. Ptaki siewkowe, w tym czajka *Vanellus vanellus*:

- a) należy zaprojektować i wybudować 11 sztuk budowli piętrzących na obszarze Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015, w granicach nieruchomości, o których mowa w załączniku nr 5.1 do decyzji, w ciągu 5 lat od rozpoczęcia prac przygotowawczych. Działanie należy przeprowadzić w porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie, Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie oraz właścicielami gruntów. Przed wykonaniem działania należy wykonać analizę dotyczącą uszczegółowienia lokalizacji i harmonogramu prac przewidzianych do realizacji w ramach działań związanych z utrzymaniem siedlisk ptaków siewkowych;
- b) na terenie obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015 należy kosić i usuwać biomasę na powierzchni co najmniej 60 ha rocznie przez okres minimum 20 lat od rozpoczęcia prac przygotowawczych oraz redukować liczebność drapieżników (m.in. lisa, jenota, szopa) w okresie od 1 stycznia – 31 marca przez 5 lat od rozpoczęcia prac przygotowawczych. Koszenie ma dotyczyć gruntów, które nie były lub nie są objęte systemem wsparcia z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Działania te należy wykonać w porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie, Polskim Związkiem Łowieckim i za zgodą właścicieli gruntów;

- c) jeżeli do realizacji działań, o których mowa w lit. a i b, konieczne jest nabycie nieruchomości niestanowiących własności Skarbu Państwa, należy nabyć nieruchomości wybrane spośród wskazanych w załączniku nr 5.2 do decyzji. W takiej sytuacji:
 - należy dążyć do nabycia nieruchomości wchodzących w skład jednej działki rolnej i unikać rozdrobnienia nieruchomości podlegających nabyciu,
 - nabyte nieruchomości należy przekazać w trwały zarząd Skarbowi Państwa – reprezentowanemu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
 - d) działania, o których mowa w lit. a-b i lit. c tiret pierwsze, należy wykonywać pod nadzorem specjalisty ornitologa; w przypadku redukcji drapieżników w konsultacji ze specjalistą ornitologiem.
3. W zakresie nietoperzy:
- a) w ciągu 5 lat od rozpoczęcia prac przygotowawczych należy przeprowadzić następujące działania w Forcie V Dębina w granicach obszaru Natura 2000 Forty Modlińskie PLH140020:
 - wykonanie elementów zwięzających szczeliny, stalowych krat, zabezpieczeń w poternie centralnej, rekonstrukcji otworu strzelniczego;
 - wykonanie basenów z wodą;
 - przeprowadzenie rekonstrukcji lub instalacji urządzeń służących odwodnieniu;
 - b) w ciągu 8 lat od rozpoczęcia prac przygotowawczych należy dostosować 30 piwniczek w Kampinoskim Parku Narodowym do potrzeb hibernacji nietoperzy, przez np.: naprawę zniszczonych drzwi, odetkanie lub zatkanie kominów wentylacyjnych, wzmocnienie konstrukcji, przysypanie ziemią odkrytych piwnic. Piwniczki te należy utrzymywać przez 10 lat w stanie technicznym umożliwiającym hibernację nietoperzy w tych obiektach;
 - c) należy wywiesić, sukcesywnie w trakcie prowadzenia wycinki drzew w ramach etapu prac przygotowawczych, łącznie 300 skrzynek dla nietoperzy w trzech Nadleśnictwach: Chojnów, Radziwiłów i Skierniewice (po 100 w każdym Nadleśnictwie). Skrzyńki należy rozwieszać w grupach po 6 skrzynek (3 typu Issel i 3 typu Strattman) wzdłuż dróg, przecinek, linii oddziałowych itp. Dokładna lokalizacja skrzynek i sposób ich montażu zostanie ustalona przez specjalistę chiropterologa w porozumieniu z właściwym miejscowo nadleśniczym. W okresie minimum 20 lat od powieszenia należy przeprowadzać coroczne czyszczenie skrzynek; w razie stwierdzenia uszkodzenia skrzynek, należy je niezwłocznie naprawić lub wymienić na nowe;
 - d) działania, o których mowa w lit. a-c, należy wykonywać pod nadzorem specjalisty chiropterologa.
4. W zakresie siedlisk przyrodniczych:

- a) przez 20 lat od rozpoczęcia prac przygotowawczych należy utrzymywać otwarty charakter użytków zielonych, przez karczowanie samosiewów i koszenie płatów siedlisk przyrodniczych: 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) i 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), w obszarze Natura 2000 Łąki Żukowskie PLH140053, w granicach nieruchomości o łącznej powierzchni minimum 12 ha, wybranych spośród nieruchomości wymienionych w załączniku nr 6.1 do decyzji;
- b) przez 20 lat od rozpoczęcia prac przygotowawczych należy utrzymywać otwarty charakter użytków zielonych, przez karczowanie samosiewów i koszenie płatów siedlisk przyrodniczych: 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) i 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), w obszarze Natura 2000 Polany Puszczy Bolimowskiej PLH100028 na Polanie Strożyskiej i na terenie Nadleśnictwa Skierniewice, w granicach nieruchomości o łącznej powierzchni minimum 12 ha, wybranych spośród nieruchomości, o których mowa w załącznikach nr 6.2 i 6.3 do decyzji;
- c) działania, o których mowa w lit. a-b, należy wykonywać pod nadzorem specjalisty fitosocjologa, który wskaże terminy ich prowadzenia;
- d) w ciągu 5 lat od rozpoczęcia prac przygotowawczych należy nabyć nieruchomości w obszarze Natura 2000 Łąki Żukowskie PLH140053:
 - nabycie ma dotyczyć nieruchomości niestanowiących własności Skarbu Państwa o łącznej powierzchni minimum 2,5 ha, wybranych spośród nieruchomości, o których mowa w załączniku nr 6.1 do decyzji,
 - należy dążyć do nabycia nieruchomości wchodzące w skład jednej działki rolnej i unikać rozdrobnienia nieruchomości podlegających nabyciu,
 - nabyte nieruchomości należy przekazać w trwały zarząd Skarbowi Państwa – reprezentowanemu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie.

5. W zakresie płazów i gadów:

5.1. Zbiorniki zastępcze:

- a) należy wykonać co najmniej 82 zbiorniki kompensacyjne dla płazów, o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 4,44 ha. Zbiorniki należy zlokalizować w granicach nieruchomości wybranych spośród wymienionych w załączniku nr 7 do decyzji, przy czym 12 zbiorników należy zlokalizować w granicach nieruchomości wymienionych w poz. 468-512 załącznika;
- b) budowę zbiorników należy poprzedzić wykonaniem ekspertyzy hydrogeologicznej, która pozwoli na wytypowanie optymalnych miejsc zbiorników pod względem warunków gruntowo-wodnych. Niedopuszczalna jest lokalizacja zbiorników w miejscach obarczonych ryzykiem braku wody w zbiorniku;

- c) zbiorniki należy lokalizować w granicach lub w bezpośredniej bliskości szlaków migracji płazów i terenach atrakcyjnych dla płazów, w szczególności w miejscach nasłonecznionych w sąsiedztwie lasów, mokradeł i innych zbiorników wodnych. Zbiorniki powinny być możliwie oddalone od istniejących i projektowanych ciągów komunikacyjnych, przy czym nie ma takiej konieczności w lokalizacjach, w których zastosowane zostaną ogrodzenia ochronne dla płazów;
- d) zbiorniki należy projektować w następujący sposób:
- powierzchnia pojedynczego zbiornika dla płazów lub kilku (2-3) mniejszych zbiorników zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie względem siebie powinna wynosić nie mniej niż 800 m²;
 - zbiornik ma posiadać łagodne, wypłycone brzegi;
 - powinien być zróżnicowany pod względem głębokości i linii brzegowej; w każdym zbiorniku powinny być miejsca głębsze: preferowana maksymalna głębokość w pojedynczym zbiorniku to ok. 80 cm (nie większa niż 120-150 cm), a w mniejszych zbiornikach to ok. 30-80 cm; głębsze miejsca powinny znajdować się co najmniej kilka metrów od brzegów;
 - powierzchnia płycizn o głębokości do 30 cm powinna być jak największa (do 80% powierzchni misy zbiornika), a dno i linia brzegowa zbiornika powinny być nierówne;
 - zbiornik nie może być połączony z ciekami;
 - w przypadku występowania gatunków płazów, które preferują zbiorniki wodne pokryte roślinnością wodną i nadbrzeżną (np. traszki, kumak nizinny), należy nasadzić roślinność zakorzenioną w dnie i brzegach oraz wprowadzić roślinność pływającą. W pozostałych przypadkach nowy zbiornik pozostawić do naturalnego zasiedlenia przez roślinność. Należy usunąć drzewa i krzewy z otoczenia zbiornika, lecz w przypadku występowania w pobliżu zbiornika rzekotki drzewnej dopuszcza się pozostawienie pojedynczych krzewów lub niskich drzew w jego sąsiedztwie;
 - w razie konieczności teren realizacji powyższych prac należy otoczyć ogrodzeniem, o którym mowa w pkt III.8;
- e) zbiorniki kompensacyjne należy wykonać w początkowej fazie realizacji przedsięwzięcia (optymalnie podczas prowadzenia prac przygotowawczych); w przypadkach uzasadnionych technologią i harmonogramem prac, dopuszcza się realizację zbiorników zastępczych w późniejszym okresie, jednak nie później niż do czasu zakończenia etapu budowy;
- f) działania, o których mowa w lit. a-e, należy wykonywać pod nadzorem specjalisty herpetologa, który wskaże terminy i sposoby ich przeprowadzenia.

5.2. Hibernakula:

- a) należy wykonać co najmniej 82 hibernakula dla płazów i 30 hibernakulów dla gadów w granicach nieruchomości wybranych spośród wymienionych w załączniku nr 7 do decyzji, przy czym 12 hibernakulów dla płazów należy zlokalizować w granicach nieruchomości wymienionych w poz. 468-512 załącznika;
 - b) wymagania dla hibernakulów dla płazów:
 - należy je zlokalizować przy zbiornikach kompensacyjnych dla płazów, w liczbie 1-2 na zbiornik;
 - optymalna lokalizacja to granica zadrzewień lub wyższych zarośli i otwartego terenu, w miejscu nasłonecznionym (od strony południowej zadrzewienia, jeśli jest w okolicy);
 - pojedyncze zimowisko powinno mieć wymiary: 0,5-1 m głębokości, 1-5 m długości i około 3 m szerokości;
 - do przygotowania zimowisk należy użyć materiałów naturalnych, takich jak: kamienie, drewno świeże lub częściowo spróchniałe, korzenie, gałęzie, darń, liście. Materiały te należy przemieszać, przy czym najcięższe elementy (np. kamienie) powinny znajdować się na dole konstrukcji, a elementy ocieplające, jak liście i darń – na górze;
 - elementy wypełniające zimowisko należy ułożyć w taki sposób, by zachować pomiędzy nimi wolne przestrzenie umożliwiające przemieszczanie się płazów, o średnicy nie większej niż 10 cm, aby zapobiec wnikaniu zimnego powietrza oraz penetracji pryzmy przez drapieżniki;
 - c) hibernakula dla gadów należy wykonać na skraju lasu oraz pól i łąk w miejscach nasłonecznionych, o wymiarach i sposobie zagospodarowania jak w przypadku zimowisk dla płazów (lit. b);
 - d) hibernakula należy wykonać pod nadzorem specjalisty herpetologa we wskazanych przez niego lokalizacjach.
6. W zakresie nasadzeń drzew i krzewów:
- a) nasadzenia należy zrealizować przy następujących ciągach komunikacyjnych rangi wojewódzkiej:
 - DW 544 na odcinkach o długości co najmniej 7,1 km;
 - DW 571 na odcinkach o długości co najmniej 2,4 km;
 - DW 575 na odcinkach o długości co najmniej 2 km;
 - DW 579 na odcinkach o długości co najmniej 18 km;
 - DW 580 na odcinkach o długości co najmniej 21,3 km;
 - DW 615 na odcinkach o długości co najmniej 30,6 km;
 - DW 617 na odcinkach o długości co najmniej 6 km;
 - DW 618 na odcinkach o długości co najmniej 2,4 km;

- DW 627 na odcinkach o długości co najmniej 3,1 km;
- DW 629 na odcinkach o długości co najmniej 6,8 km;
- DW 630 na odcinkach o długości co najmniej 16,6 km;
- DW 631 na odcinkach o długości co najmniej 34,7 km;
- DW 632 na odcinkach o długości co najmniej 20,4 km;
- DW 633 na odcinkach o długości co najmniej 7,8 km;
- DW 634 na odcinkach o długości co najmniej 36,9 km;
- DW 635 na odcinkach o długości co najmniej 7,7 km;
- DW 637 na odcinkach o długości co najmniej 9,5 km;
- DW 638 na odcinkach o długości co najmniej 2,7 km;
- DW 677 na odcinkach o długości co najmniej 19,5 km;
- DW 695 na odcinkach o długości co najmniej 1,5 km;
- DW 705 na odcinkach o długości co najmniej 6,3 km;
- DW 718 na odcinkach o długości co najmniej 6,2 km;
- DW 719 na odcinkach o długości co najmniej 51,4 km;
- DW 720 na odcinkach o długości co najmniej 5 km;
- DW 721 na odcinkach o długości co najmniej 20,6 km;
- DW 722 na odcinkach o długości co najmniej 3,9 km;
- DW 724 na odcinkach o długości co najmniej 15,8 km;
- DW 728 na odcinkach o długości co najmniej 5 km;
- DW 730 na odcinkach o długości co najmniej 3 km;
- DW 735 na odcinkach o długości co najmniej 14,7 km;
- DW 737 na odcinkach o długości co najmniej 6,6 km;
- DW 744 na odcinkach o długości co najmniej 3,9 km;
- DW 760 na odcinkach o długości co najmniej 2,2 km;
- DW 798 na odcinkach o długości co najmniej 0,6 km;
- DW 801 na odcinkach o długości co najmniej 37,4 km;
- DW 802 na odcinkach o długości co najmniej 1,6 km;
- DW 803 na odcinkach o długości co najmniej 8,3 km;
- DW 876 na odcinkach o długości co najmniej 0,4 km;
- DW 898 na odcinkach o długości co najmniej 5,6 km;

b) nasadzenia należy zrealizować przy następujących ciągach komunikacyjnych rangi krajowej:

- A2 na węzłach Mińsk Mazowiecki, Janów, Kałuszyn;
- S8 na odcinkach o długości co najmniej 5,5 km;
- DK 2 na odcinkach o długości co najmniej 22,5 km;
- DK 50 na odcinkach o długości co najmniej 4 km;

- DK 61 na odcinkach o długości co najmniej 0,5 km;
 - DK 62 na odcinkach o długości co najmniej 8,2 km;
 - DK 92 na odcinkach o długości co najmniej 12 km;
- c) szczegółowe lokalizacje wykonania nasadzeń należy ustalić w porozumieniu z Dyrektorem Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich oraz Generalnym Dyrektorem Dróg Krajowych i Autostrad;
- d) należy nasadzić około 49 tys. sztuk drzew jako nasadzenia śródpolne i nadrzeczne, w ramach których należy wykonać:
- nasadzenia drzew wzdłuż cieków i rowów na przełożonych odcinkach o łącznej długości około 4500 m. Należy wykonać je w miejscach, gdzie pozwalają na to względy ochrony przeciwpowodziowej, bezpieczeństwa lotniczego, kolejowego oraz drogowego, w odległości 2-5 m od brzegu skarpy koryta rzeki. W przypadku odcinków rzek o przebiegu wschód-zachód nasadzenia należy wprowadzić na południowym brzegu rzeki, a w przypadku odcinków o przebiegu północ-południe – na zachodnim brzegu rzeki;
 - nasadzenia drzew wzdłuż linii brzegowej oraz dodatkowo roślinności wodnej i szuwarowej w ramach renaturyzacji odcinków rzek, w następujących odcinkach: rzeka Pisia Gągolina w km od 33+000 do 34+200, rzeka Pisia Tuczna w km od 8+900 do 9+540, rzeka Głęboka Struga w km od 5+300 do 5+800, rzeka Sucha w km od 9+500 do 13+000;
 - remizy śródpolne w rejonie renaturyzowanego odcinka rzeki Suchej, o którym mowa w pkt 1.c, mające stanowić enklawy dla zwierząt i tzw. stepping Stones, jako wsparcie dla korytarza migracji KPnC-21A Lasy Łowickie, Puszcza Bolimowska. Zaplanowane zadrzewienia winny obejmować nieruchomości o łącznej powierzchni minimum 3,5 ha, wybranych spośród nieruchomości wymienionych w załączniku nr 9 do decyzji;
- e) cechy materiału roślinnego wykorzystywanego do nasadzeń:
- wyprodukowany zgodnie z zasadami agrotechniki szkółkarskiej;
 - uformowany z zachowaniem pokroju charakterystycznego dla danego gatunku;
 - bez uszkodzeń mechanicznych oraz śladów żerowania owadów;
 - zwarta, nieuszkodzona ani nieprzesuszone bryła korzeniowa;
 - sadzonki drzew o wysokości minimum 250 cm, obwody pni na wysokości 130 cm powinny wynosić minimum 16 cm
 - w przypadku nasadzeń innych niż nasadzenia przydrożne możliwe jest odstępstwo od wskazanych powyżej wymiarów sadzonek, zwłaszcza w przypadku gatunków drzew o specyficznym pokroju, np. wierzba;
- f) wymagania dotyczące sadzenia:

- powierzchnię dołów pod sadzonki pokryć ziemią urodzajną. Doły te mają mieć dwukrotnie większą wielkość od bryły korzeniowej, a w przypadku sadzenia drzew z gołymi korzeniami - trzykrotnie większą;
 - rośliny podlać od razu po posadzeniu;
 - pnie drzew należy ustabilizować, przez przywiązanie palików tuż pod koroną przy użyciu elastycznej taśmy nośnej;
- g) do nasadzeń należy wykorzystać gatunki rodzime, biorąc pod uwagę panujące na danym terenie warunki siedliskowe, w tym warunki glebowe oraz uwarunkowania techniczne, ekologiczne i krajobrazowe. Terminy sadzenia drzew oraz odległości pomiędzy poszczególnymi sadzonkami należy dobrać w zależności od rodzaju systemu korzeniowego i typu sadzonych drzew;
- h) nasadzenia należy wykonać w ciągu 5 lat od rozpoczęcia etapu prac przygotowawczych. Prawidłowość wykonania nasadzeń, ich lokalizację, skład gatunkowy i odległości pomiędzy sadzonkami wskaże specjalista dendrolog z nadzoru przyrodniczego;
- i) należy prowadzić monitoring udatności i trwałości nasadzeń zastępczych w okresie 5 lat od ich wprowadzenia – w 1, 3 i 5 roku. W przypadku stwierdzenia braku zachowania żywotności nasadzenia, należy je uzupełnić najpóźniej w następnym roku kalendarzowym. Termin sadzenia, rodzaj sadzonek, gatunki drzew i uwarunkowania meteorologiczne określi specjalista dendrolog.
7. W zakresie siedlisk utraconych w wyniku realizacji przedsięwzięcia:
- a) należy nabyć na rzecz Kampinoskiego Parku Narodowego nieruchomości położone w granicach tego Parku, o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 492 ha;
 - b) zakres i lokalizację nieruchomości przeznaczonych do nabycia należy ustalić w porozumieniu z Dyrektorem Kampinoskiego Parku Narodowego;
 - c) nabycie gruntów, o którym mowa w lit. a-b, należy zrealizować w terminie nie dłuższym niż 8 lat od rozpoczęcia etapu prac przygotowawczych albo od założenia dziennika budowy (w zależności od tego, który z nich przypadnie wcześniej.).
8. W zakresie owadów zapylających:
- a) należy wykonać 20 konstrukcji w postaci glinianych wież z dachem wykonanym z wiórów. Konstrukcje należy umieścić poza obszarem lotniska, w lokalizacjach sprzyjających występowaniu owadów zapylających (lub po stworzeniu takich warunków), uzgodnionych ze specjalistą entomologiem. Kompensację należy wykonać przed rozpoczęciem eksploatacji przedsięwzięcia;
 - b) konstrukcje należy poddawać corocznej kontroli przez 10 lat od momentu ich wykonania. W razie stwierdzenia uszkodzenia konstrukcji, należy je naprawić lub wymienić na nowe;
 - c) czynności, o których mowa w lit. a-b, należy wykonywać pod nadzorem specjalisty entomologa.

V. uchyla punkt 4 decyzji w całości i w tym zakresie orzeka:

Stwierdzam:

1. Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 u.o.o.ś., dla części przedsięwzięcia, o której mowa w lit. A Załącznika nr 1 – charakterystyka przedsięwzięcia, w zakresie:
 - 1) oddziaływania na wody podziemne, w tym jednolite części wód podziemnych, na etapie realizacji, eksploatacji lub użytkowania i likwidacji obiektów budowlanych i instalacji:
 - a) terminala pasażerskiego oraz stacji kolejowej wraz z tunelem stacji kolejowej i tunelem technologicznym;
 - b) bazy paliwowej wraz ze zbiornikami na paliwo;
 - c) infrastruktury odlodzeniowej statków powietrznych;
 - d) podziemnych zbiorników retencyjnych wód opadowych i roztopowych;
 - e) instalacji geotermalnych;
 - 2) oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne, w tym jednolite części wód, na etapie eksploatacji lub użytkowania obiektów budowlanych i instalacji:
 - a) instalacji do oczyszczania ścieków (oczyszczalnia ścieków);
 - b) urządzeń wodnych służących do wprowadzania wód opadowych i roztopowych do odbiorników;
 - 3) oddziaływania w zakresie emisji hałasu na etapie realizacji i likwidacji obiektów i instalacji:
 - a) terminala pasażerskiego oraz stacji kolejowej wraz z tunelem stacji kolejowej i tunelem technologicznym;
 - b) dróg startowych, dróg kołowania, płyt postojowych dla statków powietrznych, dróg technicznych oraz serwisowych, stanowisk do testowania silników, stanowisk do odladzania;
 - c) budynków i obiektów dla sprzętu obsługi naziemnej samolotów: warsztatów, hangarów, stacji benzynowych i stacji ładowania pojazdów, obiektów bazy paliw i frontu rozładunkowego;
 - d) węzłów do produkcji mas asfaltowych;
 - e) parkingów dla pojazdów;
 - 4) oddziaływania w zakresie emisji gazów (w tym gazów cieplarnianych i ich wpływu na klimat) i pyłów do powietrza na etapie realizacji, eksploatacji lub użytkowania i likwidacji obiektów i instalacji:
 - a) terminala pasażerskiego oraz stacji kolejowej wraz z tunelem stacji kolejowej i tunelem technologicznym;

- b) dróg startowych, dróg kołowania, płyt postojowych dla statków powietrznych, dróg technicznych oraz serwisowych, stanowisk do testowania silników, stanowisk do odladzania;
 - c) budynków i obiektów dla sprzętu obsługi naziemnej samolotów: warsztatów, hangarów, stacji benzynowych i stacji ładowania pojazdów, obiektów bazy paliw i frontu rozładunkowego;
 - d) węzłów do produkcji mas asfaltowych;
 - e) parkingów dla pojazdów;
- 5) oddziaływania w zakresie emisji hałasu na etapie eksploatacji lub użytkowania obiektów budowlanych:
- a) dróg startowych i dróg kołowania – hałas emitowany przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych;
 - b) dróg startowych, dróg kołowania, płyt postojowych dla statków powietrznych, dróg technicznych oraz serwisowych, stanowisk do testowania silników, stanowisk do odladzania – hałas emitowany w związku z eksploatacją obiektów budowlanych i instalacji;
- 6) oddziaływania budynku terminala pasażerskiego oraz wieży kontroli lotów na krajobraz na etapie ich użytkowania;
- 7) oddziaływania systemów fotowoltaicznych na gatunki zwierząt objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody na etapie ich eksploatacji.
2. Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 u.o.o.ś., na etapie realizacji i eksploatacji instalacji do poboru wód podziemnych (ujęcia wód podziemnych) w zakresie oddziaływania na wody podziemne, w tym jednolite części wód podziemnych.
3. Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 u.o.o.ś., dla części przedsięwzięcia, o której mowa w lit. B Załącznika nr 1 – charakterystyka przedsięwzięcia, w pełnym zakresie.
4. Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę albo decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 i 10 u.o.o.ś., dla części przedsięwzięcia, o których mowa w lit. C i D Załącznika nr 1 – charakterystyka przedsięwzięcia, w pełnym zakresie.
5. Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 u.o.o.ś., dla części przedsięwzięcia, o której mowa w lit. E i F Załącznika nr 1 – charakterystyka przedsięwzięcia, w zakresie emisji hałasu, gazów

i pyłów do środowiska na etapie realizacji, eksploatacji lub użytkowania i likwidacji obiektów budowlanych.

6. Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę albo decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 i 18 u.o.o.ś., dla części przedsięwzięcia, o której mowa w lit. H Załącznika nr 1 – charakterystyka przedsięwzięcia, na etapie realizacji, eksploatacji lub użytkowania i likwidacji budowli w zakresie oddziaływania na:
 - a) wody powierzchniowe i podziemne, w tym jednolite części wód;
 - b) gatunki roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i ich siedliska oraz siedliska przyrodnicze.

VI. uchyla punkt 5 decyzji w całości i w tym zakresie orzeka:

Nakładam obowiązek wykonania analizy porealizacyjnej w zakresie:

1. Oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w związku z emisją hałasu i drgań na etapie eksploatacji przedsięwzięcia oraz planowanych działań zapobiegawczych w tym zakresie, na podstawie wyników pomiarów z systemu monitoringu ciągłego, o których mowa w pkt VII.2, zgodnie z następującymi założeniami:
 - a) dla komponentu lotniskowego (starty, lądowania i przeloty statków powietrznych) analizę należy wykonać na podstawie pomiarów ciągłych prowadzonych przez co najmniej 6 miesięcy, obejmujących okres od czerwca do września. Należy uwzględnić dodatkowo stacje pomiarowe dla lotniska Chopina zlokalizowane w: Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy (ul. Sosnkowskiego 16) oraz w Piastowie (ul. Lelewela 16/18). Pomiary należy rozpocząć nie wcześniej niż 12 i nie później niż 18 miesięcy od dnia oddania lotniska do użytkowania;
 - b) dla komponentu lotniskowego (pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu) analizę należy wykonać na podstawie pomiarów ciągłych prowadzonych przez co najmniej 7 kolejnych dni, w okresie od czerwca do września, nie wcześniej niż 6 miesięcy i nie później niż 18 miesięcy od dnia oddania lotniska do użytkowania;
 - c) dla komponentu drogowego analizę należy wykonać na podstawie co najmniej 2 pomiarów całodobowych, w okresie od czerwca do września, nie wcześniej niż 6 miesięcy i nie później niż 18 miesięcy od dnia oddania lotniska do użytkowania;
 - d) dla komponentu kolejowego analizę należy wykonać na podstawie co najmniej 2 pomiarów całodobowych, w okresie od czerwca do września, nie wcześniej niż 6 miesięcy i nie później niż 18 miesięcy od dnia oddania lotniska do użytkowania;

- e) w zakresie drgań analizę należy wykonać na podstawie co najmniej 2 pomiarów całodobowych, w okresie od lutego do kwietnia, nie wcześniej niż 6 miesięcy i nie później niż 18 miesięcy od dnia oddania lotniska do użytkowania;
 - f) pomiarów okresowych, o których mowa w lit. c-d, nie należy prowadzić w dniach ustawowo wolnych od pracy;
 - g) wyniki analiz, o których mowa w lit. a-d, należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie i Marszałkowi Województwa Mazowieckiego w terminie do 4 miesięcy od ostatniego dnia, w którym prowadzono pomiary dla danego komponentu przedsięwzięcia.
2. Oceny jakości powietrza, zgodnie z następującymi założeniami:
- a) analizę należy wykonać na podstawie badań monitoringowych średniego dobowego stężenia pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀ oraz tlenków azotu NO_x, o których mowa w pkt VII.5;
 - b) analizę należy wykonać w okresie nie krótszym niż 12 i nie dłuższym niż 18 miesięcy i przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie i Marszałkowi Województwa Mazowieckiego w formie papierowej oraz na informatycznych nośnikach danych z ich zapisem w formie elektronicznej w terminie do 24 miesięcy od dnia rozpoczęcia eksploatacji lotniska.
3. Rozpoznania zachowań ptaków w czasie prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych:
- a) analiza ma dotyczyć stanu populacji lęgowych wybranych gatunków ptaków, tj.: bociana białego *Ciconia ciconia*, żurawia *Grus grus*, derkacza *Crex crex*, zielonki *Zapornia parva*, kropiatki *Porzana porzana*, błotniaka łąkowego *Circus pygargus*, błotniaka stawowego *Circus aeruginosus*, bączka *Ixobrychus minutus*, czajki *Vanellus vanellus*, sieweczki obrożnej *Charadrius hiaticula*, pójdzki *Athene noctua* w granicach Strefy Otoczenia Lotniska w odległości do 7 km od punktu odniesienia lotniska;
 - b) metodyka powinna być przygotowana przez eksperta ornitologa, z wykorzystaniem publikacji P. Chylarecki, A. Sikora, Z. Cenian, T. Chodkiewicz (red.), *Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny, Wydanie 2*, Warszawa 2015. Metodyka powinna uwzględniać dane ilościowe i przestrzenne dotyczące występowania gatunków, o których mowa w lit. a, w okresie prac przygotowawczych i prac budowlanych planowanego przedsięwzięcia oraz zaproponowanie ewentualnych działań dodatkowych;
 - c) sprawozdanie z przeprowadzonego monitoringu należy przedłożyć RDOŚ w Warszawie nie później niż pół roku po jego zakończeniu.
4. Rozpoznania zachowań ptaków w kontekście bezpieczeństwa ruchu lotniczego:
- a) analiza ma być wykonana przy udziale: eksperta do spraw bezpieczeństwa ruchu lotniczego oraz specjalisty ornitologa;
 - b) metodyka powinna być opracowana na podstawie literatury:

- M. Skakuj, *Zarządzanie Zagrożeniami Środowiskowymi na lotniskach w FIR Warszawa, część 1 – Porty lotnicze, wersja 01-06/2020*, Warszawa 2020;
- P. Chylarecki, A. Sikora, Z. Cenian, T. Chodkiewicz (red.), *Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny, Wydanie 2*, Warszawa 2015 ;

c) zakres analizy na etapie prac przygotowawczych:

Lp.	Zakres	Czas trwania	Gatunki	Wyniki analizy
1	Obserwacje z punktów w obszarze (SOL) - 2 punkty poza wschodnią i zachodnią granicą lotniska	2 kontrole w miesiącu	Gatunki dużych i średnich ptaków oraz szpak i kwiczoł	Dane ilościowe i jakościowe aktywności przelotów ptaków w cyklu rocznym uwzględniającym wszystkie fenofazy (okres lęgowy, dyspersja polęgowa, migracja jesienna, zimowanie, migracja wiosenna) weryfikacja zmian aktywności gatunków gniazdujących (np. bocian biały) jak i migrujących, zimujących (np. żuraw, gęsi)
2	Stanowiska lęgowe dużych gatunków ptaków (SAZ), Stawy Jaktorowskie (S)	III-VII każdego roku	bocian biały, bielik, żuraw, czapla biała, łabędź niemy i gęgawa	Rozmieszczenie i liczebność; Dane ilościowe i przestrzenne nt. populacji i stanowisk lęgowych gatunków ornitofauny
3	Stanowiska lęgowe dużych gatunków ptaków (SOL), Stawy Jaktorowskie (S)	III-VII każdego roku	bocian biały, bielik, żuraw, czapla biała, łabędź niemy i gęgawa	Rozmieszczenie, liczebność oraz sukces lęgowy; Dane ilościowe i przestrzenne nt. populacji i stanowisk lęgowych gatunków ornitofauny
4	Kolonie lęgowe (SOL)	IV-VI każdego roku	czapla siwa i gawron	Rozmieszczenie, liczebność oraz sukces lęgowy; Dane ilościowe i przestrzenne nt. populacji i stanowisk lęgowych gatunków ornitofauny;
5	Miejsca koncentracji (SOL), w tym Stawy Jaktorowskie (S) z otoczeniem	VIII-III każdego roku	siewka złota, czajka, grzywacz, gęgawa, gęś białoczelna, gęś tundrowa, żuraw, bocian biały i czapla biała	Dane ilościowe i przestrzenne nt. populacji migrujących i zimujących gatunków ptaków

Zastosowane skróty: SAZ – Strefa Analiz Zagrożeń (13 km od punktu odniesienia Lotniska); SOL – Strefa Otoczenia Lotniska (7 km od punktu odniesienia Lotniska); SZP – Strefa Zagrożenia Pośredniego (1,5 x 3 km od drogi startowej); S – stawy hodowlane (Stawy Jaktorowskie).

d) zakres analizy na etapie budowy:

Lp.	Zakres	Czas trwania	Gatunki	Wyniki analizy
1	Obserwacje z punktów w obszarze (SOL) - 2 punkty poza wschodnią i zachodnią granicą lotniska	Roczny, 2 kontrole w miesiącu, co drugi rok oraz rok przed uruchomieniem lotniska	Duże i średnie gatunki ptaków oraz szpak i kwiczoł	Dane ilościowe i jakościowe aktywności przelotów ptaków w cyklu rocznym uwzględniającym wszystkie fenofazy (okres lęgowy, dyspersja polęgowa, migracja jesienna, zimowanie, migracja wiosenna) weryfikacja zmian aktywności gatunków gniazdujących (np. bocian biały) jak i migrujących, zimujących (np. żuraw, gęsi)
2	Stanowiska lęgowe dużych gatunków ptaków (SAZ), w tym na Stawach Jaktorowskich	III-VII co trzeci rok oraz rok przed uruchomieniem lotniska	bocian biały, bielik, żuraw, czapla biała, łabędź niemy (S) i gęgawa (S)	Rozmieszczenie i liczebność; Dane ilościowe i przestrzenne nt. populacji i stanowisk lęgowych gatunków ornitofauny
3	Stanowiska lęgowe dużych gatunków ptaków (SOL), w tym	III-VII co trzeci rok oraz rok przed	bocian biały, bielik, żuraw, czapla biała, łabędź niemy (S) i	Rozmieszczenie i liczebność; Dane ilościowe i przestrzenne nt. populacji i stanowisk lęgowych gatunków

	na Stawach Jaktorowskich	uruchomieniem lotniska	gęgawa (S)	ornitofauny
4	Kolonie lęgowe (SOL), w tym na Stawach Jaktorowskich	IV-VII co drugi rok oraz rok przed uruchomieniem lotniska	czapla siwa (S) i gawron	Rozmieszczenie i liczebność; Dane ilościowe i przestrzenne nt. populacji i stanowisk lęgowych gatunków ornitofauny
5	Miejsca koncentracji (SOL), w tym na Stawach Jaktorowskich	VIII-III co drugi rok oraz 2 lata przed uruchomieniem lotniska	siewka złota, czajka, grzywacz, gęgawa, gęś białoczelna, gęś tundrowa, żuraw i bocian biały	Dane ilościowe i przestrzenne nt. populacji migrujących i zimujących gatunków ptaków
6	Miejsca hodowli gołębi (SOL, SZP)	Rok przed rozpoczęciem eksploatacji, raz na kwartał	gołębie	Rozmieszczenie i liczebność; Dane ilościowe i przestrzenne nt. miejsc hodowli gołębi
7	Inwestycje w SOL, które mogą sprzyjać występowaniu ptaków zagrażających bezpieczeństwu ruchu lotniczego	Rok przed rozpoczęciem eksploatacji, raz na kwartał	mewy, krukowate (sortownie odpadów), szpaki (sady), gołębie (miejsca wypuszczania, hodowli)	Rozmieszczenie i liczebność, miejsca koncentracji ptaków zagrażających bezpieczeństwu ruchu lotniczego

Zastosowane skróty: SAZ – Strefa Analiz Zagrożeń (13 km od punktu odniesienia Lotniska); SOL – Strefa Otoczenia Lotniska (7 km od punktu odniesienia Lotniska); SZP – Strefa Zagrożenia Pośredniego (1,5 x 3 km od drogi startowej); S – stawy hodowlane (Stawy Jaktorowskie).

e) zakres analizy na etapie eksploatacji:

Lp.	Zakres	Czas trwania	Gatunki	Wyniki analizy
1	Stanowiska lęgowe dużych gatunków ptaków (SAZ), w tym na Stawach Jaktorowskich	III-VII przez 3 lata od uruchomienia lotniska, następnie co trzeci rok w ramach aktualizacji PZZŚ	bocian biały, bielik, żuraw, czapla siwa (S), łabędź niemy (S) i gęgawa (S)	Rozmieszczenie i liczebność, oraz sukces lęgowy; Dane ilościowe i przestrzenne nt. populacji i stanowisk lęgowych gatunków ornitofauny
2	Stanowiska lęgowe dużych gatunków ptaków (SOL)	III-VII Każdego roku w ramach PZZŚ	bocian biały	Rozmieszczenie i liczebność; Dane ilościowe i przestrzenne nt. populacji i stanowisk lęgowych gatunków ornitofauny
3	Kolonie lęgowe (SOL), w tym na Stawach Jaktorowskich	IV-VI 3 lata od uruchomienia następnie co trzeci rok w ramach aktualizacji PZZŚ	czapla siwa (S), czapla biała (S) i gawron	Rozmieszczenie i liczebność; Dane ilościowe i przestrzenne nt. populacji i stanowisk lęgowych
4	Miejsca koncentracji (SOL), w tym na Stawach Jaktorowskich	VIII-III Przez 3 lata od uruchomienia następnie co trzeci rok w ramach aktualizacji PZZŚ	siewka złota, czajka, grzywacz, gęgawa, gęś białoczelna, gęś tundrowa, żuraw, bocian biały i czapla biała	Dane ilościowe i przestrzenne nt. miejsc koncentracji ptaków z populacji migrujących i zimujących w strefach przyległych do lotniska
5	Miejsca hodowli gołębi (SOL, SZP)	Każdego roku, raz na kwartał	gołębiowate	Rozmieszczenie i liczebność; Dane ilościowe i przestrzenne nt. miejsc hodowli gołębi
6	Inwestycje w SOL, które mogą sprzyjać występowaniu ptaków zagrażających bezpieczeństwu ruchu	Każdego roku, raz na kwartał	mewy, krukowate (sortownie odpadów), szpaki (sady), gołębie (miejsca wypuszczania,	Rozmieszczenie i liczebność, miejsca koncentracji ptaków zagrażających bezpieczeństwu ruchu lotniczego

lotniczego		hodowli)	
------------	--	----------	--

Zastosowane skróty: SAZ – Strefa Analiz Zagrożeń (13 km od punktu odniesienia lotniska); SOL – Strefa Otoczenia Lotniska (7 km od punktu odniesienia lotniska); SZP – Strefa Zagrożenia Pośredniego (1,5 x 3 km od drogi startowej); S – stawy hodowlane (Stawy Jaktorowskie).

- f) sprawozdania wraz z wynikami analiz, o których mowa w lit. c-d, po zakończeniu danego cyklu monitoringowego należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, nie później niż do 31 grudnia każdego roku, w którym prowadzony był monitoring;
 - g) sprawozdania wraz z wynikami analiz, o których mowa w lit. e, po zakończeniu danego cyklu monitoringowego należy przedkładać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska przez 10 lat od daty uruchomienia lotniska, nie później niż do 31 grudnia każdego roku, w którym prowadzony był monitoring.
5. Oddziaływania przedsięwzięcia na ptaki:
- a) analizę zasiedlenia gniazd podlegających konserwacji oraz nowych platform lęgowych dla bociana białego *Ciconia ciconia* należy wykonywać:
 - w lokalizacjach, o których mowa w pkt IV.2.1, w których dokonano konserwacji istniejącego gniazda lub montażu platformy lęgowej;
 - przy udziale specjalisty ornitologa;
 - zgodnie z metodyką opracowaną na podstawie: P. Chylarecki, A. Sikora, Z. Cenian, T. Chodkiewicz (red.), *Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny, Wydanie 2*, Warszawa 2015;
 - w terminie 1. i 3. roku od daty konserwacji gniazda lub montażu platformy lęgowej;
 - wyniki analizy mają obejmować: opis zastosowanej metodyki, lokalizacje gniazd poddanych badaniu i sukces lęgowy (ilość młodych w danym gnieździe), propozycje ewentualnych działań mających na celu poprawę efektywności zasiedlania gniazd;
 - b) analizę zasiedlenia budek lęgowych dla pójdzki *Athene noctua* należy wykonywać:
 - w lokalizacjach zainstalowanych budek dla pójdzki, o których mowa w pkt IV.2.4;
 - przy udziale specjalisty ornitologa;
 - zgodnie z metodyką opracowaną na podstawie: P. Chylarecki, A. Sikora, Z. Cenian, T. Chodkiewicz (red.), *Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny, Wydanie 2*, Warszawa 2015;
 - w terminie 1., 3. i 6. roku od daty instalacji budek dla pójdzki;
 - wyniki analizy mają obejmować: opis zastosowanej metodyki, lokalizacje budek poddanych badaniu i ich wykorzystanie przez ptaki (zasiedlenie), propozycje

- ewentualnych działań mających na celu poprawę efektywności zasiedlenia budek dla pójdzki;
- c) analizę zasiedlenia siedlisk zastępczych jaskółki dymówki *Hirundo rustica* i jerzyka *Apus apus* należy wykonywać:
- w lokalizacjach zainstalowanych półek i budek lęgowych, o których mowa w pkt IV.2.4;
 - przy udziale specjalisty ornitologa;
 - zgodnie z metodyką opracowaną przez specjalistę ornitologa;
 - w terminie 1., 3. i 6. roku od daty instalacji półek i budek lęgowych;
 - wyniki analizy mają obejmować: opis zastosowanej metodyki, lokalizacje siedlisk zastępczych poddanych badaniu i ich wykorzystanie przez ptaki (zasiedlenie), propozycje ewentualnych działań mających na celu poprawę efektywności zasiedlania siedlisk zastępczych dla jaskółek i jerzyków;
- d) analizę populacji lęgowych wybranych gatunków ptaków należy wykonywać:
- w przypadku: derkacza *Crex crex*, zielonki *Zapornia parva*, kropiatki *Porzana porzana*, błotniaka łąkowego *Circus pygargus*, błotniaka stawowego *Circus aeruginosus*, bączka *Ixobrychus minutus*, czajki *Vanellus vanellus*, sieweczki obrożnej *Charadrius hiaticula*, pójdzki *Athene noctua* – w granicach strefy otoczenia lotniska w odległości do 7 km od punktu odniesienia lotniska;
 - w przypadku: bociana białego *Ciconia ciconia* i żurawia *Grus grus* – w granicach strefy analiz zagrożeń w odległości do 13 km od punktu odniesienia lotniska;
 - w przypadku: gęgawy *Anser anser*, łabędzia niemego *Cygnus olor*, bąka *Botaurus stellaris*, błotniaka stawowego *Circus aeruginosus* – na stawach w Jaktorowie;
 - przy udziale specjalisty ornitologa;
 - zgodnie z metodyką opracowaną na podstawie: P. Chylarecki, A. Sikora, Z. Cenian, T. Chodkiewicz (red.), *Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny*, Wydanie 2, Warszawa 2015;
 - corocznie przez 3 lata od daty zakończenia etapu budowy przedsięwzięcia i w 6 roku od daty rozpoczęcia eksploatacji portu lotniczego;
 - wyniki analizy mają obejmować: opis zastosowanej metodyki, rozmieszczenie i liczebność występowania powyższych gatunków po zakończeniu realizacji i rozpoczęciu eksploatacji przedsięwzięcia;
- e) analizę śmiertelności ptaków w wyniku kolizji z budynkami i ekranami akustycznymi należy wykonywać:
- wzdłuż wytypowanych do monitoringu transektów, w tym na odcinkach, na których zamontowano ekrany akustyczne;
 - przy udziale specjalisty ornitologa;

- zgodnie z metodyką opracowaną na podstawie: E. Zysk-Gorczyńska, R. Mikusek, H. Sztwiertnia, *Kolizje ptaków z transparentnymi powierzchniami – kompendium wiedzy*, Wrocław 2021; oraz: C. Mitrus, A. Zbyryt, *Reducing avian mortality from noise barrier collisions along an urban roadway*, Urban Ecosystems 2017, s. 1–6;
 - corocznie przez 3 lata od daty zakończenia etapu budowy przedsięwzięcia;
 - wyniki analizy mają obejmować: opis zastosowanej metodyki, dane ilościowe oraz jakościowe dotyczące ptaków ulegających śmiertelnym kolizjom, propozycje ewentualnych działań mających na celu poprawę skuteczności zastosowanej minimalizacji;
- f) analizę śmiertelności ptaków w wyniku kolizji ze statkami powietrznymi należy wykonywać:
- w lokalizacjach określonych według wytycznych eksperta do spraw bezpieczeństwa ruchu lotniczego oraz specjalisty ornitologa;
 - przy udziale eksperta do spraw bezpieczeństwa ruchu lotniczego oraz specjalisty ornitologa;
 - zgodnie z metodyką opracowaną na podstawie: M. Skakuj, *Zarządzanie Zagrożeniami Środowiskowymi na lotniskach w FIR Warszawa, część 1 – Porty lotnicze, wersja 01-06/2020*, Warszawa 2020;
 - corocznie przez 3 lata od daty rozpoczęcia eksploatacji przedsięwzięcia;
 - wyniki analizy mają obejmować: opis zastosowanej metodyki, dane ilościowe oraz jakościowe dotyczące gatunków ulegających kolizjom ze statkami powietrznymi, dane portu lotniczego gromadzone w ramach obligatoryjnego zgłaszania kolizji z ptakami;
- g) analizę efektywności kompensacji w postaci nasadzeń drzew i krzewów, remiz, śródpolnych pasów zadrzewień, należy wykonywać:
- w granicach strefy analiz zagrożeń w odległości do 13 km od punktu odniesienia lotniska, w szczególności w dolinie rzeki Suchej oraz w dolinach innych cieków;
 - przy udziale eksperta do spraw bezpieczeństwa ruchu lotniczego oraz specjalisty ornitologa;
 - zgodnie z metodyką opracowaną na podstawie: M. Skakuj, *Zarządzanie Zagrożeniami Środowiskowymi na lotniskach w FIR Warszawa, część 1 – Porty lotnicze, wersja 01-06/2020*, Warszawa 2020;
 - w 3. i 6. roku od daty zakończenia etapu budowy przedsięwzięcia;
 - wyniki analizy mają obejmować: opis zastosowanej metodyki, dane ilościowe oraz jakościowe dotyczące gatunków zajmujących siedliska powstałe w wyniku kompensacji oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, tj. do 150 m od nasadzeń;

- h) sprawozdania wraz z wynikami analiz, o których mowa w lit. a-g, po zakończeniu danego cyklu monitoringowego należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, nie później niż do 31 grudnia każdego roku, w którym prowadzony był monitoring.
6. Skuteczności działań kompensujących wobec nietoperzy, o których mowa w pkt IV.3:
- a) analizę należy wykonywać:
- przy udziale specjalisty chiropterologa i zgodnie ze wskazaną przez niego metodyką;
 - w przypadku Fortu V Dębina – corocznie, w terminie od 15 stycznia do 15 lutego, przez 14 kolejnych lat od daty wykonania zabezpieczeń w Fortcie V Dębina;
 - w przypadku piwniczek w Kampinoskim Parku Narodowym dostosowanych do bytowania nietoperzy – corocznie, na przełomie stycznia i lutego, przez 10 lat od daty dostosowania danej piwniczki;
 - w przypadku skrzynek (schronień dziennych) – corocznie, prowadząc pojedyncze kontrole w miesiącach: czerwiec, lipiec i sierpień, przez 10 kolejnych lat od daty rozwieszenia danej skrzynki;
 - w przypadku Fortu V Dębina i piwniczek w Kampinoskim Parku Narodowym wyniki analizy mają obejmować: liczebność zimujących w kryjówkach osobników nietoperzy wraz z podaniem ich gatunku oraz sprawozdanie ze stanu technicznego wprowadzonych zabezpieczeń i w razie takiej konieczności naprawę wszelkich nieprawidłowości po opuszczeniu przez nietoperze schronienia w danym roku kalendarzowym;
- b) sprawozdania wraz z wynikami analiz, o których mowa w lit. a, po zakończeniu danego cyklu monitoringowego należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, nie później niż do 31 grudnia każdego roku, w którym prowadzony był monitoring.
7. Śmiertelności chiropterofauny w związku z eksploatacją przedsięwzięcia:
- a) analizę śmiertelności w wyniku kolizji z samochodami należy wykonywać:
- przy udziale specjalisty chiropterologa mającego doświadczenie w tego rodzaju badaniach oraz osób przez niego przeszkolonych;
 - w lokalizacjach wyznaczonych przez specjalistę chiropterologa oraz zgodnie z opracowaną przez niego metodyką;
 - w 3. i 6. roku od daty zakończenia etapu budowy przedsięwzięcia;
 - wyniki analizy mają obejmować: opis zastosowanej metodyki, dane ilościowe oraz jakościowe dotyczące gatunków nietoperzy ginących wskutek kolizji z samochodami;

- b) analizę śmiertelności w wyniku kolizji ze statkami powietrznymi należy wykonywać:
 - przy udziale eksperta do spraw bezpieczeństwa ruchu lotniczego oraz specjalisty chiropterologa;
 - zgodnie z metodyką opracowaną na podstawie: M. Skakuj, *Zarządzanie Zagrożeniami Środowiskowymi na lotniskach w FIR Warszawa, część 1 – Porty lotnicze, wersja 01-06/2020*, Warszawa 2020;
 - przez 3 lata od daty rozpoczęcia eksploatacji przedsięwzięcia;
 - wyniki analizy mają obejmować: opis zastosowanej metodyki, dane ilościowe oraz jakościowe dotyczące gatunków nietoperzy ginących wskutek kolizji ze statkami powietrznymi oraz dane dla portu lotniczego gromadzone w ramach obowiązkowego zgłaszania kolizji ze zwierzętami;
 - c) sprawozdania wraz z wynikami analiz, o których mowa w lit. a-b, po zakończeniu danego cyklu monitoringowego należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, nie później niż do 31 grudnia każdego roku, w którym prowadzona była analiza.
8. Skuteczności i użytkowania przejść dla zwierząt:
- a) analizę przejść dla zwierząt średnich z wykorzystaniem automatycznych kamer wideo (tzw. wideopułapek):
 - kamery mają obejmować swoim zasięgiem całą szerokość przejść (w przypadku gdy kamery zainstalowane na zewnętrznych ścianach nie będą wystarczające dla zapewnienia odpowiedniej widoczności obiektu). Kamery muszą posiadać autonomiczne zasilanie pozwalające na minimum 7 dni ciągłej pracy oraz zabezpieczenia antykradzieżowe;
 - w 2., 3. i 5. roku od daty oddania danego ciągu komunikacyjnego do eksploatacji, prowadząc sesje ciągłe w okresie wiosennym (od 15 marca do 15 maja) oraz jesiennym (od 15 września do 15 listopada);
 - b) dodatkowa analiza przejść dla zwierząt średnich z wykorzystaniem piaszczystych pasów:
 - pasy należy wykonać, jeżeli jest to technicznie możliwe, z mieszanki piasku drobno- i średnioziarnistego, w centralnej części przejść na całej szerokości stref przeznaczonych dla zwierząt, minimalna szerokość pasa 2,0 m;
 - w 2., 3. i 5. roku od daty oddania danego ciągu komunikacyjnego do eksploatacji, prowadząc kontrole co 30 dni przez okres całego roku. Każda kontrola składa się z wizyty wstępnej (w trakcie której należy zatrzeć wszelkie ślady obecności zwierząt) i kontroli właściwej, przeprowadzonej po 5-7 dniach (w trakcie której następuje identyfikacja śladów obecności zwierząt). Dodatkowe kontrole (sesje specjalne) należy prowadzić co 7 dni w okresie wiosennym (od 15 marca do 15

maja) oraz jesiennym (od 15 września do 15 listopada); po każdej kontroli należy zatrzeć wszelkie ślady obecności zwierząt. Kontrole należy zsynchronizować z kontrolami kamer, o których mowa w lit. a;

- c) uzupełniająca analiza przejść dla zwierząt średnich:
- tropienie zimowe na śniegu w bezpośrednim otoczeniu obiektu, na transektach przecinających strefy naprowadzania zwierząt, zlokalizowanych możliwie najbliżej krawędzi przejść;
 - w 2., 3. i 5. roku od daty oddania danego ciągu komunikacyjnego do eksploatacji, w przypadku korzystnych warunków do prowadzenia tropień na śniegu. Kontrola może zostać przeprowadzona najwcześniej po 3 dniach od ustania opadów i następnie powtarzana co 7 dni, w okresie gdy pokrywa śnieżna pozwala na odczyt tropów, po każdej kontroli tropy należy zatrzeć w pasie objętym kontrolą;
- d) analiza przejść dla zwierząt małych:
- przy pomocy piaszczystych pasów z mieszanki piasku drobno- i średnioziarnistego, ostrokrawędzistego piasku, zapewniającego czytelność tropów, o szerokości 0,4 m, zlokalizowanych przy wylotach obiektów, na całej szerokości stref przeznaczonych dla zwierząt (dno przepustu lub półki);
 - w 2., 3. i 5. roku od daty oddania danego ciągu komunikacyjnego do eksploatacji, prowadząc kontrole co 30 dni, przez okres całego roku. Każda kontrola składa się z wizyty wstępnej (w trakcie której należy zatrzeć wszelkie ślady obecności zwierząt) i kontroli właściwej, przeprowadzonej po 5-7 dniach (w trakcie której następuje identyfikacja śladów obecności zwierząt). Dodatkowe kontrole (sesje specjalne) należy prowadzić co 7 dni w okresie wiosennym (od 15 marca do 15 maja) oraz jesiennym (od 15 września do 15 listopada); po każdej kontroli należy zatrzeć wszelkie ślady obecności zwierząt;
- e) uzupełniającą analizę przejść dla zwierząt małych należy prowadzić w 2, 3 i 5 roku od daty oddania danego ciągu komunikacyjnego do eksploatacji, przez identyfikację wszelkich śladów obecności zwierząt, z oznaczaniem gatunków w oparciu o odchody, ślady uszkodzenia roślinności, ścieżki migracji, nory itp.;
- f) analizę przejść dla płazów należy wykonywać:
- przy udziale herpetologa pełniącego nadzór przyrodniczy, odpowiedzialnego za wybór optymalnej metodyki monitoringu dla danej lokalizacji przejścia;
 - na reprezentatywnej dla całego terenu inwestycji próbie nie mniejszej niż 25% wszystkich przejść dla płazów, obejmujących zróżnicowane lokalizacje;
 - analizę należy prowadzić w czasie wiosennych i jesiennych migracji płazów;
 - przez 5 lat od daty wybudowania danego przejścia i umożliwienia dostępu do niego dla płazów;
- g) ocena stanu technicznego, drożności i zagospodarowania przejść dla zwierząt:

- kontrola stanu technicznego przejścia (uszkodzenia konstrukcji, obecność niepożądanych elementów pochodzenia antropogenicznego, obecność obiektów blokujących przejście lub zmniejszających jego drożność dla zwierząt itp.);
 - ocena sposobu zagospodarowania otoczenia przejścia, w tym stan techniczny ogrodzeń, o których mowa w pkt III.8 i III.10 (stan roślinności naprowadzającej, szczelność połączeń wygradzenia z przyczółkami przejść, zabezpieczenia w miejscach przekraczania rowów, zabezpieczenia bram i furtek, obecność elementów mogących utrudniać lub zniechęcać zwierzęta do korzystania z przejść itp.);
 - identyfikacja śladów niepożądanego aktywności ludzi w strefach przeznaczonych dla zwierząt (przejazdy, piesi, aktywność rekreacyjna, kłusownictwo, myślistwo, odpady);
 - w 2., 3. i 5. roku od daty oddania przedsięwzięcia do eksploatacji, minimum 1 raz w ciągu roku w sezonie wegetacyjnym;
- h) analizę przejść dla zwierząt średnich oraz małych (lit. a-e, g) obowiązany jest przeprowadzić specjalista teriolog, natomiast przejść przeznaczonych dla płazów (lit. f-g) – specjalista herpetolog, którzy wskażą konkretne przejścia, które zostaną poddane analizie. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości, należy podjąć działania naprawcze, polegające m.in. na naprawie ogrodzeń, szczelności połączeń wygradzeń z przyczółkami przejść itp.;
- i) wyniki analiz przejść dla zwierząt powinny zawierać: listę gatunków zwierząt stwierdzonych na przejściu, strukturę gatunkową zwierząt, częstość użytkowania przejścia przez dany gatunek, stałość występowania gatunku na przejściu, interpretację wyników badań, a także podjęte działania naprawcze;
- j) sprawozdania wraz z wynikami analiz, o których mowa w lit. a-g, po zakończeniu danego cyklu monitoringowego należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, nie później niż do 31 grudnia każdego roku, w którym prowadzona była analiza.
9. Stanowisk storczyka cuchnącego *Orchis coriophora* oraz krwawnicy wąskolistnej *Lythrum hyssopifolia*:
- a) przedmiot analizy:
- ocena kondycji zdrowotnej nieprzeznaczonych do przeniesienia okazów storczyka cuchnącego i krwawnicy wąskolistnej, w tym ich stanu zachowania i stanu siedliska (w szczególności oznaki ich przesuszenia),
 - poziom wód gruntowych w sieci piezometrów – w przypadku gdy specjalista botanik potwierdzi zasadność ich wykorzystania;
- b) na podstawie metodyki opracowanej przez specjalistę botanika;

- c) czas trwania: corocznie, w trakcie prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych oraz przez pierwsze 5 lat eksploatacji inwestycji, z częstotliwością określoną przez specjalistę botanika;
 - d) rezultat analizy:
 - sprawozdanie określające stan początkowy przed rozpoczęciem realizacji inwestycji: stan zdrowotny, stan zachowania okazów i ich siedlisk oraz dane dotyczące uwilgotnienia płatów ich siedlisk oparte na odczytach z sieci piezometrów,
 - coroczne sprawozdania mają obejmować: stan zdrowotny, stan zachowania okazów i ich siedlisk, podejmowane działania ochronne oraz dane dotyczące uwilgotnienia płatów ich siedlisk oparte na odczytach z sieci piezometrów;
 - sprawozdanie podsumowujące zebrane wyniki i podjęte działania za ostatni rok prowadzenia analizy;
 - e) sprawozdanie wraz z wynikami analizy, po zakończeniu danego cyklu monitoringowego, należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, nie później niż do 31 grudnia każdego roku, w którym prowadzona była analiza.
10. Stanowisk zastępczych przesadzanych osobników roślin, o których mowa w pkt II.23, II.25, II.26:
- a) przedmiot analizy: kontrola przyjęcia się i kondycji zdrowotnej przesadzonych osobników, w tym ich stanu zachowania i stanu siedliska;
 - b) na podstawie metodyki opracowanej przez specjalistę botanika;
 - c) czas trwania: od daty przesadzenia danego osobnika, w trakcie prowadzenia prac przygotowawczych, budowlanych oraz przez pierwsze 5 lat eksploatacji inwestycji;
 - d) rezultat analizy:
 - sprawozdanie określające stan początkowy przed rozpoczęciem realizacji inwestycji: stan zdrowotny, stan zachowania okazów i ich siedlisk oraz dane dotyczące uwilgotnienia płatów ich siedlisk oparte na odczytach z sieci piezometrów (dotyczy storczyka cuchnącego);
 - coroczne sprawozdania mają obejmować: stan zdrowotny, stan zachowania okazów i ich siedlisk, podejmowane działania ochronne oraz dane dotyczące uwilgotnienia płatów ich siedlisk oparte na odczytach z sieci piezometrów (dotyczy storczyka cuchnącego);
 - sprawozdanie podsumowujące za ostatni rok prowadzenia analizy: podsumowanie zebranych wyników i podjętych działań;
 - e) sprawozdanie wraz z wynikami analizy, po zakończeniu danego cyklu monitoringowego, należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony

Środowiska w Warszawie oraz Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, nie później niż do 31 grudnia każdego roku, w którym prowadzona była analiza.

11. Działań minimalizujących i kompensujących wobec płazów i gadów:

- a) kontrola rejonów, w których były zlokalizowane zbiorniki wodne kolidujące z miejscem realizacji inwestycji:
 - czas prowadzenia: corocznie w okresie od 15 lutego do 15 maja, przez 3 lata od daty likwidacji danego zbiornika;
 - w przypadku stwierdzenia osobników, należy je niezwłocznie odłowić i przenieść do zbiorników zastępczych;
 - przed chwytniem i transportem osobników oraz po zakończeniu tych działań w danej lokalizacji (rejon zlikwidowanego zbiornika) należy zdezynfekować obuwie, sprzęt wykorzystywany do odłowów oraz wiadra służące do transportu schwytanych osobników. Należy wykorzystywać jednorazowe rękawiczki (zmieniać na nowe przy każdej zmianie lokalizacji);
- b) analiza siedlisk zastępczych dla płazów, o których mowa w pkt II.27.d:
 - przedmiot analizy: wykorzystanie siedlisk przez poszczególne gatunki płazów oraz ocena ich przydatności jako siedlisk zastępczych;
 - czas prowadzenia: corocznie w okresie od 15 lutego do 15 maja, przez 5 lat od daty przeniesienia płazów do siedlisk zastępczych;
 - w przypadku zdiagnozowania zagrożeń dla płazów, należy zaproponować działania mające na celu poprawę warunków siedliskowych płazów w poszczególnych zbiornikach;
 - rezultat analizy: sprawozdanie zawierające oznaczenie lokalizacji danego zbiornika, dane dotyczące batrachofauny zbiornika sprzed przeniesienia płazów ze zlikwidowanych zbiorników, dane dotyczące składu gatunkowego płazów w danym roku wraz z szacunkową liczebnością stwierdzonych gatunków, zdiagnozowane zagrożenia i podjęte działania ochronne w poszczególnych zbiornikach (np. pogłębienie, odkrzaczenie w celu poprawy warunków termicznych itp.) oraz rekomendacje dotyczące dalszej potrzeby i zakresu prowadzenia monitoringu;
- c) analiza zbiorników kompensacyjnych dla płazów, o których mowa w pkt IV.5.1:
 - przedmiot analizy: wykorzystanie zbiorników przez poszczególne gatunki płazów oraz ocena ich przydatności jako siedlisk zastępczych;
 - czas prowadzenia: corocznie w okresie od 15 lutego do 15 maja, przez 5 lat od daty wybudowania danego zbiornika;
 - w przypadku zdiagnozowania zagrożeń dla płazów, należy zaproponować działania mające na celu poprawę warunków siedliskowych płazów w poszczególnych zbiornikach;

- rezultat analizy: sprawozdanie zawierające oznaczenie lokalizacji danego zbiornika, dane dotyczące gatunków, dla których przeznaczony był dany zbiornik (jeżeli dokonano takiej kategoryzacji), składu gatunkowego płazów w danym roku wraz z szacunkową liczebnością stwierdzonych gatunków, zdiagnozowane zagrożenia i podjęte działania ochronne w poszczególnych zbiornikach oraz rekomendacje dotyczące dalszej potrzeby i zakresu prowadzenia monitoringu;
 - d) analiza hibernakulów dla płazów i gadów:
 - przedmiot analizy: kontrola stanu technicznego hibernakulów;
 - czas prowadzenia: corocznie w okresie od 1 maja do 31 sierpnia przez 5 lat od daty wybudowania danego schronienia;
 - w przypadku zdiagnozowania nieprawidłowości, należy zaproponować działania naprawcze (np. dołożenie substratu);
 - rezultat analizy: sprawozdanie zawierające oznaczenie lokalizacji danego hibernakulum, zdiagnozowane zagrożenia i podjęte działania ochronne oraz rekomendacje dotyczące dalszej potrzeby i zakresu prowadzenia monitoringu;
 - e) możliwe jest odstąpienie od wykonywania kontroli, o której mowa w lit. a, gdy teren objęty inwestycją po likwidacji danego zbiornika jest wygrodzony przy pomocy szczelnego, herpetologicznego ogrodzenia ochronnego przez cały okres prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych;
 - f) sprawozdanie z kontroli, o której mowa w lit. a, musi zawierać następujące dane: oznaczenie i lokalizację likwidowanego zbiornika, wykazane w danym roku gatunki i liczebność płazów poddanych translokacji oraz lokalizacje zbiorników zastępczych, do których wprowadzone schwyte osobniki w danym roku i ich liczebność. W przypadku gdy dany zbiornik był ogrodzony, należy przekazać informację o ogrodzeniu zbiornika, wraz z jego oznaczeniem i lokalizacją;
 - g) działania, o których mowa w lit. a-d i f, powinny zostać wykonane przez specjalistę herpetologa;
 - h) sprawozdania wraz z wynikami analiz, o których mowa w lit. a-d i f, po zakończeniu danego cyklu monitoringowego należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, nie później niż do 31 grudnia każdego roku, w którym prowadzona była analiza.
12. Stanu zachowania ryb, minogów oraz małży skójkowatych:
- a) przedmiot analizy: rozpoznanie stanu zachowania populacji i siedlisk następujących gatunków: minoga strumieniowego, bolenia, brzany, kozy pospolitej, piekielnicy, różanki i śliza (oraz innych nowo stwierdzonych chronionych gatunków minogów lub ryb) oraz zbadanie udatności przenoszenia małży skójkowatych i minoga strumieniowego (jeśli takie przenoszenie zostało wykonane);

- b) czas prowadzenia: bezpośrednio po zakończeniu prac w obrębie odcinków koryt rzecznych i prac związanych z renaturyzacją fragmentów cieków oraz w 1., 3. i 5. roku po zakończeniu tych prac;
- c) lokalizacja analiz: w miejscach obserwacji prowadzonych w ramach inwentaryzacji przyrodniczej, tj. w następujących ciekach: Bzura (1 punkt), dopływ spod Aleksandrowa (1 punkt), dopływ spod Mościsk (1 punkt), dopływ spod Wiskitek (1 punkt), dopływ spod Zabłotni (1 punkt), dopływ z Gągoliny (1 punkt), dopływ z Holendrów Baranowskich (1 punkt), dopływ z Kozłowiec Starych (2 punkty), dopływ z Ludwikowa (1 punkt), dopływ z Olszówki (1 punkt), dopływ z Sekuli (1 punkt), dopływ ze Starych Bud (1 punkt), Głęboka Struga (3 punkty), Mrowna (1 punkt), Okrzesza (1 punkt), Pisia (10 punktów), Pisia Tuczna (5 punktów), Rokitnica (1 punkt), Rów Mateczny (dopływ z Piasecznicy) (1 punkt), Sucha (1 punkt), Utrata (1 punkt), Wierzbienka (3 punkty) oraz w miejscach, do których przeniesione zostały małże skójkowate i minóg strumieniowy (chyba, że lokalizacje te pokrywają się z powyższymi miejscami obserwacji);
- d) na podstawie metodyki opracowanej przez specjalistów: ichtiologa i malakologa, sporządzonej w oparciu o publikację: M. Makomaska-Juchiewicz, P. Baran (red.), *Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część III*, Warszawa 2012;
- e) w przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości, należy zaproponować działania zmierzające do poprawy warunków bytowania ww. gatunków;
- f) rezultat analizy: dane ilościowe i jakościowe dotyczące występowania chronionych gatunków ryb i minogów, ich siedlisk oraz współtowarzyszących im gatunków niechronionych, w tym obecności małży skójkowatych na wybranych odcinkach kontrolnych rzek, ocena skuteczności działań renaturyzacyjnych, dodatkowo podjęte działania minimalizujące lub kompensujące;
- g) sprawozdanie wraz z wynikami analizy, po zakończeniu danego cyklu monitoringowego, należy przedłożyć Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, nie później niż do 31 grudnia każdego roku, w którym prowadzona była analiza.

VII. uchyla punkt 6 decyzji w całości i w tym zakresie orzeka:

Nakładam obowiązek monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w następującym zakresie:

1. Monitoring hałasu na etapie prac przygotowawczych i budowlanych:
 - a) w ciągu 1 miesiąca od rozpoczęcia pracy węzłów betoniarskich, węzłów do produkcji mas asfaltowych, placów składowych i baz materiałowych oraz pozostałych stacjonarnych źródeł hałasu, należy przeprowadzić pomiary hałasu w środowisku na najbliższym terenie chronionym akustycznie. Monitoring hałasu dla poszczególnych

źródeł hałasu należy prowadzić co najmniej przez 1 dobę w każdym półroczu prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych;

- b) w ciągu 1 miesiąca od rozpoczęcia użytkowania korytarzy transportowych, o których mowa w pkt I.1.d, należy przeprowadzić pomiary hałasu w środowisku na sąsiadujących z pasem drogowym terenach chronionych akustycznie. Monitoring hałasu należy prowadzić co najmniej przez 1 dobę w każdym półroczu prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych;
 - c) prowadzić w sposób ciągły pomiary prędkości oraz natężenia ruchu pojazdów ciężarowych wzdłuż korytarzy transportowych, o których mowa w pkt I.1.d;
 - d) wyniki monitoringu za każde półrocze należy przedkładać właściwym miejscowo starostom powiatów w terminie do końca lipca każdego roku (za pierwsze półrocze) i do końca stycznia każdego roku (za drugie półrocze).
2. Ciągły monitoring hałasu i drgań na etapie eksploatacji przedsięwzięcia należy prowadzić zgodnie z następującymi wytycznymi:
- a) w 12 stałych punktach pomiarowych hałasu lotniczego, wskazanych w poniższej tabeli:

Nr punktu	Trasy w zasięgu	Opis lokalizacji
1	D08N_LOLSI, D08N_MEBIV, D08N_NEPOX	Okolice miejscowości Dębówka – pomiędzy Bożą Wolą a Bieniewiczami
2	A26N – podejście północne ze wschodu	Okolice miejscowości Żukówka
3	A26N – podejście północne ze wschodu A26S – podejście południowe ze wschodu	Okolice miejscowości Wojcieszyn (należy brać pod uwagę wpływ infrastruktury drogowej – połączenie CPK z A2)
4	A26S – podejście południowe ze wschodu	Okolice miejscowości Kłudno Stare (południowo – wschodnia część lub okolice miejscowości Tłuste (należy brać pod uwagę wpływ infrastruktury drogowej – połączenie CPK z A2)
5	D08S_XIMBA	Okolice miejscowości Chlebnia
6	D08S_VAMPU, D08S_EVINA	Okolice miejscowości Chyliczki
7	D26S_XIMBA	Okolice miejscowości Popielarnia, lub południowa część miejscowości Kamionka
8	D26S_EVINA, D26S_VAMPU	Okolice miejscowości Wola Szydłowiecka
9	A08S – podejście południowe z zachodu	Pomiędzy miejscowościami Humin-Dobra Ziemskie a Humin
10	A08N – podejście północne z zachodu A08S – podejście południowe z zachodu	Okolice miejscowości Różanów Parcel
11	A08N – podejście północne z zachodu	Okolice miejscowości Ziąbki lub miejscowości Kurabka
12	D26N_LOLSI, D26N_MEBIV, D26N_NEPOX	Południowa część miejscowości Jeżówka, pomiędzy miejscowościami Jeżówka Kolonia a Kaźmierzów

- b) w co najmniej 2 mobilnych stacjach pomiarowych hałasu lotniczego zlokalizowanych na terenie lub w sąsiedztwie Centralnego Portu Komunikacyjnego, przy czym w jednej lokalizacji pomiary powinny być prowadzone przez okres co najmniej 1 miesiąca (optymalnie 3 miesięcy). Mobilne stacje pomiarowe powinny być w użyciu przez minimum 80% dni w roku. Dopuszcza się prowadzenie pomiarów hałasu przy użyciu mobilnych stacji pomiarowych dla dróg kołowych, linii kolejowych i pozostałych obiektów i działalności będących źródłem hałasu, lecz nie dłużej niż przez 20% dni w roku;
- c) przez co najmniej 2 lata od dnia oddania lotniska do użytkowania jedną z mobilnych stacji pomiarowych należy zlokalizować w południowej części gminy Ożarów Mazowiecki, w obrębie ewidencyjnym Konotopa lub Jawczyce, w promieniu ok. 500 m od punktu 52°12'17"N 20°49'52"E (wg układu współrzędnych WGS 84);
- d) w 11 stałych punktach pomiarowych hałasu z instalacji, wskazanych w poniższej tabeli:

Numer punktu	Współrzędne geodezyjne (PUWG-2000, strefa 7)		Lokalizacja
	X [m]	Y [m]	
P01	5776468	7457362	Oryszew-Osada 22A
P02	5776833	7460448	Buszyce 17C
P03	5777544	7462066	Drybus 17
P04	5779314	7462748	Nowa Pułapina 18
P05	5779994	7462804	Stara Pułapina 18
P06	5780958	7462141	Nowa Pułapina 31
P07	5781228	7459945	Kaski, ul. Młyńska 6
P08	5780649	7457427	Szymanów, ul. Szkolna 27B
P09	5779656	7455127	Aleksandrów 55
P10	5778185	7455417	Maurycew 52
P11	5777020	7455703	Nowy Oryszew 28

- e) w 21 stałych punktach pomiarowych hałasu z transportu naziemnego (drogi kołowe lub linie kolejowe), wskazanych w poniższej tabeli:

Numer punktu	Współrzędne (PUWG-2000, strefa 7)		adres	typ źródła hałasu
	X [m]	Y [m]		
P01	5770445	7465837	Stare Budy 76A	kolejowy
P02	5772586	7462934	Henryszew, ul. Orła Białego 10A	kolejowy
P03	5773889	7466861	Jaktorów-Kolonia, ul. gen. Kutrzeby 4	kolejowy
P04	5776898	7465292	Baranów, ul. Brzozowa 1	kolejowy
P05	5778112	7465909	Basin 19	drogowy
P06	5779669	7468311	Izdebno Kościelne, ul. Srebrna 21	kolejowy
P07	5778848	7463136	Nowa Pułapina 6	drogowy
P08	5779331	7462762	Nowa Pułapina 18	drogowy
P09	5781537	7464735	Regów 2	kolejowy
P10	5783327	7465261	Żaby 19	kolejowy

P11	5779812	7455413	Elżbietów 74	drogowy
P12	5779603	7454939	Aleksandrów 58	drogowy
P13	5777897	7455339	Mauryców 17	kolejowy
P14	5774624	7456174	Cyganka 32	drogowy
P15	5778299	7462946	Drybus 2	drogowy
P16	5769958	7465973	Stare Budy, ul. Raławicka 3	drogowy i kolejowy
P17	5777569	7468246	Izdebno Nowe 24	drogowy
P18	5777634	7468780	Izdebno Nowe 6a	drogowy
P19	5771854	7467927	Jaktorów-Kolonia, ul. Żyrardowska 2a	kolejowy
P20	5770135	7464759	Sade Budy, ul. Długa 67	kolejowy
P21	5769945	7464349	Międzyborów, ul. Moniuszki 1	kolejowy

W przypadku gdy teren chroniony akustycznie jest narażony na kumulację hałasu z różnych źródeł, w ramach pomiarów należy rejestrować również poziom dźwięku od każdego z tych źródeł z osobna;

f) w 4 stałych punktach pomiarowych drgań gruntu, wskazanych w poniższej tabeli:

Punkt pomiarowy	Współrzędne (PUWG-2000, strefa 7)		Adres	Źródła drgań
	X [m]	Y [m]		
P01	5777550	7455600	Nowy Oryszew 38	Linia kolejowa nr 85, łącznica WZL_5, drogowa wschodnia obwodnica lotniska
P02	5779510	7465950	Basin 11	Linia kolejowa nr 85, łącznice WZL_1 i WZL_2
P03	5775120	7466120	Kopiska 18A	Łącznica kolejowa WZL_2
P04	5771040	7466150	Stare Budy, Kaska 45A	Linia kolejowa nr 1, łącznica WZL_3

Monitoring powinien zostać przeprowadzony zgodnie z odpowiednimi normami znajdującymi się w zbiorze Polskich Norm.

g) sprawozdanie z pomiarów za każdy rok kalendarzowy należy przedkładać do końca marca następnego roku Marszałkowi Województwa Mazowieckiego. Każde kolejne sprawozdanie powinno zawierać podsumowanie najważniejszych informacji dla każdej stacji monitoringu, pochodzących z co najmniej 5 poprzednich lat pomiarowych, o ile są dostępne (wskaźniki hałasu: L_{DWN} , L_N , $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, wskaźniki drgań: WODB, WODL).

3. Wody powierzchniowe należy monitorować zgodnie z następującymi wytycznymi:

- pomiary stanu i natężenia przepływu wód na rzece Pisi Gągolinie należy prowadzić w sposób ciągły (zapisy godzinowe) w km 31+425, w km 23+120 oraz w km 11+380, na etapie realizacji oraz eksploatacji przedsięwzięcia;
- jakość wód i ścieków odprowadzanych do odbiorników należy monitorować:
 - na etapie realizacji przedsięwzięcia: w zakresie zawiesiny ogólnej w odległości nie większej niż 100 m poniżej miejsc zrzutu wód opadowych i roztopowych do

rzek (codzienny pomiar dla 4 miejsc zrzutu na Pisia Gągolinie i dla 1 miejsca zrzutu na Dopływie spod Aleksandrowa);

- na etapie eksploatacji przedsięwzięcia: na wylotach urządzeń wodnych odprowadzających wody opadowe i roztopowe do rzek; w następującym zakresie: ChZT, BZT₅, cynk, miedź, ołów, kadm, nikiel, zawiesina ogólna, węglowodory ropopochodne;

c) stan wód powierzchniowych należy monitorować:

- w punktach zamykających zlewnie następujących JCWP: Pisia Gągolina od Okrzeszy do ujścia PLRW2000112727699, Pisia Tuczna PLRW2000102727689, Głęboka Struga PLRW2000102727649, Pisia Gągolina do Okrzeszy PLRW2000102727619,
- w następującym zakresie i częstotliwości:

Grupa elementów oceny stanu wód	Częstotliwość badań grupy elementów oceny stanu wód	Parametr	Częstotliwość pomiarów/badań parametrów w roku
Elementy biologiczne	co 3 lata	Fitoplankton	6
		Chlorofil „a”	6
		Fitobentos	1
		Makrofity	1
		Makrobezkręgowce bentosowe	1
		Ichtyofauna	1
Elementy hydromorfologiczne	co 6 lat	Reżim hydrologiczny	systematyczne pomiary ciągłe lub cykliczne
		Ciągłość	co 6 lat
		Warunki morfologiczne	co 6 lat
Elementy fizykochemiczne	co 3 lata	Zawiesina ogólna	12
		Temperatura wody	12
		Tlen rozpuszczony	12
		BZT ₅	12
		ChZT-Mn	12
		OWO	12
		ChZT-Cr	12
		Przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C	12
		Substancje rozpuszczone	12
		Siarczany	12
		Chlorki	12
		Wapń	12
		Magnez	12
		Twardość ogólna	12
Odczyn pH	12		

Grupa elementów oceny stanu wód	Częstotliwość badań grupy elementów oceny stanu wód	Parametr	Częstotliwość pomiarów/badań parametrów w roku
		Zasadowość ogólna	12
		Azot amonowy	12
		Azot Kjeldahla	12
		Azot azotanowy	12
		Azot azotynowy	12
		Azot ogólny	12
		Fosfor fosforanowy V (ortofosforany)	12
		Fosfor ogólny	12
Elementy fizykochemiczne Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	co 3 lata	Arsen	4
		Chrom	4
		Cynk	4
		Miedź	4
		Węglowodory ropopochodne – indeks oleju mineralnego	4
		Aldehyd mrówkowy	4
Grupa wskaźników chemicznych charakteryzujących występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego	co 6 lat	Fluoranten	12
		Benzen	12
		Kadm i jego związki	12
		Ołów i jego związki	12
		Nikiel i jego związki	12
		Chloroalkany C10-13	12
		Trichlorometan (chloroform) (CHCl ₃)	12
		1,2-dichloroetan (EDC)	12
		Heksachlorobutadien (HCB _D) - w biocie*	12
		Antracen	12
		Fluoranten – w biocie**	12
		Naftalen	12
		Benzo(a)piren - jako wskaźnik WWA w biocie**	12
		Difenyloetery bromowane (PBDE) w biocie*	12
		Związki tributyllocyny	12
		Heksachlorocykloheksan (HCH)	12
		Pentachlorobenzen	12
		Heptachlor i epoksyd heptachloru w biocie*	12
Pentachlorofenol (PCP)	12		

*Objaśnienia: * badania prowadzi się w tkankach ryb; ** badania prowadzi się w tkankach mięczaków i skorupiaków*

- w przypadku stwierdzenia na stanowiskach monitoringowych gatunków ichtiofauny wymienionych w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i

- flory (Dz. Urz. UE L 206, z 22.07.1992, str. 7), należy wykonać ocenę stanu ich populacji i siedliska zgodnie z metodyką określoną w publikacji: M. Makomaska-Juchiewicz, P. Baran (red.), *Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny*, Warszawa 2012;
- przy poborze prób do badań, o których mowa w tiret drugie, należy wykonywać pomiary natężenia przepływu w danym punkcie;
 - monitoring należy rozpocząć w pierwszym roku po rozpoczęciu eksploatacji lotniska i prowadzić przez 18 lat;
- d) obecność ichtiofauny w rejonie udroźnionych przegród poprzecznych należy monitorować w następujący sposób:
- sposób przeprowadzenia: odłów ryb na odcinkach powyżej i poniżej udroźnionych piętrzeń, o których mowa w pkt IV.1.a (w odległości ok. 250–500 m od tych miejsc);
 - czas prowadzenia: przed rozpoczęciem prac związanych z udroźnieniem piętrzeń (tzw. stan „0”) oraz w 1. i w 3. roku po wykonaniu udroźnienia;
 - zgodnie z metodyką określoną w publikacji: A. Kolada (red.), *Podręcznik do monitoringu elementów biologicznych i klasyfikacji stanu ekologicznego wód powierzchniowych*, Warszawa 2020;
 - rezultat monitoringu: obliczenie wskaźnika EFI+IBI_PL oraz porównanie składu gatunkowego ichtiofauny na każdym odcinku;
- e) skuteczność renaturyzacji odcinków rzek należy monitorować w następujący sposób:
- sposób przeprowadzenia: ocena wskaźników stanu hydromorfologicznego, ichtiofauny, makrobezkręgowców oraz makrofitów na renaturyzowanych odcinkach rzek, o których mowa w pkt IV.1.c;
 - czas prowadzenia: przed rozpoczęciem prac związanych z renaturyzacją (tzw. stan „0”) oraz w 3., w 5. i w 10. roku po wykonaniu renaturyzacji;
 - zgodnie z metodyką określoną w publikacjach: K. Szoszkiewicz i in., *Podręcznik oceny wód płynących w oparciu o Hydromorfologiczny Indeks Rzeczny*, Warszawa 2017, oraz: A. Kolada (red.), *Podręcznik do monitoringu elementów biologicznych i klasyfikacji stanu ekologicznego wód powierzchniowych*, Warszawa 2020;
 - rezultat monitoringu: obliczenie wskaźnika HIR metodą terenową (dla odcinków rzek, o których mowa w pkt IV.1.c) oraz kameralną (dla całej JCWP), obliczenie wskaźnika EFI+IBI_PL oraz ocena składu gatunkowego ichtiofauny na każdym odcinku, obliczenie wskaźnika MMI PL oraz ocena składu gatunkowego makrobezkręgowców na każdym odcinku, obliczenie wskaźnika MIR oraz ocena składu gatunkowego makrofitów na każdym odcinku;

f) sprawozdanie z każdego roku kalendarzowego prowadzenia pomiarów, o których mowa w lit. a-e, należy przedkładać corocznie w formie papierowej oraz na informatycznych nośnikach danych z ich zapisem w formie elektronicznej Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie.

4. Wody podziemne należy monitorować zgodnie z następującymi wytycznymi:

a) lokalizacje punktów pomiarowych (piezometrów) i zakres badań:

Nazwa otworu	Współrzędne geodezyjne [PUWG-1992]		Zakres badań				
	X [m]	Y [m]	Analiza fizykochemiczna wody	Analiza bakteriologiczna wody	Ocena agresywności wody	Badanie uziarnienia gruntu warstwy wodonośnej	Próbne pompowane pomiarowe
P1	478799,93	594170,98	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE
P3	477508,93	596858,16	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK
P4	477510,24	601279,27	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
P5	475379,64	592367,54	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK
P7	475284,9	601972,32	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE
P10	472990,34	602704,17	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE
P11	471736,35	597966,92	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK
P12	470842,41	595265,33	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE

b) zakres analizy właściwości fizykochemicznych:

- wskaźniki fizyczne: przewodność elektrolityczna właściwa, odczyn, zapach, ChZT (KMnO₄);
- wskaźniki nieorganiczne: chlorki, siarczany, wodorowęglany, sól, potas, magnez, wapń, azotany, azotyny, fosfor ogólny, amoniak, fluorki, żelazo, mangan, ołów, kadm, cynk, chrom, kobalt, bor;
- wskaźniki organiczne: ogólny węgiel organiczny (OWO), suma węglowodorów ropopochodnych (TPH – total petroleum hydrocarbons), wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), lotne węglowodory aromatyczne (BTEX), fenole (indeks fenolowy);
- pestycydy (w przypadku stwierdzenia ognisk zanieczyszczeń tymi substancjami);

c) zakres analizy bakteriologicznej:

- liczba bakterii grupy coli w 100 ml wody;
- obecność bakterii Escherichia coli w 100 ml wody;
- ogólna liczba mikroorganizmów w 1 ml wody po 72 godz. w 22°C;
- ogólna liczba mikroorganizmów w 1 ml wody po 48 godz. w 36°C;

d) zakres oceny agresywności wody:

- odczyn pH;
 - zawartość agresywnego dwutlenku węgla;
 - zawartość siarczanów;
 - zawartość jonu amonowego;
 - zawartość magnezu;
- e) w każdym z 8 piezometrów wymienionych w lit. a należy monitorować wahania zwierciadła wód gruntowych, przy czym co najmniej 2 z nich mają być wyposażone w zautomatyzowane stacje robocze;
- f) spośród piezometrów wymienionych w lit. a, 6 ma ujmować pierwszy poziom wodonośny, a 2 mają ujmować główny użytkowy poziom wodonośny;
- g) sprawozdanie z każdego roku kalendarzowego prowadzenia pomiarów, o których mowa w lit. a-f, należy przedkładać corocznie w formie papierowej oraz na informatycznych nośnikach danych z ich zapisem w formie elektronicznej Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie i Państwowemu Instytutowi Geologicznemu – Państwowemu Instytutowi Badawczemu.
5. W zakresie oceny jakości powietrza należy prowadzić monitoring zgodnie z następującymi wytycznymi:
- a) zakres pomiarów: średnie dobowe stężenia pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀ oraz tlenków azotu NO_x;
- b) czas prowadzenia: na etapie budowy oraz w okresie od 12 do 18 miesiąca od momentu rozpoczęcia eksploatacji lotniska;
- c) lokalizacja punktów pomiarowych:
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Armii Krajowej 89, 96-314 Baranów;
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Guzowie, ul. Rodu Łubieńskich 4C, 96-317 Guzów;
 - Szkoła Podstawowa w Szymanowie im. Mikołaja Kopernika, ul. Szkolna 35, 96-516 Szymanów;
- d) pomiary należy prowadzić w sposób ciągły, z wykorzystaniem czujników niskokosztowych lub poborników pasywnych;
- e) w razie zidentyfikowania ponadnormatywnych emisji na etapie budowy należy na bieżąco wprowadzać dodatkowe rozwiązania techniczne i organizacyjne, o których mowa w pkt II.4;
- f) wyniki monitoringu należy przekazywać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie i Marszałkowi Województwa Mazowieckiego w formie papierowej oraz na informatycznych nośnikach danych z ich zapisem w formie elektronicznej, w postaci:
- raportów okresowych – w ciągu 3 miesięcy od zakończenia danego roku badań;
 - raportu końcowego – w ciągu 6 miesięcy po zakończeniu badań.

VIII. uchyla punkt 8 decyzji w całości i w tym zakresie orzeka:

Wskazuję teren, na którym planowane jest przeprowadzenie prac wstępnych, o których mowa w art. 75b u.c.p.k.: nieruchomości wymienione w załączniku nr 3 do decyzji.

IX. uchyla charakterystykę przedsięwzięcia w całości i w tym zakresie orzeka:

Załącznik nr 1 – charakterystyka przedsięwzięcia

Planowane przedsięwzięcie pn.: „Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z urządzeniami i obiektami niezbędnymi do jego funkcjonowania” w proponowanym przez inwestora Wariancie nr 1, obejmuje inwestycję w następującym zakresie:

A. Lotnisko – składające się z terminala, jako głównego obiektu lotniska, oraz z obszarów: tzw. lotniczego (obszar trwale przeznaczony do startów i lądowań statków powietrznych oraz do związanego z tym ruchu statków powietrznych, wraz z urządzeniami służącymi do obsługi tego ruchu, do którego dostęp jest kontrolowany) oraz tzw. lądowego (części lotniska, które umożliwiają nieograniczony wjazd dla pojazdów publicznych lub prywatnych). Na obszarze lotniczym, obszarze lądowym oraz w terminalu multimodalnym znajdują się następujące obiekty oraz infrastruktura:

1. Terminal multimodalny:

- a) budynek terminala pasażerskiego o przepustowości około 40 mln pasażerów rocznie w pierwszej fazie. Po rozbudowie w drugiej fazie o przepustowości do około 50 mln pasażerów rocznie. W ramach budynku terminalowego przewiduje się systemy związane z obsługą pasażerów oraz bagażu, a także m.in. związane z bezpieczeństwem pasażerów.
- b) węzeł przesiadkowy dla transportu publicznego, obejmujący dworzec autobusowy i pozwalający na zmianę środka transportu pomiędzy transportem drogowym a transportem lotniczym i kolejowym.
- c) stacja kolejowa, w tym w szczególności:
 - budynek dworca kolejowego wraz z przestrzenią komercyjną;
 - perony kolejowe;
- d) strefa podjazdu drogowego pod terminal wraz z połączeniem z siecią dróg publicznych.

2. Obiekty lotniska w tzw. obszarze lotniczym:

- a) budynki i obiekty w obszarze lotniczym, wspierające funkcjonowanie lotniska, w szczególności związane z administracją, zdrowiem i bezpieczeństwem, ochroną, wewnętrznym transportem oraz konserwacją i naprawami sprzętu obsługi naziemnej i pojazdów lotniskowych, obiektów kubaturowych oraz utrzymaniem nawierzchni lotniskowych;
- b) budynki i obiekty dla sprzętu obsługi naziemnej, w szczególności: warsztaty, hangary, powierzchnie odstawcze, pola techniczne, stacje benzynowe i stacje ładowania pojazdów, obiekty bazy paliw i frontu rozładunkowego;

- c) wieża kontroli lotów – budynek zapewniający widoczność pola ruchu naziemnego lotniska, z którego odbywa się zarządzanie ruchem lotniczym w polu manewrowym lotniska oraz w przestrzeni powietrznej, w tym w strefie podejść do lądowania i startów;
 - d) budynek cateringu wraz z placem przed budynkiem – w budynku tym planowane są obiekty przeładunkowe, pozwalające na przyjęcie posiłków, skanowanie i załadunek cateringu do pojazdów i statków powietrznych;
 - e) oświetlenie naziemne – światła zainstalowane na ziemi i wyposażenie przeznaczone do wykorzystania jako pomoce wzrokowe dla nawigacji załóg lotniczych i innych użytkowników lotniska;
 - f) pomoce nawigacyjne – urządzenia naziemne, które statki powietrzne mogą wykryć i do których mogą nawigować. Obejmują one systemy łączności, nawigacji i nadzoru, w tym systemy satelitarne;
 - g) obiekty cargo, w szczególności terminale wraz z obiektami obsługi technicznej, transportowej i zapewnienia bezpieczeństwa, niezbędnymi do obsługi poczty i frachtu;
 - h) obiekty, w których prowadzona jest obsługa, naprawy i przeglądy statków powietrznych: warsztaty i hangary;
 - i) obiekty dla lotnictwa ogólnego, w szczególności terminale pasażerskie i hangary;
3. Infrastruktura lotniska w tzw. obszarze lotniczym:
- a) drogi startowe wraz z zabezpieczeniami – dwie niezależne, równoległe drogi startowe o wymiarach 3800 m x 60 m, zlokalizowane na północ i na południe od terminala pasażerskiego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną;
 - b) drogi kołowania, w tym drogi kołowania szybkiego zjazdu, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną;
 - c) płyty postojowe dla statków powietrznych, w tym śmigłowców oraz lądowiska dla bezzałogowych statków powietrznych, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i wyposażeniem dla obsługi naziemnej statku powietrznego;
 - d) infrastruktura odlodzeniowa statków powietrznych – wydzielona płyta w rejonie progów dróg startowych, na której odbywają się operacje odladzania i zapobiegania oblodzeniu powierzchni płatowca. Wyposażona będzie w infrastrukturę podziemną, która zbiera i odzyskuje glikol używany do odladzania statków powietrznych;
 - e) drogi techniczne lub serwisowe, w tym tunele drogowe w obszarze lotniczym, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną;
 - f) infrastruktura cargo, w szczególności drogi kołowania i płyty postojowe wraz z niezbędną infrastrukturą;

- g) infrastruktura do utrzymania technicznego statków powietrznych, w szczególności serwisowe płyty postojowe oraz stanowiska do przeprowadzania prób silników i drogi kołowania oraz niezbędna infrastruktura techniczna;
 - h) infrastruktura dla lotnictwa ogólnego, w szczególności drogi kołowania, płyty postojowe wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną;
 - i) mała architektura oraz nasadzenia zieleni;
 - j) system kontroli dostępu wraz z ogrodzeniem;
 - k) baza paliwowa wraz z systemem typu „Hydrant” do dystrybucji paliwa lotniczego na terenie lotniska;
 - l) tunele (korytarze podziemne) w obszarze lotniskowym, zapewniające obsługę komunikacyjną oraz serwisową;
4. Obiekty lotniska w tzw. obszarze lądowym:
- a) budynki i obiekty wspierające funkcjonowanie lotniska, w szczególności związane z administracją, zdrowiem i bezpieczeństwem, wewnętrznym transportem oraz konserwacją i naprawami, a także dostawą towarów i odbiorem odpadów;
 - b) hotele;
 - c) budynki komercyjne obiektów biurowych i handlowych lotniska;
 - d) parkingi dla pojazdów;
 - e) kolejowy front rozładunkowy z przeznaczeniem odbioru dostaw paliwa lotniczego.
5. Infrastruktura lotniska w tzw. obszarze lądowym:
- a) mała architektura oraz nasadzenia zieleni w obszarze lądowym lotniska;
 - b) drogi wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną;
 - c) infrastruktura kolejowa, w szczególności linie, wiadukty i tunele kolejowe oraz bocznice, a także pozostała niezbędna infrastruktura techniczna.
6. Infrastruktura niezbędna do funkcjonowania lotniska w tzw. obszarze lotniczym oraz lądowym
- a) przyłącza do sieci infrastruktury technicznej:
 - przyłącza elektroenergetyczne;
 - przyłącza telekomunikacyjne (teleinformatyczne);
 - b) media na terenie lotniska:
 - system zaopatrzenia i dystrybucji wody pitnej – z ujęć wód podziemnych w obszarze lotniska i w jego otoczeniu;
 - system zaopatrzenia w wodę użytkową wraz z jej dystrybucją;
 - zbiorniki do zbierania wody deszczowej z tzw. powierzchni czystych;
 - system odbioru, przesyłu i oczyszczania ścieków, w tym oczyszczalnia ścieków;

- system zasilania lotniska w energię elektryczną – stacje rozdzielczych punktów zasilania, podstacje elektryczne, dystrybucja energii na terenie lotniska;
- system awaryjnego zasilania w energię elektryczną;
- sieć teletechniczna;
- system odbioru i dostawy ciepła wraz z dystrybucją na terenie lotniska;
- system dostawy paliwa;
- system odbioru odpadów;
- c) system odwodnienia lotniska wraz z niezbędną infrastrukturą;
- d) obiekty na potrzeby gromadzenia i przetwarzania danych;
- e) elementy zrównoważonego rozwoju:
 - farmy fotowoltaiczne;
 - instalacje geotermalne;
 - pompy ciepła.

Przewiduje się budowę lotniska w dwóch horyzontach czasowych. Horyzont 1 obejmuje prace przygotowawcze oraz budowę obiektów i infrastruktury lotniska w skali pozwalającej na obsługę ruchu lotniczego na poziomie około 40 mln pasażerów (tzw. PAL 1). Etap ten będzie trwał od momentu rozpoczęcia realizacji do dnia otwarcia lotniska. Horyzont 2 obejmuje prace polegające na rozbudowie obiektów i infrastruktury lotniska dla docelowej przepustowości dróg startowych na poziomie około 50 mln pasażerów (tzw. PAL 2) Przewiduje się że etap ten będzie trwał od rozpoczęcia eksploatacji lotniska przez około 6 lat. W zakres prac Horyzontu 2 wchodzi następujące elementy:

- rozbudowa terminala wraz z pirsami;
 - rozbudowa budynków i obiektów w obszarze lotniczym wspierających funkcjonowanie lotniska;
 - rozbudowa budynków i obiektów dla sprzętu obsługi naziemnej;
 - rozbudowa budynku cateringu wraz z placem przed budynkiem;
 - rozbudowa obiektów do utrzymania technicznego statków powietrznych;
 - budowa obiektów dla lotnictwa ogólnego;
 - zwiększenie obszaru poprzez rozbudowę płyt postojowych;
 - budowa hoteli w obszarze lądowym lotniska;
 - zwiększenie liczby miejsc parkingowych przez rozbudowę parkingów;
 - rozbudowa małej architektury.
- B. Węzeł kolejowy – linie kolejowe łączące obszar lotniska (stację kolejową) z istniejącymi oraz nowo projektowanymi liniami kolejowymi. W zakres budowy węzła kolejowego wchodzi również budowa dróg technologicznych oraz przebudowa dróg istniejących, budowa systemu odwodnienia wzdłuż linii, a także budowa przystanków osobowych oraz obiektów inżynierskich i inżynierskich, wraz z niezbędnymi przełożeniami cieków

i rowów. Węzeł kolejowy zawierać się będzie pomiędzy liniami istniejącymi (LK nr 1, 3, 4) oraz planowanymi (LK nr 5 i 85). W skład węzła kolejowego wchodzi:

1. Główne odcinki linii kolejowych:

- a) odcinek linii kolejowej nr 85 od stacji kolejowej CPK na wschód w kierunku Warszawy do punktu styku z projektem „Warszawa – Łódź” na wysokości DW579 w rejonie m. Tłuste i na zachód w kierunku Łodzi do punktu styku z projektem „Warszawa – Łódź” na wysokości DK50 w rejonie m. Guzów, wraz z budynkami, obiektami i niezbędną infrastrukturą techniczną;
- b) odcinek linii kolejowej nr 5 (WZL_2) od stacji kolejowej CPK w kierunku południowo-wschodnim od lotniska, łączący się w rejonie stacji Korytów z istniejącą linią kolejową nr 4 oraz z połączeniami z linią kolejową nr 1 w rejonie punktu przecięcia obu linii, wraz z budynkami, obiektami i niezbędną infrastrukturą techniczną.
- c) odcinek linii kolejowej nr 5 (WZL_4) od stacji kolejowej CPK w kierunku północno-zachodnim od lotniska w kierunku połączenia z linią kolejową nr 3, kończący się przed obiektem inżynierskim zlokalizowanym na rzece Pisia Gągolina, który stanowi punkt styku z zasadniczym odcinkiem linii kolejowej nr 5 CPK-Płock-Włocławek, wraz z budynkami, obiektami i niezbędną infrastrukturą techniczną;
- d) odcinek linii kolejowej (WZL_1) od stacji kolejowej CPK w kierunku północno – wschodnim od lotniska, łączący stację kolejową CPK z istniejącą linią kolejową nr 3 w rejonie m. Bieniewice, wraz z budynkami, obiektami i niezbędną infrastrukturą techniczną;
- e) odcinek linii kolejowej nr 88 (WZL_3) od stacji kolejowej CPK w kierunku południowo-zachodnim od lotniska, przez stację Korytów, która stanowi punkt styku z liniami nr 4 i 5 oraz dalszym fragmentem linii kolejowej nr 88 w kierunku Warki, a także połączenia z linią kolejową nr 1 w rejonie punktu przecięcia obu linii, wraz z budynkami, obiektami i niezbędną infrastrukturą techniczną;
- f) odcinek linii kolejowej łączący linię kolejową nr 5 i linię kolejową nr 88 (WZL_5) po zachodniej stronie lotniska, w sposób umożliwiający kursowanie pociągów w osi północ-południe z pominięciem stacji kolejowej CPK, wraz ze stacją towarową.

2. Towarowa stacja kolejowa – dla potrzeb infrastruktury cargo zlokalizowanej w obrębie portu lotniczego oraz potrzeb bazy paliwowej portu lotniczego. Infrastruktura przeładunkowa będzie zlokalizowana w obrębie towarowej stacji kolejowej lub połączona za pomocą bocznic wyprowadzonych z towarowej stacji kolejowej. Towarowa stacja kolejowa będzie również pełniła funkcję stacji techniczno-postojowej dla pociągów towarowych kursujących tranzytem przez obszar węzła kolejowego CPK.

C. Drogi – na zewnątrz obszaru lotniska:

1. Włączenie lotniska do sieci dróg publicznych przez następujące odcinki dróg:
 - a) w kierunku południowo-wschodnim odcinek drogi łączący obszar lotniska z istniejącą autostradą A2, wraz z obiektami i niezbędną infrastrukturą techniczną;
 - b) w kierunku zachodnim odcinki dróg łączące obszar lotniska z istniejącą drogą krajową DK50 wraz z obiektami i niezbędną infrastrukturą techniczną, kompatybilne z rozwiązaniami węzła kolejowego;
 - c) od północnej i wschodniej strony obszaru lotniska obwodnica stanowiąca dodatkowe połączenie wschód-zachód między DK50 a terminalem, a także połączenie między Szymanowem i Wiskitkami oraz Baranowem.

Ponadto w ramach planowanych odcinków drogowych konieczne będzie przebudowanie istniejących dróg ze względu na ich kolizję z nowymi odcinkami dróg i linii kolejowych. Istniejące drogi zostaną przebudowane w taki sposób, aby zapewnić mieszkańcom dostęp do nieruchomości, a także możliwość dojazdu do głównych dróg.

Przedsięwzięcie składa się również z komponentów, których realizacja jest niezbędna do przeprowadzenia etapu budowy (drogi oraz bocznic kolejowe), oraz uwzględnia kolizje, które muszą być relokowane poza obszar lotniska:

D. Przebudowa istniejących oraz budowa nowych odcinków dróg na potrzeby etapu budowy.

Niezbędna jest przebudowa dróg istniejących do parametrów pozwalających na ich wykorzystanie przez pojazdy ciężarowe. Konieczne będzie również wybudowanie nowych odcinków drogowych, a także połączenia drogowego na etap budowy między bocznicami kolejowymi w Korytowie i Teresinie a lotniskiem. Bocznic będą wykorzystywane do przewozu materiałów budowlanych oraz ciężkiego sprzętu, elementów niezbędnych do wybudowania lotniska oraz pozostałych elementów przedsięwzięcia. Poniżej przedstawiono odcinki dróg przewidziane do przebudowy z podziałem na korytarze:

1. Korytarz 1 (między DK92 a korytarzami 6 i 10) – droga powiatowa nr 3832W (ul. Serocka), od skrzyżowania z drogą krajową nr 92 (ul. Warszawska) w kierunku południowym, przecina linię kolejową nr 3 (przejazd przez linię kolejową) i dochodzi do wsi Kaski (skrzyżowanie ul. Królewskiej, ul. Południowej i ul. Serockiej).
2. Korytarz 2 (połączenie autostrady A2 z obszarem lotniska) – rozpoczyna się od zjazdu z autostrady na węźle Grodzisk Mazowiecki w kierunku północnym, skręca na północ w drogę wojewódzką nr 579, po 430 m skręca na zachód w drogę gminną i kieruje się do najbliższego skrzyżowania znajdującego się w odległości ok. 400 m, następnie skręca w drogę lokalną w kierunku południowym zbliżając się do autostrady A2 i dalej skręca na zachód w drogę serwisową autostrady i prowadzi wzdłuż autostrady po jej północnej stronie wykorzystując drogę serwisową w miejscach, gdzie jest to możliwe oraz istniejące drogi. Między ul. Izdebno Małe a wsią Osiny planowany jest nowy odcinek drogi o długości około 5,4 km. Dalej droga skręca na północ w ul. Armii

- Krajowej we wsi Nowa Pułapina i po ok. 1,2 km skręca na zachód w drogę lokalną, a po ok. 1 km skręca na północ, a następnie po ok. 1,1 km kończy się we wsi Wyczółki.
3. Korytarz 3 (połączenie bocznic w Korytowie z korytarzem 2) – ul. Leśna zlokalizowana wzdłuż bocznic kolejowej w Korytowie, następnie wzdłuż linii kolejowej nr 4 aż do skrzyżowania z ul. Polną (długość ok. 1,95 km). Na skrzyżowaniu skręt w ul. Główną, która przeprowadza ruch istniejącym tunelem pod linią kolejową (długość ok. 0,5 km). Za tunelem skręt w lewo w istniejącą drogę techniczną prowadzącą w kierunku północnym aż do skrzyżowania z drogą 719 (długość ok. 3,4 km). Korytarz skręca w lewo pod wiaduktem kolejowym linii nr 4, a następnie biegnie od drogi 719 w kierunku północnym wzdłuż linii kolejowej nr 4 (ul. Kaska, długość ok. 0,64 km). Następnie droga (1516W) skręca w kierunku północno-zachodnim i przecina linię kolejową nr 1 (długość ok. 0,3 km) i po ok. 5,5 km dociera do autostrady A2 od strony południowej, potem skręca w prawo na wschód w drogę wzdłuż autostrady i dociera po ok. 0,8 km do drogi 3832W. Od tego miejsca planuje się budowę nowego odcinka drogi wzdłuż A2, po śladzie istniejącej drogi serwisowej autostrady (długość ok. 0,95 km). Dalej droga skręca na północ i przechodzi pod wiaduktem autostrady. Po przekroczeniu linii A2, od strony północnej budowa nowego odcinka drogi (długość ok. 100 m) aż do połączenia z drogą 1513W w kierunku wschodnim. Następnie ruch poprowadzony będzie w kierunku północno-zachodnim drogą 1513W (ul. Brzozowa) aż do skrzyżowania we wsi Stanisławów (długość ok. 1,6 km), gdzie kieruje się na północ drogą gruntową w stronę wsi Osiny i kończy się na rowie melioracyjnym po ok. 0,8 km od skrzyżowania we wsi Stanisławów – tu łączy się z Korytarzem 2.
 4. Korytarz 4 (połączenie DK50 z obszarem lotniska) – na skrzyżowaniu DK 50 w m. Cyganka skręt w kierunku północno-wschodnim do wsi Oryszew Osada (długość ok. 2,5 km).
 5. Korytarz 5 (łączy DK50 z obszarem lotniska oraz z korytarzem 5a) – zaczyna się od drogi krajowej nr 50, na północ od węzła Wiskitki na autostradzie A2 (zjazd na DK 50 w kierunku m. Guzów). W odległości ok. 200 m od ronda skręt w kierunku wschodnim – budowa nowego odcinka drogi o długości 70 m – do połączenia z istniejącą drogą prowadzącą w kierunku zakładów logistycznych (długość ok. 600 m). Skręt w kierunku północno-zachodnim w stronę wsi Cyganka (długość ok. 850 m). We wsi Cyganka skręt w kierunku północno-wschodnim (długość ok. 400 m). Skręt w kierunku północnym w stronę wsi Nowy Oryszew (długość ok. 2,8 km). Ze wsi Nowy Oryszew droga prowadzi w kierunku północnym i północno-wschodnim przez wieś Maurycew (długość ok. 3,1 km). W odległości ok. 1 km przed skrzyżowaniem w m. Szymanów - skręt w kierunku zachodnim wzdłuż granicy obrębów Szymanów i Maurycew do włączenia w drogę pomiędzy m. Aleksandrów i Szymanów, jest przewidywana budowa odcinka drogi o długości ok. 0,9 km.

6. Korytarz 5a (korytarz przebiegający centralnie przez obszar lotniska ze wschodu na zachód) – zaczyna się od drogi biegnącej przez wieś Maurycew w kierunku wschodnim (droga ta jest też Korytarzem 5), jej długość ma ok. 1 km, dalej skręca w kierunku północnym w drogę gminną prowadzącą do Szymanowa (długość ok. 0,25 km). Dalej droga skręca na wschód i biegnie drogą gminną przez wieś Skrzelew (długość ok. 3,1 km), następnie przecina granicę z gminą Baranów i po ok. 2,1 km dochodzi do wsi Wyczółki, gdzie łączy się z korytarzem 2. Korytarz ten będzie wykorzystywany w trakcie początkowej fazy budowy lotniska, następnie droga ta zostanie rozebrana.
7. Korytarz 6 (łączy korytarze 1 i 10 od północy z korytarzem 2 na południu) – droga powiatowa nr 3832W, na odcinku od wsi Kaski do Nowej Pułapiny (ul. Południowa - ok. 3,2 km).
8. Korytarz 7 (łącznik między korytarzem 8 od północy a korytarzem 5 od południa oraz łącznik tych dwóch korytarzy z DK50) – zaczyna się na skrzyżowaniu drogi DK50 na wysokości m. Aleksandrów, przebiega drogą powiatową nr 3837W do m. Szymanów w kierunku północno-wschodnim (długość ok. 3,6 km.). Planowana jest na tym odcinku budowa ok. 0,42 km nowej drogi, z uwagi na wyprostowanie łuku dotychczasowej drogi. Ostatnie 1,3 km przebiega Traktem św. Jana Pawła II w kierunku północnym i północno-wschodnim do rzeki Pisi Gągoliny, gdzie łączy się z korytarzem 8.
9. Korytarz 8 (łączy DK92 z początkiem korytarza 7 na rzece Pisi Gągolinie) – droga powiatowa nr 3830W od skrzyżowania z DK 92 (kilometraż 433+700) w m. Teresin Gaj, biegnie w kierunku południowym Aleją 20-lecia w stronę m. Teresin (długość ok. 1,5 km), przecinając linię kolejową nr 3; dalej na skrzyżowaniu dróg biegnie na południe wzdłuż Traktu św. Jana Pawła II – na długości ok. 3,8 km do miejsca przekroczenia rzeki Pisi Gągoliny we wsi Elżbietów, gdzie łączy się z korytarzem 7.
10. Korytarz 9 (łączy bocznice kolejową w Teresinie z korytarzem 8) – korytarz biegnie od bocznic kolejowej w Teresinie, drogą bez nazwy w kierunku południowym przy budynkach magazynowych (długość ok. 280 m). Następnie włącza się w Aleję 20-lecia w kierunku zachodnim do skrzyżowania z Traktem św. Jana Pawła II (długość ok. 800 m), gdzie łączy się z korytarzem 8.
11. Korytarz 10 (łączy korytarz 2 w sąsiedztwie węzła na A2 – Grodzisk Mazowiecki, z korytarzem 1 oraz 6) – droga powiatowa nr 1510W na odcinku od wsi Kłudno Stare w kierunku zachodnim do wsi Kłudno Nowe (odcinek długości ok. 2 km), dalej skręca na południe w drogę lokalną i wiedzie do najbliższego skrzyżowania (długość ok. 0,42 km), gdzie skręca w prawo w drogę lokalną i prowadzi przez wieś Kłudno Nowe (długość ok. 1,16 km). Za wsią skręca w prawo w kierunku północnym, następnie po ok. 0,84 km skręca w lewo w kierunku zachodnim i wiedzie drogą lokalną przez wieś Karolina do m. Cegłów (długość ok. 2,9 km). Na skrzyżowaniu skręca w kierunku północnym w drogę powiatową nr 1507W, po ok. 0,89 km dochodzi do skrzyżowania

i skręca w lewo w drogę powiatową nr 3833W (ul. Lipowa) we wsi Boża Wola, droga wiedzie na zachód do wsi Kaski (długość ok. 4,85 km).

12. Korytarz 11 (łączy DK50 na wysokości m. Nowy Orzysz z korytarzem 5) – skrzyżowanie DK50 (kilometraż 99+200), droga prowadzi w kierunku wsi Maurycew w kierunku północno-wschodnim (długość ok. 1,5 km).
- E. Budowa dwóch tymczasowych nowych bocznic kolejowych w obszarze lotniska na potrzeby etapu budowy planowanego przedsięwzięcia – zachodnia i wschodnia bocznic kolejowa, wraz z torami łączącymi te bocznic z projektowanymi liniami w ramach węzła kolejowego. Tymczasowa bocznic zachodnia ma powstać w śladzie lokalizacji przyszłej bocznic kolejowej planowanej do wybudowania na potrzeby kolejowego frontu rozładunkowego do lotniczej bazy paliwowej. Tymczasowa bocznic wschodnia ma powstać w miejscowości Buszyce i zostanie połączona z linią kolejową nr 1 torami w śladzie planowanego odcinka węzła WZL_2.
- F. Rozbudowa istniejących stacji kolejowych (bocznic) na potrzeby etapu budowy przedsięwzięcia w miejscowości Teresin (wzdłuż odcinka od ok. 42,3 km do ok. 43,2 km LK nr 3) oraz miejscowości Korytów (wzdłuż odcinka od ok. 13,8 km do ok. 14,9 km LK nr 4).
- G. Przełożenie istniejących linii elektroenergetycznych 110 kV oraz 220 kV – przedsięwzięcie koliduje z dwiema liniami odpowiednio wysokich i najwyższych napięć, które należy przełożyć poza obszar lotniska.
1. Dwutorowa, napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV relacji Sochaczew–Żyrardów, Teresin–Bielnik. Obecnie linia ta przebiega centralnie przez obszar projektowanego lotniska z północy na południe. Przełożenie tej linii będzie polegało na wybudowaniu nowej linii o tych samych parametrach poza obszarem lotniska, do której przepięte zostanie napięcie. Następnie zostanie wykonana rozbiórka linii istniejącej.
 2. Jednotorowa napowietrzna linia elektroenergetyczna 220 kV relacji Janów–Ołtarzew. Linia ta koliduje z obszarem lotniska w jego południowo-wschodniej części. W ramach przebudowy zostanie wybudowana nowa linia o tych samych parametrach technicznych, a następnie zostanie zlikwidowana linia istniejąca.
- H. Przełożenie rowu melioracyjnego nr PG-31 (Dopływ z Nowego Orszewa) wraz z budową suchego zbiornika retencyjnego w rejonie ujścia rowu melioracyjnego nr PG-3 (Dopływ spod Aleksandrowa).
- Konieczne jest zlikwidowanie rowu melioracyjnego nr PG-31 na środkowym i końcowym odcinku kolidującym z obszarem lotniska (rów ten zbiera wody z centralnej części obszaru projektowanego lotniska i odprowadza je w kierunku wschodnim do rzeki Pisia Gągolina). Przewiduje się przełożenie koryta rowu po zachodniej stronie obszaru lotniska i połączenie odciętego rowu melioracyjnego nr PG-31 z istniejącym rowem nr PG-3 (Dopływ spod Aleksandrowa). W związku z doprowadzeniem do rowu nr PG-3

dotkającej ilości wody, konieczna będzie również jego przebudowa i dostosowanie do nowych parametrów.

W ramach przedsięwzięcia planowane jest wykonanie przełożeń niektórych odcinków rowów i cieków, ze względu na techniczne wymagania infrastruktury drogowej i kolejowej przy przekraczaniu cieków i rowów. Skrzyżowania mają powstawać pod optymalnym kątem 90°, ale nie mniejszym niż 60°. Przełożenie obejmuje w szczególności fragment rzeki Pisi Tucznej na wschodnim rozplocie węzła kolejowego. Prace te będą wykonywane w czasie budowy danego obiektu inżynierskiego lub przed jego budową.

Budowa planowanego przedsięwzięcia wiąże się również z budową nowego systemu odwodnienia, służącego odprowadzeniu wód opadowych i roztopowych z terenu przedsięwzięcia do istniejących cieków naturalnych i rowów. Wprowadzony zostanie także system oczyszczania ścieków oraz system gospodarowania odpadami oddzielny dla każdego z komponentów przedsięwzięcia.

W ramach planowanego przedsięwzięcia wykonane zostaną przebudowy w miejscach kolizji elementów przedsięwzięcia z infrastrukturą techniczną w postaci: gazociągów, wodociągów, kanalizacji, sieci telekomunikacyjnych i innych.

W związku z realizacją i funkcjonowaniem przedmiotowego przedsięwzięcia wystąpi następujące oddziaływanie w zakresie hałasu:

- hałas lotniczy związany z operacjami startów i lądowań;
- hałas instalacyjny: na etapie prac przygotowawczych i budowy – generowany przez prace budowlane, a na etapie eksploatacji przez infrastrukturę lotniskową – obsługa naziemna samolotów, urządzenia klimatyzacyjne, próby silników, odladzanie, koszenie traw itp.);
- hałas komunikacyjny związany z ruchem pojazdów drogowych i szynowych po infrastrukturze drogowo-kolejowej w sąsiedztwie CPK.

Na etapie prac przygotowawczych i budowy planowanego przedsięwzięcia oddziaływanie drgań wywołane będzie ruchem ciężkich pojazdów po drogach technicznych oraz ruchem kolejowym związanym z transportem materiałów budowlanych – bocznic oraz dojazd do bocznic. W trakcie prac budowlanych generowane będą drgania związane z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego, takiego jak walce wibracyjne oraz drgania generowane przy wbijaniu pali, ścianek szczelnych itp.

Na etapie eksploatacji przedsięwzięcia generowane będą drgania związane z transportem ciężkim po nowo wybudowanych drogach wokół CPK oraz transportem kolejowym obsługującym linie łączące lotnisko z pozostałą infrastrukturą kolejową.

Emisja zanieczyszczeń do powietrza i rozprzestrzenianie się tych zanieczyszczeń w powietrzu będzie miała miejsce na etapie prac przygotowawczych, etapie budowy oraz etapie eksploatacji. Emisja zanieczyszczeń do powietrza na etapie prac przygotowawczych i budowlanych będzie związana z aktualnym frontem robót, a bezpośrednim źródłem tej emisji będzie praca maszyn i pojazdów budowlanych oraz emisja wtórna pyłów unoszonych z placu

budowy lub magazynów sypkich materiałów budowlanych. Dodatkowo na etapie budowy pewne ładunki emisji związane będą z dowozem materiałów transportem drogowym oraz kolejowym.

Źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza na etapie eksploatacji będzie ruch statków powietrznych (obejmujący kołowanie po płycie lotniska, start i lądowanie oraz lot), emisja związana z obsługą lotów przez pojazdy i maszyny, emisja związana z transportem drogowym (dojazd pasażerów i obsługi wraz z parkingami) oraz kolejowym (niezelektryfikowane fragmenty węzła kolejowego). Będzie to emisja o zmiennym natężeniu w porze dnia i nocy, związana z konkretną lokalizacją emitorów.

Przedsięwzięcie w zakresie powodującym emisję promieniowania elektromagnetycznego: urządzeń radionawigacyjnych lotniska oraz linii energetycznych 110 kV oraz 220 kV nie spowoduje występowania ponadnormatywnego promieniowania elektrycznego i magnetycznego w miejscach dostępnych dla ludzi - nie wystąpi negatywne oddziaływanie na zdrowie ludzi. W przypadku anten urządzeń radionawigacyjnych mogą występować jedynie przekroczenia dopuszczalnej wartości gęstości mocy, lecz odległość obszaru z przekroczeniami gęstości mocy nie będzie w żadnym wypadku przekraczała 2 m od źródła promieniowania. Oddziaływanie pola elektromagnetycznego w otoczeniu linii wysokiego napięcia 110 kV oraz 220 kV będzie występować w postaci dwóch składowych: pola elektrycznego i pola magnetycznego.

Przekształcenie terenu, będącego obecnie głównie obszarem rolniczym z zabudową wiejską, pod teren lotniska oraz infrastrukturę komunikacyjną spowoduje zmiany jasności bezchmurnego nocnego nieba z powodu emisji oświetlenia sztucznego ze źródeł naziemnych.

Działania związane z realizacją, eksploatacją bądź likwidacją przedsięwzięcia mogą powodować oddziaływania mające wpływ na klimat lokalny. Kluczowymi oddziaływaniami w obszarze klimatu będą:

- zmniejszenie retencji wody oraz sekwestracji CO₂ w glebie i pokrywie roślinnej w wyniku usuwania drzew i krzewów oraz prac niwelacyjnych;
- zmiany stosunków wodnych w trakcie wykonywania prac podziemnych, zarówno na etapie prac przygotowawczych, etapie budowy, jak i likwidacji;
- zwiększenie powierzchni terenów nieprzepuszczalnych skutkujące zmianą albedo i potencjalnym powstaniem zjawiska wyspy ciepła – w wyniku zmiany funkcji użytkowania gruntów, lokalizacji nowych budynków i elementów infrastruktury posiadających utwardzone silnie nagrzewające się powierzchnie.

Planowane makroniwelacje terenu będą wiązały się z przemieszczaniem dużych objętości mas ziemnych, co będzie skutkowało zmianą ukształtowania terenu na dużym obszarze (likwidacja wyniesień i zasypywanie obniżen terenu).

Oddziaływanie na gleby będzie zachodzić poprzez:

- usuwanie pokrywy glebowej na etapie prac przygotowawczych i budowy,

- zmiany właściwości fizykochemicznych na skutek transmisji zanieczyszczeń na etapie prac przygotowawczych i budowy;
- zmiany struktury gleby na skutek zmiany stosunków wodnych na etapie budowy i eksploatacji.

Na terenie lotniska będą powstawały następujące rodzaje ścieków:

- bytowe z obiektów na lotnisku i z samolotów;
- powstające w restauracjach oraz w budynku cateringu
- powstające podczas mycia samolotów;
- z placów odladania samolotów zawierające glikol;
- ze stacji uzdatniania wody.

X. utrzymuje w mocy pozostałą część decyzji.

XI. ustanawia załączniki nr 2-9 załącznikami do decyzji.

Uzasadnienie

Decyzją z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie, na podstawie art. 71 ust. 2 pkt 1 oraz art. 82 ust. 1 u.o.o.ś., po rozpatrzeniu wniosku Centralnego Portu Komunikacyjnego Sp. z o.o. z 5 października 2022 r., określił środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia pn.: „Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z urządzeniami i obiektami niezbędnymi do jego funkcjonowania”.

W dniach 22 lipca 2023 r. – 25 września 2023 r. odwołania od decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. wniosły osoby i podmioty wymienione w osnowie niniejszego rozstrzygnięcia. We wniesionych odwołaniach skarżący przedstawili następujące zarzuty:

1. naruszenie art. 7, art. 11, art. 77 § 1 i art. 80 w związku z art. 108 § 1 k.p.a., przez niesłuszne nadanie zaskarżonej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności;
2. naruszenie art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a w związku z art. 66 ust. 1 pkt 5, 6, 6a, 7 u.o.o.ś. oraz w związku z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 64 ust. 1 Konstytucji RP, przez brak rzetelnego przedstawienia wariantów przedsięwzięcia oraz opisu ich oddziaływania na środowisko;
3. naruszenie art. 7, art. 77 § 1 i art. 80 k.p.a. w związku z art. 66 ust. 1 u.o.o.ś. oraz naruszenie art. 80 ust. 1 pkt 3 u.o.o.ś., przez brak odniesienia się do poszczególnych zarzutów wskazanych w kontraportach złożonych do akt sprawy;
4. naruszenie art. 3 ust. 2 i art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a, d w związku z art. 66 ust. 1 u.o.o.ś. oraz art. 3 lit. a, d dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE L 26, z 28.01.2012, str. 1), dalej dyrektywa 2011/92/UE, przez niepełną analizę oddziaływania przedsięwzięcia na zdrowie ludzi;
5. naruszenie art. 66 ust. 1 pkt 2a i 2b u.o.o.ś., przez przedstawienie niepełnych i nieaktualnych danych dotyczących inwentaryzacji przyrodniczej;

6. naruszenie art. 8 k.p.a. w związku z art. 66 ust. 1 pkt 15 oraz art. 80 ust. 1 pkt 3 u.o.o.ś., przez brak wystarczającej analizy konfliktów społecznych oraz przeprowadzenie postępowania w sposób podważający zaufanie uczestników do władzy publicznej;
7. naruszenie art. 36 u.o.o.ś. w związku z art. 7, art. 8, art. 9, art. 10 k.p.a. oraz art. 8 § 1, art. 11, art. 107 § 3 k.p.a. i art. 41 ust. 1 i ust. 2 lit. c Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 303 z 14.12.2007 r., str. 1), przez wadliwe sporządzenie uzasadnienia decyzji w części dotyczącej nieprzeprowadzenia rozprawy, o której mowa w art. 36 u.o.o.ś.;
8. naruszenie art. 66 ust. 1 pkt 2 lit. b u.o.o.ś., przez brak rzetelnego opisu warunków hydromorfologicznych, fizykochemicznych, biologicznych i chemicznych wód;
9. naruszenie art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. a u.o.o.ś. w związku z art. 107 § 2 k.p.a. oraz art. 107 § 1 pkt 3 k.p.a. przez niewystarczające określenie w decyzji miejsca realizacji inwestycji, a w konsekwencji nieokreślenie w toku postępowania i niewskazanie w decyzji stron postępowania oraz naruszenie art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b u.o.o.ś., przez nieprawidłowe określenie w decyzji warunków korzystania ze środowiska;
10. naruszenie art. 7, art. 8 § 1, art. 77 § 1, art. 80 k.p.a., art. 80 ust. 1 pkt 2 u.o.o.ś. w związku z art. 66 u.o.o.ś. oraz art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. a i b u.o.o.ś. w związku z art. 7 k.p.a., przez niewyjaśnienie stanu faktycznego, w szczególności rozbieżności powstałych w toku gromadzenia materiału dowodowego, wydanie decyzji w oparciu o raport niespełniający wymogów ustawowych, nieuwzględnienie jakichkolwiek uwag społeczeństwa;
11. naruszenie art. 82 ust. 1 pkt 4b lit. b z związku z art. 82 ust. 2 pkt 1-3 u.o.o.ś. oraz art. 46 ust. 1 oraz 2 u.o.p., przez niestwierdzenie konieczności przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
12. naruszenie art. 10 § 1 k.p.a. w związku z art. 7 oraz art. 77 § 1 k.p.a., przez wyznaczenie stronom zbyt krótkiego terminu na zapoznanie się przed wydaniem decyzji ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją oraz wypowiedzenie się co do zebranych materiałów;
13. naruszenie art. 80 ust. 1 u.o.o.ś. w związku z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. u.o.o.ś. oraz art. 91 pkt 2a u.o.p., przez scedowanie przez RDOŚ w Warszawie na Centralny Port Komunikacyjny Sp. z o.o. obowiązków w zakresie ustalenia warunków realizacji przedsięwzięcia;
14. naruszenie art. 82 ust. 1 pkt 2 lit. a w związku z art. 82a u.o.o.ś., art. 83c ust. 1-4 u.o.p. oraz art. 75d ust. 1 u.c.p.k. poprzez nieokreślenie szczegółowych zasad kompensacji za planowane do wycinki drzewa i krzewy;
15. naruszenie art. 7 k.p.a. i art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. a u.o.o.ś., przez błędne ustalenie stanu faktycznego i wskazanie przez organ pierwszej instancji nieprawidłowych danych co do lokalizacji nieruchomości wymienionych w sentencji decyzji;
16. naruszenie art. 7b k.p.a., przez nieuwzględnienie uwag Gminy Teresin co do kwalifikacji akustycznej terenów w sąsiedztwie przedsięwzięcia;

17. naruszenie art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a., przez brak przywołania wymaganych przepisów u.o.o.ś. oraz r.o.o.ś., które miały zastosowanie w niniejszej sprawie;
18. naruszenie art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. b u.o.o.ś., przez brak prawidłowego uzasadnienia co do uwzględnienia uzgodnień i opinii organów, o których mowa w art. 77 ust. 1 u.o.o.ś.;
19. narażenie Miasta Milanówek na przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu i zanieczyszczenia środowiska, a także konieczność utworzenia strefy ograniczonego użytkowania ze względu na hałas spowodowany operacjami lotniczymi;
20. naruszenie prawa własności osób i podmiotów w obszarze oraz w sąsiedztwie inwestycji, spadek cen nieruchomości;
21. przekształcenie naturalnych terenów o walorach przyrodniczych i turystycznych w kierunku sprzecznym z ich charakterem i charakterem całego regionu, negatywne oddziaływanie na krajobraz;
22. spowodowanie degradacji środowiska naturalnego, w tym pozbawienie zwierząt ich siedlisk;
23. brak dostatecznego uzasadnienia dla budowy nowego portu lotniczego;
24. brak objęcia dokumentacją oraz wydaną decyzją pozostałych przedsięwzięć związanych z Centralnym Portem Komunikacyjnym, planowanych do realizacji w całej Polsce;
25. nieuprawnione zezwolenie na zajęcie cennych gruntów rolnych II i III klasy;
26. spowodowanie konieczności przesiedlenia mieszkańców terenu inwestycji, zerwanie więzi społecznych i kulturowych;
27. naruszenie art. 7, art. 8 § 1, art. 77 § 1, art. 80 k.p.a., art. 80 ust. 1 pkt 3 oraz art. 85 ust. 2 pkt. 1 lit. a u.o.o.ś., przez nieuwzględnienie uwag stron i społeczeństwa oraz odniesienie się do nich w sposób uproszczony.

Odwołujący się wniesli o uchylenie decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. i odmowę określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia lub o uchylenie tej decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji.

GDOŚ ustalił i zważył, co następuje.

Jak wynika z art. 127 ust. 3 u.o.o.ś., GDOŚ pełni funkcję organu wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, zatem, zgodnie z art. 127 § 2 k.p.a., jest organem właściwym do rozpatrzenia odwołania od decyzji RDOŚ w Warszawie.

Biorąc pod uwagę, że w przedmiotowej sprawie liczba stron jest większa niż 10, decyzja organu pierwszej instancji z 7 lipca 2023 r. została doręczona stronom przez obwieszczenie, na podstawie art. 49 § 1 k.p.a. w związku z art. 74 ust. 3 u.o.o.ś. Ponadto w związku z wydaniem przez RDOŚ w Warszawie postanowienia z 29 sierpnia 2023 r., znak: WOOS-II.420.85.2022.MP.292, odmawiającego uzupełnienia decyzji z 7 lipca 2023 r., wydłużeniu uległ termin do wniesienia odwołania w niniejszej sprawie. Zawiadomienie z 29 sierpnia

2023 r., znak: WOOŚ-II.420.85.2022.MP.293, informujące strony postępowania o wydaniu postanowienia z 29 sierpnia 2023 r., zostało upublicznione najwcześniej 29 sierpnia 2023 r. na tablicy ogłoszeń i w BIP RDOŚ w Warszawie, najpóźniej natomiast na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Podkowa Leśna – 13 września 2023 r. W myśl art. 111 § 2 w związku z art. 49 § 1 k.p.a. decyzja organu pierwszej instancji z 7 lipca 2023 r. została zatem doręczona stronom postępowania 27 września 2023 r., co oznacza, że termin na wniesienie odwołania upłynął 11 października 2023 r. Pełnomocnik podmiotu planującego realizację przedsięwzięcia odebrał decyzję osobiście 10 lipca 2023 r. Skarżący odwołania wniesli w dniach 22 lipca 2023 r. – 25 września 2023 r., a zatem z zachowaniem 14-dniowego terminu określonego w art. 129 § 2 k.p.a.

Zgodnie z art. 74 ust. 3a u.o.o.ś. stroną postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wnioskodawca oraz podmiot, któremu przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdującej się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariantcie zaproponowanym przez wnioskodawcę, z zastrzeżeniem art. 81 ust. 1 u.o.o.ś. Przez obszar ten rozumie się:

- 1) przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu;
- 2) działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska, lub
- 3) działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem.

Największy zasięg znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w oparciu o który możliwe jest ustalenie kręgu stron postępowania, wynika z emisji hałasu do środowiska, a wyznacza go izolinia zasięgu hałasu lotniczego o wielkości 45 dB dla pory nocy na etapie eksploatacji (prognozowana dla 2044 r.). Zasięg ten obejmuje obszar gmin: Sochaczew, Miasto Sochaczew, Nowa Sucha, Teresin, Wiskitki, Puszcza Mariańska, Żyrardów, Radziejowice, Podkowa Leśna, Milanówek, Grodzisk Mazowiecki, Baranów, Jaktorów, Brwinów, Pruszków, Piastów, Michałowice, Błonie, Ożarów Mazowiecki, Stare Babice, Dzielnica Bemowo m. st. Warszawy, Nieborów, Miasto Łowicz, Łowicz, Łyszkowice, Bolimów. Z tego też względu stronami przedmiotowego postępowania oprócz Centralnego Portu Komunikacyjnego sp. z o.o. są podmioty, którym przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdujących się w odległości 100 m od miejsca realizacji przedsięwzięcia, a także podmioty, którym przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdujących się w zasięgu powyższej izolinii zasięgu hałasu lotniczego, na których zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska w postaci dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, lub wystąpiłyby w związku z tym oddziaływaniem ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem.

Osoby i podmioty wymienione w sentencji niniejszej decyzji wykazały, że posiadają przymiot stron postępowania w rozumieniu art. 74 ust. 3a u.o.o.ś. Odwołujący się mają przymiot strony ze względu na posiadanie prawa rzeczowego do nieruchomości położonych w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariantcie zaproponowanym przez wnioskodawcę. Natomiast Stowarzyszenie „Skreśleni przez CPK” uczestniczy w sprawie na prawach strony na podstawie art. 31 § 3 k.p.a., a Stowarzyszenie na rzecz Miast-Ogrodów, Stowarzyszenie Rozwoju Jaktorowa i Okolic i Towarzystwo Ochrony Przyrody uczestniczą w postępowaniu na prawach strony na podstawie art. 44 ust. 1 u.o.o.ś. Ponadto na etapie drugiej instancji udział w postępowaniu, na podstawie art. 44 ust. 1 u.o.o.ś., zgłosiła Grand Agro Fundacja Ochrony Środowiska Naturalnego.

Przedmiotowy wniosek dotyczy przedsięwzięcia polegającego na budowie lotniska użytku publicznego wraz z obiektami, urządzeniami, wyposażeniem, sieciami, urządzeniami obsługi ruchu lotniczego i instalacjami służącymi do jego budowy, utrzymania, użytkowania, eksploatacji. Długość dróg startowych projektowanego lotniska będzie wynosić 3800 m. W związku z powyższym omawiana inwestycja zalicza się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 30 r.o.o.ś., i tym samym, zgodnie z art. 71 ust. 2 pkt 1 u.o.o.ś., wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Właściwość rzeczowa RDOŚ w Warszawie do wydania zaskarżonej decyzji wynika z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. u u.o.o.ś., zgodnie z którym w przypadku inwestycji w rozumieniu art. 2 pkt 3 u.c.p.k. decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska. Natomiast właściwość miejscową RDOŚ w Warszawie do wydania zaskarżonej decyzji określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (Dz. U. Nr 202, poz. 1265 ze zm.). Z rzeczonego statutu wynika, że obszarem działalności RDOŚ w Warszawie jest obszar województwa mazowieckiego, będący miejscem realizacji omawianego przedsięwzięcia.

Po przeprowadzeniu weryfikacji przedłożonej dokumentacji, w tym raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z jego uzupełnieniami, organ drugiej instancji uznał, iż wymaga ona dalszego uzupełnienia. W związku z powyższym GDOŚ pismami z: 14 grudnia 2023 r., znak: DOOŚ-WDŚZOO.420.27.2023.KN.31, 24 lipca 2024 r., znak: DOOŚ-WDŚZOO.420.27.2023.KN.54, oraz 20 listopada 2024 r., znak: DOOŚ-WDŚZOO.420.27.2023.KN.58, wezwał inwestora do uzupełnienia przedłożonego materiału dowodowego i złożenia wyjaśnień. W załączeniu do pism z: 12 lutego 2024 r., 24 września 2024 r. oraz 5 grudnia 2024 r. inwestor przedstawił odpowiedzi na kwestie podniesione przez organ drugiej instancji, co pozwoliło na określenie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia.

W przypadku omawianego przedsięwzięcia nie jest wymagana analiza zgodności jego lokalizacji z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie

z art. 59a ust. 4 pkt 12 u.o.o.ś., Inwestycja lub Inwestycja Towarzysząca, realizowane na podstawie przepisów u.c.p.k., nie wymagają takiej analizy.

Organ odwoławczy dokonał oceny prawidłowości i skuteczności środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia, które zostały określone w zaskarżonej decyzji. Warunki określone w punktach: 1.1, 1.2, 1.3, 2, 4, 5, 6 oraz 8 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. nie wypełniały wymogów określonych w art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. w związku z art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i c, art. 82 ust. 1 pkt 2 lit. a, b i c, art. 82 ust. 1 pkt 4, art. 82 ust. 1 pkt 5 oraz art. 82 ust. 2a u.o.o.ś. Biorąc pod uwagę, że nieprawidłowo została określona znaczna liczba spośród warunków zawartych w poszczególnych częściach decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., w pkt I-VIII niniejszej decyzji GDOŚ uchylił te warunki w całości i w odmienny sposób określił środowiskowe uwarunkowania realizacji omawianego przedsięwzięcia. Ponadto w pkt IX GDOŚ skorygował ustalenia, które zostały zawarte w załączniku nr 1 do decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. – charakterystyce przedsięwzięcia. Natomiast w pkt XI GDOŚ ustanowił załączniki nr 2-9, zawierające ustalenia dotyczące miejsca realizacji przedsięwzięcia i lokalizacji działań kompensujących, załącznikami do decyzji.

Część warunków wymienionych w pkt 1.2, 1.3, 2, 6 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. została nałożona z naruszeniem przepisów art. 156 § 1 k.p.a., w szczególności z naruszeniem przepisów o właściwości organu lub bez podstawy prawnej do ich określenia. W orzecznictwie jako przypadek braku podstawy prawnej do wydania decyzji wskazuje się m.in. nałożenie na stronę obowiązku, w sytuacji gdy obowiązek ten wynika wprost z przepisu prawa (por. wyroki: NSA w Warszawie z 27 kwietnia 1983 r., sygn. akt: II SA 261/83; WSA w Szczecinie z 7 stycznia 2013 r., sygn. akt II SA/Sz 1062/12). Z sytuacją taką mamy do czynienia w odniesieniu do następujących punktów decyzji:

- 1.2.1, 1.2.39 – obowiązki te wynikają z § 57 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, ze zm.);
- 1.2.17 (w części), 1.2.38 (w części), 1.2.42 (w części), 1.2.47 – obowiązek przestrzegania przepisów prawa, w tym obowiązek uzyskania zezwoleń, pozwoleń itp. wynika z Konstytucji RP oraz wprost z poszczególnych aktów prawnych, stanowiących źródła prawa powszechnie obowiązującego, podjętych przez powołane do tego organy. Pozwolenie wodnoprawne jest natomiast aktem administracyjnym, który rozstrzyga o zakazach, nakazach lub uprawnieniach adresata tego aktu. Wiąże ono adresata z mocy prawa, a nie ze względu na stwierdzenie takiego obowiązku w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, bowiem stanowi prawną formę działania administracji publicznej o charakterze władczym (jego wykonanie jest zabezpieczone przymusem państwowym);
- 1.2.49, 1.2.56, 1.2.98.9 (w części), 1.2.110 (w części), 1.2.114 (w części), 1.2.116 (w części), 1.2.117 (w części), 1.2.120 (w części), 1.2.121.f, 1.2.122.e, 1.2.123.m,

1.2.124.g, 1.2.125, 1.2.127 (w części), 1.2.128, 1.2.129.7 (w części), 1.2.130.7 (w części), 1.2.136 – jak wskazano powyżej, obowiązek przestrzegania przepisów prawa, w tym „obowiązujących norm”, „przepisów odrębnych”, o których mowa w tych warunkach, wynika z powszechnie obowiązujących aktów prawnych. Ponadto z tych warunków nie wynikały żadne konkretne obowiązki dla inwestora;

- 1.2.26, 1.2.64-1.2.69, 1.2.71, 1.2.73, 1.2.75, 1.3.1 – obowiązki te wynikają z art. 18 ust. 2 i 3, art. 23 ust. 1, art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm.), § 4-11 rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów (Dz. U. poz. 1742) oraz § 2 ust. 1 i § 7 ust. 1, 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. poz. 1975);
- 1.2.17, 1.2.18, 1.2.78, 1.2.80, 1.3.4, 1.3.5, 1.3.6 – warunki te nie odnoszą się do kwestii związanych z ochroną środowiska, nałożenie tych warunków wykraczało poza właściwość rzeczową regionalnego dyrektora ochrony środowiska w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- 1.2.98, 1.2.99, 1.2.114, 1.2.116, 1.2.120-1.2.125, 1.2.127-1.2.130, 2.2.3.5 w częściach dotyczących obowiązku uzyskiwania decyzji derogacyjnych na odstępstwa od zakazów w stosunku do zwierząt, roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową – obowiązek ten wynika z art. 56 u.o.p.;
- 1.2.98.7 (w części), 1.2.98.10 (w części), 1.3.22.4.1 (w części), 6.15 (w części) – zakaz uwalniania do środowiska inwazyjnych gatunków obcych wynika z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U z 2023 r. poz. 1589, ze zm.);
- 2.2.7 – obowiązki te wynikają z załącznika nr 5 do zarządzenia Nr 29 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 17 października 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015 (Dz. Urz. Woj. Mazow. poz. 8994);
- 2.3.1, 6.4.4 – obowiązki te wynikają z załącznika nr 6 do zarządzenia Nr 29 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Forty Modlińskie PLH140020 (Dz. Urz. Woj. Mazow. z 2014 r. poz. 77, ze zm.);
- 2.4.1, 2.4.4 (w części) – obowiązki te wynikają z załącznika nr 5 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki Żukowskie PLH140053 (Dz. Urz. Woj. Mazow. z 2014 r. poz. 12469, ze zm.);
- 2.4.2, 2.4.3 – obowiązki te wynikają z załącznika nr 5 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Polany Puszczy Bolimowskiej PLH100028 (Dz. Urz. Woj. Łódzk. z 2020 r. poz. 7102, ze zm.).

Warunki orzeczone przez RDOŚ w Warszawie w punktach: 1.2.13, 1.2.19, 1.2.25, 1.2.30, 1.2.33, 1.2.34, 1.2.38, 1.2.44, 1.2.49, 1.2.81-1.2.84, 1.2.95, 1.2.110, 1.2.129.4, 1.3.20.1, 1.3.23.8, 1.3.24, 1.3.28, 1.3.30, 2.5.4 (w części), 6.13 (w części) decyzji z 7 lipca 2023 r. nie wypełniały wymogów określonych w art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. w związku z art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b i c oraz art. 82 ust. 1 pkt 2 lit. a i b u.o.o.ś., bowiem zostały sformułowane w sposób nieprawidłowy. Użycie w treści warunków zwrotów takich jak: „w jak największej odległości”, „należy unikać”, „ograniczyć do minimum”, „odpowiedni”, „skuteczna ochrona”, „w miarę możliwości”, „zapewnić wysoką sprawność” „w sposób właściwie zabezpieczający”, „w uzasadnionych przypadkach” pozwala na szeroką swobodę interpretacyjną i znaczną dowolność ich wykonania, co więcej, może to wykonanie uniemożliwić. Warunki te były zbyt ogólne, nie wskazywały konkretnych działań i koniecznych do zastosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych mających na celu ograniczenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Z tego też względu zostały one zmodyfikowane i doprecyzowane w postępowaniu odwoławczym.

W ocenie GDOŚ punkt 1.1 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. nie zawierał informacji o rodzaju i miejscu realizacji przedsięwzięcia, przedstawiając informacje stanowiące w istocie charakterystykę poszczególnych obiektów składających się na Centralny Port Komunikacyjny. Zatem w pkt I.1 niniejszej decyzji organ odwoławczy określił rodzaj przedsięwzięcia, powołując się na definicję Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego, zawartą w art. 2 pkt 3 u.c.p.k., która obejmuje budowę lotniska użytku publicznego w rozumieniu art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2025 r. poz. 1431, ze zm.), wraz z obiektami, urządzeniami, wyposażeniem, sieciami i instalacjami służącymi do jego budowy, przebudowy, remontu, utrzymania, użytkowania, zmiany sposobu użytkowania, eksploatacji lub rozbiórki oraz innymi inwestycjami, w szczególności wraz z:

- a) drogami publicznymi w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 889);
 - b) sieciami przesyłowymi i sieciami dystrybucyjnymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266, ze zm.);
 - c) drogami kolejowymi w rozumieniu art. 4 pkt 1a ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1234);
 - d) urządzeniami i obiektami do obsługi ruchu lotniczego w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1464);
 - e) urządzeniami wodnymi w rozumieniu art. 16 pkt 65 p.w.;
 - f) rurociągami ropy naftowej lub produktów naftowych wraz z infrastrukturą niezbędną do obsługi w rozumieniu ustawy z dnia 22 lutego 2019 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w sektorze naftowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1839)
- które są przestrzennie oraz funkcjonalnie powiązane z projektowanym lotniskiem.

Organ drugiej instancji wskazał także, w myśl których jednostek redakcyjnych r.o.o.ś. poszczególne komponenty inwestycji kwalifikują się jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie te przedsięwzięcia są przestrzennie oraz funkcjonalnie powiązane z projektowanym lotniskiem i z tego względu objęte zostały jednym wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ponadto w pkt 1.1 decyzji z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie niewystarczająco dokładnie określił miejsce realizacji przedsięwzięcia, wskazując jedynie na poszczególne gminy, w granicach których zostanie zlokalizowany Centralny Port Komunikacyjny. Miejsce realizacji przedsięwzięcia, w myśl art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. a u.o.o.ś., musi być precyzyjnie określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Możliwe jest to m.in. przez podanie w decyzji numerów działek ewidencyjnych objętych planowaną inwestycją lub, w przypadku dużych inwestycji liniowych lub powierzchniowych, określenie lokalizacji w postaci graficznej. Opis miejsca realizacji przedsięwzięcia w pkt I.2 został zatem uzupełniony o informację, iż miejsce realizacji przedsięwzięcia zilustrowane zostało na załączniku nr 2 – mapie miejsca realizacji przedsięwzięcia. Biorąc pod uwagę dużą skalę niniejszej inwestycji (jej powierzchnia obejmuje ok. 52 km²) zasadne było określenie miejsca jej realizacji w postaci kartograficznej. Z tego względu organ drugiej instancji załączył do niniejszej decyzji mapę przedłożoną przez inwestora wraz z uzupełnieniem raportu z 12 lutego 2024 r.

W pkt II GDOŚ określił istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania tego przedsięwzięcia, które dotyczą zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu przedsięwzięcia na poszczególne komponenty środowiska. Organ odwoławczy odniósł się kolejno do poszczególnych komponentów środowiska, które będą objęte oddziaływaniem przedsięwzięcia.

W pkt II.1 GDOŚ określił warunki dotyczące ochrony wierzchniej warstwy gleby, która zostanie zdjeta z miejsc przeznaczonych do przeprowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych. Zasadne jest wykorzystanie tego humusu do przeprowadzenia rekultywacji terenu po zakończeniu prac budowlanych. Glebę należy zatem magazynować w takich miejscach, które nie będą narażone na zanieczyszczenie lub uszkodzenie w wyniku realizacji inwestycji, a także poza obszarami zagrożonymi powodzią, aby możliwe było późniejsze wykorzystanie tej gleby do rekultywacji terenu po zakończeniu budowy (pkt II.1.c).

W pkt II.2-II.3 GDOŚ sformułował warunki dotyczące lokalizacji, a także sposobu funkcjonowania zapleczy budowy. Zaplecza budowy nie mogą być lokalizowane w miejscach szczególnie wrażliwych na przedostawanie się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych (pkt II.2.a-II.2.f). Ze względu na ochronę klimatu akustycznego i aerosanitarnego w czasie realizacji przedsięwzięcia należy odsunąć zaplecza od istniejącej zabudowy mieszkaniowej, która nie będzie przeznaczona do wyburzenia (II.2.g). Warunki te zostały nałożone również z uwagi na sąsiedztwo obszarów objętych formami ochrony przyrody (II.2.h), konieczność ochrony cennych siedlisk oraz gatunków roślin chronionych, których występowanie zostało stwierdzone w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej.

Uszczegółowiono współrzędne danych stanowisk punktowych i powierzchniowych roślin oraz płatów siedlisk. Współrzędne wskazano zgodnie z przekazanymi przez inwestora plikami shapefile (pkt II.2.i-II.2.j). Z kolei w pkt II.3 organ odwoławczy wskazał, jakie środki techniczne i organizacyjne należy stosować w ramach funkcjonowania placów budowy i zapleczy budowy w celu ochrony środowiska gruntowo-wodnego przed zanieczyszczeniem. Szczególnie istotne są obowiązki służące zabezpieczeniu przed przenikaniem substancji ropopochodnych do wód podziemnych i powierzchniowych (pkt II.3.b-II.3.i).

W pkt II.4 GDOŚ ustalił warunki służące ochronie jakości powietrza atmosferycznego na etapie prac przygotowawczych i budowlanych. W czasie prac przygotowawczych i realizacji przedsięwzięcia emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza będzie związana z aktualnym frontem robót, w tym z prowadzonymi pracami rozbiórkowymi, pracami ziemnymi (m.in. deniwelacją terenu, budową nasypów), transportem materiałów budowlanych, pracą maszyn i sprzętu budowlanego, a także emisją wtórną pyłów unoszonych z placu budowy. Prace przygotowawcze i budowlane mogą być prowadzone w trybie ciągłym zarówno w porze dnia, jak i w nocy, w dni robocze oraz w niedziele i w dni ustawowo wolne od pracy. Z tego względu negatywne oddziaływania będą potencjalnie odczuwalne przez całą dobę 7 dni w tygodniu. Z treści raportu (t. IV cz. 2, str. 378-379, 389-390) wynika, że w trakcie realizacji przedsięwzięcia może dochodzić do przekroczenia dopuszczalnego poziomu średniego dobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10, w miejscu prowadzonych prac oraz w odległości do niecałych 2 km od granicy planowanego przedsięwzięcia. Niezbędne było zatem określenie rozwiązań technicznych i organizacyjnych służących ograniczeniu tego oddziaływania. Warunki te odnoszą się w szczególności do użytkowania pojazdów i maszyn budowlanych oraz funkcjonowania węzłów betoniarskich.

W pkt II.5 organ odwoławczy ustalił warunki w zakresie ochrony istniejących i nieprzeznaczonych do rozbiórki obiektów budowlanych przed skutkami nadmiernych drgań. Powstawanie szkodliwych wibracji może wynikać z regularnego ruchu pojazdów ciężarowych wzdłuż korytarzy transportowych lub prowadzenia niektórych rodzajów prac przygotowawczych i budowlanych (w szczególności prac kafarowych, przejazdu walców wibracyjnych). W trakcie prowadzenia prac w odległości mniejszej niż 60 m od takich obiektów należy kontrolować, czy powstające wibracje nie zagrażają trwałości ich konstrukcji. W razie konieczności należy ograniczać możliwość powstania takich drgań, np. przez rezygnację ze stosowania prac udarowych na rzecz wciskania lub zastosowanie tzw. przepon tłumiących drgania w gruncie przed narażonym obiektem. W celu zagwarantowania, że tego rodzaju ocena zostanie przeprowadzona w sposób prawidłowy, powinna zostać wykonana przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane w oparciu o wymagania norm dotyczących oceny wpływu drgań na budynki oraz ludzi w budynkach.

W pkt II.6 GDOŚ stwierdził konieczność podjęcia działań ograniczających uciążliwość akustyczną prac przygotowawczych i budowlanych. Z analiz przedstawionych w t. IV cz. 2 na str. 61-63, 378-379 raportu wynika znaczący charakter i duża intensywność oddziaływania na

klimat akustyczny i aerosanitarny dla osób zamieszkujących w sąsiedztwie placu budowy. W ocenie organu odwoławczego konieczne było zatem ograniczenie prac budowlanych prowadzonych w porze nocnej oraz w niedziele i w dni wolne od pracy. Odległość od zabudowy, dla której obowiązują ograniczenia, GDOŚ ustalił na podstawie przedstawionych w raporcie wyników modelowania akustycznego (t. IV cz. 2, str. 61-63). Wyjątek od tej zasady (pkt II.6.b) stanowią prace budowlane wymagające zachowania ciągłości ze względu na przestrzeganie wymogów technologicznych, których przerywanie mogłoby prowadzić do nieprawidłowego wykonania, a w konsekwencji późniejszego uszkodzenia konstrukcji obiektu. Warunkiem dopuszczalności prowadzenia takich prac w trybie ciągłym jest zastosowanie dodatkowych zabezpieczeń wzdłuż całego frontu robót prowadzonych w sąsiedztwie terenów wymagających ochrony akustycznej. Zmniejszeniu uciążliwości służyć ma również wyprzedzające zawiadamianie mieszkańców terenów narażonych na hałas, a także władz właściwego miejscowo samorządu gminnego. W sytuacji, jeżeli uciążliwe akustycznie prace przygotowawcze lub budowlane będą trwały dłużej niż tydzień, niezależnie od tego, czy będą prowadzone w porze dnia lub nocy, należy stosować tymczasowe ekrany akustyczne, których parametry pozwolą na ograniczenie immisji akustycznej w bliskim sąsiedztwie takich prac (pkt II.6.c).

Zgodnie z ustaleniami zawartymi w raporcie (str. 78 uzupełnienia z 24 września 2024 r.) na etapie prac budowlanych przewiduje się stosowanie innych niż udarowe technologii zagłębiania pali, co pozwoli na ograniczenie generowania dźwięków o charakterze impulsowym (pkt II.6.d). Autorzy raportu wskazali także na potrzebę przeprowadzenia badań defektoskopowych i szlifowania szyn przed oddaniem linii kolejowych do użytkowania – str. 12 uzupełnienia raportu z 5 grudnia 2024 r. (pkt II.6.e). Ponadto na etapie eksploatacji przedsięwzięcia istotne jest, aby testowanie silników lotniczych, które stanowi jedną z najbardziej hałaśliwych czynności w okresie funkcjonowania lotniska, prowadzone było wyłącznie w porze dziennej, natomiast eksploatacja agregatów prądotwórczych powinna mieć miejsce w zamkniętych, izolowanych akustycznie pomieszczeniach (pkt II.6.f).

W pkt II.7 GDOŚ określił zasady prowadzenia gospodarki odpadami w związku z realizacją i eksploatacją przedsięwzięcia, które nie wynikają bezpośrednio z obowiązujących przepisów prawa. Warunki te mają na celu w szczególności ograniczenie ryzyka przedostania się szkodliwych substancji do gruntu lub do wód. Ponadto postępowanie z odpadami w sposób zgodny z powyższymi wymogami służyć będzie ograniczeniu uciążliwości hałasowej i odorowej w związku z ich przetwarzaniem.

Z ustaleń przedstawionych na str. 100-107 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. wynika, że realizacja przedsięwzięcia, w związku z ingerencją w cieki powierzchniowe, może wiązać się z negatywnym oddziaływaniem na minogi i chronione gatunki ryb, w tym utratą ich siedlisk. Z tego powodu w pkt II.8 GDOŚ orzekł, że prace przygotowawcze i budowlane w obrębie koryt cieków i urządzeń wodnych (związane w szczególności z ich przekładaniem lub przebudową) należy prowadzić w sposób zapewniający przepływ wód oraz ograniczający ilość zawiesiny.

Warunki określone w pkt II.8.a-b pozwolą na ograniczenie ingerencji w koryta do niezbędnego minimum, tak aby pogorszenie stanu ekologicznego tych cieków nastąpiło w jak najmniejszym stopniu. Jest to niezbędne zwłaszcza w przypadku rzek: Pisia Gągolina, Pisia Tuczna oraz Głębocka Struga, z uwagi na konieczność podejmowania wszelkich działań, aby łagodzić skutki negatywnych oddziaływań na stan jednolitych części wód, zgodnie z art. 68 pkt 1 p.w. Prowadzenie prac budowlanych w obecności osób pełniących nadzór przyrodniczy ma na celu zmniejszenie śmiertelności zwierząt, w szczególności ryb i płazów, przez uniknięcie ich przypadkowego zabijania, umożliwienie im ucieczki z miejsca prowadzonych robót lub odłów i przenoszenie ich do zbiorników zastępczych. Z tego też względu prace budowlane w korytach cieków należy prowadzić poza okresem rozrodczym ryb, tj. poza okresem od 1 marca do 31 lipca (co wynika z ustaleń zawartych w raporcie – t. V, str. 145). Ze względu na konieczność zachowania jak najbardziej naturalnego charakteru cieku, który sprzyja występowaniu większej różnorodności fauny i flory wodnej, nie będzie możliwości zastosowania umocnienia innego niż naturalne.

Prace w korytach cieków (szczególnie Dopływu z Nowego Oryszewa) należy prowadzić przy niskim stanie wód, przy czym Dopływ spod Aleksandrowa, do którego będą przekierowane wody z Dopływu z Nowego Oryszewa, musi zostać przebudowany w pierwszej kolejności (pkt II.8.c). Ponadto likwidację obecnie funkcjonujących urządzeń wodnych, które kolidują z miejscem realizacji przedsięwzięcia, można będzie przeprowadzić dopiero po wcześniejszym oddaniu do użytkowania nowych urządzeń, które przejmą ich zadania (pkt II.8.d). Ma to na celu zachowanie ciągłości funkcjonowania obecnie istniejącego systemu melioracji.

Jak wynika z treści raportu, istnieje konieczność minimalizacji oddziaływań wobec organizmów związanych z dnem przebudowywanych cieków. Jak wynika z ustaleń przedstawionych w t. III na str. 264 oraz na str. 266-268 (tabela III.2-30), w trakcie inwentaryzacji przyrodniczej w Pisi Tucznej odnotowano występowanie minoga strumieniowego *Lampetra planeri*, będącego jednym z najcenniejszych taksonów ichtiofauny. Ponadto na kilku stanowiskach w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia odnotowano obecność małży z rodziny skójkowatych *Unionidae*. Z tej przyczyny w pkt II.8.e-II.8.f organ odwoławczy stwierdził konieczność przeszukiwania urobku wydobytego z dna tej rzeki pod kątem obecności małży oraz larw minogów i przenoszenia tych zwierząt w odpowiednie dla nich siedliska.

W pkt II.9 organ drugiej instancji określił warunki, zgodnie z którymi należy prowadzić gospodarkę wodno-ściekową w związku z realizacją przedsięwzięcia. W tym kontekście szczególnie istotne jest ograniczenie ilości zawiesiny trafiającej do cieków. Wzrost ilości zawiesiny w połączeniu z innymi niekorzystnymi warunkami (niski przepływ, wysokie temperatury, duża ilość organicznych osadów przedostająca się do wód) powodują pogorszenie warunków tlenowych dla zwierząt. Może to skutkować wzrostem śmiertelności ryb, a w szczególności obumieraniem ikry i rozwijających się zarodków ryb. Z tego względu

w pkt II.9.a GDOŚ orzekł, że konieczne jest wstrzymywanie zrzutów wód opadowych, roztopowych i wód pochodzących z odwodnień z terenu budowy przy koncentracji zawiesiny większej niż 100 mg/dm^3 (str. 100 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.). W sposób pośredni zmniejszeniu ilości zawiesiny służyć będzie również stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających zasięg i czas występowania leja depresji przy odwadnianiu wykopów budowlanych (pkt II.9.b). W związku z potrzebą oszczędnego gospodarowania wodą wprowadzono warunki określone w pkt II.9.c-g (zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w ramach funkcjonowania zapleczy budowy). Mają one na celu ograniczenie zużycia wody oraz uniknięcie zanieczyszczenia gruntu oraz wód podziemnych i powierzchniowych w związku z prowadzeniem prac przygotowawczych i budowlanych. W szczególności w pkt II.9.c uregulowano konieczność wykorzystania tzw. wody szarej do celów, do których nie jest niezbędne wykorzystanie wody pitnej o wysokiej jakości (np. do mycia kół pojazdów lub zraszania powierzchni terenu w celu ograniczenia zapylenia) – co wynika z ustaleń przedstawionych na str. 21-23 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.

W pkt II.10 GDOŚ określił warunki, zgodnie z którymi należy prowadzić prace związane z budową lub likwidacją ujęć wody pitnej. Służą one w szczególności zmniejszeniu ryzyka przenikania zanieczyszczeń do wód podziemnych (pkt II.10.a). Drugi z warunków (pkt II.10.b) ma na celu zapewnienie ciągłości dostarczania wody pitnej dla mieszkańców gminy Teresin, do wysokości określonych w dotychczas obowiązującym pozwoleniu wodnoprawnym dla ujęcia wody w Maurycewie, tj. do wysokości: $42 \text{ m}^3/\text{h}$, $800 \text{ m}^3/\text{dobę}$ i $292\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$ (t. IV cz. 3, str. 814 raportu).

Ograniczenie zużycia wody oraz zmniejszenie ryzyka przenikania zanieczyszczeń do wód jest niezbędne również w trakcie eksploatacji przedsięwzięcia (pkt II.11). Warunki określone w pkt II.11.a-II.11.b służą ograniczeniu poboru wód podziemnych z ujęć funkcjonujących na potrzeby lotniska, w tym przez ponowne wykorzystanie tzw. wody szarej, która może być stosowana do niektórych celów technologicznych w związku z jego eksploatacją. Natomiast wymagania wskazane w pkt II.11.c-II.11.l, mają na celu zapobieganie przenikaniu zanieczyszczeń do wód. Lotnisko, a także prowadzące do niego ciągi komunikacyjne powinny być wyposażone w odpowiednie rozwiązania techniczne i organizacyjne służące ujmowaniu ścieków i neutralizowaniu szkodliwych substancji. Przy odprowadzaniu wód ze zbiorników retencyjnych niezbędne jest w szczególności zmniejszenie maksymalnej ich ilości i temperatury, w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na stan ekologiczny wód powierzchniowych (pkt II.11.g). Ponadto z uwagi na ochronę płazów nie zimujących w wodzie, zbiorniki retencyjne stanowiące ich siedliska, należy oczyszczać z nagromadzonych osadów w okresie jesienno-zimowym (pkt II.11.m). Z kolei ograniczenie zawarte w pkt II.11.n służyć będzie zmniejszeniu ryzyka przenikania substancji toksycznych do wód podziemnych i powierzchniowych w okresie zimowym, w związku z odladzaniem statków powietrznych i wykorzystywanych przez nie powierzchni.

W związku z prowadzeniem prac przygotowawczych i budowlanych, a także już w trakcie eksploatacji przedsięwzięcia inwestor ma obowiązek zapewnić nadzór wykwalifikowanych specjalistów (przyrodników) nad sposobem realizacji przedsięwzięcia (pkt II.12). GDOŚ ustalił, że osoby pełniące nadzór przyrodniczy mają przeprowadzić wstępną kontrolę terenu przed przystąpieniem do realizacji inwestycji. Obowiązek ten służy weryfikacji wyników przeprowadzonej wcześniej inwentaryzacji przyrodniczej i potwierdzeniu, że rozpoczęcie prac przygotowawczych nie spowoduje nieumyślnego niszczenia roślin i zabijania zwierząt gatunków chronionych. Do zadań każdego ze specjalistów należy zapewnienie bieżącego rozpoznania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych oraz wykrywanie i sprawne neutralizowanie zagrożeń dla roślin, zwierząt, grzybów i ich siedlisk. Obowiązkiem osób pełniących nadzór przyrodniczy jest również kontrolowanie zgodności realizacji prac z warunkami decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ponadto każdy ze specjalistów ma obowiązek podejmować adekwatne działania w zależności od specyfiki danej grupy organizmów.

Ponadto osoby pełniące nadzór przyrodniczy zobowiązane będą również do podejmowania innych działań, których obowiązek podjęcia nałożył GDOŚ w niniejszej decyzji, w tym: konsultowania i uzgadniania niektórych rozwiązań projektowych (zawartych w pkt III), nadzorowania działań służących minimalizacji (pkt II.20-II.28) i kompensacji (pkt IV) negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia, a także prowadzenia obserwacji i opracowania ich wyników w ramach monitoringu (pkt VII). Celem prowadzenia nadzoru przez te osoby jest zapewnienie, że wszelkie działania podjęte w celu ochrony organizmów zidentyfikowanych w miejscu realizacji przedsięwzięcia będą prowadzone rzetelnie, zgodnie ze współczesnym stanem wiedzy.

Zgodnie z pkt II.13 usuwanie drzew i krzewów, a także rozbiórka obiektów budowlanych kolidujących z realizacją przedsięwzięcia może odbywać się pod warunkami związanymi z ochroną ptaków, nietoperzy lub bezkręgowców, dla których wycinane drzewa i usuwane budynki mogą stanowić potencjalne miejsca bytowania lub rozrodu. W celu zapewnienia szczególnej ochrony w okresie lęgowym ptaków ustalone zostały terminy, w których obowiązuje bezwzględny zakaz wycinki drzew (pkt II.13.a), oraz terminy, w których możliwe jest koszenie i usuwanie humusu jedynie pod warunkiem stwierdzenia braku obecności lęgów (pkt II.13.b). Organ drugiej instancji uchylił pkt 1.2.101 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., dopuszczający możliwość prowadzenia wycinki drzew w okresach od 1 marca do 15 kwietnia i od 30 czerwca do 15 sierpnia po uprzedniej kontroli specjalistów z nadzoru przyrodniczego. W tych terminach, biorąc pod uwagę ulistnioną już koronę, trudno jest jednoznacznie wskazać, czy na danym drzewie znajduje się gniazdo, co może przyczynić się do nieumyślnego zniszczenia gniazd lub lęgów. Dzięki temu nie będzie również konieczne kontrolowanie wszystkich drzew przez innych specjalistów wymienionych w zmienianym punkcie, tj. ornitologa, chiropterologa, entomologa i botanika. Konieczność takiej kontroli została ograniczona jedynie do konkretnych okazów drzew i jest związana z możliwością

wystąpienia gatunków nietoperzy i owadów (pkt II.13.c). Dopuszczalność rozbiórki budynków może zostać ograniczona również z uwagi na bytowanie w nich ptaków lub nietoperzy (pkt II.13.d). Działania polegające na usuwaniu roślinności i rozbiórce budynków należy podejmować przy udziale osób pełniących nadzór ornitologiczny, chiropterologiczny i entomologiczny.

W pkt II.14 GDOŚ określił inne działania, które służą ochronie ptaków w związku z prowadzeniem procesu budowlanego. Niezbędne będzie ograniczenie poziomu hałasu wynikającego z prowadzenia prac budowlanych w sąsiedztwie miejsc mogących stanowić potencjalne miejsca lęgowe ptaków (pkt II.14.a). Natomiast celem warunku określonego w pkt II.14.b jest zabezpieczenie zmagazynowanych przyzmi gruntu i gleby przed zasiedleniem przez ptaki, w szczególności brzegówkę *Riparia riparia*, a także uniknięcie przypadkowego zabijania ptaków gniazdujących w tymczasowych skarpach i nasypach w okresie sezonu lęgowego. Optymalne jest pozostawienie skarpy o łagodnym (30°) nachyleniu lub, w przypadku braku możliwości utrzymania takiego nachylenia, zastosowanie siatki o odpowiednio małych oczkach. W okresie lęgowym brzegówki pozyskanie zmagazynowanego gruntu lub gleby musi zostać poprzedzone kontrolą ornitologa.

W pkt II.15 organ odwoławczy określił warunki, które służą ograniczeniu zanieczyszczenia światłem na etapie realizacji przedsięwzięcia. Jak wynika z treści raportu (t. IV cz. 3, str. 249-253, 356-357, 419-420), ma to istotne znaczenie dla zmniejszenia negatywnego oddziaływania na ptaki, nietoperze, a także na ryby, a co za tym idzie – na stan jednolitych części wód powierzchniowych. Sztuczne oświetlenie w porze nocy należy ograniczać również z uwagi na potencjalnie wysoką wrażliwość ludzi mieszkających w sąsiedztwie placu budowy (t. IV cz. 2 str. 655 raportu) i wpływ sztucznego światła na ich zdrowie. Zgodnie z pkt II.15.a przed przystąpieniem do realizacji przedsięwzięcia należy sporządzić plan zarządzania światłem, który pozwoli na opracowanie rozwiązań służących minimalizacji zanieczyszczenia światłem w dalszej części procesu inwestycyjnego. W pkt II.15.b GDOŚ orzekł, że stosowane oświetlenie ma spełniać wytyczne projektowe określone w dalszej części sentencji decyzji w pkt III.13.a-d. Dotyczą one barwy stosowanego światła, odpowiedniego ukierunkowania strumienia świetlnego, zabezpieczenia powierzchni lamp oraz stosowania automatycznych systemów sterowania światłem, które ograniczają jego zużycie. Ponadto w czasie prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych należy stosować dodatkowe sposoby redukcji wykorzystania światła sztucznego i jego oddziaływania na środowisko (pkt II.15.c-II.15.e).

Jak wskazano w raporcie (t. V, str. 166), z uwagi na zagrożenie bezpieczeństwa lotniczego, a także w celu ochrony gatunków ptaków, które takie zagrożenie stanowią, na etapie eksploatacji lotniska należy podejmować działania w celu zmniejszenia ryzyka kolizji tych ptaków ze statkami powietrznymi. Do gatunków tych należą m.in. gołąb miejski *Columba livia forma urbana*, grzywacz *Columba palumbus*, pustułka *Falco tinnunculus*, szpak *Sturnus vulgaris*, wrona siwa *Corvus cornix*. Zastosowanie odpowiednich gatunków traw

charakteryzujących się niskim wzrostem i ograniczenie ich koszenia (pkt II.16.a), a także bieżące usuwanie zastoisk wody (pkt II.16.b), zmniejszy atrakcyjność obszaru lotniska dla awifauny, jako potencjalnego obszaru żerowania. Nie zaleca się natomiast stosowania kolców antyptasich, gdyż jest to działanie nieskuteczne, co można zaobserwować na przykładzie gołębi miejskich zakładających na nich swoje gniazda. Bardziej skuteczne będzie wykorzystanie metod aktywnego płoszenia (pkt II.16.c) oraz utrudnienia możliwości gniazdowania (pkt II.16.d).

W pkt II.17 GDOŚ określił warunki dotyczące ochrony nadrzewnych grzybów i porostów oraz siedlisk bezkręgowców w trakcie realizacji przedsięwzięcia. Jak wynika z treści raportu (t. III, str. 639-640; t. V, str. 141-143), w sąsiedztwie miejsc, gdzie prowadzone będą prace przygotowawcze i prace budowlane, zinwentaryzowane zostały aleje drzew pomnikowych z cennymi okazami porostów oraz siedliska chronionych gatunków motyli, chrząszczy i mrówek. Z tego względu, przy udziale osób pełniących nadzór przyrodniczy, miejsca te wymagają ogrodzenia i oznakowania w celu niedopuszczenia do ich zniszczenia, w tym w szczególności wyznaczenia tam zapleczy budowy.

W pkt II.18 organ odwoławczy wskazał, jakie działania należy podjąć w celu ochrony drzew i krzewów sąsiadujących z miejscem realizacji przedsięwzięcia, których wycinka nie jest przewidziana. Osoba pełniąca nadzór dendrologiczny zobowiązana jest do wyznaczenia stref ochronnych wokół roślin, co ma zapobiegać ich uszkodzeniu – zarówno gałęzi, pni, jak i systemu korzeniowego (co wynika z ustaleń zawartych w treści raportu – t. V, str. 133-134). Zachowanie zdrowych drzew w bliskim sąsiedztwie obiektów lotniska, dróg i kolei pozwoli na zmniejszenie oddziaływania przedsięwzięcia na takie komponenty środowiska, jak m.in. krajobraz czy klimat aerosanitarny i pozwoli ograniczyć liczbę niezbędnych nasadzeń zastępczych.

W pkt II.19 organ drugiej instancji określił warunki służące ochronie płazów i gadów, a także innych małych zwierząt, w związku z prowadzeniem prac przygotowawczych i budowlanych. Kwestie te zostały skorygowane w stosunku do ustaleń zawartych w pkt 1.2.130 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. Zgodnie z pkt II.19.a wykopy budowlane powinny zostać ukształtowane w taki sposób, aby zwierzęta miały możliwość ich samodzielnego opuszczenia. W ocenie GDOŚ, zgodnie również z literaturą (R.T. Kurek, M. Rybacki, M. Sołtysiak, *Poradnik ochrony płazów*, Bystra 2011, str. 94) maksymalne nachylenie skarp, które umożliwia swobodne przemieszczanie się małych zwierząt, w tym płazów, wynosi 1:2,5. W przypadku braku możliwości zachowania takiego nachylenia, dodatkowym zabezpieczeniem będzie konieczność zamontowania pochylni, która umożliwi zwierzętom samodzielną ucieczkę. Nadzór herpetologiczny zobowiązany będzie do prowadzenia kontroli placu budowy w celu odławiania zwierząt i wypuszczania ich poza plac budowy, a także likwidowania powstających zastoisk wody, mogących stanowić atrakcyjne miejsca dla płazów. W pkt II.19.c organ odwoławczy określił rozwiązania służące ograniczeniu efektu barierowego dróg dojazdowych wobec migracji płazów. W tym celu dodano zapis o wykonywaniu dróg

dojazdowych/serwisowych bez zastosowania krawężników lub, w przypadku konieczności ich montażu, stosowaniu krawężników o wysokości nie większej niż 5 cm. Wysokość taka została ustalona ze względu na możliwość występowania kumaka nizinnego, który posiada słabe możliwości wspinania się i pokonywania pionowych przeszkód. W pkt II.19.d-II.19.f wskazano na rozwiązania, które należy zastosować w celu ograniczenia przedostawania się zwierząt na tereny budowy. Należą do nich w szczególności wygradzenia herpetologiczne i pułapki łowne (wiaderka). GDOŚ wydłużył termin stosowania tymczasowych wygradzeń herpetologicznych z okresu: od 1 marca do 30 kwietnia, na okres: od 1 marca do 15 maja. Zgodnie z literaturą (R.T. Kurek, M. Rybacki, M. Sołtysiak, *Poradnik...*, Bystra 2011, str. 14) większość gatunków płazów odbywa migrację do połowy maja, a więc zasadne jest wydłużenie okresu stosowania wygradzeń. Ponadto organ odwoławczy zmodyfikował zasady prowadzenia kontroli wiaderek, biorąc pod uwagę sezonowe migracje płazów. W tych okresach wiaderka należy kontrolować dwa razy dziennie, ponieważ intensywne migracje powodują szybsze zapelnianie się wiaderek.

W pkt II.20-II.28 organ odwoławczy orzekł o konieczności unikania, zapobiegania, ograniczania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, tj. prowadzenia działań minimalizujących. Katalog działań określonych w tej części decyzji obejmuje co do zasady przenoszenie osobników chronionych gatunków roślin i zwierząt, kolidujących z budową Centralnego Portu Komunikacyjnego. Minimalizacja oddziaływań obejmuje również określenie zasad niszczenia obecnie istniejących siedlisk, w celu uniknięcia zabijania bytujących tam gatunków zwierząt i umożliwienia im samodzielnego przemieszczenia się poza obszar objęty inwestycją.

W pkt II.20 GDOŚ stwierdził konieczność minimalizowania niekorzystnego oddziaływania na bociana białego *Ciconia ciconia* w związku z koniecznością likwidacji lub przeniesienia gniazd tego gatunku, których lokalizacja koliduje z realizacją przedsięwzięcia. Likwidacja gniazd jest niezbędna z uwagi na bezpieczeństwo operacji lotniczych na projektowanym lotnisku, przy czym istnieje możliwość ich przeniesienia do lokalizacji określonych w pkt IV.2.1 (nowe platformy lęgowe). Termin likwidacji lub przenoszenia gniazd, o którym mowa w pkt II.20.b, wynika z czasu trwania sezonu rozrodczego bocianów i innych komensalistycznych gatunków wykorzystujących gniazda bocianie (wróbel domowy *Passer domesticus*, mazurek *Passer montanus*, bogatka *Parus major*). GDOŚ, w stosunku do pkt 1.2.103 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., wydłużył do 15 września termin, w którym nie można przeprowadzać niszczenia gniazd bociana, ponieważ do połowy września może być ono wykorzystywane przez młode ptaki, jako miejsce nocowania przed podjęciem wędrówki jesiennej

W pkt II.21 organ drugiej instancji określił, jakie działania należy podjąć, w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania wobec stwierdzonych siedlisk bezkręgowców, w szczególności pachnicy dębowej *Osmoderma eremita*. Minimalizacja oddziaływania polega na przeniesieniu zasiedlonych przez pachnicę ściętych pni drzew do wybranych lokalizacji

zastępczych, do których należą miejsca potwierdzonego występowania tego gatunku lub dogodne warunki do jego bytowania (stare drzewostany z dużym udziałem dębu) (pkt II.21.a). Wycinka drzew zasiedlonych dotychczas przez pachnicę dębową może nastąpić w porze roku, kiedy temperatura powietrza przekracza 10°C, w celu uniknięcia narażenia larw na niekorzystne warunki termiczne. Natomiast wykorzystanie skrzynek lęgowych dla pachnicy ma być działaniem podejmowanym jedynie wówczas, gdy nie będzie możliwości przeniesienia całego ściętego pnia drzewa. Zgodnie z literaturą (*Ochrona pachnicy w Polsce. Propozycja programu działań*, red. A. Oleksa, Wrocław 2012, str. 100), metoda taka powinna być traktowana jedynie jako „ratownicza”, gdyż nie odtwarza ona w żaden sposób siedlisk, a jedynie służy jako miejsce, gdzie stadia preimaginalne pachnicy mogą dokończyć rozwój i przenieść się w odpowiednie siedliska. Specjalista entomolog będzie uprawniony do zastosowania adekwatnych metod relokacji pachnicy dębowej, w zależności od sytuacji i okazu drzewa. Warunek określony w pkt II.21.b służy podjęciu analogicznych działań ochronnych również wobec innych gatunków chrząszczy żerujących na martwym drewnie. W zależności od odnalezionego gatunku, sposób postępowania może się od siebie różnić, dlatego najpierw należy wstrzymać wycinkę i postępować zgodnie z zaleceniami wskazanymi przez specjalistę entomologa. Z kolei celem warunków określonego w pkt II.21.c jest zapewnienie, że kolidujące z przedsięwzięciem czynne mrowiska zostaną przeniesione w całości we właściwe lokalizacje (spełniające wymagania ekologiczne danego gatunku).

W pkt II.22 GDOŚ ustalił warunki minimalizujące oddziaływanie przedsięwzięcia na ssaki, w szczególności bobra, w związku z koniecznością niszczenia siedlisk znajdujących się w kolizji z miejscem realizacji przedsięwzięcia. Działania mają odbywać się przy udziale osoby pełniącej nadzór teriologiczny, w celu uniknięcia przypadkowego zabijania zwierząt oraz ingerencji w ich siedliska w czasie trwania sezonu rozrodczego. Organ odwoławczy wskazał terminy, w jakich można prowadzić prace poza okresem newralgicznym dla bobrów (t. V, str. 167 raportu). Ograniczenia te pozwolą na przemieszczenie się zwierząt w inne, dogodne dla nich siedliska.

Działania minimalizujące określone w pkt II.23 służą zachowaniu istniejącego stanowiska zarazy błękitnawej *Orobanche coerulescens* w sąsiedztwie planowanych do rozbudowy odcinków Centralnej Magistrali Kolejowej (LK nr 4 oraz LK nr 88). Budowa bocznicy kolejowej w miejscowości Korytów zwiększa jednak ryzyko zniszczenia stanowiska zlokalizowanego po zachodniej stronie torów kolejowych, liczącego 2-3 osobniki zarazy wraz z bylicą polną *Artemisia campestris* (rośliną żywicielską). Stąd też konieczne może być przeniesienie okazów na odpowiednie stanowiska o podobnych warunkach siedliskowych. Ponadto nasiona zdeponowane w Banku Nasion PAN Ogrodu Botanicznego – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie posłużą jako trwała rezerwa genetyczna, będą mogły także zostać wykorzystane do odtwarzania lub wzmacniania populacji w istniejącej lokalizacji lub na stanowiskach na terenie Ogrodu Botanicznego.

Podczas prowadzenia metaplantacji zarazy błękitnawej konieczne będzie pozyskanie kultur grzybów mikoryzowych, niezbędnych do dalszego przetrwania przenoszonych okazów. W tym celu należy pobrać fragmenty wierzchniej warstwy gleby z sąsiedztwa pobieranych okazów (pkt II.23.c). Ze względu na symbiozę zarazy błękitnawej z wyspecjalizowanymi grzybami mikoryzowymi, ich obecność jest niezbędna dla prawidłowego kiełkowania i dalszego rozwoju siewek zarazy.

W pkt II.24 GDOŚ określił działania minimalizujące oddziaływanie przedsięwzięcia wobec stanowiska krwawnicy wąskolistnej, zlokalizowanego w odległości około 30 m od miejsca budowy łącznicy kolejowej WZL_1. Działania te służą uniknięciu bezpośredniego zniszczenia tego stanowiska, a także jego nadmiernego przesuszenia, które mogłoby skutkować zamieraniem roślin. Możliwe będzie podjęcie działań doraźnych (np. podlewanie), modyfikacja sposobu odwodnienia gruntu podczas realizacji przedsięwzięcia lub inne działania służące przywróceniu odpowiedniego stanu uwilgotnienia podłoża (np. wynikające z wyników analizy porealizacyjnej, o której mowa w pkt VI.9).

W pkt II.25 GDOŚ przedstawił katalog działań minimalizujących oddziaływanie przedsięwzięcia wobec zinwentaryzowanej metapopulacji storczyka cuchnącego *Orchis coriophora*, obejmującej 7 położonych blisko siebie stanowisk punktowych tej rośliny. Warunki określają zasady postępowania zarówno w przypadku pozostawienia okazów storczyka cuchnącego na tym terenie, jak i w sytuacji, gdy zaistnieje konieczność wykonania metaplantacji. Obejmują one m.in.: zabezpieczenie stanowisk przed zniszczeniem, przesadzanie osobników storczyka narażonych na negatywny wpływ prac budowlanych oraz ochronę czynną siedliska. Przewiduje się również zbiór nasion storczyka cuchnącego, które mogą posłużyć jako trwała rezerwa genetyczna, w celu odtwarzania lub wzmacniania populacji w istniejącej lokalizacji, a także pozyskanie wyspecjalizowanych grzybów mikoryzowych, których obecność jest niezbędna dla prawidłowego kiełkowania i dalszego rozwoju siewek.

Pkt II.26 obejmuje działania minimalizujące, które należy podjąć względem gatunków roślin chronionych, kolidujących z inwestycją: goryczki wąskolistnej *Gentiana pneumonanthe*, goździka pysznego *Dianthus superbus*, kukułki krwistej *Dactylorhiza incarnata* i kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis*. Polegają one na przesadzeniu okazów roślin na stanowiska zastępcze, spełniające wymagania ekologiczne tych gatunków. Z uwagi na ryzyko konkurencji o związki pokarmowe w glebie, wodę i światło pomiędzy tymi gatunkami a storczykiem cuchnącym oraz gatunkami roślin nektarodajnych, żywicielskich dla gąsienic i imago chronionych gatunków motyli, przesadzenie wymaga współpracy osób pełniących nadzór botaniczny i entomologiczny. Ponadto utrzymanie właściwych warunków na stanowiskach zastępczych dla przesadzanych roślin wymaga kontynuacji ekstensywnego sposobu użytkowania gruntów, w szczególności przez ich wypas lub koszenie. Uszczegółowiono także współrzędne danych stanowisk punktowych i powierzchniowych roślin oraz płatów siedlisk. Współrzędne wskazano zgodnie z przekazanymi przez inwestora plikami shapefile.

W pkt II.27 organ odwoławczy określił działania służące minimalizacji negatywnego wpływu przedsięwzięcia na siedliska chronionych gatunków płazów i gadów. Warunki te służą zwiększeniu sukcesu rozrodczego i unikaniu przypadkowego zabijania płazów i innych zwierząt w lokalizacjach kolidujących lub sąsiadujących z miejscem realizacji przedsięwzięcia. Dlatego też likwidacja istniejących zbiorników wodnych może następować poza okresem rozrodczym lub hibernacji płazów albo po zastosowaniu środków technicznych i organizacyjnych, które zapobiegą przedostawaniu się płazów do tych zbiorników. W ocenie organu drugiej instancji określenie sposobu przeprowadzenia likwidacji zbiorników powinno dotyczyć ich wszystkich, a nie jedynie wybranych, jak w pkt 1.2.129 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. W pkt II.27.d GDOŚ wskazał miejsca siedlisk zastępczych, które uwzględniają wymagania przenoszonych gatunków. Dotyczy to zarówno zbiorników wykorzystywanych przez płazy jako miejsca rozrodu, jak i ich sąsiedztwa, które jest istotne w fazie lądowej życia osobników młodocianych i dorosłych u większości krajowych gatunków płazów.

W pkt II.28 organ drugiej instancji wskazał na czynności, które należy podjąć w związku z przebudową cieków w sąsiedztwie przedsięwzięcia w celu ochrony bytujących w nich ryb i minogów. Organizmy te należy odławiać na poszczególnych odcinkach cieków z wykorzystaniem zastawek, w celu uniemożliwienia im powrotu do miejsc prowadzenia prac budowlanych.

Organ drugiej instancji wskazał również jakie należy podjąć działania wobec zidentyfikowanych stanowisk rdestowców, które stanowią inwazyjne gatunki obce. Wymieniony w pkt II.29 katalog działań służy zapewnieniu, że likwidacja stwierdzonych okazów rdestowców będzie trwała i nie dojdzie do ich odrodzenia się na danym stanowisku. Przy doborze adekwatnych metod usuwania rdestowców pomocna może okazać się sporządzona na zlecenie GDOŚ publikacja: B. Tokarska Guzik i in., *Wytyczne dotyczące zwalczania rdestowców na terenie Polski*, Katowice 2015.

W pkt III GDOŚ wskazał na wymagania dotyczące ochrony środowiska, konieczne do uwzględnienia w dokumentacjach wymaganych do wydania decyzji zezwalających na realizację poszczególnych komponentów Centralnego Portu Komunikacyjnego. Wymagania te należy uwzględnić w szczególności w projektach budowlanych obiektów stanowiących części tej inwestycji.

W pkt III.1 organ drugiej instancji zdecydował o kształcie rozwiązań projektowych niezbędnych dla funkcjonowania obiektów gospodarki odpadami na etapie eksploatacji przedsięwzięcia. Wymagania te mają służyć w szczególności ograniczeniu ryzyka zanieczyszczenia wód podziemnych (pkt III.1.a-III.1.b) oraz zmniejszeniu uciążliwości akustycznej i odorowej w związku z magazynowaniem lub przetwarzaniem odpadów (pkt III.1.c). Celem powyższych warunków jest ograniczenie zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia wynikającego z magazynowania i przetwarzania odpadów wyłącznie do miejsc, w których działania te będą podejmowane.

Poza tym GDOŚ ocenił, że warunek wskazany przez RDOŚ w Warszawie w pkt 1.3.1 decyzji z 7 lipca 2023 r. (zaprojektowanie uszczelnionego i utwardzonego miejsca do magazynowania odpadów) wynika wprost z obowiązujących przepisów § 6 pkt 1 pkt 3 i § 6 pkt 7 lit. b rozporządzenia w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów. Z kolei warunki określone w pkt 1.3.4, 1.3.5 i 1.3.6 zaskarżonej decyzji nie zawierały wymagań dotyczących ochrony środowiska. Stąd też GDOŚ nie określił tego rodzaju warunków w nowym brzmieniu pkt III.1, dotyczącym wymagań projektowych dla obiektów, instalacji i miejsc służących magazynowaniu lub przetwarzaniu odpadów. Z akt sprawy wynika, że zamiar zaprojektowania urządzeń i instalacji z zakresu gospodarki odpadami stanowi zakres planowanego przedsięwzięcia (element charakterystyki inwestycji). Nie są to wymagania dotyczące ochrony środowiska, które są określane przez organ w treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Instalacje te nie stanowią również jakichkolwiek urządzeń służących ochronie środowiska lub minimalizacji oddziaływania na środowisko. Zatem nałożenie warunków zawartych w pkt 1.3.4, 1.3.5 i 1.3.6 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. było bezprzedmiotowe i podlegało uchyleniu w toku kontroli instancyjnej organu odwoławczego.

Na podstawie wyników modelowania akustycznego, którego rezultaty zostały przedstawione w t. IV cz. 2 na str. 19-196, na str. 41-66 erraty do raportu z 2 marca 2023 r., a także w załącznikach graficznych do raportu (załączniki: IV.1-IV.48), organ odwoławczy potwierdził konieczność zaprojektowania ekranów akustycznych i zastosowania innych rozwiązań przeciwhałasowych (pkt III.2). Ekranu akustyczne należy zaprojektować i wybudować w sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych, które będą użytkowane na etapie prac przygotowawczych i budowy przez pojazdy wykorzystywane do prowadzenia prac związanych z realizacją przedsięwzięcia (pkt III.2.a). GDOŚ doprecyzował, że parametry ekranów dotyczyć będą minimalnej chłonności lub izolacyjności akustycznej, co pozwoli na potencjalne zastosowanie ekranów o bardziej korzystnych parametrach z punktu widzenia ochrony akustycznej. Zgodnie z pkt III.2.b-III.2.c stałe ekrany akustyczne zostaną zaprojektowane również dla dwóch stanowisk prób silników, które stanowią jedne z najbardziej uciążliwych pod względem akustycznym instalacji na lotnisku. Zdefiniowane zostały parametry i lokalizacja wałów ziemnych, których budowę przewiduje się na etapie prac przygotowawczych po północnej i południowej stronie projektowanego lotniska (pkt III.2.b i III.2.d). Przewiduje się pozostawienie wałów ziemnych również po zakończeniu prac budowlanych, jako jednego ze środków służących ograniczeniu uciążliwości hałasu instalacyjnego również dla etapu eksploatacji przedsięwzięcia. Jak wskazano w t. IV cz. 2 na str. 157 raportu, na podstawie przeprowadzonego modelowania akustycznego przewiduje się korzystny wpływ wałów ziemnych na klimat akustyczny w sąsiedztwie miejsca realizacji przedsięwzięcia, co przemawia za zobowiązaniem wnioskodawcy do ich wykonania. Organ odwoławczy orzekł również o konieczności zaprojektowania ekranów akustycznych zlokalizowanych przy drogach i liniach kolejowych, które zostaną zrealizowane w ramach

omawianej inwestycji (pkt III.2.e). Pozwoli to na dotrzymanie standardów akustycznych na obszarze sąsiadującej zabudowy w czasie eksploatacji przedsięwzięcia. W pkt III.2.f-III.2.g GDOŚ określił warunki co do szczelności projektowanych ekranów oraz zmniejszenia ich wpływu na ptaki i na krajobraz. Najskuteczniejszym środkiem zabezpieczającym przed kolizjami ptaków z przezroczystymi ekranami akustycznymi są pionowe czarne pasy o szerokości 2 cm, umieszczane w odstępach co 10 cm na całej wysokości ekranu. Rozwiązanie to jest zalecane w literaturze (A. Zbyryt, *Poradnik ochrony ptaków przed kolizjami z przezroczystymi ekranami akustycznymi oraz oknami budynków*, Białystok 2012). W przeciwieństwie do pkt 1.3.13 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. GDOŚ nie uznał za zasadne zastosowania innych metod zabezpieczających, np. wzorów odbijających promieniowanie UV, ponieważ zdaniem organu odwoławczego nie ma dowodów na to, że takie rozwiązanie jest skuteczniejsze od pionowych pasów. Z kolei warunek określony w pkt III.2.h służy ograniczeniu efektu barierowego ciągów komunikacyjnych wobec migracji zwierząt. Stosowanie ekranów nieprzezroczystych w sąsiedztwie przejść dla zwierząt ma zapobiegać ich olśnieniu przez oświetlenie pojazdów, a tym samym zachęcać do korzystania z przejść.

Jak wyjaśnili autorzy raportu, kolizje ptaków z obiektami budowlanymi stanowią jedną z głównych przyczyn śmiertelności ptaków (t. IV cz. 3, str. 346 raportu). Stąd też w pkt III.3 GDOŚ określił warunki służące zmniejszeniu śmiertelności ptaków w wyniku kolizji z budynkami. Jak wskazano w t. V na str. 164 raportu, zasadne jest uwzględnienie w projekcie budowlanym takich rozwiązań, jak: zastosowanie szkła o niższym współczynniku odbicia (<15%), zastosowanie zabezpieczeń w postaci markerów graficznych, folii ochronnych lub barwionego szkła. Rozwiązania te zostały uwzględnione w pkt III.3.a-III.3.b niniejszej decyzji. Natomiast w pkt III.3.c GDOŚ określił, że rozwiązań takich nie należy stosować w przypadku budynku terminala (wynika to ze względów bezpieczeństwa operacji lotniczych). W tej sytuacji należy stosować metody aktywnego płoszenia ptaków, o których mowa w pkt II.16.

W pkt III.4.a GDOŚ orzekł, że w projekcie przebudowywanych linii napowietrznych wysokich napięć należy uwzględnić rozwiązania dla ochrony ptaków przed kolizjami z tymi liniami, przez zastosowanie znaczników typu FireFly. Zabezpieczenia należy zastosować na odcinkach określonych w pkt III.4.b, które stanowią miejsca ważne dla ptaków (duże obszary pól, doliny rzeczne, miejsca koncentracji ptaków przy stawach w Jaktorowie i Kraśniczej Woli). Rozwiązania te pozwolą ograniczyć śmiertelność awifauny na etapie eksploatacji przedsięwzięcia. Koniczna była korekta zapisu dotyczącego rozmieszczenia znaczników zgodnie z przyjętą i sprawdzoną praktyką w realizacji innych przedsięwzięć, wypracowaną na podstawie analizy literatury (m.in. Edison Electric Institute, APLIC, *Avian Power Line Interaction Committee, Reducing Avian Collisions with Power Lines: The State of the Art in 2012*, Washington 2012, str. 95-96). Zrezygnowano także z możliwości zastosowania spirali, ze względu na brak ich skuteczności w warunkach nocnych.

W pkt III.5 GDOŚ wskazał, że nie należy stosować na terenie projektowanego lotniska nasadzeń takich gatunków drzew i krzewów, które mogłyby przywabiwać ptaki. W szczególności

należy wykluczyć użycie do nasadzeń gatunków dających liczne jagody i owoce, by nie sprzyjać tworzeniu się stad żerujących ptaków. Rozwiązanie to ma służyć zwiększeniu bezpieczeństwa operacji lotniczych na etapie funkcjonowania przedsięwzięcia oraz zmniejszeniu śmiertelności zwierząt w wyniku kolizji ze statkami powietrznymi.

W pkt III.6 organ odwoławczy określił, w jakich lokalizacjach należy zaprojektować przejścia dla zwierząt wzdłuż infrastruktury drogowej i kolejowej, a także jakie powinny być ich parametry, w szczególności wysokość i szerokość. Wykonanie tych przejść jest niezbędne, w celu zapewnienia ciągłości migracji zwierząt wzdłuż stwierdzonych w toku inwentaryzacji przyrodniczej korytarzy migracyjnych. Konieczne będzie również przebudowanie przepustów dla małych zwierząt w ciągu autostrady A2 w związku z budową połączenia drogowego A2 z projektowanym lotniskiem (pkt III.6.c). W załączniku V.1 do raportu autorzy raportu zilustrowali optymalne lokalizacje przejść dla zwierząt w związku z realizacją przedsięwzięcia w wariantcie 1, natomiast na str. 138-144 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. określili ich parametry. W ocenie GDOŚ proponowane przez inwestora lokalizacje i parametry przejść znajdują uzasadnienie w zgromadzonym w przedmiotowej sprawie materiale dowodowym, w szczególności w wynikach inwentaryzacji przyrodniczej. Podana w pkt III.6.b szerokość przejścia dla zwierząt zespolonego z ciekim, określona jako: „ $2 \times$ szerokość ciekim”, oznacza, że szerokość każdej ze stref brzegowych przeznaczonych dla migracji zwierząt ma wynosić nie mniej niż szerokość ciekim, z którym dane przejście jest zespolone.

Ponadto w pkt III.6.b oraz w pkt III.6.c organ odwoławczy skorygował błędnie określone współrzędne lokalizacji poszczególnych przejść dla zwierząt. W wyniku oczywistej omyłki w pkt 1.3.16.2 oraz w pkt 1.3.17 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. zamienione pozycjami zostały wartości w kolumnach zawierających współrzędne X oraz współrzędne Y. Zgodnie z odwzorowaniem kartograficznym przyjętym w Państwowym Układzie Współrzędnych Geodezyjnych 2000 (strefa 7), południk styczności wyznacza oś X, natomiast równik wyznacza oś Y. W celu poprawnego wyznaczenia lokalizacji projektowanych obiektów GDOŚ zamienił miejscami wartości współrzędnych zawarte w kolumnach: X oraz Y.

W pkt III.7 GDOŚ orzekł konieczność zaprojektowania systemów przejść dla płazów i gadów. Ich lokalizacje, określone w pkt III.7.a, uwzględniają występowanie siedlisk i szlaków migracyjnych płazów, które zostały zinwentaryzowane w toku prac prowadzących do sporządzenia raportu. W miejscach tych, na odcinkach dróg i linii kolejowych, należy zaprojektować jedno przejście dla płazów co 100 m odcinka ciągu komunikacyjnego. Ponadto w miejscach wskazanych w pkt III.7.b, z uwagi na występowanie kumaka nizinnego *Bombina bombina*, zagęszczenie tych przejść ma być zwiększone – jedno przejście dla płazów na każde 50 m odcinka ciągu komunikacyjnego. Przy określeniu tych lokalizacji GDOŚ wziął również pod uwagę stanowisko inwestora przedstawione w uzupełnieniu raportu z 22 lipca 2025 r., w którym zaproponowano rezygnację z trzech miejsc, w których początkowo zaplanowane były rejony przejść dla płazów, tj. w miejscowościach: Boża Wola, Żaby, Regów. Z przeprowadzonych przez inwestora analiz wynika, że uwarunkowania terenowe i techniczne

wskazują na brak możliwości zapewnienia funkcjonalności przedmiotowych przejść dla płazów. Zgodnie z przedstawionymi danymi populacje płazów znajdujące się po obu stronach projektowanej linii kolejowej w tych lokalizacjach nie przemieszczają się między sobą. W związku z tym zaproponowano dodatkową kompensację, polegającą na polepszeniu istniejących siedlisk, przez wykonanie po 4 zbiorników i hibernakulów dla płazów w każdej z tych trzech lokalizacji, co GDOŚ uwzględnił w pkt IV.5 niniejszej decyzji. Ponadto zgodnie z pkt III.7.c przejścia dla płazów mają zostać zaprojektowane w uzgodnieniu z herpetologiem pełniącym nadzór przyrodniczy nad omawianą inwestycją, co pozwoli na przeniesienie do projektu budowlanego rozwiązań korzystnych dla zapewnienia ciągłości szlaków migracyjnych małych zwierząt w sąsiedztwie przedsięwzięcia.

Ponadto w pkt III.7.d GDOŚ uzupełnił warunek zawarty wcześniej w pkt 1.3.20.2 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. Określając parametry przejść dla płazów i gadów, organ odwoławczy dodał w tiret piąte, iż w przypadku przejść o długości większej niż 80 m, minimalna wysokość takiego przejścia ma wynosić 2,0 m, a szerokość – 4,0 m. Zwiększenie projektowanej wysokości ma na celu zachowanie wystarczająco dużego współczynnika względnej ciasnoty. Jego wartość co do zasady nie powinna być mniejsza niż 0,07 w przypadku przejść dla małych zwierząt, zgodnie z wytycznymi wskazanymi w literaturze (R.T. Kurek, *Poradnik...*, str. 39-40). Organ odwoławczy uzupełnił tę kwestię, ponieważ niektóre z projektowanych przejść dla płazów pod infrastrukturą kolejową mogą mieć długość większą niż 80 m. Prostokątny lub eliptyczny kształt przejść, o którym mowa w pkt III.7.e, służy zapewnieniu jak największej dostępności ich przestrzeni dla zwierząt.

Jak wynika z treści raportu (t. IV cz. 3, str. 304), wzrost natężenia ruchu kołowego w sąsiedztwie lotniska i dróg dojazdowych może stać się przyczyną strat w liczebności płazów i gadów, szczególnie jeżeli drogi przecinają szlaki migracji. Z tego względu niezbędne jest zabezpieczenie ciągów komunikacyjnych płótkami wygradzającymi i naprowadzającymi zwierzęta w rejony przejść, o których mowa w pkt III.7. W pkt III.8 organ drugiej instancji ustalił, w jaki sposób należy zaprojektować wygradzenia ochronno-naprowadzające oraz inne elementy przejść dla płazów i gadów. Celem funkcjonowania tych wygradzeń jest kierowanie małych zwierząt w stronę przejść, a zarazem zapobieganie ich wtargnięciu w przestrzeń projektowanych ciągów komunikacyjnych. W pkt III.8.c-III.8.e GDOŚ określił rozwiązania techniczne, które należy zastosować w ramach projektowania przejść, w celu dostosowania ich do migracji płazów i gadów, w szczególności zastosowanych materiałów, podłoża i zagospodarowania otoczenia przejścia. Służą one zapewnieniu ich dostępności dla zwierząt oraz utrzymaniu właściwych warunków mikroklimatycznych na powierzchni przejścia. W pkt III.8.f organ odwoławczy zawarł również wytyczne co do rodzaju roślinności, która ma służyć naprowadzaniu zwierząt na przejścia, a zarazem uniemożliwić wspinanie się przez nie na ogrodzenia.

W pkt III.9 organ odwoławczy określił wymagania, które należy uwzględnić w projekcie budowlanym przejść dla małych i średnich zwierząt. W pkt III.9.a organ wskazał, że niezbędne

jest zaprojektowanie obiektów o parametrach zapewniających wystarczająco duży współczynnik względnej ciasnoty, który jest kluczowy z punktu widzenia przydatności przejścia dla migracji zwierząt. Jego wartość co do zasady nie powinna być mniejsza niż 0,7 w przypadku przejść dla zwierząt średnich, a także nie mniejsza niż 0,07 dla małych (R.T. Kurek, *Poradnik...*, str. 39-40).

Celem warunków określonych w pkt III.9.b-III.9.d, jest ukształtowanie powierzchni przejść dla zwierząt oraz nasadzeń roślinności w taki sposób, aby zachęcały zwierzęta do przemieszczania się przez te przejścia. GDOŚ zweryfikował również proponowany w treści raportu (t. V, str. 170-171) katalog gatunków drzew i krzewów pod kątem ryzyka przywabiania ptaków w sąsiedztwie lotniska. Zgodnie z nowym brzmieniem pkt III.9.c organ drugiej instancji uznał za zbędne wskazywanie konkretnego składu gatunkowego, wskazując jedynie, iż skład nasadzeń naprowadzających należy dostosować do gatunków występujących w otoczeniu przejść, wykorzystując do nasadzeń jedynie gatunki rodzime. Wyboru optymalnego składu gatunkowego i sposobu przygotowania gruntu dokona specjalista botanik we współpracy ze specjalistą teriologiem. GDOŚ nie uznał za zasadne zastosowanie roślinności wabiącej na najściach do przejść, gdyż może to niepotrzebnie wabić również ptaki w okolice lotniska. Ta sama sytuacja występuje również w przypadku stosowania pnączy na wygradzeniach ochronnych oraz ekranach akustycznych.

W pkt III.9.e-III.9.h organ drugiej instancji określił rozwiązania techniczne, które należy zastosować w ramach projektowania przejść dla zwierząt, w celu zapewnienia ich drożności, bezpieczeństwa i ograniczenia ingerencji człowieka. Ekran przeciwoślusniowy, o których mowa w pkt III.9.i, mają na celu ograniczenie ryzyka płoszenia zwierząt korzystających z danego przejścia przez pojazdy poruszające się wzdłuż projektowanych ciągów komunikacyjnych. Natomiast odpowiednie fundamentowanie słupów ekranów przeciwoślusniowych ma gwarantować trwałość konstrukcji tych ekranów.

Jak wskazali autorzy raportu w t. V na str. 168-169 raportu, niezbędne jest wykonanie ogrodzenia służącego ochronie terenów lotniska i linii kolejowych przed wtargnięciem zwierząt, w szczególności ssaków kopytnych i drapieżnych. Stąd też w pkt III.10 GDOŚ określił wytyczne projektowe wyłącznie dla tego rodzaju ogrodzeń. Parametry konstrukcji, a także sposób wykonania i połączenia ogrodzenia z innymi obiektami mają gwarantować, że zwierzęta nie zdołają się przez ogrodzenie to przedostać, w tym również przez podkopanie się. Ponadto z pkt III.10.c tiret czwarte wynika potrzeba łączenia wysokich ogrodzeń z ogrodzeniami ochronno-naprowadzającymi dla płazów i gadów, tak aby stanowiły integralną całość.

Pkt III.11 zawiera wymagania projektowe dla obiektów i instalacji odwodnienia lotniska i związanych z nim ciągów komunikacyjnych. GDOŚ wskazał rozwiązania, które zmniejszą efekt barierowy urządzeń odwodnieniowych wobec migracji zwierząt, w tym płazów i gadów. Wymagane będzie zastosowanie pokryw i otworów wlotowych, których konstrukcja ograniczy śmiertelność zwierząt na skutek wpadania do tych urządzeń. Przez ukształtowanie rowów w

sposób, o którym mowa w pkt III.11.b-III.11.e, zapewniona będzie możliwość swobodnego przemieszczania się zwierząt wzdłuż i w poprzek koryta kolejowych i drogowych rowów odwodnieniowych. Ponadto w pkt III.11.f GDOŚ określił rozwiązania techniczne, które mają zapobiegać przedostawaniu się małych zwierząt (w szczególności płazów i gadów) do otwartych zbiorników retencyjnych i infiltracyjnych.

W pkt III.12 GDOŚ określił rozwiązania projektowe dla obiektów inżynierskich przekraczających ciek, które pozwalają na migrację ryb i minogów. Celem ustalenia warunków jest konstruowanie przepustów i mostów oraz kształtowanie koryt cieków w taki sposób, aby nie zawęzić nadmiernie terasy zalewowej rzeki w trakcie powodzi. Zachowanie odpowiedniej głębokości cieku służy zmniejszeniu ryzyka jego przemarznięcia do dna w okresie zimowym. Umocnienia brzegów koryta zapobiegają jego erozji, a jednocześnie nie spowodują nadmiernego piętrzenia wody ze szkodą dla terenów położonych powyżej. W razie konieczności zastosowania umocnień betonowych lub syntetycznych, o których mowa w pkt III.12.b-III.12.c, zastosowanie wypełnienia gruntem ma pozwolić na zachowanie naturalnego charakteru cieku w możliwie największym stopniu. Obowiązek uzgodnienia rozwiązań projektowych z ichtiologiem (pkt III.12.f) ma na celu ich ukształtowanie w taki sposób, aby uwzględnić wymagania siedliskowe ryb (w szczególności obecność zróżnicowanej strefy ekotonowej, zróżnicowanego podłoża itp.).

W pkt III.13 organ odwoławczy określił wymagania projektowe dla oświetlenia stosowanego na etapie eksploatacji przedsięwzięcia, służące ograniczeniu zanieczyszczenia światłem. Są one istotne z uwagi na ochronę niektórych grup zwierząt, w szczególności owadów, ptaków i nietoperzy, które mogą być przywabiane przez sztuczne oświetlenie w ciągu nocy. Nieprawidłowe lub nadmierne stosowanie światła sztucznego może zaburzać nawigację tych zwierząt lub nawet powodować ich śmiertelność w kontakcie z rozżarzonymi lampami. Stąd konieczne było określenie wymagań, o których mowa w pkt III.13.a-III.13.d. Ponadto ograniczenie oświetlenia w sąsiedztwie przejść dla zwierząt (pkt III.13.e) służy minimalizacji efektu barierowego i płoszenia zwierząt korzystających z przeznaczonych dla nich przejść. W przypadku obowiązujących wymogów technicznych związanych z bezpieczeństwem ruchu lotniczego oświetlenie lotniska wykonane będzie zgodnie z tymi wymogami (pkt III.13.f).

W pkt III.14 GDOŚ określił wymagania niezbędne do zaprojektowania przebudowy lub budowy cieków i zbiorników retencyjnych, związanych z realizacją niniejszego przedsięwzięcia. Z uwagi na konieczność przełożenia Dopływu z Nowego Orszewa, który koliduje z lokalizacją lotniska, niezbędne jest wcześniejsze dostosowanie koryta Dopływu spod Aleksandrowa do prowadzenia zwiększonej ilości wody. Jest to istotne w szczególności w sytuacji wystąpienia deszczów nawalnych, które mogą skutkować wystąpieniem wezbrania powodziowego. Ponadto przekierowanie części wód z terenów, które aktualnie stanowią zlewnię Dopływu z Nowego Orszewa, a w wyniku realizacji przedsięwzięcia ulegną uszczelnieniu, spowoduje, że czas ich dopływu w rejon ujścia Dopływu spod Aleksandrowa zostaje skrócony. Działaniem, które ma zapobiec temu niekorzystnemu zjawisku, jest

planowana budowa przy ujściu Dopływu spod Aleksandrowa zbiornika retencyjnego (pkt III.14.b), który będzie pełnił funkcję opóźniającą dla części nadmiarowego przepływu, co pozwoli zminimalizować niekorzystny wpływ przedsięwzięcia na stan ekologiczny JCWP Pisia Gągolina od Okrzeszy do ujścia.

Ponadto pkt III.14.c-III.14.d zawiera wymagania, jakie mają spełniać zbiorniki retencyjne na wody opadowe i roztopowe z powierzchni utwardzonych lotniska i infrastruktury towarzyszącej. Rozwiązania te służą zmniejszeniu ryzyka zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych substancjami ropopochodnymi. Zaprojektowanie odpowiednio dużej, wynikającej z przeprowadzonych badań hydrologicznych, pojemności tych zbiorników (por. str. 492-499 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.), służy redukcji maksymalnego chwilowego zrzutu wód do zlewni Pisi Gągoliny, co minimalizuje negatywne oddziaływanie przedsięwzięcia na stan ekologiczny wód powierzchniowych. Służy to redukcji wahań wielkości przepływu w Pisi Gągolinie, a także nagłych zmian prędkości i głębokości wody przy średnich i niskich przepływach, co miałyby niekorzystny wpływ na warunki siedliskowe dla organizmów wodnych.

W pkt III.15 organ odwoławczy przewidział konieczność zastosowania rozwiązań projektowych w zakresie oczyszczania ścieków. Oczyszczalnia, o której mowa w pkt III.15.a, ma posiadać przepustowość umożliwiającą przyjęcie ścieków bytowych i przemysłowych powstających w wyniku eksploatacji lotniska. Minimalna przepustowość 4500 m³/d wynika z zawartych w raporcie ustaleń dotyczących przewidywanego zapotrzebowania lotniska na wodę na etapie eksploatacji (str. 471, 483-487 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.). Konstrukcja oczyszczalni ma zmniejszyć emisję hałasu oraz substancji odorowych, co ograniczy jej uciążliwość dla użytkowników lotniska oraz mieszkańców terenów sąsiednich. Dodatkowo w pkt III.15.b GDOŚ stwierdził konieczność zaprojektowania odrębnego systemu służącego zbieraniu i oczyszczaniu ścieków powstających w procesie odladania samolotów. Rozwiązania te mają zapobiegać zanieczyszczeniu wód podziemnych i powierzchniowych, a także pozwolić na odzyskiwanie substancji wykorzystywanych do odladania statków powietrznych.

W pkt III.16 organ odwoławczy ustalił, jakie rozwiązania projektowe należy przyjąć dla obiektów służących magazynowaniu i dystrybucji paliw oraz innych substancji mogących potencjalnie zanieczyszczać wody podziemne i powierzchniowe oraz glebę. Inwestor będzie zobowiązany do zaprojektowania szczelnych, podwójnych zbiorników o pojemnościach pozwalających na przechwycenie magazynowanych cieczy w razie ich wycieku. Pozwoli to na ograniczenie ryzyka negatywnego wpływu przedsięwzięcia na stan jednolitych części wód.

W pkt IV.1 organ drugiej instancji stwierdził konieczność wykonania działań służących kompensacji negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na jednolite części wód powierzchniowych, ryby i minogi. Jak wynika z ustaleń zawartych w raporcie (t. V, str. 250), działania te wynikają z konieczności zrównoważenia znaczących negatywnych oddziaływań na biologiczne elementy oceny stanu wód zależne od hydromorfologii, które będą miały miejsce

w związku z realizacją i eksploatacją przedsięwzięcia. Z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na wody powierzchniowe wynika, że podjęcie inwestycji z uwzględnieniem warunków określonych w pkt II.8-II.11, a także uwzględnienie w projektach budowlanych wymogów wynikających z pkt III.12 i III.14, będzie niewystarczające do niezapobieżenia pogorszeniu stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Stąd też w pkt IV.1.a-IV.1.b GDOŚ określił obowiązek udroźnienia piętrzeń na ciekach, przez ich przekształcenie w bystrza kamienne o niskim spadku. Pozwoli to na odtworzenie w rzekach stanu możliwie bliskiego warunkom naturalnym, zapewni pełną drożność migracyjną dla ryb i minogów oraz ustabilizuje dno w miejscu lokalizacji piętrzenia. Natomiast renaturyzacja cieków, o której mowa w pkt IV.1.c-IV.1.d, polegać ma przede wszystkim na zwiększeniu krętości ich koryta. Cieki te obecnie na znacznej długości są wyprostowane, a ich parametry hydromorfologiczne są niekorzystne, co pośrednio negatywnie wpływa na stan elementów biologicznych w tych ciekach. Renaturyzacja, wraz z planowanymi nasadzeniami zastępczymi drzew, o których mowa w pkt IV.6, pozwoli na polepszenie parametrów tych cieków.

W pkt IV.2 GDOŚ stwierdził konieczność przeprowadzenia działań kompensujących negatywne oddziaływanie przedsięwzięcia na wybrane gatunki ptaków oraz ich siedliska.

Pkt IV.2.1 dotyczy kompensacji utraty miejsc gniazdowania przez bociana białego *Ciconia ciconia* w związku z budową i eksploatacją lotniska. Zaproponowane działania polegają na konserwacji i poprawie 28 gniazd istniejących, a także montażu 40 nowych platform lęgowych, w odległości większej niż 13 km od punktu odniesienia projektowanego lotniska, co ma na celu zachowanie bezpieczeństwa operacji lotniczych. Prace te będą służyć zwiększeniu sukcesu rozrodczego bociana, który w wyniku realizacji przedsięwzięcia utraci 31 gniazd oraz żerowiska w dolinie Pisi (str. 178 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.). Zaproponowane przez GDOŚ lokalizacje nowych platform lęgowych i poprawa istniejących gniazd wynikają z ustaleń przedstawionych w t. V na str. 228 raportu oraz w erracie do raportu z 2 marca 2023 r. na str. 179. Organ drugiej instancji uznał również za konieczne dodanie obowiązku dotyczącego odpowiedniego zaprojektowania wyściółki lub materiału gniazdowego przez specjalistę ornitologa. Ponadto istotne jest umieszczanie gniazd na platformach wolnostojących, ponieważ jest to o wiele bezpieczniejsze dla ptaków, niż montowanie platform na istniejących słupach elektroenergetycznych. Wykonanie tej kompensacji ma być prowadzone pod nadzorem specjalisty ornitologa, co wpłynie pozytywnie na współczynnik zasiedlania gniazd.

W pkt IV.2.2 organ drugiej instancji stwierdził konieczność skompensowania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na błotniaka łąkowego, przez zabezpieczenie lęgów tego gatunku na obszarach zlokalizowanych na zachód od projektowanego przedsięwzięcia. Celem tych działań jest ochrona gniazd wraz z pisklętami przed przypadkowym zniszczeniem w wyniku prowadzenia prac rolniczych. Zastosowanie ogrodzenia z siatki chroni pisklęta w czasie żniw – Nielotne młode pozostają bezpieczne

w ogrodzeniu i nie giną podczas koszenia zboża. Do zabezpieczania gniazd można stosować przykładowo siatki heksagonalne, zgrzewane lub pastuchy podłączane do elektryzatora.

Pkt IV.2.3 dotyczy odtworzenia siedlisk pospolitych ptaków z załącznika I dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20, z 26.01.2010, str. 7), w szczególności gąsiora, jarzębatki i ortolana. Gatunki te, w wyniku wycinki zadrzewień śródpolnych w miejscach realizacji planowanej inwestycji, utracą siedliska lęgowe. Odtworzeniu ich siedlisk służyć będzie renaturyzacja cieków, o której mowa w pkt IV.1, oraz tworzenie zieleni przydrożnej. Do przeprowadzenia nasadzeń należy wybierać gatunki roślin nie dających owoców i nasion sprzyjających stadnemu żerowaniu ptaków, tak aby nie tworzyć zagrożenia dla bezpieczeństwa operacji lotniczych.

W pkt IV.2.4 GDOŚ zdecydował o konieczności skompensowania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na pójdzki, jaskółki i jerzyki. Z ustaleń przedstawionych w raporcie (T. V, str. 228) wynika, że realizacja przedsięwzięcia w zaplanowanej lokalizacji może skutkować znaczną redukcją lokalnej populacji pójdzki. Z tego powodu w niniejszej decyzji przewidziano rozwieszenie budek lęgowych dla pójdzki, wskazano wymiary, jakie powinna posiadać budka dla pójdzki, oraz optymalne lokalizacje, w jakich można wywiesić przedmiotowe budki. Dokładna lokalizacja zostanie wskazana przez specjalistę ornitologa, który weźmie pod uwagę te warunki. Podczas uszczegóławiania konstrukcji budek dla pójdzki kierowano się najnowszą publikacją J.E. Siewka, *Analiza sezonu lęgowego pójdzki (Athene noctua) woj. Mazowieckie*, str. 6-7 (strona internetowa Stowarzyszenia Ochrony Sów: <http://sowy.sos.pl/2025/03/sukces-legowy-pojdzki-athene-noctua-na-wybranych- stanowiskach-woj-mazowieckiego/>, dostęp: 23 października 2025 r.). Organ odwoławczy określił również zasady kompensacji oddziaływania na jerzyki i jaskółki w ilości 1:1 za każde zniszczone stanowisko lęgowe. Na str. 145 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. inwestor nie wykluczył jednoznacznie występowania siedlisk lęgowych tych gatunków. Zdaniem organu drugiej instancji teren przedmiotowego przedsięwzięcia sprzyja występowaniu jaskółek i jerzyków. Organ drugiej instancji uznał za zasadne zobowiązanie inwestora do wykonania powyższych kompensacji już w pierwszym roku prac przygotowawczych, ponieważ wskazany w decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. okres 5 lat był zbyt długi. Natomiast w celu zapewnienia trwałości kompensacji konieczne będzie czyszczenie i naprawa wywieszonych budek i półek w okresie 20 lat od ich montażu.

W pkt IV.2.5 GDOŚ orzekł o konieczności przeprowadzenia działań kompensujących negatywne oddziaływanie przedsięwzięcia względem czajki. Z ustaleń przedstawionych w raporcie wynika, że realizacja przedsięwzięcia w zaplanowanej lokalizacji może w sposób bezpośredni lub pośredni negatywnie wpłynąć na około 40-50 par tego gatunku (T. V, str. 284). Celem działań będzie utrzymanie istniejących siedlisk tego gatunku, przez utrzymanie odpowiednio wysokiego poziomu wód gruntowych i koszenie traw w granicach obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy. Budowle piętrzące, o których mowa w pkt IV.2.5.a, mogą zostać

zaprojektowane i wykonane w oparciu o opracowanie pn.: *Ekspertyza hydrologiczna na potrzeby realizacji działań ochronnych wynikających z planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015. Raport końcowy* (2021). Istotne jest również zwiększenie sukcesu lęgowego czajki, w szczególności przez redukcję drapieżników. Wybór optymalnych miejsc do przeprowadzenia tego rodzaju działań będzie zależał od decyzji osób pełniących nadzór przyrodniczy nad przedsięwzięciem, w szczególności z uwzględnieniem lokalizacji wytypowanych na str. 80-98 erraty do raportu z 27 marca 2023 r. (pkt IV.2.5.b).

W pkt IV.3 organ odwoławczy określił warunki dotyczące przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej na rzecz nietoperzy. Jak wynika z ustaleń przedstawionych w raporcie (str. 286 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.), realizacja przedsięwzięcia wiąże się z likwidacją znacznej liczby zimowych i letnich schronień nietoperzy. Należą do nich w szczególności obiekty pochodzenia antropogenicznego, takie jak: studnie, ziemianki, nieogrzewane podpiwniczenia budynków, strychy budynków oraz ciasne przestrzenie pomiędzy warstwami dachów, a także drzewa dziuplaste. Zatem biorąc pod uwagę możliwość niedoszacowania liczby kryjówek zinwentaryzowanych w ramach inwentaryzacji przyrodniczej, GDOŚ orzekł o konieczności dostosowania 30 piwniczek oraz obiektów Fortu V Dębina w Kampinoskim Parku Narodowym do bytowania nietoperzy w okresie zimowym. Lokalizacja ta została wybrana, ponieważ znajduje się możliwie najbliżej likwidowanych siedlisk, a także uwzględnia konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ruchu samolotów na budowanym lotnisku. Obiekty Fortu V Debina, jako miejsce zimowania nietoperzy, pełnią kluczową rolę dla zachowania krajowej populacji licznych gatunków tych zwierząt, w tym nocka dużego *Myotis myotis*, nocka łydkowłosego *Myotis dasycneme*, mroczka późnego *Eptesicus serotinus*, nocka Brandta *Myotis brandtii*, nocka rudego *Myotis daubentonii*, nocka wąsatka *Myotis mystacinus*, nocka Natterera *Myotis nattereri*, gacka brunatnego *Plecotus auritus*, mroczka pozłocistego *Eptesicus nilssonii*.

Podobną rolę, jako miejsce hibernacji nietoperzy, pełnić będą również piwniczki, o których mowa w pkt IV.3.b. Natomiast montaż i utrzymywanie skrzynek dla nietoperzy w miejscach wskazanych w pkt IV.3.c pozwoli na odtworzenie siedlisk utraconych w wyniku wycinki drzew i wyburzenia obiektów w miejscu realizacji przedsięwzięcia. W celu ujednolicenia okresu konserwacji budek dla nietoperzy z budkami dla ptaków organ drugiej instancji wydłużył okres do 20 lat od ich powieszenia.

W pkt IV.4 GDOŚ orzekł o konieczności prowadzenia ochrony czynnej na obszarze siedlisk przyrodniczych mających istotne znaczenie z punktu widzenia chronionych gatunków motyli: czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, czerwończyk fioletek *Lycaena helle*, modraszek nausitous *Phengaris nausithous*, modraszek telejus *Phengaris teleius*. W wyniku realizacji przedsięwzięcia dojdzie bowiem do utraty istniejących siedlisk łąkowych typu 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) i 6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (*Arrhenatherion*), które stanowią siedliska cennych gatunków motyli i roślin. W ramach działań kompensujących oddziaływanie przedsięwzięcia, na obszarach, o których mowa w pkt IV.4.a-IV.4.b, przewiduje się wycinkę roślinności drzewiastej, a także koszenie i usuwanie

biomasy. Zgodnie z danymi przedłożonymi w dokumentacji utrzymywanie otwartego charakteru użytków zielonych obejmować będzie łącznie 24 ha w dwóch obszarach Natura 2000. Tym samym celem, a w szczególności utrwaleniu skutków prowadzonych działań z zakresu ochrony czynnej, służyć będzie nabycie nieruchomości na obszarze Natura 2000 Łąki Żukowskie PLH140053, o którym mowa w pkt IV.4.d. Istotne jest, aby nabyte nieruchomości obejmowały sąsiadujące ze sobą działki, tworzące razem zwartą powierzchnię gruntów, a nie pojedyncze działki w różnych częściach danego obszaru. W ocenie GDOŚ powierzchnia ta powinna wynosić co najmniej 2,5 ha, co pozwoli na zachowanie spójności siedlisk 6410 (*Molinion*) i 6510 (*Arrhenatherion*).

W pkt IV.5 GDOŚ określił, jakie działania należy podjąć w związku z kompensacją oddziaływania przedsięwzięcia na płazy i gady. Zgodnie z ustaleniami zawartymi w treści raportu (str. 148-149 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.), w wyniku realizacji przedsięwzięcia utracone zostanie ok. 3,48 ha powierzchni siedlisk rozrodu płazów. Stąd konieczne jest wykonanie zbiorników zastępczych w zamian za zbiorniki, które zostaną zlikwidowane. Ponadto, zgodnie z propozycją zawartą w uzupełnieniu raportu z 22 lipca 2025 r., dodano po 12 zbiorników i hibernakulów oraz dodatkowe nieruchomości, w granicach których obiekty te zostaną wykonane. Dodatkowe zbiorniki i hibernakula skompensują brak możliwości wykonania przejść dla płazów w miejscowościach: Boża Wola, Żaby i Regów. Zbiorniki zapewnią możliwość funkcjonowania zinwentaryzowanych populacji po obu stronach łącznicy kolejowej WZL_1. GDOŚ uznał również za konieczne określenie minimalnej powierzchni całkowitej wszystkich zbiorników kompensacyjnych dla płazów zgodnie z danymi zawartymi w dokumentacji (3,48 ha), dodając również wyliczoną powierzchnię 12 dodatkowych zbiorników, przy założeniu, że minimalna wielkość pojedynczego zbiornika wynosi 800 m² (0,96 ha). Zgodnie z pkt IV.5.1.c należy je zlokalizować w taki sposób, aby mogły dodatkowo zyskać funkcję kierowania płazów i gadów na przejścia dla tych zwierząt, a tym samym aby sprzyjały dyspersji i wymianie osobników pomiędzy populacjami płazów i gadów. Optymalne miejsca do ich realizacji zostaną wytypowane na podstawie ekspertyzy hydrogeologicznej, która wskaże miejsca występowania korzystnych warunków gruntowo-wodnych (pkt IV.5.1.b).

Celem warunków określających parametry zbiorników kompensacyjnych w pkt IV.5.1.d jest zapewnienie, że dzięki usunięciu drzew i krzewów z ich sąsiedztwa będą one odpowiednio nasłonecznione, a jednocześnie zredukowany będzie opad liści w toń zbiorników. Powierzchnia zbiorników zastępczych nie może być zbyt mała, aby nie stwarzać zwiększonego ryzyka szybkiego wysychania podczas długotrwałego braku opadów atmosferycznych. Zbiorniki te mają również mieć urozmaiconą linię brzegową i mają być płytkie, co utrudni zajmowanie zbiorników przez ryby, które zjadają skrzek i młodociane formy płazów. Jedynie w przypadku występowania traszki, kumaka nizinnego lub rzekotki drzewnej, zaleca się wykonanie nasadzeń roślin. Dodatkowo w czasie prac ziemnych związanych z budową zbiorników osoba pełniąca nadzór herpetologiczny może nakazać stosowanie tymczasowych ogrodzeń ochronno-naprowadzających, w celu zapobiegania rozjeżdżaniu płazów przez pojazdy budowy.

W pkt IV.5.1.e GDOŚ wskazał, że optymalnym terminem rozpoczęcia budowy zbiorników zastępczych jest okres prowadzenia prac przygotowawczych. W tym czasie możliwe jest przenoszenie odławianych płazów ze zbiorników przewidzianych do zniszczenia do nowo wykonanych zbiorników kompensacyjnych. Aby zachować ciągłość trwania ich siedlisk w czasie kilkuletniego okresu budowy, zbiorniki kompensacyjne należy ukończyć przed zakończeniem prac budowlanych.

Określony w pkt IV.5.2 obowiązek budowy hibernakulów dla płazów i gadów ma na celu odtworzenie i wzbogacenie siedlisk dla tych zwierząt. W przypadku gadów, z uwagi na utratę ok. 30 ha siedlisk leśnych i potencjalną obecność gniewosza plamistego *Coronella austriaca* w rejonie Puszczy Bolimowskiej, przewiduje się wykonanie łącznie co najmniej 30 hibernakulów, stanowiących dodatkowe kryjówki i miejsca zimowania, które mogą zostać wykorzystane przez ten gatunek.

Zgodnie z ustaleniami zawartymi w treści raportu, w związku z realizacją przedsięwzięcia konieczna jest wycinka ok. 74 tys. sztuk drzew (t. II, str. 119). Niezbędne jest zatem dokonanie zastępczych nasadzeń drzew (pkt IV.6), co pozwoli na odtworzenie utraconych walorów przyrodniczych. W ramach zaplanowanych działań kompensujących przewiduje się wykonanie nasadzeń w formie alei lub szpalerów drzew wzdłuż wybranych odcinków dróg krajowych i wojewódzkich, przebiegających w województwie mazowieckim (pkt IV.6.a-IV.6.c). Przy doborze roślin uwzględnione zostaną takie czynniki, jak: pokrój i docelowych gabarytów poszczególnych gatunków, i ich odmian, możliwości rozprzestrzeniania się na terenach sąsiednich, preferencje siedliskowe czy docelowa funkcja (np. nasadzenia osłonowe, naprowadzające, nektarodajne). Należy również uwzględnić ewentualne zagrożenia związane z ryzykiem wystąpienia kolizji zwierząt z infrastrukturą lotniska (głównie ptaków i ssaków), dla których nasadzenia mogłyby stanowić atrakcyjne miejsca gniazdowania, żerowania lub noclegowiska. Do nasadzeń należy wykorzystać gatunki roślin rodzimych, w szczególności występujące naturalnie na danym terenie. Przykładowo zalecane są nasadzenia świerka pospolitego, ponieważ gatunek ten dobrze znosi strzyżenie i stanowi dodatkowo barierę przeciwwiatrową i przeciwsnieżną. Właściwy dobór roślinności ma zapewnić, że na terenach o krótszym okresie wegetacyjnym nie będą sadzone gatunki z terenów, gdzie okres ten trwa dłużej, szczególnie gatunki wrażliwe na niskie temperatury. GDOŚ uznał także za konieczne wskazanie zaleceń dotyczących materiału nasadzeniowego i sposobu sadzenia, co zapewni jak najlepszą ich udatność sadzonek. Organ odwoławczy zrezygnował natomiast ze wskazywania w warunku konkretnych gatunków drzew. O składzie gatunkowym zdecyduje specjalista dendrolog, uwzględniając zalecenia sformułowane w omawianym punkcie.

Nasadzenia drzew, zgodnie z pkt IV.6.d, prowadzone będą również w ramach renaturyzacji cieków. Mają one na celu zrównoważenie ubytku siedlisk na odcinkach poddanych przekształceniom w związku budową lotniska i jego powiązań komunikacyjnych. GDOŚ określił zasady wprowadzenia nasadzeń kompensacyjnych drzew wzdłuż przebudowanych i nowobudowanych koryt rzecznych. Nasadzenia drzew wzdłuż cieków

i rowów będą prowadzone w odległości zapewniającej ocienienie nowego przebiegu koryta przez koronę drzewa. Działanie to służyć będzie poprawie warunków siedliskowych, w szczególności termiki wód, która może ulegać pogorszeniu w okresie letnim na odcinkach pozbawionych okrywy drzew. Ponadto inwestor został zobowiązany do podjęcia działań kompensujących negatywne oddziaływanie na ciągłość korytarza migracji KPnC-21A Lasy Łowickie, Puszcza Bolimowska, przez utworzenie remiz śródpolnych w rejonie renaturyzowanego odcinka rzeki Suchej (por. pkt IV.6.d tiret trzecie). Jak wynika z ustaleń przedstawionych w treści raportu (str. 308-309 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.), zadrzewienia te mają służyć wielu grupom zwierząt (m.in. ptakom, płazom i gadom, ssakom oraz bezkręgowcom), stanowiąc enklawy i siedliska pomostowe, dające możliwość schronienia, pożywienia i odpoczynku podczas przemieszczania się osobników pomiędzy większymi kompleksami leśnymi.

W pkt IV.7 organ odwoławczy orzekł o konieczności podjęcia działań kompensujących w Kampinoskim Parku Narodowym w zamian za siedliska utracone na obszarze realizacji przedsięwzięcia. Wykup gruntów o łącznej powierzchni co najmniej 492 ha pozwoli na przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk, ekosystemów leśnych, a także siedlisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt występujących w granicach Parku. Jak wyjaśniono na str. 140-142 erraty do raportu z 2 marca 2023 r., działania ochronne (w tym kompensujące) przeprowadzone na tym obszarze, dają możliwie największe szanse uzyskania trwałych efektów w porównaniu z działaniami, które mogłyby zostać przeprowadzone w innych miejscach. Przeprowadzenie wykupu pozwoli na tworzenie większych i bardziej zwartych kompleksów siedlisk, które będą mogły zostać poddane skuteczniejszej ochronie.

W pkt IV.8 GDOŚ stwierdził konieczność skompensowania negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na owady zapylające, przez wykonanie i utrzymywanie konstrukcji glinianych, które będą mogły zostać zasiedlone przez owady. Jak wskazano na str. 149-152 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r., jest to istotne w celu zachowania lub przywrócenia bioróżnorodności w sąsiedztwie lotniska. Zaproponowane konstrukcje będą pozwalać na przeprowadzenie całego cyklu lęgowego u pszczołowatych w danym sezonie.

W pkt 4 decyzji z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie nie stwierdził obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko ani w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na prace przygotowawcze, o którym mowa w art. 82 ust. 1 pkt 4 lit. b u.o.o.ś. i w art. 76a u.c.p.k., ani też w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 u.o.o.ś. W ocenie organu odwoławczego stanowisko to nie było jednak prawidłowe, ponieważ w treści raportu wielokrotnie wskazano, że kwestie dotyczące oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zostaną doprecyzowane na etapie postępowań w sprawie wydania pozwolenia na budowę dla poszczególnych komponentów przedsięwzięcia. Również w treści decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. zawarte zostały sformułowania, które wskazują nie tylko na konieczność, ale również i na zakres przedmiotowy, który powinien zostać objęty ponowną oceną oddziaływania

przedsięwzięcia na środowisko. Z tych względów GDOŚ uznał, że w niniejszym przypadku taka ocena powinna zostać przeprowadzona w ramach postępowań w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 u.o.o.ś., a w pkt V przedstawił proponowany zakres tej oceny. W ocenie organu odwoławczego ustalenia zawarte w raporcie wskazują na potrzebę przeprowadzenia ponownej oceny, po uszczegółowieniu informacji w zakresie m.in.:

- prognozowanego natężenia ruchu kolejowego (t. II, str. 83-95 raportu);
- przebiegu dróg serwisowych, lokalizacji i parametrów obiektów inżynierskich w ciągu projektowanych dróg (t. II, str. 209, 212-218 raportu);
- parametrów zbiorników retencyjnych (t. II, str. 360-361 raportu);
- projektowanych ujęć wód podziemnych oraz ich zasobów eksploatacyjnych (t. II, str. 395-398, t. IV cz. 3, str. 816 raportu);
- zakresu projektowanych robót geologicznych i hydrogeologicznych (t. III, str. 51-52 raportu);
- doboru środków minimalizujących oddziaływanie hałasu (t. IV cz. 2, str. 59, 156, t. V, str. 107, 111-112, 342 raportu);
- zabezpieczeń przeciwwibracyjnych (t. IV cz. 2, str. 211, 214, t. V, str. 129 raportu);
- emisji zanieczyszczeń z systemu odladzania statków powietrznych i stanowiska do testowania silników, dla których nie zostały określone standardy jakości środowiska (t. IV cz. 2, str. 255 raportu; str. 72 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.);
- emisji zanieczyszczeń z obiektów wchodzących w skład bazy paliwowej (t. IV cz. 2, str. 256 raportu; str. 74 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.);
- analizy zagrożenia powodziowego (t. IV cz. 3, str. 677-678 raportu);
- powierzchni lotniska i jego poszczególnych części, wysokości i kubatury obiektów lotniska w tzw. obszarze lotniczym i tzw. obszarze lądowym, długości i parametrów technicznych dróg i linii kolejowych (str. 7 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.);
- emisji węglowodorów aromatycznych i alifatycznych w trakcie obrotu paliwami lotniczymi przed i po uwzględnieniu hermetyzacji bazy paliwowej (str. 74 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.);
- emisji zanieczyszczeń z wytwórni mas bitumicznych (str. 81 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.).

Zatem powyższe informacje świadczą o tym, że w przypadku omawianego przedsięwzięcia ma miejsce sytuacja, o której mowa w art. 82 ust. 2 pkt 1 u.o.o.ś., tzn. posiadane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dane na temat przedsięwzięcia nie pozwalają wystarczająco ocenić jego oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym konieczne będzie ich uszczegółowienie w ramach postępowań zmierzających do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę dla poszczególnych komponentów przedsięwzięcia. Jest więc to przesłanka do stwierdzenia konieczności przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Ponadto GDOŚ dostrzegł, że realizacja niniejszego przedsięwzięcia będzie miała miejsce w podobnym czasie i częściowo na tym samym obszarze co przedsięwzięcie pn.: „Poszerzenie autostrady A2 na odcinku granica województwa łódzkiego i mazowieckiego - węzeł „Konotopa” (bez węzła) o dodatkowy pas ruchu”, dla którego RDOŚ w Warszawie wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach z 5 lipca 2021 r., znak: WOOS-II.420.32.2020.OŁN.24. Ukończenie realizacji tej inwestycji przewidywane jest przed zakończeniem budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego, a zatem należy je uwzględnić w założeniach do analiz dotyczących wpływu przedsięwzięcia na klimat akustyczny, zanieczyszczenie powietrza i stan wód powierzchniowych. Zagadnienie to również wymaga oceny w ramach postępowań zmierzających do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę dla komponentów przedsięwzięcia, o których mowa w lit. B, C i D Załącznika nr 1 – charakterystyka przedsięwzięcia.

W pkt V.1 organ drugiej instancji wskazał na potrzebę wykonania dodatkowych analiz w ramach postępowań w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę dla komponentu lotniskowego przedsięwzięcia (lit. A zał. nr 1 – charakterystyki przedsięwzięcia). Dotyczyć będą one oddziaływania przedsięwzięcia na wody powierzchniowe i podziemne, emisji hałasu, gazów i pyłów, wpływu na krajobraz oraz na gatunki zwierząt objęte ochroną.

Ostateczne ustalenie parametrów technicznych obiektów budowlanych składających się na część lotniskową przedsięwzięcia (co nastąpi w wyniku sporządzenia projektów budowlanych) pozwoli na doprecyzowanie skali oddziaływania przedsięwzięcia na wody powierzchniowe i podziemne (pkt V.1.1-V.1.2). Jest to istotne dla określenia głębokości prowadzonych odwodnień budowlanych oraz doboru rozwiązań technicznych służących ochronie wód przed zanieczyszczeniem. Ustalenia zawarte w pkt V.1.1-V.1.2 odnoszą się również do kwestii związanych z oddziaływaniem zmian klimatu na przedsięwzięcie. Dotyczy to w szczególności dostosowania infrastruktury odwodnieniowej lotniska do możliwości wystąpienia deszczów nawalnych, a także budowy zbiornika przeciwpowodziowego u ujścia przebudowywanego dopływu spod Aleksandrowa (pkt V.6). Jak wskazano w t. IV cz. 3 na str. 677 raportu, na obecnym etapie sprawy nie są znane szczegółowe dane projektowe poszczególnych elementów infrastruktury związanej z wodą. W związku z powyższym założenia, na podstawie których w raporcie przedstawiono oddziaływanie przedsięwzięcia na wody powierzchniowe, powinny zostać skorygowane na etapie ponownej oceny.

W pkt V.1.3 GDOŚ wskazał na zagadnienia, które powinny zostać ponownie przeanalizowane w związku z oddziaływaniem przedsięwzięcia na klimat akustyczny. W związku z wczesnym etapem projektowania omawianego przedsięwzięcia nie są jeszcze znane szczegółowy zakres, plan i harmonogramu prac, które pozwoliłyby na uszczegółowienie zasięgu oddziaływania akustycznego na etapie realizacji przedsięwzięcia. Dane te należy zatem doprecyzować w toku postępowania w sprawie wydania pozwolenia na budowę. W ramach przedsięwzięcia na etapie prac przygotowawczych przewiduje się również budowę wałów ziemnych o wysokości 8 m zlokalizowanych liniowo po północnej i południowej stronie

lotniska. Ostateczna decyzja co do ich wprowadzenia może zapaść na dalszych etapach realizacji projektu. Dobór typu, lokalizacji oraz parametrów wałów ziemnych nastąpi na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach realizacji komponentu lotniskowego przedsięwzięcia.

Odnosząc się do kwestii emisji gazów i pyłów do powietrza (pkt V.1.4), w treści raportu (t. IV cz. 2, str. 241, 259) wyjaśniono, że na obecnym etapie znane są jedynie podstawowe parametry przedsięwzięcia, które będą uzupełniane i konkretyzowane w ramach prowadzenia prac projektowych na dalszych etapach jego realizacji. Nie jest również jeszcze znana dokładna liczba niezbędnych pojazdów i maszyn budowlanych. Ponadto jak wskazał inwestor na str. 115-116 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r., nie są jeszcze dostępne informacje o sposobie hermetyzacji urządzeń bazy paliwowej i wytwórni mas bitumicznych. Szczegółowe oceny co do wielkości emisji oraz ich wpływu na środowisko zostaną zatem zaprezentowane w ramach ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

W przedłożonej w sprawie dokumentacji przedstawiono ogólne założenia i prognozy w zakresie emisji gazów cieplarnianych. Mając na uwadze, że posiadane na etapie uzyskiwania decyzji następczych dane na temat planowanej inwestycji będą bardziej szczegółowe, możliwe będzie bardziej precyzyjne oszacowanie prognozowanych emisji gazów cieplarnianych i ich wpływu na klimat. Potrzeba dokonania szczegółowych analiz wynika również z faktu, że dotychczasowe analizy odnoszą się jedynie do emisji CO₂, nie obejmując pozostałych gazów cieplarnianych.

Jednym z bardziej istotnych zagadnień w kontekście hałasu jest również konieczność ostatecznego uzgodnienia tras ruchu lotniczego (pkt V.1.5), co ma kluczowy wpływ na zasięg i kształt przestrzeni, która może zostać objęta obszarem ograniczonego użytkowania. Wymusza to również dostosowanie miejsc prowadzenia pomiarów hałasu lotniczego, o których mowa w pkt VII.2.a, które powinny być powiązane z wyznaczonym przebiegiem tras ruchu lotniczego. Zagadnienie to będzie mogło zostać doprecyzowane na etapie projektowania i wydania pozwolenia na budowę dróg startowych po przeprowadzeniu niezbędnych uzgodnień podmiotu zarządzającego lotniskiem i Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej.

W pkt V.1.6 GDOŚ ustalił, że ponowna ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko ma dotyczyć również oddziaływania przedsięwzięcia na krajobraz. Konieczność taka wynika z ustaleń przedstawionych w t. IV cz. 3 na str. 696 raportu. Z treści raportu wynika, że realizacja niektórych urządzeń (w szczególności ekranów akustycznych lub wałów ziemnych) może ograniczyć widoczność planowanych budowli, a także wpływa na skrócenie perspektywy widzenia. Ponadto wskazane w obecnym etapie lokalizacje ekranów akustycznych oraz ich parametry mogą ulec zmianie w wyniku analiz prowadzonych dla komponentów: drogowego i kolejowego, o których mowa pkt V.3-V.4. Tym samym oddziaływanie przedsięwzięcia na krajobraz wymagać będzie ponownych analiz na dalszym etapie sprawy.

W opinii GDOŚ ponowna ocena powinna objąć również kwestię lokalizacji i parametrów instalacji geotermalnych (pkt V.1.1.e) oraz farm fotowoltaicznych (pkt V.1.7). Z ustaleń przedstawionych na str. 11-12 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. oraz str. 121-122 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. wynika, że przed sporządzeniem projektów budowlanych, nie jest możliwa szczegółowa ocena oddziaływania tych obiektów na różne komponenty środowiska, w tym w szczególności wpływ instalacji geotermalnych na środowisko gruntowo-wodne. Konieczność przeprowadzenia dodatkowych analiz istnieje także w zakresie oceny ewentualnych skutków odbić światła przez farmy fotowoltaiczne. Wynika to z braku przedstawienia szczegółowych danych co do planowanego rozmieszczenia paneli fotowoltaicznych.

Z akt sprawy wynika konieczność ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w zakresie wpływu przedsięwzięcia na wody podziemne (pkt V.2) w związku z projektowanymi nowymi ujęciami wód podziemnych na potrzeby lotniska. Na podstawie sporządzonej dokumentacji hydrogeologicznej będzie możliwe przedstawienie szczegółowej lokalizacji i parametrów ujęć, a także piezometrów służących do monitorowania jakości oraz poziomu zwierciadła wód podziemnych. Jak wskazali autorzy raportu (str. 32 uzupełnienia z 24 września 2024 r.), na tym etapie konieczna będzie również *aktualizacja numerycznego modelu hydrogeologicznego, która zmniejszy przyjęty stopień generalizacji*. Uzyskane dane pozwolą zoptymalizować pobór wód podziemnych na potrzeby przedsięwzięcia i ograniczyć zasięg leja depresji.

Ponownej oceny wymagają komponenty przedsięwzięcia, o których mowa w lit. B, C i D zał. nr 1 – charakterystyki przedsięwzięcia (budowa nowych odcinków linii kolejowych, dróg kołowych oraz przebudowa istniejących dróg) (pkt V.3-V.4). Dodatkowych analiz w zakresie emisji hałasu, gazów i pyłów wymaga także budowa lub eksploatacja projektowanych bocznic kolejowych, o których mowa w pkt V.5. Jak wskazano w t. V na str. 111 raportu, doprecyzowanie parametrów geometrycznych ekranów akustycznych będzie możliwe na etapie projektu budowlanego, a ostateczna weryfikacja nastąpi na podstawie wyników analizy porealizacyjnej, o której mowa w pkt VI.1. Na etapie projektu budowlanego należy również ocenić, czy wyloty tuneli i mury oporowe powinny być pokryte od strony wewnętrznej materiałami dźwiękochłonnymi. Może to służyć zmniejszeniu hałasu impulsowego powstającego w wyniku odbić wielokrotnych wewnątrz tunelu. Potrzeba takich analiz wynika z ustaleń przedstawionych na str. 71-72 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. Na tym etapie należy także rozstrzygnąć co do konieczności zastosowania torów bezстыkowych na całej długości projektowanych linii kolejowych (str. 73 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.).

Z pkt V.3 oraz V.4 wynika, że ponowna ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko ma obejmować również kwestię sposobu realizacji zabezpieczeń przeciwwibracyjnych dla nowo projektowanych dróg i linii kolejowych. Drgania dynamiczne generowane przez pojazdy (samochody, pociągi) na etapie eksploatacji można ograniczyć przez wprowadzenie takich rozwiązań do projektu budowlanego danego ciągu komunikacyjnego.

Zabezpieczenia te, ich parametry oraz ocena skuteczności będą analizowane w ramach ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz analizy porealizacyjnej (pkt VI.1.c).

Realizacja i eksploatacja ciągów komunikacyjnych, o których mowa w pkt V.3-V.5 może również wiązać się z oddziaływaniem na przyrodę ożywioną. Stąd też w toku ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko należy doprecyzować parametry i lokalizację przejść dla zwierząt, które zostały wyznaczone w pkt III.6 i III.7. Ma to znaczenie dla planowanej rozbudowy autostrady A2 o trzeci pas ruchu, w celu zachowania ciągłości lokalnych korytarzy migracyjnych. Na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę możliwe będzie ostateczne ustalenie parametrów przepustów i obiektów mostowych pełniących funkcję przejść dla zwierząt. Ponadto z pkt III.7 wynika, że w miejscach, gdzie ciągi komunikacyjne przecinać będą szlaki migracji płazów, należy zapewnić lokalizację jednego przejścia dla płazów co 50 lub 100 m na długości takiego odcinka. Wyznaczenie takich miejsc będzie możliwe na podstawie projektów budowlanych sporządzonych dla poszczególnych dróg i linii kolejowych.

Prace przygotowawcze i budowlane w zakresie łącznicy kolejowej WZL_2 prowadzone będą w sąsiedztwie stanowisk storczyka cuchnącego, natomiast w zakresie łącznicy kolejowej WZL_1 w pobliżu stanowisk krwawnicy wąskolistnej. Na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie było jednak możliwości pozyskania danych na temat przedsięwzięcia w części obejmującej przebieg drogi technologicznej wzdłuż tych łącznic, jak również szczegółowych danych dotyczących lokalnych warunków gruntowo-wodnych (kierunki przepływu wód gruntowych, dane fizykochemiczne uwzględniające: pH w KC1, przewodność elektryczną EC, zasolenie, substancje organiczne, makroelementy [P, K, Mg, Ca, S, Na], mikroelementy [Cu, Fe, Mn, Zn, Mo, Ti, B], azot mineralny [N-NO₃, N-NH₄], azot ogólny Kjeldahla) oraz układu hydrologicznego w rejonie siedlisk storczyka cuchnącego i krwawnicy wąskolistnej. Tym samym nie było możliwości przeanalizowania wpływu przedsięwzięcia na powyższe gatunki, a także określenia szczegółowych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w tym zakresie. Zatem z pkt V.3 decyzji wynika obowiązek oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na budowę dla części przedsięwzięcia, o której mowa w lit. B zał. nr 1 – charakterystyki przedsięwzięcia, również w zakresie oddziaływania na przyrodę, w tym na siedliska storczyka cuchnącego i krwawnicy wąskolistnej, na etapie realizacji, eksploatacji lub użytkowania i likwidacji przedsięwzięcia.

Ponadto jak wskazano w t. IV cz. 3 na str. 722 raportu, przedsięwzięcie koliduje z 6 alejami drzew o długości od 0,4 do 1,9 km wpisanymi do rejestru zabytków. W celu oceny przewidywanej skali wycinki drzew konieczne będzie określenie dokładnego zakresu prac w miejscu występowania drzew i ustalenia linii rozgraniczających, co będzie przedmiotem projektów budowlanych wykonanych na kolejnym etapie realizacji przedsięwzięcia, w zakresie

dróg i linii kolejowych (pkt V.3-V.4). Na kolejnych etapach projektowych należy unikać również kolizji z innymi obiektami ujętymi w rejestrze zabytków, w szczególności z cmentarzami i pozostałymi obiektami budowlanymi.

GDOŚ ocenił natomiast, że nie było zasadne nałożenie obowiązku przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na prace przygotowawcze, o którym mowa w art. 76a u.c.p.k. Jak wskazano w t. II na str. 116 raportu, w ramach prac przygotowawczych, które zostaną wykonane lub rozpoczęte po uzyskaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie Centralnego Portu Komunikacyjnego, przewiduje się prowadzenie następujących działań:

- badania archeologiczne;
- badania konserwatorskie;
- prace geologiczne;
- usunięcie drzew lub krzewów;
- rozbiórkę istniejących obiektów budowlanych;
- niwelację terenu;
- zagospodarowanie terenu budowy wraz z budową tymczasowych obiektów budowlanych;
- wykonanie przyłączy do sieci infrastruktury technicznej na potrzeby budowy oraz innych prac niewymagających sporządzenia projektu architektoniczno-budowlanego;
- ustalanie geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych bez wykonywania prac geologicznych;
- przeprowadzenie kompensacji przyrodniczej.

Wymagania dotyczące tych kwestii zostały określone w pkt II.1-II.3, II.12-II.13, II.17-II.19, IV.1-IV.8. Ponadto niektóre z nich podlegać będą analizie w toku ponownej oceny w ramach postępowań w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 u.o.o.ś. (pkt V). Tym samym w ocenie GDOŚ nałożenie obowiązku ponownej oceny w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na prace przygotowawcze nie było konieczne. Na podstawie informacji zawartych w treści raportu organ odwoławczy był w stanie określić warunki ograniczające oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko, obejmujące również prowadzenie prac przygotowawczych.

W pkt VI GDOŚ określił wymagany zakres analizy porealizacyjnej. Zgodnie z pkt VI.1 analiza ta ma objąć hałas lotniczy, hałas instalacji oraz hałas transportu naziemnego, a także analizę intensywności drgań. Celem tego opracowania jest weryfikacja rzeczywistego oddziaływania inwestycji na klimat akustyczny terenów przyległych do lotniska, a następnie wyznaczenia granic obszaru ograniczonego użytkowania. Tym samym możliwe będzie potwierdzenie zasięgu tego obszaru, wstępnie zdefiniowanego w t. V na str. 278-282 raportu oraz na str. 15 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. Uwzględnienie w analizie dwóch dodatkowych stacji pomiarowych, wykorzystywanych w związku z funkcjonowaniem lotniska

Chopina w Warszawie, pozwoli zweryfikować kwestię ewentualnej kumulacji oddziaływań hałasowych z Centralnym Portem Komunikacyjnym. W przypadku komponentów drogowego i kolejowego analiza porealizacyjna służyć będzie ocenie skuteczności i zasadności zaproponowanych zabezpieczeń przeciwhałasowych i przeciwwibracyjnych. Analizy porealizacyjne należy opracować przy najmniej korzystnych warunkach akustycznych – na podstawie pomiarów hałasu przeprowadzonych w okresie od czerwca do września lub obejmujących w całości ten okres (w przypadku hałasu lotniczego). Okres wakacyjny, w tym szczególnie III kwartał roku, cechuje bowiem największe natężenie ruchu lotniczego, co z kolei ma przełożenie na funkcjonowanie instalacji lotniskowych oraz intensywność ruchu drogowego i kolejowego. Z kolei w przypadku wibracji najmniej korzystne warunki występują co do zasady od lutego do kwietnia – w czasie sprzyjającym propagacji drgań, tj. w porze roku, w której występuje najwyższy poziom wód gruntowych.

Zgodnie z pkt VI.2 analiza porealizacyjna ma objąć również ocenę stanu jakości powietrza na podstawie wyników monitoringu, którego założenia zostały określone w pkt VII.5. Celem tej analizy jest weryfikacja rzeczywistego oddziaływania inwestycji na klimat aerosanitarny w związku z przewidywaną znaczącą emisją pyłów zawieszonych oraz tlenków azotu w czasie budowy oraz eksploatacji przedsięwzięcia.

W pkt VI.3 GDOŚ określił wytyczne co do obserwacji zachowań wybranych gatunków ptaków w związku z prowadzeniem prac przygotowawczych i budowlanych. Wyniki monitoringu będą służyć ocenie skuteczności działań minimalizujących oddziaływanie przedsięwzięcia oraz ocenie bezpieczeństwa operacji lotniczych z uwagi na ryzyko kolizji statków powietrznych z ptakami.

W pkt VI.4 organ odwoławczy ustalił zakres analizy zachowania ornitofauny w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa ruchu lotniczego. Celem jest ocena przyszłego bezpieczeństwa ruchu lotniczego na etapie prac przygotowawczych i budowy, a także kontynuacja analizy na etapie eksploatacji projektowanego lotniska. Analiza pozwoli na weryfikację, w jaki sposób realizacja, a następnie eksploatacja przedsięwzięcia, wpłynęła na gatunki ptaków stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa lotniczego. Możliwe będzie również ustalenie rozmieszczenia i liczebności poszczególnych gatunków ptaków i przygotowanie macierzy ryzyka dla bezpieczeństwa ruchu lotniczego.

W pkt VI.5 organ drugiej instancji określił zakres analizy wpływu przedsięwzięcia na ptaki na etapie eksploatacji w kontekście skuteczności działań minimalizujących i kompensujących straty w liczbie dostępnych miejsc lęgowych, miejsc schronienia czy odpoczynku. Analizą objęte zostaną m.in. gatunki lęgowe związane ze stawami w Jaktorowie, stanowiącymi obszar cenny dla ochrony ptaków, w tym takich gatunków jak: gęgawa *Anser anser*, łabędź niemy *Cygnus olor*, bąk *Botaurus stellaris*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*. Obserwacje dotyczyć mają również populacji lęgowych wybranych gatunków ptaków, takich jak: derkacz *Crex crex*, zielonka *Zapornia parva*, bączek *Ixobrychus minutus*, czajka *Vanellus vanellus*, sieweczka obrożna *Charadrius hiaticula*, pójdzka *Athene noctua*. Występowanie tych

gatunków potwierdzono podczas prac inwentaryzacyjnych na obszarze planowanego przedsięwzięcia i terenach sąsiadujących. Ponadto w stosunku do ustaleń zawartych w decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., organ odwoławczy dodał obowiązek analizy zasiedlenia siedlisk zastępczych dla jerzyków i jaskółek (w sposób analogiczny do obserwacji dotyczących budek dla pójdzki). Na podstawie analizy możliwa będzie ocena stanu populacji ptaków na skutek realizacji przedsięwzięcia. W razie konieczności właściwy organ ochrony środowiska będzie uprawniony do wszczęcia postępowania naprawczego, o którym mowa w art. 362 p.o.ś. w związku z art. 82 ust. 1c u.o.o.ś.

W pkt VI.6 określone został zakres analizy porealizacyjnej w związku z oddziaływaniem przedsięwzięcia na nietoperze. Celem obserwacji jest ocena efektywności działań ochrony czynnej podjętych na rzecz nietoperzy w związku z realizacją przedsięwzięcia, w szczególności rozwieszenia skrzynek dla nietoperzy, przystosowania piwniczek w Kampinoskim Parku Narodowym do ich hibernacji oraz montażu zabezpieczeń w Forcie V Dębina.

W pkt VI.7 GDOŚ wskazał zalecenia, zgodnie z którymi należy wykonać analizę porealizacyjną dotyczącą oddziaływania na etapie eksploatacji przedsięwzięcia na nietoperze. Celem obserwacji jest określenie śmiertelności tych zwierząt w wyniku kolizji z samochodami oraz startującymi i lądującymi samolotami.

W pkt VI.8 organ drugiej instancji określił wytyczne dla analizy porealizacyjnej dotyczącej przejść dla zwierząt. Jej celem jest ocena funkcjonalności oraz efektywności wykorzystania tych przejść na etapie eksploatacji przedsięwzięcia. Ponadto w kontekście ochrony ssaków oraz zapewnienia bezpieczeństwa ruchu pojazdów istotne jest ocena stanu technicznego i funkcjonalności przejść dla zwierząt, w celu zapobiegania antropopresji (pkt VII.6.g). Dotyczy to m.in. szczelności ogrodzeń ochronnych i ochronno-naprowadzających, zabezpieczających lotnisko i ciągi komunikacyjne przed wkraczaniem zwierząt. Celem analiz jest zgromadzenie informacji służących ograniczeniu zagrożenia dla bezpieczeństwa ruchu na lotnisku, wzdłuż dróg i linii kolejowych oraz ograniczeniu śmiertelności zwierząt.

W pkt VI.9 GDOŚ określił wymagania dla analizy porealizacyjnej w zakresie krwawnicy wąskolistnej i storczyka cuchnącego, wobec których podjęte zostały działania minimalizujące wymienione w pkt II.24-II.25. Celem obserwacji jest zgromadzenie informacji dotyczących aktualnego stanu zwierciadła wód gruntowych, ponieważ jego ewentualne obniżenie mogłoby negatywnie wpłynąć na stan siedlisk tych gatunków roślin.

Analiza, o której mowa w pkt VI.10, dotyczy okazów chronionych gatunków roślin, które będą wymagały przesadzenia, ponieważ kolidują z miejscem realizacji przedsięwzięcia. Celem jest kontrola przyjęcia się i kondycji zdrowotnej przesadzonych osobników i stanu tego siedliska. Wyniki analizy będą mogły służyć zapewnieniu optymalnych wymagań siedliskowych dla tych gatunków roślin.

W pkt VI.11 ujęto zakres analizy porealizacyjnej w zakresie skuteczności działań minimalizujących i kompensujących wobec płazów i gadów. Pkt VI.11.a dotyczy miejsc, w których dojdzie do likwidacji zbiorników wodnych, stanowiących wcześniejsze siedliska

płazów. Celem obserwacji jest stwierdzenie, czy w miejscach tych ponownie pojawią się gatunki płazów odznaczające się skłonnością do powracania do macierzystego zbiornika (tzw. filopatria). Daje to możliwość ponownego odłowienia tych osobników i przeniesienia ich do zbiorników zastępczych, w których nie będą narażone na przypadkowe zabijanie w trakcie realizacji przedsięwzięcia. W pkt VI.11.b-VI.11.c GDOŚ orzekł, w jaki sposób należy monitorować zbiorniki wodne, do których przeniesione zostaną zwierzęta ze zlikwidowanych zbiorników kolidujących z realizacją przedsięwzięcia. Na podstawie wyników obserwacji możliwe będzie, na podstawie art. 362 p.o.ś. w związku z art. 82 ust. 1c u.o.o.ś., podjęcie ewentualnych dodatkowych działań na rzecz poprawy stanu zachowania lokalnych populacji płazów, np. udrożnienie szlaków migracji lub ograniczenie czynników skutkujących nadmierną śmiertelnością zwierząt. W pkt VI.11.d GDOŚ określił wytyczne co do monitorowania hibernakulów dla płazów i gadów, które zostaną wybudowane zgodnie z pkt IV.5.2. Analiza pozwoli zweryfikować stan zachowania hibernakulów i stopnia ich zasiedlenia przez płazy i gady. Wyniki obserwacji będą stanowić podstawę do przeprowadzenia niezbędnych napraw ich konstrukcji.

W pkt VI.12 organ drugiej instancji określił wytyczne dla analizy porealizacyjnej w zakresie ryb, minogów i małży skójkowatych, w tym gatunków chronionych. Celem obserwacji jest ocena skuteczności działań kompensujących negatywne oddziaływanie przedsięwzięcia na te grupy zwierząt oraz weryfikacja przyjętej metodyki badań. Analiza ma być przeprowadzona dla lokalizacji, w których prowadzono badania na etapie sporządzania raportu, co pozwoli na odniesienie się do ewentualnych zmian zachodzących w środowisku. Rezultaty badań pozwolą również na obliczenie wskaźnika EFI+IBI_PL, w celu oceny stanu siedlisk w badanych ciekach.

W pkt VII.1 GDOŚ stwierdził potrzebę prowadzenia monitoringu hałasu w związku z realizacją przedsięwzięcia. Ma to na celu weryfikację uciążliwości akustycznej przedsięwzięcia na sąsiednich terenach chronionych akustycznie. Szczegółowe lokalizacje i zakres takich pomiarów zostaną ustalone w ramach ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, co wynika z pkt V.1.5. Monitoring ten prowadzony będzie w trakcie długotrwałych i potencjalnie uciążliwych prac realizacyjnych w pobliżu terenów wymagających ochrony akustycznej, a także w związku z ruchem pojazdów wzdłuż drogowych korytarzy transportowych, o których mowa w pkt I.1.d. Z ustaleń przedstawionych w raporcie (t. V, str. 286-287) wynika, że punkty pomiarowe powinny zostać w takim przypadku ustalone na bieżąco, z uwzględnieniem lokalizacji istotnych źródeł hałasu oraz chronionych terenów. Ponadto z ustaleń przedstawionych w t. V na str. 101 raportu oraz na str. 79 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. wynika potrzeba elektronicznej kontroli natężenia ruchu pojazdów ciężarowych (pkt VII.1.c). Jej celem jest ograniczenie prędkości pojazdów i zarządzanie płynnością i przepustowością poszczególnych odcinków korytarzy transportowych, co z kolei ograniczy uciążliwość akustyczną i aerosanitarną. Wyniki monitoringów należy przekazywać właściwym miejscowo starostom powiatów, którzy są

organami ochrony środowiska właściwymi do ich otrzymania (art. 177 p.o.ś.), nakazania obowiązku prowadzenia dodatkowych pomiarów (art. 178 p.o.ś.) oraz podjęcia działań naprawczych (art. 362 ust. 1 p.o.ś.).

W pkt VII.2 organ odwoławczy określił wytyczne, zgodnie z którymi należy w sposób ciągły monitorować hałas pochodzący od operacji lotniczych – startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz hałas instalacji lotniska, w szczególności od prób silników lotniczych. Celem pomiarów będzie weryfikacja przedstawionych w raporcie zasięgów hałasu i proponowanego kształtu obszaru ograniczonego użytkowania. Monitoring pozwoli na kalibrację modelu obliczeniowego służącego do wyznaczenia zasięgu hałasu portu lotniczego na etapie analizy porealizacyjnej. Dobór lokalizacji stałych punktów pomiarowych (pkt VII.2.a) służy kontroli zasięgu oraz intensywności hałasu wzdłuż zakładanego przebiegu tras odlotowych. Ponadto 2 mobilne stacje pomiarowe pozwolą na weryfikację rzeczywistego poziomu hałasu w innych miejscach, w szczególności w lokalizacjach zgłaszanych na podstawie skarg mieszkańców lub władz lokalnych (pkt VII.2.b). Ponadto w pkt VII.2.c GDOŚ wskazał na konieczność monitorowania hałasu na obszarze potencjalnie narażonym na kumulację oddziaływań hałasowych w przypadku kontynuowania eksploatacji lotniska Chopina w Warszawie (miejscowości: Bronisze, Konotopa, Ożarów Mazowiecki). Lokalizacja ta została wytypowana na podstawie ustaleń zawartych na str. 48-51 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r., w związku z wątpliwościami stron postępowania i społeczeństwa co do ewentualnej kumulacji hałasu pomiędzy Centralnym Portem Komunikacyjnym a lotniskiem Chopina. W związku z planowanym przeniesieniem całości komercyjnego ruchu lotniczego z lotniska Chopina do Centralnego Portu Komunikacyjnego kumulacja oddziaływań jest mało prawdopodobna. Nie można jej jednak całkowicie wykluczyć, z uwagi na możliwość wykorzystania lotniska Chopina do prowadzenia operacji lotniczych innych niż komercyjne, w tym rządowych lub wojskowych, których częstotliwość nie jest jeszcze znana.

W pkt VII.2.d GDOŚ wskazał na konieczność monitorowania hałasu z instalacji lotniskowych. Organ odwoławczy skorygował błędnie określone współrzędne lokalizacji punktów pomiaru hałasu instalacji do analizy porealizacyjnej. W wyniku oczywistej omyłki w pkt 5.1 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. zamienione pozycjami zostały wartości w kolumnach zawierających współrzędne X oraz współrzędne Y. W celu poprawnego wyznaczenia lokalizacji miejsc pomiaru hałasu GDOŚ określił wartości współrzędnych zawarte w kolumnach: X oraz Y.

W pkt VII.2.e organ odwoławczy określił współrzędne lokalizacji punktów pomiaru hałasu w sąsiedztwie dróg kołowych i linii kolejowych na etapie eksploatacji przedsięwzięcia. Punkty pomiarowe zostały usytuowane na podstawie przedstawionych w raporcie wyników analiz akustycznych, w miejscach potencjalnie najbardziej narażonych na przekroczenie dopuszczalnych poziomów dźwięku oraz w miejscach narażonych na nadmierne drgania podłoża. GDOŚ wskazał na konieczność wykonania pomiarów hałasu w 7 dodatkowych punktach w stosunku do ustaleń zawartych w pkt 5.1 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca

2023 r., co wynika z treści raportu (str. 6-12 uzupełnienia z 5 grudnia 2024 r.). Z kolei monitoring drgań gruntu (pkt VII.2.f) ma odbywać się na 4 stanowiskach przy budynkach położonych w najbliższym sąsiedztwie istniejących i projektowanych linii kolejowych, co pozwoli na określenie wpływu drgań na budynki oraz na ludzi w budynkach, zgodnie z wytycznymi zawartymi w Polskich Normach PN-B-02170:2016-12 i PN-B-02171:2017-06. W zamian za 2 punkty pomiarowe położone w miejscowościach: Owczarnia i Jaktorów Kolonia (niezwiązanych z miejscem eksploatacji przedsięwzięcia), GDOŚ orzekł o konieczności wykonywania pomiarów drgań w miejscowościach: Nowy Orzyszew, Basin, Stare Budy. Przez te miejscowości przebiegać będą linie kolejowe projektowane w ramach przedsięwzięcia, stąd też zasadne jest prowadzenie pomiarów drgań w tych właśnie lokalizacjach.

Sprawozdanie z pomiarów hałasu i drgań otrzyma organ ochrony środowiska właściwy dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko – Marszałek Województwa Mazowieckiego (pkt VII.2.g). Jest to zatem organ uprawniony do podjęcia działań naprawczych, o których mowa w art. 362 ust. 1 p.o.ś. Wyniki monitoringu stanowić będą również podstawę do sporządzenia analiz porealizacyjnych, o których mowa w pkt VI.1.

W pkt VII.3 GDOŚ określił obowiązki inwestora w zakresie monitorowania wód powierzchniowych. Pomiary stanów wody, o których mowa w pkt VII.3.a, pozwalające ocenić natężenie i wielkość przepływu na rzece Pisi Gągolinie, mają znaczenie w związku z korektą układu hydrograficznego w sąsiedztwie przedsięwzięcia. Dane dotyczące wielkości przepływów w rzece pozwolą przeanalizować, jaki wpływ na warunki odpływu wód w zlewni będą miały spodziewane postępujące zmiany zagospodarowania przestrzennego w okolicy przedsięwzięcia (por. t. V, str. 326 raportu).

Monitorowanie jakości wód, o którym mowa w pkt VII.3.b, jest wymagane na etapie eksploatacji przedsięwzięcia, z uwagi na odprowadzanie do nich oczyszczonych ścieków, wód z odwadniania obiektów podziemnych, a także wód opadowych lub roztopowych z terenów utwardzonych. Pomiary te będą służyć weryfikacji, czy w związku z użytkowaniem lotniska nie dochodzi do nadmiernej emisji substancji do wód powierzchniowych. Ponadto niezbędne będzie kontrolowanie koncentracji zawiesiny obecnej w wodach odprowadzanych z placu budowy (w celu ewentualnego wstrzymania zrzutu wód po przekroczeniu stężenia 100 mg/l zawiesiny ogólnej – pkt II.9.a). Pomiary prowadzone będą z częstotliwością i według metodyk referencyjnych podanych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. poz. 1311).

Monitoring stanu JCWP, o którym mowa w pkt VII.3.c, prowadzony będzie w punktach zamykających zlewnie trzech JCWP, dla których w ramach oceny oddziaływania wykazano możliwość znaczącego oddziaływania oraz w JCWP Pisia Gągolina do Okrzeszy PLRW2000102727619 (jako punkt referencyjny). Celem pomiarów jest identyfikacja zagrożeń

dla osiągnięcia celów środowiskowych ustalonych dla poszczególnych JCWP. Monitoring ten będzie prowadzony w zakresie odpowiadającym monitoringowi operacyjnemu, o którym mowa w rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. poz. 1576), a także zgodnie z częstotliwością i według metodyk wskazanych w tym rozporządzeniu. W ramach identyfikacji zagrożeń dla celów środowiskowych konieczna będzie również ocena stanu populacji i siedlisk chronionych gatunków ryb oraz wykonanie pomiarów przepływu wody w ciekach. Czas prowadzenia monitoringu obejmie 3 pełne cykle planistyczne na potrzeby gospodarowania wodami, co pozwoli scharakteryzować zmiany zachodzące w środowisku w czasie eksploatacji przedsięwzięcia.

W pkt VII.3.d GDOŚ sformułował wytyczne co do przeprowadzenia monitoringu ichtiofauny w rejonie udroźnionych przegród poprzecznych, o których mowa w pkt IV.1.a. Obserwacje te umożliwią ocenę różnic w składzie zespołów ryb na odcinkach powyżej i poniżej danego piętrzenia. Ponadto w pkt VII.3.e organ odwoławczy określił, że skuteczność renaturyzacji odcinków rzek, o których mowa w pkt IV.1.c, należy zweryfikować przez ocenę stanu hydromorfologicznego, ichtiofauny, makrobezkręgowców oraz makrofitów na tych odcinkach. Porównanie stanu przed oraz po przeprowadzeniu powyższych działań pozwoli na weryfikację udatności działań kompensacyjnych, o których mowa w pkt IV.1.

W pkt VII.4 organ odwoławczy przedstawił wytyczne, zgodnie z którymi należy prowadzić monitoring wód podziemnych na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. Zaplanowana sieć w postaci 8 hydrogeologicznych otworów obserwacyjnych będzie pozwalać na ocenę stanu ilościowego i jakościowego wód podziemnych zarówno w przypowierzchniowym, jak i głównym użytkowym poziomie wodonośnym (pkt VII.4.f). Ich lokalizacja została określona w pkt VII.4.a, natomiast w pkt VII.4.b-VII.4.d wskazano, obecność których substancji ma być przedmiotem obserwacji. Monitoring należy prowadzić z częstotliwością i według metodyk referencyjnych, o których mowa w rozporządzenia w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych.

W pkt VII.5 GDOŚ zobowiązał inwestora do wykonania badań monitorujących stan jakości powietrza w rejonie lotniska na etapie budowy i po rozpoczęciu eksploatacji inwestycji. Monitoringiem zostaną objęte pyły zawieszane PM_{2,5} i PM₁₀ oraz tlenki azotu NO_x od momentu rozpoczęcia prac budowlanych, co umożliwi śledzenie zmienności sezonowej stężeń zanieczyszczeń, związanej ze zmianami intensywności źródeł antropogenicznych. Pomiary będą realizowane w punktach położonych w kierunku na zachód, północ oraz południowy-wschód od lotniska (pkt VII.5.c). Prowadzone badania pozwolą na ocenę rzeczywistego wpływu przedmiotowej inwestycji na klimat aerosanitarny. Dadzą też możliwość weryfikacji zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia w kontekście prognozowanych przekroczeń

dopuszczalnego poziomu średniego dobowego stężenia pyłu zawieszzonego PM10 na etapie realizacji przedsięwzięcia.

Raporty okresowe, o których mowa w pkt VII.5.f tiret pierwsze, pozwolą na bieżącą analizę stanu jakości powietrza w trakcie trwających prac budowlanych. Raport końcowy, o którym mowa w pkt VII.5.f tiret drugie, podsumuje cały cykl badawczy. W przypadku stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń właściwy organ ochrony środowiska będzie zobowiązany do wszczęcia postępowania naprawczego, o którym mowa w art. 362 p.o.ś. w związku z art. 82 ust. 1c u.o.o.ś.

W pkt VIII GDOŚ uchylił pkt 8 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. i określił nową, skorygowaną listę nieruchomości, w granicach których przewiduje się realizację prac wstępnych, o których mowa w art. 75b u.c.p.k. Lista ta uwzględnia uzupełnienia wniesione przez inwestora w toku postępowania drugoinstancyjnego.

Z kolei w pkt IX niniejszej decyzji GDOŚ skorygował ustalenia zawarte w charakterystyce przedsięwzięcia w stosunku do charakterystyki przedstawionej w decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego składa się z trzech głównych komponentów: lotniska (pkt A), linii kolejowych (pkt B) oraz dróg (pkt C). W pkt A organ odwoławczy uzupełnił, że przewiduje się budowę lotniska w dwóch horyzontach czasowych, przy czym po rozpoczęciu eksploatacji przedsięwzięcia nastąpi rozpoczęcie rozbudowy lotniska do osiągnięcia docelowej przepustowości 50 mln pasażerów (tzw. Horyzont 2). Ponadto w pkt D GDOŚ skorygował opis korytarzy transportowych, których przebudowę przewiduje się w ramach niniejszego przedsięwzięcia. Dotyczy to korytarzy oznaczonych jako 3 oraz 9. Opis korytarza 12 został włączony do korytarza 3, ponieważ jego przebieg stanowi połączenie początkowego i końcowego odcinka korytarza 3 (por. t. IV cz. 2, str. 68 raportu). Natomiast korytarz 3A został w całości usunięty, z uwagi na brak planów co do jego wykorzystania (str. 59 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.). Organ drugiej instancji uzupełnił również informacje dotyczące przewidywanej budowy tymczasowych bocznic kolejowych, które zostaną wykorzystane na etapie realizacji przedsięwzięcia, a także rozbudowy istniejących bocznic kolejowych w miejscowościach Teresin i Korytów.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w odwołaniach GDOŚ przedstawia następujące stanowisko.

Ad 1

Gmina Jaktorów, Gmina Baranów i Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK zarzucili, że nadanie decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. rygoru natychmiastowej wykonalności było bezzasadne. Skarżący podnieśli, że rygor natychmiastowej wykonalności może zostać nadany w sytuacji noszącej znamiona stanu nagłej konieczności administracyjnej. W ocenie skarżących taka sytuacja nie zachodzi w niniejszym postępowaniu ze względu na charakter przedsięwzięcia, które będzie realizowane przez wiele lat.

Organ odwoławczy nie podziela powyższych zarzutów. GDOŚ wskazuje, że fakt realizacji przedsięwzięcia w dłuższym okresie czasu nie przeczy temu, że niezbędne może być niezwłoczne przystąpienie do jego realizacji. Taka sytuacja ma właśnie miejsce w tej sprawie.

Jak wynika z treści raportu (t. I str. 26-29), główną przesłanką za niezwłocznym rozpoczęciem budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego jest wyczerpywanie się przepustowości Lotniska Chopina w Warszawie. Z powodu bliskiego sąsiedztwa zabudowy miejskiej oraz dróg szybkiego ruchu możliwości jego dalszej rozbudowy są niewielkie. Ponadto zwiększenie dobowej liczby operacji lotniczych skutkowałoby znaczącą uciążliwością akustyczną dla sąsiednich dzielnic m.st. Warszawy. GDOŚ ustalił, że aktualna przepustowość lotnisk aglomeracji warszawskiej (do których zaliczane są: Lotnisko Chopina, Lotnisko Warszawa-Modlin oraz Lotnisko Warszawa-Radom) wynosi około 28 mln pasażerów. Dla lotnisk aglomeracji warszawskiej, zgodnie ze scenariuszem bazowym prognozy ruchu lotniczego w Polsce na lata 2022–2040 z 11 września 2023 r., przedstawionej przez Urząd Lotnictwa Cywilnego (<https://www.ulc.gov.pl/pl/prawo/projekty/krajowe/archiwum/247-aktualnosci/6287-prognoza-ruchu-lotniczego-w-polsce-na-lata-2022-2040>), przewidywany jest wzrost natężenia ruchu pasażerskiego do 30 mln osób w 2030 r. i do 44 mln osób w 2040 r. Biorąc pod uwagę odbudowanie się pasażerskiego ruchu lotniczego po zakończeniu epidemii COVID-19 i jego przewidywany dalszy przyrost po 2025 r., już około 2030 r. należy spodziewać się wyczerpywania się przepustowości Lotniska Chopina w Warszawie, nawet pomimo rozpoczętej obecnie jego rozbudowy. Część operacji lotniczych będzie mogła być przekierowana do sąsiednich lotnisk w Modlinie, Radomiu i Łodzi, a także do pozostałych lotnisk regionalnych w Polsce. Jednakże w sytuacji dalszego przewidywanego wzrostu ruchu pasażerskiego i ruchu cargo w Polsce (zgodnie z prognozą Urzędu Lotnictwa Cywilnego), konieczna będzie niezwłoczna budowa nowego, dużego lotniska przesiadkowego, mogącego przejąć większość operacji lotniczych. Z obecnego trendu wzrostowego liczby pasażerów korzystających z lotnisk aglomeracji warszawskiej wynika, że funkcjonowanie nowego portu lotniczego będzie niezbędne już po 2030 r.

Zgodnie z prognozą z 11 września 2023 r., opublikowaną przez Urząd Lotnictwa Cywilnego, do 2040 r. przewidywany jest dalszy znaczący wzrost liczby pasażerów oraz liczby operacji lotniczych na polskich lotniskach. W scenariuszu bazowym prognozowane jest osiągnięcie liczby 69 mln pasażerów w 2030 r. i 96 mln pasażerów w 2040 r. (przy 49 mln pasażerów w 2019 r.). Natomiast w przypadku przewozów towarowych przyrost ruchu lotniczego może być jeszcze bardziej znaczący. W scenariuszu bazowym prognozowany jest przyrost ilości towarów do 350 tys. t w 2030 r. i do 495 tys. t w 2040 r. (przy 142 tys. t towarów w 2019 r.). Zatem w ocenie GDOŚ uzasadnione jest niezwłoczne przystąpienie do budowy analizowanego przedsięwzięcia. Stanowiło to główną przesłankę do nadania rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r.

Biorąc pod uwagę harmonogram przedsięwzięcia, przedstawiony w t. II na str. 341 raportu, proces budowlany, od momentu rozpoczęcia prac przygotowawczych do ukończenia

pierwszego etapu budowy lotniska Centralnego Portu Komunikacyjnego (tzw. horyzontu 1), będzie trwał co najmniej 21 kwartałów (tj. 5¼ roku). Budowa multimodalnego portu komunikacyjnego, składającego się z portu lotniczego, węzła kolejowego i połączeń drogowych, jest skomplikowaną i czasochłonną inwestycją. Jej realizacja musi zostać poprzedzona koniecznymi do jej przygotowania działaniami technicznymi, organizacyjnymi i prawnymi. Obejmują one w szczególności uzyskanie niezbędnych zezwoleń administracyjnych, rozstrzygnięcie przetargów, pozyskanie finansowania dla inwestycji, przeprowadzenie prac przygotowawczych, przygotowanie projektów budowlanych czy budowę infrastruktury technicznej. Ponadto prowadzenie niektórych czynności związanych z wyburzaniem obiektów budowlanych, usuwaniem roślinności czy przenoszeniem zwierząt może nastąpić jedynie w ściśle określonych porach roku. Konieczne jest zatem zachowanie właściwej kolejności i przestrzeganie harmonogramu prowadzonych działań. Opóźnienie w realizacji jednego z etapów procesu inwestycyjnego może prowadzić do przesunięcia w czasie kolejnych etapów, co skutkuje nieterminowym zakończeniem całego przedsięwzięcia.

Z materiału dowodowego zgromadzonego na etapie pierwszej instancji wynika również konieczność niezwłocznego przystąpienia do budowy węzła kolejowego Centralnego Portu Komunikacyjnego. Węzeł ten będzie stanowić integralną część linii kolei dużych prędkości na odcinku Warszawa – Łódź (LK nr 85). Biorąc pod uwagę harmonogram przedsięwzięcia, przedstawiony w t. II na str. 341 raportu, proces budowlany, od momentu rozpoczęcia prac przygotowawczych do ukończenia etapu budowy węzła kolejowego Centralnego Portu Komunikacyjnego, będzie trwał co najmniej 18 kwartałów (tj. 4½ roku). Inwestycja ta jest również powiązana z przedsięwzięciem pn.: „Budowa linii kolejowej nr 85 na odc. Warszawa Zachodnia - CPK - Łódź Niciarniana (bez odcinka w obrębie Węzła kolejowego CPK) - odcinek warszawski”, stanowiąc część tzw. linii Y kolei dużych prędkości w Polsce. Niezbędna jest zatem synchronizacja czasowa i koordynacja prac prowadzonych w ramach każdego z tych projektów. Niedopuszczalna byłaby również sytuacja, w której doszłoby do opóźnienia realizacji Centralnego Portu Komunikacyjnego w stosunku do budowy LK nr 85, ponieważ prowadziłyby to do niezachowania ciągłości przebiegu kolei dużych prędkości na odcinku pomiędzy Warszawą a Łodzią. Taka sytuacja mogłaby mieć miejsce w przypadku braku nadania rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r.

Ponadto Bakoma sp. z o.o., Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o., Katarzyna Komorowska, Piotr Komorowski, Zbigniew Komorowski, Barbara Komorowska, Stowarzyszenie na rzecz Miast-Ogrodów oraz Gmina Teresin zarzucili, że w niniejszej sprawie nie zaistniały przesłanki do nadania rygoru natychmiastowej wykonalności, a RDOŚ w Warszawie nie przedstawił właściwego uzasadnienia co do tej kwestii.

W ocenie organu odwoławczego w analizowanej sprawie zasadne było nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., ze względu na interes społeczny rozumiany jako realizacja inwestycji celu publicznego. Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego oraz inwestycji towarzyszących temu przedsięwzięciu, zgodnie

z art. 3 ust. 1 u.c.p.k., stanowi cel publiczny w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, ze zm.), dalej u.g.n. Zgodnie zaś z art. 6 pkt 1-1b u.g.n. do celów publicznych należy m.in. wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, linie kolejowe czy lotniska, a zamierzenia te stanowią główne komponenty Centralnego Portu Komunikacyjnego. Jak podkreślił WSA w Warszawie w wyroku z 7 marca 2007 r., sygn. akt: IV SA/Wa 2037/06: *pojęcie celu publicznego, oznacza cel dotyczący ogółu ludzi, służący ogółowi, przeznaczony (dostępny) dla wszystkich*. Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego jest inwestycją ogólnospołeczną i ogólnokrajową, bowiem dotyczy i jest realizowana na potrzeby całego społeczeństwa i państwa. Nie budzi zatem wątpliwości, że nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności było zasadne z uwagi na wyjątkowo ważny interes gospodarczy kraju, przekładający się na interes społeczny oraz wyjątkowo ważny interes inwestora.

Co więcej, pojęć „interesu społecznego” oraz „słusznego interesu obywateli” (o których mowa w art. 7 k.p.a.) nie można interpretować w oderwaniu od faktu, że planowane przedsięwzięcie stanowi inwestycję o charakterze ogólnokrajowym, kluczową dla budowy spójnego systemu sieci kolejowej oraz zwiększenia przepustowości lotnisk dla obszaru aglomeracji warszawskiej. W opinii organu odwoławczego wypełnia to przesłankę „innego interesu społecznego” (art. 108 § 1 k.p.a.) o charakterze ogólnopaństwowym, który może zostać uznany za nadrzędny nad interesem obywateli lub społeczności lokalnej. W opinii GDOŚ zebrany materiał dowodowy był wystarczający do stwierdzenia konieczności nadania rygoru natychmiastowej wykonalności w oparciu o art. 108 § 1 k.p.a. Nie sposób zatem podzielić zdania odwołujących się, że w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia art. 7, art. 77 § 1 oraz art. 80 k.p.a.

GDOŚ podziela zastrzeżenia stron postępowania, iż uzasadnienie decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. w zakresie nadania rygoru natychmiastowej wykonalności było niewystarczające, co świadczy o naruszeniu art. 107 § 3 k.p.a. i o niedochowaniu przez organ pierwszej instancji zasady przekonywania, wyrażonej w art. 11 k.p.a. Uchybienie to nie miało jednak wpływu na wynik sprawy i nie przesądza o konieczności uchylenia zaskarżonego rozstrzygnięcia. Skarżący słusznie zauważyli, że powołanie się przez RDOŚ w Warszawie na ogólny interes społeczny oraz na fakt poniesienia przez budżet państwa znacznych nakładów finansowych na realizację inwestycji, nie stanowią wystarczających argumentów za nadaniem takiego rygoru. Jednakże bezspornym jest, że potrzeba nałożenia rygoru natychmiastowej wykonalności wynikała z wyjątkowo ważnego interesu gospodarczego kraju, polegającego na realizacji inwestycji na potrzeby całego społeczeństwa i państwa. Powyższe przekładało się również na ważny interes strony – inwestora – jako podmiotu działającego na rzecz Skarbu Państwa.

Biorąc pod uwagę, że nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. jest prawidłowe co do istoty oraz zgodności z prawem, braki w zakresie uzasadnienia tego rozstrzygnięcia nie stanowią naruszenia, które uzasadniałoby

odmowę nadania takiego rygoru. Zatem uchybienie braku pełnego uzasadnienia można konwalidować w postępowaniu odwoławczym, uzupełniając uzasadnienie w tym zakresie, bez potrzeby uchylania orzeczenia wyłącznie z tego powodu (por. wyrok WSA w Opolu z 2 grudnia 2010 r., sygn. akt: II SA/Op 432/10).

Ad 2

W treści odwołań Gminy Jaktorów z 22 lipca 2023 r. (uzupełnionego pismami z: 24 lipca 2023 r. i 1 sierpnia 2023 r.), Stowarzyszenia Skreśleni przez CPK z 24 lipca 2023 r., Stowarzyszenia na rzecz Miast-Ogrodów z 3 sierpnia 2023 r., Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Barbary Komorowskiej, Katarzyny Komorowskiej, Piotra Komorowskiego, Zbigniewa Komorowskiego z 7 sierpnia 2023 r., Agnieszki Hołyńskiej, Andrzeja Hołyńskiego z 8 sierpnia 2023 r. i Stowarzyszenia Rozwoju Jaktorowa i Okolic z 16 sierpnia 2023 r. zarzucono naruszenie art. 66 ust. 1 pkt 5 u.o.o.ś. poprzez przedstawienie nieprawidłowego raportu, który nie zawiera wymaganych wariantów alternatywnych przedsięwzięcia. Skarżący zarzucili w szczególności, że przedstawione w raporcie warianty nr 2 i 3 nie różnią się w istotny sposób od wariantu inwestorskiego, a tym samym stanowią tzw. warianty pozorne. Odwołujący się podnieśli również, że w toku postępowania nie zostały rozpatrzone inne, proponowane przez nich, warianty przebiegu linii kolejowych, przebiegające poza terenem gminy Jaktorów.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w odwołaniach, GDOŚ na wstępie wskazuje, że wariantowanie omawianego przedsięwzięcia miało charakter wielopoziomowy, co wyrażało się tym, że na każdym kolejnym kroku analiz zawężany był zbiór możliwych lokalizacji przedsięwzięcia. Celem było wybranie optymalnej lokalizacji przedsięwzięcia, która ograniczy oddziaływanie na środowisko, a przy tym umożliwi jego funkcjonowanie jako głównego portu lotniczego i ważnego węzła kolejowego w skali kraju. Jednocześnie na każdym kolejnym kroku zwiększany był też poziom szczegółowości prowadzonych analiz. Proces ten doprowadził w rezultacie do przedstawienia na tzw. poziomie 2 wariantowania trzech docelowych wariantów przedsięwzięcia, które spełniają warunki, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 u.o.o.ś.: wariantu nr 1, nr 2 i nr 3 (t. II str. 52-62 raportu).

Stowarzyszenie na Rzecz Miast Ogrodów zarzuciło, że w raporcie nie przedstawiono możliwych wariantów inwestycji w innych lokalizacjach w kraju, niż wskazany wariant inwestorski (str. 6 odwołania z 3 sierpnia 2023 r.). W nawiązaniu do powyższego GDOŚ wskazuje, że lokalizacje takie były przedstawiane na etapie analiz o charakterze strategicznym, przed sporządzeniem raportu oddziaływania na środowisko. W prognozie oddziaływania na środowisko Strategicznego Studium Lokalizacyjnego Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego rozpatrywano również możliwość umiejscowienia tej inwestycji w innych lokalizacjach: 2 warianty lokalizacji Baranów, wariant Grodzisk Mazowiecki oraz wariant Grójec/Tarczyn (str. 25-26 prognozy). W treści tego opracowania wskazano, że wariant Baranów w porównaniu z pozostałymi wariantami jest szczególnie korzystny pod względem:

małego udziału gruntów zalesionych i wymagających wzmocnienia oraz mniejszej liczby budynków w zasięgu obszaru ograniczonego użytkowania. Treść prognozy podsumowana została rekomendacją, zgodnie z którą *wariantowanie na etapie oceny oddziaływania na środowisko lotniska wraz z węzłem drogowym i kolejowym może zostać ograniczone do wskazanej w SSL CPK lokalizacji Baranów* (str. 424 prognozy). Zatem sposób wariantowania przedsięwzięcia, który został przedstawiony w treści raportu, znajduje oparcie w obowiązującym dokumencie planistycznym, który podlegał strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Biorąc powyższe pod uwagę, zasadne było, że w treści raportu możliwość budowy lotniska została ograniczona wyłącznie do jednego miejsca w skali kraju, dla którego przeprowadzono następnie szczegółowe badania środowiskowe (tzw. Podobszar 0 – zdefiniowany w t. II na str. 14 raportu). Nie było zatem konieczności dalszego analizowania możliwości realizacji przedsięwzięcia w lokalizacjach: „Grodzisk Mazowiecki” lub „Grójec/Tarczyn”.

Kolejnym poziomem wariantowania, który został przedstawiony już w treści raportu, był tzw. poziom 1a, w ramach którego analizowane było optymalne położenie lotniska w obrębie wybranej na etapie analiz strategicznych lokalizacji „Baranów” (t. II, str. 35-42 raportu). Rozpatrywanych było 6 wariantów lokalizacyjnych lotniska, o różnym umiejscowieniu w granicach Podobszaru 0: NW, NE, CW, CE, SW, SE. Po przeprowadzeniu analizy oddziaływania na środowisko, o której mowa w T. IV cz. 1 raportu, i sporządzeniu analizy wielokryterialnej, której rezultaty zostały przedstawione w t. V na str. 19-36 raportu, najkorzystniejszym okazał się być wariant NW (północno-zachodni), dla którego prowadzono dalsze analizy. W ten sposób została ostatecznie ustalona optymalna lokalizacja lotniska, która nie ulegała już zmianom w toku dalszych analiz. Zatem wbrew zarzutom skarżących, w toku oceny wariantowej przedsięwzięcia badano możliwość budowy lotniska w różnych lokalizacjach.

Na następnym poziomie wariantowania analizowany był przebieg linii kolejowych i dróg, tworzących powiązania komunikacyjne Centralnego Portu Komunikacyjnego (tzw. poziom 1b i 1c). Rozpatrywanych było 5 wariantów węzła kolejowego (W21-W25) oraz 3 warianty węzła drogowego (C2, A3, A23). Po wykonaniu porównania oddziaływań wariantów (t. IV cz. 1 raportu) i sporządzeniu analiz wielokryterialnych, których rezultaty zostały przedstawione w t. V na str. 37-66 raportu, najkorzystniejsze okazały się być warianty: W21, W24 i W25 sieci kolejowej i wariant C2 sieci drogowej, które zostały następnie przyjęte do dalszych analiz.

Kluczowe znaczenie dla niniejszego przedsięwzięcia ma ocena rozwiązań przyjętych na tzw. poziomie 2 wariantowania. Na poziomie tym wskazano 3 warianty techniczno-lokalizacyjne przedsięwzięcia, których oddziaływania zostały szczegółowo przeanalizowane w t. IV cz. 2 i w t. IV cz. 3 raportu oraz porównane w t. V raportu. Warianty Centralnego Portu Komunikacyjnego stanowią kombinację wariantów poszczególnych komponentów tego przedsięwzięcia:

- wariant nr 1 stanowi połączenie lotniska w wariancie NW, sieci kolejowej w wariancie W25 i sieci drogowej w wariancie C2;
- wariant nr 2 stanowi połączenie wariantów: NW, W21 i C2;
- wariant nr 3 stanowi połączenie wariantów: NW, W24 i C2.

Ostateczny kształt wariantów nr 1, nr 2 i nr 3, przedstawionych na poziomie 2 wariantowania, które stanowią warianty przedsięwzięcia w rozumieniu art. 66 ust. 1 pkt 5 u.o.o.ś., wynikał zatem z analiz przeprowadzonych na poziomach wcześniejszych, na których oceniano również możliwość umiejscowienia lotniska w innej lokalizacji. W rezultacie na poziomie 2 wariantowania nie było już możliwe znaczące zróżnicowanie przyjętych rozwiązań pod względem lokalizacji. W tej sytuacji należało ograniczyć ustalenia do odmiennych rozwiązań technicznych dla kluczowych elementów infrastruktury lotniska (pasów startowych, terminala pasażerskiego, tunelu wraz ze stacją kolejową). Stąd też wynika brak dużych różnic pomiędzy wariantami nr 1, nr 2 i nr 3, co w opinii skarżących świadczy o tzw. wariantowaniu pozornym. W ocenie GDOŚ taka teza jest jednak nieuprawniona. Różnice pomiędzy wariantami przedsięwzięcia dotyczą bowiem następujących kwestii:

- a) położenia linii kolejowej względem dróg startowych lotniska (centralne w wariantach nr 2 i nr 3 lub asymetryczne w wariancie nr 1);
- b) przesunięcia początku jednej z dróg startowych względem drugiej z dróg startowych lotniska (od braku przesunięcia w wariancie nr 3 do przesunięcia o odległość 850 m w wariancie nr 1);
- c) usytuowania terminala pasażerskiego lotniska względem dworca kolejowego;
- d) wykonania wykopu lub tunelu kolejowego przebiegającego pod lotniskiem oraz głębokości położenia stacji kolejowej (od 5,0 m p.p.t. w wariancie nr 2 do 11,5 m p.p.t. w wariantach nr 1 i nr 3);
- e) położenia i liczby dróg kołowania dla samolotów na lotnisku;
- f) przebiegu łącznic kolejowych tworzących węzeł kolejowy Centralnego Portu Komunikacyjnego;
- g) harmonogramu realizacji poszczególnych komponentów przedsięwzięcia.

Biorąc pod uwagę skalę całego przedsięwzięcia, różnice te rzeczywiście nie są bardzo znaczące. Pozwalają one jednak na ilościowe porównanie wariantów nr 1, nr 2 i nr 3 oraz na wskazanie, który z nich jest wariantem najkorzystniejszym dla środowiska – jest nim wariant nr 1, co wynika z ustaleń z analizy wielokryterialnej, przedstawionych w t. V na str. 67-96 raportu. Oddziaływanie poszczególnych wariantów przedsięwzięcia jest odmienne w szczególności pod względem wpływu na stan wód powierzchniowych, na organizmy wodne oraz na powierzchnię ziemi, z uwagi na różną długość odcinków przekładanych cieków i różny zakres prac ziemnych. Zatem warianty nr 2 i nr 3 stanowią rzeczywistą alternatywę względem realizacji inwestycji w wariancie nr 1, o której mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 u.o.o.ś.

Zawarte w raporcie ustalenia co do oddziaływania na środowisko trzech wariantów Centralnego Portu Komunikacyjnego (t. V rozdział 1 raportu) pozwalają na ocenę, że

dopuszczalna jest realizacja każdego z nich, a co za tym idzie – każdy mógłby funkcjonować jako wariant przeznaczony do realizacji lub racjonalny wariant alternatywny. Jak wskazano w t. II na str. 52 raportu: *wariant proponowany przez wnioskodawcę jest swego rodzaju kompromisem między Wariantem 2 – najlepszym pod względem operacyjnym oraz Wariantem 3 – najtańszym i o przewidywanym najkrótszym czasie realizacji*. Zatem za każdym z przedstawionych wariantów stoją inne przesłanki, które uzasadniają jego realizację. Wyniki analizy wielokryterialnej przedstawione w t. V na str. 93-94 raportu dowodzą, że pod względem niektórych kryteriów realizacja przedsięwzięcia w którymś z wariantów alternatywnych mogłaby być bardziej korzystna. Tym samym warianty nr 2 i nr 3 spełniają kryterium racjonalności, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 u.o.o.ś. W ocenie organu odwoławczego nie było zatem potrzeby wzywania inwestora do przeprowadzenia dalszych analiz, czy przedstawienia nowego, odmiennego od dotychczasowych, wariantu przedsięwzięcia.

O wariantowaniu pozornym można byłoby mówić w przypadku, gdyby z akt sprawy wynikało, że realizacja przedsięwzięcia możliwa jest wyłącznie w jedynym wybranym wariantcie, a pozostałe warianty zostały przygotowane w taki sposób, aby były z góry skazane na niepowodzenie. Sytuacja taka była przedmiotem oceny w przywołanym przez Bakoma sp. z o.o. wyroku NSA z 13 czerwca 2023 r., sygn. akt: III OSK 1384/22. Jak wyjaśnił Sąd, *racjonalny wariant alternatywny i wariant najkorzystniejszy dla środowiska nie mogą mieć charakteru abstrakcyjnego czy też teoretycznego. Nie należy więc przedstawiać wariantu, którego faktyczna realizacja jest technicznie lub faktycznie niemożliwa albo jego realizacja jest skazana na niepowodzenie (np. ze względów finansowych czy środowiskowych lub społecznych)*. Z kolei "alternatywność" oznacza, że wariant ten musi się różnić od wariantu proponowanego przez inwestora w zakresie oddziaływania na środowisko. GDOŚ podziela ocenę zawartą w powyższym wyroku. Tego rodzaju sytuacja nie ma jednak miejsca w realiach omawianej sprawy, bowiem, jak wykazano powyżej, analizowane warianty Centralnego Portu Komunikacyjnego spełniają kryteria racjonalności i alternatywności, wynikające z art. 66 ust. 1 pkt 5 u.o.o.ś.

Pozornego charakteru wariantowania nie sposób również wywieść z innych też przedstawionych przez skarżących. Nie jest prawdziwy zarzut przedstawiony na str. 15 odwołania Bakoma Sp. z o.o., że opis wariantów alternatywnych był zbyt lakoniczny, aby umożliwić porównanie ich oddziaływania na środowisko. Poszczególne warianty przedsięwzięcia zostały scharakteryzowane w t. II na str. 114-262 (wariant nr 1), str. 263-299 (wariant nr 2) i str. 300-339 (wariant nr 3) raportu. Opis tych wariantów – wbrew teom skarżących – pozwolił na określenie ich wpływu na środowisko w t. IV cz. 2 oraz w t. IV cz. 3 raportu, a także wykonanie porównania w formie analizy wielokryterialnej (t. V rozdział 1 raportu). Bezasadność zarzutu w tym zakresie jest zatem oczywista.

Nie jest również prawdą, że w wariantach alternatywnych przewiduje się zastosowanie identycznej technologii, jak w przypadku wariantu nr 1. W raporcie wskazano, że w wariantcie nr 2, zamiast budowy tunelu kolejowego poniżej lotniska, przewiduje się umiejscowienie linii

kolejowej w wykopie, na głębokości ok. 5,0 – 5,5 m p.p.t. (t. II, str. 57 raportu). Zatem różnice pomiędzy proponowanymi wariantami skutkują przyjęciem odmiennego rozwiązania technologicznego na etapie realizacji oraz mają wpływ na zakres oddziaływania przedsięwzięcia na powierzchnię ziemi i stan wód powierzchniowych. Nie sposób zatem uznać, jak czyni to Bakoma sp. z o.o., że w każdym z wariantów technologia prac i zastosowane środki są identyczne.

Dodatkowo warto zauważyć, że opinię co do prawidłowego sposobu wariantowania przedsięwzięcia można znaleźć nawet w kontrraporcie Atmoterm sp. z o.o. z 30 kwietnia 2023 r., przygotowanym na zlecenie m.in. Gminy Baranów, Gminy Teresin i Gminy Jaktorów. W opracowaniu tym wskazano (str. 24), że *pod względem formalnym wyboru wariantów alternatywnych i wariantu najkorzystniejszego dla środowiska dokonano w sposób prawidłowy*. Autorzy kontrraportu dostrzegli również, że dwupoziomowe podejście do analizy oddziaływania na środowisko wynika ze złożoności przedsięwzięcia i powiązań lokalizacyjnych pomiędzy poszczególnymi jego komponentami, o czym była mowa powyżej. Zatem nawet podmioty kwestionujące niektóre ustalenia zawarte w treści raportu dostrzegły, że zasadne było przyjęcie takiej koncepcji wariantowania Centralnego Portu Komunikacyjnego.

Organ drugiej instancji podziela uwagi przedstawione w odwołaniach Gminy Jaktorów oraz Bakoma sp. z o.o., że prawidłowe przedstawienie wariantów alternatywnych przedsięwzięcia jest kluczowe w kontekście oceny jego oddziaływania na środowisko. Jak słusznie wskazano w przywołanym przez skarżących wyroku NSA z 1 lutego 2023 r., sygn. akt: III OSK 1817/21, warianty realizacji przedsięwzięcia stanowią jeden z instrumentów stosowania zasad: prewencji (art. 6 ust. 1 p.o.ś.) i przezorności (art. 6 ust. 2 p.o.ś.) w ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W procesie przygotowania wariantów realizacji Centralnego Portu Komunikacyjnego zasady te zostały w pełni uwzględnione. Działania służące ustaleniu optymalnej lokalizacji przedsięwzięcia były bowiem podejmowane już od początku całego procesu inwestycyjnego, od planów zawartych w dokumentach strategicznych, przez kolejne kroki analiz wariantowych zawartych w raporcie, aż po analizę i porównanie trzech wariantów przedsięwzięcia spełniających wymogi określone w art. 66 ust. 1 pkt 5 u.o.o.ś.

Konkludując, organ odwoławczy nie zgadza się z tezami skarżących, że wariantowanie przedsięwzięcia miało charakter pozorny, a raport w zakresie przedstawienia, porównania i analizy poszczególnych wariantów jest nieprawidłowy.

Gmina Jaktorów, Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK, Stowarzyszenie Rozwoju Jaktorowa i Okolic, Andrzej Hołyński i Agnieszka Hołyńska zarzucili, że nie zostały uwzględnione postulaty skarżących co do odmiennego sposobu zaprojektowania węzła kolejowego Centralnego Portu Komunikacyjnego i przeanalizowania przez inwestora wariantu tego węzła zaproponowanego przez skarżących i społeczeństwo. W odniesieniu do tej kwestii GDOŚ wyjaśnia, że – co podkreśla się w orzecznictwie sądów administracyjnych – organ administracji jest związany żądaniem strony zawartym we wniesionym podaniu (por. wyrok

NSA z 3 marca 2009 r., sygn. II OSK 272/08). Zatem w odniesieniu do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ jest związany żądaniem inwestora zarówno co do rodzaju, charakterystyki oraz lokalizacji planowanej inwestycji opisanej w raporcie. Nie może więc samodzielnie modyfikować żądania inwestora w tym zakresie. Ustalenie zakresu przedsięwzięcia oraz określenie jego wariantów, w tym wariantu proponowanego przez wnioskodawcę, należy do wyłącznych uprawnień podmiotu występującego o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ani RDOŚ w Warszawie, ani GDOŚ nie byli uprawnieni do zmiany żądania Centralnego Portu Komunikacyjnego sp. z o.o. zawartego we wniosku z 5 października 2022 r. Wbrew teżom przedstawionym przez Gminę Jaktorów (str. 34 odwołania z 22 lipca 2023 r.), nie było konieczne, by organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach żądał od inwestora przeanalizowania innego wariantu, niż te, które zostały już przedstawione w treści raportu, a które wypełniają wymogi wynikające z przepisów u.o.o.ś. w tym zakresie. Wnioskodawca również nie miał obowiązku analizować dodatkowych wariantów zaproponowanych przez strony postępowania lub przez społeczeństwo.

Dopuszczenie do realizacji wariantu innego niż wstępnie zaproponowany przez inwestora może nastąpić wyłącznie w sytuacji określonej w art. 81 ust. 1 u.o.o.ś., tj. jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym przez wnioskodawcę. Tego rodzaju sytuacja – wbrew teżom przedstawionym w odwołaniach – nie wystąpiła w realiach omawianej sprawy. Skarżący nie przedstawili żadnych argumentów, które uzasadniałyby konieczność zastosowania przez RDOŚ w Warszawie powyższego przepisu. Argumentem takim nie jest okoliczność, że zdaniem skarżących zaproponowany przez nich wariant budowy linii kolejowych w mniejszym stopniu oddziaływałby na dobra materialne mieszkańców Gminy Jaktorów. Z przywołanego przez Gminę Jaktorów wyroku NSA z 26 czerwca 2019 r., sygn. akt: II OSK 2114/17, wynika m.in., że przepisy u.o.o.ś. nie nakładają obowiązku uzyskania społecznej akceptacji dla przedsięwzięcia. Brak takiej akceptacji nie jest przesłanką do odmowy zgody na realizację przedsięwzięcia.

Ponadto GDOŚ wyjaśnia, że możliwości wariantowania przedsięwzięcia w zakresie węzła kolejowego na terenie gminy Jaktorów były bardzo ograniczone. Celem przedsięwzięcia jest bowiem m.in. stworzenie spójnej sieci połączeń projektowanego portu lotniczego i stacji kolejowej z głównymi liniami kolejowymi w centralnej części Polski (w szczególności: LK nr 1, LK nr 3, LK nr 4 i z projektowaną LK nr 85). Biorąc pod uwagę położenie Centralnego Portu Komunikacyjnego, powiązanie tej inwestycji z LK nr 4 (Centralna Magistrała Kolejowa) mogło odbyć się w miejscu połączenia tej linii z LK nr 1 na południowy zachód od Jaktorowa. Poza tym nie było możliwe znaczące zróżnicowanie zmian przebiegu łącznic węzła kolejowego z uwagi na ich parametry projektowe, uwzględniające ruch pociągów z prędkością nie mniejszą niż 100 km/h (t. IV cz. 2, str. 167 raportu). GDOŚ nie podziela zatem uwag skarżących co do

konieczności uchylecia decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. z uwagi na sposób zaprojektowania węzła kolejowego na terenie gminy Jaktorów.

Ad 3

W treści wniesionych odwołań Bakoma sp. z o.o., Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o., Katarzyna Komorowska, Piotr Komorowski, Zbigniew Komorowski, Barbara Komorowska, Gmina Jaktorów i Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK zarzucili, że przez wydanie decyzji z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie naruszył art. 7, art. 77 § 1 i art. 80 k.p.a. w związku z art. 66 ust. 1 u.o.o.ś., z uwagi na nierozpatrzenie treści tzw. kontrraportów, które zostały wniesione przez strony postępowania i społeczeństwo w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. Z kolei w odwołaniu z 24 lipca 2024 r. Gmina Baranów zarzuciła, że w decyzji z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie naruszył art. 80 ust. 1 pkt 3 u.o.o.ś., przez pominięcie stanowiska mieszkańców oraz gmin zlokalizowanych w obszarze realizacji przedsięwzięcia. W ocenie stron, raport nie spełnia wymagań określonych w art. 66 ust. 1 u.o.o.ś. i z tego względu nie może być podstawą do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Na etapie pierwszej instancji strony postępowania i społeczeństwo wnieśli szereg uwag do treści raportu, z których część ma charakter opracowań eksperckich, tzw. kontrraportów. Do opracowań takich należą:

- a) pismo z 30 kwietnia 2023 r. – opinia do raportu o oddziaływaniu na środowisko w zakresie kwalifikacji przedsięwzięcia, oddziaływania hałasu lotniczego i oddziaływania hałasu drogowego (przedłożona przez Gminę Baranów);
- b) pismo z 20 stycznia 2023 r. – opinia o raporcie o oddziaływaniu na środowisko w zakresie środowiska gruntowo-wodnego (przedłożona przez Bakoma sp. z o.o.);
- c) pismo ze stycznia 2023 r. – uwagi do raportu o oddziaływaniu na środowisko w zakresie części przyrodniczej (przedłożone przez Bakoma sp. z o.o.);
- d) pismo z 24 maja 2023 r. – analiza raportu o oddziaływaniu na środowisko (przedłożone przez Gminę Jaktorów);
- e) pismo z 8 czerwca 2023 r. – stanowisko dotyczące raportu o oddziaływaniu na środowisko (przedłożone przez Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK)
- f) pismo z 19 czerwca 2023 r. – aneks 1 do analizy raportu o oddziaływaniu na środowisko w zakresie części przyrodniczej (przedłożone przez Bakoma sp. z o.o.).

W ocenie skarżących autorzy wymienionych powyżej kontrraportów wykazali nierzetelność raportu w zakresie wariantów przedsięwzięcia, inwentaryzacji przyrodniczej, opisu wpływu przedsięwzięcia na wody, konfliktów społecznych czy wpływu przedsięwzięcia na zdrowie i życie ludzi. Odwołujący się zarzucili, że RDOŚ w Warszawie nie wezwał inwestora do uzupełnienia raportu w tym zakresie, a w decyzji z 7 lipca 2023 r. nie odniósł się szczegółowo do zarzutów przedstawionych w tych kontrraportach.

GDOŚ podziela argumenty Gminy Jaktorów i innych odwołujących się podmiotów, iż RDOŚ w Warszawie odniósł się do zarzutów w sposób zbyt uproszczony, podkreślając jedynie

swoją opinię co do prawidłowości raportu w świetle art. 66 u.o.o.ś. Organ pierwszej instancji w uzasadnieniu decyzji nie przedstawił szczegółowych wyjaśnień, z jakich powodów nie podziela uwag zawartych w pismach stron postępowania i społeczeństwa, nie oznacza to jednak, że uwag tych nie przeanalizował w toku prowadzonego postępowania. Odnosząc się do uwag zawartych w pismach stron postępowania, RDOŚ w Warszawie na str. 280 decyzji z 7 lipca 2023 r. wskazał, że niektóre z zawartych w nich zarzutów wykraczają poza kompetencje organu wydającego decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. W ocenie GDOŚ zagadnienia te powinny jednak zostać skomentowane przez organ prowadzący postępowanie. Dotyczy to w szczególności sposobu wariantowania inwestycji, ponieważ organ prowadzący postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zobowiązany jest zweryfikować prawidłowość raportu pod kątem przepisów art. 66 ust. 1 pkt 5, 6, 6a i 7 u.o.o.ś.

Wskazane powyżej wady uzasadnienia decyzji z 7 lipca 2023 r. nie są jednak wystarczającą przesłanką do jej uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia RDOŚ w Warszawie. Uchybienie w postaci niepełnego uzasadnienia decyzji stanowi wprawdzie naruszenie art. 107 § 3 k.p.a., może być jednak konwalidowane w postępowaniu odwoławczym, przez uzupełnienie uzasadnienia w tym zakresie, bez potrzeby uchylenia orzeczenia wyłącznie z tego powodu (por. wyrok WSA w Opolu z 2 grudnia 2010 r., sygn. akt: II SA/Op 432/10). W tym kontekście istotna jest teza przedstawiona w uzasadnieniu wyroku NSA z 13 lutego 2013 r., sygn. akt: II OSK 1919/11: *w sytuacji, gdy zasadniczo materiał wymagany do zakończenia sprawy administracyjnej – wydania rozstrzygnięcia, został w sprawie zgromadzony, zaś kwestią sporną jest w istocie ocena tego materiału i wynikających z niego wniosków, względnie zachodzi potrzeba tylko w niewielkim zakresie uzupełnienia materiału dowodowego, brak jest podstaw do wydania decyzji kasacyjnej określonej w art. 138 § 2 k.p.a.* Zatem braki w treści uzasadnienia decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. nie mogą być jedyną podstawą do wydania decyzji kasacyjnej w przedmiotowej sprawie. W związku z powyższym w niniejszej decyzji organ odwoławczy uzupełnił braki w zakresie uzasadnienia decyzji pierwszoinstancyjnej.

Nie mogą odnieść zamierzonego skutku zarzuty Gminy Baranów co do naruszenia art. 7 w związku z art. 78 ust. 1 oraz art. 222 k.p.a., przez nieuwzględnienie wniosków z 4 i 5 maja 2023 r. oraz z 7 czerwca 2023 r. o weryfikację i uzupełnienie raportu w związku z przedłożonym opracowaniem z 30 kwietnia 2023 r. Organ prowadzący postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest zobligowany, aby odpowiadać na każde pismo, które wpłynie w toku postępowania, ani też nie ma konieczności sporządzania wykazu takich pism w treści decyzji. Jego obowiązkiem jest natomiast odniesienie się w uzasadnieniu rozstrzygnięcia do treści tych pism, w tym złożonych uwag. RDOŚ w Warszawie zobowiązany był również do zweryfikowania treści raportu i obowiązku tego dopełnił, o czym świadczy zakres przeprowadzonego przez ten organ postępowania wyjaśniającego. Dotyczyło ono m.in. zagadnień związanych z: kwalifikacją poszczególnych

przedsięwzięć objętych wnioskiem z 5 października 2022 r., oddziaływaniem akustycznym przedsięwzięcia czy wpływem ruchu lotniczego na ptaki, które zostały poruszone w opracowaniu Atmoterm sp. z o.o. z 30 kwietnia 2023 r. Nie jest więc słuszny zarzut, że RDOŚ w Warszawie *nie wezwał inwestora do złożenia wyjaśnień przed wydaniem decyzji oraz nie ustosunkował się do braków raportu, które powodują jego istotne naruszenie* (str. 6 odwołania Gminy Baranów z 24 lipca 2023 r.). Uwagi zawarte w opracowaniu Atmoterm sp. z o.o. z 30 kwietnia 2023 r. zostały wymienione na str. 308 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., a RDOŚ w Warszawie skomentował te zarzuty na str. 315 decyzji. Nie doszło zatem do ich pominięcia. Natomiast organ pierwszej instancji nie odniósł się szczegółowo do uwag i wniosków zawartych w tym opracowaniu. RDOŚ w Warszawie podkreślił jedynie, że raport został sporządzony zgodnie z przepisami art. 66 u.o.o.ś., a w treści rozstrzygnięcia zostały określone warunki służące ochronie przed hałasem, monitorowaniu hałasu, opracowaniu analizy porealizacyjnej oraz ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania (str. 315 decyzji z 7 lipca 2023 r.). Mając na uwadze, że w sentencji zaskarżonej decyzji określone zostały środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia związane z przewidywanym akustycznym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko, nie budzi wątpliwości, że organ pierwszej instancji przeanalizował zarówno raport, jak i uwagi i wnioski przedstawione przez strony w tym zakresie. Uzasadnienie rozstrzygnięcia organu pierwszej instancji zostało uzupełnione w niniejszej decyzji. GDOŚ nie zgadza się zatem, że uchybienia RDOŚ w Warszawie skutkują koniecznością uchylecia zaskarżonej decyzji w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji.

GDOŚ nie zgadza się również z tezą przedstawioną w odwołaniu Bakoma Sp. z o.o., iż *wnioski zawarte w kontrraportach pozostają w rażącej sprzeczności z treścią Raportu* (str. 9 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.). Opracowania te rzeczywiście wskazują na występowanie pewnych błędów i nieścisłości w treści raportu. Nie sposób jednak na ich podstawie wyciągnąć wniosku, że raport jest w całości wadliwy i nie mógł stanowić podstawy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W tym zakresie GDOŚ podziela odmienną ocenę przedstawioną na str. 9 opinii z 30 kwietnia 2023 r., sporządzonej przez Atmoterm sp. z o.o. na zlecenie Gminy Baranów, że raport *jakkolwiek generalnie jest opracowaniem o wysokiej jakości, tym niemniej nie jest wolny od pewnych uchybień w zakresie zgodności z obowiązującymi przepisami i w zakresie danych wejściowych*. Należy również zwrócić uwagę, że znaczna część wytkniętych błędów została dostrzeżona już przez RDOŚ w Warszawie, który pismami z 30 listopada 2022 r., 2 lutego 2023 r. i z 27 marca 2023 r., wezwał inwestora do uzupełnienia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz raportu. Uzupełnienia te w wielu przypadkach uprzedzają uwagi złożone w późniejszym czasie przez strony i społeczeństwo. Pomimo tego skarżący w swoich pismach wniesionych w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, a także w treści odwołań, konsekwentnie pomijali fakt przeprowadzenia przez RDOŚ w Warszawie obszernego postępowania wyjaśniającego, w trakcie którego została skorygowana większość błędów

występujących w treści raportu. Zatem wbrew twierdzeniom skarżących, organ pierwszej instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w celu uzupełnienia i weryfikacji treści raportu, w tym również w zakresie większości uwag wniesionych przez strony i społeczeństwo. W toku postępowania drugoinstancyjnego GDOŚ zweryfikował zgromadzoną dokumentację sprawy i ocenił, że co prawda wymaga ona dodatkowych wyjaśnień, lecz nie było konieczne przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w całości lub w znacznej części. W opinii organu odwoławczego w przedmiotowej sprawie możliwe było więc wydanie decyzji rozstrzygającej sprawę co do jej istoty, o której mowa w art. 138 § 1 pkt 2 *in principio* k.p.a., po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego zgodnie z art. 136 § 1 k.p.a.

Biorąc pod uwagę, że RDOŚ w Warszawie nie odniósł się w pełni do uwag przedstawionych w przywołanych powyżej opracowaniach eksperckich, GDOŚ przedstawia własne stanowisko dotyczące zawartych w nich zarzutów.

Ad 3.a

Na str. 10-12 opinii z 30 kwietnia 2023 r. Atmoterm sp. z o.o. (wykonawca opinii na zlecenie Gminy Baranów) przedstawiła uwagi dotyczące kwalifikacji przedsięwzięcia w myśl przepisów r.o.o.ś. oraz oddziaływania akustycznego Centralnego Portu Komunikacyjnego na środowisko.

Organ drugiej instancji podziela część zarzutów dotyczących kwalifikacji przedsięwzięcia. Wątpliwości organu odwoławczego wzbudziło szczególnie powołanie się przez autorów raportu na § 3 ust. 1 pkt 38 i 68 r.o.o.ś. oraz brak uwzględnienia § 2 ust. 1 pkt 29 r.o.o.ś. Stąd też pismami z 14 grudnia 2023 r. i z 24 lipca 2024 r. GDOŚ wezwał inwestora o wyjaśnienie kwalifikacji niektórych zamierzeń składających się na budowę Centralnego Portu Komunikacyjnego. Autorzy raportu wyjaśnili, że § 3 ust. 1 pkt 38 i 68 r.o.o.ś. zostały wskazane omyłkowo – w rzeczywistości realizowane będą przedsięwzięcia, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 34 i 69 r.o.o.ś. (str. 13-14 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.). Z kolei na str. 116 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. inwestor potwierdził, że wytwórnie mas bitumicznych (§ 3 ust. 1 pkt 20 r.o.o.ś.) zostały uwzględnione przy obliczeniach emisji gazów z przedsięwzięcia. Ponadto inwestor potwierdził, że część linii kolejowych projektowanych w ramach niniejszego przedsięwzięcia istotnie spełnia warunki określone w § 2 ust. 1 pkt 29 r.o.o.ś. Odnosząc się do innych kwestii, GDOŚ wyjaśnia także, iż inwestor nie przewiduje obecnie budowy lakierni będącej przedsięwzięciem, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 14 r.o.o.ś. (str. 113-114 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.). Z kolei warsztaty i hangary, w których realizowana będzie obsługa techniczna statków powietrznych, zakwalifikowane zostały do przedsięwzięć, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 54 r.o.o.ś., a nie w § 3 ust. 1 pkt 17 r.o.o.ś. (str. 39 erraty do raportu z 21 grudnia 2022 r.). Natomiast zabudowa usługowa projektowana w ramach przedsięwzięcia nie osiągnie powierzchni, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 52, 56 i 57 r.o.o.ś. (str. 14 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.). W związku

z uzupełnieniami wniesionymi na etapie postępowania odwoławczego GDOŚ skorygował ustalenia co do rodzaju przedsięwzięcia, zawarte w pkt I.1 niniejszej decyzji.

Na str. 13-14 opinii z 30 kwietnia 2023 r. jej autorzy wskazali na możliwą kumulację hałasu w związku z jednoczesnym funkcjonowaniem lotniska Chopina w Warszawie i Centralnego Portu Komunikacyjnego i brak wyjaśnień co do tej kwestii w raporcie. Odnosząc się do powyższego, GDOŚ wskazuje, że ryzyko kumulacji oddziaływania hałasowego tych dwóch lotnisk jest bardzo niewielkie, nawet w przypadku braku decyzji o ostatecznej likwidacji lotniska Chopina. Na str. 48 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. autorzy raportu wskazali, że: *zgodnie z Uchwałą Nr 228/2023 Rady Ministrów z dnia 21 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia „Polityki rozwoju lotnictwa cywilnego w Polsce do 2030 r. (z perspektywą do 2040 r.)” (...), z chwilą uruchomienia CPK nastąpi przeniesienie ruchu komercyjnego z Lotniska Chopina na CPK. Zgodnie z międzynarodową praktyką ze względu na organizację ruchu lotniczego w przestrzeni powietrznej nie będzie to rozłożone w czasie. Zatem komercyjny ruch lotniczy nie będzie prowadzony z obu tych lotnisk równocześnie. Ponadto autorzy raportu wykazali, że nawet w przypadku niezakończenia działalności przez lotnisko Chopina (np. w związku z jego funkcjonowaniem jako lotnisko rządowe lub wojskowe), nie dojdzie do kumulacji ich oddziaływań. Co prawda z ilustracji przedstawionych na str. 50-51 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. wynika, że hipotetycznie mogłoby dojść do kumulowania się hałasu lotniczego na obszarze miejscowości Bronisze, Konotopa i Ożarów Mazowiecki. W tym miejscu nakładałyby się bowiem dwie strefy oddziaływań wyznaczonych izofoną 45 dB w porze nocy. Miałoby to jednak miejsce wyłącznie przy założeniu, że po otwarciu Centralnego Portu Komunikacyjnego natężenie ruchu lotniczego od początku osiągnie poziom co najmniej 919 operacji lotniczych dziennie (t. IV cz. 2, tabela IV.4-30 raportu), a jednocześnie na Lotnisku Chopina natężenie ruchu lotniczego utrzyma wielkość osiągniętą w 2023 r. Możliwość kumulacji hałasu jest więc jedynie teoretyczna, ponieważ prognozowane dla Centralnego Portu Komunikacyjnego natężenie ruchu lotniczego zostanie osiągnięte właśnie w wyniku przeniesienia całości komercyjnego ruchu z Lotniska Chopina. W celu zweryfikowania, czy taka kumulacja rzeczywiście będzie miała miejsce, w pkt VII.2.c GDOŚ wskazał na konieczność monitorowania hałasu w miejscu potencjalnie narażonym na nałożenie się stref oddziaływań tych lotnisk. Wyniki pomiarów pozwolą na stwierdzenie, czy konieczne będzie rozszerzenie projektowanego obszaru ograniczonego użytkowania aż do tej lokalizacji.*

Ponadto w związku z realizacją omawianego przedsięwzięcia nie przewiduje się również likwidacji innych lotnisk, a tym samym nie było konieczności uwzględnienia tego rodzaju założeń w raporcie. Biorąc pod uwagę wczesny etap projektowania przedsięwzięcia nie było możliwe ostateczne uzgodnienie przebiegu tras ruchu lotniczego. Zagadnienie to będzie podlegało dalszym analizom na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (pkt V.1.5.a). Z kolei kwestia ewentualnego przebazowania rządowych lub wojskowych statków powietrznych z Lotniska Chopina nie podlega ocenie w toku niniejszego

postępowania, ponieważ nie dotyczy oceny oddziaływania niniejszej inwestycji na środowisko. W ramach przedsięwzięcia nie przewiduje się również budowy infrastruktury wojskowej.

Natomiast co do kwestii środowiskowego wpływu katastrof lotniczych (str. 15 opinii z 30 kwietnia 2023 r.) GDOŚ stoi na stanowisku, że w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie mieści się konieczność analizowania skutków tego rodzaju zdarzeń. Nie wynika to z obowiązujących przepisów art. 62 ust. 1a u.o.o.ś. ani też z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. g lub art. 66 ust. 1 pkt 6 u.o.o.ś. Zgodnie z brzmieniem tych przepisów w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko określa się, analizuje oraz ocenia ryzyko wystąpienia poważnych awarii oraz katastrof naturalnych i budowlanych. Nie było zatem konieczności omawiania „środowiskowego wpływu katastrof lotniczych” w treści raportu. Istnieje natomiast możliwość wystąpienia katastrofy budowlanej w wyniku wypadku lotniczego, na co zwrócili uwagę autorzy raportu w t. II na str. 438 raportu. Ograniczenie ryzyka takiej katastrofy oraz jej skutków może nastąpić m.in. poprzez zaprojektowanie elementów budowli z odpowiednimi rezerwami nośności, odpowiednie zaprojektowanie korytarzy komunikacyjnych dla ruchu lotniczego czy wprowadzenie systemów bezpieczeństwa zapobiegających intencjonalnym wypadkom komunikacyjnym, szczególnie w ruchu lotniczym. Tym samym uwaga autorów opinii z 30 kwietnia 2023 r. okazała się bezzasadna.

Organ drugiej instancji nie podziela zastrzeżeń autorów opinii z 30 kwietnia 2023 r. (str. 15-19), że zawarte w raporcie dane wejściowe do obliczeń hałasu lotniczego „są mało rzetelne”. W kontrraporcie zarzucono, iż wyznaczony przebieg tras podejścia do lądowania (tzw. wejście na prostą w odległości 20 NM od lotniska) skutkuje nadmiernym oddziaływaniem akustycznym na sąsiednie miejscowości. Autorzy opinii podnieśli również, że w raporcie *nie odniesiono się także do możliwości redukcji hałasu przy zastosowaniu niskoemisyjnych profili podejścia do lądowania, CDA (continuous descent approach)* (str. 16 opinii z 30 kwietnia 2023 r.). Treść raportu przeczy jednak powyższym uwagom. W t. IV cz. 2 na str. 89-91, 103-104, 108 raportu przedstawione zostały proponowane trasy podejścia dla samolotów lądujących w Centralnym Porcie Komunikacyjnym (dla każdego z wariantów). Z podanych informacji wynika, że długość podejść do lądowania będzie wynosić w rzeczywistości ok. 15 NM (mil morskich). Zatem obszar na lądzie, narażony na nadmierny hałas w wyniku lądowania samolotów, będzie znacząco mniejszy niż sugerują skarżący. Natomiast kwestia wyznaczenia optymalnych profili ruchu statków powietrznych przy starcie oraz przy podejściu do lądowania, z uwagi na wczesny etap procesu inwestycyjnego, będzie podlegać szczegółowym analizom na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (pkt V.1.5.a).

Na str. 16-18 opinii z 30 kwietnia 2023 r. jej autorzy zarzucili, że w raporcie do analiz przyjęto błędne typy i generacje samolotów, nie odpowiadające *planowanym zamierzeniom w dziedzinie lotów długodystansowych. tj. funkcji hub-u lotniczego, jaka jest przypisywana CPK*. W opinii wskazano, że w obliczeniach uwzględnione zostały typy samolotów wycofanych z użytku w Polsce: ATR72 i ATR42, jak również w raporcie przyjęto błędne wartości natężenia ruchu lotniczego.

Autorzy opinii nie przedstawili dowodów co do kwestii, iż wskazane przez nich typy samolotów: ATR 72 i ATR 42-500, rzeczywiście zostały wycofane z użytkowania w Polsce. Tym samym ich tezy, jako nieudowodnione, nie mogą zostać uwzględnione w toku postępowania. Nawet gdyby jednak przyjąć takie założenie, udział operacji wykonywanych przez te samoloty w ogólnym ruchu lotniczym byłby nieznaczący. Zgodnie z informacjami przedstawionymi w t. II na str. 69-82 raportu, w okresie do 2044 roku ma on wynosić ok. 1–2%. Zatem przyjęcie (lub nieprzyjęcie) założenia o kursowaniu tych typów statków powietrznych, ma marginalne znaczenie w kontekście modelowania hałasu lotniczego dla Centralnego Portu Komunikacyjnego.

Podobnie nieudowodnione zostały przez autorów opinii z 30 kwietnia 2023 r. tezy o rzekomo błędnych założeniach co do liczby pasażerów, natężeniu ruchu lotniczego czy nieuwzględnieniu zmiany struktury floty powietrznej. Autorzy opinii nie podali przesłanek ani tym bardziej dowodów, na podstawie których stawiają takie tezy, ograniczając się do stwierdzeń, iż są to wartości „przeszacowane”.

GDOŚ nie zgadza się z zarzutami co do przeszacowania liczby pasażerów, operacji lotniczych czy zasięgu hałasu lotniczego. Dane przedstawione w raporcie oparte zostały na prognozie ruchu lotniczego dla Polski i Centralnego Portu Komunikacyjnego, sporządzonej w roku 2021 r. przez Międzynarodowe Zrzeszenie Przewoźników Powietrznych (IATA). Dotychczasowe prognozy tej organizacji co do przyrostu natężenia ruchu lotniczego w Polsce okazały się trafne i GDOŚ nie ma podstaw, by kwestionować przedstawione w raporcie założenia co do liczby 390 tys. operacji lotniczych i 50 mln pasażerów rocznie w odniesieniu do roku 2044. Tym samym również prawidłowe było oparcie modelowania hałasu lotniczego na tych właśnie założeniach.

Z kolei maksymalny zasięg hałasu lotniczego – a co za tym idzie – zasięg oddziaływania przedsięwzięcia, wyznaczony został na podstawie maksymalnego dobowego natężenia ruchu lotniczego. Jak wskazali autorzy raportu (t. II, str. 82 raportu): *w niniejszym opracowaniu, analizy akustyczne i wynikający z nich prognozowany zasięg oddziaływania akustycznego odniesione są nie do całego roku, ale wyłącznie do jednej, najmniej korzystnej doby. W celu określenia maksymalnego oddziaływania lotniska założono, że może wystąpić taka doba, w której wszystkie operacje odbywały się będą na kierunku RWY 26 (starty na zachód i lądowania ze wschodu) oraz że może wystąpić taka doba, w której wszystkie operacje będą odbywały się w kierunku RWY 08 (starty na wschód i lądowania z zachodu). (...) Ostatecznie, zasięg oddziaływania lotniska w najmniej korzystnej sytuacji, dla obydwóch horyzontów czasowych, wyznaczono jako obwiednię scenariusza wschodniego i zachodniego (starty na zachód i lądowania ze wschodu dla RWY 26 oraz starty na wschód i lądowania z zachodu dla RWY 08).* Tym samym nie są uprawnione uwagi skarżących, że na podstawie raportu nie sposób ustalić, czy analizy akustyczne dotyczą najbardziej niekorzystnej doby w ciągu roku. Nie są także słuszne zarzuty autorów opinii, że *natężenie ruchu w wysokości 1407 operacji na dobę w odniesieniu do 1 roku daje w efekcie ok. 513 tys.* (str. 18 opinii z 30 kwietnia 2023 r.). Autorzy

opinii nie biorą bowiem pod uwagę, że roczna liczba operacji lotniczych nie jest iloczynem liczby dni w ciągu roku i maksymalnej dobowej liczby operacji lotniczych. Liczba operacji lotniczych na dobę jest bowiem zmienna w ciągu roku, osiągając maksimum w okresie letnim. Prawidłowe było zatem przyjęcie do obliczeń przez inwestora najbardziej niekorzystnego scenariusza, tzn. przyjęcie maksymalnego dobowego, a nie średniodobowego natężenia ruchu lotniczego. Nie jest więc prawdziwy zarzut, że przyjęcie do obliczenia zasięgów hałasu założenia o 1407 operacji na dobę oznacza jednocześnie 513 tys. operacji w roku 2044 (w rzeczywistości liczba ta wyniesie ok. 390 tys. operacji – t. II. str. 65 raportu). Zatem w ocenie GDOŚ inwestor słusznie założył, że zasięg oddziaływania hałasu lotniczego ma wynikać z maksymalnej dobowej liczby operacji lotniczych, ponieważ jest to podejście odpowiadające zasadzie przeczności, o której mowa w art. 6 ust. 2 p.o.ś. Skarżący nie zdołali wykazać, że podejście to było błędne.

Nie są słuszne zarzuty co do nieprawidłowej oceny skutków zdrowotnych hałasu w raporcie (str. 18 opinii z 30 kwietnia 2023 r.). Na str. 80 uzupełnienia raportu z 8 listopada 2023 r. inwestor jednoznacznie potwierdził konieczność *stosowania mieszanego trybu działania dróg startowych (każda z dróg obsługuje zarówno operacje przylotów i odlotów)*. Tym samym nie jest słuszna teza skarżących, że założenie to nie znajduje uzasadnienia przy określaniu długoterminowych wskaźników oceny hałasu L_{DWN} i L_N (wykorzystanych w raporcie do oceny skutków zdrowotnych hałasu – t. IV cz. 2, str. 139-144 raportu).

W ocenie organu odwoławczego nie jest trafny zarzut autorów opinii z 30 kwietnia 2023 r., że w raporcie *przyjęto dobowy harmonogram pracy maszyn budowlanych bez podziału na porę dnia i porę nocy. W związku z powyższym przedstawione zasięgi oddziaływania hałasu na etapie budowy nie odzwierciedlają faktycznego oddziaływania w porze dnia i w porze nocy* (str. 20). Brak takiego rozróżnienia wynika z przyjęcia przez autorów raportu założenia, że prace budowlane prowadzone będą ze stałym natężeniem, a tym samym ze stałym poziomem emisji hałasu, niezależnie od pory dnia lub nocy (t. IV cz. 2 str. 54 raportu). Skarżący nawet nie próbowali kwestionować, że przyjęcie takiego założenia jest błędne. Natomiast różne zasięgi oddziaływania akustycznego dla pory dnia i pory nocy wynikają z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U z 2014 r. poz. 112), określającego różne dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od pory dnia lub pory nocy. Zarzut błędnego określenia zasięgu oddziaływania hałasu instalacyjnego na etapie budowy przedsięwzięcia jest zatem bezzasadny.

Ponadto dane dotyczące hałasu instalacyjnego na etapie budowy będą podlegać dalszemu uszczegółowieniu w związku z opracowywaniem dokumentacji dla kolejnych etapów procesu inwestycyjnego. Jak słusznie wskazali autorzy raportu: *dla tego etapu nie jest możliwe dokładne wskazanie, gdzie i kiedy będą wykonywane określone prace, jakie urządzenia i technologie będą wykorzystane oraz jakie będą poziom emisji hałasu poszczególnych maszyn i urządzeń oraz stosowanych procesów* (t. IV cz. 2, str. 42 raportu). Tym samym bardziej szczegółowe

analizy w tym zakresie będą mogły zostać przeprowadzone na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (pkt V.1.3).

Na str. 20-21 opinii z 30 kwietnia 2023 r. podniesiono, że dane dotyczące modelowania hałasu instalacyjnego na etapie eksploatacji przedsięwzięcia są niewystarczające. Zdaniem jej autorów ma to dotyczyć rozmieszczenia obiektów i instalacji będących źródłami hałasu, a także pominięcia w analizach stanowisk prób silników. Jednak w ocenie organu drugiej instancji tezy autorów opinii stanowią jedynie ogólną krytykę raportu, bez wskazania konkretnych przesłanek, że ustalenia zawarte w raporcie są nieprawidłowe. Przykładowo (str. 21 opinii z 30 kwietnia 2023 r.):

- analiza akustyczna hałasu instalacji „może wykazać odwrotny efekt”,
- uwzględnienie 13-minutowej pracy silników w trakcie próby naziemnej „nie ma uzasadnienia merytorycznego”,
- „przyjęte założenia są po prostu błędne”.

Opinie te – w przeciwieństwie do ustaleń raportu – nie zostały poparte jakimikolwiek dowodami. GDOŚ nie może zatem do nich się przychylić, tym bardziej, że wbrew tezom skarżących, raport zawiera wymagane informacje dotyczące kwestii podniesionych w opinii z 30 kwietnia 2023 r., w tym dane wejściowe do obliczeń hałasu instalacji (t. IV cz. 2 str. 144-152 raportu, załącznik IV.11 do raportu). Co więcej, organ odwoławczy dostrzega, że autorzy raportu przyjęli prawidłowe założenie, iż w modelowaniu hałasu instalacji należy uwzględnić warunki atmosferyczne, które najbardziej sprzyjają propagacji hałasu – okres zimowy – niska temperatura, wysoka wilgotność (t. IV cz. 2, str. 23, 42, 62 raportu). Ponadto dla okresu zimowego założono wykonywanie dodatkowych działań będących źródłem hałasu (ogrzewanie z wykorzystaniem pomp ciepła, odladzanie samolotów, odśnieżanie płyty lotniska – t. IV cz. 2, str. 144-145 raportu). Jest to tzw. podejście obwiedniowe, które pozwala na określenie największego możliwego zasięgu oddziaływania akustycznego. Podejście to jest również zgodne z zasadą przorności, o której mowa w art. 6 ust. 2 p.o.ś. Na obecnym etapie procesu inwestycyjnego do obliczenia poziomów hałasu wystarczające było przedstawienie planowanych na lotnisku obiektów i urządzeń w sposób schematyczny – t. IV cz. 2, str. 150 raportu. Bardziej szczegółowe informacje będą dostępne po sporządzeniu projektów budowlanych, a tym samym będą podlegały ponownej ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (pkt V.1.5.b).

Organ odwoławczy nie zgadza się z zarzutem co do braku właściwej analizy wpływu hałasu na zwierzęta bytujące w sąsiedztwie projektowanego lotniska. Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy, ruch lotniczy oraz hałas nie są istotnymi czynnikami ograniczającym występowanie ptaków na lotniskach (por. M. Skakuj, I. Kitowski, D. Łukasik, *Wpływ ruchu lotniczego na ptaki. Część 1*. Ornis Polonica 2014 (55), s. 48-68; oraz: M. Skakuj, L. Kitowski, D. Łukasik, *Wpływ ruchu lotniczego na ptaki. Część 2*. Ornis Polonica 2015 (56), s. 239-247.). Z przywołanych przez autorów raportu danych źródłowych wynika, że przy hałasie poniżej 70 dB negatywne oddziaływanie na ptaki nie zachodzi, a co więcej, lotniska i ich sąsiedztwo

stanowią atrakcyjne siedliska dla wielu gatunków ptaków (por. str. 107-111 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.). Z tego względu konieczne było określenie warunków służących zmniejszeniu ryzyka kolizji ptaków ze statkami powietrznymi, np. przez ich płoszenie (pkt II.16).

Badania ptaków w sąsiedztwie projektowanego lotniska obejmowały monitoring awifauny lęgowej, przelotnej oraz zimującej. Monitoring ptaków przelotnych i zimujących opierał się o badania prowadzone na punktach i transektach, poszukiwano również miejsc koncentracji oraz zimowania ptaków, ponadto wykonano badania radarowe w celu monitoringu przelotów ptaków. Zaznaczyć należy, iż prace dotyczące inwentaryzacji ptaków prowadzone były od 14 stycznia 2021 r. do 31 maja 2022 r. przez łącznie 345 dni, w tym w okresach: wiosennym i zimowym (str. 147-149 pisma Centralnego Portu Komunikacyjnego Sp. z o.o. z 2 marca 2023 r.). Odnosząc się natomiast do bielików i bocianów czarnych, autorzy raportu na podstawie własnych doświadczeń z innych lotnisk oraz literatury wskazali, że wpływ lotnisk na te gatunki nie jest istotny. Znane są przypadki gniazdowania bielików i bocianów czarnych w małej odległości od lotnisk. Przy czym, pomimo bliskiej obecności gniazd bociana czarnego, same ptaki są tylko wyjątkowo obserwowane na lotniskach. Tego typu siedliska nie są bowiem preferowane przez ten gatunek jako żerowiska czy też miejsca odpoczynku. Zatem problemem nie jest negatywny wpływ na te gatunki, ale zapewnienie bezpieczeństwa operacji lotniczych. Nie ma zatem przesłanek wskazujących na jakiegokolwiek istotnie negatywne oddziaływanie ruchu lotniczego planowanego portu lotniczego na rewiry bielika i bociana czarnego (str. 107-108 pisma Centralnego Portu Komunikacyjnego Sp. z o.o. z 2 marca 2023 r.).

Możliwe oddziaływanie hałasu na ssaki na etapie eksploatacji zostało opisane w raporcie (t. IV cz. 1, str. 195). Autorzy raportu wskazali, że występowanie hałasu będzie związane głównie ze startem i lądowaniem samolotów, momentem przejazdu pociągu lub samochodu. Oddziaływanie to nieznacznie wpłynie na funkcjonowanie lokalnych populacji ssaków. W przypadku ssaków pospolitych oddziaływanie to oceniono jako nieistotne, ze względu na ich wysoką liczebność. Ponadto oddziaływanie tych czynników będzie czasowe – zwierzęta są w stanie przystosować się do hałasu lub zmienić wcześniej rozpoznane szlaki wędrówek oraz miejsca rozrodu i żerowania. Przykładowo wilk, pomimo strachu spowodowanego przez nowo powstałe źródło hałasu, ma zdolność adaptacji do warunków hałasowych związanych z przelatującymi samolotami. Wykazano także, że wilki są płoszone w mniejszym stopniu niż pozostałe duże ssaki. Biorąc pod uwagę powyższe, oddziaływanie hałasu związanego z realizacją planowanego przedsięwzięcia na wilka oceniono jako nieistotne. Wbrew twierdzeniom odwołujących się, aspekt ten zarówno w dokumentacji, jak i w trakcie postępowań obu instancji został poddany analizie. W jej wyniku uznano, że oddziaływanie hałasu nie będzie znaczące dla ssaków.

Na str. 23 opinii z 30 kwietnia 2023 r. jej autorzy zarzucili, że w ramach opisu aktualnego klimatu akustycznego pomiary hałasu zostały przeprowadzone w sposób nieprawidłowy. Niektóre z pomiarów hałasu drogowego zostały wykonane przy wilgotności względnej

powietrza większej niż 90 %, co przekracza wartość określoną w instrukcji obsługi miernika SVAN 971A. W odniesieniu do tego zagadnienia inwestor w uzupełnieniu raportu z 8 listopada 2023 r. wskazał, że miernik ten może być wykorzystywany przy wilgotności względnej wynoszącej 95%, *niemniej w warunkach powyżej 90% laboratorium samodzielnie musi określić wpływ wilgotności względnej na wynik pomiaru uwzględniany w oszacowaniu niepewności pomiaru* (str. 85 uzupełnienia raportu z 8 listopada 2023 r.). W ocenie GDOŚ powyższe ustalenia świadczą o tym, że sposób przeprowadzenia pomiarów akustycznych był prawidłowy pod względem metodycznym, choć obarczony większą niepewnością pomiarową z uwagi na wyższą wartość wilgotności. Organ drugiej instancji wskazuje również, że aktualny klimat akustyczny w sąsiedztwie przedsięwzięcia będzie musiał zostać uwzględniony w ramach analizy porealizacyjnej, o której mowa w pkt VI.1.

W ocenie GDOŚ trudno zgodzić się z tezą, że funkcjonujące obecnie porty lotnicze w Warszawie, Modlinie, Radomiu i Łodzi mogą mieć zasadniczy wpływ na sposób kierowania ruchem lotniczym dla funkcjonowania Centralnego Portu Komunikacyjnego (str. 24-25 opinii z 30 kwietnia 2023 r.). W pierwszej kolejności należy wskazać, że planowane jest całkowite przeniesienie komercyjnego ruchu z Lotniska Chopina, co redukuje kolizyjność ruchu lotniczego tych dwóch lotnisk. Pozostałe wymienione przez skarżących lotniska (Warszawa-Modlin, Warszawa-Babice, Warszawa-Radom, Łódź-Lublinek), są zbyt małe i położone w zbyt dużej odległości, aby ich funkcjonowanie mogło wpłynąć na wyznaczanie tras lotów dla Centralnego Portu Komunikacyjnego. Ponadto ostateczny kształt tras ruchu lotniczego może podlegać modyfikacji w ramach późniejszych konsultacji inwestora z Polską Agencją Żeglugi Powietrznej (por. str. 77 uzupełnienia raportu z 8 listopada 2023 r.) oraz będzie wymagał ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (pkt V.1.5.a). Powyższy zarzut nie jest zatem słuszny.

Na str. 26-27 opinii z 30 kwietnia 2023 r. jej autorzy wyrazili wątpliwości co do niektórych środków służących łagodzeniu skutków hałasu związanego z realizacją lub eksploatacją przedsięwzięcia: tymczasowych ekranów akustycznych, wałów ziemnych, informowaniu mieszkańców o spodziewanych uciążliwościach. GDOŚ wskazuje, że z uwagi na przewidywaną wysoką (choć przejściową) dokuczliwość hałasu w trakcie realizacji przedsięwzięcia, niniejsza decyzja zobowiązuje inwestora do prowadzenia tego rodzaju działań łagodzących (pkt II.6). Ponadto ostateczne parametry ekranów akustycznych lub wałów ziemnych zostaną ustalone po przeprowadzeniu ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w tym zakresie (pkt V.1.3). Autorzy opinii zarzucili także brak przedstawienia w raporcie propozycji ograniczenia hałasu lotniczego (str. 27-28 opinii z 30 kwietnia 2023 r.). Zarzut ten nie jest słuszny, ponieważ raport zawiera tego rodzaju ustalenia (t. V, str. 126-127 raportu). Ich wdrożenie będzie mogło nastąpić na podstawie wyników ponownej oceny (pkt V.1.5.a) oraz analizy porealizacyjnej (pkt VI.1).

Organ odwoławczy nie podziela uwagi, że projektowany zakres monitoringu hałasu lotniczego dla Centralnego Portu Komunikacyjnego jest niewystarczający (str. 28-29 opinii

z 30 kwietnia 2023 r.). Monitoring ten należy prowadzić zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. z 2011 r. nr 140 poz. 824, ze zm.). Zgodnie z pkt B.1 załącznika nr 1 do powyższego rozporządzenia lokalizację punktów pomiarowych ustala się indywidualnie dla każdego punktu pomiarowego, w zależności od: celu pomiarów, charakterystyk i usytuowania źródeł hałasu, własności pochłaniających i odbijających terenu oraz zagospodarowania terenu, w szczególności własności ekranowania i uginania fal dźwiękowych. Koncepcja monitoringu hałasu lotniczego została przedstawiona w t. V na str. 283-285 i zakłada funkcjonowanie 12 stałych i 2 mobilnych stacji pomiarowych. Zaproponowane lokalizacje stałych punktów pomiarowych znajdują się w miejscach projektowanego przebiegu wybranych tras startów i lądowań statków powietrznych. W miejscach tych na podstawie wyników modelowania akustycznego przewiduje się wystąpienie największego poziomu hałasu w związku z operacjami lotniczymi (t. V, str. 285 raportu). Ponadto punkty P3 oraz P10 pozwolą na weryfikację poziomu hałasu w miejscach pomiędzy projektowanymi trasami lotów, a stacje mobilne – w innych lokalizacjach, gdzie będzie to zasadne (np. w wyniku skarg mieszkańców). Tym samym w ocenie GDOŚ monitoring ten – wbrew teom skarżących – spełnia wymagania określone w przywołanych wyżej przepisach prawa.

GDOŚ nie zgadza się z uwagami co do nieprawidłowego wyznaczenia zasięgu proponowanego obszaru ograniczonego użytkowania (str. 29-30 opinii z 30 kwietnia 2023 r.). W pierwszej kolejności należy podkreślić, że zasięg ten nie jest wyznaczany w toku postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ma to miejsce dopiero na podstawie analizy porealizacyjnej (art. 135 ust. 5 p.o.ś.), a dokonuje tego sejmik województwa w drodze uchwały (art. 135 ust. 2 p.o.ś.). Rolą raportu jest natomiast zaproponowanie takiego zakresu analizy porealizacyjnej, aby na podstawie jej wyników możliwe było prawidłowe wyznaczenie granic tego obszaru. Takie ustalenia znajdują się w omawianym raporcie (t. V, str. 278-285; str. 15 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.) i znalazły swoje odzwierciedlenie w treści niniejszej decyzji (pkt VI.1). Bez znaczenia dla sposobu rozstrzygnięcia niniejszej sprawy pozostają natomiast rozważania skarżących co do kwestii strategicznego planowania zagospodarowania terenu w zasięgu oddziaływania lotniska.

Konkludując, w ocenie GDOŚ wnioski płynące z opinii z 30 kwietnia 2023 r. są ważne w kontekście oceny oddziaływania omawianego przedsięwzięcia na środowisko. Pozwalają bowiem na doprecyzowanie lub skorygowanie niektórych ustaleń zawartych w raporcie oraz decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. Jednakże wbrew teom odwołujących się, uwagi zawarte w tej opinii nie świadczą o znaczącej wadliwości raportu ani też o konieczności uchylenia tej decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji. Zdaniem organu drugiej instancji z tego powodu nie było również konieczne wystąpienie do inwestora o przedłożenie wszystkich uzupełnień zgodnie z wnioskami

zawartymi na str. 31-32 opinii z 30 kwietnia 2023 r., ponieważ wystarczające informacje zostały już wcześniej zawarte w treści raportu lub też zakres żądań autorów opinii wykraczał poza zakres postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ad 3.b

GDOŚ nie zgadza się z większością zarzutów przedstawionych w opinii do raportu z 20 stycznia 2023 r., dotyczącej oddziaływania przedsięwzięcia na warunki gruntowo-wodne (opinia przedłożona przez Bakoma Sp. z o.o.). W szczególności nie sposób zgodzić się z ogólną konkluzją, że ocena oddziaływania w zakresie wpływu na wody podziemne i powierzchniowe miała charakter wyłącznie jakościowy. Należy zwrócić uwagę, że w związku z dwupoziomowym sposobem wariantowania przedsięwzięcia, oddziaływanie poszczególnych wariantów na środowisko zostało przedstawione w sposób bardziej zgeneralizowany na poziomie 1, a następnie uszczegółowione na poziomie 2. Zasadność zastosowania tego rodzaju podejścia została wyjaśniona w odpowiedzi na zarzuty odwołań dotyczących wariantowania przedsięwzięcia. Ponadto tezom o rzekomo wyłącznie jakościowym charakterze oceny wpływu na środowisko gruntowo-wodne przeczą ustalenia analizy wielokryterialnej w t. V na str. 19-94 raportu, gdzie przedstawiono wartości wskaźników służących do oceny poszczególnych wariantów przedsięwzięcia. Nie sposób zatem zgodzić się z tezami autorów opracowania w tym zakresie.

W treści opinii z 20 stycznia 2023 r. większość zarzutów opartych jest na tezie, iż raport oparty jest na niedostatecznych i zbyt mało szczegółowych badaniach hydrogeologicznych. Jest to jednak teza nieuprawniona. Na etapie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie mogły jeszcze być znane szczegółowe dane projektowe dotyczące poszczególnych komponentów i obiektów, które zostaną zrealizowane w ramach omawianego przedsięwzięcia. Z tego też względu wykonanie szczegółowych badań hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich przewidywane jest w związku z przeprowadzeniem oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowań w sprawie uzyskania pozwolenia na budowę. W odniesieniu do środowiska gruntowo-wodnego raport powinien zawierać informacje, które pozwolą na ocenę wpływu przedsięwzięcia na gleby, powierzchnię ziemi, wody podziemne i powierzchniowe, a w szczególności odnosić się do celów środowiskowych wyznaczonych dla jednolitych części wód. Po uzupełnieniu informacji zgodnie z zakresem wezwań organów pierwszej i drugiej instancji, omawiany raport wymagania te spełnia. Nie było natomiast konieczne uzupełnienie raportu o informacje wymagane w dokumentacji hydrogeologicznej, zgodnie z zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz. U. poz. 2033). Nie było zatem zasadne wzywanie inwestora o przedłożenie wszystkich dodatkowych danych, których oczekiwali autorzy kontrraportu, a w szczególności tych, które zostaną określone dopiero w projektach budowlanych dla

poszczególnych obiektów i będą podlegać ponownej ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (pkt V.1.1-V.1.2, V.2).

Skarżący pominęli, że do przedstawienia istotnej części ustaleń służących określeniu warunków hydrogeologicznych w miejscu budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego nie było konieczne wykonanie wierceń na obszarze całego przedsięwzięcia. Autorzy raportu posłużyli się bowiem informacjami wynikającymi z badań geofizycznych, których rezultaty, w nawiązaniu do wykonanych już otworów wiertniczych, pozwoliły na określenie warunków gruntowo-wodnych dla projektowanej inwestycji. Uzyskane w ten sposób informacje były wystarczające, aby przedstawić charakter i skalę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Nie są zasadne zarzuty co do braku przedstawienia niezbędnych danych dla opisu planowanego przedsięwzięcia (str. 10-11 opinii z 20 stycznia 2023 r.). Informacje te, dotyczące m.in. projektowanej przebudowy Dopływu z Nowego Orszewa i Dopływu spod Aleksandrowa, zostały przedstawione w t. II na str. 160-165 raportu. Nie są słuszne zarzuty, że były niewystarczające do określenia oddziaływania tej przebudowy na środowisko. Z informacji przedstawionych w modelu hydrogeologicznym (zał. IV.89 do raportu) oraz w treści raportu (errata do raportu z 2 marca 2023 r, str. 481) jednoznacznie wynika drenujący charakter tych cieków, które wspólnie będą odprowadzać do Pisi Gągoliny dodatkowy odpływ wody z terenu lotniska w ilości 0,4 m³/s. Raport zawiera również wymagane informacje co wykorzystania ujęć wód podziemnych na etapie budowy (str. 459-460 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.). W toku postępowania odwoławczego inwestor potwierdził zamiar zagospodarowania istniejących ujęć wód podziemnych na etapie budowy, w celu zaopatrzenia w wodę do celów technologicznych produkcji betonu w węzłach betoniarskich (str. 21 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.).

Wbrew teom skarżących (str. 11-15 opinii z 20 stycznia 2023 r.), w raporcie znajdują się wymagane informacje co do gospodarowania ściekami na lotnisku. W t. II na str. 361 raportu autorzy raportu wskazali, że lotnisko zostanie wyposażone w system kanalizacji zbierającej ścieki z odladzania powierzchni utwardzonych, a z informacji zawartej na str. 230 pisma z 2 marca 2023 r. wynika, że przewiduje się wykorzystanie do tego celu środków na bazie mrówczanu potasu. Niezrozumiały jest natomiast zarzut, iż w raporcie nie opisano szczegółów technologicznych procesu odzysku glikolu, w sytuacji, gdy sami skarżący opis ten przywołali – znajduje się on w t. II, str. 235 raportu. Nie było natomiast konieczne analizowanie innych możliwych technologii przetwarzania glikolu, w tym metody biodegradacji, wspomnianej przez autorów opinii. Inwestor nie ma bowiem obowiązku do zamieszczenia w raporcie analizy wszystkich dostępnych rozwiązań technologicznych dotyczących poszczególnych elementów przedsięwzięcia czy stosowanych procesów, w tym wskazywanych przez strony postępowania. Prowadziłoby to bowiem do tego, że każde rozwiązanie techniczne, technologiczne czy organizacyjne planowane w ramach przedsięwzięcia podlegałoby de facto wariantowaniu, co

zdecydowanie wykracza poza obowiązek przedstawienia analizy wariantowej, wynikający z przepisów u.o.o.ś.

Natomiast odnosząc się do kwestii ogółu ścieków z etapów prac przygotowawczych i budowlanych, na str. 488-489 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. autorzy raportu wskazali, że będą one przekazywane zewnętrznemu odbiorcy – PGK Żyrardów. Inwestor potwierdził to stanowisko również w toku postępowania odwoławczego. Na str. 44-45 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. wskazano, że *oczyszczalnia ścieków w Żyrardowie posiada możliwość odbioru ścieków z CPK w ilości 2700 m³/d, co w całości zaspokaja potrzeby CPK w okresie prowadzenia prac przygotowawczych i zasadniczych robót budowlanych*. Zatem raport zawiera wymagane informacje w tym zakresie.

Uwagi dotyczące gospodarowania ściekami na etapie eksploatacji, w tym ze stacji uzdatniania wody (str. 14-15 opinii z 20 stycznia 2023 r.), również nie są zasadne. Z ustaleń zawartych na str. 465-466 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. wynika, że wody popłuczne ze stacji uzdatniania wody kierowane będą do oczyszczalni ścieków przemysłowych (co GDOŚ uwzględnił w pkt II.11.d). Z kolei na str. 483-487 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. przedstawione zostały dane dotyczące oczyszczalni ścieków, w tym w szczególności jej przewidywana lokalizacja, zastosowane technologie oraz stopień redukcji ładunku zanieczyszczeń. Przewiduje się, że jej przepustowość wyniesie ok. 4500 m³/d. Instalacja ta będzie wykorzystywana do zagospodarowania powstających na lotnisku ścieków zarówno o charakterze bytowym, jak i przemysłowym. Z tego względu organ odwoławczy orzekł o konieczności zaprojektowania tego rodzaju oczyszczalni (pkt III.15.a). Natomiast na str. 496-498 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. inwestor wyjaśnił, w jaki sposób odbywać się będzie gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi na etapie eksploatacji przedsięwzięcia. Przedstawione zostały rozwiązania ograniczające możliwość kumulacji zrzutów wód opadowych i roztopowych do Pisi Gągolicy, co organ odwoławczy następnie uwzględnił w treści niniejszej decyzji (pkt II.11.f-II.11.g oraz pkt III.14). W ocenie GDOŚ zaproponowane rozwiązania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej dla Centralnego Portu Komunikacyjnego pozwolą na ograniczenie negatywnego wpływu przedsięwzięcia na stan wód.

Organ odwoławczy zweryfikował również zastrzeżenia autorów opinii z 20 stycznia 2023 r., że niedostatecznie zostały wyjaśnione wątpliwości co do wielkości zapotrzebowania na wodę oraz źródeł wody dla omawianego przedsięwzięcia (str. 15-28 tego opracowania). Raport zawiera wymagane informacje co do zapotrzebowania na wodę na etapach budowy i eksploatacji przedsięwzięcia, a także sposobów jej pozyskania, w tym projektowanych ujęć wód podziemnych (str. 459-474 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.). Ponadto na str. 23 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. inwestor wyjaśnił, że zapotrzebowanie to uwzględnia maksymalną docelową przepustowość lotniska. Tym samym, zgodnie z zasadą przezorności, raport określa największe możliwe oddziaływanie przedsięwzięcia pod względem wpływu na stan ilościowy wód podziemnych.

W ocenie GDOŚ całkowicie błędny jest sposób argumentacji dotyczący prognozowanej wydajności studni projektowanych na potrzeby lotniska. Z uwag zawartych na str. 23-28 opinii z 20 stycznia 2023 r. wynika, że jej autorzy uzależniają wielkość zapotrzebowania przedsięwzięcia na wodę od maksymalnej godzinowej wydajności studni projektowanych dla omawianego przedsięwzięcia: z *Raportu* wynika, że *sumaryczne zapotrzebowanie przedsięwzięcia na wodę dla fazy eksploatacji będzie wynosić prawdopodobnie ponad 650 m³/h. Wskazują na to informacje dotyczące planowanych ujęć wód podziemnych.* Tymczasem w rzeczywistości jest odwrotnie: to właśnie prognozowana wielkość zapotrzebowania przedsięwzięcia na wodę daje podstawę do zaprojektowania studni o odpowiedniej wydajności, która z kolei może być niższa od maksymalnie możliwej wydajności dla danej warstwy wodonośnej. Tym samym wywód autorów kontrraportu, dotyczący błędnych – ich zdaniem – obliczeń wydajności projektowanych studni, jest całkowicie bezpodstawny.

Nie jest zasadne żądanie uzupełnienia dokumentacji analizowanej sprawy o szczegółowe informacje dotyczące projektowania badań geologicznych i sposobu wykonania ujęć wód podziemnych, o których mowa na str. 28-30 opinii z 20 stycznia 2023 r. Informacje te wykraczają poza zakres postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, natomiast będą podlegać analizie przez właściwy organ administracji geologicznej.

Nie sposób zgodzić się z autorami opinii z 20 stycznia 2023 r., że raport w zakresie opisu elementów przyrodniczych środowiska (pod względem środowiska gruntowo-wodnego) jest zbyt ogólny i wymaga uzupełnienia (str. 31-40 opracowania). Z uwagi na stosunkowo wczesny etap procesu inwestycyjnego, w celu oceny warunków geologicznych i hydrogeologicznych w miejscu realizacji przedsięwzięcia, dopuszczalne było posłużenie się mapami geologicznymi o skali 1:50 000. Już tylko samo miejsce realizacji przedsięwzięcia obejmuje obszar około 52 km², a tzw. podobszar A, obejmujący zakres wariantów przedsięwzięcia wraz z buforem 2 km, zajmuje około 335 km². Zakres i skala przedsięwzięcia wymusza generalizację w zakresie sporządzanych opracowań kartograficznych, a skala 1:50 000 nie jest do tego celu zbyt mała. Nie są również słuszne zarzuty co do rodzaju i szczegółowości danych charakteryzujących stan środowiska. Na etapie sporządzania raportu prawidłowe było posłużenie się do tego celu danymi publikowanymi przez Państwowy Instytut Geologiczny, Państwową Służbę Hydrogeologiczną i Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, uzupełnionymi przez wyniki własnych badań prowadzonych na zlecenie inwestora. Wbrew tezę skarżących, na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest natomiast konieczne przedłożenie zatwierdzonej dokumentacji hydrogeologicznej (por. wyrok NSA z 8 października 2019 r., sygn. akt: II OSK 2737/17).

GDOŚ nie zgadza się również z zarzutami autorów opinii z 20 stycznia 2023 r., które dotyczą opisu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko gruntowo-wodne na poziomie 1 wariantowania (str. 40-56 opinii). Większość uwag ogranicza się wyłącznie do negacji ustaleń przedstawionych w raporcie, ze względu na nieprzeprowadzenie wszystkich zaplanowanych

badan hydrogeologicznych (o czym była już mowa powyżej). Ponadto autorzy opinii wyrazili przekonanie co do konieczności przedłożenia wielu dodatkowych informacji, które nie mogły być jeszcze znane na etapie sporządzenia raportu lub w ogóle są zbędne w kontekście oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Przykładowo na str. 43 opinii z 20 stycznia 2023 r. zarzucono brak zdefiniowania technologii robót budowlanych, a na str. 47 – brak uwzględnienia dodatkowych, wskazanych przez autorów, kryteriów oceny wpływu na wody powierzchniowe. Kwestia, iż w raporcie wykorzystano dane wejściowe lub kryteria oceny inne niż te, które są preferowane przez autorów kontrraportu, nie świadczy o tym, że są one błędne lub niewystarczające. Zatem w ocenie organu odwoławczego również i w tym zakresie opinia z 20 stycznia 2023 r. nie zdołała podważyć ustaleń zawartych w raporcie.

Ponadto wywody autorów opinii obarczone są poważnymi błędami, jak np. powtarzające się kilkakrotnie tezy, że nie jest możliwe wyznaczenie bufora w odległości 15 m od granic przedsięwzięcia na mapie w skali 1:50 000 lub mniejszej, ze względu na zbyt dużą grubość linii rozgraniczających poszczególne wydzielania (str. 41, 42, 45 opinii z 20 stycznia 2023 r.). Jak słusznie wskazał inwestor na str. 92 pisma z 8 listopada 2023 r., *zarzuty dotyczące grubości linii na rysunkach z oddziaływaniami są bezzasadne, gdyż wszystkie analizy były prowadzone w środowisku GIS na danych wektorowych, gdzie linie i granice wydzielen nie mają grubości*. Brak znajomości metod sporządzania cyfrowych opracowań kartograficznych podważa wiarygodność tez stawianych przez autorów kontrraportu w tym zakresie.

Kolejnym znaczącym błędem jest szacowanie przez autorów opinii z 20 stycznia 2023 r. (str. 52-56) wielkości poboru wody na potrzeby przedsięwzięcia na podstawie maksymalnej godzinowej wydajności projektowanych studni. Nie sposób zgodzić się z takim założeniem, bowiem zapotrzebowanie Centralnego Portu Komunikacyjnego na wodę nie będzie zależało od wydajności studni. Zapotrzebowanie przedsięwzięcia na wodę zależeć będzie od innych czynników, w szczególności: liczby osób korzystających z lotniska (zatrudnionych oraz pasażerów), liczby operacji lotniczych, liczby kursujących pociągów, zastosowanych technologii. Zaprojektowanie ujęć wód o określonej wydajności jest więc jedynie rezultatem tego, że wcześniej obliczone zostało zapotrzebowanie przedsięwzięcia na wodę (na podstawie wskaźników przedstawionych na str. 467-468 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.). Poza tym inwestor przewiduje zaspokojenie zapotrzebowania przedsięwzięcia na wodę również od dostawców zewnętrznych (str. 471 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.). Tym samym związek pomiędzy wydajnością projektowanych studni a zapotrzebowaniem przedsięwzięcia na wodę jest całkowicie odwrotny, niż wskazują autorzy kontrraportu.

Na str. 56-68 opinii z 20 stycznia 2023 r. jej autorzy przedstawili uwagi krytyczne względem modelu hydrogeologicznego, który został opracowany dla Centralnego Portu Komunikacyjnego. W ocenie GDOŚ większość z tych uwag nie jest zasadna, w szczególności z powodów wskazanych powyżej: błędnego szacowania zapotrzebowania na wodę przez autorów kontrraportu i nieuzasadnionych zarzutów co do zakresu badań geologicznych przed opracowaniem modelu. Ponadto w toku postępowania pierwszoinstancyjnego w uzupełnieniu

raportu z 2 marca 2023 r. inwestor przedłożył opis modelu hydrogeologicznego (załącznik IV.89), który zawiera informacje dotyczące sposobu konstrukcji, kalibracji i weryfikacji modelu (czego oczekiwali skarżący). Model ten uwzględnia ukształtowanie powierzchni terenu, sieć hydrograficzną, warstwowość budowy geologicznej, a jego granice położone są w odległości powyżej 3 km od terenu lotniska, co redukuje ich wpływ na wyniki symulacji. W oparciu o stwierdzoną litologię w podłożu, poszczególnym warstwom modelu przypisane zostały wartości współczynnika filtracji. Model zawiera również pozostałe parametry niezbędne do odwzorowania zastosowanych warunków brzegowych: położenia zwierciadła wód gruntowych, wartości współczynnika infiltracji efektywnej, wielkości wydatków ujęć wód, a także przepuszczalność hydrauliczną dna cieków. Model został skalibrowany na podstawie 61 punktów obserwacyjnych (47 dla pierwszego poziomu wodonośnego, a 14 dla użytkowego poziomu wodonośnego). Autorzy modelu zwrócili uwagę na trudność interpretacji wyników dla użytkowego poziomu wodonośnego z uwagi na mniejszą liczbę otworów wiertniczych sięgających do tego poziomu oraz skomplikowaną budowę czwartorzędowego piętra wodonośnego. Rezultaty kalibracji modelu wykazały dużą zgodność pomierzonego w terenie zwierciadła wody z wartościami uzyskanymi na modelu (zał. IV.89, str. 20-21 do raportu), szczególnie w przypadku pierwszego poziomu wodonośnego (średni błąd kwadratowy: 0,62 m). Dla głównego użytkowego poziomu wodonośnego model w dalszym ciągu odwzorowuje położenie zwierciadła wód gruntowych, choć obarczony jest wyższą niepewnością (średni błąd kwadratowy: 1,59 m), ponieważ poziom obserwowanego zwierciadła wody w kilku punktach pomiarowych odbiegał od poziomu wynikającego z obliczeń (minimalna wartość rezydualna: -3,34 m).

Zatem rezultaty modelowania były wystarczające do stwierdzenia, że pobór wody w ramach przedsięwzięcia nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na stan ilościowy wód podziemnych ani też na siedliska od nich zależne. Jednakże biorąc pod uwagę wczesny etap projektowania, model ten niewątpliwie będzie wymagał aktualizacji na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w związku z projektowanymi ujęciami wód na potrzeby lotniska (pkt V.2). Posłuży on doprecyzowaniu warunków hydrogeologicznych dla użytkowego poziomu wodonośnego (trzecia warstwa modelu – zał. IV.89 do raportu), z którego przewiduje się pobór wody na potrzeby lotniska.

W nawiązaniu do uwag zawartych w opinii z 20 stycznia 2023 r. organ odwoławczy dostrzegł, że niektóre zagadnienia dotyczące modelu hydrogeologicznego nie zostały w całości wyjaśnione w treści raportu. Stąd pismem z 24 lipca 2024 r. GDOŚ wezwał inwestora do złożenia wyjaśnień co do ustaleń zawartych w raporcie, w tym m.in. w zakresie danych wejściowych do modelu hydrogeologicznego (pkt II.16-II.23 wezwania). Na str. 27-35 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. inwestor wyjaśnił wątpliwości dotyczące uwzględnionej w modelu wielkości zapotrzebowania na wodę, wskazując, że rezultaty modelowania ilustrują scenariusz najbardziej niekorzystny, uwzględniając największy możliwy planowany pobór wody na potrzeby przedsięwzięcia (rok 2044). Na podstawie zgromadzonego

materiału dowodowego organ drugiej instancji ocenia, że numeryczny model hydrogeologiczny sporządzony na potrzeby przedsięwzięcia – wbrew teom skarżących – został opracowany w sposób prawidłowy, z uwzględnieniem wymaganych danych wejściowych i o odpowiedniej szczegółowości, biorąc pod uwagę wstępny etap projektowania przedsięwzięcia. Wynikające z niego ustalenia potwierdzają brak znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na JCWPd nr 65. Stanowisko takie przedstawił również Dyrektor RZGW w Warszawie w postanowieniu z 5 kwietnia 2023 r., znak: WA.RZŚ.4900.1.1.2023.2 (por. str. 22-24 postanowienia). Organ ten wskazał na konieczność przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w związku z budową nowych ujęć wód. W niniejszej decyzji GDOŚ uwzględnił tę konieczność (pkt V.2).

Organ odwoławczy nie podziela uwag autorów opinii z 20 stycznia 2023 r. co do nieprawidłowości analizy wariantowej przedsięwzięcia (str. 68-73 opinii). Sposób doboru kryteriów, ich wag i pozostałych założeń do przeprowadzenia analizy wielokryterialnej leży w gestii inwestora. GDOŚ nie widzi powodu, aby kwestionować rezultatów analizy wariantowej, w sytuacji gdy jest to analiza o charakterze kompleksowym, obejmująca wszystkie istotne komponenty środowiska oraz uwzględniająca sposób oddziaływania przedsięwzięcia na każdy z nich. Analiza ta obejmuje kilkadziesiąt różnych kryteriów istotnych z punktu widzenia realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia, a także – co równie ważne – dokonuje porównania wariantów na sposób ilościowy, odwołując się do obiektywnych, mierzalnych parametrów i wskaźników. Dotyczy to również wpływu inwestycji na poszczególne komponenty środowiska gruntowo-wodnego. W ocenie GDOŚ, jak wyjaśniono to już we wcześniejszej części uzasadnienia niniejszej decyzji, wariantowanie przedsięwzięcia spełnia wymagania, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5, 6, 6a, 7 u.o.o.ś.

Na str. 74-77 autorzy opinii z 20 stycznia 2023 r. kwestionują sposób określenia w raporcie propozycji działań minimalizujących i kompensujących oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko gruntowo-wodne. W ocenie GDOŚ założenia przedstawione w treści raportu odnośnie do tych działań są prawidłowe, zarówno w zakresie ograniczania oddziaływania placu budowy, jak i planowanych działań kompensujących wobec herpetofauny, ryb i jednolitych części wód powierzchniowych. Zostały więc uwzględnione w treści niniejszego rozstrzygnięcia, w szczególności w pkt II.3, II.8, IV.1 i IV.5. Organ odwoławczy dostrzegł jednak, że z uwagi na konieczność ochrony organizmów wodnych, niezbędne będzie wstrzymywanie zrzutów wód pochodzących z poletek sedymentacyjnych już przy koncentracji zawiesiny wynoszącej 100 mg/dm³, a nie dopiero przy 200 mg/dm³, jak zaproponowali autorzy raportu na str. 235 erraty z 2 marca 2023 r. Zatem w tym aspekcie uwaga autorów opinii z 20 stycznia 2023 r. okazała się trafna i została uwzględniona (pkt II.9.a). Odnosząc się natomiast do uwag w zakresie monitoringu przedsięwzięcia (str. 78-79 opinii), GDOŚ wskazuje, że w niniejszej decyzji ustalił konieczność prowadzenia monitoringu hydrogeologicznego w sieci piezometrów, o której mowa w pkt VII.4. Zasadny może być również montaż piezometrów w dodatkowych lokalizacjach, określonych po przeprowadzeniu

ponownej oceny (pkt V.1.1-V.1.2, V.2). Ponadto konieczność monitorowania wód podziemnych wynika m.in. z potrzeby ochrony niektórych gatunków roślin (pkt VI.9-VI.10, pkt V.3).

Organ drugiej instancji nie przychyła się do wniosków zawartych w podsumowaniu opinii z 20 stycznia 2023 r. W ocenie GDOŚ, dane dostępne na obecnym etapie procesu inwestycyjnego były wystarczające do dokonania oceny oddziaływania omawianego przedsięwzięcia na środowisko, w tym również w zakresie środowiska gruntowo-wodnego. Pozwoliły one organom obu instancji ocenić skalę wpływu inwestycji na wody powierzchniowe i podziemne oraz dobrać adekwatne środki służące minimalizacji tych oddziaływań. Z uwagi na wczesny etap projektowania, bardziej szczegółowe dane dotyczące przedsięwzięcia zostaną przedstawione w ramach projektów budowlanych dla poszczególnych obiektów lotniska, dróg i linii kolejowych. Wtedy też możliwe będzie zatwierdzenie dokumentacji hydrogeologicznych sporządzanych dla poszczególnych obiektów Centralnego Portu Komunikacyjnego. Zagadnienia te będą przedmiotem ponownej oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowań w sprawie wydania zezwoleń na realizację inwestycji.

Ad 3.c

Pismem z 6 maja 2023 r. Bakoma Sp. z o.o. przedłożyła również opracowanie ze stycznia 2023 r. dotyczące wpływu przedsięwzięcia na przyrodę ożywioną autorstwa Arkadiusza Gawrońskiego i Edwarda Baraniaka pt.: „Uwagi do Raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia pn. Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z urządzeniami i obiektami niezbędnymi do jego funkcjonowania – cz. przyrodnicza”. W opinii tej przedstawiono uwagi krytyczne do raportu w zakresie metodyki i wyników inwentaryzacji przyrodniczej, opisu wpływu przedsięwzięcia na środowisko oraz zaproponowanych środków minimalizujących oddziaływanie przedsięwzięcia na przyrodę ożywioną.

W uwagach ze stycznia 2023 r. zarzucono, że inwentaryzacja przyrodnicza nie objęła badania niektórych grup zwierząt, roślin i grzybów lub badania te nie zostały przeprowadzone w sposób prawidłowy. Ponadto wskazano, że w niewystarczający sposób udokumentowane zostało występowanie cennych siedlisk przyrodniczych, w szczególności ze względu na brak zaprezentowania zdjęć fitosocjologicznych. GDOŚ nie podziela stanowiska autorów tego opracowania, że w ramach inwentaryzacji przyrodniczej niezbędne jest oznaczenie wszystkich elementów środowiska objętych ochroną, o których mowa w przepisach u.o.p. W tym zakresie organ odwoławczy przychyła się do zdania autorów raportu, którzy wskazali, iż: *inwentaryzacja przyrodnicza wykonywana jest pod kątem celu jakiemu ma służyć, więc jej metodyka i zakres wynikają z analizy potencjalnych oddziaływań. Nie ma więc uzasadnienia czy też potrzeby, aby miała ona zakres i stopień szczegółowości opracowań o charakterze naukowym. Nie służy ona również monitoringowi przyrodniczemu* (str. 96 uzupełnienia raportu z 8 listopada 2023 r.).

Zgodnie z zawartą w raporcie metodyką inwentaryzacji przyrodniczej, na terenie podobszaru A wykonano inwentaryzację przyrodniczą: siedlisk przyrodniczych i zbiorowisk roślinnych, roślin (w tym mszaków), grzybów i porostów, bezkręgowców, herpetofauny, ornitofauny, chiropterofauny i teriofauny. W podobszarze B wykonano inwentaryzację: ornitofauny, szlaków migracji ptaków, a także innych siedlisk lub elementów środowiska istotnych z punktu widzenia biologii ptaków, a także inwentaryzację miejsc występowania kolonii rozrodczych i zimowisk nietoperzy. W podobszarze C inwentaryzacja obejmowała: ptaki drapieżne, miejsca występowania tych grup ptaków, które ze względu na wielkość lub biologię gatunku mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla prowadzenia ruchu lotniczego, miejsca stanowiące atrakcyjne siedliska, żerowiska lub z innych względów sprzyjające koncentracji ptaków oraz ichtiofaunę. Metodyka badań, w tym terminy jej wykonania zostały odpowiednio dobrane do każdego komponentu przyrodniczego. Uzyskane w ten sposób wyniki posłużyły do przeprowadzenia analiz dotyczących zasięgu i skali oddziaływania na wskazane powyżej grupy organizmów, a w konsekwencji na zaplanowanie adekwatnych działań minimalizujących i kompensujących na środowisko przyrodnicze. W toku postępowania inwestor wyjaśnił wątpliwości organów pierwszej i drugiej instancji, uzupełniając brakujące informacje w odpowiedziach na wezwania. Organ odwoławczy nie podziela więc poglądu skarżącego co do niewystarczającego zakresu inwentaryzacji przyrodniczej.

Autorzy uwag ze stycznia 2023 r. zarzucili, iż w dokumentacji nie zostało wskazane, na podstawie jakich założeń w analizie oddziaływania skupiono się na gatunkach chronionych, cennych i rzadkich (wilk, bóbr europejski, wydra), pomijając inne gatunki chronione. W tym zakresie autorzy raportu wyjaśnili (str. 129-131 uzupełnienia z 12 lutego 2024 r.), że ocena oddziaływania na ssaki (poza nietoperzami) celowo i metodycznie została oparta o gatunki najbardziej wymagające – wilk, bóbr i wydra, które uznano za tzw. parasolowe. Wybierając te 3 gatunki (a także ssaki kopytne, z uwagi na problematykę migracji) na drugim poziomie oceny uwzględniono charakter terenu przedsięwzięcia, w tym dostępność i jakość siedlisk, wyniki inwentaryzacji i cechy siedlisk tych gatunków. Potencjał terenu przedsięwzięcia jako siedlisk chronionych gatunków ssaków (w szczególności drobnych jak: wiewiórka, kret, ryjówki czy jeź) jest niski. Nie oznacza to jednak, że same działania minimalizujące i kompensacyjne pomijają inne gatunki ssaków. W niniejszej decyzji zawarte zostały dotyczące obecności teriologa podczas etapu budowy przedsięwzięcia, który będzie reagował w sytuacjach zagrażających ssakom (pkt II.12), a także obowiązki dotyczące: zapewnienia drobnym zwierzętom możliwości wyjścia z wykopów (pkt II.19), budowy przejść dla zwierząt (pkt III.6), ogrodzenia przedsięwzięcia (pkt III.10), co będzie służyć ochronie także innych zwierząt niż wilk, bóbr i wydra.

W ocenie autorów uwag ze stycznia 2023 r. w raporcie zabrakło przedstawienia wyników inwentaryzacji niektórych gatunków i grup zwierząt, w tym: łosia, chronionych gatunków gryzoni i ssaków owadożernych, mięczaków, chronionych gatunków pijawek, skrzelonogów, pajęczaków, chruścików, motyli nocnych i większości gatunków chrząszczy (str. 9-13 uwag).

Zgodnie z metodyką przedstawioną w raporcie z inwentaryzacji przyrodniczej (t. III, załącznik nr 1) badane były gatunki pospolite ssaków, w tym gatunki łowne, przez wykonywanie obserwacji z transektów (zarówno dzienne tropienia, jak i obserwacje nocne za pomocą kamery termowizyjnej). W wynikach inwentaryzacji (tabela 3.11.2 w raporcie z inwentaryzacji przyrodniczej) została wykazana obecność łosia. Większość stwierdzeń łosia była na północ i na południowy zachód od terenu przedsięwzięcia. W tych rejonach znajduje się również główny korytarz migracyjny. Z przedstawionych analiz wynika, że obejmowały one również przemieszczanie się łosia (str. 344, 349 raportu z inwentaryzacji przyrodniczej). Biorąc pod uwagę zdolność łosia do odbywania dalekich wędrówek, teren inwestycji nie będzie stanowić dużej bariery w jego przemieszczaniu się.

Kwestie dotyczące inwentaryzacji chronionych gatunków gryzoni zostały wyjaśnione na str. 128-131 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r., gdzie wskazano, że ze względu na bardzo duży obszar samego przedsięwzięcia nie było możliwe zastosowanie reprezentatywnej metody inwentaryzacji gryzoni przez wykorzystanie pułapek żywołownych. Dodatkowo występowanie gryzoni na terenach rolniczych uwarunkowane jest przede wszystkim dostępnością pokarmu w danym roku. Ze względu na bardzo niskie prawdopodobieństwo obecności (brak odpowiednich siedlisk) cennych gatunków gryzoni, takich jak popielica czy chomik europejski, nie zdecydowano się na zaplanowanie odrębnej metodyki badań tych zwierząt. Obecność gryzoni była odnotowywana podczas prowadzenia badań innych komponentów środowiska. Zaplanowane w niniejszej decyzji działania minimalizujące będą obejmowały również gryzonię. Dotyczy to kontroli terenu budowy przed podjęciem prac przez teriologa (pkt II.12), zastosowania ogrodzeń chroniących przed wchodzeniem małych zwierząt (pkt II.19.d, III.8.b), kontroli wykopów przez herpetologa, który w ich trakcie będzie mógł również zareagować w przypadku odnalezienia drobnych ssaków (II.19.b). Dodatkowo należy zauważyć, że inwestor na wszystkie czynności związane z naruszaniem zakazów względem gatunków chronionych musi pozyskać decyzje derogacyjne, zgodnie z art. 56 u.o.p., od właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Informacje dotyczące metodyki inwentaryzacji poczwarówek zostały wyjaśnione na str. 134-136 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. Autorzy raportu wskazali, że inwentaryzacja przeprowadzona została w terminach i z zastosowaniem metodyki zgodnej z zaleceniami monitoringowymi zawartymi w publikacjach: A. Lipińska, Z. Książkiewicz, K. Zajac, J. Barga-Więcławska, *Poczwarówka jajowata Vertigo moulinsiana* [w:] M. Makomaska-Juchiewicz, P. Baran P. (red.). *Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny cz. II*, Warszawa 2012, s. 463-481 oraz Z. Książkiewicz, A. Lipińska, K. Zajac, J. Barga-Więcławska, *Poczwarówka zawężona Vertigo angustior* [w:] op. cit., s. 482-503. Przeprowadzono kontrole na kilku wybranych stanowiskach w czerwcu, lipcu oraz sierpniu. Inwentaryzacja poczwarówek wykonywana była z użyciem sprzętu zalecanego w powyższej metodyce. Dokonano poboru ściółki oraz traw, jednak z uwagi na charakter monitoringu poszukiwania ślimaków odbywały się in situ. Próbkę traw oraz ściółki wyłożona na kuwetę oraz

przeglądano za pomocą pęsety. Stanowiska zostały wyselekcjonowane – były to podmokłe łąki lub bagniste obszary. Zasięg badań obejmował większą część obszaru inwentaryzacji. Badania nie potwierdziły obecności tego gatunku. W przypadku zatoczka łamliwego zgodnie z informacjami przekazanymi na str. 12-15 uzupełnienia raportu z 8 listopada 2023 r., kontrole zostały przeprowadzone na wszystkich stanowiskach, które potencjalnie mogły stanowić jego siedlisko i które wytypowane zostały po pierwszych kontrolach w terenie. Nie stwierdzono jednak obecności tego gatunku.

Z kolei gatunki chronionych pijawek, skrzelonogów, pajęczaków, chruścików, motyli nocnych i chrząszczy były inwentaryzowane metodą przyżyciową, co stosowane jest w wielu różnych badaniach. Podczas prac kameralnych sprawdzano także dane archiwalne dotyczące tych zwierząt, następnie sprawdzano, czy na terenie inwentaryzacji występują potencjalne siedliska ich występowania. Należy podkreślić, że brak stwierdzenia konkretnych gatunków nie oznacza, że nie zostały one badane. Kwestia ta została wyjaśniona na str. 100-103 uzupełnienia raportu z 8 listopada 2023 r.

GDOŚ nie podziela zarzutów autorów uwag ze stycznia 2023 r. w odniesieniu do inwentaryzacji siedlisk (str. 13-22), w tym co do zbyt małej – zdaniem skarżących – liczby zdjęć fitosocjologicznych. W ramach inwentaryzacji wykazany został każdy z badanych płatów siedlisk przyrodniczych i przyporządkowany do danego rodzaju. W założeniach badań przyjęto, że zdjęcia fitosocjologiczne będą reprezentować każde siedlisko przyrodnicze chronione prawem europejskim. Nie są one obligatoryjnie wymagane przy prowadzeniu inwentaryzacji przyrodniczej na potrzeby wykonania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Zgodnie z informacjami zawartymi w dokumentacji siedliska przyrodnicze były identyfikowane przez zastosowanie skali Brauna-Blanqueta. Inwentaryzacja odbywała się także w odpowiednich terminach, pozwalających na identyfikację szeregu gatunków, umożliwiających oznaczenie danego siedliska przyrodniczego.

Organ odwoławczy nie zgadza się również, że o wadliwości inwentaryzacji przyrodniczej świadczy niestwierdzenie niektórych rodzajów siedlisk przyrodniczych, takich jak: 6120 – ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe, 3130 – brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoeto-Nanojuncetea*, 91D0 – bory i lasy bagienne, 7140 – torfowiska przejściowe i trzęsawiska, 6430 – ziołorośla nadrzeczne, 7110 – torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, 9190 – kwaśne dąbrowy. Podkreślenia wymaga, że samo stwierdzenie występowania danego gatunku (np. przywołanych przez skarżących kocanek piaskowych), nie stanowi podstawy do stwierdzenia obecności danego siedliska przyrodniczego, nawet w złym stanie. Każde z siedlisk posiada zestaw gatunków charakterystycznych oraz różnicujących, na podstawie których można dokonać oznaczenia. Mimo obecności kocanek piaskowych, podczas inwentaryzacji przyrodniczej w żadnej formie nie zostało stwierdzone siedlisko muraw napiaskowych. To samo dotyczy wątpliwości co do wykazania jedynie 3 płatów siedliska łągów olszowych i brak stwierdzenia łągów topolowych. Występowanie jednego gatunku drzewa (np. topoli białej *Populus alba*), nie oznacza

występowania siedliska przyrodniczego, nawet w formie zdegradowanej. W przypadku pozostałych wymienionych siedlisk należy podkreślić, że brak ich wykazania nie oznacza nieprawidłowego wykonania inwentaryzacji przyrodniczej. W przypadku np. siedliska 7140 inwestor wskazał, że niewielkie zabagnienia, gdzie w przeszłości mogło występować to siedlisko, obecnie z reguły są zajęte przez roślinność szuwarową ze związków *Magnocaricion* i *Phragmiton* oraz łożowiska *Salicetum pentandro-cinereae* z niskim udziałem gatunków torfowiskowych.

Na str. 22-23 uwag ze stycznia 2023 r. ich autorzy zarzucili błędy inwentaryzacji przyrodniczej przy oznaczaniu roślin, w tym mszaków. W nawiązaniu do tej kwestii GDOŚ wyjaśnia, że inwentaryzacja roślinności obejmowała rzadkie i chronione gatunki roślin naczyniowych, mszaków, glonów i gatunki obce. Prowadzona była w odpowiednich okresach dla badań roślinności. Poszukiwano geofity w siedliskach leśnych, badano także siedliska łąkowe, zbiorniki wodne, prowadzono badania nakierowane na odnalezienie chronionych gatunków mszaków. Zdaniem organu drugiej instancji wyniki kontroli terenowych dały podstawę do przeprowadzania analizy oddziaływania przedsięwzięcia na te grupy organizmów i zaplanowania adekwatnych działań minimalizujących i kompensacyjnych. Natomiast odnosząc się do kwestii błędnego oznaczenia torfowców, w tym torfowca obłego *Sphagnum teres*, autorzy raportu przyznali, że istnieje możliwość pomyłki w oznaczaniu torfowców ze względu na obiektywną trudność ich identyfikacji (str. 105-106 uzupełnienia raportu z 8 listopada 2025 r.). Nie wpływa to jednak na rozstrzygnięcie omawianej sprawy z uwagi na nieznaczące oddziaływanie przedsięwzięcia na mszaki.

GDOŚ nie podziela tez zawartych na str. 23-25 uwag ze stycznia 2023 r. co do stwierdzenia małej liczby gatunków grzybów i porostów oraz niewykorzystania badań mikroskopowych do ich identyfikacji. Organ odwoławczy wskazuje, że teren planowanego przedsięwzięcia obejmuje przede wszystkim silnie przekształcone agrocenozy. Z tego powodu nie było potrzeby pobrania próbek grzybów i porostów celem przeprowadzenia badań laboratoryjnych.

GDOŚ nie zgadza się z zastrzeżeniami autorów uwag ze stycznia 2023 r. (str. 25-29), że konieczne jest przeprowadzenie dodatkowych obserwacji makrobezkręgowców wodnych, błonkówek, fitoplanktonu i fitobentosu. W ocenie organu odwoławczego zaprezentowane w raporcie wyniki obserwacji tych grup roślin i zwierząt są wystarczające do dokonania rzetelnej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w tym zakresie. Pobór i analiza prób dla określenia stanu ekologicznego badanych stanowisk pozwoliły na zebranie materiału do analiz laboratoryjnych w przypadkach, gdy na podstawie analizy przyżyciowej bezkręgowców nie było możliwe wykluczenie gatunków rzadkich i chronionych. Efektem tych prac był brak stwierdzenia gatunków umieszczonych na odpowiednich czerwonych listach. Stąd też gatunki te nie zostały wymienione w treści wyników inwentaryzacji przyrodniczej. Inwentaryzacja fitoplanktonu została przeprowadzona zgodnie z metodyką odpowiadającą metodyce badań rzek, stosowaną w Państwowym Monitoringu Środowiska w celu oceny

stanu/potencjału ekologicznego. Na podstawie tej metodyki do analiz wybrano rzekę Bzurę, w której istniała możliwość rozwinięcia się zbiorowiska planktonowego. W przypadku zbiorników wód stojących badania fitoplanktonu nie były prowadzone, ponieważ w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia brak jest jezior o powierzchni >50 ha, a istniejące drobne zbiorniki wodne nie stanowią znaczących i cennych siedlisk fitoplanktonu. W pozostałych rzekach zlokalizowanych w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia, niestanowiących dogodnego siedliska fitoplanktonu, badany był zespół glonów porastających dno i trwałe elementy zanurzone w wodzie (fitobentos). Badania te objęły zespół glonów porastających dno i trwałe elementy zanurzone w wodzie. Badania fitobentosu i ocena stanu/potencjału ekologicznego w oparciu o tę grupę zostały wykonane we wszystkich 30 punktach badania wód rzecznych wyznaczonych w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia. Zdaniem organu drugiej instancji metodyka badań została dobrana w sposób pozwalający na ocenę oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na powyższe grupy organizmów.

W uwagach ze stycznia 2023 r. na str. 29-31 zarzucono brak przeprowadzenia odłowów nietoperzy przy pomocy siatek chiropterologicznych w celu potwierdzenia występowania poszczególnych gatunków. W nawiązaniu do tego GDOŚ wyjaśnia, że podstawowym sposobem badań terenowych nietoperzy jest wykonywanie nasłuchów, co zostało również zastosowane w przypadku przedmiotowego przedsięwzięcia za pomocą detektorów i rejestratorów ultradźwięków echolokacyjnych. Niektóre grupy gatunków nietoperzy mają zbliżoną charakterystykę ultradźwięków, na którą nakładają się kolejne czynniki, takie jak: osobnicze zindywidualizowanie, zmienność w zależności od charakteru środowiska, wykonywanej przez nietoperze czynności oraz wieku. Część nagrań głosów nietoperzy można zidentyfikować, przyporządkowując je nie do określonego gatunku, lecz do rodzaju lub grupy gatunków. Natomiast przy wykorzystaniu metody odłowów w sieci chiropterologiczne należy brać pod uwagę takie kwestie, jak: narażenie kryjówek na zniszczenie w wyniku realizacji inwestycji oraz prawdopodobieństwo wystąpienia gatunku szczególnie cennego, którego obecności nie można potwierdzić przy wykorzystaniu innych metod. W związku z powyższym prowadzenie odłowów jest metodą jedynie pomocniczą, wykorzystywaną w szczególnych przypadkach wskazanych przez chiropterologa, które przy tym przedsięwzięciu nie miały miejsca.

W treści uwag zarzucono, że w raporcie w niedostateczny sposób przeanalizowano kwestię wpływu przedsięwzięcia na niektóre gatunki ptaków: świergotka polnego oraz pójdzki (str. 31-33 uwag ze stycznia 2023 r.). W ocenie GDOŚ ustalenia dotyczące tych gatunków w treści raportu były prawidłowe. Odnośnie do świergotka polnego zostało stwierdzone, że obszar wybranego wariantu realizacyjnego planowanego przedsięwzięcia nie zawiera w swoich granicach siedlisk optymalnych dla tego gatunku i nie stanowi ważnego obszaru gniazdowania świergotka polnego, co przeanalizowano przed przystąpieniem do prac terenowych na etapie kameralnym. Biorąc pod uwagę powierzchnię upraw (wykluczając te, których świergotek

będzie unikał), wskazano, że lokalna populacja może być nieliczna. Z uwagi na dynamikę zmian gniazdowania tego gatunku należy spodziewać się, że planowane przedsięwzięcie nie wpłynie znacząco negatywnie na ten gatunek ptaka. Natomiast w zakresie pójdzki w treści raportu szczegółowo omówione zostały uwarunkowania związane z występowaniem tego gatunku na obszarze przeznaczonym pod inwestycję. Biorąc pod uwagę Monitoring Ptaków Polski w latach 2021–2024, można zauważyć, że pójdzka wykazała rosnący wskaźnik liczebności. W związku z przeprowadzoną analizą wpływu przedsięwzięcia, w niniejszej decyzji określono warunki służące kompensowaniu oddziaływań na ten gatunek (pkt IV.2.4) oraz obserwacjom jego występowania w związku z realizacją i eksploatacją przedsięwzięcia (pkt VI.3 i pkt VI.5).

Konkludując, GDOŚ nie podziela stanowiska autorów uwag ze stycznia 2023 r. co do konieczności wykonania bardziej szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej. Badania, w oparciu o które sporządzony został raport na potrzeby omawianego przedsięwzięcia były wystarczające w celu dokonania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na zwierzęta, rośliny, grzyby i cenne siedliska przyrodnicze. W ocenie organu odwoławczego skala badań, o przeprowadzenie których wnioskowali autorzy uwag ze stycznia 2023 r., wykracza poza zakres niezbędny w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Jak słusznie wskazał inwestor na str. 96 uzupełnienia raportu z 8 listopada 2023 r., inwentaryzacja przyrodnicza nie jest opracowaniem o zakresie i szczegółowości takiej, jak opracowania o charakterze naukowym. Jej celem nie jest szczegółowe rozpoznanie występowania danego gatunku. Raport oparty na wynikach tej inwentaryzacji służy przede wszystkim dokonaniu oceny wpływu przedsięwzięcia na poszczególne komponenty środowiska i zaproponowaniu odpowiednich środków służących minimalizacji takich oddziaływań. Raport przedłożony w omawianym postępowaniu przez Centralny Port Komunikacyjny sp. z o.o. wymagania te spełnia. Nie było zatem zasadne wzywanie inwestora o przeprowadzenie dodatkowych badań i obserwacji na potrzeby realizacji omawianego przedsięwzięcia.

Ad 3.d

Pismem z 24 maja 2023 r. Gmina Jaktorów przedłożyła opracowanie z 15 maja 2023 r. pt.: „Analiza raportu oddziaływania na środowisko”, sporządzone przez Eko-log sp. z o.o. W ocenie GDOŚ uwagi przedstawione w analizie z 15 maja 2023 r. nie są jednak trafne i nie dają przesłanek do uchylecia decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji. Większość stwierdzeń ogranicza się do krytycznych komentarzy i negacji ustaleń poszczególnych rozdziałów raportu. Uwagi te są jednak w większości słabo uzasadnione lub dotyczą kwestii nieistotnych w kontekście oceny oddziaływania Centralnego Portu Komunikacyjnego na środowisko.

Organ odwoławczy nie podziela zarzutów wysuniętych na str. 6-11 analizy z 15 maja 2023 r. w stosunku do ustaleń zawartych w t. I raportu: bezzasadności realizacji przedsięwzięcia, dzielenia przedsięwzięcia (tzw. *salami slicing*), metodyki wariantowania przedsięwzięcia, braku przeanalizowania wybranych dokumentów strategicznych.

W pierwszej kolejności trzeba podkreślić, że kwestia zasadności realizacji przedsięwzięcia w danym kształcie, w tym przywołane w analizie z 15 maja 2023 r. aspekty społeczno-gospodarcze, nie podlegają ocenie w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Są one istotne jedynie w kontekście konieczności spełnienia przez przedsięwzięcie przesłanek, o których mowa w art. 68 pkt 3 p.w.: nadrzędnego interesu publicznego, pozytywnych efektów związanych z ochroną zdrowia, utrzymaniem bezpieczeństwa oraz zrównoważonym rozwojem. Analiza taka została przedstawiona na str. 509-515 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. oraz na str. 51-66 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. i w jej treści wykazano, że budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego powyższe przesłanki spełnia.

Odnosnie do zarzutów dotyczących wariantowania lokalizacyjnego przedsięwzięcia, przedstawionego w Strategicznym Studium Lokalizacyjnym, oraz dwupoziomowego charakteru wariantowania, GDOŚ wypowiedział się we wcześniejszej części niniejszej decyzji. Uzupełniając stanowisko GDOŚ w tym zakresie, należy wskazać, że nieprawdziwe są sugestie zawarte w treści analizy z 15 maja 2023 r. (str. 9, 12), że wariantowanie położenia lotniska na poziomie 1 sprowadza się wyłącznie do rotacji ukierunkowania pasów startowych. Przeczą temu ustalenia zawarte w treści raportu (m.in. t. II, str. 35-42), gdzie zilustrowano sposób wariantowania przedsięwzięcia na poziomie 1, obejmujący w szczególności różne usytuowanie części lotniskowej przedsięwzięcia w obrębie Podobszaru 0.

Bezasadny jest zarzut „sztucznego dzielenia przedsięwzięcia” z uwagi na brak objęcia raportem tzw. fazy II lotniska. Należy podkreślić, że z praktyką tzw. *salami slicing* mamy do czynienia w szczególności, gdy inwestorzy usiłują uniknąć konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, przez podzielenie go na mniejsze fragmenty, dla których taka ocena nie jest konieczna. W przypadku omawianego przedsięwzięcia nie było takiej możliwości, bowiem z uwagi na projektowaną długość dróg startowych, przekraczającą wartość określoną w § 2 ust. 1 pkt 30 r.o.o.s. (2100 m), przeprowadzenie tej oceny było obligatoryjne. Ewentualna dalsza rozbudowa lotniska o nowe pasy startowe po roku 2044 wymagać będzie uzyskania nowej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz ewentualnego przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko obejmującej przedsięwzięcie klasyfikowane jako rozbudowa przedmiotowego przedsięwzięcia. Poza tym funkcjonowanie wszystkich planowanych elementów przedsięwzięcia zostało uwzględnione w opisie wpływu przedsięwzięcia na środowisko przedstawionym w t. IV raporcie. W tym kontekście należy też dodać, iż nie jest prawdziwy zarzut, że w raporcie nie wyjaśniono pojęcia „wstępna granica przedsięwzięcia” (str. 44 analizy z 15 maja 2023 r.). Zostało ono zdefiniowane w t. IV cz. 2 na str. 17 raportu i jest to granica obszaru, w obrębie którego zlokalizowane zostaną obiekty i elementy infrastruktury składające się na analizowane przedsięwzięcie oraz w ramach których nastąpi przekształcenie terenu. Nie jest też możliwe, aby „ostateczne granice przedsięwzięcia” były większe niż te, które zostały określone we wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla

omawianego przedsięwzięcia. Zatem powtarzające się w treści opracowania uwagi o „sztucznym dzieleniu przedsięwzięcia” są całkowicie bezzasadne.

W ocenie GDOŚ nie było konieczności, aby w treści raportu odnosić się do wszystkich dokumentów strategicznych wspomnianych przez autorów analizy z 15 maja 2023 r. Skarżący nie wyjaśnili, z jakich powodów wskazane przez nich dokumenty są tak ważne, że przeanalizowanie ich treści przez inwestora byłoby niezbędne. Przepis art. 66 ust. 1 pkt 11a u.o.o.ś., który zobowiązuje do odniesienia się do celów środowiskowych wynikających z dokumentów strategicznych istotnych z punktu widzenia realizacji przedsięwzięcia, nie wskazuje, które dokumenty powinny zostać omówione. W t. I na str. 100-126 raportu uwzględnione zostały wybrane dokumenty strategiczne szczebla międzynarodowego, krajowego i regionalnego. Autorzy raportu wskazali, w jaki sposób inwestycja wiąże się z określonymi w nich celami środowiskowymi. W opinii organu odwoławczego treść raportu jest pod tym względem prawidłowa.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy są uwagi autorów analizy z 15 maja 2023 r. co do braku zasadności realizacji węzła kolejowego w kształcie zaplanowanym przez inwestora (str. 15-16). Jak wskazano we wcześniejszej części niniejszego rozstrzygnięcia, organ prowadzący postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest związany żądaniem inwestora co do rodzaju, charakterystyki oraz lokalizacji planowanej inwestycji. Ustalenie zakresu przedsięwzięcia należy do wyłącznych uprawnień podmiotu występującego o decyzję i co do zasady nie może być dowolnie modyfikowane w toku postępowania przez organ.

GDOŚ zgadza się z uwagami autorów analizy z 15 maja 2023 r. (str. 16-18), iż dopuszczenie możliwości całodobowego prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych może powodować dużą uciążliwość akustyczną i aerosanitarną dla okolicznych mieszkańców. Stąd też w treści niniejszej decyzji, w pkt II.4 i pkt II.6, organ odwoławczy zobowiązał inwestora do uwzględnienia rozwiązań technicznych i organizacyjnych służących ograniczeniu tych uciążliwości. Inwestor zobowiązany będzie również do podjęcia działań minimalizujących zanieczyszczenie światłem (pkt II.16 i pkt III.13). Natomiast w odniesieniu do zamierzonej przebudowy układu hydrograficznego w sąsiedztwie lotniska GDOŚ przewidział rozwiązania służące ograniczeniu negatywnego wpływu prac budowlanych i zaprojektowanej infrastruktury na wody powierzchniowe (pkt II.8, pkt III.12). Przedsięwzięcie będzie zatem w tym zakresie spełniać postulaty przedstawione w analizie z 15 maja 2023 r.

Zarzuty dotyczące sposobu prowadzenia gospodarki odpadami (str. 19 analizy z 15 maja 2023 r.) nie mają wpływu na treść rozstrzygnięcia. W ocenie organu drugiej instancji, zaplanowane przez inwestora środki techniczne i organizacyjne, przewidziane w t. V na str. 181-183 raportu, pozwolą na bezpieczne zagospodarowanie każdego rodzaju odpadów, niezależnie od ich kwalifikacji w myśl przepisów rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. poz. 10). Stąd też organ odwoławczy miał podstawy, aby określić warunki gospodarowania odpadami w związku z realizacją

i eksploatacją przedsięwzięcia (pkt II.7), a także wymagania projektowe dla obiektów, instalacji i miejsc służących magazynowaniu i przetwarzaniu odpadów na etapie eksploatacji przedsięwzięcia (pkt III.1).

GDOŚ częściowo zgadza się z uwagami krytycznymi do raportu w zakresie zapotrzebowania przedsięwzięcia na energię (str. 19-20 analizy z 15 maja 2023 r.). Autorzy analizy słusznie wytknęli wynikające z raportu (t. II, str. 386-393) nieścisłości dotyczące kwestii zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną. W uzupełnieniach raportu z 12 lutego 2024 r. (str. 9-13) i z 24 września 2024 r. (str. 120-122) inwestor wyjaśnił, że nie przewiduje się zaopatrzenia lotniska w ciepło z własnych źródeł konwencjonalnych, lecz wyłącznie przy zastosowaniu pomp ciepła zasilanych ogniwami fotowoltaicznymi oraz energią elektryczną z sieci. Elektrownie fotowoltaiczne zostaną zlokalizowane wewnątrz obszaru lotniska, w otoczeniu jego strefy operacyjnej, co zilustrowano w t. II na str. 175 raportu. Inwestor wykazał, że eksploatacja farm fotowoltaicznych nie spowoduje powstania nadmiernego promieniowania elektromagnetycznego ani zakłóceń związanych z odbijaniem światła słonecznego. Ta część przedsięwzięcia nie będzie zatem znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko.

Organ odwoławczy przychyliła się do niektórych uwag autorów analizy z 15 maja 2023 r. w zakresie opisu w raporcie stanu abiotycznych elementów środowiska (str. 22-24 analizy). GDOŚ zweryfikował, że w sposób niewystarczający zilustrowana została budowa geologiczna obszaru realizacji inwestycji (t. III, str. 51-62 raportu), jak również przedstawiono nieprawidłowe zestawienie ujęć wód podziemnych (tabela III.2-13 w raporcie). Braki te zostały skorygowane przez inwestora w uzupełnieniu raportu z 12 lutego 2024 r. (str. 22-24, załącznik nr 3). Natomiast co do gleb, wód powierzchniowych, jakości powietrza atmosferycznego oraz krajobrazu skarżący nie zdołali zakwestionować ustaleń zawartych w treści raportu. Uwagi te sprowadzają się do negacji danych przyjętych przez inwestora do dalszych analiz, lecz nie zawierają wiarygodnego uzasadnienia, z jakiego powodu dane te miałyby być nieprawidłowe lub niewystarczające.

Na str. 25 analizy z 15 maja 2023 r. autorzy kontrraportu zarzucili, iż zmniejszenie się średniorocznych stężeń pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w rejonie lokalizacji planowanego przedsięwzięcia w 2020 r. w stosunku do 2019 r. nie stanowi ogólnego trendu, lecz jest wynikiem ograniczeń w poruszaniu się, obowiązujących w czasie pandemii COVID-19. GDOŚ nie podziela tej oceny. Jak wykazują dane ze stacji pomiarowych zlokalizowanych w województwach: łódzkim i mazowieckim (przywołane w t. III na str. 506-526 raportu), w latach 2011–2021 na większości z nich odnotowano spadek średniego rocznego, a także średniego dobowego stężenia PM10 i PM2,5. Zatem prawdziwa jest konkluzja o zmniejszającym się poziomie tła zanieczyszczeń pyłowych w sąsiedztwie miejsca budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego, ponieważ wykazuje ono wieloletni trend spadkowy, niezależnie od anomalii związanych z epidemią COVID-19.

Bez wpływu na wynik sprawy pozostają komentarze dotyczące kwestii uwarunkowań społeczno-gospodarczych, konfliktów społecznych i skutków niepodejmowania inwestycji (str. 25-29 analizy z 15 maja 2023 r.). Nie wszystkie żądania, leżące w interesie danej grupy lokalnej, mogą być uznane za słuszne w kontekście interesu całego społeczeństwa lub państwa. Szczególnie w przypadku dużej inwestycji infrastrukturalnej wprowadzenie zmiany lokalizacji przedsięwzięcia często nie stanowi o wykluczeniu danego oddziaływania, lecz o przeniesieniu konfliktu w inne miejsce. Sprzeciw społeczności lokalnej nie stanowi zatem wystarczającej przesłanki do zaniechania realizacji inwestycji.

Organ drugiej instancji nie podziela zarzutów co do nieprawidłowej oceny oddziaływania na JCWP w fazie 2 rozwoju lotniska (str. 29-30 analizy z 15 maja 2023 r.). Przede wszystkim należy podkreślić, że ocena ta dotyczy ewentualnej rozbudowy lotniska po roku 2044 i nie jest objęta zakresem wniosku inwestora z 5 października 2022 r. Ocena ta miała jedynie charakter pomocniczy, jako jedna z przesłanek do wyboru optymalnej lokalizacji przedsięwzięcia. Poza tym autorzy kontrraportu w odniesieniu do tej kwestii nie zdołali uzasadnić, z jakiego powodu uważają, że zakres analiz przedstawionych w raporcie był niewystarczający. Uwagi skarżących nie mogły zatem zostać uwzględnione.

GDOŚ częściowo zgadza się z uwagami dotyczącymi oceny oddziaływania przedsięwzięcia na ludzi (str. 30-31 analizy z 15 maja 2023 r.). W opinii organu słuszny jest zarzut, iż nie sposób nazywać „krótkotrwałymi” oddziaływań wynikających z prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych (t. IV cz. 2, str. 546-547 raportu), ponieważ w przypadku omawianego przedsięwzięcia ich czas trwania może łącznie sięgać nawet 12 lat (t. II, str. 341 raportu). Terminologia stosowana w treści raportu na poziomie 1 oceny wariantów przedsięwzięcia może zatem budzić wątpliwości. Niemniej jednak znajduje ona swoje oparcie w definicjach oddziaływań określonych w t. I na str. 51-57 raportu i jest stosowana konsekwentnie w treści całego raportu. Za „krótkotrwałe” autorzy raportu uznali oddziaływania *mogące trwać jedynie przez ograniczony czas, których skutki ustaną po zakończeniu danego działania, bądź na skutek wykorzystania środków łagodzących lub też naturalnego powrotu do stanu wyjściowego (np. wiercenia otworów studziennych na potrzeby ujęć wody). Założono, że oddziaływanie krótkotrwałe będzie odczuwalne nie dłużej niż jeden rok lub jeden cykl wegetacyjny po zakończeniu działania* (t. I, str. 55 raportu). Ponadto na etapie odwoławczym inwestor skorygował stosowane nazewnictwo, przyznając, że oddziaływanie na jakość powietrza na etapie prac przygotowawczych i budowlanych może mieć charakter średniotrwały (str. 123 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.). Należy też podkreślić, że wpływ ten będzie ściśle związany z aktualnym frontem robót, a zatem nie będzie w danym miejscu występował stale przez cały okres budowy.

Niezależnie od tej kwestii kluczowe jest, że wpływ przedsięwzięcia na poszczególne komponenty środowiska został szczegółowo scharakteryzowany na sposób ilościowy. Na podstawie wyników oceny wpływu inwestycji na ludzi autorzy raportu przewidzieli zastosowanie rozwiązań służących ograniczeniu hałasu i zapylenia w związku z realizacją

inwestycji (t. V, str. 99-100, 130-131 raportu). Dało to podstawę do określenia w niniejszej decyzji szczegółowych rozwiązań służących ochronie okolicznych mieszkańców (pkt II.4 i pkt II.6). Autorzy kontrraportu, ograniczając się do krytyki terminologii stosowanej przez inwestora, nie zdołali wykazać, że opis oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko został w tym zakresie przedstawiony nieprawidłowo.

Częściowo zasadne są uwagi dotyczące oddziaływania inwestycji na siedliska przyrodnicze (str. 31-32 analizy z 15 maja 2023 r.). Autorzy analizy mają rację, podnosząc, że do niszczenia siedlisk może dochodzić nie tylko na etapie prac przygotowawczych, lecz również na etapie budowy – dotyczy to siedlisk związanych z przebudowywanymi ciekami. Ponadto słusznie wytknięto brak uzasadnienia dla przyjęcia określonych wartości buforów, w jakich sieć drogowa może w pośredni sposób oddziaływać na siedliska. W uzupełnieniu raportu z 12 lutego 2024 r. inwestor wyjaśnił, że przyjęte wartości buforów wynikają z doświadczenia autorów przy sporządzaniu dokumentacji środowiskowych oraz z budowy innych obiektów o podobnym charakterze (str. 30-31, 124-125). Uwagi skarżących w tym zakresie pozostają jednak bez wpływu na wynik sprawy, ponieważ nie zdołały podważyć prawidłowości wyników oceny oddziaływania na środowisko lub dotyczą jedynie stosowanej w raporcie terminologii.

Nie są zasadne uwagi autorów analizy z 15 maja 2023 r. co do oddziaływania inwestycji na rośliny, grzyby i porosty (str. 32-33). Wbrew tezę skarżących nie występuje sprzeczność co do ustaleń w zakresie niszczonej stanowisk roślin (punktowych i powierzchniowych), bowiem w treści raportu (t. IV cz. 1, str. 110-111) jest mowa o niszczeniu jedynie stanowisk punktowych. Organ odwoławczy nie dostrzega również sprzeczności co do kwestii możliwego negatywnego wpływu przedsięwzięcia na siedliska roślin zależne od wód (t. IV cz. 1, str. 105 raportu). W kontekście wpływu przedsięwzięcia na takie siedliska mniej istotne jest określenie, czy oddziaływania nazwano jako „lokalne” lub „regionalne”, lecz kluczowe jest wdrożenie środków, które takiemu oddziaływaniu będą zapobiegać lub je ograniczać. Z tego względu GDOŚ wskazał na metody ograniczania zasięgu leja depresji (pkt II.9.b) oraz orzekł o konieczności minimalizowania wpływu przedsięwzięcia na wybrane chronione gatunki roślin (pkt II.23-II.26). Odnosząc się natomiast do poruszonej przez autorów kontrraportu kwestii porostów, należy wskazać, iż nie jest to istotne zagadnienie w kontekście wpływu Centralnego Portu Komunikacyjnego na środowisko. Emisje gazów nie będą na tyle istotne, aby wpłynąć na konkretne stanowiska zinwentaryzowanych chronionych porostów poza obszarem przedsięwzięcia. Ich wrażliwość na zanieczyszczenia jest zróżnicowana w zależności od danego gatunku. W przedmiotowym przypadku ani wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej, ani dane literaturowe nie świadczą o tym, by obszar przedsięwzięcia czy jego otoczenie miał szansę prezentować walory ponadprzeciętne w skali kraju lub regionu w kontekście lichenobioty. Stąd też GDOŚ podziela stanowisko inwestora przedstawione na str. 131-132 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r., że na terenie i w sąsiedztwie przedsięwzięcia nie występuje cenna flora porostów. Ponadto w niniejszej decyzji zaplanowano

wygradzenie lub oznakowanie w sposób widoczny w terenie pojedynczych drzew lub ich grup, będących stanowiskami chronionych gatunków nadrzewnych grzybów lub porostów narażonych na pośrednie oddziaływanie (pkt II.17.a). Działania te zdaniem GDOŚ są adekwatne do stwierdzonych oddziaływań i w wystarczający sposób minimalizują oddziaływanie na grzyby i porosty.

Nie są trafne uwagi dotyczące wpływu inwestycji na zwierzęta, klimat, korytarze ekologiczne oraz podłoże gruntowe (str. 33-34 analizy z 15 maja 2023 r.). Autorzy analizy podnieśli, że nie było prawidłowe oparcie oceny wpływu przedsięwzięcia na środowisko wyłącznie na 4 kluczowych gatunkach: bocian biały, błotniak łąkowy, czapla, żuraw. W odpowiedzi na tę kwestię organ odwoławczy wskazuje, że taki sposób został wybrany jedynie do oceny na poziomie 1 wariantowania. Gatunki te zostały wybrane ze względu na ich wrażliwość na zmiany siedliskowe. Szerszą analizę oddziaływań wykonano dla 21 wybranych gatunków ptaków na poziomie 2 wariantowania w t. IV cz. 3 raportu. W raporcie sformułowano wnioski wynikające z inwentaryzacji przyrodniczej dla wszystkich gatunków uznanych jako cenne i o wysokim statusie ochrony. Przeanalizowano również potencjalne oddziaływania na ptaki przelotne i zimujące, jak też ptaki będące przedmiotami ochrony w sąsiadujących obszarach chronionych. W dokumentacji sprawy zostały zatem zawarte niezbędne informacje o znaczeniu obszaru inwestycji dla wszystkich cennych gatunków. Pozostałe uwagi sprowadzają się do kwestionowania zastosowanej terminologii lub w sposób ogólny komentują ustalenia zawarte w raporcie. Nie są zatem istotne w kontekście niniejszego rozstrzygnięcia.

GDOŚ nie podziela wątpliwości autorów analizy z 15 maja 2023 r. co do oddziaływania inwestycji na wody podziemne (str. 34-36). W ocenie organu opracowania kartograficzne, stanowiące podstawę oceny na poziomie 1 oceny wariantów, były wystarczająco dokładne i aktualne. Bardziej szczegółowe ustalenia co do wpływu przedsięwzięcia na wody podziemne zostały przedstawione na poziomie 2 oceny wariantów (t. IV cz. 3 raportu), w tym w ramach numerycznego modelu hydrogeologicznego (załącznik IV.89 do raportu). Wyjaśnienia dotyczące zakresu przeprowadzonych badań hydrogeologicznych i modelu hydrogeologicznego GDOŚ przedstawił we wcześniejszej części niniejszej decyzji i podtrzymuje zawarte tam ustalenia.

Uwagi dotyczące zagospodarowania przestrzennego, dóbr materialnych, aspektów społecznych i gospodarczych, pozostają bez wpływu na wynik sprawy (str. 36-39 analizy z 15 maja 2023 r.). Są to jedynie ogólne stwierdzenia kwestionujące ustalenia zawarte w raporcie, nieoparte żadnymi dowodami na znaczący negatywny wpływ przedsięwzięcia na środowisko.

Autorzy kontrraportu zakwestionowali również ustalenia dotyczące szczegółowej oceny hałasu i drgań w związku z realizacją i eksploatacją przedsięwzięcia (str. 39-40 analizy z 15 maja 2023 r.). GDOŚ nie zgadza się ze stwierdzeniami, że analizy w zakresie hałasu instalacyjnego czy hałasu lotniczego były nieprawidłowe. Z treści raportu jednoznacznie wynika, że oddziaływanie hałasu instalacyjnego – wbrew twierdzeniom skarżących – nie będzie się różnić pomiędzy wariantami (t. IV cz. 2, str. 155 raportu). Nie są prawdziwe uwagi,

że horyzont czasowy rozbudowy lotniska PAL2 (do 50 mln pasażerów) zostanie osiągnięty w 2028 r., co miałyby skutkować błędnymi wynikami modelowania hałasu lotniczego. W treści opracowania przedłożonego przez Gminę Jaktorów nie zostało również wyjaśnione, jakich innych wymaganych danych w zakresie hałasu nie zawiera raport, przez co trudno ustosunkować się do zarzutów w tym zakresie. Skarżący niesłusznie zarzucają, że budowa wałów ziemnych niekorzystnie wpłynie na klimat akustyczny w sąsiedztwie lotnika. Z zawartej w raporcie tabeli IV.4-51 (t. IV cz. 2) wynikają wnioski odmienne, niż podnoszą skarżący, ponieważ budowa wałów ziemnych może wpłynąć na zmniejszenie się liczby osób narażonych na nadmierny hałas (choć z analiz wynika, że korzyść ta nie będzie bardzo znacząca). Wbrew tezm autorów kontrraportu, w treści raportu określone zostały środki służące minimalizacji wpływu drgań na środowisko (t. V, str. 128-129). Organ odwoławczy uwzględnił je w treści niniejszego rozstrzygnięcia (pkt II.5).

Odnosząc się do zarzutów co do kwestii zanieczyszczenia powietrza (str. 40-44 analizy z 15 maja 2023 r.), na wstępie GDOŚ wyjaśnia, że analizę w zakresie wpływu planowanego przedsięwzięcia na jakość powietrza autorzy raportu wykonali na podstawie modelowania matematycznego dla obszaru o rozmiarze 66×66 km. W obszarze tym wykonano ocenę tła, czyli aktualnej jakości powietrza na rok bazowy 2021. Przy wyznaczaniu wielkości emisji dla źródeł wchodzących w skład tła uwzględniono punktowe, liniowe i powierzchniowe źródła emisji lokalnej. W systemie modelowania uwzględniono również napływ zanieczyszczeń spoza obszaru analizy i w tym celu posłużono się modelem fotochemicznym CAM_x (tło w skali ponadregionalnej), który przyjmuje dane z wielu modeli meteorologicznych. Na potrzeby modelowania jakości powietrza w skali regionu pozyskano dane z regionalnego modelu meteorologicznego – WRF (*Weather Research and Forecasting*) (t. III, str. 389-456 raportu).

Dla tego samego obszaru wykonano również analizę w zakresie wpływu planowanego przedsięwzięcia na jakość powietrza (t. IV cz. 2, str. 218-240 raportu). Na potrzeby raportu, przy pomocy modelu matematycznego CALMET/CALPUFF, uwzględniającego procesy zachodzące w atmosferze, obliczono prognozowane na rok 2029 i 2044 wielkości emisji z planowanego przedsięwzięcia. W obliczeniach zostało uwzględnione tło zanieczyszczeń, a także emisje z inwestycji niepowiązanych technologicznie z planowanym przedsięwzięciem (co jest niezbędne do wyznaczenia oddziaływania skumulowanego) na etapie prac przygotowawczych, budowy i eksploatacji. Model wyznacza wpływ pól meteorologicznych zmiennych w czasie i w przestrzeni na transport, przemiany i depozycję zanieczyszczeń, co powoduje, iż opis procesu jest dokładnie odwzorowany (t. IV cz. 2, str. 224 raportu).

Główne źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza na etapie prac przygotowawczych i budowlanych lotniska, dróg i węzła kolejowego stanowi emisja wtórna pyłów unoszonych z placu budowy, magazynów materiałów budowlanych, a także transport tych materiałów na plac budowy. Istotna jest również emisja gazów i pyłów z silników maszyn i pojazdów budowlanych. Z powyższych źródeł generowane są zanieczyszczenia gazowe oraz aerozole wtórne, a także pierwotne zanieczyszczenia pyłowe różnych frakcji związane z emisjami

niezorganizowanymi (np. prace budowlane czy unos). W przypadku zanieczyszczeń gazowych rozprzestrzenianie może odbywać się na dalsze odległości, natomiast zanieczyszczenia pyłowe (w szczególności cięższe frakcje) oddziałują wyłącznie lokalnie. Prace przygotowawcze i budowlane wymagające ciągłości technologicznej mogą być prowadzone 24 h na dobę, więc emisja zanieczyszczeń do powietrza będzie odczuwalna zarówno w porze dnia, jak i w porze nocy.

Źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza na etapie eksploatacji będzie ruch statków powietrznych (obejmujący kołowanie po płycie lotniska, start i lądowanie oraz lot) oraz obsługa lotów przez pojazdy i maszyny. Zachodzić będzie także emisja związana z transportem drogowym (dojazd pasażerów i obsługi wraz z parkingami) oraz kolejowym (niezelektryfikowane fragmenty wężła kolejowego). Będzie to emisja o zmiennym natężeniu w porze dnia i nocy i związana z konkretną lokalizacją emitorów. Wyemitowane zanieczyszczenia w powietrzu są przenoszone, rozpraszane, wymywane i mogą ulegać przemianom chemicznym.

W 2029 r. i 2044 r. prognozuje się znaczny spadek tła zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego, natomiast przewiduje się wzrost zanieczyszczeń z transportu kołowego w stosunku do roku 2021. Wyniki modelowania tła na analizowanym obszarze nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń.

Wyznaczone na podstawie modelowania matematycznego stężenia zanieczyszczeń na etapie prac przygotowawczych i budowlanych w wariantcie 1 wykazały, że stężenia średniodobowe pyłu zawieszonego PM₁₀ mogą przekroczyć poziom dopuszczalny w maksymalnej odległości 2 km od granicy planowanego przedsięwzięcia. Maksymalne stężenie średniodobowe pyłu zawieszonego PM₁₀ na granicy obszaru przedsięwzięcia wyniesie ok. 118 µg/m³ (236% poziomu dopuszczalnego), a średnioroczne – ok. 51 µg/m³ (128% poziomu dopuszczalnego). Liczba dni, w których dojdzie do przekroczenia standardów jakości powietrza, osiągnie maksymalnie 127 przy granicy planowanego przedsięwzięcia (przy 35 dniach dopuszczonych w ciągu roku). Są to wyniki obliczeń zakładające najgorszy możliwy scenariusz (t. IV cz. 2, str. 378-379, 389-390 raportu).

Przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłów PM₁₀ na etapie prac przygotowawczych i budowlanych będą związane z działaniami, które mogą powodować niezorganizowane unoszenie tego pyłu z obszaru realizacji przedsięwzięcia. Będą to oddziaływania przemijające, związane z etapem realizacji inwestycji. Oddziaływanie istotne będzie mieć miejsce na terenie planowanego przedsięwzięcia, a poza jego granicami będzie dość szybko malało. Aby ograniczyć to oddziaływanie, w pkt II.4 niniejszej decyzji GDOŚ ustanowił warunki służące zmniejszeniu unosu pyłu na placu budowy i drogach dojazdowych.

Natomiast stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} na etapie prac przygotowawczych i budowlanych nie przekroczą poziomu dopuszczalnego poza granicą obszaru planowanego przedsięwzięcia. Stężenia dwutlenku azotu zarówno jednogodzinne, jak i średnioroczne będą niskie i nie przekroczą w żadnym punkcie obszaru obliczeń poziomu dopuszczalnego. Stężenia

tlenku węgla będą niskie, a stężenia dwutlenku siarki i benzenu będą pomijalnie małe i nie przekroczą wartości dopuszczalnych w żadnym punkcie obszaru obliczeń (t. IV cz. 2, str. 386, 401 raportu).

Etap eksploatacji przedsięwzięcia przeanalizowano dla pierwszego pełnego roku eksploatacji lotniska (PAL0) i 2044 r. (PAL2). W pierwszym pełnym roku eksploatacji lotniska (ok. 919 operacji lotniczych/dobę) emisje będą pochodzić także z realizowanych równocześnie prac budowlanych mających na celu jego rozbudowę. Po zakończeniu tych prac emisje będą związane jedynie z eksploatacją przedsięwzięcia. Źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza w fazie eksploatacji będzie ruch statków powietrznych (obejmujący kołowanie po płycie lotniska, start, lot i lądowanie), emisja związana z obsługą lotów przez pojazdy i maszyny, emisja związana z transportem drogowym (dojazd pasażerów i obsługi wraz z parkingami) oraz kolejowym (niezelektryfikowane fragmenty węzła kolejowego). Będzie to emisja o zmiennym natężeniu w porze dnia i nocy i związana z konkretną lokalizacją emitorów. Na podstawie modelowej doby, dla której określono liczbę poszczególnych operacji lotniczych oraz kształt floty, sporządzono model emisji w skali roku. Ilości kierunków (korytarzy) startów i wznoszenia oraz podejścia i lądowania wyznaczono na podstawie udziału poszczególnych kierunków wiatru w roku, przyjmując, że zarówno start, jak i lądowanie odbywają się pod wiatr. W celu wyznaczenia emisji zanieczyszczeń z ruchu statków powietrznych wykorzystano oprogramowanie AEDT (*Aviation Environmental Design Tool*), zawierające największą bazę informacji o współczesnych statkach powietrznych.

W pierwszym roku eksploatacji lotniska największe emisje będą dotyczyć pyłu zawieszonego PM10 (emisja niezorganizowana związana z rozbudową lotniska), dwutlenku azotu i tlenku węgla (emisja związana z operacjami lotniczymi). W roku 2044, po zakończeniu prac budowlanych, emisja pyłu zmniejszy się, natomiast wzrośnie emisja gazów związana z operacjami lotniczymi.

Modelowanie stężenia zanieczyszczeń dla roku 2029 w wariantcie 1 wykazało, że stężenia średniodobowe pyłu zawieszonego PM10 mogą przekroczyć poziom dopuszczalny w maksymalnej odległości 1 km od granicy planowanego przedsięwzięcia. Maksymalne stężenie średniodobowe pyłu zawieszonego PM10 na granicy obszaru przedsięwzięcia wyniesie ok. 102 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (203% poziomu dopuszczalnego), a średnioroczne – ok. 44 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (109% poziomu dopuszczalnego). Liczba dni, w których dojdzie do przekroczenia standardów jakości powietrza, osiągnie maksymalnie 92 przy granicy planowanego przedsięwzięcia (przy 35 dniach dopuszczonych w ciągu roku). Są to wyniki obliczeń zakładające najgorszy możliwy scenariusz. Natomiast po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia, prognozowane stężenia PM10 na granicy przedsięwzięcia nie przekroczą 10% poziomu dopuszczalnego. (t. IV cz. 2, str. 404, 419-420 raportu).

Stężenia pozostałych ocenianych substancji (pyłu zawieszonego PM2,5, dwutlenku azotu, tlenku węgla, dwutlenku siarki i benzenu) ani w pierwszym roku eksploatacji lotniska, ani w roku 2044 nie przekroczą poziomu dopuszczalnego poza granicą obszaru planowanego

przedsięwzięcia. Najbardziej istotna spośród nich będzie emisja dwutlenku azotu, którego maksymalne stężenie jednogodzinne na granicy przedsięwzięcia może osiągnąć ok. 127 µg/m³ w pierwszym roku eksploatacji lotniska (64% poziomu dopuszczalnego) i ok. 161 µg/m³ w roku 2044 (81% poziomu dopuszczalnego) (t. IV cz. 2, str. 416, 431 raportu).

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów zawartych w analizie z 15 maja 2023 r., GDOŚ stwierdza, że przy analizie emisji gazów do powietrza nie pominięto funkcjonowania węzłów betoniarskich, wytwórni mas bitumicznych, zbiorników na paliwa i stacji paliw (str. 40 analizy). Informacje na ten temat przedstawiono w tabelach: IV.4-88, IV.4-141 (t. IV cz. 2, str. 241, 329 raportu) oraz dodatkowo w uzupełnieniu raportu z 12 lutego 2024 r. na str. 74-77, 81. Zgodnie z informacjami zawartymi w t. II na str. 407 raportu na etapie budowy powstanie tymczasowa stacja kontenerowa wyposażona w zbiorniki o pojemności ok. 30 m³ i urządzenia do tymczasowego wydawania paliw płynnych. Wykonawcy będą posiadać mobilne zbiorniki na paliwa o pojemności od 1000 do 5000 l każdy. W okresie prowadzenia prac budowlanych na potrzeby realizacji lotniska będzie funkcjonowało około 45 mobilnych zbiorników/dystrybutorów, zaś na potrzeby realizacji kolei i dróg łącznie – około 15. Autorzy raportu ocenili, że emisja zanieczyszczeń z obiektów wchodzących w skład bazy paliwowej będzie znikoma w aspekcie rocznym i nie wpłynie na jakość powietrza w obszarze realizacji przedsięwzięcia (t. IV cz. 2, str. 255 raportu). Szczegółowa analiza emisji z poszczególnych urządzeń (w tym z urządzeń do dystrybucji paliw) będzie miała natomiast miejsce na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (pkt V.1.4).

GDOŚ podziela natomiast zastrzeżenia zawarte w kontrraporcie, że przy ocenie wielkości emisji na etapie eksploatacji niedostatecznie wyjaśniono kwestię ogrzewania i chłodzenia budynków, wykorzystania agregatów prądotwórczych oraz magazynowania i dystrybucji paliw (str. 41 analizy z 15 maja 2023 r.). Na etapie postępowania odwoławczego inwestor doprecyzował, że w ramach przedsięwzięcia nie przewiduje się stosowania kotłowni gazowych, lecz wykorzystanie wyłącznie pomp ciepła (str. 54 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.). Zasilanie pomp ciepła w energię nie będzie stanowić źródła zanieczyszczeń powietrza, w związku z czym nie uwzględniono ich w analizach: *w odniesieniu do źródeł HVAC, zgodnie z założeniem projektowym będą to źródła ekologiczne oraz OZE, które nie generują emisji* (str. 149 uzupełnienia raportu 8 listopada 2023 r.). Urządzenia te zasilane będą energią pozyskaną z instalacji fotowoltaicznych instalowanych na budynkach lotniskowych lub na terenie lotniska oraz zakupu zielonej energii z sieci (str. 121 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.). Z kolei szczegółowe analizy dotyczące bazy paliwowej oraz agregatów prądotwórczych zostaną wykonane na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (str. 74 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.; 15-16 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.).

W ocenie GDOŚ należy przyznać rację skarżącym, iż oddziaływanie na jakość powietrza na etapie eksploatacji przedsięwzięcia nie może być traktowane jako krótkotrwałe i lokalne, a raczej trwałe i regionalne (str. 41 analizy z 15 maja 2023 r.). Klasyfikację oddziaływania na

etapie eksploatacji jako krótkotrwałego przeprowadzono w oparciu o czas trwania operacji oraz zasięg emisji. Emisja związana z ruchem lotniczym obejmuje fazy lotu: kołowanie maszyny na starcie, start, wznoszenie, przelot, zniżanie lotu, podejście końcowe, lądowanie oraz ponownie kołowanie, przy czym odczuwalna w kontekście oddziaływania na lokalną jakość powietrza jest emisja z operacji naziemnych, czyli kołowania, która trwa maksymalnie do 20 minut. Operacja kołowania odbywa się w bardzo ograniczonej przestrzeni (wąskie granice płyt oraz pasów lotniskowych).

Jednakże pomimo budzącej wątpliwości nomenklatury, w raporcie znajdują się analizy w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza, z których wynika, że eksploatacja przedsięwzięcia pozwoli na zachowanie norm jakości powietrza w kontekście wpływu inwestycji na ludzi. Szczegółowy bilans emisji zanieczyszczeń dla etapu eksploatacji planowanego przedsięwzięcia dla wariantu 1 został zawarty w tabeli IV.4-142 w t. IV cz. 2 raportu. Wyznaczone na podstawie modelowania matematycznego stężenia zanieczyszczeń w czasie rozpoczęcia eksploatacji lotniska zostały pokazane w tabeli IV.4-158 w t. IV cz. 2 raportu oraz dla miejscowości znajdujących się w obszarze obliczeń w tabeli IV.4-159 w t. IV cz. 2 raportu. Rozkłady stężeń dla poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń w obszarze obliczeniowym zostały przedstawione na rysunkach od nr IV.4-158 do nr IV.4-167 w t. IV cz. 2 raportu. Natomiast wyniki modelowania stężenia zanieczyszczeń na etapie eksploatacji w 2044 r. (PAL2) zostały pokazane w tabeli IV.4-160 w t. IV cz. 2 raportu oraz dla miejscowości znajdujących się w obszarze obliczeń w tabeli IV.4-161 w t. IV cz. 2 raportu. Rozkłady stężeń dla poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń w obszarze obliczeniowym zostały przedstawione na rysunkach od nr IV.4-168 do nr IV.4-177 w t. IV cz. 2 raportu. Analizy te pozwoliły stwierdzić, że oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza na etapie eksploatacji zasadniczo zamknie się w obszarze objętym inwestycją. Wyjątkiem jest przekroczenie dopuszczalnego stężenia pyłu PM₁₀, co wynika z kontynuacji rozbudowy lotniska już po rozpoczęciu jego eksploatacji. Z tego względu inwestor będzie zobowiązany do stosowania rozwiązań ograniczających to oddziaływanie, o których mowa w pkt II.4. Ponadto, aby zweryfikować wyniki modelowania i ocenić rzeczywiste oddziaływanie inwestycji na klimat aerosanitarny na etapie budowy i eksploatacji, w punkcie VII.5 został nałożony obowiązek prowadzenia monitoringu jakości powietrza w zakresie pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀ oraz tlenków azotu NO_x. Prowadzone badania pozwolą również na ocenę rzeczywistego wpływu przedmiotowej inwestycji na klimat aerosanitarny i weryfikację zasięgu jej oddziaływania w kontekście prognozowanych przekroczeń dopuszczalnego poziomu średniego dobowego stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ na etapie realizacji przedsięwzięcia.

Na str. 41 analizy z 15 maja 2023 r. zarzucono, iż autorzy raportu nie poparli żadnymi wynikami badań ani podstawą prawną stwierdzenia o rozpraszaniu, przenoszeniu, wymywaniu i przemianach chemicznych zanieczyszczeń. W nawiązaniu do tego GDOŚ wyjaśnia, iż powyższe zjawiska to podstawowe elementy procesu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń

w powietrzu, mające bezpośredni wpływ na ostateczne ich stężenia. Rozpraszanie i przenoszenie zanieczyszczeń następuje m.in. w związku z ruchami powietrza, szczególnie jeśli dotyczy to otwartych przestrzeni. Wymywanie ma miejsce w wyniku opadów atmosferycznych. Przemiany chemiczne związane są z reakcjami syntezy, analizy lub wymiany, jakie zachodzą w atmosferze. Zjawiska te zostały uwzględnione w modelu CALMET/CALPUFF, który jest zaawansowanym systemem modelowania, składającym się z trójwymiarowego preprocesora meteorologicznego – CALMET oraz modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń – CALPUFF, przygotowanego do obliczania stężeń wielu substancji. Model oblicza stan atmosfery i stężenia zanieczyszczeń dla każdej godziny w roku i dla każdego miejsca na obszarze regionu. Model CALPUFF wyznacza wpływ pól meteorologicznych zmiennych w czasie i w przestrzeni na transport, przemiany i depozycję zanieczyszczeń. Procesy fizyczne i chemiczne zachodzące w powietrzu zostały uwzględnione w t. IV. cz. 2 na str. 223-224 raportu, natomiast opis modelu CALMET/CALPUFF i konsekwencje jego stosowania zostały zawarte w t. IV. cz. 2 na str. 224-233 raportu.

Za niesłuszny należy uznać zarzut podniesiony na str. 41 analizy z 15 maja 2023 r., dotyczący nieuwzględnienia w przedmiotowej sprawie art. 222 p.o.ś. i rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. Nr 16, poz. 87). Należy bowiem wskazać, że przywołane regulacje prawne mają zastosowanie w przypadku postępowań w sprawie wydania pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza (pozwolenia emisyjne lub zintegrowane) i nie dotyczą bezpośrednio ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko.

Autorzy analizy z 15 maja 2023 r. zarzucili również (str. 41), że w raporcie niesłusznie uznano, iż obszar przedsięwzięcia jest wyłączony z analizy jakości powietrza. W nawiązaniu do zarzutu GDOŚ wyjaśnia, że zgodnie z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2024 r. poz. 870) oceny poziomów substancji w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi dokonuje się w zakresie dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, pyłu zawieszonego PM₁₀, benzenu i ozonu w powietrzu oraz ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀, w strefach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem:

- 1) terenów zamkniętych lub instalacji przemysłowych;
- 2) miejsc niezamieszkałych, do których obowiązuje zakaz wstępu;
- 3) jezdni dróg i pasów dzielących drogi, z wyjątkiem sytuacji, w której piesi mają dostęp do pasa dzielącego drogę.

Ponieważ miejsce prowadzenia robót budowlanych, a następnie funkcjonujące lotnisko, będą stanowić teren o ograniczonym dostępie, wyłączone są zatem z analizy jakości powietrza. Ponadto, zgodnie z art. 174 ust. 2 p.o.ś., emisje powstające w związku z eksploatacją lotniska nie mogą spowodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający tym obiektem ma tytuł prawny. Wobec powyższego, w świetle standardów

jakości powietrza, oceny stopnia, w jakim stężenie danej substancji (dla której określono poziom dopuszczalny) wpływa na ludzi i środowisko, dokonuje się poza terenem planowanego przedsięwzięcia.

Autorzy analizy z 15 maja 2023 r. przedstawili szereg zarzutów dotyczących obliczeń emisji o charakterze nieorganizowanym (str. 42). W pierwszej kolejności wskazali, że w raporcie nie przedstawiono lokalizacji i powierzchni parkingów dla etapu realizacji, co ma znaczenie dla oceny wielkości emisji. W t. II na str. 129 raportu autorzy raportu wskazali, że w trakcie prac przygotowawczych przygotowane zostaną na etap budowy utwardzone miejsca postojowe/parkingi na około: 5000 miejsc postojowych dla obszaru lotniska (10 obszarów po max. 500 miejsc), 500 miejsc łącznie dla węzła kolejowego, 300 miejsc łącznie dla obszaru dróg, a 150 miejsc łącznie dla pozostałych komponentów przedsięwzięcia. Z kolei w t. IV cz. 2 na str. 253 raportu wskazano, że z uwagi na szeroki zakres prac planowanych do przeprowadzenia na etapie budowy, a w konsekwencji możliwość przeszacowania emisji, przyjęto, że parkingi nie będą traktowane jako odrębne źródło emisji zanieczyszczeń. Ze względu na brak szczegółowych założeń co do lokalizacji parkingów, na etapie realizacji przedsięwzięcia parkowanie pojazdów uwzględniono w obszarze budowy. Szczegółowe lokalizacje i powierzchnie parkingów zostaną przedstawione w projektach budowlanych, zatem kwestia ta podlegać będzie ponownej ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (pkt V.1.4). Ponownej ocenie w tym zakresie podlegać będą również obiekty wchodzące w skład infrastruktury wspierającej funkcjonowanie statków powietrznych, a także sprzęt obsługi naziemnej i obiektów kubaturowych, o których mowa w t. IV cz. 2 na str. 255 raportu. Wbrew tezom skarżących, w raporcie nie zostały pominięte kwestie emisji z ruchu autobusów (t. IV cz. 2, str. 248-250, 267-268, 291-297, 301-305 raportu). Podobnie nie jest trafna teza o pominięciu emisji z urządzeń i obiektów infrastruktury wspierającej działanie lotniska, bowiem dotyczy ona opisanych w raporcie jednostek „GSE & Handling Vehicles” (tzn. budynków i obiektów dla sprzętu obsługi naziemnej) (t. IV cz. 2, str. 266-268 raportu). Dane ujęte w tabeli IV.4-105 w raporcie obejmowały średnią dobową liczbę maszyn /pojazdów danego typu, co oznacza, że okres pracy poszczególnych jednostek dotyczy doby. Z kolei użyte w tabeli IV.4-105 oznaczenie „-***” dotyczy jednostek nie posiadających własnego napędu (str. 152 uzupełnienia raportu z 8 listopada 2023 r.). Słuszny był natomiast zarzut, iż w tabelach IV.4-111, IV.4-119, IV.4-135, IV.4-136, IV.4-138, zawartych w t. IV cz. 2 raportu, użyto niewłaściwych jednostek dla emisji rocznej i godzinowej. Błędnie przywołano Mg/h zamiast µg/m³. Stanowi to omyłkę pisarską, nie wpływającą jednak na wyniki oceny.

W ocenie organu odwoławczego nie jest zasadny zarzut rozbieżności pomiędzy obliczonymi wartościami emisji z ruchu lotniczego dla lat 2029 i 2044 (str. 42 analizy z 15 maja 2023 r.). Wielkości emisji lotniczych na etapie eksploatacji przedsięwzięcia określone były na podstawie prognozy ruchu lotniczego. Z kolei podstawą do wyznaczenia emisji była ilość zużytego paliwa. Przyrost emisji jest zatem konsekwencją prognozowanego zwiększenia się rocznej liczby operacji lotniczych z 263 tys. do 390 tys. w tym okresie czasu. Przewiduje

się natomiast zmniejszenie się emisji z urządzeń obsługi ruchu lotniczego z uwagi na wprowadzenie ostrzejszych standardów emisyjnych dla tego typu urządzeń (str. 153 uzupełnienia raportu z 8 listopada 2023 r.). Elementy te zostały również wskazane w raporcie jako podstawowe środki minimalizujące dotyczące ograniczenia emisji zanieczyszczeń z tego typu źródeł (t. V, str. 131 raportu).

Nie sposób zgodzić się z tezami autorów kontrraportu, że na etapie budowy występować będą przekroczenia dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 *przez ponad pół każdego roku przez następnych 15 lat* (str. 43 analizy z 15 maja 2023 r.). Konkluzję tę skarżący osiągnęli, przez zsumowanie uciążliwości występujących w dwóch odrębnych okresach czasu (na etapie budowy oraz na etapie eksploatacji w czasie rozbudowy lotniska), co należy uznać za bardzo nierzetelne podejście. Zagadnienie emisji pyłów w związku z etapem budowy zostało opisane w t. IV cz. 2 na str. 389-390 raportu. Z informacji tych wynika, że liczba dni, w których dojdzie do przekroczenia poziomu dopuszczalnego, osiągnie maksymalnie 127 przy granicy przedsięwzięcia na etapie budowy i maksymalnie 92 w początkowej części etapu eksploatacji (w czasie rozbudowy lotniska). Oznacza to, że wnioski stron są chybione, bowiem analizy przedstawione w raporcie były prowadzone w odpowiednich horyzontach czasowych, co oznacza, że każdy z horyzontów uwzględnia wszystkie możliwe oddziaływania związane z przedsięwzięciem w tym czasie. A zatem błędem jest sumowanie oddziaływań z różnych horyzontów czasowych i etapów przedsięwzięcia.

Zatem GDOŚ nie podziela zarzutów skarżących co do braku rzetelnej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego.

Uwagi dotyczące poziomu 2 oceny oddziaływania na siedliska, rośliny, grzyby, porosty i zwierzęta pozostają bez wpływu na wynik sprawy (str. 45-47 analizy z 15 maja 2023 r.). Ze względu na wczesny etap procesu inwestycyjnego, bardziej szczegółowe dane dotyczące organizacji placu budowy zostaną przedstawione w ramach projektów budowlanych dla poszczególnych obiektów lotniska, dróg i linii kolejowych i tym samym podlegać będą ponownej ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Natomiast w niniejszej decyzji GDOŚ określił wymagania, zgodnie z którymi mają funkcjonować zaplecza budowy i plac budowy (pkt II.2-II.3), co pozwoli na ograniczenie uciążliwości procesu budowlanego wobec poszczególnych komponentów środowiska. W odniesieniu do skutków kolizji ptaków z budynkami i statkami powietrznymi GDOŚ ocenia, że w t. IV cz. 3 na str. 346 raportu prawidłowo opisano uwarunkowania dotyczące tego zagadnienia. Pozwoliło to na sformułowanie rozwiązań służących ograniczeniu śmiertelności ptaków (pkt II.13-II.14, II.16, II.20, pkt III.2-III.5, pkt IV.2). W nawiązaniu do kwestii wpływu przedsięwzięcia na nietoperze organ odwoławczy wskazuje, że autorzy analizy nie wyjaśnili, jakiego rodzaju kumulacja oddziaływań miałyby negatywnie wpływać na nietoperze. Nie sposób zatem odnieść się do tego zagadnienia.

Nie są zasadne uwagi dotyczące wpływu przedsięwzięcia na wody podziemne (str. 47-48 analizy z 15 maja 2023 r.). Odnosnie do kwestii danych wejściowych do analiz hydrogeologicznych organ drugiej instancji podtrzymuje stanowisko wyrażone we wcześniejszej części niniejszej decyzji. W ocenie GDOŚ dane są aktualne, a ich dokładność jest adekwatna do skali przedsięwzięcia. Numeryczny model hydrogeologiczny (załącznik IV.89 do raportu) uwzględnia zmniejszenie infiltracji efektywnej w wyniku uszczelnienia powierzchni terenu inwestycji. Ustalenia dotyczące obniżenia zwierciadła w ujęciu wody dla gminy Baranów przedstawiono natomiast na str. 478 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. Przedsięwzięcie nie będzie znacząco wpływać na pracę tego ujęcia, ponieważ poziom wody ulegnie obniżeniu jedynie o dodatkowe 0,7 m. Nie dojdzie zatem do naruszenia zasobów tego ujęcia.

W opinii organu odwoławczego uwagi dotyczące oddziaływania inwestycji na aspekty społeczne i gospodarcze, jak również analizy konfliktów społecznych nie mają wpływu na sposób rozstrzygnięcia sprawy (str. 48-51 analizy z 15 maja 2023 r.). Zastrzeżenia te mają charakter ogólnikowej polemiki z ustaleniami zawartymi w raporcie. W ocenie GDOŚ kwestia konfliktów społecznych w omawianym raporcie została ujęta w sposób całościowy, wraz z przedstawieniem możliwych źródeł konfliktów oraz sposobów ich rozwiązania. Jak wynika z informacji przedstawionych w t. IV cz. 3 na str. 1001-1010 raportu, głównymi przyczynami sporów wynikających z realizacji omawianego przedsięwzięcia będą: konieczność wywłaszczenia i relokacji znacznej grupy mieszkańców, obawy związane z ochroną przyrody, uciążliwość akustyczna i aerosanitarna w związku z realizacją przedsięwzięcia, hałas związany z operacjami lotniczymi w okresie eksploatacji lotniska. Zdaniem organu drugiej instancji raport spełnia zatem wymagania określone w art. 66 ust. 1 pkt 15 u.o.o.ś.

W ocenie GDOŚ bez wpływu na treść rozstrzygnięcia pozostają uwagi dotyczące gospodarowania odpadami (str. 51-53 analizy z 15 maja 2023 r.). Kwestionowanie stosowanej przez inwestora terminologii nie ma istotnego znaczenia w kontekście prognozowania wpływu inwestycji na środowisko w tym zakresie. Kluczowe jest natomiast, że w treści raportu szczegółowo omówiono kwestie prognozowanej ilości i rodzajów odpadów oraz wskazano rozwiązania, które znajdą zastosowanie w związku z ich powstawaniem, magazynowaniem i przetwarzaniem. Zgodnie z informacją podaną przez inwestora na str. 52-53 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r., przedsięwzięcie nie będzie wyposażone w linię sortowniczą dla odpadów przygotowywanych do dalszego zagospodarowania. Niniejsza decyzja przewiduje natomiast stosowanie rozwiązań ograniczających możliwe emisje gazów, pyłów i odorów w wyniku funkcjonowania obiektów gospodarki odpadami (pkt III.1).

Organ drugiej instancji nie podziela uwag w stosunku do wyboru wariantów przedsięwzięcia (str. 53-55 analizy z 15 maja 2023 r.). Szczegółowe wyjaśnienia co do tej kwestii znajdują się we wcześniejszej części niniejszej decyzji. Ponadto zarzuty dotyczące „dewastowania natury na szerokim obszarze” stanowią jedynie uogólnioną krytykę przedsięwzięcia, nie wskazującą merytorycznych argumentów dotyczących oddziaływania

przedsięwzięcia na środowisko. Autorzy kontrraportu wskazali również, że liczba zniszczonych siedlisk gatunków: błotniaka łąkowego, bociana białego, czajki oraz żurawia, jako kryterium oceny wpływu przedsięwzięcia na ptaki, „budzi wątpliwości”. Nie wymienili jednak argumentów, z jakiego powodu uważają, że jest to kryterium nieprawidłowe, ograniczając się jedynie do podkreślenia, iż obszar Stawów Jaktorowskich jest bardzo cenny pod względem występowania ptaków. Nie sposób zatem zweryfikować treści uwag w tym zakresie.

W ocenie GDOŚ nie są zasadne uwagi dotyczące planowanych działań minimalizujących (str. 55-59 analizy z 15 maja 2023 r.). Ekran akustyczny istotnie stanowi barierę dla migracji zwierząt, lecz niniejsza decyzja określa adekwatną liczbę i lokalizację przejść, które będą łagodzić skutki fragmentacji siedlisk (pkt III.6-III.7). Biorąc pod uwagę, że ostateczna lokalizacja i parametry ekranów akustycznych będą znane po wykonaniu projektów budowlanych dróg i linii kolejowych, uwzględnienie ich wpływu na krajobraz nastąpi przy ponownej ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (pkt V.3-V.4). Metody służące ograniczeniu propagacji drgań są ściśle związane z rozwiązaniami konstrukcyjnymi obiektów i ciągów komunikacyjnych, a zatem będą mogły zostać przedstawione w projektach budowlanych. Analiza tych rozwiązań odbędzie się w ramach ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Ponadto w niniejszej decyzji GDOŚ określił, jakie działania należy podejmować w celu ograniczenia intensywności drgań związanych z realizacją przedsięwzięcia (pkt II.5). Określone zostały również warunki służące ograniczeniu oddziaływania placu budowy i zapleczy budowy wobec siedlisk przyrodniczych i środowiska gruntowo-wodnego (pkt II.2-II.3). Nie było natomiast konieczności wskazania metod ograniczania promieniowania elektromagnetycznego, bowiem przedsięwzięcie nie będzie w tym zakresie nadmiernie wpływać na środowisko (str. 9-11, 14 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. oraz str. 54-58 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.).

W t. V raportu, a także w niniejszej decyzji uwzględniono konieczność ochrony nieprzeznaczonych do usunięcia roślin, w tym grzybów i porostów zlokalizowanych na drzewach (pkt II.17-II.18). Wzięto również pod uwagę konieczność pozyskania podłoża zawierającego kultury grzybów mikoryzowych, niezbędnych dla właściwego funkcjonowania zastępczych stanowisk storczyka cuchnącego (II.24.c). Odnosząc się natomiast do pozbawiania środowiska cennych eksponatów tej rośliny, należy podkreślić, że pkt II.24 zawiera obowiązki mówiące o zachowaniu okazów w obecnym miejscu lub w przypadku braku takiej możliwości – o wykonaniu metaplantacji danych okazów. Ponadto na etapie eksploatacji muszą zostać zapewnione roślinie odpowiednie warunki, celem zapewnienia jej dalszego przetrwania. Pozyskanie nasion i zdeponowanie ich w Banku Nasion PAN Ogrodu Botanicznego – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie jest działaniem dodatkowym, nie wpływającym na konieczność zapewnienia warunków niezbędnych do przetrwania okazów gatunków chronionych. Podobnie w pkt II.23 zaplanowane zostały działania polegające na wykonaniu metaplantacji zarazy błękitnawej i bylicy polnej wraz z fragmentacją ziemi, tak aby znajdowały się w niej kultury grzybów mikoryzowych, potrzebne do prawidłowego

przetrwania rośliny. Wskazano również, że na nowych stanowiskach muszą zostać zapewnione warunki do dalszego przetrwania przeniesionych okazów. Zdaniem organu drugiej instancji tak zaplanowane działania w adekwatny sposób minimalizują oddziaływanie przedsięwzięcia na te gatunki roślin.

Wbrew zarzutom autorów analizy z 15 maja 2023 r. (str. 57-58), zarówno raport (t. V, rozdział 2), jak i niniejsza decyzja zawierają rozwiązania w zakresie oczyszczania ścieków (pkt III.15), retencjonowania wód (pkt III.14), gospodarowania odpadami, w tym niebezpiecznymi (pkt II.7, pkt III.1), magazynowania substancji mogących zanieczyścić wody (pkt III.16). Nie są prawdziwe stwierdzenia, że w raporcie nie podano numerów działek, na których przewiduje się prowadzenie działań kompensujących. Informacje te zostały bowiem przedstawione w kolejnych uzupełnieniach raportu przedkładanych na etapie pierwszej i drugiej instancji. Na tej podstawie GDOŚ orzekł co do lokalizacji i zakresu niezbędnych kompensacji (pkt IV). Nie jest prawdą, że w dokumentacji nie przedstawiono wyników badań ichtiofauny – przedstawiono je w załączniku III.1 do raportu. Autorzy kontrraportu nie wyjaśnili również, dlaczego i w jaki sposób należałoby monitorować oddziaływanie przedsięwzięcia na krajobraz. Nie sposób zatem zweryfikować treści uwag w tym zakresie.

Podsumowując, uwagi autorów kontrraportu co do braku niezbędnych rozwiązań w zakresie warunków korzystania ze środowiska, minimalizacji i kompensacji oddziaływań pozostają bezzasadne.

GDOŚ nie podziela zarzutów autorów analizy z 15 maja 2023 r. dotyczących wskazania trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano opracowując raport (str. 58-59). Odnosząc się do kwestii niewystarczającego – zdaniem skarżących – rozpoznania hydrogeologicznego, organ odwoławczy podtrzymuje stanowisko przedstawione we wcześniejszej części niniejszej decyzji. Słusznie natomiast wskazano, że niektóre z aktów prawnych wymienione w materiałach źródłowych raportu nie zawierają prawidłowych lub aktualnych publikatorów. Kwestia ta nie ma jednak wpływu na wynik sprawy.

Uwagi autorów analizy z 15 maja 2023 r. dotyczące streszczenia w języku niespecjalistycznym pokrywają się z zastrzeżeniami wniesionymi do poszczególnych tomów raportu (str. 59-68). Powyżej GDOŚ szczegółowo do nich się odniósł, wykazując ich bezzasadność lub brak wpływu na wynik sprawy.

Zarzuty autorów analizy z 15 maja 2023 r. dotyczące inwentaryzacji przyrodniczej (str. 68-85) nie mają wpływu na sposób rozstrzygnięcia sprawy. Odnosząc się do wskazanych przez skarżących stanowisk bobra, GDOŚ wyjaśnia, że ze względu na dynamikę zmian zachodzącą w środowisku przyrodniczym, jako działanie minimalizujące przewidziana została kontrola przez specjalistów terenu pod kątem występowania gatunków objętych ochroną i ich siedlisk oraz zapewnienie bieżącego rozpoznania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych w kontekście wykrycia wszelkich zagrożeń, które nie zostały zidentyfikowane na etapie inwentaryzacji (pkt II.12). W przypadku stwierdzenia nowych stanowisk gatunków

chronionych dany specjalista wskaże adekwatny sposób postępowania. Znajdzie to zastosowanie również w odniesieniu do nowo odkrytych stanowisk bobrów, względem których inwestor zobowiązany będzie do podjęcia adekwatnych działań, o których mowa w pkt II.22. Autorzy opinii z 15 maja 2023 r. wskazali również na występowanie licznych gatunków ptaków, gadów, płazów i bezkręgowców. Zdaniem skarżących *obecność tych gatunków na terenie planowanym pod lotnisko CPK powinna wykluczyć możliwość realizacji tej inwestycji* (str. 84 analizy z 15 maja 2023 r.). GDOŚ nie podziela tej opinii. Stawy Jaktorowskie znajdują się bowiem w odległości około 5 km od terenu lotniska, a także w odległości ok. 1,5 km od przewidywanej linii startujących samolotów na wysokości ok. 1000 m nad ziemią i ponad 3,5 km od przewidywanej linii lądowania, gdzie samoloty będą znajdować się na wysokości poniżej 150 m nad ziemią. Powyższe odległości i wysokości wskazują, że ruch lotniczy będzie miał bardzo mały wpływ na zachowanie ptaków związanych z tymi stawami. Jak wskazano w raporcie, ruch lotniczy, szczególnie tak oddalony od tego rejonu, nie będzie istotnym czynnikiem ograniczającym występowanie ptaków. Głównym czynnikiem będzie dostępność siedlisk na samych stawach oraz warunki żerowiskowe w ich otoczeniu. Dodatkowo wpływ przedsięwzięcia na ptaki na obszarze Stawów Jaktorowskich będzie podlegał analizie porealizacyjnej, zgodnie z pkt VI.3-VI.4 niniejszej decyzji. Ponadto przebieg projektowanych dróg i linii kolejowych nie koliduje ze Stawami Jaktorowskimi, a zatem nie dojdzie do ingerencji w siedliska chronionych gatunków gadów, płazów czy motyli. Tym samym nie sposób zgodzić się ze stwierdzeniem, że stawy te stanowią przeszkodę dla realizacji inwestycji w zaplanowanym kształcie.

Ad 3.e

Pismem z 8 czerwca 2023 r. Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK przedłożyło opracowanie dotyczące raportu o oddziaływaniu Centralnego Portu Komunikacyjnego na środowisko. GDOŚ nie podziela argumentacji przedstawionej w tym piśmie. Większość spośród przedstawionych tam zarzutów sprowadza się do kwestionowania zasadności realizacji przedsięwzięcia z punktu widzenia czynników społeczno-gospodarczych, co nie mieści się w przedmiocie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Na str. 3 opracowania z czerwca 2023 r. wskazano, że w raporcie nie podano źródła, z którego pozyskiwane będzie kruszywo budowlane na potrzeby realizacji przedsięwzięcia. GDOŚ wskazuje, że uwaga ta pozostaje bez wpływu na wynik sprawy. W treści raportu nie jest konieczne podanie lokalizacji złóż, z których będą pozyskiwane surowce skalne niezbędne do budowy. Jak słusznie zauważył inwestor, *dobór lokalizacji i rodzaju surowców leży po stronie wykonawców prac budowlanych, którzy zostaną wybrani na późniejszym etapie – po zakończeniu projektów budowlanych* (str. 167 uzupełnienia raportu z 8 listopada 2023 r.).

GDOŚ nie zgadza się również z zarzutem, że w treści raportu znajdują się nieprawidłowe ustalenia co do sposobu prowadzenia gospodarki odpadami w związku z realizacją przedsięwzięcia (str. 3-5 opracowania z czerwca 2023 r.). Wbrew sugestiom autorów

opracowania, budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego nie będzie wymagała wywiezienia z terenu inwestycji 1,5 mln ton odpadów. Jak wynika z ustaleń przedstawionych w raporcie (t. II, str. 367-373), przy realizacji przedsięwzięcia w wariantcie 1 większość masy odpadów (około 980 tys. ton) stanowić będzie odpad oznaczony jako: 17 05 04 – Gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03. Autorzy raportu wyjaśnili, że *ponad 98% mas ziemnych z wykopów powstających przy realizacji lotnisk zostaje zagospodarowanych na miejscu budowy, wyłącznie 2% szacowanych do wydobywania gruntów zaklasyfikowanych zostało jako odpad* (t. II, str. 367 raportu). Tym samym grunty pozyskane z miejsca realizacji przedsięwzięcia w większości zostaną wykorzystane do jego budowy. Nieuprawnione są również zarzuty dotyczące braku przedstawienia w raporcie zagadnień związanych z gospodarowaniem odpadami. Kwestie te zostały określone w t. II rozdział 6.8 oraz w t. IV cz. 3 rozdział 9 raportu. Natomiast zagadnienia dotyczące magazynowania odpadów zostały szczegółowo wyjaśnione na str. 67-97 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.

W ocenie organu odwoławczego nie są zasadne zarzuty dotyczące kwestii oddziaływań skumulowanych (str. 5-6 opracowania z czerwca 2023 r.). Uwagi te zostały błędnie sformułowane, bowiem w istocie nie dotyczą kumulacji oddziaływań budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego z innymi przedsięwzięciami (a przynajmniej autorzy uwag nie wskazali, o jakie inne przedsięwzięcia chodzi), lecz dotyczą kwestii zanieczyszczenia powietrza. Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK zarzuciło brak przeanalizowania wpływu objazdów i tymczasowej sygnalizacji świetlnej na etapie realizacji na zanieczyszczenie powietrza pyłem zawieszonym PM10. GDOŚ wskazuje, że dla etapu realizacji przedsięwzięcia uwzględniono kryteria dotyczące dróg stałych i tymczasowych, a także prognozy natężenia i struktury ruchu z nimi związane.

Opis założeń do prognoz emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego na etapie budowy przedsięwzięcia został podany w t. IV cz. 2 na str. 247-252 raportu. Struktura sieci drogowej zlokalizowanej w obszarze lokalizacji przedsięwzięcia oraz jej bezpośrednim otoczeniu została zilustrowana w t. IV cz. 2 na str. 67-68 raportu. Natomiast podstawę obliczeń stanowiły dane o dobowym natężeniu ruchu pojazdów dla 12 korytarzy drogowych, przedstawione w t. IV cz. 2 na str. 69 raportu. Na tej podstawie określono wielkości emisji oraz przeprowadzono obliczenia stężeń zanieczyszczeń. Zatem uwzględniono wpływ organizacji ruchu oraz transportu drogowego na jakość powietrza w obszarze obliczeniowym. Trudno natomiast oceniać wpływ sytuacji tymczasowych, jakimi są korki związane z etapem budowy oraz tymczasowa sygnalizacja świetlna, gdyż założenia związane z takimi sytuacjami mogą być obarczone dużymi błędami, a przez to ocena ich wpływu będzie niewiarygodna.

Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK podniosło również możliwość powstawania lokalnych kwaśnych deszczów na skutek emisji na etapie realizacji przedsięwzięcia. Kwaśne deszcze to taki rodzaj opadów, których pH jest mniejsze niż 5,6, co z kolei spowodowane jest powstawaniem kwasów: siarkowego i azotowego, w reakcji tlenków siarki i tlenków azotu

z wodą atmosferyczną. Zjawisko to może mieć szkodliwe konsekwencje dla środowiska m.in. z powodu zakwaszenia gleby i wody lub uszkodzenia roślin.

Jak wynika z raportu (t. IV cz. 2 str. 562-563, 578-579), stężenia średnioroczne dwutlenku siarki będą niskie i na granicy przedsięwzięcia osiągną maksymalnie 13% poziomu dopuszczalnego ze względu na ochronę roślin ($20 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Natomiast stężenia średnioroczne tlenków azotu na etapie budowy i eksploatacji mogą przekroczyć poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin ($30 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Maksymalne stężenie średnioroczne NO_x na granicy przedsięwzięcia wyniesie ok. $34 \mu\text{g}/\text{m}^3$ na etapie budowy i ok. $36 \mu\text{g}/\text{m}^3$ na etapie eksploatacji (113–120% poziomu dopuszczalnego). W miarę oddalania się od granicy przedsięwzięcia stężenia tlenków azotu związane z jego budową i eksploatacją będą jednak szybko malały, co zilustrowano w raporcie w t. IV cz. 2 na str. 566, 582. GDOŚ zwraca również uwagę, że zgodnie z przyjętymi w raporcie założeniami, emisję roczną obliczono dla roku reprezentującego najgorszy możliwy scenariusz (t. IV cz. 2, str. 241 raportu). Ponadto bardziej szczegółowe dane dotyczące emisji, uwzględniające informacje zawarte w projektach budowlanych, zostaną przedstawione w ramach ponownej oceny, o której mowa w pkt V.1.4.

Z powodu prognozowanych przekroczeń (z punktu widzenia ochrony roślin) GDOŚ stwierdził konieczność monitorowania stężenia tlenków azotu na etapach budowy i eksploatacji przedsięwzięcia (pkt VII.5), a także konieczność sporządzenia analizy porealizacyjnej w tym zakresie (pkt VI.2). Pomiary prowadzone w punktach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie lotniska (pkt VII.5.c) pozwolą na ocenę rzeczywistego wpływu przedmiotowej inwestycji na klimat aerosanitarny. W przypadku gdy wyniki monitoringu i analizy porealizacyjnej potwierdzą, że stężenia NO_x z punktu widzenia ochrony roślin są zbyt wysokie, konieczne będzie podjęcie dalej idących działań w celu dostosowania przedsięwzięcia do wymagań ochrony środowiska. W takiej sytuacji właściwy organ ochrony środowiska będzie zobowiązany do wszczęcia postępowania naprawczego, o którym mowa w art. 362 p.o.ś. w związku z art. 82 ust. 1c u.o.o.ś. Wyniki analizy porealizacyjnej mogą być również podstawą do utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, o którym mowa w art. 135 ust. 5 p.o.ś.

GDOŚ nie podziela zarzutów dotyczących zaopatrzenia przedsięwzięcia w wodę pitną oraz możliwości pozyskania jej z ujęć wód podziemnych (str. 6-7 opracowania z czerwca 2023 r.). Zagadnienia te zostały szczegółowo przeanalizowane na str. 459-482 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. oraz na str. 20-39 uzupełnienia do raportu z 24 września 2024 r. Zawarte w treści raportu ustalenia dotyczące wód podziemnych oparte zostały m.in. na przywołanej przez skarżących publikacji pt.: „Opracowanie wyników badań kontaktów hydraulicznych wód podziemnych i powierzchniowych w rejonie projektowanego Centralnego Portu Komunikacyjnego”. Pozycja ta wymieniona została w spisie literatury w załączniku IV.89 – modelu hydrogeologicznym sporządzonym na potrzeby omawianego przedsięwzięcia.

Komentując zarzut negatywnego wpływu przedsięwzięcia na wody powierzchniowe (str. 7-8 opracowania z czerwca 2023 r.), GDOŚ wskazuje, że zagadnienie to zostało szczegółowo omówione w t. IV cz. 3 w rozdziale 4.24 raportu. Najbardziej istotne znaczenie

w tym kontekście ma zamierzona przebudowa i przekładanie odcinków cieków, m.in. Dopływu z Nowego Orszewa, Dopływu spod Aleksandrowa, Pisi Gągoliny i Pisi Tucznej. Planowane działania będą skutkować pogorszeniem stanu wód w sąsiedztwie projektowanego lotniska, a w konsekwencji również pogorszeniem możliwości bytowania organizmów roślinnych i zwierzęcych, o którym wspomina Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK. W konsekwencji realizacja inwestycji grozi nieosiągnięciem celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych: Pisia Gągolina od Okrzeszy do ujścia (RW2000112727699), Głęboka Struga (RW2000102727649), Pisia Tuczna (RW2000102727689). Zgodnie z art. 81 ust. 1 u.o.o.ś. stanowi to przesłankę do odmowy zgody na realizację przedsięwzięcia, o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 p.w.:

- podejmowane są wszelkie działania, aby łagodzić skutki negatywnych oddziaływań na stan jednolitych części wód;
- realizacja przedsięwzięcia uzasadniona jest nadrzędnym interesem publicznym, a pozytywne efekty związane z ochroną zdrowia, utrzymaniem bezpieczeństwa oraz zrównoważonym rozwojem przeważają nad korzyściami dla społeczeństwa i środowiska związanymi z osiągnięciem celów środowiskowych;
- zakładane korzyści wynikające z realizacji przedsięwzięcia, nie mogą zostać osiągnięte przy zastosowaniu innych działań, znacząco korzystniejszych z punktu widzenia interesów środowiska, ze względu na negatywne uwarunkowania wykonalności technicznej lub nieproporcjonalnie wysokie koszty.

Na str. 509-515 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. oraz na str. 51-66 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. autorzy raportu wykazali, że w ramach budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3, 4 p.w. Ponadto w osnowie niniejszej decyzji organ drugiej instancji określił warunki, które będą służyć łagodzeniu i kompensowaniu negatywnych oddziaływań inwestycji na wody powierzchniowe, w tym w szczególności w pkt: II.8-II.11, III.12, III.14-III.16, IV.1. Zatem chociaż dla omawianego przedsięwzięcia prognozuje się znaczące negatywne oddziaływanie na wody powierzchniowe, nie było jednak powodu do odmowy zgody na jego realizację.

Na str. 8-13 opracowania z czerwca 2023 r. Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK zarzuciło, że budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego skutkować będzie negatywnym wpływem na infrastrukturę Gminy Jaktorów. Zdaniem autorów tej opinii, przebudowa sieci kolejowej pogorszy możliwość dojazdu do miejsc pracy dla okolicznych mieszkańców, a projektowane inwestycje kolejowe są przeskalowane i okażą się nierentowne. Skarżący wnieśli o uzupełnienie raportu w zakresie analizy wariantowej lotniska i węzła kolejowego oraz przedstawienia analiz ekonomicznych uzasadniających realizację inwestycji w zaplanowanym kształcie.

W opinii organu odwoławczego powyższe uwagi nie mają wpływu na sposób rozstrzygnięcia sprawy. W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko określa się wpływ przedsięwzięcia na dobra materialne i ludzi (art. 62 ust. 1 pkt lit. a-b u.o.o.ś.),

a informacje na ten temat powinny znaleźć się w raporcie (art. 66 ust. 1 pkt 6a u.o.o.ś.). Oddziaływanie przedsięwzięcia na dobra materialne, aspekty społeczne i gospodarcze zostało przeanalizowane w t. IV cz. 3 w rozdziałach 4.28, 4.29 i 4.30 raportu i pod tym względem raport jest kompletny. W wyniku budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego wpływ na dobra materialne będzie związany w szczególności z koniecznością rozbiórki budynków, szlaków komunikacyjnych, sieci uzbrojenia terenu oraz innej infrastruktury. Likwidacji podlegać będzie m.in. około: 750 budynków mieszkalnych, 1000 budynków gospodarczych, 250 km dróg, 50 km infrastruktury sieciowej. Z tego względu konieczne będzie wywłaszczenie właścicieli nieruchomości, w granicach których realizowana będzie inwestycja (co stanowi główne źródło konfliktów społecznych). W trakcie realizacji przedsięwzięcia możliwe jest również występowanie wibracji związanych z pracami budowlanymi, co potencjalnie może wpływać na stan techniczny nieprzeznaczonych do likwidacji obiektów budowlanych. Z kolei na etapie eksploatacji oddziaływanie przedsięwzięcia na dobra materialne będzie wynikać w szczególności z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania poza granicami projektowanego lotniska. Wiąże się to z wprowadzeniem regulacji określających wymagania lub ograniczenia odnoszące się do nieruchomości i sposobu korzystania z nich, a także może stanowić podstawę do dochodzenia roszczeń. Ze względu na funkcjonowanie lotniska wprowadzone zostaną również inne strefy wpływające na sposób zagospodarowania lub wykorzystania nieruchomości: OLS (*Obstacle Limitation Surfaces*) – strefy powierzchni ograniczających przeszkody oraz BRA (*Building Restricted Areas*) – powierzchnie ograniczające zabudowę. Zatem w ocenie GDOŚ w raporcie słusznie wskazano, że oddziaływanie przedsięwzięcia na dobra materialne będzie mieć charakter znaczący (t. IV cz. 3, str. 819 raportu). Nie jest to jednak przesłanka, która przesądzałaby o braku możliwości realizacji przedsięwzięcia.

Natomiast analiza takich aspektów jak celowość, skala czy rentowność danej inwestycji (na które zwraca uwagę Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK) wykracza poza zakres oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Nie było zatem konieczności uzupełnienia raportu w zakresie, na który wskazują skarżący na str. 11-12 opracowania z czerwca 2023 r. Organ drugiej instancji nie podziela również uwag w stosunku do wyboru wariantów przedsięwzięcia oraz proponowanego przez skarżących innego przebiegu linii kolejowych i rozpatrzenia propozycji „duoportu” Lotnisko Chopina – Lotnisko Warszawa Modlin. GDOŚ podtrzymuje wyjaśnienia co do wariantowania inwestycji, które znajdują się we wcześniejszej części niniejszej decyzji.

Bez wpływu na wynik sprawy pozostają uwagi dotyczące „oddziaływania społecznego inwestycji” (str. 13-76 opracowania z czerwca 2023 r.). Jak wskazano we wcześniejszej części niniejszej decyzji, brak akceptacji społecznej wobec przedsięwzięcia nie stanowi przesłanki do odmowy zgody na jego realizację. Biorąc pod uwagę specyfikę niniejszej inwestycji, stanowiącej największe lotnisko w kraju wraz z węzłem komunikacyjnym, szczególnie ważne staje się pogodzenie często sprzecznych interesów stron i lokalnych społeczności oraz wybór

optymalnego rozwiązania, zapewniającego ochronę środowiska. Nie ma zatem konieczności, aby wzywać o uzupełnienie raportu w zakresie wskazanym na str. 71-72 opracowania. W treści raportu zostały ujęte zagadnienia dotyczące oddziaływania na kwestie społeczne (t. IV cz. 3 str. 820-873 raportu). W ocenie GDOŚ dodatkowe treści przedłożone zgodnie z żądaniem skarżących nie miałyby wpływu na wynik sprawy.

GDOŚ nie podziela zastrzeżeń Stowarzyszenia Skreśleni przez CPK dotyczących inwentaryzacji przyrodniczej i chronionych gatunków zwierząt (str. 76-77 opracowania z czerwca 2023 r.). Wyjaśnienia dotyczące tych kwestii zostały już przedstawione we wcześniejszej części niniejszej decyzji. W treści niniejszej decyzji GDOŚ określił rozwiązania służące ograniczeniu negatywnego wpływu przedsięwzięcia na chronione gatunki roślin i zwierząt, a także ich siedliska (m.in. pkt II.12-II.28).

Ad 3.f

W nawiązaniu do wcześniejszego pisma z 6 maja 2023 r. Bakoma Sp. z o.o. przedłożyła kolejną analizę autorstwa Arkadiusza Gawrońskiego pt.: „Aneks 1 do analizy Raportu CPK cz. przyrodnicza” z czerwca 2023 r. W ocenie GDOŚ uwagi przedstawione w tym opracowaniu nie zasługują na uwzględnienie. W pierwszej kolejności należy wskazać, że „kompleks leśny na zachód od Żyrardowa (nadleśnictwo Radziwiłłów oddziały 18-71)” położony jest poza miejscem planowanej realizacji przedsięwzięcia (w każdym z trzech wariantów). Zatem na tym obszarze nie dojdzie do znaczącej ingerencji w środowisko, nie będzie zatem konieczności podejmowania działań ochronnych względem przywołanych przez skarżących gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk. Na tym obszarze podejmowane będą jedynie niektóre działania minimalizujące, np. możliwe przeniesienie na ten obszar płazów relokowanych z obszaru przedsięwzięcia (pkt II.27). Tym samym uwagi skarżących nie mają wpływu na sposób rozstrzygnięcia sprawy.

Natomiast odnosząc się do potencjalnej obecności chronionych gatunków motyli (szlaczkoń torfowiec, modraszek bagniczek), GDOŚ wskazuje, że przedstawione przez skarżących informacje co do odległości i roku stwierdzenia tych gatunków podają w wątpliwość możliwość ich występowania na terenie przedsięwzięcia. Sama obecność potencjalnych siedlisk nie świadczy o występowaniu danego gatunku na tym terenie. Ponadto w niniejszej decyzji określone zostały działania minimalizujące w postaci kontroli (m.in. przez specjalistę entomologa) terenu pod kątem występowania gatunków objętych ochroną i ich siedlisk oraz zapewnienie bieżącego rozpoznania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych w kontekście wykrycia wszelkich zagrożeń, które nie zostały zidentyfikowane na etapie inwentaryzacji (pkt II.12). W przypadku stwierdzenia nowych stanowisk gatunków chronionych dany specjalista wskaże adekwatny sposób postępowania wobec nich.

Konkludując, uwagi i wnioski zawarte w przywołanych wyżej opracowaniach w większości były bezzasadne lub niemające wpływu na jej wynik. Należy też podkreślić, że niektóre z powyższych opracowań, pomimo deklarowanego przez ich autorów charakteru eksperckiego, w istocie stanowią wyłącznie niepopartą żadnymi dowodami krytykę ustaleń

przedstawionych w treści raportu. Jedynie niewielka część spośród zastrzeżeń stron i społeczeństwa okazała się słuszna. Z tego względu organy pierwszej i drugiej instancji kilkakrotnie wezwały o wniesienie stosownych uzupełnień do treści raportu, a część korekt została wprowadzona przez inwestora z jego własnej inicjatywy. Zatem organ odwoławczy podtrzymuje stanowisko RDOŚ w Warszawie, iż uzupełniony raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko spełnia wymagania określone w art. 66 ust. 1 u.o.o.ś. i tym samym może stanowić podstawę do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla omawianego przedsięwzięcia.

Ad 4

W odwołaniach: Gminy Jaktorów z 22 lipca 2023 r., Stowarzyszenia Skreśleni przez CPK z 24 lipca 2023 r., Agnieszki Hołyńskiej i Andrzeja Hołyńskiego z 8 sierpnia 2023 r. zarzucono naruszenie przepisów u.o.o.ś. oraz dyrektywy 2011/92/UE, z uwagi na brak pełnej analizy oddziaływania przedsięwzięcia na zdrowie ludzi.

Nie są słuszne zarzuty dotyczące kwestii związanych ze zdrowiem ludzi. W odniesieniu do wpływu hałasu i zanieczyszczenia powietrza na ludzi GDOŚ wypowiedział się już we wcześniejszej części niniejszej decyzji, wykazując bezzasadność zarzutów zawartych w opracowaniach kwestionujących treść raportu. Po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego w odniesieniu do niektórych zagadnień dotyczących klimatu akustycznego i aerosanitarnego raport jest kompletny i spełnia wymagania, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 6a lit. a u.o.o.ś. Tym samym korzystając z ustaleń zawartych w treści raportu organ odwoławczy mógł określić warunki korzystania ze środowiska w związku z realizacją inwestycji, które będą ograniczać negatywne oddziaływanie przedsięwzięcia w zakresie zdrowia ludzi (pkt II.2-II.7). Zatem w ocenie GDOŚ Gmina Jaktorów nie zdołała w jakikolwiek sposób podważyć ustaleń raportu w tym zakresie.

Ponadto odwołujący się, a także osoby składające uwagi na etapie udziału społeczeństwa wskazali, że w raporcie pominięto znaczący negatywny wpływ przedsięwzięcia na zdrowie psychiczne osób mieszkających na terenie oraz w sąsiedztwie projektowanego Centralnego Portu Komunikacyjnego. GDOŚ nie zgadza się z zarzutami, że zagadnienie to nie zostało poruszone w treści raportu. W rozdziale dotyczącym oddziaływania przedsięwzięcia na aspekty społeczne (t. IV cz. 3, rozdział 4.29 raportu) wskazane zostały różne czynniki mogące mieć szkodliwy wpływ na zdrowie psychiczne okolicznych mieszkańców w wyniku realizacji lub eksploatacji przedsięwzięcia. Należą do nich w szczególności: konieczność wywłaszczenia nieruchomości i relokacji mieszkańców, zerwanie dotychczasowych więzi społecznych czy emisja hałasu i zanieczyszczeń powietrza. Autorzy raportu podkreślili, że w szczególności nadmierny hałas jest czynnikiem mającym negatywny wpływ na zdrowie psychiczne, co może skutkować m.in. zaburzeniami snu lub schorzeniami kardiologicznymi (t. IV cz. 3, str. 832-833 raportu). W ocenie GDOŚ spostrzeżenia zawarte w raporcie są trafne, ponieważ znajdują potwierdzenie w uwagach składanych przez społeczeństwo w przedmiotowej sprawie, wyrażających obawy ze względu na konieczność zmiany miejsca zamieszkania lub ryzyko

wystąpienia nadmiernego hałasu. Zmniejszeniu negatywnego wpływu przedsięwzięcia na zdrowie psychiczne mieszkańców będą służyć warunki ustanowione w treści niniejszej decyzji: pkt II.4-II.6 (ograniczenie zapylenia powietrza, wibracji i hałasu na etapie budowy), pkt III.2 (określenie lokalizacji ekranów akustycznych), pkt VII.2 (obowiązek monitorowania hałasu lotniczego) oraz pkt 3 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. (konieczność ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania). Uwagi skarżących nie świadczą zatem o wadliwości raportu w zakresie oceny wpływu przedsięwzięcia na zdrowie. Tym samym raport spełnia wymagania, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 6a lit. a u.o.o.ś., pozwala na dokonanie przez organ oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w myśl art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a u.o.o.ś. i nie narusza przepisów dyrektywy 2011/92/UE.

Ad 5

W odwołaniach Gminy Jaktorów z 22 lipca 2023 r., Stowarzyszenia Skreśleni przez CPK z 24 lipca 2023 r., Agnieszki Hołyńskiej i Andrzeja Hołyńskiego z 8 sierpnia 2023 r. skarżący zarzucili, że raport nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 2a i 2b u.o.o.ś., ze względu na nieprawidłowe przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej. Zastrzeżenia dotyczą w szczególności rezygnacji z oznaczenia lub pominięcia w toku prac niektórych gatunków zwierząt, roślin i grzybów. W tym zakresie przywołano uwagi zawarte w kontrraportach: ze stycznia 2023 r. (przedłożonym przez Bakoma sp. z o.o.) oraz z 24 maja 2023 r. (przedłożonym przez Gminę Jaktorów).

GDOŚ nie podziela zarzutów dotyczących inwentaryzacji przyrodniczej przedłożonej w załączeniu do omawianego raportu. W odniesieniu do tej kwestii GDOŚ wypowiedział się już we wcześniejszej części niniejszej decyzji i podtrzymuje przedstawione tam stanowisko. Podczas analizy wpływu przedsięwzięcia na środowisko autorzy raportu skupili się na najważniejszych gatunkach zwierząt, które objęte zostały w Polsce ochroną prawną. W przypadku szlaków migracji brano pod uwagę również gatunki łowne, takie jak jeleni i sarna. Ponadto z uwagi na kwestie bezpieczeństwa lotniczego w analizach uwzględniono także miejsca hodowli gołębi. Ze względu na zidentyfikowane oddziaływania zaplanowany został szereg działań minimalizujących i kompensacyjnych w postaci m.in. przejść dla zwierząt, zbiorników kompensacyjnych dla płazów, nasadzeń zieleni, renaturyzacji odcinków cieków, budek dla ptaków i nietoperzy, przystosowania piwniczek dla nietoperzy, wykupu gruntów w Kampinoskim Parku Narodowym na cele ochrony przyrody. Zdaniem organu odwoławczego tak zaplanowane zadania w znacznym stopniu zrekompensują poczynione straty, a sama inwestycja nie będzie miała znaczącego wpływu na bogactwo przyrodnicze obszaru Polski centralnej.

Odnosząc się natomiast do treści odwołań Agnieszki Hołyńskiej i Andrzeja Hołyńskiego z 8 sierpnia 2023 r., GDOŚ zaznacza, że konwalia majowa nie jest w Polsce objęta ochroną gatunkową. Z kolei w przypadku zawilca skarżący nie wskazali konkretnego gatunku (dwa gatunki są objęte w Polsce ochroną gatunkową), biorąc jednak pod uwagę, że jest to zieleń urządzona w postaci ogrodu, nie można traktować go jako rośliny chronionej.

Ad 6

Gmina Jaktorów, Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK, Agnieszka Hołyńska i Andrzej Hołyński, Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o., Bakoma sp. z o.o., Barbara Komorowska, Katarzyna Komorowska, Piotr Komorowski i Zbigniew Komorowski zarzucili, że złożony w omawianej sprawie raport nie zawiera prawidłowej analizy konfliktów społecznych, wymaganej zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 15 u.o.o.ś.

Organ drugiej instancji nie zgadza się z powyższym zarzutem. Uwagi dotyczące konfliktów społecznych są w części bezzasadne, a w części nie mają wpływu na wynik sprawy. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że przeprowadzenie tzw. „konsultacji społecznych”, „kampanii informacyjnych” czy jakichkolwiek innej form komunikacji inwestora ze społecznością lokalną, nie jest wymagane w świetle przepisów u.o.o.ś. ani nie stanowi części postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wbrew teżom Gminy Jaktorów, przeprowadzenie „konsultacji społecznych” ma charakter jedynie fakultatywny. W toku omawianego postępowania należało natomiast zapewnić możliwość udziału społeczeństwa, co wynika z art. 79 ust. 1 u.o.o.ś. Obowiązek ten spoczywa jednak na organie administracji, a nie na podmiocie wnoszącym o wydanie decyzji. RDOŚ w Warszawie dopełnił tego obowiązku w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. Natomiast sposób kontaktowania się inwestora z osobami zainteresowanymi danym przedsięwzięciem nie podlega ocenie w toku tego postępowania.

GDOŚ nie podziela zarzutów przedstawionych w odwołaniu Gminy Jaktorów z 22 lipca 2023 r. ani w przedłożonym wcześniej opracowaniu z 15 maja 2023 r. co do braków raportu w zakresie art. 66 ust. 1 pkt 15 u.o.o.ś. Zastrzeżenia skarżącej w stosunku do raportu złożonego przez inwestora (str. 36-39 analizy z 15 maja 2023 r. oraz str. 37-41, 54-60 odwołania z 22 lipca 2023 r.) ograniczają się do gołosłownej krytyki ustaleń w zakresie oddziaływania przedsięwzięcia na ludzi. Zarzuty dotyczą w szczególności tego, że w treści raportu zastosowano niewłaściwe kryteria oceny przedsięwzięcia, nie oceniono standardu życia mieszkańców, nie przedstawiono analiz w zakresie np. technik badawczych stosowanych w naukach społecznych lub technik stosowanych w socjologii oraz psychologii. Znaczna część zarzutów Gminy Jaktorów dotyczy kwestii, które wykraczają poza zakres oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Raport nie jest bowiem dokumentem, który ma służyć analizie oczekiwań, obaw, realnych i wyimaginowanych zagrożeń dla społeczności lokalnej związanych z realizacją planowanego przedsięwzięcia (str. 39-40 odwołania z 22 lipca 2023 r.). Żądanie prowadzenia przez inwestora lub organy ochrony środowiska analiz w takim zakresie jest całkowicie bezzasadne.

Wbrew teżom Gminy Jaktorów, w treści raportu szczegółowo zostały omówione kryteria oddziaływania przedsięwzięcia na aspekty społeczne, metodyka oraz rezultaty wykonanej analizy (t. IV cz. 1, rozdział 3.28 oraz t. IV cz. 3, rozdział 4.29 raportu). Kryteria oceny były następujące:

- liczba osób podlegających relokacji;

- liczba osób zamieszkujących w strefie oddziaływania prac budowlanych;
- liczba wyburzeń budynków użyteczności publicznej;
- liczba przecięć dróg lokalnych;
- powierzchnia stref ochronnych ujęć wód kolidujących z przedsięwzięciem.

Wyniki zaprezentowano na sposób ilościowy, zarówno na poziomie 1., jak i na poziomie 2. analiz. Ponadto na zlecenie inwestora przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców gmin, w granicach których dojdzie do realizacji przedsięwzięcia. Badania te dotyczyły postrzegania przez mieszkańców różnych aspektów związanych z realizacją przedsięwzięcia. Ich wyniki zostały zaprezentowane i omówione w treści raportu, pomimo tego, iż uzyskane opinie były w większości bardzo krytyczne względem niniejszej inwestycji. W ocenie GDOŚ świadczy to o rzetelnym podejściu autorów raportu do kwestii możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem.

Wbrew zarzutom Bakoma sp. z o.o. (str. 16 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.), raport nie zawiera zatem tezy o braku występowania konfliktów społecznych. Nie jest również zasadny argument Gminy Jaktorów, że konflikty społeczne w przedłożonym przez inwestora raporcie są opisane skrótowo i nie uwzględniają tych rzeczywiście występujących wśród mieszkańców (str. 55 odwołania z 22 lipca 2023 r.). Takiej tezy nie uzasadnienia przywołanie historii sporu Centralnego Portu Komunikacyjnego sp. z o.o. z władzami oraz mieszkańcami Gminy Jaktorów. Przy analizie konfliktów społecznych, której wyniki zostały przedstawione w t. IV cz.3 na str. 987-1010 raportu, nie pominięto – wbrew tezom Gminy Jaktorów – kwestii związanych z charakterystyką środowiska oraz przedsięwzięcia. W t. IV cz. 3 na str. 1001 raportu trafnie wskazano, że głównym źródłem konfliktu społecznego jest konieczność wywłaszczenia osób zamieszkujących obecnie na terenie planowanego przedsięwzięcia. Znalazło to odzwierciedlenie w analizie wielokryterialnej, gdzie kwestia wywłaszczeń otrzymała największą wagę przy ocenie wpływu przedsięwzięcia na aspekty społeczne. Jako inne źródła potencjalnych konfliktów wskazano: przewidywaną emisję hałasu oraz emisję gazów i pyłów do atmosfery, negatywny wpływ na przyrodę ożywioną, utrudnienie prowadzonej działalności gospodarczej (w szczególności rolniczej). Te same zastrzeżenia podniesione zostały również później w toku udziału społeczeństwa oraz w treści odwołań stron postępowania. Zatem autorzy raportu słusznie ocenili, że są to źródła możliwych konfliktów społecznych. W raporcie nie pominięto również, że inwestycja budzi sprzeciw większości społeczności lokalnej. Konkludując, raport spełnia wymagania określone w art. 66 ust. 1 pkt 15 u.o.o.ś. Zdaniem GDOŚ zarzut, iż kwestie społeczne powinny zostać opisane w sposób odmienny oraz bardziej obszerny niż miało to miejsce w treści raportu, jest jedynie subiektywną opinią skarżących i nie stanowi o wadliwości raportu.

Ad 7

W odwołaniach: Gminy Jaktorów z 22 lipca 2023 r., Gminy Teresin z 24 lipca 2023 r., Stowarzyszenia Skreśleni przez CPK z 24 lipca 2023 r., Stowarzyszenia na Rzecz Miast-Ogrodów z 3 sierpnia 2023 r., Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Bakoma

sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Barbary Komorowskiej, Katarzyny Komorowskiej, Piotra Komorowskiego, Zbigniewa Komorowskiego z 7 sierpnia 2023 r., Agnieszki Hołyńskiej, Andrzeja Hołyńskiego z 8 sierpnia 2023 r. przedstawiono zarzut, że RDOŚ w Warszawie w toku postępowania pierwszoinstancyjnego zaniechał przeprowadzenia otwartej rozprawy dla społeczeństwa, o której mowa w art. 36 u.o.o.ś., oraz przedstawił nieprawidłowe uzasadnienie co do tej kwestii w uzasadnieniu decyzji z 7 lipca 2023 r.

W ocenie GDOŚ częściowo słuszne były uwagi stron postępowania co do błędnego uzasadnienia decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. w zakresie odstąpienia od przeprowadzenia rozprawy. Jednakże wbrew tezom stron, przeprowadzenie rozprawy administracyjnej w przedmiotowym postępowaniu nie było konieczne. Na poparcie swojego stanowiska Gmina Jaktorów przywołała m.in. wyrok WSA w Warszawie z 5 maja 2021 r., sygn. akt: IV SAB/Wa 226/21. W orzeczeniu tym wskazano, iż: *organ administracji nie jest zobligowany do przeprowadzenia rozprawy, jeżeli jednak uzna, że jej przeprowadzenie umożliwi zebranie w jednym czasie i miejscu wszystkich uczestników postępowania w danej sprawie, którzy mogą bezpośrednio dopełnić czynności procesowych, powinien z tego prawa skorzystać*. Zatem jeżeli nie wymaga tego przepis prawa, przeprowadzenie rozprawy jest co do zasady fakultatywne. Zasada ta znajduje zastosowanie do rozpraw organizowanych zarówno na podstawie art. 89 k.p.a., jak i na podstawie art. 36 u.o.o.ś., zgodnie z którym organ właściwy do wydania decyzji może przeprowadzić rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa. Zatem RDOŚ w Warszawie słusznie rozważył, czy w niniejszej sprawie mogą zachodzić ogólne przesłanki do przeprowadzenia rozprawy administracyjnej, o których mowa w art. 89 § 1 i 2 k.p.a. (str. 316 decyzji z 7 lipca 2023 r.). Nieprawidłowe było natomiast, że organ pierwszej instancji odniósł się do tej kwestii w sposób zbyt lakoniczny i uproszczony. W związku z tym GDOŚ poniżej wyjaśnia, z jakich względów nie jest konieczne przeprowadzenie rozprawy w postępowaniu w niniejszej sprawie.

Gmina Jaktorów i Bakoma sp. z o.o. słusznie podniosły, że duże zainteresowanie daną inwestycją przez społeczność lokalną może stanowić przesłankę do przeprowadzenia rozprawy, na co wskazał również NSA w wyroku z 20 listopada 2018 r., sygn. akt: II OSK 2850/16. Uzasadnieniem takim jest również duża skala oraz istotne znaczenie tej inwestycji. Jednakże postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach co do zasady ma charakter gabinetowy, ponieważ charakter sprawy wymaga załatwienia jej w formie pisemnej. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydawana jest na piśmie i wymaga określenia warunków służących ochronie środowiska, a wynikających z treści zgromadzonej dokumentacji. Do ustalenia stanu faktycznego niezbędne jest przeprowadzenie dowodów z dokumentów, do których należą w szczególności: wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z załącznikami, raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, pisma oraz rozstrzygnięcia wydane przez organy administracji, pisma wniesione przez strony postępowania, a w postępowaniu drugoinstancyjnym – również treść odwołań. W celu zgromadzenia pełnego materiału dowodowego nie jest zatem niezbędne

zorganizowanie rozprawy, ponieważ organy administracji mają obowiązek wydać rozstrzygnięcie na podstawie akt sprawy, w szczególności dokumentacji, o której mowa w art. 80 ust. 1 u.o.o.ś. Natomiast informowanie społeczności lokalnej o przebiegu sprawy i ostatecznym kształcie przedsięwzięcia (co stanowi istotę żądania Gminy Jaktorów i innych uczestników postępowania) możliwe jest przez organizowanie spotkań lub innych działań nie mających charakteru rozprawy administracyjnej. Zadanie to spełnia również streszczenie w języku niespecjalistycznym, stanowiące jedną z części omawianego raportu (t. VI).

W ocenie GDOŚ trudno oczekiwać, że zorganizowanie rozprawy przyczyniłoby się do uzgodnienia interesów stron postępowania (a także społeczeństwa), o czym mowa w art. 89 § 2 k.p.a. Odwołujący się nie wyjaśnili, w jaki sposób mogłoby dojść do pogodzenia sprzecznych interesów stron, które zostały uwypuklone w trakcie postępowań toczących się przed organami obu instancji. W pismach wniesionych w toku postępowania pierwszoinstancyjnego oraz w treści odwołań większość skarżących wyraziła oczekiwanie zaniechania realizacji inwestycji, co stoi w sprzeczności z treścią żądania inwestora wyrażoną we wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Uzgodnienie tak bardzo sprzecznych stanowisk mogłoby nastąpić tylko poprzez wycofanie odwołań przez skarżących lub poprzez wycofanie wniosku z 5 października 2022 r. przez inwestora. Żadne z takich zdarzeń nie miało miejsca i nie należy spodziewać się, że przeprowadzenie rozprawy spowodowałoby zmianę stanowiska którejkolwiek ze stron postępowania.

W omawianym przypadku nie było również konieczne przesłuchanie świadków, udział biegłych ani dokonanie oględzin. Jak wskazano powyżej, rozpatrzenie wniosku w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach co do zasady odbywa się w ramach postępowania gabinetowego. W jego trakcie organ ocenia dowody o charakterze złożonych analiz, np. dotyczących emisji akustycznej lub modelowania hydrogeologicznego. Analizy takie zawiera w szczególności raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Pozostałe strony również mają możliwość zasięgnięcia opinii ekspertów kompetentnych do wykonywania tego rodzaju dokumentacji i przedstawienia ich organowi prowadzącemu sprawę, z czego w niniejszym przypadku strony skorzystały. Przeprowadzenie rozprawy nie jest zatem niezbędne do wyjaśnienia przedmiotowej sprawy, bowiem wszystkie dowody, które strony mogłyby przedstawić na rozprawie, i tak należy przeanalizować w ramach postępowania gabinetowego. W ocenie GDOŚ uczestnicy postępowania w wyczerpujący sposób przedstawili oraz uzasadnili swoje stanowiska w przedmiotowej sprawie oraz skonfrontowali je wobec organów prowadzących postępowanie. Zatem nie było konieczności zorganizowania rozprawy administracyjnej, w tym również rozprawy otwartej dla społeczeństwa, o której mowa w art. 36 u.o.o.ś.

Ad 8

W odwołaniach: Gminy Jaktorów z 22 lipca 2023 r., Gminy Teresin z 24 lipca 2023 r., Stowarzyszenia Skreśleni przez CPK z 24 lipca 2023 r., Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Barbary Komorowskiej, Katarzyny

Komorowskiej, Piotra Komorowskiego, Zbigniewa Komorowskiego z 7 sierpnia 2023 r., Agnieszki Hołyńskiej, Andrzeja Hołyńskiego z 8 sierpnia 2023 r. skarżący zarzucili, że raport narusza art. 66 ust. 1 pkt 2 lit. b u.o.o.ś., przez brak rzetelnego opisu warunków hydromorfologicznych, fizykochemicznych, biologicznych i chemicznych wód.

Zastrzeżenia stron dotyczące kwestii niewystarczającego – zdaniem skarżących – zakresu badań hydrogeologicznych przed sporządzeniem raportu zostały szczegółowo wyjaśnione powyżej w nawiązaniu do tez zawartych w opracowaniu z 20 stycznia 2023 r., przedłożonego przez Bakoma sp. z o.o. Organ odwoławczy podtrzymuje przedstawione tam stanowisko, że opis warunków hydrogeologicznych oraz oddziaływanie przedsięwzięcia na wody podziemne zostały w treści raportu przedstawione w sposób prawidłowy i wystarczająco szczegółowy, biorąc pod uwagę obecny etap procesu inwestycyjnego. Tym samym raport spełnia wymagania określone w art. 66 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz w art. 66 ust. 1 pkt 6a lit. a u.o.o.ś.

Nie są również zasadne dodatkowe uwagi przedstawione w odwołaniach. Na str. 64-65 odwołania Gminy Jaktorów z 22 lipca 2023 r. zarzucono, że w raporcie „nie wykorzystano nawet częściowych aktualnych informacji” dotyczących wód podziemnych. Zarzut ten jest jednak nieprawdziwy. W t. III na str. 63-71 raportu autorzy raportu wskazali, jakie źródła danych zostały wykorzystane do scharakteryzowania stanu istniejącego w zakresie hydrogeologii. Należą do nich nie tylko dane archiwalne, lecz również m.in. przeprowadzone na zlecenie inwestora pomiary w otworach hydrogeologicznych (t. III, str. 64 raportu), badania przepuszczalności osadów korytowych i kontaktów hydraulicznych wód podziemnych i powierzchniowych (t. III, str. 66-68 raportu) oraz sondowania geoelektryczne (t. III, str. 68-71 raportu). Badania te pozwoliły na rozpoznanie warstw wodonośnych, których dotyczyć będzie oddziaływanie przedsięwzięcia oraz weryfikację wniosków wynikających z danych archiwalnych. Nie jest również słuszna uwaga Gminy Jaktorów ze str. 65 odwołania z 22 lipca 2023 r., iż *niewystarczające rozpoznanie hydrogeologiczne powoduje, że brak wielu szczegółów technicznych i technologicznych wiążących się np. z odwodnieniem obiektów kubaturowych, budową ujęć wód podziemnych, zmianą hydrodynamiki wód podziemnych i ich powiązania z wodami powierzchniowymi, zwłaszcza realizacji inwestycji.* W rzeczywistości bowiem zachodzi sytuacja odwrotna: to właśnie brak wielu szczegółów technicznych, które mogą być znane dopiero po sporządzeniu projektów budowlanych, był powodem, dla którego dokumentacja hydrogeologiczna nie została sporządzona już na etapie przedłożenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Z obowiązujących przepisów prawa nie wynika konieczność przedłożenia takiej dokumentacji już na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wykorzystanie danych archiwalnych w połączeniu z rezultatami prac przeprowadzonych na zlecenie inwestora pozwoliło na ocenę, że przedsięwzięcie nie będzie w sposób znaczący negatywnie oddziaływać na wody podziemne, zarówno pod względem stanu ilościowego, jak i jakościowego.

GDOŚ nie podziela również zarzutów zawartych w odwołaniu Bakoma sp. z o.o. Ocena dokonana przez RDOŚ w Warszawie, iż przedsięwzięcie nie będzie negatywnie wpływać na

możliwość osiągnięcia celów środowiskowych przez JCWPd nr 65 (str. 227-228 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r.) nie była przedwczesna. Ocena ta wynikała z obliczeń, których rezultaty zostały omówione na str. 478-479 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. Z przedstawionych kalkulacji wynika, iż z uwzględnieniem poboru wód na potrzeby przedsięwzięcia, wykorzystanie wód podziemnych stanowić będzie około 63% zasobów JCWPd nr 65. Przeczy to tezom zawartym w odwołaniu z 7 sierpnia 2023 r. (str. 12), które zostały oparte na rażąco błędnych szacunkach przedstawionych na str. 52-56 kontrraportu z 20 stycznia 2023 r. Poza tym na str. 20-39 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. inwestor przedstawił dodatkowe wyjaśnienia w zakresie przewidywanej skali poboru wód podziemnych. Wynika z nich, iż wykonany na potrzeby przedsięwzięcia numeryczny model hydrogeologiczny uwzględnia całość projektowanego poboru wody na potrzeby Centralnego Portu Komunikacyjnego, z uwzględnieniem kumulacji poboru wody z sąsiednich ujęć. Wyjaśnienia te potwierdziły wykazany już wcześniej w postępowaniu pierwszoinstancyjnym brak znaczącego negatywnego oddziaływania na cele środowiskowe JCWPd nr 65.

Odnosząc się do zarzutu, że skutkiem realizacji przedsięwzięcia będzie m.in. „osuszanie torfowisk i bagien”, GDOŚ zwraca uwagę, że zarzut ten dotyczy wyjątku z kontekstu zdania zawartego w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji: w ramach inwestycji nie przewiduje się konieczności osuszania torfowisk i bagien (str. 285, 322, 325 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r.). Zdanie to stanowi odpowiedź na niektóre uwagi i wnioski złożone przez strony oraz w toku udziału społeczeństwa. Podnoszenie tego rodzaju zastrzeżeń nie jest zasadne. Po pierwsze, obowiązujące przepisy prawa nie zawierają bezwzględnego zakazu „osuszania torfowisk i bagien”, tzn. obniżania poziomu wód w granicach siedlisk od nich zależnych (tzw. siedlisk hydrogenicznych). Tego rodzaju działania mogą być zatem prowadzone w związku z realizacją danej inwestycji, jeżeli nie będą jednocześnie znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000 lub prowadzić do nieosiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla jednolitych części wód powierzchniowych lub podziemnych, co zostało uregulowane w art. 81 ust. 2 i 3 u.o.o.ś. We wcześniejszej części niniejszego rozstrzygnięcia GDOŚ wykazał, że realizacja inwestycji nie narusza powyższych przepisów prawa.

Ponadto skarżący nie wskazali konkretnych obszarów siedlisk hydrogenicznych sąsiadujących z planowaną inwestycją, które miałyby być narażone na tego rodzaju oddziaływanie. Zarzut Bakoma sp. z o.o. w tym zakresie (str. 12 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.) jest zatem gołosłowny i nie poparty żadnymi dowodami, podobnie jak kolejne stwierdzenia, np.: *przedsięwzięcie w sposób drastyczny wpłynie na stosunki wodne*. Tezom o „drastycznym wpływie” inwestycji przeczą ustalenia zaprezentowane w t. IV cz. 3 na str. 520-526 raportu oraz na str. 475-482 erraty do raportu z 2 marca 2023 r., które omawiają oraz ilustrują zasięg i głębokość prognozowanego leja depresji wód podziemnych. Jak wynika z tych analiz, tymczasowe obniżenie zwierciadła wód podziemnych może wynieść na etapie budowy maksymalnie około 1,0 m (w sąsiedztwie przebudowywanego Dopływu spod Aleksandrowa).

Na etapie eksploatacji obniżenie wyniesie około 0,7-0,8 m zarówno w pierwszym, jak i w drugim poziomie wodonośnym. Zasięg i głębokość obniżenia wód podziemnych nie są zatem na tyle duże, aby w sposób znaczący negatywnie wpłynąć na cele środowiskowe wyznaczone dla JCWPd nr 65 oraz najbliższych położonych obszarów Natura 2000. Dotyczy to również siedlisk i gleb hydrogenicznych występujących w sąsiedztwie planowanej inwestycji (co zostało zilustrowane w t. IV cz. 3 na str. 467-469, 509, 511 raportu).

Na str. 12 odwołania z 7 sierpnia 2023 r. Bakoma sp. z o.o. zarzuciła, że organ pierwszej instancji *nie zbadał, jaki wpływ na reżim hydrologiczny będzie miało wykorzystywanie, na etapie budowy, wyłącznie wody ze studni podziemnych, a z Decyzji nie wynika, czy RDOŚ dokonał analizy wydajności przedmiotowych studni*. GDOŚ nie zgadza się z uwagami dotyczącymi tej kwestii. Należy podkreślić, że organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest zobligowany do prowadzenia „analiz wydajności studni”, bowiem jest to zagadnienie leżące we właściwości organów wydających zgody wodnoprawne. Z kolei wpływ odwodnienia wykopów budowlanych oraz poboru wody na cele budowy został przedstawiony w numerycznym modelu hydrogeologicznym, opracowanym na potrzeby niniejszego przedsięwzięcia (zał. IV.89 do raportu), co było uwzględnione przez RDOŚ w Warszawie w ocenie oddziaływania na przedsięwzięcia środowisko. Zatem zarzuty skarżących, że organ pierwszej instancji zaniechał ustalenia stanu faktycznego w tym zakresie, są bezpodstawne. Na podstawie treści raportu, a także wyjaśnień inwestora przedstawionych na etapie drugiej instancji, GDOŚ orzekł warunki służące zmniejszeniu presji omawianego przedsięwzięcia na środowisko gruntowo-wodne (pkt II.9-II.11).

Bezpodstawne są uwagi Gminy Teresin oraz Bakoma sp. z o.o. co do rzekomych rozbieżności w decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. w zakresie zaopatrzenia przedsięwzięcia w wodę na etapie eksploatacji. Wbrew tezom stron, warunki określone w pkt 1.2.42 i 1.2.43 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. nie były między sobą sprzeczne, lecz komplementarne, ich treść wzajemnie uzupełniała się. Istotą tych dwóch warunków było bowiem określenie, że zapotrzebowanie przedsięwzięcia na wodę pitną na etapie eksploatacji ma być pokrywane częściowo z ujęć własnych (do wysokości 2520 m³/dobę), a częściowo od zewnętrznych dostawców (w pozostałej ilości, tj. 1200-1500 m³/dobę). Z kolei zapotrzebowanie na wodę technologiczną w wysokości ok. 1150 m³/dobę ma zostać zaspokojone z oczyszczonych ścieków, pozyskiwanych z oczyszczalni ścieków wybudowanej w ramach niniejszej inwestycji (pkt III.15.a). Wynika to z ustaleń przedstawionych na str. 460-461 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. oraz na str. 26 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. Nałożenie warunków w pkt 1.2.42 i 1.2.43 decyzji z 7 lipca 2023 r. przez RDOŚ w Warszawie było więc co do zasady słuszne, wynikało z treści raportu i z przeprowadzonej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. GDOŚ dostrzegł jednak, iż określenie, że pobór wód ma być prowadzony „w ramach zatwierdzonych zasobów dyspozycyjnych, zgodnie z warunkami uzyskanego pozwolenia wodnoprawnego” (pkt 1.2.42 decyzji z 7 lipca 2023 r.) wykraczało poza właściwość RDOŚ w Warszawie. Warunek ten był zatem częściowo

nieprawidłowy, stąd też organ odwoławczy w adekwatny sposób zmodyfikował brzmienie tego punktu w osnowie niniejszego rozstrzygnięcia (pkt II.11.a).

GDOŚ nie zgadza się z tezą Bakoma Sp. z o.o., że decyzja RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. zawiera nieprawidłowe ustalenia co do ujęcia zastępczego dla Gminy Teresin. W ocenie organu odwoławczego warunek sformułowany w pkt 1.2.32 zaskarżonej decyzji: *w fazie realizacji likwidację ujęcia wody w Maurycewie wykonać niezwłocznie po wcześniejszym wybudowaniu uruchomieniu nowego ujęcia zaopatrującego mieszkańców gminy Teresin w wodę*, jest co do zasady prawidłowy i adekwatny. Z tego też względu, po odpowiednim zmodyfikowaniu, znalazł się on w pkt II.10.c niniejszej decyzji. W opinii GDOŚ warunek ten zabezpiecza dostęp do wody pitnej dla okolicznych mieszkańców, ponieważ nakazuje inwestorowi potraktować te kwestię w sposób priorytetowy – ich zapotrzebowanie na wodę ma zostać pokryte w pierwszej kolejności, przed zapotrzebowaniem projektowanego przedsięwzięcia. W treści raportu przedstawiono również wynikające ze wstępnych badań przewidywane lokalizacje ujęć wód projektowanych w związku z realizacją inwestycji (str. 461 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.). Natomiast biorąc pod uwagę wczesny etap procesu inwestycyjnego, szczegółowa lokalizacja zastępczego ujęcia zostanie dookreślona na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, po przeprowadzeniu wszystkich planowanych badań hydrogeologicznych i szczegółowym rozpoznaniu zasobów wód podziemnych, co również znalazło swoje odzwierciedlenie w osnowie niniejszego rozstrzygnięcia (pkt V.2).

Wbrew teżom Bakoma sp. z o.o. (str. 13 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.), raport zawiera model, który obrazuje wpływ przedsięwzięcia na warunki hydrogeologiczne i tym samym pozwala na ocenę zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko pod tym względem. Dowodem tego są ustalenia przedstawione na str. 475-482 erraty do raportu z 2 marca 2023 r., a także w załączniku IV.89 do raportu. Dodatkowe wyjaśnienia dotyczące tych kwestii autorzy raportu przedstawili na str. 27-35 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. W uzupełnieniu tym inwestor odpowiedział na wątpliwości GDOŚ dotyczące danych wejściowych do modelu. Zarzuty skarżących w tym zakresie są zatem bezzasadne.

Ad 9

W odwołaniach Gminy Teresin z 24 lipca 2023 r., Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Barbary Komorowskiej, Katarzyny Komorowskiej, Piotra Komorowskiego, Zbigniewa Komorowskiego z 7 sierpnia 2023 r., skarżący przedstawili zarzuty, że w decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. w sposób nieprecyzyjny zostało określone miejsce realizacji omawianego przedsięwzięcia. Z kolei w odwołaniu z 24 lipca 2023 r. Krzysztof Jaworucki zarzucił, że decyzja RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. nie określa w należyтым stopniu istotnych warunków korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b u.o.o.ś. Skarżący wskazał, że dotyczy to warunków *skutecznie ograniczających szkodliwość wprowadzanych do środowiska zanieczyszczeń takich jak hałas lotniczy, drogowy*

i kolejowy, promieniowanie elektromagnetyczne, pyły i spaliny, ścieki i odpady stałe (str. 2 odwołania z 24 lipca 2023 r.).

W ocenie GDOŚ Gmina Teresin na str. 4 odwołania z 24 lipca 2023 r. słusznie podniosła, iż brak mapy bądź opisu umożliwiającego jednoznaczne określenie miejsca realizacji przedsięwzięcia świadczy o naruszeniu art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. a u.o.o.ś. Z tego względu pismem z 14 grudnia 2023 r. GDOŚ wezwał inwestora do przedłożenia odpowiedniej mapy, która mogłaby zostać załączona do rozstrzygnięcia organu odwoławczego. W załączeniu do uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. (załącznik nr 4) inwestor przedłożył mapę „granic przewidywanego terenu, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie na tle granic gmin i obrębów”. W ocenie organu drugiej instancji mapa ta precyzuje miejsce realizacji przedsięwzięcia w myśl art. 82 ust. 1 pkt lit. a u.o.o.ś., stąd też została załączona do niniejszej decyzji (pkt I). Podniesione przez strony uchybienie, którego dopuścił się organ pierwszej instancji, zostało zatem konwalidowane przez organ odwoławczy.

GDOŚ nie zgadza się natomiast z argumentacją Bakoma sp. z o.o., że konsekwencją powyższego uchybienia był brak możliwości określenia kręgu stron postępowania w przedmiocie wydania decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., dokonania prawidłowej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz ustalenia w tej decyzji warunków zapewniających unikanie oraz ograniczanie negatywnego oddziaływania. Zgodnie z art. 74 ust. 3a u.o.o.ś. stroną postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wnioskodawca oraz podmiot, któremu przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdującej się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariantcie zaproponowanym przez wnioskodawcę, z zastrzeżeniem art. 81 ust. 1 tej ustawy.

Obszar objęty oddziaływaniem omawianego przedsięwzięcia przedstawiony został na mapach, o których mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a u.o.o.ś., załączonych do uzupełnienia z 21 grudnia 2022 r. wniosku z 5 października 2022 r. Zatem krąg stron postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia określany jest nie na podstawie miejsca realizacji przedsięwzięcia (jak sugeruje Bakoma sp. z o.o.), lecz na podstawie zasięgu jego oddziaływania. Co więcej, ze względu na konieczność doręczania pism stronom postępowania, określenie kręgu stron następuje już na samym początku postępowania, a nie dopiero w momencie wydania decyzji. Doręczanie pism i rozstrzygnięć w omawianym postępowaniu następowało w trybie art. 49 § 1 k.p.a. w związku z art. 74 ust. 3 u.o.o.ś. (w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., tzn. Dz. U z 2023 r. poz. 1094), w formie publicznego obwieszczenia zwyczajowo przyjętej w danej miejscowości oraz przez udostępnianie pism na tablicy ogłoszeń i w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ w Warszawie. Organ pierwszej instancji w prawidłowy sposób ustalił krąg stron postępowania, o czym świadczy kierowanie zawiadomień do urzędów obsługujących organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego objętych zasięgiem oddziaływania przedsięwzięcia. Zarzut Bakoma sp. z o.o. co do nieokreślenia kręgu stron postępowania jest zatem nieuprawniony.

Odnosząc się do zarzutu, iż RDOŚ w Warszawie w decyzji z 7 lipca 2023 r. nie oznaczył stron postępowania, GDOŚ wyjaśnia, że dopuszczenie zawiadamiania stron postępowania w trybie art. 49 k.p.a. zwalnia organ z obowiązku precyzyjnego ustalenia kręgu stron postępowania (por. wyrok NSA z 13 stycznia 2009 r., sygn. akt II OSK 1635/07). Ponadto w wyroku z 13 stycznia 2009 r., sygn. akt II OSK 1242/08, NSA wskazał, że: *skoro prawodawca zwolnił organy administracji od obowiązku bezpośredniego doręczenia orzeczenia, mając na względzie potrzebę uproszczenia procedury w pewnego rodzaju sprawach, to nieracjonalne byłoby uznanie, że równocześnie konieczne jest precyzyjne ustalenie kręgu stron postępowania, jedynie w celu zamieszczenia wykazu stron w orzeczeniu.*

Wbrew twierdzeniom skarżących, niedokładne określenie miejsca oddziaływania przedsięwzięcia w treści decyzji, nie miało wpływu na nieprawidłową – zdaniem skarżących – ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Określenie miejsca realizacji przedsięwzięcia w treści decyzji środowiskowej nie może mieć wpływu na przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, ponieważ oceny tej dokonuje właściwy organ w toku postępowania przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Związek przyczynowy pomiędzy tymi kwestiami jest zatem odwrotny, niż wskazuje Bakoma sp. z o.o.

Nie był również słuszny zarzut, iż zbyt ogólne określenie miejsca realizacji przedsięwzięcia w decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. skutkowało nieprawidłowym określeniem warunków jego realizacji (str. 6-7 odwołania Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r.). Warunki te zostały bowiem określone na podstawie treści raportu, w którym przedstawiono lokalizację poszczególnych komponentów przedsięwzięcia i charakter ich oddziaływania na środowisko. Treść warunków służących ograniczeniu oddziaływania przedsięwzięcia wynika z ustaleń zawartych w raporcie (w szczególności w t. V) oraz z przeprowadzonej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko z uwzględnieniem stanowisk organów współdziałających i udziału społeczeństwa (art. 3 ust. 1 pkt 8 u.o.o.ś.). Nie budzi więc żadnych wątpliwości, że warunki środowiskowe ustalone zostały w odniesieniu do miejsca realizacji przedsięwzięcia wskazanego we wniosku z 5 października 2022 r. Niedookreślenie miejsca realizacji przedsięwzięcia w decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. – jakkolwiek rzeczywiście miało miejsce – nie mogło więc skutkować błędnym sformułowaniem pozostałych warunków korzystania ze środowiska.

W treści odwołania z 7 sierpnia 2023 r. Bakoma sp. z o.o. zarzuciła również, że *nieprecyzyjne określenie w Decyzji miejsca realizacji Przedsięwzięcia uniemożliwia również zweryfikowanie przez właściwe organy na dalszym etapie realizacji inwestycji, czy miejsce to uległo zmianie, a w konsekwencji, czy konieczne jest dokonanie ponownej oceny Przedsięwzięcia na środowisko* (art. 88 ust. 1 pkt 2 UOOŚ) (str. 7). Powyższy argument nie jest trafny, ponieważ miejsce realizacji przedsięwzięcia nie może ulec zmianie w wyniku przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko. Ponowna ocena, o której mowa w przywołanym przez skarżących art. 88 ust. 1 pkt 2 u.o.o.ś., nie służy zmianie miejsca

realizacji przedsięwzięcia, lecz doprecyzowaniu kwestii związanych z oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko. Jej przeprowadzenie może być konieczne, gdy spełnione są warunki, o których mowa w art. 82 ust. 2 lub art. 88 ust. 1 u.o.o.ś. Na obecnym etapie sprawy dane na temat omawianego przedsięwzięcia nie pozwalały wystarczająco ocenić jego oddziaływania na środowisko, zatem wymagają uszczegółowienia w ramach postępowania przed wydaniem decyzji o pozwoleniu budowę (art. 82 ust. 2 pkt 1 u.o.o.ś.). Z tego też względu w pkt V niniejszego rozstrzygnięcia organ drugiej instancji orzekł o konieczności przeprowadzenia takiej oceny. Powyższy zarzut jest zatem bezzasadny.

Natomiast odnosząc się do zarzutów Krzysztofa Jaworuckiego zawartych w odwołaniu z 24 lipca 2024 r., GDOŚ ocenił, że są one częściowo słuszne i z tego względu uchylił decyzję RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. w pkt 1, 2, 4, 6 i 8 i w to miejsce orzekł co do istoty sprawy. W niniejszej decyzji GDOŚ zmodyfikował warunki nałożone przez organ pierwszej instancji oraz usystematyzował je pod kątem wpływu inwestycji na poszczególne komponenty środowiska. Przestrzeganie nałożonych warunków w zakresie wpływu inwestycji na środowisko pozwoli w przypadku większości oddziaływań na dotrzymanie standardów środowiska. Z kolei wykonanie nałożonej analizy porealizacyjnej i monitoringu na etapie realizacji i eksploatacji zweryfikuje przyjęte na etapie planistycznym założenia i pozwoli na podjęcie dodatkowych środków zaradczych w sytuacji braku spełnienia norm środowiskowych, zgodnie z treścią art. 82 ust. 1c u.o.o.ś. Organ odwoławczy w niniejszej decyzji ustalił warunki służące ochronie przed nadmiernym hałasem (pkt II.6, pkt III.2), zanieczyszczeniem powietrza (II.4), zanieczyszczeniem wód (II.8-II.11). Decyzja określa także zasady prowadzenia gospodarki odpadami (pkt II.7) oraz zakres monitoringu hałasu lotniczego w ramach analizy porealizacyjnej (pkt VI.1). Nie przewiduje się natomiast negatywnego oddziaływania na środowisko pod względem emisji promieniowania elektromagnetycznego, co wynika z ustaleń zawartych w treści raportu (t. IV cz. 1, str. 80-88 oraz uzupełnienie raportu z 24 września 2024 r., str. 54-58).

Ad 10

W odwołaniach Gminy Teresin z 24 lipca 2023 r., Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o., Bakoma sp. z o.o., Barbary Komorowskiej, Katarzyny Komorowskiej, Piotra Komorowskiego, Zbigniewa Komorowskiego z 7 sierpnia 2023 r. podniesiono naruszenie przepisów materialnych i procesowych, przez niewyjaśnienie stanu faktycznego i rozbieżności w zgromadzonym materiale dowodowym i wydanie przez RDOŚ w Warszawie decyzji z 7 lipca 2023 r. w oparciu o raport niespełniający wymogów z art. 66 u.o.o.ś.

Nietrafny jest zarzut Bakoma sp. z o.o., że zasadę pogłębiania zaufania do władzy publicznej miałyby naruszać: *faktyczne prowadzenie przez RDOŚ postępowania z założeniem, że Decyzja zostanie wydana zgodnie z żądaniem Spółki* (str. 10 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.). Co do zasady bowiem każde postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach należy prowadzić z takim właśnie założeniem. Zgodnie z art. 80 ust. 1 u.o.o.ś. właściwy organ wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, biorąc pod

uwagę aspekty, o których mowa w pkt 1-4 tego przepisu. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest zatem decyzją uznaniową. Organ właściwy do jej wydania jest zobligowany wydać tę decyzję, jeżeli inwestor spełni wymagania określone przepisami u.o.o.ś. (por. wyroki NSA: z 23 maja 2017 r., sygn. akt: II OSK 2396/15; z 11 października 2017 r., sygn. akt: II OSK 2113/16). Odmowa zgody na realizację przedsięwzięcia może mieć miejsce w przypadkach przewidzianych w przepisach prawa (m.in. w art. 59 ust. 3, art. 77 ust. 5a, art. 81 ust. 1-3 u.o.o.ś.). Zatem RDOŚ w Warszawie, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego i uzupełnieniu raportu przez inwestora, rzeczywiście był zobowiązany do wydania decyzji zgodnej z żądaniem inwestora, wyrażonym we wniosku z 5 października 2022 r. i w żadnym razie nie świadczy to o stronniczym sposobie prowadzenia postępowania.

W ocenie organu odwoławczego złożony w niniejszej sprawie raport wraz z załącznikami i uzupełnieniami odpowiada wymogom określonym w art. 66 u.o.o.ś. Ocena dokumentu nastąpiła przy wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przez RDOŚ w Warszawie, a następnie w postępowaniu odwoławczym przez GDOŚ. Organy te nie wydały decyzji automatycznie, ale dokonały oceny dowodowej raportu. Organy administracji, wyspecjalizowane wołą ustawodawcy w ocenach oddziaływania na środowisko, przeanalizowały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy z poszanowaniem aktualnej wiedzy naukowej na dany temat i przy wykorzystaniu wiedzy i własnych doświadczeń. Zatem GDOŚ nie podziela argumentacji odwołujących się, że przedłożony przez inwestora raport nie mógł stanowić podstawy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wbrew zarzutom Bakoma sp. z o.o. (str. 10-11 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.), przesłankami świadczącymi o wadliwości raportu nie są kwestie dotyczące środowiska gruntowo-wodnego, gospodarki wodno-ściekowej ani uwagi dotyczące ujęcia wody Maurycew, o których była mowa już wcześniej w treści niniejszej decyzji. GDOŚ wykazał, że przedstawione w raporcie ustalenia dotyczące wód podziemnych są prawidłowe i mogą stanowić podstawę określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji inwestycji.

Odnosząc się natomiast do kwestii kominu w Guzowie, położonego w granicach działki nr 230, obręb Guzów, gmina Wiskitki, należy w pierwszej kolejności podkreślić, że nie jest on obiektem zabytkowym. Komin ten położony jest natomiast na terenie układu ruralistycznego Guzowa, który decyzją Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr 1395/2016 z 14 października 2016 r., znak: WD.4164-24/1/10, został wpisany do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego. Informacje dotyczące tego obszaru znajdują się w raporcie w t. III na str. 778-779, 784-789, oraz w t. IV cz. 3 na str. 721. Ponadto w t. IV cz. 3 na str. 781-792 omówione zostały zagadnienia w związku z ograniczeniami co do wysokości zabudowy w związku z przewidywaną lokalizacją dróg startowych projektowanego lotniska. W raporcie zilustrowano m.in. tzw. strefy powierzchni ograniczających przeszkody dla ruchu lotniczego (OLS) (t. IV cz. 3, str. 783). W t. IV cz. 3 na str. 781 autorzy raportu wyjaśnili, że *w całym obszarze OLS określonym dla Wariantu 1, z pominięciem drzew, zidentyfikowano jedynie 6 przeszkód lotniczych przewyższających wysokość 60 m tj. komin*

przemysłowy o wysokości ok. 60 m, trzy turbiny wiatrowe o wysokości ok. 90 m oraz dwa maszty o wysokości ok. 50-60 m. Zgodnie z przepisami ustawy – Prawo lotnicze oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 stycznia 2021 r. w sprawie przeszkód lotniczych, powierzchni ograniczających przeszkody oraz urządzeń o charakterze niebezpiecznym (Dz. U. poz. 264) właściwy organ może stwierdzić, że komin ten stanowi przeszkodę lotniczą. W związku z powyższym niezbędna może okazać się jego rozbiórka lub obniżenie wysokości. Konieczność taka nie stanowi jednak o wadliwości raportu lub decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ani nie może być przesłanką do odmowy określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. Zarzut Bakoma sp. z o.o. pozostaje zatem bez wpływu na wynik sprawy.

Nie jest słuszny zarzut, że o wadliwości raportu świadczy brak przedłożenia oświadczenia jego autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 u.o.o.ś., do każdego kolejnego uzupełnienia raportu (str. 11 odwołania Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r.). W przedmiotowej sprawie wraz z uzupełnieniem raportu z 28 października 2022 r. przedłożone zostało oświadczenie, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 19a u.o.o.ś., podpisane przez Martę Podedworną-Łuczak, jako osobę kierującą zespołem autorów raportu. Osoba ta kierowała zespołem autorów raportu przy złożeniu przez inwestora każdego kolejnego uzupełnienia w toku pierwszej instancji: z 28 października 2022 r., z 21 grudnia 2022 r., z 2 marca 2023 r. oraz z 31 marca 2023 r., o czym świadczą podpisy złożone przez Martę Podedworną-Łuczak pod każdym z tych dokumentów. Nie ulega zatem wątpliwości, że uzupełnienia raportu również zostały sporządzone pod kierunkiem osoby spełniającej wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 u.o.o.ś.

W tym kontekście GDOŚ dostrzegł, że nie wszystkie pisma przedłożone przez wnioskodawcę na etapie pierwszej i drugiej instancji, które korygowały ustalenia zawarte w raporcie, zostały podpisane przez Martę Podedworną-Łuczak. Z tego względu, pismem z 24 lipca 2024 r., organ odwoławczy wezwał inwestora do uzupełnienia braków w tym zakresie. W uzupełnieniu raportu z 24 września 2024 r. inwestor przedłożył oświadczenie, iż Jarosław Bodulski, który podpisywał pozostałe uzupełnienia raportu, spełnia wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 u.o.o.ś. Zatem dostrzeżone przez GDOŚ braki raportu w zakresie art. 66 ust. 1 pkt 19a u.o.o.ś. zostały uzupełnione w toku postępowania odwoławczego.

Bezzasadny jest zarzut Bakoma sp. z o.o. dotyczący *pominięcia wpływu Przedsięwzięcia na regionalne porty lotnicze (np. w Łodzi, Radomiu i Modlinie)* (str. 17 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.). Autorzy raportu nie mieli obowiązku przedkładania takiej analizy, bowiem wykraczałaby ona poza wymagany zakres raportu, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 6a u.o.o.ś. W ramach oceny oddziaływania danego przedsięwzięcia na środowisko nie analizuje się bowiem wpływu na jego otoczenie gospodarcze, w tym na inne podmioty, zajmujące się prowadzeniem tej samej działalności. Tego rodzaju wpływ, jakkolwiek rzeczywiście

występuje, nie podlega ocenie w toku postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W ocenie GDOŚ nietrafione są zarzuty dotyczące gospodarowania odpadami w związku z realizacją i eksploatacją przedsięwzięcia (str. 17 odwołania Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r.). Organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach nie ma obowiązku wymienienia w jej treści kodów wszystkich rodzajów odpadów, które mogą powstać w wyniku jej realizacji lub eksploatacji. Istotne jest natomiast określenie w tej decyzji warunków korzystania ze środowiska, do przestrzegania których inwestor będzie zobowiązany. Wymagania te określił organ odwoławczy w pkt II.7, jak również w pkt III.1 sformułował wymagania w stosunku do obiektów służących do przetwarzania i magazynowania odpadów. Ponadto inwestor z mocy prawa zobowiązany jest do prowadzenia działań zgodnie z regulacjami zawartymi w: ustawie o odpadach, rozporządzeniu w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi. Przepisy te szczegółowo regulują obowiązki inwestora w zakresie gospodarowania odpadami.

Organ drugiej instancji podziela natomiast uwagi Bakoma sp. z o.o., że w czasie eksploatacji lotniska mogą powstawać m.in. odpady o kodach: 08 01 13* – szlamy z usuwania farb i lakierów zawierające rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne oraz 02 01 06 – odchody zwierzęce (str. 17 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.). Nie świadczy to jednak o wadliwości raportu. W ocenie GDOŚ z treści raportu wynika, że odpady 08 01 13* (jeżeli rzeczywiście powstaną) będą mogły zostać zagospodarowane zgodnie z przepisami prawa, podobnie jak wymienione w raporcie odpady o podobnej charakterystyce: 08 01 11* oraz 08 01 12 (t. IV cz. 3, str. 1035-1036, 1040-1041 raportu), w łącznej ilości około 2 t rocznie (str. 69 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.). Analogiczna sytuacja dotyczy odpadów kategorii 02 01 06. Również zgodnie z uwagą odwołującej się, w celu ograniczenia emisji odorów, magazynowanie i przetwarzanie odpadów będzie podlegało hermetyzacji, na co wskazali autorzy raportu w uzupełnieniu z 24 września 2024 r. Zatem GDOŚ nałożył na inwestora obowiązek uwzględnienia tej kwestii w projekcie budowlanym obiektów służących przetwarzaniu odpadów (pkt III.1.c).

Zdaniem organu drugiej instancji nie były słuszne zarzuty co do nieprawidłowej analizy oddziaływania przedsięwzięcia w związku z emisją promieniowania elektromagnetycznego (str. 18 odwołania Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r.). Jak wynika z analiz przedstawionych w t. IV cz. 1 na str. 78-88 raportu, przedsięwzięcie nie będzie skutkowało nadmiernym oddziaływaniem tego rodzaju promieniowania na zdrowie ludzi. Dane niezbędne do ustalenia wielkości emisji przyjęto zgodnie z kartami katalogowymi urzędzeń radiolokacyjnych, uwzględniając również wymagane moce urzędzeń, zgodnie z załącznikiem do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym ICAO, zawierającym wymagane parametry poszczególnych urzędzeń radionawigacyjnych, które znajdują zastosowanie na terenie lotniska. Dane dotyczące emisji pola elektromagnetycznego istniejących urzędzeń przyjęto zgodnie

z kartami katalogowymi tych urządzeń. Autorzy raportu wskazali, że *praktyka związana z realizacją i eksploatacją lotnisk wskazuje, że oddziaływanie pól elektromagnetycznych nie wykazuje w obrębie już kilku metrów od źródła promieniowania wartości przekraczających dopuszczalne normy* (t. IV cz. 1, str. 80 raportu). Obliczenia zasięgu oddziaływania na zdrowie i życie ludzi planowanych do zastosowania urządzeń nawigacyjnych wykazały, że zasięg ten w żadnym przypadku nie przekroczy odległości 2 m od urządzenia. Na str. 54-58 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. autorzy przedstawili dodatkowe wyjaśnienia, z których wynika, że urządzenia wskazane przez skarżącą (m.in. systemy: GSM, radarowe, radiołączności, kontroli ruchu lotniczego, meteorologiczne, sterowania dronami) nie będą w sposób znaczący negatywnie oddziaływać na środowisko. Urządzenia te zostaną usytuowane na obszarze lotniska, w miejscach, do których dostęp będzie ograniczony z uwagi na zapewnienie ochrony zdrowia ludzi. Z powyższych ustaleń wynika, że inwestor zawarł w raporcie dane co do rodzajów i ilości emisji, a także opis metod prognozowania i opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko w tym zakresie. Zarzuty odwołującej się co do naruszenia art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c oraz art. 66 ust. 1 pkt 8 lit. c u.o.o.ś. są zatem bezzasadne.

Bakoma sp. z o.o. zarzuciła, że w decyzji z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie przedstawił w sposób błędny lub niepełny kwalifikację przedsięwzięcia w myśl przepisów r.o.o.ś. (str. 19 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.). W związku z powyższym w pkt I niniejszej decyzji GDOŚ uzupełnił informacje dotyczące zakresu przedsięwzięcia, w tym kwalifikacji jego części składowych, o których mowa w r.o.o.ś. Prawidłowa kwalifikacja poszczególnych zamierzeń wchodzących w skład przedsięwzięcia jest istotna w tym kontekście, że dla każdego z nich należy przeanalizować jego oddziaływanie na środowisko. Zagadnienie to zostało omówione we wcześniejszej części niniejszej decyzji, w odpowiedzi na uwagi zawarte w opinii Atmoterm sp. z o.o. z 30 kwietnia 2023 r.

Ad 11

W treści odwołań Gminy Teresin z 24 lipca 2023 r., Gminy Baranów z 24 lipca 2023 r., Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Barbary Komorowskiej, Katarzyny Komorowskiej, Piotra Komorowskiego, Zbigniewa Komorowskiego z 7 sierpnia 2023 r. oraz Towarzystwa Ochrony Przyrody z 25 września 2023 r. zarzucono, że RDOŚ w Warszawie niesłusznie zaniechał stwierdzenia konieczności przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W ocenie skarżących świadczy to o naruszeniu art. 7 k.p.a., art. 82 ust. 1 pkt 4b lit. b z związku z art. 82 ust. 2 pkt 1-3 u.o.o.ś. oraz art. 46 ust. 1 oraz 2 u.o.p.

W opinii GDOŚ zarzuty dotyczące braku stwierdzenia konieczności przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko są częściowo słuszne. Należy jednak przy tym rozróżnić – czego skarżący nie czynią – dwie odrębne podstawy do stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia takiej oceny:

- art. 82 ust. 1 pkt 4 u.o.o.ś. – konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14 i 18 u.o.o.ś.;
- art. 82 ust. 1 pkt 4b lit. b u.o.o.ś. – obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na prace przygotowawcze, o którym mowa w art. 76a u.c.p.k.

W opinii GDOŚ nie ulega wątpliwości, że niezbędne jest przeprowadzenie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowań w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę (art. 72 ust. 1 pkt 1 u.o.o.ś.), które zostaną wydane dla poszczególnych komponentów przedsięwzięcia. Wynika to z informacji zawartych w treści raportu, zgodnie z którymi na obecnym etapie procesu inwestycyjnego nie są jeszcze znane szczegółowe parametry niektórych komponentów przedsięwzięcia. Z tego też względu nie było możliwe np. przedstawienie szczegółowego planu zagospodarowania terenu dla obszaru planowanego lotniska. Ocena wpływu poszczególnych komponentów inwestycji na środowisko będzie mogła zostać uszczegółowiona po sporządzeniu projektów budowlanych. Informacje dotyczące tych kwestii zostały podane we wcześniejszej części niniejszej decyzji (pkt V). Trafne było także spostrzeżenie Gminy Teresin (str. 5 odwołania z 24 lipca 2023 r.), że konieczność przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko postanowieniem z 5 kwietnia 2023 r. stwierdził RZGW w Warszawie, a organ pierwszej instancji niesłusznie nie uwzględnił tego warunku w decyzji z 7 lipca 2023 r.

O potrzebie przeprowadzenia ponownej oceny w tym zakresie świadczą również niektóre ustalenia przedstawione w uzasadnieniu decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., zgodnie z którym powinna ona dotyczyć:

- szczegółowych rozwiązań w zakresie urządzeń ochrony środowiska oraz szczegółowości rozwiązań projektowych (str. 283, 316 decyzji z 7 lipca 2023 r.)
- szczegółowego zakresu zmian przebiegów większych cieków na terenie Gminy Jaktorów (str. 293, 329 decyzji z 7 lipca 2023 r.).

Konieczność przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę wynika również pośrednio z niektórych warunków zawartych w osnowie decyzji z 7 lipca 2023 r., które dotyczą:

- szczegółowych analiz w zakresie oddziaływań akustycznych (pkt 1.2.85 decyzji z 7 lipca 2023 r.)
- minimalizacji i kompensacji oddziaływania na przyrodę ożywioną (pkt 1.2.123.c, 1.2.123.e, 1.3.28, 1.3.29, 2.7 decyzji z 7 lipca 2023 r.)
- szczegółowej lokalizacji i parametrów urządzeń służących ochronie środowiska (pkt 1.3.18-1.3.20 decyzji z 7 lipca 2023 r.).

Powyższe informacje świadczą o tym, że w przypadku omawianego przedsięwzięcia ma miejsce sytuacja, o której mowa w art. 82 ust. 2 pkt 1 u.o.o.ś., tzn. posiadane na etapie

wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dane na temat przedsięwzięcia nie pozwalają wystarczająco ocenić jego oddziaływania na środowisko lub wymagają uszczegółowienia w ramach decyzji o pozwoleniu na budowę. Jest to zatem przesłanka do stwierdzenia konieczności przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

W związku z powyższym błędne było niestwierdzenie przez RDOŚ w Warszawie obowiązku przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na budowę. Tym samym organ pierwszej instancji naruszył art. 82 ust. 1 pkt 4 u.o.o.ś. oraz art. 82 ust. 2a u.o.o.ś. Z tego względu w pkt V GDOŚ stwierdził konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14 i 18 u.o.o.ś., a także wskazał zakres tej oceny.

Organ odwoławczy nie podziela natomiast opinii skarżących co do konieczności przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na prace przygotowawcze, o których mowa w przepisach u.c.p.k. Na podstawie informacji zawartych w treści raportu i w dokumentacji sprawy organ odwoławczy był w stanie określić warunki minimalizujące i kompensujące oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko, obejmujące również prowadzenie prac przygotowawczych. Brak przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na prace przygotowawcze nie wpłynie zatem negatywnie na ochronę siedlisk gatunków chronionych.

Nie jest zasadny zarzut Towarzystwa Ochrony Przyrody (str. 3-4 odwołania z 25 września 2023 r.), że RDOŚ w Warszawie niesłusznie zaniechał stwierdzenia konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie CPK, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 24 u.o.o.ś. oraz w art. 38 ust. 1 u.c.p.k. Przepis art. 82 ust. 1 pkt 4 u.o.o.ś. przewiduje bowiem możliwość przeprowadzenia ponownej oceny jedynie w ramach postępowań w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14, 18 u.o.o.ś. Nie ma natomiast takiej możliwości w przypadku decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 24 u.o.o.ś.

Ad 12

W odwołaniach z 7 sierpnia 2023 r. Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o., Bakoma sp. z o.o., Barbara Komorowska, Katarzyna Komorowska, Piotr Komorowski, Zbigniew Komorowski zarzucili, że RDOŚ w Warszawie naruszył art. 10 k.p.a. w związku z art. 7 i art. 77 § 1 k.p.a., przez wyznaczenie stronom postępowania zbyt krótkiego terminu na zapoznanie się ze zgromadzonym materiałem dowodowym. W ocenie skarżących określony w zawiadomieniu z 24 maja 2023 r., znak: WOOŚ-II.420.85.2022.MP.254, 7-dniowy termin na zapoznanie się z aktami sprawy był niewystarczający i stanowił o naruszeniu zasady czynnego udziału stron w postępowaniu oraz zasady prawdy obiektywnej (str. 21-24 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.).

W ocenie GDOŚ termin wyznaczony przez organ pierwszej instancji w świetle objętości dokumentacji sprawy istotnie może być postrzegany jako krótki, co jednak nie świadczy o naruszeniu art. 10 § 1 k.p.a. Zawiadomienie o zgromadzeniu materiału dowodowego z 24 maja 2023 r. zostało upublicznione w BIP RDOŚ w Warszawie tego samego dnia (tj. 24 maja 2023 r.). Zatem w myśl art. 49 § 2 k.p.a. zawiadomienie to zostało doręczone stronom postępowania 7 czerwca 2023 r. Nastąpiło to więc na miesiąc przed wydaniem decyzji w przedmiotowej sprawie i w tym czasie strony postępowania uprawnione były do złożenia uwag i wniosków. Ponadto strony mogły zapoznać się z aktami sprawy oraz ustosunkować się do ich treści od 5 stycznia 2023 r. – od dnia wszczęcia postępowania, do 7 lipca 2023 r. – do dnia wydania decyzji kończącej postępowanie. Nie sposób zatem zgodzić się ze stwierdzeniem, że na zapoznanie się dokumentacją, szczegółowe jej przeanalizowanie oraz ustosunkowanie się do niej, strony miały jedynie 7 dni. Zdaniem organu odwoławczego w niniejszej sprawie nie doszło do takiego naruszenia art. 10 § 1 k.p.a., które miało by istotny wpływ na wynik sprawy.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów administracyjnych, aby naruszenie przez organ zasady zapewnienia czynnego udziału w postępowaniu mogło stanowić podstawę do uchylenia decyzji, konieczne jest wykazanie przez stronę, jakiej konkretnie czynności procesowej nie mogła ona dokonać, jakiego dowodu w sprawie nie mogła przedstawić i jaki wpływ na wynik sprawy mogło mieć to naruszenie. Strona musi zatem wykazać, że gdyby do takiego uchybienia nie doszło, wynik sprawy byłby odmienny (por. wyroki: NSA z 15 stycznia 2020 r., sygn. I OSK 1454/18; WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 14 maja 2020 r., sygn. II SA/Go 50/20). W związku z powyższym Bakoma sp. z o.o. podniosła, że *strony zostały pozbawione możliwości przedłożenia szczegółowych opracowań przygotowanych przez osoby posiadające wiedzę specjalistyczną, a dotyczące: (i) elementów przyrodniczych środowiska, w tym roślin i zwierząt objętych ochroną, objętych zakresem oddziaływania Przedsięwzięcia, które zostały pominięte w inwentaryzacji przyrodniczej zawartej w Raporcie; (ii) rozwiązań technicznych oraz technologicznych, które powinny zostać zastosowane przy realizacji Przedsięwzięcia, a których nie uwzględniono przy dokonywaniu oceny oddziaływania Przedsięwzięcia na środowisko; (iii) obiektów, które wchodzą w zakres realizacji Przedsięwzięcia, a które nie zostały uwzględnione przy dokonywaniu oceny Przedsięwzięcia na środowisko; (iv) wyników badań, które nie zostały przeprowadzone przez Spółkę, a które były niezbędne dla dokonania prawidłowej oceny oddziaływania Przedsięwzięcia na środowisko (np. przygotowania pełnego modelu hydrologicznego); (v) nieprawidłowych założeń, które zostały przyjęte przy dokonywaniu Oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko; (vi) nieaktualnych bądź też nieprawidłowych danych, które zostały przyjęte przy dokonywaniu oceny wpływu Przedsięwzięcia na środowisko* (str. 23 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.). W ocenie GDOŚ powyższa argumentacja jest niewiarygodna, ponieważ strony, a w szczególności Bakoma sp. z o.o., takie opracowania przedłożyły, i to nawet już w początkowej fazie postępowania pierwszoinstancyjnego. Zatem zawartość zgromadzonego materiału

dowodowego przeczy tezie, że strony miały zbyt mało czasu na zapoznanie się z aktami sprawy, aby przedłożyć opracowania sporządzone przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę.

Nie sposób zgodzić się ze stwierdzeniem, że w świetle zasady prawdy obiektywnej, wyrażonej w art. 7 k.p.a., *RDOŚ powinien podjąć wszelkie niezbędne czynności, aby w trakcie postępowania strony oraz społeczeństwo złożyli wszelkie uwagi oraz wnioski, które przyczynią się do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy oraz do załatwienia sprawy z uwzględnieniem interesu społecznego oraz słusznego interesu obywateli* (str. 23 odwołania Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r.). Rolą organu administracji publicznej jest bowiem jedynie stworzenie takich warunków, które będą gwarantować stronie możliwość podejmowania czynności procesowych w toku postępowania administracyjnego (por. H. Knysiak-Sudyka (red.) [w:] *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, wyd. III*, Warszawa 2023, art. 10, teza 1). RDOŚ w Warszawie w toku omawianego postępowania możliwości takie zapewnił, o czym świadczą liczne uwagi i wnioski złożone w nawiązaniu do poszczególnych czynności podjętych przez organ pierwszej instancji. Wynikający z zasady prawdy obiektywnej obowiązek wyczerpującego zebrania materiału dowodowego nie może natomiast oznaczać przerzucenia całego ciężaru dowodowego na organ prowadzący postępowanie. Organ ten ma obowiązek podejmować czynności niezbędne do wyjaśnienia sprawy nie zaś wszelkie możliwe do przeprowadzenia czynności. Nie można wymagać od organów administracji, by przeprowadzały dowody w celu weryfikacji twierdzeń strony, które nie zostały należycie uprawdopodobnione (por. wyrok WSA w Łodzi z 23 stycznia 2019 r., sygn. akt: III SA/Łd 897/18; wyrok NSA z 12 lutego 2016 r., sygn. akt: II OSK 1446/14). RDOŚ w Warszawie po stwierdzeniu, że raport spełnia wymagania określone w art. 66 u.o.o.ś. i po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, nie był zobowiązany do dalszego poszukiwania okoliczności potwierdzających tezy przywołane przez skarżących. Nie miało zatem miejsca zarzucane naruszenie art. 10 k.p.a. w związku z art. 7 i art. 77 § 1 k.p.a.

Ad 13

W odwołaniach z 7 sierpnia 2023 r. Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o., Bakoma sp. z o.o., Barbara Komorowska, Katarzyna Komorowska, Piotr Komorowski, Zbigniew Komorowski zarzucili naruszenie art. 80 ust. 1 u.o.o.ś. w związku z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. u.o.o.ś. oraz art. 91 pkt 2a u.o.p., *poprzez faktyczne scedowanie przez RDOŚ swoich obowiązków w zakresie ustalenia warunków środowiskowych dla Przedsięwzięcia na Spółkę z uwagi na zastąpienie obowiązku zbadania obszaru oddziaływania Przedsięwzięcia na środowisko przed wydaniem Decyzji monitoringiem prowadzonym równoległe z realizacją Przedsięwzięcia, którego wyniki będą jedynie raportowane do RDOŚ, a wszelkie decyzje dotyczące środowiska będą podejmowane przez osoby prowadzące monitoring działające na zlecenie i rzecz Spółki* (str. 3, 24-25 odwołań z 7 sierpnia 2023 r.). Z kolei Stowarzyszenie na rzecz Miast Ogrodów zarzuciło, że w decyzji z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie w nieprawidłowy sposób określił warunki korzystania ze środowiska w związku z realizacją i eksploatacją przedsięwzięcia: *decyzja nie*

określa w sposób prawidłowy nadzoru nad tego typu czynnościami ani metod weryfikacji ich prawidłowego wykonania i skuteczności (str. 4 odwołania z 3 sierpnia 2023 r.). Odwołujący się zgłosili w szczególności sprzeciw wobec dopuszczalności prowadzenia wycinki drzew w okresie lęgowym ptaków pod nadzorem ornitologa.

Zdaniem GDOŚ nie jest słuszny zarzut, że nałożenie obowiązku prowadzenia monitoringu przedsięwzięcia lub bieżących kontroli terenowych w czasie jego realizacji, świadczy o „scedowaniu obowiązków” RDOŚ w Warszawie na Centralny Port Komunikacyjny sp. z o.o. Potrzeba monitorowania przedsięwzięcia może być rezultatem przeprowadzonej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a podstawę prawną do nałożenia tego obowiązku stanowi art. 82 ust. 1 pkt 2 lit. c u.o.o.ś. Natomiast podstawą do określenia zakresu obowiązków osób pełniących nadzór przyrodniczy jest art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b u.o.o.ś., zgodnie z którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach zawiera istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich. W zakresie „ochrony cennych wartości przyrodniczych” mieści się niewątpliwie określenie katalogu obowiązków osób pełniących nadzór przyrodniczy. Ich zadaniem jest w szczególności zapewnienie bieżącego rozpoznania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych oraz wykrywanie i sprawne neutralizowanie zagrożeń, a także kontrolowanie zgodności realizacji prac z warunkami decyzji środowiskowej oraz decyzji derogacyjnych wydanych na podstawie przepisów odrębnych (pkt 1.2.98 decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r.; pkt II.12 niniejszej decyzji). Określenie obowiązków dla osób pełniących nadzór przyrodniczy nad realizacją inwestycji oraz monitorowaniem przedsięwzięcia miało zatem oparcie w przepisach u.o.o.ś. i w żadnym razie nie może być uznawane za „scedowanie obowiązków” organu wydającego decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach na rzecz inwestora.

Wyznaczenie osób pełniących nadzór przyrodniczy nad inwestycją i określenie zakresu ich obowiązków jest często orzekanym warunkiem dla dużych inwestycji infrastrukturalnych. Określanie tego rodzaju warunków w treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach znajduje również aprobatę w orzecznictwie sądów administracyjnych (por. wyroki WSA w Warszawie: z 8 marca 2016 r., sygn. akt: IV SA/Wa 2226/15, oraz z 15 września 2021 r., sygn. akt: IV SA/Wa 395/21). Wbrew teżom Bakoma sp. z o.o., nałożenie przez RDOŚ w Warszawie warunków w pkt 1.2.98 decyzji z 7 lipca 2023 r. było zatem zasadne. Po dokonaniu adekwatnych modyfikacji, warunki te zostały uwzględnione również przez GDOŚ (pkt II.12).

Całkowicie bezzasadny jest zarzut Bakoma sp. z o.o., że RDOŚ niejako nałożył na Spółkę obowiązek dokonania inwentaryzacji przyrodniczej, która powinna zostać sporządzona w ramach Raportu i oceniona pod względem kompletności i prawidłowości przez RDOŚ przed wydaniem Decyzji (str. 25 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.). Wbrew teżom odwołujących się, nie świadczy o tym treść warunków określonych przez RDOŚ w Warszawie w pkt 1.2.99 i 1.2.110

decyzji z 7 lipca 2023 r. Z punktów tych wynika bowiem, że przed przystąpieniem do realizacji inwestycji należy ponownie skontrolować teren prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych w celu identyfikacji chronionych gatunków i siedlisk oraz wyznaczenia optymalnych miejsc lokalizacji zapleczy budowy. Przyczyną tego jest fakt, iż pomiędzy przeprowadzeniem inwentaryzacji przyrodniczej, której wyniki przedstawiono w raporcie, a przewidywanym rozpoczęciem prac przygotowawczych upływa czas około 4-5 lat. Oczywistym jest, że stan środowiska przyrodniczego, w tym chronionych gatunków i siedlisk, może w tym czasie ulec zmianom. Jest zatem bezsporne, że w czasie przystąpienia do realizacji przedsięwzięcia niezbędne będzie przeprowadzenie bieżących kontroli terenowych przez osoby pełniące nadzór przyrodniczy. Jest to konieczne ze względu na zasadę „ochrony cennych wartości przyrodniczych”, o której mowa w art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b u.o.o.ś., w szczególności w celu skutecznego przeprowadzenia działań minimalizujących i kompensujących wobec chronionych gatunków i siedlisk. Z tej przyczyny w pkt II.12 niniejszej decyzji GDOŚ potwierdził konieczność prowadzenia wstępnej kontroli terenu przedsięwzięcia przed rozpoczęciem prac przygotowawczych i budowlanych.

Nieuprawniony i gołosłowny jest zarzut Bakoma sp. z o.o., że *dopiero w ramach nadzoru - prowadzonego przez podmioty zaangażowane przez Spółkę - określane będą środowiskowe uwarunkowania realizacji Przedsięwzięcia. Będziemy mieli zatem do czynienia z oczywistym konfliktem interesów. Nadzór przyrodniczy będzie de facto realizowany przez Spółkę (przy udziale zaangażowanych przez nią osób trzecich), która nie ma interesu w dbaniu o środowisko naturalne* (str. 25 odwołania z 7 sierpnia 2023 r.). Jak wyjaśniono powyżej, w świetle art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b u.o.o.ś. nałożenie tego rodzaju obowiązków na osoby pełniące nadzór przyrodniczy na zlecenie inwestora jest prawidłowe. Bezzasadna jest również uwaga, że inwestor „nie ma interesu w dbaniu o środowisko naturalne”. Centralny Port Komunikacyjny sp. z o.o., jak i każdy inny podmiot realizujący przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, ma obowiązek przestrzegania art. 83 i art. 86 Konstytucji RP oraz pozostałych przepisów prawa dotyczących ochrony środowiska. Organy prowadzące postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie mogą z góry zakładać, że podmioty planujące realizację przedsięwzięcia będą naruszać przepisy prawa. Tym bardziej nie jest dopuszczalne wydawanie rozstrzygnięć administracyjnych w oparciu o takie założenie.

Natomiast odpowiadając na zarzut Stowarzyszenia na rzecz Miast-Ogrodów, GDOŚ wskazuje, że warunki korzystania ze środowiska, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 1 lit. b u.o.o.ś., w tym w szczególności zasady sprawowania nadzoru przyrodniczego nad inwestycją zostały dookreślone w niniejszym rozstrzygnięciu (pkt II.12). Wynika z nich m.in. obowiązek nadzoru tych osób nad prowadzeniem działań kompensujących, minimalizujących i realizacją monitoringu. Przykładowo osoba pełniąca nadzór botaniczny będzie odpowiedzialna za likwidację stanowisk gatunków roślin inwazyjnych oraz nadzór nad przesadzaniem roślin chronionych. Do obowiązków tej osoby należy również monitoring stanu przesadzonych osobników danego gatunku na stanowiskach zastępczych, a w razie stwierdzonej potrzeby

zaplanowanie zakresu niezbędnych prac pielęgnacyjno-utrzymawczych i nadzór nad ich prawidłowym wykonaniem (m.in. pkt II.23-II.26).

Odnosząc się natomiast do kwestii warunkowej dopuszczalności wycinki drzew w okresie lęgowym ptaków, GDOŚ podkreśla, że możliwość taka istnieje jedynie przy zachowaniu zasad określonych w pkt II.13-II.14. Z pkt II.13.a wynika, że nie jest dopuszczalne usuwanie roślinności w okresie lęgowym ptaków, tj. w okresie od 1 marca do 15 sierpnia włącznie. Tym samym organ odwoławczy wykluczył możliwość prowadzenia wycinki w okresie lęgowym po uprzedniej kontroli specjalisty ornitologa. W omawianym terminie bardzo ciężko jest jednoznacznie wskazać, czy na danym drzewie znajduje się gniazdo, biorąc pod uwagę ulistnioną już koronę, co może przyczynić się do nieumyślnego zniszczenia gniazda lub lęgów. Ponadto zgodnie z pkt II.14.a ograniczona została dopuszczalność uciążliwych akustycznie prac budowlanych w okresie lęgowym ptaków. Zatem GDOŚ przychylił się do uwag Stowarzyszenia na rzecz Miast-Ogrodów, poddając korekcie warunek zawarty w pkt 1.2.101 decyzji z 7 lipca 2023 r.

Ad 14

W odwołaniach Stowarzyszenia na rzecz Miast-Ogrodów z 3 sierpnia 2023 r., Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r., Barbary Komorowskiej, Katarzyny Komorowskiej, Piotra Komorowskiego, Zbigniewa Komorowskiego z 7 sierpnia 2023 r. oraz Towarzystwa Ochrony Przyrody z 25 września 2023 r. zarzucono naruszenie art. 82 ust. 1 pkt 2 lit. a w związku z art. 82a u.o.o.ś., art. 83c ust. 1-4 u.o.p. oraz art. 75d ust. 1 u.c.p.k., przez nieprawidłowe określenie zasad kompensacji przyrodniczej.

Bakoma sp. z o.o. oraz Stowarzyszenie na rzecz Miast-Ogrodów zarzucili, że zawarte w decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. ustalenia dotyczące nasadzeń zastępczych drzew były niewystarczające. W ocenie GDOŚ uwagi te są częściowo trafne. Stąd też organ drugiej instancji skorygował obowiązek wykonania kompensacji w postaci nasadzeń (pkt IV.6 niniejszej decyzji). Został w nim wskazany zakres nasadzeń (ok. 74 tys. drzew), odpowiadający zakresowi wycinki. W punkcie tym sformułowano także wytyczne dotyczące materiału roślinnego oraz wymagania dotyczące samego sadzenia. Zdaniem GDOŚ pozostawienie kwestii doboru składu gatunkowego specjalistom dendrologom jest jak najbardziej właściwe. Wybór gatunków powinien zostać dobrany na podstawie warunków panujących w miejscach przewidzianych do wykonania tej kompensacji, wpłynie to pozytywnie na udatność wykonanych nasadzeń.

Odnosząc się natomiast do kwestii pomników przyrody, należy podkreślić, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nie uprawnia inwestora do ich usunięcia. W przypadku wycinki drzew będących pomnikami przyrody konieczne będzie wcześniejsze zniesienie tej formy ochrony. Zgodnie z art. 44 u.o.p. następuje w drodze uchwały rady gminy, po uzgodnieniu z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

Częściowo zasadny był zarzut podniesiony przez Towarzystwo Ochrony Przyrody na str. 4 odwołania z 25 września 2023 r., dotyczący niedookreślenia terminów zakończenia kompensacji względem niektórych komponentów środowiska. Stąd też w niniejszej decyzji organ drugiej instancji wskazał terminy wykonania kompensacji przyrodniczych. Zostały one ustalone, biorąc pod uwagę harmonogram przewidzianych prac oraz fakt, że działania te w większości wymagają dłuższego okresu realizacji m.in. ze względu na wykup działek. Należy podkreślić jednak, że w warunkach wpisany został maksymalny czas, w jakim należy wykonać daną kompensację, co nie wyklucza tego, że może ona być wykonana wcześniej. Ponadto w porównaniu z decyzją RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. GDOŚ skrócił czas, w którym należy rozwiesić budki lęgowe dla ptaków (pkt IV.2.4).

W odwołaniu z 3 sierpnia 2023 r. Stowarzyszenie na rzecz Miast-Ogrodów zarzuciło, że w decyzji z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie nie określił zasad kompensacji utraconych miejsc lęgowych gatunków ptaków związanych z zabudowaniami gospodarczymi, np. jaskółek dymówek i jerzyków. Skarżący podnieśli również brak działań ochronnych wobec drzew dziuplastych, mogących stanowić miejsca bytowania ptaków. W ocenie GDOŚ powyższe uwagi częściowo okazały się zasadne. Zdaniem GDOŚ teren przedsięwzięcia sprzyja występowaniu jaskółek i jerzyków, stąd też stwierdził obowiązek wywieszenia zastępczych stanowisk lęgowych dla tych ptaków, w liczbie adekwatnej do dokonanych zniszczeń (pkt IV.2.4).

Odnosząc się natomiast do zarzutu braku przeprowadzenia inwentaryzacji i zaproponowania działań ochronnych na rzecz drzew dziuplastych, organ odwoławczy wskazuje, że nie było konieczne wyodrębnienie działań dotyczących tego rodzaju drzew. W trakcie inwentaryzacji przyrodniczej nie potwierdzono istotnej obecności drzew dziuplastych w obszarze planowanej inwestycji. Obszar przedsięwzięcia nie sprzyja występowaniu dziuplaków pierwotnych, ponieważ ze względu na liniowy charakter większości zadrzewień, ich niewielką powierzchnię i zwykle młody wiek (za wyjątkiem zadrzewień wiejskich i parkowych) nie są one atrakcyjne dla dzięciołów. Nie należy zatem spodziewać się na badanym terenie dużej ilości dziupli, które mogłyby być wykorzystywane przez dziuplaki wtórne. W przypadku dziupli naturalnych, pojawiających się m.in. w spękaniach kory, po obumarłych gałęziach, w ogłowionych wierzbach itp., ich udział jest prawdopodobnie większy, dlatego została przewidziana kompensacja w postaci budek dla pójdzki (pkt IV.2.4) oraz minimalizacja oddziaływania wobec pachnicy dębowej (pkt II.21).

Ponadto GDOŚ wyjaśnia, że przedsięwzięcie zostało zaprojektowane w taki sposób, aby zminimalizować skalę wycinki drzew. Kryterium to zostało uwzględnione już w toku analiz na poziomie strategicznym. W prognozie oddziaływania na środowisko Strategicznego Studium Lokalizacyjnego Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego jednym z kryteriów wyboru była właśnie powierzchnia drzew do wycinki w poszczególnych lokalizacjach lotniska. Na str. 415 prognozy wskazano, że dla wybranej lokalizacji Baranów powierzchnia ta jest wielokrotnie mniejsza (wynosi około 100 ha), niż byłaby dla lokalizacji alternatywnych: 600 ha dla

lokalizacji Grójec/Tarczyn i 1300 ha dla lokalizacji Grodzisk Mazowiecki. Tym samym lokalizacja Baranów okazała się być najbardziej korzystną pod tym względem i była to istotna przesłanka przemawiająca za budową Centralnego Portu Komunikacyjnego w tym właśnie miejscu. Ponadto w związku z realizacją przedsięwzięcia przewiduje się wykonanie nasadzeń zastępczych drzew, które zostaną wykonane przy drogach krajowych i wojewódzkich (ok. 25 tys. sztuk) oraz w formie zadrzewień śródpolnych i nadrzecznych (ok. 49 tys. sztuk), w ramach renaturyzacji wybranych odcinków rzek (str. 145-146 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.). Inwestor został zobowiązany do przeprowadzenia takich nasadzeń w pkt IV.6 niniejszej decyzji. Warunki te są wystarczające, aby zrekompensować ubytek roślinności kolidującej z realizacją przedsięwzięcia co najmniej w stosunku 1:1.

Ad 15

W odwołaniach z 24 lipca 2023 r. Gmina Baranów oraz Gmina Teresin podniosły, że w decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. podane zostały nieprawidłowe dane identyfikacyjne nieruchomości, w granicach których przewiduje się prowadzenie prac wstępnych, o których mowa w art. 75b u.c.p.k., oraz wykonanie kompensacji przyrodniczej, o której mowa w art. 82 ust. 1 pkt 2 lit. a u.o.o.ś.

Zarzuty skarżących okazały się słuszne i z tego względu w niniejszej decyzji GDOŚ uwzględnił niezbędne korekty. Gmina Teresin trafnie wskazała, że w pkt 8 sentencji decyzji w tabeli w pozycji od 1815 do 1821, od 1897 do 1905, od 1908 do 1910 błędnie wskazano dane dotyczące lokalizacji działek ewidencyjnych (str. 5 odwołania z 24 lipca 2023 r.). Z tego względu pismem z 14 grudnia 2023 r. GDOŚ wezwał inwestora do skorygowania błędów we wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W załączeniu do pisma z 12 lutego 2024 r. Centralny Port Komunikacyjny sp. z o.o. przedstawił skorygowaną tabelę z listą nieruchomości przeznaczonych do przeprowadzenia prac wstępnych. Na tej podstawie w pkt VIII GDOŚ orzekł, że w tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszej decyzji podana została lista nieruchomości, w granicach których przewiduje się prowadzenie prac wstępnych.

Ponadto Gmina Baranów dostrzegła, że w treści decyzji z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie nieprawidłowo podał dane dotyczące części działek ewidencyjnych, w granicach których przewiduje się zlokalizowanie zbiorników kompensacyjnych dla płazów i hibernakulów dla gadów (pkt 2.5.2 i 2.5.3 decyzji z 7 lipca 2023 r.). Skarżąca słusznie zarzuciła, że nieruchomości te zostały częściowo oznaczone w sposób nieprawidłowy, jednakże nie jest prawdą, iż nieruchomości te nie istnieją (jak wskazano na str. 9-10 odwołania z 24 lipca 2023 r.). GDOŚ zweryfikował, że prawidłowo podane zostały identyfikatory tych nieruchomości, na które składają się: kod TERYT (oznaczenie jednostki samorządu terytorialnego), numer obrębu ewidencyjnego oraz numer działki ewidencyjnej. Dane te pozwalają jednoznacznie zidentyfikować i zlokalizować daną nieruchomość. Błędnie opisane zostały natomiast nazwy gmin lub obrębów ewidencyjnych dla niektórych nieruchomości (por. postanowienie GDOŚ z 26 listopada 2024 r., znak: DOOŚ-WDŚZOO.420.27.2023.KN.62). Organ odwoławczy skorygował te ustalenia w załączniku nr 7 do niniejszej decyzji.

Ad 16

Gmina Teresin na str. 3-4 odwołania z 24 lipca 2023 r. zarzuciła naruszenie art. 7b k.p.a., przez brak uwzględnienia uwag dotyczących kwalifikacji akustycznej niektórych terenów i obiektów położonych w granicach tej gminy. W ocenie skarżącej powyższe świadczy o niedochowaniu przez RDOŚ w Warszawie zasady współdziałania organów administracji publicznej.

Organ drugiej instancji nie podziela zarzutów dotyczących tej kwestii. Jak wskazał inwestor w piśmie z 8 listopada 2023 r., stanowisko Gminy Teresin w sprawie kwalifikacji terenów podlegających ochronie akustycznej otrzymał już po zakończeniu prac nad raportem. Kwalifikacja akustyczna terenów, o której była mowa w piśmie Gminy Teresin z 2 września 2022 r., została jednak uwzględniona w erracie do raportu z 2 marca 2023 r. Miało to wpływ na wartości dopuszczalnych poziomów hałasu dla niektórych receptorów oraz skutkowało uwzględnieniem nowych receptorów przy modelowaniu akustycznym przedsięwzięcia w kontekście hałasu transportu lądowego oraz hałasu instalacji. Stanowisko Gminy Teresin zostało uwzględnione przy projektowaniu lokalizacji i parametrów ekranów akustycznych, o czym świadczą ustalenia przedstawione na str. 42-66 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. Tym samym wzięte zostały pod uwagę postulaty skarżącej wniesione na etapie udziału społeczeństwa przy piśmie z 5 maja 2023 r. Zatem wbrew tezom zawartym na str. 3-4 odwołania Gminy Teresin z 24 lipca 2023 r., inwestor przyjął do obliczeń prawidłowe dane, ustalone na podstawie oceny właściwego organu, zgodnie z art. 115 p.o.ś. Organ odwoławczy miał więc podstawę do ustalenia adekwatnych parametrów ekranów akustycznych w pkt III.2 niniejszej decyzji.

Ad 17

Gmina Teresin zarzuciła, że decyzja RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. narusza art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a., ze względu na brak przywołania wszystkich przepisów u.o.o.ś., które miały zastosowanie w tej sprawie, oraz brak wskazania kwalifikacji przedsięwzięcia zgodnie z przepisami r.o.o.ś. (str. 4 odwołania z 24 lipca 2023 r.). Strona poniosła również rozbieżność pomiędzy kwalifikacją wskazaną w decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., w uzgodnieniu RZGW w Warszawie z 5 kwietnia 2023 r. oraz w raporcie.

W nawiązaniu do zarzutu GDOŚ wskazuje, że w decyzji z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie prawidłowo określił, że podstawę do jej wydania stanowi art. 71 ust. 2 pkt 1 u.o.o.ś., zgodnie z którym uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wymagane dla planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Omawiana inwestycja zalicza się do takich przedsięwzięć w związku z § 2 ust. 1 pkt 30 r.o.o.ś., ponieważ w jej skład wchodzi lotnisko o podstawowej długości drogi startowej nie mniejszej niż 2100 m. Organ pierwszej instancji powołał zatem podstawę prawną wydanej przez siebie decyzji, zgodnie z art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. Natomiast w sentencji niniejszego rozstrzygnięcia GDOŚ doprecyzował, że podstawą prawną do wydania decyzji w tej sprawie są przepisy art. 71 ust. 2 pkt 1 i 2 u.o.o.ś., bowiem wniosek inwestora z 5 października 2022 r.

dotyczył również przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w pkt I niniejszej decyzji.

Odnosząc się natomiast do uwagi, że kwalifikacja przedsięwzięcia zawarta w decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. (str. 215-217 tej decyzji) była niespójna w stosunku do postanowienia RZGW w Warszawie z 5 kwietnia 2023 r. (str. 1 postanowienia), GDOŚ podziela to spostrzeżenie. Z tej przyczyny organ odwoławczy wezwał inwestora o przedłożenie wyjaśnień co do tej kwestii. W uzupełnieniach raportu z 12 lutego 2024 r. i z 24 września 2024 r. wnioskodawca skorygował ustalenia co do kwalifikacji poszczególnych komponentów przedsięwzięcia w nawiązaniu do przepisów r.o.o.ś., co dało podstawę do skorygowania ustaleń w dotyczących zakresu przedsięwzięcia w sentencji niniejszej decyzji (pkt I.1) oraz w jej uzasadnieniu. Zarzucane przez Gminę Teresin naruszenie art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. zostało zatem naprawione w postępowaniu odwoławczym przez GDOŚ.

Ad 18

W odwołaniu z 24 lipca 2024 r. Gmina Teresin zarzuciła, że w decyzji z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie naruszył art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. b u.o.o.ś., przez przedstawienie nieprawidłowego uzasadnienia co do tego, w jaki sposób uwzględnił uzgodnienia i opinie organów współdziałających. Odwołująca się zarzuciła, że organ pierwszej instancji nie przedstawił informacji, z jakich względów nie stwierdził konieczności przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, o których była mowa w postanowieniu Dyrektora RZGW w Warszawie z 5 kwietnia 2023 r. Gmina Teresin podniosła również, że RDOŚ w Warszawie, orzekając o konieczności prowadzenia kontrolnych pomiarów hałasu, nie uwzględnił procedur wskazanych przez Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w opinii z 27 stycznia 2023 r.

W ocenie GDOŚ powyższe zarzuty są częściowo słuszne. Jak wskazano we wcześniejszej części niniejszej decyzji, RDOŚ w Warszawie niesłusznie nie stwierdził konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14 i 18 u.o.o.ś. Stało się to wbrew stanowisku wyrażonemu w postanowieniu Dyrektora RZGW w Warszawie z 5 kwietnia 2023 r. Organ pierwszej instancji nie uzasadnił, z jakiego powodu odstąpił od nałożenia tego obowiązku, w związku z czym naruszył art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. b u.o.o.ś. Brak uzasadnienia decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. został w tym zakresie konwalidowany w uzasadnieniu niniejszego rozstrzygnięcia.

Organ pierwszej instancji nie wyjaśnił również, z jakich względów odstąpił od przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko. Stanowisko RDOŚ w Warszawie z decyzji z 7 lipca 2023 r. było jednak pod tym względem zbieżne ze stanowiskiem Dyrektora RZGW w Warszawie zawartym w postanowieniu z 5 kwietnia 2023 r. Jak wynika z raportu (t. IV cz. 3, str. 985-986), biorąc pod uwagę położenie przedsięwzięcia względem granic terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie stwierdza się

możliwości jego oddziaływania na środowisko poza granicami kraju. Ocena ta nie budzi żadnych wątpliwości organu odwoławczego. Toteż naruszenie art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. b u.o.o.ś. w tym zakresie nie miało wpływu na wynik sprawy.

Gmina Teresin zarzuciła także organowi pierwszej instancji brak uwzględnienia wniosków wynikających z opinii Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z 27 stycznia 2023 r. Odwołująca się podniosła, że w pkt 1.2.86 decyzji z 7 lipca 2023 r., dotyczącym kontrolnych pomiarów hałasu na etapie realizacji przedsięwzięcia, RDOŚ w Warszawie nie zawarł procedur, o których mowa w powyższej opinii. W nawiązaniu do powyższego GDOŚ wyjaśnia, że w opinii z 27 stycznia 2023 r., w odniesieniu do prac przygotowawczych i budowlanych, wskazano: *Plan i harmonogram prac powinien obejmować kontrolne pomiary hałasu, zgodnie z procedurami opisanymi w rozdz. 4.1 Tomu IV Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, sporządzonego w październiku 2022 r.* (str. 2). Ponadto w uzasadnieniu opinii (str. 9) Mazowiecki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wskazał, że na etapie budowy przedsięwzięcia, z uwagi na istotne i długotrwałe oddziaływanie akustyczne korytarzy transportowych, konieczne jest objęcie terenów podlegających ochronie akustycznej monitoringiem hałasu. Monitoring hałasu instalacji należy prowadzić w trakcie potencjalnie uciążliwych i długotrwałych prac w danej lokalizacji wtedy, gdy wykonywane są one w pobliżu zabudowy wymagającej ochrony akustycznej. Punkty pomiarowe należy ustalać na bieżąco, uwzględniając wszelkie czynniki mogące mieć potencjalny wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego terenów przyległych.

W rzeczywistości informacje o procedurach pomiaru hałasu na etapie realizacji przedsięwzięcia zostały przedstawione w t. V na str. 286-287 raportu. Autorzy raportu wyjaśnili, że:

- dla instalacji tymczasowych, niezwiązanych bezpośrednio z aktualnym frontem robót (np. węzły betoniarskie, węzły do produkcji masy asfaltowej, place postojowe dla pojazdów budowy oraz ciężkich maszyn budowlanych, place składowania i przeładunku materiałów budowlanych, bocznice kolejowe, itp.) monitoring należy wykonywać kontrolnie jeden raz w roku. Na tym etapie nie ustala się konkretnych lokalizacji punktów pomiarowych. Lokalizacje te należy ustalić na bieżąco po rozpoczęciu etapu budowy, kiedy znana będzie dokładna lokalizacja poszczególnych źródeł hałasu na terenie realizacji przedsięwzięcia względem terenów wymagających ochrony akustycznej;
- dla aktualnego frontu robót budowlanych monitoring hałasu instalacji należy przeprowadzić w trakcie potencjalnie uciążliwych i długotrwałych prac w danej lokalizacji wtedy, gdy wykonywane są one w pobliżu zabudowy wymagającej ochrony akustycznej. Punkty pomiarowe powinny zostać w takim przypadku ustalane na bieżąco, z uwzględnieniem lokalizacji istotnych źródeł hałasu oraz zabudowy wymagającej ochrony akustycznej;

- w przypadku skarg na hałas pochodzący od prac budowlanych należy przeprowadzić badania hałasu w punktach ustalonych na podstawie analizy skarg;
- punkty pomiaru hałasu, reprezentatywne dla poszczególnych korytarzy transportowych i obejmujące potencjalnie najbardziej narażone tereny podlegające ochronie przed hałasem, należy wyznaczyć po określeniu docelowych parametrów ekranów akustycznych;
- monitoring hałasu korytarzy transportowych na etapie budowy powinien być realizowany nie rzadziej niż raz na rok, według procedury zgodnej z rozporządzeniem w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem;
- w pierwszym roku etapu budowy monitoring należy przeprowadzić w zakresie umożliwiającym weryfikację skuteczności ekranów. W kolejnych latach monitoring może zostać ograniczony w zależności od wyników pomiarów w pierwszym roku, do terenów szczególnie narażonych na oddziaływanie akustyczne, tj. takich, na których zidentyfikowane zostaną wartości równoważnego poziomu dźwięku bliskie wartościom dopuszczalnym, a także te, na których wystąpią skargi mieszkańców.

Na tej podstawie organ odwoławczy stwierdził konieczność prowadzenia monitoringu hałasu na etapie realizacji przedsięwzięcia (pkt VII.1). Z powyższych informacji wynika jednak, że określenie szczegółowych wytycznych w tym zakresie możliwe będzie dopiero po sporządzeniu projektów budowlanych na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, co GDOŚ uwzględnił w pkt V.1.3. Dotyczy to przede wszystkim ustalenia konkretnych lokalizacji punktów pomiarowych hałasu dla drogowych korytarzy transportowych oraz hałasu z instalacji placu budowy. Roboty budowlane nie będą bowiem prowadzone w sposób ciągły na całym obszarze przedsięwzięcia, a ich front będzie przemieszczał się w czasie.

Ponadto inwestor zobowiązany będzie do prowadzenia pomiarów hałasu zgodnie z metodyką zawartą w rozporządzeniu w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem oraz w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 września 2021 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji (Dz. U. z 2023 r. poz. 1706). Procedury pomiarowe określone w tych aktach prawnych będą obowiązywać inwestora z mocy prawa i nie jest zasadne powielanie ich w treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Tego rodzaju warunki, nakazujące przestrzeganie procedur obowiązujących już z mocy prawa, obarczone byłyby wadą nieważności. Nie było zatem słuszne żądanie Gminy Teresin w tym zakresie.

Ad 19

W odwołaniu z 3 sierpnia 2023 r. Stowarzyszenie na rzecz Miast-Ogrodów podniosło, że projektowana inwestycja będzie negatywnie oddziaływać na sąsiednie miejscowości, w tym

w szczególności Milanówek. Skarżący zarzucili, że hałas związany z ruchem lotniczym będzie skutkował pogorszeniem komfortu mieszkańców tego miasta, a także ograniczy możliwość zagospodarowania nieruchomości w Milanówku (str. 2-3 odwołania z 3 sierpnia 2023 r.). Ponadto zdaniem Stowarzyszenia w raporcie w niedostateczny sposób przedstawiona została kwestia wpływu hałasu oraz zanieczyszczenia powietrza na ludzi i zwierzęta.

Odnosząc się do kwestii nadmiernego hałasu spowodowanego wykonywaniem operacji lotniczych, GDOŚ wyjaśnia, że w przypadku eksploatacji lotniska nie jest możliwe całkowite uniknięcie oddziaływania akustycznego na otoczenie. Kwestia odpowiedniej lokalizacji lotniska, w celu zmniejszenia liczby ludności narażonej na nadmierny hałas, była już przedmiotem analiz na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wybrana lokalizacja lotniska w Baranowie, w porównaniu z innymi rozważanymi możliwościami (Grodzisk Mazowiecki, Grójec/Tarczyn), charakteryzowała się mniejszą liczbą budynków w zasięgu obszaru ograniczonego użytkowaniu. Tym samym przy projektowaniu Centralnego Portu Komunikacyjnego wzięto pod uwagę konieczność ograniczenia liczby mieszkańców narażonych na nadmierny hałas.

Nie sposób zgodzić się z tezami zawartymi w pismach stron i społeczeństwa, że o brakach w raporcie świadczy nieprzeanalizowanie poziomu natężenia dźwięku dla poszczególnych, wskazanych przez skarżących obiektów lub nieruchomości (np. ich domów mieszkalnych, zabytków lub obiektów użyteczności publicznej). Oddziaływanie hałasu lotniczego Centralnego Portu Komunikacyjnego będzie obejmować obszar o powierzchni około 220 km² (przekroczenie wartości 50 dB w porze nocy w roku 2044 – t. IV cz. 2, str. 134 raportu), a zatem dotyczy dziesiątek tysięcy różnych nieruchomości. Nie jest zasadne określanie prognozowanego poziomu dźwięku dla każdej z nich. Należało zatem przeanalizować wpływ hałasu na otoczenie przedsięwzięcia w sposób całościowy, pokazując maksymalny możliwy zasięg tego rodzaju oddziaływania. Ustalenia przedstawione w treści raportu świadczą o tym, że analiza została wykonana w ten właśnie sposób: zasięg oddziaływania lotniska w najmniej korzystnej sytuacji, dla obydwóch horyzontów czasowych, wyznaczono jako obwiednię scenariusza wschodniego i zachodniego (starty na zachód i lądowania ze wschodu dla RWY 26 oraz starty na wschód i lądowania z zachodu dla RWY 08) (t. IV cz. 2, str. 82 raportu). Tym samym GDOŚ nie może przychylić się do uwag co do nieprawidłowych badań emisji hałasu.

Organ odwoławczy przyznaje jednak, że osoby mieszkające w bliskim sąsiedztwie lotniska narażone będą na ponadnormatywny hałas, wobec którego nie ma skutecznych środków minimalizujących. Z ustaleń przedstawionych w t. IV cz. 2 na str. 133-138 raportu wynika, że w perspektywie do 2044 r. liczba mieszkańców narażonych na nadmierny hałas w porze dnia (>60 dB) wyniesie około 3900, natomiast w porze nocy (>50 dB) będzie to 23 000. Prognozuje się również, że obszar objęty nadmiernym hałasem w porze dnia wyniesie około 65 km², natomiast w porze nocy – 220 km². Zasięgi stref, w których prognozowane jest przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku, zostały zilustrowane w t. IV cz. 2 na str. 120 raportu. Z przedstawionych tam ilustracji wynika, że w zasięgu prognozowanej

strefy nadmiernego poziomu hałasu znajdzie się również część miasta Milanówek. W niniejszym przypadku mamy zatem do czynienia z sytuacją, o której mowa w art. 135 ust. 1 p.o.ś., ponieważ z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że nie zostaną dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem projektowanego lotniska. Z tego względu autorzy raportu zaproponowali utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania, którego zasięg został zilustrowany w t. V na str. 281 raportu oraz na str. 15 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. Zasięg ten będzie podlegał weryfikacji na podstawie analizy porealizacyjnej (pkt VI.1 niniejszej decyzji). Właściwym organem do ustanowienia takiego obszaru będzie Sejmik Województwa Mazowieckiego (art. 135 ust. 2 p.o.ś.). Właściciele nieruchomości znajdujących się na obszarze ograniczonego użytkowania mogą wystąpić o wykup nieruchomości, odszkodowanie z tytułu spadku jej wartości lub o roszczenie w związku z poniesieniem kosztów na podwyższenie komfortu akustycznego w budynku (por. art. 136 p.o.ś. oraz wyrok Sądu Najwyższego z 25 lutego 2009 r., sygn. akt: II CSK 546/08). Konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania nie narusza zatem obowiązujących przepisów prawa i nie jest przesłanką do odmowy zgody na realizację przedsięwzięcia. Stowarzyszenie na rzecz Miast-Ogrodów słusznie wskazało, że w Milanówku będzie dochodzić do przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu na skutek operacji lotniczych, lecz nie świadczy to o wadliwości decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r.

GDOŚ nie podziela również zarzutu co do niedostatecznej analizy w zakresie hałasu i zanieczyszczenia powietrza. Przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko pozwoliła na określenie skali wpływu przedsięwzięcia na klimat akustyczny oraz jakość powietrza poza granicami terenu inwestycji. W raporcie szczegółowo przedstawione zostały wyniki modelowania emisji akustycznej oraz zanieczyszczenia powietrza na każdym etapie przedsięwzięcia: prac przygotowawczych, budowlanych i eksploatacji. Uwzględniono też wpływ każdego z komponentów przedsięwzięcia: dróg, linii kolejowych, ruchu statków powietrznych i pracy instalacji na lotnisku. Informacje te szczegółowo przedstawiono w t. IV cz. 2 na str. 19-196 i 215-649 raportu. Ze względu na znaczną uciążliwość w najbliższym sąsiedztwie przedsięwzięcia autorzy raportu zaproponowali środki służące zmniejszeniu hałasu oraz gazów i pyłów, w szczególności: wały ziemne, ekrany akustyczne oraz odpowiednią organizację procesu budowlanego (t. V, str. 99-131 raportu; str. 42-61 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.). Ponadto ze względu na występowanie strefy ponadnormatywnego natężenia hałasu związanego z funkcjonowaniem lotniska w raporcie przedstawiono projekt obszaru ograniczonego użytkowania (t. V, str. 279-282 raportu; str. 15 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.). Szczegółowy zasięg tego obszaru zostanie określony na podstawie rezultatów analizy porealizacyjnej, o której mowa w t. V, str. 333-335 raportu. Uwaga skarżących, że „raport nie omawia należycie i w sposób wyczerpujący” tych zagadnień, jest ogólnikowa i nie wyjaśnia, jakich analiz w raporcie zabrakło.

Ponadto w treści niniejszej decyzji określone zostały warunki służące ograniczeniu uciążliwości w tym zakresie (pkt II.2-II.4, II.6, III.2). Z kolei w pkt V.1.3-V.1.5 GDOŚ nałożył

obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko z uwzględnieniem oddziaływania w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza oraz emisji hałasu. Na tej podstawie możliwa będzie weryfikacja proponowanych środków ochrony przed hałasem i zanieczyszczeniami powietrza (w szczególności przed nadmiernym zapyleniem). Zatem organ odwoławczy stwierdził konieczność prowadzenia działań, które zmniejszą negatywny wpływ realizacji i eksploatacji Centralnego Portu Komunikacyjnego na ludzi.

Ad 20

W odwołaniu z 3 sierpnia 2023 r. Stowarzyszenie na rzecz Miast Ogrodów podniosło, że realizacja inwestycji spowoduje spadek cen nieruchomości w jej sąsiedztwie, co stanowi o naruszeniu prawa własności mieszkających tam osób.

Bez wpływu na wynik sprawy pozostają zarzuty, że w wyniku realizacji przedsięwzięcia dojdzie do spadku cen nieruchomości w sąsiedztwie Centralnego Portu Komunikacyjnego. Kwestie dotyczące naruszenia interesów właścicieli nieruchomości (w tym dotyczące wywłaszczeń, odszkodowań i relokacji), są regulowane przez przepisy u.c.p.k., tym samym wykraczają poza przedmiot postępowania w sprawie określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. Ponadto zauważyć należy, że ocena wpływu przedsięwzięcia na nieruchomości jest elementem koniecznym w ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, jednakże w tym zakresie nie bada się wpływu inwestycji na wartość tych dóbr materialnych (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 14 marca 2013 r., C-420/11, oraz wyrok NSA z 23 sierpnia 2018 r., sygn. akt: II OSK 1236/18). Podobnie WSA w Poznaniu w wyroku z 11 października 2017 r., sygn. akt: II SA/Po 513/17: Celem tego postępowania jest określenie środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację wnioskowanego przedsięwzięcia, a nie ocena, czy i jak działania inwestora wpłyną na wartość nieruchomości sąsiednich, tym bardziej, że decyzja środowiskowa nie przesądza jeszcze o lokalizacji takiej inwestycji.

Należy podkreślić, że konieczność realizacji działań mogących negatywnie wpływać na dobra materialne nie świadczy o wadliwości raportu czy też o niedopuszczalności realizacji przedsięwzięcia. Dotyczy to również kwestii ewentualnego obniżenia wartości nieruchomości. Konieczność przeprowadzenia działań obejmujących m.in. wywłaszczenie nieruchomości, relokację mieszkańców i wypłatę odszkodowań, jak również związane z nimi negatywne konsekwencje dla okolicznych mieszkańców, nie stanowią przesłanki do odmowy zgody na realizację przedsięwzięcia.

Ad 21

W odwołaniu z 3 sierpnia 2023 r. Stowarzyszenie na rzecz Miast Ogrodów oceniło, że budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego spowoduje przekształcenie naturalnych terenów o walorach przyrodniczych i turystycznych w kierunku całkowicie sprzecznym z ich charakterem i charakterem całego rejonu (str. 3), a także utratę cennych walorów krajobrazowych.

W nawiązaniu do powyższego zarzutu GDOŚ przyznaje, iż na skutek budowy lotniska, dróg i linii kolejowych rzeczywiście dojdzie do znaczącego przekształcenia środowiska w miejscu realizacji omawianej inwestycji. Jednak wbrew tezom odwołujących się, miejsce realizacji omawianej inwestycji nie jest terenem o wysokich walorach przyrodniczych lub krajobrazowych. Projektowane lotnisko ma bowiem powstać w miejscu, w którym nie zostały ustanowione obszarowe formy ochrony przyrody. Jak wynika z treści raportu (t. IV cz. 3, str. 715), obszar planowanego lotniska należy do grupy krajobrazów przyrodniczo-kulturowych ukształtowanych w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzennej przez człowieka. Jest to krajobraz typu wiejskiego, pokryty gruntami użytkowymi rolniczo, zabudową oraz infrastrukturą rolniczą. W bliskim sąsiedztwie tego obszaru przebiegają ważne ciągi komunikacyjne: droga krajowa nr 50 i autostrada A2, a także zlokalizowane są magazyny i centra logistyczne. Przestrzeń ta jest więc już obecnie częściowo przekształcona przez działalność człowieka. Trudno zatem zgodzić się ze stwierdzeniem, że *przyszłe pokolenia pozbawione zostaną naturalnych, pięknych krajobrazów* (str. 3 odwołania z 3 sierpnia 2023 r.). W wyniku realizacji inwestycji dojdzie do dalszej przebudowy tej przestrzeni, w kierunku krajobrazu o charakterze komunikacyjnym, charakteryzującym się utwardzeniem powierzchni ziemi na znacznym obszarze oraz powstaniem zabudowy kubaturowej.

Co więcej, ewentualny brak realizacji omawianej inwestycji nie gwarantuje zachowania obecnie istniejących uwarunkowań czy też polepszenia stanu środowiska. Jak wskazano w t. IV cz. 1 na str. 23 raportu, brak realizacji Przedsięwzięcia nie przyczyni się do szczególnej zmiany warunków przyrodniczych. Teren będzie w dalszym ciągu charakteryzował się przeciętną wartością przyrodniczą z postępowaniem istniejącej już antropopresji. Biorąc pod uwagę sąsiedztwo aglomeracji warszawskiej, należy oczekiwać kontynuacji zabudowy terenów wiejskich, rozwoju infrastruktury, a także dalszego rozwoju rolnictwa na sąsiednich terenach charakteryzujących się wysoką klasą bonitacyjną gleb. Zarzuty odwołujących się co do niekorzystnego przekształcenia środowiska w miejscu realizacji przedsięwzięcia pozostają więc bez wpływu na wynik sprawy.

Ad 22

Na str. 3 odwołania z 3 sierpnia 2023 r. Stowarzyszenie na rzecz Miast Ogrodów zarzuciło, że w wyniku realizacji przedsięwzięcia nastąpi degradacja środowiska naturalnego oraz migracja zwierząt pozbawionych swoich siedlisk, terenów bytowania i żerowania. Odwołujący się zwrócili uwagę na przebudowę dróg lokalnych, obiekty lotniska i infrastruktury towarzyszącej, zastosowanie ciężkiego sprzętu budowlanego oraz fragmentację siedlisk i przecięcie korytarzy migracyjnych zwierząt. Zdaniem skarżących w decyzji z 7 lipca 2023 r. RDOŚ w Warszawie nie uwzględnił również kwestii przemieszczania się zwierząt z miejsca planowanej inwestycji na tereny zewnętrzne.

Organ drugiej instancji nie podziela zarzutów skarżących co do powyższych zagadnień. Oddziaływanie na środowisko związane z prowadzeniem prac przygotowawczych

i budowlanych zostało szczegółowo omówione w treści raportu (t. IV cz. 2, cz. 3), a także w uzasadnieniu decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. (str. 224-225, 233-248). Wbrew tezę skarżących, przeanalizowana została kwestia wpływu przedsięwzięcia na korytarze migracyjne. Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego nie wpłynie negatywnie na żaden z korytarzy o randze krajowej lub międzynarodowej (t. IV cz. 3, str. 437 raportu). Odnosnie do lokalnych szlaków migracji autorzy raportu wskazali, że planowane Przedsięwzięcie może mieć znaczący wpływ na lokalne szlaki migracji (związane z efektem barierowym w skali lokalnej w związku z kumulacją oddziaływań z istniejącymi i planowanymi ciągami komunikacyjnymi), jednakże brakuje tu przesłanek o istotnym oddziaływaniu na drożność korytarzy ekologicznych, i tym samym spójność obszarów Natura 2000. Omawiane lokalne szlaki migracji nie łączą bowiem obszarów Natura 2000 i funkcjonalnie nie mają istotnego znaczenia dla ich przedmiotów ochrony (t. IV cz. 3, str. 441 raportu). Z tego powodu nie dojdzie również do znaczącego oddziaływania na skutek zniszczenia lub fragmentacji siedlisk. Biorąc pod uwagę skalę przedsięwzięcia (obszar o powierzchni około 52 km²), suma powierzchni niszczonej cennych siedlisk przyrodniczych jest relatywnie niewielka (około 20 ha). Oddziaływania wynikające z budowy korytarzy transportowych oraz ciągów komunikacyjnych powiązanych z projektowanym lotniskiem zostały uwzględnione w analizach wpływu przedsięwzięcia na klimat akustyczny oraz aerosanitarny (t. IV cz. 2, str. 65-80, 160-189, 272-297, 378-419, 556-578 raportu). Z ustaleń tych wynika, że przedsięwzięcie, po zastosowaniu środków minimalizujących jego oddziaływanie, nie będzie w tym zakresie wpływać na środowisko w sposób nadmierny.

Rezultaty przeprowadzonej analizy w zakresie wymienionych powyżej zagadnień znalazły swoje odzwierciedlenie również w niniejszej decyzji. W pkt II GDOŚ sformułował, w jaki sposób inwestor może korzystać ze środowiska w celu ograniczenia uciążliwości wynikających z realizacji i eksploatacji omawianej inwestycji. Natomiast w odniesieniu do lokalnych szlaków migracji zwierząt kluczowe znaczenie mają pkt III.6-III.10, określające zasady projektowania przejść dla zwierząt, sposobu zagospodarowania ich przestrzeni oraz ich sąsiedztwa, a także wymagania projektowe dla wygradzeń ochronnych i ochronno-naprowadzających. W świetle powyższego nie sposób zgodzić się z zarzutem odwołujących się, że nie został przeanalizowany wpływ podejmowanych działań inwestycyjnych na środowisko w zakresie wpływu na możliwości migracji dziko żyjących zwierząt.

Natomiast organ drugiej instancji zgadza się ze Stowarzyszeniem, że realizacja inwestycji spowoduje konieczność przemieszczenia się zwierząt z miejsca prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych na tereny sąsiednie (str. 3 odwołania z 3 sierpnia 2023 r.). Sytuacja taka zachodzi w przypadku każdej dużej inwestycji infrastrukturalnej. Obszar, który zostanie zajęty pod realizację przedsięwzięcia (a zatem zostanie opuszczony przez bytujące tam zwierzęta), obejmuje około 52 km² i został zilustrowany w t. IV cz. 3 na str. 361 raportu. Jednakże miejsce planowanej realizacji inwestycji nie stanowi cennego siedliska dla gatunków zwierząt wymienionych przez skarżących (m.in. sarny, lisa, dzika). Jak wskazano w t. III na

str. 706 raportu, dominującą formą pokrycia terenu jest roślinność trawiasta i uprawy rolne, które stanowią ponad 90% powierzchni analizowanego obszaru (90,49%), w tym uprawy na gruntach ornych to ponad 75% (75,66%). Tereny zabudowane stanowią około 5% (5,103%), lasy to 1,38% natomiast tereny pod drogami kołowymi to 1,16%. Pozostałe klasy pokrycia terenu stanowią subprocentowy udział w powierzchni analizowanego terenu. Nie jest to zatem obszar sprzyjający bytowaniu dziko żyjących gatunków zwierząt, szczególnie gatunków związanych z siedliskami leśnymi. Podsumowując, w ocenie GDOŚ konieczność przemieszczenia zwierząt poza obszar przewidywanej realizacji przedsięwzięcia nie stanowi przesłanki do uchylenia decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r.

Ad 23

Stowarzyszenie na rzecz Miast Ogrodów zarzuciło, iż nie została udowodniona zasadność realizacji omawianego przedsięwzięcia (str. 3-4 odwołania z 3 sierpnia 2023 r.).

GDOŚ nie podziela stanowiska odwołujących się w odniesieniu do powyższej kwestii. W pierwszej kolejności należy wyjaśnić, że zagadnienie zasadności realizacji przedsięwzięcia wykracza poza przedmiot oceny w toku postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Celem niniejszego postępowania nie jest udowodnienie, że budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego jest opłacalna pod względem społeczno-gospodarczym ani też wykazanie rentowności tego przedsięwzięcia. Organy ochrony środowiska zobowiązane są natomiast do zbadania, czy planowane zamierzenie spełnia warunki, o których mowa w przepisach u.o.o.ś., oraz czy jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Jeżeli taka sytuacja zachodzi, organy te mają obowiązek wydać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z wnioskiem inwestora. Taka sytuacja miała właśnie miejsce w przedmiotowej sprawie.

Ad 24

Stowarzyszenie na rzecz Miast Ogrodów zarzuciło, że decyzja RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. nie obejmuje pełnego zakresu przedsięwzięcia. Skarżący wskazali, że dla omawianej inwestycji planowany jest jej dalszy rozwój na terenie całego kraju (budowa węzłów kolejowych, szybkich linii kolejowych, budowa nowych dróg, wycinki lasów, fragmentacja terenów, itp.) (str. 4 odwołania z 3 sierpnia 2023 r.).

GDOŚ nie zgadza się z powyższą argumentacją, że brak uwzględnienia budowy dróg i linii kolejowych w innych częściach kraju świadczy o wadliwości wydanego rozstrzygnięcia. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że skarżący nie wyjaśnili, które inwestycje miałyby stanowić jedną całość z niniejszym przedsięwzięciem. W toku postępowania pierwszoinstancyjnego w niniejszej sprawie na etapie udziału społeczeństwa wniesione zostały liczne uwagi i zarzuty dotyczące negatywnego oddziaływania na środowisko Inwestycji Towarzyszących, o których mowa w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2021 r. w sprawie wykazu Inwestycji towarzyszących w zakresie Centralnego Portu Komunikacyjnego (Dz. U. poz. 225, ze zm.). Uwagi dotyczą w szczególności planowanej budowy: Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej (drog A50 i S50), LK nr 85 na odcinkach

pomiędzy Centralnym Portem Komunikacyjnym a Warszawą lub Łodzią, a także projektowanych odcinków linii kolejowych w kierunku Płocka (LK nr 5, 50), w kierunku Radomia (LK nr 88), a nawet linii kolejowej Katowice – Ostrawa (LK nr 170). W nawiązaniu do tych inwestycji GDOŚ podkreśla, że aby możliwe było traktowanie kilku zamierzeń jako jednego przedsięwzięcia, dla którego wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, powinny one być ze sobą powiązane technologicznie. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 13 u.o.o.ś. jako przedsięwzięcie rozumie się zamierzenie budowlane lub inną ingerencję w środowisko polegającą na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu, w tym również na wydobywaniu kopalin; przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty. Celem tej regulacji jest przeciwdziałanie dzieleniu przedsięwzięcia wymagającego przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na kilka mniejszych zamierzeń, które ze względu na swoje jednostkowe parametry takiej oceny nie wymagają i są realizowane w ramach formalnie odrębnych procesów inwestycyjnych jedynie w tym celu, by uniknąć przeprowadzania oceny całego przedsięwzięcia. Tego rodzaju sytuacja nie ma jednak miejsca w omawianej sprawie.

Jak podkreśla się w orzecznictwie sądów administracyjnych (por. wyrok WSA w Lublinie z 20 października 2015 r., sygn. akt: II SA/Lu 63/15), oczywistym jest, że żadne przedsięwzięcie nie funkcjonuje w całkowitym oderwaniu od otoczenia, w tym bez powiązań z ciągami komunikacyjnymi. Dotyczy to w szczególności dróg i linii kolejowych, które zawsze są częścią większej całości, składając się na cały system komunikacyjny. Budowa inwestycji liniowych, zwłaszcza o większych rozmiarach i o złożonych rozwiązaniach konstrukcyjnych, przebiega na różnych odcinkach w ramach odrębnych, niezależnych od siebie robót budowlanych, które mogą być wykonywane przez różne podmioty i finansowane z innych źródeł. W związku z tym należy odwołać się do kryterium samodzielności funkcjonalnej, zakładającego, że dana inwestycja stanowi jedno przedsięwzięcie, jeżeli po jej zrealizowaniu będzie funkcjonować, niezależnie od tego, czy pozostałe elementy projektowanego systemu komunikacyjnego (np. linie kolejowe dużych prędkości położone w innych częściach kraju) zostaną zrealizowane, czy też nie. Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego niewątpliwie spełnia to kryterium. Nie ma zatem podstaw do twierdzenia, że decyzja wydana dla niniejszego przedsięwzięcia powinna dotyczyć również innych inwestycji zlokalizowanych w różnych częściach Polski, a tym bardziej określać dla nich warunki środowiskowe.

Ad 25

Stowarzyszenie na rzecz Miast-Ogrodów podniosło zarzut, że przekształceniu ulegnie: cenna ziemia rolna o wysokiej II i III klasie, której jest bardzo mało w skali kraju (str. 7 odwołania z 3 sierpnia 2023 r.).

Odnosząc się do powyższego zarzutu GDOŚ wskazuje, że na etapie analiz o charakterze strategicznym, rozpatrywano również inne możliwe lokalizacje przedsięwzięcia, a jednym z kryteriów jego lokalizacji była przydatność rolnicza gruntów ornych. W prognozie

oddziaływania na środowisko Strategicznego Studium Lokalizacyjnego Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego rozpatrywano możliwość umiejscowienia tej inwestycji również w innych lokalizacjach: 2 warianty lokalizacji Baranów, wariant Grodzisk Mazowiecki oraz wariant Grójec/Tarczyn (str. 25-26 prognozy). Jednym z kryteriów wyboru było właśnie oddziaływanie na gleby w analizowanych lokalizacjach. Badany był wskaźnik procentowego udziału powierzchni najlepszych kompleksów przydatności rolniczej w całkowitej powierzchni poszczególnych obszarów analizowanych lokalizacji (str. 413 prognozy). Z kolei na str. 98-99 prognozy przedstawiono, że wybraną lokalizację Baranów cechuje występowanie korzystnej, równinno-nizinnej rzeźby terenu, odpowiednich warunków wodnych, a także występowanie żyznych gleb – czarnych ziemi. Około 60% obszaru w tej lokalizacji stanowią gleby I i II klasy bonitacyjnej (część południowa), a ok. 40% gleby III klasy bonitacyjnej (część północna). Są to najlepsze gleby pod względem przydatności rolniczej, a jednocześnie jest to obszar, na którym przeważają grunty orne i inne grunty wykorzystywane rolniczo. Tym samym lokalizacja Baranów okazała się być najmniej korzystną względem przydatności rolniczej gruntów ornych (str. 416 prognozy). Jednakże biorąc pod uwagę sumę wszystkich kryteriów środowiskowych, lokalizacja „Baranów” okazała się być najlepszą (otrzymała wyższą punktację niż lokalizacje: „Grodzisk Mazowiecki” i „Grójec/Tarczyn”). Zatem istniały przesłanki do umiejscowienia inwestycji w tym właśnie miejscu, pomimo jej niekorzystnego wpływu na grunty orne.

Organ odwoławczy wyjaśnia również, że obowiązujące przepisy prawa nie zawierają bezwzględnego zakazu wznoszenia obiektów budowlanych oraz infrastruktury komunikacyjnej na gruntach rolnych o najwyższych klasach (I-III). Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego jest bardzo istotna z punktu widzenia sieci transportowej w Polsce, a także w skali całej UE, stanowiąc część tzw. transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T). Konieczność zajęcia gruntów ornych wyższych klas nie stanowi zatem przeszkody dla realizacji inwestycji w zaprojektowanym kształcie.

Ad 26

W odwołaniu z 12 września 2023 r. Bożena Michalak wniosła o uchylenie decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., z uwagi na konieczność przesiedlenia mieszkańców terenu inwestycji, co będzie skutkowało zerwaniem więzi społecznych i kulturowych.

Odnosząc się do powyższego odwołania, GDOŚ przyznaje, że budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego istotnie będzie wymagać zajęcia znaczącego obszaru i będzie wiązać się z konieczności relokacji dużej liczby osób. Oddziaływanie przedsięwzięcia na dobra materialne było przedmiotem analiz zawartych w t. IV cz. 3 na str. 801-819 raportu. Kolidacja omawianego przedsięwzięcia z nieruchomościami i innymi dobrami materialnymi należącymi do mieszkańców tych terenów nie jest przesłanką przemawiającą przeciwko realizacji tego rodzaju inwestycji. Jakkolwiek Rzeczpospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia (art. 21 ust. 1 Konstytucji RP), to dopuszczalne jest wywłaszczenie dokonywane na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem (art. 21 ust. 2 Konstytucji RP). Budowa Centralnego Portu

Komunikacyjnego stanowi inwestycję celu publicznego, o której mowa w art. 3 ust. 1 u.c.p.k. oraz w art. 6 pkt 1-1b u.g.n. Konieczność wywłaszczenia nieruchomości należących do skarżących nie narusza zatem prawa własności, o którym mowa w art. 21 i art. 64 Konstytucji RP. Nie stanowi też przeszkody dla realizacji inwestycji w zaprojektowanym kształcie. Ponadto kwestie związane z wywłaszczeniem nieruchomości i wypłatą odszkodowań regulowane są na gruncie przepisów Działu III Rozdziałów 4 i 6 u.c.p.k. Art. 58 ust. 1 u.c.p.k. stanowi, że wywłaszczenie nieruchomości przeznaczonej pod realizację Centralnego Portu Komunikacyjnego następuje za odszkodowaniem na rzecz osoby wywłaszczonej, odpowiadającym wartości wywłaszczonych praw. Ewentualne kwestie odszkodowawcze, wynikające z realizacji planowanego przedsięwzięcia, mogą być rozstrzygane w postępowaniach cywilnych, prowadzonych przed sądami powszechnymi.

W treści raportu przeanalizowano również wpływ przedsięwzięcia na społeczność lokalną (t. IV cz. 3, str. 820-873). Jak wskazano w T. IV cz. 3 na str. 839 raportu, badania socjologiczne przeprowadzone w gminach objętych realizacją inwestycji wykazały, że ich społeczności są zintegrowane społecznie. Zatem budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego, skutkująca koniecznością relokacji znacznej części mieszkańców (nawet 12,6 % w przypadku gminy Baranów), będzie mieć negatywne konsekwencje dla spójności społecznej. Autorzy raportu wskazali również, że w dłuższym horyzoncie czasowym mogą pojawić się także zmiany o charakterze pozytywnym, związane z tworzeniem się bardziej zróżnicowanej społeczności, zmieniającej swój profil ze społeczności wiejskiej w kierunku społeczności miejskich (T. IV cz. 3, str. 840 raportu). Trwale zmiany struktury społecznej w bezpośrednim sąsiedztwie Centralnego Portu Komunikacyjnego są więc nieuniknione, nie można jednak przesądzić ich wyłącznie negatywnego charakteru. Zatem argumentacja zawarta w odwołaniu Bożeny Michałak z 12 września 2023 r. nie daje przesłanek do odmowy zgody na realizację przedsięwzięcia.

Ad.27

W odwołaniach Gminy Teresin z 24 lipca 2023 r., Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o., Bakoma sp. z o.o., Barbary Komorowskiej, Katarzyny Komorowskiej, Piotra Komorowskiego, Zbigniewa Komorowskiego z 7 sierpnia 2023 r. oraz Towarzystwa Ochrony Przyrody z 25 września 2023 r. zarzucono, że RDOŚ w Warszawie nie uwzględnił uwag stron i społeczeństwa oraz w niewystarczający sposób odniósł się do wniesionych uwag.

W nawiązaniu do zarzutów GDOŚ wskazuje, że wydając decyzję w przedmiocie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia organy administracji zobowiązane są do wzięcia pod uwagę wyników postępowania z udziałem społeczeństwa (art. 80 ust. 1 pkt 3 u.o.o.ś.). Uwagi i wnioski społeczeństwa współkształtują treść rozstrzygnięcia w takim stopniu, w jakim organ prowadzący postępowanie oceni je jako zasadne, czemu daje wyraz w uzasadnieniu decyzji, zgodnie z art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. a u.o.o.ś. Znajduje to również potwierdzenie w orzecznictwie sądów administracyjnych (por. wyroki: NSA z 18 kwietnia 2023 r., sygn. akt: III OSK 2101/21, WSA w Bydgoszczy z 23 czerwca 2021 r., sygn. akt:

II SA/Bd 154/20). Należy podkreślić, że obowiązek wzięcia pod uwagę wyników postępowania z udziałem społeczeństwa, o których mowa w art. 80 ust. 1 pkt 3 u.o.o.s., nie oznacza konieczności uwzględnienia i zrealizowania wniesionych uwag. RDOŚ w Warszawie odniósł się do uwag i wniosków społeczeństwa przedłożonych w niniejszej sprawie na str. 314-340 decyzji z 7 lipca 2023 r. Organ pierwszej instancji nie zgodził się z uwagami krytycznymi, które dotyczyły m.in. inwentaryzacji przyrodniczej, natomiast uwzględnił uwagi dotyczące konieczności przeprowadzenia działań ograniczających oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko, co zostało opisane na str. 336-337 decyzji z 7 lipca 2023 r. Zatem przy wydaniu rozstrzygnięcia RDOŚ w Warszawie wziął pod uwagę m.in. wyniki postępowania z udziałem społeczeństwa, zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 3 u.o.o.s., choć trzeba przyznać, że odniesienie się do części uwag było zbyt lakoniczne.

RDOŚ w Warszawie przedstawił swoje stanowisko co do uwag stron postępowania i społeczeństwa na str. 280-301 i 314-340 zaskarżonej decyzji, wskazując, z jakich względów nie zgadza się ze złożonymi uwagami krytycznymi wobec realizacji przedsięwzięcia. W opinii organu odwoławczego stanowisko to zostało jednak wyrażone w sposób zbyt uproszczony i nie zawierało szczegółowych wyjaśnień co do niektórych kwestii podniesionych przez skarżących. Zatem w ocenie GDOŚ zasadne okazały się zarzuty, że RDOŚ w Warszawie naruszył art. 107 § 3 k.p.a. w związku z art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. a u.o.o.s., ze względu na lakoniczne i niepełne odniesienie się do uwag złożonych na etapie udziału społeczeństwa. Organ pierwszej instancji do większości uwag odniósł się w sposób bardzo pobieżny, ograniczając się do stwierdzenia, że raport przedłożony przez inwestora jest kompletny i prawidłowo określa wpływ przedsięwzięcia na środowisko. Zdaniem organu odwoławczego taki sposób uzasadniania rozstrzygnięcia nie wypełnia obowiązków wynikających z przywołanych wyżej przepisów. W konsekwencji nie budzi też zaufania stron postępowania i społeczeństwa i prowadzi do naruszenia wynikającej z art. 11 k.p.a. zasady przekonywania stron.

Ponadto trafny był zarzut Towarzystwa Ochrony Przyrody, iż RDOŚ w Warszawie w decyzji z 7 lipca 2023 r. niesłusznie nie rozpatrzył uwag złożonych w ramach udziału społeczeństwa w dniach 7-8 maja 2023 r. (str. 3 odwołania z 25 września 2023 r.). W obwieszczeniu z 5 kwietnia 2023 r., znak: WOOS-II.420.85.2022.MP.162, RDOŚ w Warszawie zawiadomił społeczeństwo, że możliwość składania uwag i wniosków do prowadzonego przez każdego tym zainteresowanego istnieje w terminie od 7 kwietnia 2023 r. do 6 maja 2023 r. Jest to zatem 30-dniowy termin na składanie uwag i wniosków, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 7 u.o.o.s. Jednakże Towarzystwo Ochrony Przyrody słusznie zwróciło uwagę, że dzień 6 maja 2023 r. wypadł w sobotę, a zgodnie z art. 57 § 4 k.p.a., jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą. Zatem w tym przypadku termin na złożenie uwag i wniosków przez społeczeństwo upływał w poniedziałek, 8 maja 2023 r. Zatem RDOŚ w Warszawie niesłusznie wskazał, że uwagi wniesione m.in. 7 i 8 maja 2023 r. zostały złożone „poza udziałem społeczeństwa” (str. 265-

271 decyzji z 7 lipca 2023 r.). Tym samym RDOŚ w Warszawie naruszył art. 37 ust. 1 u.o.o.ś., przez nierozpatrzenie części wniesionych uwag. GDOŚ nie zgadza się jednak ze stwierdzeniem, że bezprawnie skrócona została przez RDOŚ w Warszawie o dwa dni (7 i 8 maja 2023 r.) procedura udziału społeczeństwa (str. 3 odwołania z 25 września 2023 r.). Uchybienie organu pierwszej instancji nie polegało bowiem na celowym ograniczeniu uprawnień stron i społeczeństwa, lecz wynikało z niewłaściwego zastosowania przepisu art. 57 § 4 k.p.a. Ponadto treść wniosków złożonych 7 i 8 maja 2023 r. w większości pokrywała się z innymi uwagami złożonymi w toku udziału społeczeństwa, do których RDOŚ w Warszawie odniósł się w uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia (str. 280-301 decyzji z 7 lipca 2023 r.). W uzasadnieniu niniejszej decyzji GDOŚ uzupełnił braki uzasadnienia decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r.

GDOŚ nie zgadza się z zarzutem, że zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu miało charakter iluzoryczny (str. 23 odwołania Bakoma Sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r.). Duża liczba i szczegółowość uwag złożonych na etapie udziału społeczeństwa, a także odniesienie się przez społeczeństwo do wielu istotnych zagadnień związanych z realizacją omawianego przedsięwzięcia świadczy o tym, że informacja o toczącym się postępowaniu dotarła do szerokiego grona osób zainteresowanych tą sprawą. Zatem zapewnienie udziału społeczeństwa w sprawie nie było pozorne. Niektóre podmioty uczestniczące w niniejszej sprawie zdołały nawet przygotować własne, eksperckie opracowania (tzw. kontrraporty), odnoszące się w sposób krytyczny do treści raportu złożonego przez inwestora w tej sprawie. Oczywiście należy podzielić spostrzeżenie skarżącej, że pojedyncza osoba w wyznaczonym czasie 30 dni nie zdołałaby zapoznać się z treścią całej dokumentacji, liczącej łącznie ok. 20 000 stron. Nie sposób jednak zgodzić się ze stwierdzeniem, że jedynie zapewnienie takiej możliwości dla każdej pojedynczej osoby stanowiłoby „prawidłowe” zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu. Każda osoba zainteresowana sprawą budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego mogła natomiast zapoznać się w całości ze streszczeniem w języku niespecjalistycznym – t. VI raportu – i na tej podstawie złożyć uwagi i wnioski dotyczące dokumentacji sprawy. Brak wydłużenia terminu na zgłaszanie uwag powyżej 30 dni nie stanowił uchybienia, które miałyby istotny wpływ na wynik sprawy. RDOŚ w Warszawie dochował zatem wymogów dotyczących zapewnienia udziału społeczeństwa w sprawie, które wynikają z art. 33 ust. 1 u.o.o.ś.

GDOŚ nie zgadza się także z zarzutem, że organ pierwszej instancji naruszył art. 6 ust. 3 konwencji z dnia 25 czerwca 1998 r. o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (Dz. U. z 2003 r. Nr 78 poz. 706), dalej konwencja z Aarhus, przez wyznaczenie zbyt krótkiego – zdaniem skarżących – terminu na udział społeczeństwa (str. 23 odwołania Bakoma sp. z o.o. z 7 sierpnia 2023 r.). Zgodnie z art. 6 ust. 3 konwencji z Aarhus procedury umożliwiające udział społeczeństwa zawierać będą rozsądne ramy czasowe dla różnych etapów, które zapewnią dostateczny okres czasu na poinformowanie społeczeństwa, zgodnie

z postanowieniami ustępu 2, i na przygotowanie się i efektywne uczestniczenie przez społeczeństwo w podejmowaniu decyzji w sprawach dotyczących środowiska. Powyższy przepis nie może zatem być stosowany bezpośrednio, lecz zawiera normę prawną sformułowaną w formie generalnej wytycznej, która wymagała konkretyzacji w ramach polskiego porządku prawnego. Przepis ten został implementowany do polskiego porządku prawnego m.in. w art. 33 ust. 1 pkt 7 u.o.o.ś., zgodnie z którym przed wydaniem i zmianą decyzji wymagających udziału społeczeństwa organ właściwy do wydania decyzji, bez zbędnej zwłoki, podaje do publicznej wiadomości informacje o sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 30-dniowy termin ich składania. RDOŚ w Warszawie, określając taki właśnie termin w przedmiotowej sprawie, nie naruszył zatem art. 6 ust. 3 konwencji z Aarhus.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że jeżeli ratyfikowana umowa międzynarodowa, którą jest konwencja z Aarhus, została w sposób prawidłowy implementowana do krajowego porządku prawnego, jej przepisy nie mogą być naruszone przez organy administracji publicznej orzekające w indywidualnych sprawach administracyjnych. W analizowanej sprawie Bakoma sp. z o.o. nie wykazała, aby do takiego wadliwego wprowadzenia konwencji z Aarhus do prawodawstwa Rzeczypospolitej Polskiej doszło, a tym samym nie może skutecznie stawiać zarzutu naruszenia przepisów tej konwencji.

W związku z powyższymi zarzutami, w niniejszym rozstrzygnięciu GDOŚ przedstawił własną ocenę uwag i wniosków złożonych przez społeczeństwo w toku postępowania.

Zagadnienia poruszone w pismach, które wpłynęły w ramach udziału społeczeństwa w postępowaniu, w większości pokrywają się z treścią odwołań od decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r., do których organ odwoławczy ustosunkował się już w powyższej części niniejszej decyzji. Oprócz tego złożone zostały również uwagi dotyczące innych, nie uwzględnionych wcześniej kwestii:

- nadmiernej emisji gazów cieplarnianych i negatywnego wpływu na klimat;
- negatywnego wpływu na stan JCWP Bzura od Rawki do ujścia (RW20002427299);
- ograniczenia zużycia wody przy produkcji betonu;
- wyznaczenia innego przebiegu korytarzy transportowych na etapie realizacji inwestycji;
- sprzeciwu wobec wyznaczenia obszaru awaryjnego zrzutu paliwa;
- budowy systemu kanalizacji sanitarnej dla lotniska;
- obecności pójdzki *Athene noctua* na obszarze planowanej realizacji przedsięwzięcia;
- ochrony gatunków i siedlisk ptaków w sąsiedztwie Centralnego Portu Komunikacyjnego;
- określenia zasad likwidacji siedlisk i przenoszenia chronionych gatunków roślin i zwierząt;
- negatywnego wpływu na sąsiadujące z inwestycją formy ochrony przyrody;
- oddziaływania przedsięwzięcia na istniejącą sieć melioracyjną i cieków powierzchniowych.

Liczne uwagi społeczeństwa dotyczyły nadmiernej – zdaniem wnioskodawców – emisji gazów cieplarnianych i znaczącego wpływu na klimat omawianego przedsięwzięcia. W nawiązaniu do uwag GDOŚ wyjaśnia, że oddziaływanie inwestycji na klimat zostało przedstawione w t. IV cz. 3, rozdział 4.19 raportu. Wpływ ten będzie zachodzić na kilku różnych płaszczyznach: przez emisję gazów cieplarnianych, zajęcie gleb i siedlisk hydrogeniczych, wycinkę roślin i zmianę użytkowania powierzchni terenu. Zgodnie z ustaleniami przedstawionymi w t. IV cz. 3 na str. 458-459 raportu przewiduje się, że łączna emisja dwutlenku węgla w czasie trwających przez 12 lat prac budowlanych wyniesie około 527 500 t. Szacunkowe emisje CO₂ dla etapu budowy wyniosą około 44 000 Mg/rok i będą zbliżone do emisji przewidywanych w pracach budowlanych lotniska Heathrow. W tabeli IV.4-333 w raporcie ujęto szacunkową emisję dwutlenku węgla na etapie budowy w każdym z analizowanych wariantów dla komponentu lotniskowego, drogowego i kolejowego. Należy zgodzić się ze skarżącymi, że wpływ tej emisji na środowisko będzie negatywny, niemniej jednak nie jest to ilość znacząca w kontekście klimatu globalnego.

Natomiast głównym źródłem emisji CO₂ na etapie eksploatacji przedsięwzięcia będą operacje lotnicze oraz obsługa naziemna statków powietrznych. Szacowana roczna emisja CO₂ z operacji lotniczych w każdym z analizowanych wariantów w pierwszym pełnym roku eksploatacji przedsięwzięcia została ujęta przez autorów raportu w t. IV cz. 3 w tabeli IV.4-342 raportu (0,75 Mt CO₂/rok), natomiast emisje z 2044 r. wyszczególniono w tabeli IV.4-343 w raporcie (1,2 Mt CO₂/rok). W t. IV cz. 1 na str. 258 raportu wskazano, że zgodnie z danymi dotyczącymi wielkości emisji CO₂ z ruchu lotniczego w Polsce za rok 2017, całość polskiej emisji z lotnictwa wynosiła około 2,1 Mt CO₂/rok (przy ok. 40 mln obsłużonych pasażerów). Z kolei w t. IV cz. 1 na str. 267 raportu autorzy raportu wskazali, że przewidywana roczna emisja CO₂ z eksploatacji przedsięwzięcia będzie wynosić 1,0-1,5 Mt. Warto zwrócić uwagę, iż postęp technologiczny w konstrukcji samolotów pozwala na zmniejszenie emisyjności tego środka transportu, co przyczynia się do spowolnienia przyrostów emisji CO₂ w lotnictwie, pomimo zwiększenia liczby przewożonych pasażerów i masy transportowanych towarów. Nie jest zatem możliwe, aby eksploatacja projektowanego lotniska była źródłem emisji 8-10 Mt CO₂ na pierwszym etapie jego funkcjonowania lub 25-30 Mt CO₂ w 2044 roku, jak zarzucono w treści niektórych uwag wniesionych na etapie udziału społeczeństwa.

Ponadto znacząca część przewidywanych emisji gazów cieplarnianych nie będzie stanowić całkowicie nowego oddziaływania, lecz będzie wynikać z przeniesienia ruchu lotniczego z obecnie funkcjonującego lotniska Chopina w Warszawie. Maksymalna przepustowość lotniska Chopina wynosi obecnie 24 mln pasażerów, a zgodnie z ustaleniami raportu docelowa przepustowość Centralnego Portu Komunikacyjnego ma wynieść 50 mln pasażerów, a zatem ok. 50 % przewidywanej emisji CO₂ na etapie eksploatacji przedsięwzięcia będzie wynikać z przeniesienia ruchu lotniczego z już obecnie istniejących lotnisk. Biorąc jednakże pod uwagę dostępność danych na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w punkcie V.1.4 niniejszej decyzji GDOŚ zobowiązał

inwestora do odniesienia się do kwestii emisji gazów cieplarnianych na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Należy również podkreślić, że zobowiązania w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych dotyczą poszczególnych państw, a nie indywidualnych przedsięwzięć. Tym samym budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego nie oznacza, iż polskie emisje gazów cieplarnianych wzrosną w wymiarze ogólnokrajowym. Zobowiązania w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych będą musiały zostać dotrzymane w kontekście zarówno redukcji emisji na poziomie kraju, jak również redukcji emisji w poszczególnych sektorach, w tym w obszarze transportu. Jak wskazali autorzy raportu w t. I na str. 108 raportu: Realizacja planowanego Przedsięwzięcia nie jest bowiem działaniem mającym na celu ochronę klimatu czy bioróżnorodności, ale założenia projektowe i architektoniczno-budowlane oraz kierunki przyszłego rozwoju całej inwestycji CPK wynikają bezpośrednio z potrzeb i założeń zrównoważonego rozwoju kraju, co narzuca niejako konieczność zastosowania najlepszych środowiskowo rozwiązań i procedur. Celem inwestora jest osiągnięcie statusu lotniska zeroemisyjnego w dniu oddania do użytkowania, zmniejszenie śladu węglowego, uzyskanie akredytacji ACA, osiągnięcie odpowiedniego poziomu odporności na zmiany klimatu, efektywne wykorzystanie wody, stosowanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym. Realizacja przedsięwzięcia wiąże się z wdrożeniem środków mających na celu zminimalizowanie emisji CO₂ i osiągnięcie zeroemisyjności dzięki zastosowaniu odnawialnych źródeł energii (t. I, str. 112 raportu).

Część osób wnosząca uwagi wskazała na możliwość negatywnego wpływu przedsięwzięcia na stan JCWP Bzura od Rawki do ujścia (RW20002427299). Jak wskazano w raporcie, Bzura stanowi zamknięcie zlewni wszystkich rzek odprowadzających wody z rejonu planowanego przedsięwzięcia i w związku z tym może być poddana oddziaływaniom pośrednim, związanym ze zmianami reżimu hydrologicznego i chemizmu wód (t. III, str. 247). Z tego względu została objęta badaniami stanu środowiska, w tym m.in. oceną stanu JCWP oraz inwentaryzacją przyrodniczą. Autorzy raportu przedstawili, że JCWP Bzura od Rawki do ujścia podlega następującym presjom: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski, prostowanie koryta, rozwój obszarów zurbanizowanych, transport, turystyka, rolnictwo, leśnictwo, przemysł, gospodarka komunalna, odcieki ze składowisk (t. III, str. 247-248 raportu). Jednakże budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego będzie realizowana poza granicami zlewni tej części wód (w odległości ok. 8 km). Ponadto, jak wyjaśnili autorzy raportu, w badaniach parametrów fizykochemicznych z grupy „Syntetyczne i niesyntetyczne substancje zanieczyszczające” oraz stanu chemicznego wody założono, że wszelkie potencjalne oddziaływania przedsięwzięcia zamkną się w przekrojach ujściowych dopływów Bzury: Suchej, Pisi i Utraty. Podstawą tego założenia jest fakt, że planowane są działania minimalizujące, które przyczynią się do ograniczenia ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych już w tych JCWP, w których zlokalizowane będą działania związane z przedsięwzięciem. Z tego względu nie przewidziano badań tych parametrów w JCWP Bzura

od Rawki do ujścia (t. III, str. 185, 187 raportu). W ramach przedsięwzięcia przewiduje się również zastosowanie rozwiązań minimalizujących jego wpływ na wody powierzchniowe, w tym w szczególności: ograniczenie zanieczyszczenia cieku na etapie budowy (pkt II.8), budowę oczyszczalni ścieków (pkt III.15), wymagania co do magazynowania substancji i odpadów (pkt II.8, III.16). Inwestor zobowiązany będzie również do monitorowania wpływu przedsięwzięcia na wody podziemne i powierzchniowe (pkt VII.3-VII.4). Działania te ograniczą ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych określonych dla JCWP Bzura od Rawki do ujścia.

Niektóre osoby złożyły wnioski o nałożenie na inwestora obowiązku zastosowania technologii ograniczającej zużycie wody do produkcji betonu wykorzystywanego przy realizacji przedsięwzięcia. GDOŚ nie przychyliła się do powyższych uwag. Organy ochrony środowiska nie są bowiem właściwe do zobowiązania inwestora do zastosowania konkretnych rozwiązań co do produkcji materiałów budowlanych. Ponadto wnioskodawcy nie przedłożyli żadnego dowodu, np. publikacji naukowej, ekspertyzy, wyników badań, które świadczyłyby o zasadności stosowania zaproponowanych przez nich technologii. W niniejszym rozstrzygnięciu GDOŚ określił warunki, zgodnie z którymi należy ograniczać zużycie wody w procesie budowlanym (pkt II.9, II.11). Tym samym organ odwoławczy w wydanym rozstrzygnięciu uwzględnił art. 29 p.w., zgodnie z którym korzystanie z wód nie może powodować m.in. marnotrawstwa wody.

W piśmie z 6 maja 2023 r. Stowarzyszenie Ziemi Jaktorowskiej sprzeciwiło się „wykorzystaniu infrastruktury gminy Jaktorów jako dróg transportowych na potrzeby budowy CPK”. Odnosząc się do powyższego, organ odwoławczy wskazuje, że nie jest uprawniony do modyfikacji wniosku inwestora, który obejmuje m.in. przebudowę tzw. korytarzy transportowych, które zostały wskazane w t. II na str. 25-28 raportu. GDOŚ wskazuje również, że na obecnym etapie sprawy inwestor zrezygnował ze wstępnych planów wykorzystania jednego z korytarzy przebiegających przez centrum miejscowości Jaktorów (tzw. korytarz 3a), ze względu na uciążliwość akustyczną dla mieszkających tam osób (co zostało wyjaśnione na str. 59 uzupełnienia do raportu z 24 września 2024 r.). Znalazło to odzwierciedlenie w skorygowanej charakterystyce przedsięwzięcia (pkt D charakterystyki). Tym samym powyższy wniosek Stowarzyszenia został częściowo uwzględniony. Ponadto w piśmie z 5 maja 2023 r. Gmina Młodzieszyn podniosła, że ruch pojazdów ciężarowych zaopatrujących budowę Centralnego Portu Komunikacyjnego spowoduje znaczące negatywne oddziaływanie na mieszkańców i obiekty użyteczności publicznej w pobliżu DK nr 50 w gminie Młodzieszyn. GDOŚ nie zgadza się z powyższą uwagą. Gmina Młodzieszyn położona jest bowiem w odległości ponad 12 km od obszaru inwestycji. Projektowane korytarze transportowe (wskazane w t. IV cz. 2 na str. 68 raportu) nie przebiegają przez gminę Młodzieszyn. Nie ma zatem powodu, aby ustalać dodatkowe warunki ograniczające możliwość transportowania materiałów budowlanych przez inwestora w granicach tej gminy.

W niektórych spośród wniesionych uwag zarzucono, że nad częścią obszaru Polski został wyznaczony duży obszar awaryjnego zrzutu paliwa dla samolotów korzystających

z projektowanego lotniska. W nawiązaniu do powyższego GDOŚ wskazuje, że informacje dotyczące tej kwestii zostały zawarte w t. II na str. 415-417 raportu. Zrzut paliwa z samolotów może być konieczny w sytuacjach awaryjnych, np. przy lądowaniu awaryjnym większych statków powietrznych, takich jak np. Boeing 747 czy Boeing 767. Ma to na celu zmniejszenie wagi samolotu. Zrzut taki co do zasady ma miejsce na dużej wysokości (powyżej 4 km), w warstwie swobodnej atmosfery, aby zrzucone paliwo uległo rozproszeniu i utlenieniu przed dotarciem do powierzchni ziemi. Konsekwencją zrzutu paliwa może być natomiast wzrost ilości jąder kondensacji wpływających na wzrost zachmurzenia (str. 77 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r.). Ponadto do prowadzenia takich zrzutów wyznacza się strefy położone ponad obszarami o małej gęstości zaludnienia. Należy zwrócić uwagę, że tego rodzaju strefy już obecnie są wyznaczone przez Polską Agencję Żeglugi Powietrznej dla lotniska Chopina w Warszawie i obejmują trzy obszary pomiędzy miastami: Góra Kalwaria i Dęblin, Łuków i Mińsk Mazowiecki, Wyszaków i Ostrów Mazowiecka (jak zilustrowano to w t. II na str. 416 raportu). Autorzy raportu wskazali również, że strefy te będą służyć także statkom powietrznym dla lotniska CPK (t. II, str. 416 raportu). Powyższa kwestia nie świadczy zatem o wadliwości raportu lub wydanej na jego podstawie decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r.

W uwadze z 5 maja 2023 r. Gmina Teresin wskazała na rozbieżność pomiędzy treścią raportu a postanowieniem Dyrektora RZGW w Warszawie z 5 kwietnia 2023 r., co do kwestii wybudowania systemu kanalizacji odprowadzającego ścieki z terenu lotniska do oczyszczalni ścieków w Żyrardowie. Uwaga Gminy Teresin dotyczy fragmentu na str. 10 postanowienia Dyrektora RZGW w Warszawie z 5 kwietnia 2023 r., zgodnie z którym: w czasie realizacji na terenie planowanego przedsięwzięcia będą powstawać ścieki bytowe i ścieki przemysłowe o charakterze ścieków bytowych. Ścieki te będą zbierane w szczelnych bezodpływowych zbiornikach zlokalizowanych w zapleczach socjalno-bytowych, a tam gdzie nie powstaną zaplecza lub będą one niewystarczające - w szczelnych zbiornikach mobilnych toalet. Następnie ścieki wywożone będą wozami asenizacyjnymi do istniejących w rejonie przedsięwzięcia oczyszczalni ścieków w Żyrardowie, Błoniu lub Skierniewicach na warunkach uzgodnionych z odbiorcą. Ponadto Dyrektor RZGW w Warszawie wyjaśnił, że istnieje możliwość budowy systemu kanalizacji odprowadzającego ścieki z terenu przedsięwzięcia do oczyszczalni ścieków w Żyrardowie w ilości około 2700 m³/d. Wynika to z ustaleń zawartych na str. 483 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. oraz w załączniku II.06 do raportu. Zamierzenie to nie mieści się jednak w zakresie omawianego przedsięwzięcia. W przypadku podjęcia się jego realizacji inwestor będzie zatem zobowiązany do złożenia odrębnego wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zatem wbrew tezom Gminy Teresin, do realizacji przedsięwzięcia nie jest niezbędna budowa systemu kanalizacji sanitarnej na etapie prac przygotowawczych i budowlanych.

Stowarzyszenie Ochrony Sów oraz Wiesław Nowicki zwrócili uwagę na obecność pójdzki *Athene noctua* w miejscu projektowanej inwestycji, wskazując na konieczność uwzględnienia tej informacji w treści raportu i zaplanowania działań minimalizujących

oddziaływanie przedsięwzięcia na ten gatunek. W nawiązaniu do powyższego GDOŚ wyjaśnia, że autorzy raportu zwrócili uwagę na wysokie znaczenie obszaru przedsięwzięcia dla populacji pójdzki. Zostało to uwzględnione w ustaleniach przedstawionych w t. III na str. 682 oraz w t. IV cz. 3 na str. 349-355 raportu. Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego i dalszy rozwój infrastruktury w jego sąsiedztwie powoduje ryzyko znacznej redukcji lokalnej populacji pójdzki. W związku z tym inwestor w t. V na str. 228-229 raportu zaproponował przeprowadzenie działań kompensujących, polegających na odtworzeniu siedlisk i miejsc gniazdowania. Niniejsza decyzja zawiera warunki służące ograniczeniu negatywnego wpływu inwestycji na ten gatunek ptaków:

- pkt II.12 – konieczność zapewnienia nadzoru ornitologicznego w związku z realizacją inwestycji oraz prowadzeniem działań minimalizujących i kompensujących;
- pkt IV.2.4 – kompensacja przyrodnicza polegająca na zawieszeniu 30 budek lęgowych;
- pkt VI.3, VI.5 – obserwacje populacji pójdzki, w tym zasiedlenia budek lęgowych.

Ponadto Wiesław Nowicki w piśmie z 7 maja 2023 r. wniósł o nałożenie obowiązku monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na faunę dla miejsca realizacji przedsięwzięcia i jego otoczenia. W niniejszej decyzji GDOŚ stwierdził konieczność prowadzenia takich obserwacji w ramach analizy porealizacyjnej (pkt VI.3-VI.12), który pozwoli m.in. na weryfikację udatności kompensacji oraz sporządzenie dokumentacji zawierających kluczowe wnioski z prowadzonych badań. Wydane rozstrzygnięcie uwzględnia zatem postulaty zawarte w uwagach Stowarzyszenia Ochrony Sów i Wiesława Nowickiego.

Grzegorz Połutrenko w piśmie z 5 maja 2023 r. podniósł kwestię ochrony ptaków bytujących na obszarze i w sąsiedztwie Centralnego Portu Komunikacyjnego. Pismo dotyczy w szczególności ochrony bociana białego *Ciconia ciconia*, orła bielika *Haliaeetus albicilla* oraz gatunków ptaków podatnych na ryzyko kolizji z samolotami. W piśmie znajduje się również postulat objęcia formą ochrony przyrody Stawów Jaktorowskich i stawów w Kraśniczej Woli, stanowiących siedliska wielu gatunków ptaków i płazów. Skarżący zwrócił się także o przedstawienie informacji co do sposobu realizacji inwestycji w związku z koniecznością likwidacji lub przemieszczenia chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk.

W nawiązaniu do uwag GDOŚ wyjaśnia, że w raporcie zostały opisane obszary stanowiące miejsca bytowania chronionych gatunków ptaków (t. III, str. 662-664 raportu). Jednym z nich jest wspomniany przez Grzegorza Połutrenko obszar Stawów w Jaktorowie i w Kraśniczej Woli wraz z przylegającymi polami. Stwierdzono tam występowanie lęgów m.in. bielika, bociana białego, żurawia, błotniaka stawowego oraz bączka, a także wysokie liczebności szpaka, grzywacza i gęsi. Z tego względu oraz z powodu występowania chronionych gatunków płazów, inwestor zaproponował objęcie tego miejsca formą ochrony przyrody o roboczej nazwie „Kumaki Jaktorowskie” (t. V, str. 227, str. 169-177 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.). Inwestor, chcąc powołać obszarową formę ochrony przyrody, może zwrócić się z takim wnioskiem do instytucji ustanawiającej daną formę zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

Odnosząc do podniesionej w piśmie z 5 maja 2023 r. kwestii likwidacji siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz do innych aspektów dotyczących oddziaływania przedsięwzięcia na przyrodę ożywioną GDOŚ wyjaśnia, że:

- w pkt II.20 oraz w pkt IV.2.1 orzekł o konieczności przeprowadzenia działań minimalizujących i kompensujących negatywne oddziaływanie przedsięwzięcia na bociana białego. Działania te będą polegać na konserwacji i poprawie istniejących gniazd, montażu nowych platform lęgowych, a także przenoszeniu obecnie istniejących gniazd, które kolidują z realizacją przedsięwzięcia. Czynności te należy podejmować pod nadzorem ornitologicznym;
- nie przewiduje się konieczności likwidacji stanowiska lęgowego bielika na stawach w Kraśniczej Woli (t. IV cz. 3, str. 351, 355 raportu);
- w pkt II.16 wskazano rozwiązania służące zmniejszeniu ryzyka kolizji ptaków ze statkami powietrznymi, polegające na ich płoszeniu i utrudnianiu możliwości gniazdowania. Ponadto, zgodnie z pkt VI.4-VI.5, należy prowadzić obserwacje ptaków w tym zakresie;
- w pkt II.25 wskazał na konieczność przeprowadzenia działań minimalizujących negatywne oddziaływanie względem okazów storczyka cuchnącego, polegających na zabezpieczeniu przed ich przesuszeniem lub, w razie konieczności, na ich przesadzeniu na siedliska zastępcze. Stanowiska te (dotychczasowe lub zastępcze) należy monitorować zgodnie z wytycznymi określonymi w pkt VI.9-VI.10;
- niszczenie kolidujących z realizacją przedsięwzięcia siedlisk bobrów odbywać się będzie pod nadzorem teriologicznym, zgodnie z wytycznymi określonymi w pkt II.22. Środki stosowane przy niszczeniu tam i żeremi mają pozwolić na samodzielną ucieczkę zwierząt i uniknięcie ich przypadkowego zabijania;
- zgodnie z pkt II.13.d rozbiórka budynków musi zostać poprzedzona kontrolą pod kątem obecności ptaków i nietoperzy. W przypadku stwierdzenia ich bytowania, rozbiórka będzie wstrzymana do czasu opuszczenia danej kryjówki przez zwierzęta;
- w pkt II.1 GDOŚ wskazał, w jaki sposób należy postępować z glebą pozyskaną w trakcie realizacji przedsięwzięcia, w celu zapewnienia możliwości jej późniejszego wykorzystania do rekultywacji przedsięwzięcia;
- w pkt IV.2.5 organ drugiej instancji wskazał, że kompensacja za utracone siedliska czajki *Vanellus vanellus* na terenie przedsięwzięcia polegać będzie na piętrzeniu wód, koszeniu biomasy i redukcji drapieżników w granicach obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015. Skuteczność tych działań będzie analizowana zgodnie z wytycznymi określonymi w pkt VI.5.

Gminna Spółka Wodna „Baranów I” w piśmie z 2 maja 2023 r. podniosła, że realizacja przedsięwzięcia w negatywny sposób wpłynie na stan wód powierzchniowych. W piśmie zarzucono, że w raporcie nie zostały przeprowadzone obliczenia wielkości przepływów w rowach melioracyjnych, a rowy te nie są przystosowane do odwadniania terenów

zurbanizowanych. W nawiązaniu do powyższego GDOŚ wyjaśnia, że w związku z realizacją przedsięwzięcia wszystkie kolidujące z nim rowy melioracyjne zostaną zlikwidowane i nie będą służyć do odwadniania obszaru lotniska. Dotyczy to w szczególności Dopływu z Nowego Orszewa, którego wody zostaną przekierowane do przebudowanego koryta Dopływu spod Aleksandrowa (t. II, str. 29, 160-165 raportu). W związku z powyższym organ odwoławczy wskazał wytyczne dotyczące przebudowy cieków i sieci rowów melioracyjnych (pkt II.8.d-II.8.f). Do czasu wybudowania nowego układu melioracyjnego, dotychczasowy układ powinien zostać zachowany. W ramach budowy lotniska przewiduje się wykonanie nowego systemu odwodnienia, który w zorganizowany sposób będzie kierował wody opadowe i roztopowe do odbiorników (str. 497 erraty do raportu z 2 marca 2023 r.). System ten został zaprojektowany w taki sposób, aby zmniejszyć ryzyko kumulacji zrzutów wód z wszystkich zbiorników retencyjnych jednocześnie. Zatem treść raportu pozwala na dokonanie oceny wpływu budowy i eksploatacji lotniska na stan wód powierzchniowych w jego sąsiedztwie. Uwagi Gminnej Spółki Wodnej „Baranów I” co do braku wystarczającej analizy w zakresie oddziaływania przedsięwzięcia na wody nie są więc zasadne.

Część społeczeństwa podniosła kwestię ingerencji przedsięwzięcia w sąsiednie obszary objęte formami ochrony przyrody, w szczególności w zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wydmy Międzyborowskie”. W nawiązaniu do tego GDOŚ wyjaśnia, że przez fragment tego obszaru przebiegać będzie jedna z łącznic węzła kolejowego (WZL_3), przy czym przedsięwzięcie będzie realizowane na części – 3,76 ha – tego obszaru, co stanowi ok. 10% jego całkowitej powierzchni (t. IV cz. 3, str. 426 raportu). Na tym obszarze, zgodnie z § 4 rozporządzenia nr 74 Wojewody Mazowieckiego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego "Wydmy Międzyborowskie" (Dz. Urz. Nr 194 poz. 7035), obowiązują zakazy dotyczące działalności inwestycyjnej, w tym m.in. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu. Jednakże, zgodnie z art. 45 ust. 2 pkt 2 u.o.p., zakazy obowiązujące na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego, po wykazaniu braku rozwiązań alternatywnych i po uzgodnieniu z organem ustanawiającym tę formę ochrony przyrody, tj. właściwą miejscowo radą gminy. Procedura uzgodnieniowa stanowi odrębne postępowanie, niezależne od postępowania związanego z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W toku postępowania część osób zarzuciła również, że raport nie zawiera wystarczających informacji co do ingerencji przedsięwzięcia w cieki powierzchniowe i związane z nimi siedliska chronionych gatunków zwierząt. GDOŚ nie zgadza się z takimi uwagami. Informacje dotyczące tych kwestii zostały przedstawione w t. II na str. 140-149, 160-165, 200-203 raportu oraz na str. 100-107 erraty do raportu z 2 marca 2023 r. W szczególności w t. II na str. 201 raportu wskazano, które odcinki poszczególnych cieków podlegać będą przełożeniu, co z kolei zostało zilustrowane w t. IV cz. 3 na str. 558-560 raportu. Biorąc pod uwagę możliwość znaczącego negatywnego oddziaływania na cieki: Pisia Gałolina, Pisia

Tuczna oraz Głęboka Struga, w niniejszej decyzji organ odwoławczy wskazał na konieczność przeprowadzenia działań minimalizujących i kompensujących oddziaływanie przedsięwzięcia w tym zakresie (pkt II.8-II.11, III.11-III.12, III.14, IV.1). Zatem raport zawiera niezbędne ustalenia co do wpływu inwestycji na cieki powierzchniowe, a RDOŚ w Warszawie i GDOŚ w wydanych rozstrzygnięciach uwzględniły potrzebę ochrony tych cieków przed skutkami budowy i eksploatacji Centralnego Portu Komunikacyjnego.

Przed wydaniem niniejszej decyzji organ drugiej instancji, zawiadomieniami z: 10 stycznia 2025 r., znak: DOOŚ-WDŚZOO.420.27.2023.KN.67, oraz 5 sierpnia 2025 r., znak: DOOŚ-WDŚZOO.420.27.2023.KN.86, poinformował strony postępowania, na podstawie art. 10 § 1 k.p.a., o możliwości zapoznania się z aktami sprawy oraz wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Z prawa do czynnego udziału w postępowaniu skorzystali: Bakoma-Nieruchomości sp. z o.o., Bakoma sp. z o.o., Barbara Komorowska, Katarzyna Komorowska, Piotr Komorowski, Zbigniew Komorowski. W pismach z 7 lutego 2025 r. i z 20 sierpnia 2025 r. skarżący podtrzymali tezy przedstawione w odwołaniach, wskazali, że GDOŚ przekroczył dopuszczalny zakres uzupełniającego postępowania dowodowego, o którym mowa w art. 136 § 1 k.p.a., oraz zarzucili, że raport w dalszym ciągu nie spełnia wymagań określonych w art. 66 ust. 1 u.o.o.ś.

Ponadto Gmina Jaktorów w piśmie z 2 października 2025 r. zarzuciła, że uzupełnienie raportu z 1 sierpnia 2025 r. nie zostało podpisane przez autora raportu, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 66 ust. 1 pkt 19a u.o.o.ś. oraz art. 74a ust. 2 u.o.o.ś. Skarżąca wniosła o ustalenie, kto jest rzeczywistym autorem uzupełnienia z 1 sierpnia 2025 r.

Odnosząc się do uwag i wniosków przedstawionych przez strony, organ drugiej instancji wyjaśnia, co następuje.

Odwołujący się wniesli o uchylenie decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji. W ocenie GDOŚ w przedmiotowej sprawie nie zachodzi jednak sytuacja, o której mowa w art. 138 § 2 k.p.a. Nie budzi wątpliwości, że decyzja kasacyjna, o której mowa w przywołanym przepisie, stanowi rozstrzygnięcie o charakterze wyjątkowym, a organ odwoławczy powinien dążyć do wydania decyzji rozstrzygającej sprawę co do jej istoty. W tym zakresie GDOŚ podziela konkluzję zawartą w wyroku WSA w Warszawie z 5 lipca 2016 r., sygn. akt: VII SA/Wa 916/16, w którym Sąd wskazał, że: organ odwoławczy może powołać się na przepis art. 138 § 2 k.p.a. tylko wówczas, gdy wykaże, że przeprowadzenie dodatkowego postępowania wyjaśniającego w granicach art. 136 k.p.a. nie jest wystarczające do rozstrzygnięcia sprawy. W sytuacji bowiem, gdy przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego, przewidzianego w art. 136 k.p.a., umożliwia temu organowi prawidłowe załatwienie sprawy, podjęcie przez organ odwoławczy decyzji kasacyjnej z tym uzasadnieniem, że rozstrzygnięcie sprawy wymaga uprzedniego przeprowadzenia postępowania w całości lub znacznej części jest równoznaczne z naruszeniem obu tych przepisów. W przedmiotowej sprawie uzasadnione było przeprowadzenie dodatkowego postępowania dowodowego, o którym mowa w art. 136 k.p.a.

Podjęte przez GDOŚ czynności wyjaśniające były konieczne, ale nie determinowały istoty postępowania i tym samym nie wykraczały poza ramy postępowania, przewidziane w art. 136 k.p.a.

Wbrew tezm Bakoma sp. z o.o., GDOŚ nie przekroczył dopuszczalnego zakresu uzupełniającego postępowania dowodowego na etapie postępowania odwoławczego. Świadczy o tym fakt, iż uzupełnienia raportu wniesione przez inwestora na etapie drugiej instancji jedynie uszczegółowiły informacje przedstawione w raporcie na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, nie zmieniając w sposób istotny ustaleń przedstawionych w raporcie. Uzupełnienie raportu przez inwestora na etapie postępowania odwoławczego nie zmieniło zakresu przedmiotowego przedsięwzięcia w stopniu mogącym mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy, tj. określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji całości planowanego zamierzenia inwestycyjnego, ani rodzaju zaproponowanych do podjęcia działań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko. Treść uzupełnienia uszczegółowiła informacje przedstawione wcześniej w raporcie, w celu doprecyzowania przez organ odwoławczy warunków określonych w decyzji organu pierwszej instancji. W swoich pismach skarżący konsekwentnie pomijają fakt przeprowadzenia obszernego postępowania dowodowego przez RDOŚ w Warszawie już na etapie pierwszej instancji (znacząco większy niż w postępowaniu drugoinstancyjnym). Ponadto rzeczywisty rozmiar uchybień i braków w raporcie zgromadzonym na etapie pierwszej instancji był zdecydowanie mniejszy niż zarzucają to skarżący w treści odwołań oraz w pismach z 7 lutego 2025 r. i z 20 sierpnia 2025 r., na co GDOŚ wielokrotnie wskazał w treści niniejszej decyzji. Wbrew twierdzeniom skarżących, uzupełnienia przedstawione na etapie postępowania drugoinstancyjnego nie stanowią nowych analiz, a jedynie doszczegółowienie informacji zgromadzonych przez RDOŚ w Warszawie. Uzyskane informacje pozwoliły na skorygowanie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. Tym samym GDOŚ, prowadząc uzupełniające postępowanie dowodowe w myśl art. 136 § 1 k.p.a., nie naruszył zasady dwuinstancyjności, o której mowa w art. 15 k.p.a. Nie było zatem powodu do wydania decyzji kasacyjnej w przedmiotowej sprawie.

Nie są trafne zarzuty odwołujących się, zawarte w pismach z 7 lutego 2025 r. i z 20 sierpnia 2025 r., iż raport w dalszym ciągu nie spełnia wymagań określonych w art. 66 ust. 1 u.o.o.ś. Zarzuty te są powtórzeniem tez zawartych w odwołaniach i kontrraportach, do których GDOŚ odniósł się już we wcześniejszej części niniejszego rozstrzygnięcia. Większość zarzutów Bakoma sp. z o.o. co do rzekomego braku uzupełnienia raportu przez inwestora dotyczy kwestii, które ze względu na stosunkowo wczesny etap procesu inwestycyjnego (przed ukończeniem projektów budowlanych) nie mogły zostać omówione w raporcie. Nie świadczy to jednak o jego wadliwości, lecz o zaistnieniu przesłanki, o której mowa art. 82 ust. 2 pkt 1 u.o.o.ś., tzn. że posiadane na tym etapie dane na temat przedsięwzięcia nie pozwalają wystarczająco ocenić jego oddziaływania na środowisko. Jest to okoliczność uzasadniająca przeprowadzenie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach

postępowań w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę dla poszczególnych komponentów Centralnego Portu Komunikacyjnego.

Wbrew tezm skarżących, inwestor w odpowiedzi na wezwania GDOŚ udzielił odpowiedzi na kwestie dotyczące oddziaływania przedsięwzięcia na poszczególne komponenty środowiska, w tym w zakresie: występowania pól elektromagnetycznych, emisji gazów i pyłów, adaptacji do zmian klimatu, wpływu na wody podziemne i powierzchniowe, wpływu na przyrodę ożywioną czy konfliktów społecznych. Nie było też konieczności przedstawienia dodatkowych wariantów przedsięwzięcia. Natomiast w niniejszej decyzji GDOŚ ustosunkował się wyczerpująco do uwag stron i społeczeństwa, czym konwalidował uchybienie organu pierwszej instancji. Należy mieć na uwadze, że nie wszystkie uwagi i wnioski składane w toku postępowania były zasadne i w związku z tym organ administracji nie był zobowiązany do ich uwzględnienia.

Na str. 10-11 pisma z 7 lutego 2025 r. skarżący wskazali, iż inwestor nie przedłożył analiz lub badań, które wskazywałyby na brak przekroczenia dopuszczalnych wartości natężenia pola elektrycznego i pola magnetycznego w miejscach dostępu dla ludności w związku z eksploatacją planowanej farmy fotowoltaicznej. W nawiązaniu do powyższego GDOŚ wskazuje, że inwestor przedstawił stanowisko dotyczące pomiarów na wszystkich farmach fotowoltaicznych, a nie do farmy planowanej w ramach przedmiotowego przedsięwzięcia. Mając na względzie, że planowana farma fotowoltaiczna jeszcze nie powstała i nie zdecydowano ostatecznie co do jej szczegółowego umiejscowienia (możliwe lokalizacje – t. II, str. 20-21 raportu), autorzy raportu posłużyli się ogólnodostępnymi danymi z pomiarów przeprowadzonych na innych farmach fotowoltaicznych. Z informacji tych wynika jednoznacznie, że planowana farma fotowoltaiczna nie będzie źródłem znaczącego negatywnego oddziaływania w zakresie emisji pola elektromagnetycznego. Tym samym oddziaływanie przedsięwzięcia na ludzi będzie w tym zakresie nieistotne.

Ponadto z raportu jednoznacznie wynika, że planowane do realizacji urządzenia będące źródłem promieniowania elektromagnetycznego nie wpłyną w istotny sposób na zdrowie i życie ludzi. Potwierdzają to obliczenia przedstawione w t. IV cz. 1 na str. 82-86 raportu oraz na str. 54-58 uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r. Biorąc pod uwagę lokalizację tych urządzeń wewnątrz obszaru lotniska (na terenie ogrodzonym i niedostępnym dla ludności), autorzy raportu słusznie uznali, iż nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania pola elektromagnetycznego na ludzi niezależnie od rozpatrywanego wariantu. W tym zakresie GDOŚ podtrzymuje stanowisko wyrażone w odpowiedzi na zarzuty zawarte w odwołaniach.

Nawiązując do uwagi pkt 29, zawartej na str. 11 pisma z 7 lutego 2025 r., GDOŚ nie zgadza się ze stanowiskiem skarżących, iż w odpowiedzi na wezwanie GDOŚ, inwestor pominął kwestię emisji gazów i pyłów z oczyszczalni ścieków. Na str. 17-18 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. wskazano m.in., że *budynek oczyszczalni będzie hermetyczny, wyposażony w pełny system dezodoryzacji, tak aby nie stanowić źródła uciążliwości odorowych, emisji hałasu czy też gazów i pyłów. W szczególności należy zwrócić uwagę, że*

dostępne obecnie technologie pozwalają na pełną hermetyzację procesu i znaczące ograniczenie lub eliminację emisji odorów.

Zgodnie z ustaleniami przedstawionymi na str. 483-487 erraty do raportu z 2 marca 2023 r., planowana oczyszczalnia ścieków będzie zlokalizowana w zachodniej części lotniska, przylegając od południa do obszaru planowanej bazy paliw (por. t. II, str. 20-21 raportu). W tej lokalizacji odległość od najbliższych terenów zabudowy mieszkaniowej, tj. miejscowości Aleksandrów oraz Guzów, wynosić będzie powyżej 1 km. Zatem po zastosowaniu hermetyzacji oczyszczalni oraz wyposażeniu jej w urządzenia służące do dezodoryzacji gazów odlotowych, okoliczni mieszkańcy nie będą odczuwać jakiegokolwiek oddziaływania oczyszczalni i dlatego nie została ona uwzględniona w analizie zanieczyszczeń powietrza, jako istotne źródło zanieczyszczenia. Obowiązek zrealizowania instalacji oczyszczalni ścieków w sposób hermetyczny wynika z kolei z pkt III.15.a niniejszej decyzji.

Na str. 12 pisma z 7 lutego 2025 r. Bakoma sp. z o.o. zarzuciła, że inwestor nie uzupełnił informacji wymaganych zgodnie z wezwaniem GDOŚ dotyczącymi emisji zanieczyszczeń z planowanego przedsięwzięcia. Natomiast na str. 19 pisma z 7 lutego 2025 r. strony wskazały, iż organ odwoławczy pominął w wezwaniach kwestię możliwych oddziaływań w postaci emisji substancji i gazów do powietrza w związku z funkcjonowaniem stanowiska testowania silników oraz prowadzenia operacji oczyszczania płyt postojowych i pasów startowych przez specjalistyczne pojazdy wyposażone w szczotki zamiatające i dmuchawy. Stwierdzenie to nie jest prawdziwe, ponieważ było to przedmiotem wezwania GDOŚ z 14 grudnia 2023 r. (pkt II.48). Na str. 72 uzupełnienia raportu z 12 lutego 2024 r. wnioskodawca wskazał, że obiekty wspierające lotnisko, w tym m.in. stanowisko do testowania silników, zostaną zaprojektowane z uwzględnieniem obowiązujących aktów prawnych, norm technicznych oraz najlepszych dostępnych technik w zakresie ochrony środowiska (np. odzysk glikolu, hermetyzacja zbiorników i przeładunków paliwa, dezodoryzacja, separatory, filtry i.in.), co zminimalizuje ich emisje do środowiska. Jeśli zaś chodzi o oddziaływanie pojazdów odpowiedzialnych za oczyszczanie płyt postojowych i pasów startowych należy stwierdzić, że w dokumentacji sprawy uwzględniono wszystkie istotne źródła emisji zgodnie z najlepszą wiedzą techniczną. W trakcie oczyszczania powierzchni lotniska emisja pyłów i gazów będzie ograniczona do miejsca przemieszczania się pojazdu czyszczącego, bowiem powszechnie dostępne na rynku zamiatarki wyposażone są w urządzenia zasysające wszelkie nieczystości z czyszczonych powierzchni. Takie działania powodują, że emisja zanieczyszczeń do powietrza jest znikoma, ograniczona do miejsca prowadzonych prac. Oddziaływanie tych instalacji i procesów zostanie też przeanalizowane na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Wbrew tezę str. 72, GDOŚ nie był również zobowiązany do wystąpienia o ponowne przedstawienie stanowisk przez organy współdziałające, o których mowa w art. 77 ust. 1 pkt 2 i 4 u.o.o.s. Jak wynika z aktualnego orzecznictwa sądowniczo-administracyjnego, wezwanie przez organ odwoławczy o wyjaśnienie określonych zagadnień nie oznacza *automatycznej konieczności ponownienia uzgodnień, czy wydania nowych opinii przez organy do tego*

zobowiązane (wyrok NSA z 29 stycznia 2025 r., sygn. akt: III OSK 985/24). Jak wskazał w przywołanym powyżej orzeczeniu Sąd, nie ma potrzeby ponownego uzgadniania czy też opiniowania, jeżeli: *postępowanie dotyczyło tej samej inwestycji, wniosek nie został zmieniony, a zakres żądanych wyjaśnień nie zmienił istotnych elementów postępowania*. Jak wskazano powyżej, uzupełnienia omawianego raportu w drugiej instancji nie były na tyle znaczące, aby zaistniała konieczność ponownego uzgadniania realizacji przedsięwzięcia z Dyrektorem RZGW w Warszawie oraz uzyskania opinii Mazowieckiego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Warszawie. Inwestor nie przedstawił bowiem żadnych nowych, nieobecnych wcześniej w postępowaniu kwestii, lecz jedynie wyjaśnił i uzupełnił zagadnienia, które już wcześniej były przedmiotem analiz organów współdziałających na etapie pierwszej instancji. GDOŚ nie naruszył zatem przywołanych na wstępie przepisów.

Biorąc pod uwagę, że przed wydaniem zaskarżonej decyzji RDOŚ w Warszawie uzyskał wymagane prawem stanowiska innych organów: uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia Dyrektora RZGW w Warszawie z 5 kwietnia 2023 r., znak: WA.RZŚ.4900.1.1.2023.2, oraz opinię Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z 27 stycznia 2023 r., znak: ZS.7040.2.2023.KB/MS, za niesłuszny należy również uznać zarzut naruszenia art. 145 § 1 pkt 6 k.p.a. Decyzja RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. została wydana po uzyskaniu wymaganych prawem stanowisk innych organów, stąd też nie można uznać, iż niniejsza decyzja GDOŚ obarczona jest wadą, która stanowiłaby podstawę do wznowienia postępowania. Decyzja GDOŚ nadaje bowiem ostateczny kształt decyzji wydanej przez organ pierwszej instancji i opiera się w głównej mierze na dokumentacji zgromadzonej przez ten właśnie organ.

Odnosząc się do uwagi podniesionej przez Gminę Jaktorów w piśmie z 2 października 2025 r., GDOŚ wyjaśnia, że Jarosław Bodulski w toku postępowania był nie tylko pełnomocnikiem inwestora, lecz także, zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 19 u.o.o.ś., jedną z osób kierujących zespołem autorów raportu złożonego przez Centralny Port Komunikacyjny sp. z o.o., Co więcej, Jarosław Bodulski w toku postępowania drugoinstancyjnego złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 19a u.o.o.ś., iż spełnia niezbędne warunki dla osoby kierującej zespołem autorów raportu, o których mowa w art. 74a ust. 2 u.o.o.ś. (zał. nr 2 do uzupełnienia raportu z 24 września 2024 r.). Tym samym uzupełnienie raportu z 1 sierpnia 2025 r. zostało podpisane przez osobę uprawnioną do kierowania zespołem autorów raportu. Nie było zatem powodu do prowadzenia dalszych ustaleń co do jego autorstwa, zgodnie z postulatem gminy Jaktorów.

Ponadto nie były zasadne zawarte w odwołaniach wnioski o uchylenie decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r. i odmowę określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia „według jakiegokolwiek wariantu” (por. m.in. str. 2 odwołania Gminy Jaktorów z 22 lipca 2023 r.). Odwołujący się nie uzasadnili, z jakich względów należałoby wydać tego rodzaju rozstrzygnięcie, lecz w istocie argumentowali jedynie za koniecznością wydania decyzji kasacyjnej, o której mowa w art. 138 § 2 k.p.a.

Jak wskazał NSA w wyroku z 20 listopada 2018 r., sygn. akt: II OSK 2850/16, jedynie w przypadku, gdy organ odwoławczy stwierdzi, że postępowanie wyjaśniające zostało przeprowadzone z istotnym naruszeniem przepisów procedury administracyjnej, zaś zgromadzony materiał dowodowy zawiera takie braki, które uniemożliwiają wręcz orzekanie w sprawie przez organ odwoławczy, zaś wspomniane braki w materiale dowodowym, ze względu na ich rozmiar, nie mogą być uzupełnione w drodze uzupełniającego postępowania dowodowego, przeprowadzonego przez organ odwoławczy lub zleconego w trybie art. 136 k.p.a., uzasadnione jest wydanie decyzji na podstawie art. 138 § 2 k.p.a. Organ odwoławczy może wydać decyzję kasacyjną jedynie wówczas, gdy organ pierwszej instancji przy rozpatrywaniu sprawy nie przeprowadził w ogóle postępowania wyjaśniającego lub naruszył przepisy postępowania w stopniu uzasadniającym uznanie sprawy za niewyjaśnioną i przez to sprawa ta nie kwalifikuje się do merytorycznego rozstrzygnięcia przez organ drugiej instancji. Jedynie zatem brak możliwości rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu odwoławczym daje podstawę do wydania orzeczenia kasacyjnego i ponownego skierowania sprawy do organu pierwszej instancji. Tego rodzaju sytuacja nie miała jednak miejsca w omawianej sprawie.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 2 k.p.a. organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzec co do istoty sprawy albo uchylając tę decyzję – umorzyć postępowanie pierwszej instancji w całości albo w części. Uchylenie decyzji w oparciu o art. 138 § 1 pkt 2 *ab initio* k.p.a. będzie miało miejsce wówczas, gdy w wyniku ponownego rozpoznania sprawy rozstrzygnięcie merytoryczne organu odwoławczego jest niezgodne z rozstrzygnięciem organu pierwszej instancji. Organ administracji, wydając w postępowaniu odwoławczym decyzję uchylającą zaskarżoną decyzję i orzekając co do istoty sprawy, zajmuje stanowisko, że rozstrzygnięcie organu pierwszej instancji jest w tym zakresie nieprawidłowe z uwagi na niezgodność z przepisami prawa lub z punktu widzenia celowości podjętego rozstrzygnięcia. Z sytuacją taką mamy do czynienia w odniesieniu do punktów: 1.1, 1.2, 1.3, 2, 4, 5, 6 i 8 oraz charakterystyki decyzji RDOŚ w Warszawie z 7 lipca 2023 r.

Zgodnie z kolei z art. 138 § 1 pkt 1 k.p.a. organ odwoławczy może utrzymać w mocy zaskarżoną decyzję. Będzie to miało miejsce wówczas, gdy w wyniku ponownego rozpoznania sprawy rozstrzygnięcie organu odwoławczego jest zgodne z rozstrzygnięciem organu pierwszej instancji zawartym w zaskarżonej decyzji. Organ administracji, wydając w postępowaniu odwoławczym decyzję utrzymującą w mocy zaskarżoną decyzję, zajmuje stanowisko, że rozstrzygnięcie organu pierwszej instancji jest prawidłowe, zarówno co do zgodności z prawem, jak i co do istoty. W ocenie GDOŚ w pozostałej części zaskarżona decyzja jest prawidłowa i nie narusza przepisów prawa w stopniu uzasadniającym jej uchylenie.

Wobec powyższego GDOŚ orzekł, jak w sentencji.

Pouczenie

- niniejsza decyzja jest ostateczna w administracyjnym toku instancji. Na decyzję, zgodnie z art. 50 oraz art. 52 § 1 i 2 w związku z art. 3 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r.

- Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935, ze zm.), dalej p.p.s.a., służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie;
- zgodnie z art. 53 § 1 oraz art. 54 § 1 p.p.s.a. skargę należy wnieść, za pośrednictwem GDOŚ, w terminie trzydziestu dni od dnia otrzymania decyzji;
- skarżący, zgodnie z art. 230 p.p.s.a. w związku z § 2 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 535), obowiązany jest do uiszczenia wpisu od skargi w kwocie 200 zł. Skarżący, co wynika z art. 239 p.p.s.a., może być zwolniony z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych;
- skarżącemu, zgodnie z art. 243 p.p.s.a., może być przyznane, na jego wniosek, prawo pomocy. Wniosek ten wolny jest od opłat sądowych;
- skargę w formie elektronicznej należy wnieść na adres do e-Doręczeń: AE:PL-14966-78422-TRCJH-21 lub adres ePUAP: /gdosgovpl/SkrytkaESP, natomiast w formie papierowej – na adres siedziby Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: Al. Jerozolimskie 136, 02-305 Warszawa.

PIOTR OTAWSKI
 Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
 /podpis elektroniczny/

Otrzymują:

1. Maria Kilińska – pełnomocnik Centralnego Portu Komunikacyjnego sp. z o.o. – ePUAP: /CentralnyPortKomunik/SkrytkaESP
2. adw. Łukasz Wyszomirski – pełnomocnik Bakoma-Nieruchomości Sp. z o.o., Bakoma Sp. z o.o., Barbary Komorowskiej, Katarzyny Komorowskiej, Piotra Komorowskiego, Zbigniewa Komorowskiego; ePUAP: /Adwokat_Wyszomirski/domyslna
3. r.pr. Bartosz Draniewicz – pełnomocnik Gminy Jaktorów; ePUAP: /KPGiE/domyslna
4. Gmina Baranów; ePUAP: /UGBAR/SkrytkaESP
5. Gmina Teresin; ePUAP: /142808/SkrytkaESP
6. Stowarzyszenie Skreśleni przez CPK, Stare Budy, ul. Zielona 6, 96-316 Międzyborów
7. Stowarzyszenie Na Rzecz Miast-Ogrodów, ul. P. Skargi 9/100, 05-822 Milanówek
8. Stowarzyszenie Rozwoju Jaktorowa i Okolic, ul. Kukuczki 18, 96-313 Jaktorów
9. Towarzystwo Ochrony Przyrody, ul. Twarda 56A/34, 00-818 Warszawa
10. Grand Agro Fundacja Ochrony Środowiska Naturalnego; ePUAP: /FundacjaGrandAgro/domyslna
11. Agnieszka Hołyńska
12. Andrzej Hołyński
13. Bożena Michalak
14. Krzysztof Jaworucki
15. pozostałe strony postępowania – na podstawie art. 49 § 1 k.p.a. w związku z art. 74 ust. 3 u.o.o.ś. oraz art. 15 ust. 1 u.z.u.o.o.ś.

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie